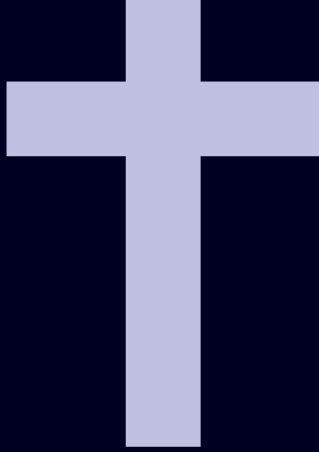

Ja ua ra 'da'yo
cohi bi gomi Oja
yø ja'i

New Testament in Otomi, Tenango (MX:otn:Otomi, Tenango)

Ja ua ra 'da'yo cohi bi gomi Oja yø ja'i

New Testament in Otomi, Tenango (MX:otn:Otomi, Tenango)

copyright © 1975 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Tenango

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Tenango [otn], Mexico

Copyright Information

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Tenango

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
dd38228d-a3b1-5d0f-91ce-4040e165ce0f

Contents

Ra Mateo	1
Ra Marcos	42
Ra Lucas	68
Ra Xuua	109
Hechos	139
Romanos	177
1 Corintios	195
2 Corintios	214
Gálatas	226
Efesios	233
Filipenses	239
Colosenses	243
1 Tesalonicenses	247
2 Tesalonicenses	251
1 ra Timoteo	253
2 ra Timoteo	258
Ra Tito	262
Ra Filemón	264
Hebreos	265
Ra Santiago	279
1 ra Bedu	284
2 ra Bedu	289
1 ra Xuua	292
2 ra Xuua	297
3 ra Xuua	298
Ra Judas	299
Apocalipsis	301

Ra Mateo Nuna ra Mateo, ja ua yø hya bi 'yo't'i ngue te bi 'yø'tra Jesucristo.

Ja ua ra lista ngue yø thuhu ya yø mboxita ra Jesucristo.

¹ Ja ua ra lista ngue yø mboxita ra Jesucristo, guehna ra mbom'meto na ngue ra David. Ra David, ra mbom'meto na ngue ra Abraham.

² Ra Abraham, ra papá na ngue ra Isaac. Ra Isaac, ra papá na ngue ra Jacob. Ra Jacob, ra papá na ngue ra Judá co 'nɛ'u mǐ'da yø n'yohu.

³ Ra Judá, ra papá na ngue ra Fares 'nɛhrá Zara. Nu ra mamá ya yon'c'ɛi ya, ni hu ngue ra Tamar. Ra Fares, ra papá na ngue ra Esrom. Ra Esrom, ra papá na ngue ra Aram.

⁴ Ra Aram, ra papá na ngue ra Aminadab. Ra Aminadab, ra papá na ngue ra Naasón. Ra Naasón, ra papá na ngue ra Salmón.

⁵ Ra Salmón, ra papá na ngue ra Booz. Nu ra mamá na ra Booz ni hu ngue ra Rahab. Ra Booz, ra papá na ngue ra Obed. Nu ra mamá na ra Obed, ni hu ngue ra Rut. Ra Obed, ra papá na ngue ra Isai.

⁶ Ra Isai, ra papá na ngue ra dast'abi David. Ra David, ra papá na ngue ra Salomón. Nu ra mamá na ra Salomón, gue'a ra 'danxu mará xisu ndu ra Urías, bi nthatui ra David.

⁷ Ra Salomón, ra papá na ngue ra Roboam. Ra Roboam, ra papá na ngue ra Abías. Ra Abías, ra papá na ngue ra Asa.

⁸ Ra Asa, ra papá na ngue ra Josafat. Ra Josafat, ra papá na ngue ra Joram. Ra Joram, ra papá na ngue ra Uzías.

⁹ Ra Uzías, ra papá na ngue ra Jotam. Ra Jotam, ra papá na ngue ra Acáz. Ra Acáz, ra papá na ngue ra Ezequías.

¹⁰ Ra Ezequías, ra papá na ngue ra Manasés. Ra Manasés, ra papá na ngue ra Amón. Ra Amón, ra papá na ngue ra Josías.

¹¹ Ra Josías, ra papá na ngue ra Jeconías co 'nɛhmǐ'da yø n'yohu. Gue'a ra pa'a ngue yø judío bi ma mbent'i, bi ts'its'i i map'u ja ra hai Babilonia.

¹² M'mefa p'uya ra Jeconías, ra papá na ngue ra Salatiel. Ra Salatiel, ra papá na ngue ra Zorobabel.

¹³ Ra Zorobabel, ra papá na ngue ra Abiud. Ra Abiud, ra papá na ngue ra Eliaquim. Ra Eliaquim, ra papá na ngue ra Azor.

¹⁴ Ra Azor, ra papá na ngue ra Sadoc. Ra Sadoc, ra papá na ngue ra Aquim. Ra Aquim, ra papá na ngue ra Eliud.

¹⁵ Ra Eliud, ra papá na ngue ra Eleazar. Ra Eleazar, ra papá na ngue ra Matán. Ra Matán, ra papá na ngue ra Jacob.

¹⁶ Ra Jacob, ra papá na ngue ra José, nuna rá damme ra Maya. Guehna ra Maya rá mamá ra Jesús. A nuna ra Jesús, ni hu ngue ra Cristo, guehna bá t'ɛts'i ngue di ndast'abi.

¹⁷ Janangue 'de'má goho yø papá bi m'mai ngue bi m'mahyø basǐ, bá fudi ngue ra Abraham asta ra David. 'De'má goho yø papá bi m'mai, bá fudi ngue ra David asta gue'mø mi mbentyø judío ngue bi ts'ixp'u ja ra hai Babilonia. Bá f'u'u yø pa'u p'uya ngue bi m'mahmi 'de'má goho yø papá asta gue'mø mi m'mahra Cristo.

Ya bi mihra Jesucristo.

¹⁸ Nguna bá njap'u bá mihra Jesucristo. Nuna ra Maya ya xi nhohra hya ngue di nthatui ra José. Pe hante ngue da me, ya mi ha rá basǐ. Pe ra Espiritu Santo'a bi japi ngue bi hya rá basǐ.

¹⁹ A nuna ra José, ya ja ngue da 'yø't'e ngue rá damme. Mi zá mi baǐi ngue ya ha rá basǐ ra Maya, bi ne ra José ngue xta 'yø't'e te mmamp'u ja ra ley ngue xti nxummǐ rá xisu. Pe himbi nepe xta mbaǐi xangu yø ja'i te xta 'yø't'e.

²⁰ Mente di n'yomfɛni te ja ngue da 'yørbaya, nu'mø mi n'aha, bi nu n'na rá anxɛ Oja 'mø mi n'ui. Bi 'yɛmbi:

—Ague José rá mbom'meto'i ra David, ogui su gui mme'a ni xisu ra Maya. Porque nu'a rá basǐ ha'a, gue'a ra Espiritu Santo bi japi bi hya rá basǐ.

²¹ Nuna ra Maya, di m'ma'a n'na rá ts'unt'u 'nɛ gdi hutǐ ngue ra Jesús. Porque nuna, guehna da yanø ja'i ja yø ts'oqui na —bi 'yɛmbi.

²² Ya bi nja gátho ya yø hya ya para ngue di nja'a te ra hya bi bennbabǐ rá pøngahya Oja bi ma, bi 'yɛna:

²³ “Nu'a n'na ra hmute xisu da hya rá basǐ ngue dra ts'unt'u. Nu'mø bi m'mai, di hu ngue ra Emanuel”, bi 'yɛna. A nuna ra Emanuel i nne da má ngue ya 'daua di 'buhma Oja.

²⁴ Mi nnu'a n'aha ra José, bi 'yø't'e tengutho xi xihra anxɛ nuna rá m'mɛnhni Oja. Bi zixra Maya p'uya ngue di m'mahmi.

²⁵ Pe himbi dádi mente ra pa bi hya rá basǐ ra Maya. Mi zá mi m'mahra mudi ts'unt'u ra Maya, nuna ra José i hutǐ ngue ra Jesús.

2

Bi ma nthanne ra Jesús.

¹ Nup'u ja ra hnini Belén ngue ra hai Judea, ja bi mip'u ra Jesús. Guehya yø pa mi ndast'abi ra Herodes, gá maǐi manda'a ra xɛqui'a. Nup'u ja ra danihni Jerusalén bi zøp'u 'da yø n'yohu ngue ja yø mfaǐi ngue di

xādi te gā 'yo yō sō, bi 'yēp'u ja n'na rā hāi nī bōxyadi.

² Bi 'yānnbaya, bi 'yēmbi:

—¿Haru 'buhra' uene nu'a bi mihya, nuna rā dast'abi yō judio? Porque nup'u nī bōxyadi dā handāhe n'na rā dāsō, gue'a rā hmēya'a ngue ya bi mī. A nuyá, nnā ēhē ga thannehe ya —bi 'yēna.

³ Nuna rā dast'abi Herodes mī zā mī 'yōhna rā hya na, ya dā zāhrā n'yomfēni ngue su. Dā guehyō mmēngu Jerusalén, gā bī nsu.

⁴ Nuna rā dast'abi bi zonhni gātho'u yō hmū yō mmācja, dā guehyō xānnbate ngue rā ley. Bi 'yōpā rā nt'ānni ngue haru ja ngue dī mīhāra Cristo nuna bā ēx Oja ngue dī ndast'abi.

⁵ Nuyā bi t'ōrpā rā nt'ānni p'uya, bi 'yēmbra Herodes:

—Nup'u ja rā hnīni Belén ngue rā hāi Judea ja dī mīp'u. Porque gue'a rā hya bi 'yotrā pōngahya Oja'a, bi 'yēna:

⁶ “Nup'u ja rā hnīni Belén ngue rā hāi Judea, man'na tate'a ngue gātho yō danīhni ja'a rā hāi'a. Porque ja dā pōmp'u n'na rā dast'abi nu'a dī mandagui'u ma ja'i ngue yō judío”.

⁷ A nuna rā Herodes nt'āguitho bi zon'u yō n'yohu ōtra nt'ānni, ēnā ngue padj te gā 'yo yō sō. Rā Herodes bi 'yānni temā pa bā fadi bi nēqui rā sō.

⁸ Mī xifi hanja p'uya, nuna rā Herodes bi 'yēmbi:

—Nī māhā Belén, bā homhmu rā 'uene astā gue'mō guá tīmhmu. Nu'mō guá tīmhmu p'uya, gdī 'yēhmī ua ngue guí xicju njuani, n'namhma ngue 'nēqui gā mma ngue ga ma thanne —bi 'yēmbi.

⁹ Nuyā yō n'yohu, mī 'yō'a rā hya bi xihra dast'abi, bī ma. Nu'a rā sō xi hyanda m'met'o p'u nī bōxyadi, māhōmbi hyandi ngue bī ja rā sō p'u ha nī ma. Nup'u ja rā ngu 'buhra' uene ja sōp'u rā thai rā sō, gue'a hantho'a.

¹⁰ Mī zā mī hyandi haru ēxā ja ngue dā zōni, janjuani dī johya.

¹¹ Mī zōmp'u ja rā ngu, bi yut'ambo. Bī nu ngue 'bup'u rā 'uene connā Maya rā mamā. Gā bī ndantyōhmū'u yō n'yohu ngue bi dānne rā 'uene. Bi xūhyō 'beni ngue bi hyahrā oro op'u, connā hoga bopo māhotho gā yūni 'nē man'na rā hoga bopo nī hū ngue rā mirra, gā bi ūnni.

¹² M'mēfa p'uya, nu'mō mī n'āhya yō n'yohu, bi 'yut'a Oja ngue nu'mō bī mengui, ya hīndi map'u ha 'buhra' Herodes. Sinoque n'nan'yo man'na rā 'yu dī mengui.

Bi ts'ixra Jesús i map'u ja rā hāi Egipto.

¹³ Mī ma ya yō n'yohu, nu'a n'na rā anxē Oja bī nu rā José 'mō mī n'āhā ngue bī n'yēmbi:

—Dāmī nangui n'na zihmantho, guí sixra 'uene co 'nēhrā mamā. Gui 'dagui, i map'u

ja rā hāi Egipto. Ja bā m'mēp'u astā gue'mō ga xi'i ngue guá pengui. Porque nuyá, rā Herodes dā hyonna 'uene ngue dā hyo —bi 'yēmbi.

¹⁴ Nxuitho'a rā ora'a, pē rā José n'na zihmantho bī nangui ngue bi zixra 'uene connā mamā. Bī ma, i ma Egipto.

¹⁵ Ja bā m'mēp'u astā gue'mō mī dū rā Herodes. Nguna bī nja para ngue dī nja ya yō hya bi bēnnbabi rā pōngahya Oja dā mā ngue bi 'yēnā: “Gā ma si mā Ts'ant'u bī 'bu'a Egipto”, bi 'yēn'Oja.

Xangu yō 'uene bi thop'u ja rā hnīni Belén.

¹⁶ Mī bahra Herodes ngue nuyā yō n'yohu bī nyāui ngue honna 'uene ya hīn'i mengbu ha 'bui, man'natho bī mbōcūe p'uya. Bī mēnhyō soldado p'u ja rā hnīni Belén ngue bā ho yō ts'ant'u nu'u 'bu'a nyo jēya panī gai. Gātho mathēt'i rā hnīni Belén bi tho yō ts'ant'u. Porque yō n'yohu bi xifi ngue hīngui tho'a nyo jēya xi mādi bī nu rā sō.

¹⁷ Rā ndōdummai bī nja tengutho rā hya bi 'yotrā pōngahya Jeremias, bi 'yēna:

¹⁸ “Nup'u ja rā hnīni Ramā bi t'ōde ngue janjuani ngue ya dummāi n'na rā xisu, 'nē zoni. Guehna rā Raquel i zoni ngue xi thopyō basi. 'Nē hīmbi ne xtī nhojpabi rā mmāi porque ya gā xi dū yō basi”.

Nuna rā Jesús i ts'ixp'u ja rā hnīni Nazaret.

¹⁹ Mī dū rā Herodes, nup'u Egipto mambī 'buhra José bī n'ui 'mō mīnxui ngue n'na rā anxē Oja bi 'yēmbi:

²⁰ —A nuyá, dāmī sixra ts'ant'u connā mamā, i map'u ja rā hāi Israel. Porque ya bi dū rā Herodes nuna mī nne xtā hyo rā ts'ant'u ya —bi 'yēmbi.

²¹ Nuna rā José p'uya, bi zixra ts'ant'u connā mamā, bī ma i map'u ja rā hāi Israel.

²² Pē mī 'yō p'uya ngue nuna rā Arquelao rā ts'ant'u rā Herodes, guehna mī ndast'abi p'u ja rā xēqui mī nne xtī ma. Porque bi ponnabā bī ndū rā papā. Rā José p'uya bi zū xtī map'u ja rā xēqui ngue rā hāi Judea mādi mānda nā. Māhōmbi n'ui rā José p'uya, bi sifi ngue dī map'u ja rā hāi Galilea.

²³ Mī zōmp'u ja rā hāi Galilea, bī m'mēp'u ja rā hnīni Nazaret. Nguna bi 'yōt'e para ngue dī nja ya yō hya xi manyō pōngahya Oja ngue bi 'yēnā: “Nunā, dī hūtyō ja'i ngue rā mmēngu Nazaret”.

3

Nuna rā Xuua bi 'yotrā nxixya bi xihyō ja'i ngue dī nsā, dā dō'mra Jesús bā ēp'u.

¹ Nu'u yō pa'u p'uya, nuna rā Xuua mī ōtra nxixya p'u ja rā hāi Judea, mī dū mī bi xihra hya yō ja'i bī mpeti p'u ja rā dapo.

² Bi 'yēmbiyō ja'i:

—Dāmī 'bā'nī mmūihū, gui hyēhmū p'u rā nts'o gnī 'yohu. Porque ya dā guehyō pa

jap'uya da 'yu Oja ngue di manda ua —bi 'yembi.

³ Nunā rā Xuua guehna bi manna pōngahya Isaías 'mō mī nya ngue bi 'yēna: “Dā t'ōde te dā man'a n'na nc'ēi dā manna hya p'u ja rā dapo ngue da 'yēna: Dami nsāha ya, porque ya bā ep'u rā Hmu, da 'yembyō ja'i”.

⁴ Nū rā he rā Xuua, gue'u yō xingu rā cameyo ntōt'e ngue rā ulu. Di ngat'a n'na rā xifani. Nū'a te si p'uya, yō mmācja t'axi mī sa. 'Nē rā t'afi t'asa timp'u ja rā dapo mī si.

⁵ Xangu yō ja'i bi zōp'u 'bāhra Xuua ngue oxra hya bi mā. Bi zōp'u yō ja'i bā nēxpū ja rā hñinjī Jerusalēn, gātho'u yō hñinjī ja'a rā hāi Judea, gātho'u yō xēqui ngue rā dāthe Jordān, gā bā ēhyō ja'i.

⁶ Nuya yō ja'i bi mā ngue ja yō ts'oqui, guehya bi xixyabi rā Xuua p'u ja rā dāthe Jordān.

⁷ Mī nū rā Xuua ngue mandōngu dyō judiō 'bap'u nī 'yēhē di xixyabi. 'Bap'u yō fariseo, 'bap'u yō saduceo. Bi 'yēmbūya:

—Guí ōthū tengutho ōtyō c'ēya ngue 'da'mō bā ep'u rā sibi. Xiya, ¿hague gnī pahma ngue bā ep'u rā ndate castigo di nja?

⁸ Dami 'yōthū rā nho, n'namhma di nēqui ngue ya gā hychmū p'u rā nts'o.

⁹ Yo sā guí ēna ngue ya hñite guí jahū ngue yō mbom'meto'ahū rā Abraham. Porque di xi'ahū ngue nūya ja yō do ja ua, dā zā dā 'yōt'Oja ngue dā bōcua yō mbom'meto rā Abraham.

¹⁰ Guí ōthū tengutho yō za hñingui zūdi, guí njathū p'uya. Pē ya ja rā acha dā 'yēxyō za. Gātho yō za hñingui nne di nzūdi, dā t'ets'i ngue dā ma nt'ūdi.

¹¹ A nugui, majuanī ngue nuya yō ja'i i mma ngue dā hēp'u rā nts'o, guehya dadi xixyabi connā dehe ya. Pē bā ep'u man'na dā 'yōtra nxixya connā sibi 'mō bi hā'ahū rā ts'edi rā Espiritu Santo. Nunā, man'na tate nā ngue nūgā. ¿Harū gue gā sūcā tengu nā?

¹² Guehna dā huanhyō ja'i nā tengutho 'mō māhoqui rā trigo, n'nanī nī ma yō xi. Rā trigo p'uya, mapeti ngue dā 'bets'i. Nū'a rā xi p'uya, dā t'up'u ja rā sibi hñinjam'mō dā huēt'i.

Rā Xuua bi xixyabi rā Jesús.

¹³ Nunā rā Jesús bā nēxpū ja rā hāi Galilea, bi zōp'u ja rā dāthe Jordān mī 'bāhra Xuua ngue bi xixyabi.

¹⁴ Pē rā Xuua hñingui nne xti xixyabi rā Jesús. Bi 'yēmbi:

—Nūgā go di nnegā ngue gui xixyagui, 'nē go gnī 'yēhē ngue gā xixya'i ya —bi 'yēmbi.

¹⁵ Pē rā Jesús bi 'yēmbra Xuua:

—Dami ne ngue gui xixyagui, porque jatho gā ōt'ui'a te gā di manda Oja —bi 'yēmbi.

Janāngue rā Xuua bi xixyabi rā Jesús.

¹⁶ Hōntho bi nxixya rā Jesús, bi ma nenthe p'uya. Bi nū ngue bi xohra c'amahēts'i. Nū'a rā Espiritu Santo, ēntho n'na rā paloma p'u i hñu, ngue bi zōp'u ja rā ya rā Jesús.

¹⁷ Bi t'ō p'uya ngue bā nya Oja maya, bi 'yēna:

—Nunā 'bācua ya, guehna mā Ts'ant'u dadi mādi. A nuyá, janjuanī ngue ja gāmpāhā connā guehna —bi 'yēna.

4

Rā zithu bi hyonnbī ha di 'yōtra ts'oqui rā Jesús.

¹ Rā Espiritu Santo bi zixpū bī ja rā dapo rā Jesús para ngue ja dā sāmhya p'u rā zithu, dā hyonnbī ha di mēstho rā hya di manda Oja.

² Mēnte nyote mā pa, rā pa rā xui hñmbi zi rā hmē. M'mēfa p'uya, ya bi zā ngue mathoguitho tū manthūhu.

³ Rā zithu p'uya bi guarbū 'bāhra Jesús. Bi hyonnbī ha di 'yōtra ts'oqui, bi 'yēmbi:

—Nū'mō ngue gue'e rā Ts'ant'u'i Oja, dami 'yōt'e ngue yō do janū dā gohi di nthūhmē —bi 'yēmbi.

⁴ Mī dahra Jesús, bi 'yēmbra zithu:

—Nup'u ja rā Maça Libro, nt'ot'i p'u rā hya ngue ēna: “Nū rā ja'i hñnda ne da 'yōde te mman'Oja, madague'a dā zi rā hmē rā ja'i, pē ya hñnda zā di m'mai”.

⁵ Rā zithu p'uya, bi zixpū ja rā maça danjhñī Jerusalēn, bi ntōp'u ja rā 'bet'e rā njja.

⁶ Bi 'yēmbi:

—Nū'mō gue'e rā Ts'ant'u'i Oja ya, dami nsācua ya. Porque nt'ot'i p'u ja rā Maça Libro rā hya ngue ēna: “Nunā Oja, dā penhyō anxe ngue dā mā'i. Dā 'yōt'e ngue njanate gdi sōt'a hāi, n'namhma ngue hñndi un'na nī gua yō do” —bi 'yēmbi.

⁷ Mī dahra Jesús, bi 'yēmbra zithu:

—Xquet'a nt'ot'i rā hya p'u ja rā Maça Libro ngue nunā Oja, hñjondā zānnbi te dā 'yōt'e para ngue dā fadi ngue'mō majuanī te mma ogue hñ'nā.

⁸ Rā zithu p'uya bi zixpū bī ja n'na rā danyunī. Bi japi ngue dā hyandi gātho yō naciōn i ja rā ngunī nximhāi. 'Nē dā hyandi te gā rā nho gā 'būi.

⁹ Bi 'yēmbi:

—Nū te gā guí handya, gā gā 'da'i ngue'mō gui ndant'yōhmū gui thānnegui —bi 'yēmbi.

¹⁰ Pē rā Jesús bi 'yēmbi:

—Dami 'uegue grā zithu. Porque nt'ot'i p'u ja rā Maça Libro ngue hōnt'a rā Hmu Oja ja ngue dā ma nthanne, hñnjom man'na.

¹¹ Nū'a rā zithu p'uya, bi zōp'u rā Jesús, bī ma. Bā ēhyō anxe p'uya ngue bī māts'i.

Ya bi du'mra Jesús ngue bī manna hya p'u Galilea.

12 Bi 'yēhra pa ngue bi n'ofādi rā Xuua. Mī 'yōhrā Jesús ngue ya ofādi, bi ma p'uya i mpa p'ua ja rā hāi Galilea.

13 Bā sop'u rā hñinī Nazaret, bi ma danī m'mup'u ja rā hñinī Capernaum. Nunā rā hñinī na, ja jarbū ja rā nenzabi nup'u di ntōt'a hāiui rā Zabolón conā hāi Neftalī.

14 Ngūnā rā hyā bi nja para ngue di nja'a te rā hyā bi 'yotra pōngahyā Isaiās ngue bi 'yēnā:

15 "Nu'u yō mmēngu p'ua ja rā hāi Zabolón, 'nē'u yō mmēngu p'ua ja rā hāi Neftalī, guehya yō ja'i 'bup'u jonnā nenzabi, 'nē'u rā m'mup'u man'na nguadi rā dāthe Jordán, 'nē'u ja rā hāi Galilea, ja jap'u n'na rā xēqui ngue 'buhyō ja'i hīngyō judío.

16 Nūya yō ja'i ya mī 'bu 'bexui, pē nūyā, ya bi nū xanho rā nyot'i ya. Guehya yō ja'i entho ya xi dū, pē nūyā, ya bi yorpabi rā nyot'i ya", bi 'yēnā.

17 Ya bi dū'mī bi xihra hyā yō ja'i rā Jesús, bi 'yēmbi:

—Dāmī 'bā'nī mmāi ngue gui hyēhmā p'ua rā nts'o gnī 'yohū. Ya dā guehyō pa ja p'uya dā 'yu Oja ngue di mānda ua ya.

Rā Jesús bi zixi goho yō mahua, bi 'yōt'e ngue yō xādi.

18 Nup'u ja rā nenzabi Galilea, bi thop'u n'na pa rā Jesús. Ja bi dīmp'u yoho yō mahua ngue di n'yohū. Nu'a n'na i Simu, 'nē xquet'a i Bedu. Nunā man'na, rā Andre. Nūya yonc'ei ya, mī entyō xit'a p'ua ja rā dehe ngue pahua.

19 Mī nū rā Jesús, bi 'yēmbi:

—Ma gā mmāhā n'yō. Ya hīngyō huā guī theui ya, sinoque gā xān'naui ha gdi theui yō ja'i ya —bi 'yēmbi.

20 'Bexpi zop'u yō xit'a ngue bi mähā rā Jesús.

21 Mī thohmīts'u nīnguep'u p'uya, mahōmbi dīmp'u mī yonc'ei di n'yohū ngue n'nat'a yō papā. Rā Jacobo 'nēhra Xuua, guehya yō ts'ant'u rā Zebedeo. 'Dap'u mī ohū rā papā p'ua ja rā barco ngue pōtyō xit'a. Rā Jesús bi xifi ngue dā mähā.

22 Nūya ts'its'i, 'bexpi mähā rā Jesús, bi zop'u ja rā barco yō papā.

Nup'u ja rā hāi Galilea ja bi mamp'u rā hyā rā Jesús.

23 Rā Jesús bi n'yo ndap'u bi zā gā rā hāi Galilea. Nu'mō bi zōmp'u ja yō nija di mpeti yō judío, xānmbabi yō ja'i rā hyā Oja. Xihyō ja'i rā hoga 'da'yo hyā ngue ha di njap'u di zo rā 'yē Oja yō ja'i. 'Nē ōthe yō ja'i di hyēnnī. Hōnt'a bi zā man'u hēmbiyō ja'i, gā ōthe.

24 Gātho rā hāi Siria bi n'yo rā hyā te ōtra Jesús. Janāngue nup'u 'buhra Jesús bi ts'innbabi to gā xan'u, ndana bi zā man'u hēmbi. Nu'u yō ja'i n'youi yō ts'onthū bi ts'innbi ngue ōthe. Bi ts'innbabi yō ja'i di guxyō ts'i mō bi gū rā n'nyoui. Dā guehyō

ja'i tudyō gua bi ts'innbabi rā Jesús ngue dā 'yōthe.

25 Nup'u nī ma rā Jesús xāndōngu yō ja'i tēnnī. Bā nēxi'da yō ja'i p'ua ja rā hāi Galilea. Bā nēxi'da yō ja'i p'ua ja rā hāi Decápolis. Bā nēxi'da yō ja'i p'ua ja rā hñinī Jerusalén. Bā nēxi'da yō ja'i p'ua ja rā hāi Judea. Bā nēxi'da yō ja'i p'ua man'na nguadi rā dāthe Jordán.

5

Rā Jesús bi xānmbā rā hyā yō ja'i p'ua ja n'na rā nyūnī.

1 Bī nū rā Jesús ngue xāndōngu yō ja'i bi zōhō. Bī map'u bī ja n'na rā nyūnī, bi hyonī hapū dā mī. Nu'u yō xādi p'uya bi māspū hūdi.

2 Nunā rā Jesús bi dū'mī bi xānmbā rā hyā yō ja'i. Bi 'yēmbi:

3 —Rā mmēnthī di nthēui yō ja'i nūya entho hyoya, porque tīnyō mmāi ngue di 'behra nho. Porque guehya yō ja'i dā zo rā 'yē Oja bī 'bu mahēts'i ya.

4 Rā mmēnthī di nthēui yō ja'i tū yō mmāi. Porque Oja di hojpbabi yō mmāi ya yō ja'i ya.

5 Rā mmēnthī di nthēui yō ja'i hīndi 'yēxpū 'buhyō mmīc'ēiui. Porque guehya yō ja'i dā gohmī rā hāi mā yat'i ya.

6 Rā mmēnthī di nthēui yō ja'i nūya ho yō mmāi ngue honī ha di 'yōtra nho, tengūtho 'mō di tūmanthūhū di ja ndūmmāi ngue honī ha di nsīhmē. Porque dā māx Oja ngue dā zā dā 'yōt'e.

7 Rā mmēnthī di nthēui yō ja'i nūya dā 'yōtra mate ngue dā māxyō mmīc'ēiui. Porque guehya yō ja'i ya dā 'yōrpa rā mate Oja ngue dā māts'i.

8 Rā mmēnthī di nthēui yō ja'i ngue hīn temā nts'o so yō mmāi. Porque guehya yō ja'i dā nū Oja ya.

9 Rā mmēnthī di nthēui yō ja'i nūya dā japi ngue di nhojpa'u di nsūi. Porque guehya yō ja'i dā gohi ngue yō basī Oja ya.

10 Rā mmēnthī di nthēui yō ja'i nūya dā zā rā n'u dā ts'ui ngue honī ha di n'yo xanho. Porque guehya yō ja'i dā zo rā 'yē Oja bī 'bu mahēts'i ya.

11 Rā mmēnthī guī nthēui 'mō bi ts'u'i ngue guī tēngahū. Dā ts'an'ahū, dā ts'an'nahū yō fēhni.

12 Dāmī johyahū 'mō ngue ngu'a bi nja, di nja'ahū mpāhā, porque xangu nī nzābihū bi ja mahēts'i. Ya quī pahmū ngue nū'u yō pōngahyā Oja xā m'mū'a m'met'o xquet'a bi ts'ui.

Bi ma mā hyēqui rā hyā te ja ngue dā n'yo yō xādi rā Cristo.

13 Nū rā u, i ja rā 'bēfi ngue nū temā japi ya hīndi nts'onī. Guī njathū p'ua ja rā xīmhai ya, ngue guī 'buhmū ua, ya xōt'atho rā nts'o dā 'yōtyō ja'i. Pē nu'mō bi m'mēhrā ts'edi rā u, ya hīnda zā to dā japi ngue xtā nū

maħon'a. Ya ħinte di muui ra u, da t'ei, da neƀ'u yø ja'i.

¹⁴ Nu'a te gni 'yohu ya, i nnuɔyø ja'i 'bæcua ja ra ximhäi. Gue'ahu, tengutho n'na ra nyot'i di yorbu ja ra 'bæxui, i nnutho gätho yø ja'i. Gue'ahu, tengutho n'na ra ħniñi 'mø bi ja maħots'e ra nyuni, i nnutho gätho yø ja'i.

¹⁵ Nu'mø bi ma ma saquj n'na ra lämpara, ħinda thørbu ja ra huada, sinoque da thøxpæ ja ra nthøxanyot'i n'namħma ngue di yorpi gätho'u 'bu'ambo ra ngu.

¹⁶ Damj njathu p'uya, damj nehü ngue da nu yø ja'i'a te ra nho gui øthü. Nu'mø bi nu yø ja'i'a ra nho gui øthü p'uya, yø ja'i da 'yæspabi na ni Papähu bi 'bu maħets'i.

Ra Jesús bi ma ngue xanho rá ley Oja.

¹⁷ A nuyá, 'yo gui emħmu ngue dá ħe ga hacá ra ley bi 'yotra Moisés, ogue ga hacá'u yø hya bi xännbate yø pøngahya Oja. Nu'a, ħin'na'a. Sinoque dá ħe ngue nu'a te gäma hya mmamp'u ja ra ley, gä gue'a ga thogä'a.

¹⁸ Nugá majuanj te di xi'ahu, mente ngue di siguetho ja ra c'maħets'i 'neħra häi, nu'a te gäma hya nt'ot'i p'u ja ra ley, ni xinga n'na ra letra, ni xinga n'na ra punto di sä ngue da thaquj asta gue'mø bi nja gätho'a temä hya nt'ot'i.

¹⁹ Janangue nuyá, nu to bi zä ngue festho ra hya di manda ra ley, maɔague'a zits'utho, 'ne da ngu'a da xännbabi mü'da yø ja'i ngue da mestho ra hya, gueħna ra ja'i ngue ħinga eɔa ħnu mañsu p'u maħets'i na. Pe nu ra ja'i ngue da 'yøt'e te mmanña ley 'ne da ngu'a da xännbabi mü'da yø ja'i ngue da 'yøt'e, gueħna ra ja'i da ħnu mañsu p'u maħets'i na.

²⁰ Nugá di xi'ahu ngue nu'mø gui nne di ncu'ahu p'u di manda Oja, ma datho nne ngue xtä ndønho te gdi n'yohu, ngue'a te ga 'yo yø xännbate ngue ra ley 'ne'a te ga 'yo yø fariseo.

Ĥingui ho ngue to da nu man'u rá cu.

²¹ Ya xcá 'yøħmu yø hya bi sännbabi yø ndiua manjam'mø ngue bi t'embj: "Yo grá hyote. A nu ra ja'i ngue di nhote, jatho da thaspa ra güenda ngue da ma ra castigo", bi t'embj.

²² Pe nugá di xi'ahu ngue nu ra ja'i da nu man'u rá cu, jatho da thaspabi ra güenda. A nu ra ja'i ngue xihyø t'somhya rá cu 'mø yaui, jatho ngue di mpeti yø ts'ut'abi da hyaspabi ra güenda. Nu to embj ngue ra ndonda rá cu, da ma ra niɔu hapu di nzø.

²³ A nuyá, xi'mø gui mmaru ja ra altar ngue guá ørpahu ra 'bøt'e Oja, 'ne ja da sop'u ni mmañ ngue ħingui ho te xcá 'yørpä ni cuħu, ya ħingüá øthü ra 'bøt'e.

²⁴ Sinoque bá soħni 'bøt'ehu p'u ja ra altar, guá pengui gui nhojpau ni cu. Ja guá pengui gui dá ni 'bøt'ehu p'uya.

²⁵ Nu'mø bi ma ma yari'ahu, nu'a di yari'ahu damj nhojpaħu p'u ja ra 'yu,

n'namħma ngue ħindi dá'ahu p'u ja ra ts'ut'abi. Porque nu'mø ya bi ndä'ahu p'u ja ra ts'ut'abi, ra ts'ut'abi di dá'ahu ra policia. Ra policia p'uya da zixahu fádi.

²⁶ Majuanj te di xi'ahu, ngue nu'p'u ja ra fádi, ya ħinda zä guá pønthohu, guá pømħmu asta gue'mø guá jut'i gätho ra meñyu da ts'an'naħu.

Ĥingui ho di n'yots'om'mäi ra ja'i.

²⁷ Ya xcá 'yøħmu ra hya bi sännbabi yø ja'i ngue bi t'embj: "Yo grá 'yots'om'mäi".

²⁸ Pe nugá di xi'ahu ngue nu to heħa n'na ra xisu 'ne so rá mmañ ngue di n'yots'om'mäiui, ya sutho 'mø majuanj bi n'yots'om'mäui ra xisu heħi.

²⁹ A nuyá, nu'mø gui ena ngue rá ts'oqui ni dá ngue ni n'yei p'u gui øthü ra ts'oqui, damj hyaħni dá, gui 'yei. Man'na xanho ngue di m'me'a n'na ni dáħu, ħinda gue'a ngue gä ni do'yohu dá ma ra niɔu.

³⁰ Nu'mø gui ena ngue rá ts'oqui ni 'ye ngue ni n'yei p'u gui øthü ra ts'oqui, damj hyejni 'ye, gui 'yei yap'utho. Man'na xanho ngue di m'me'a n'na ni 'yeħu, ħinda gue'a ngue gä ni do'yohu da ma ra niɔu.

Ĥingui ho ngue da 'yenyø xisu yø n'yohu.

³¹ Ya xcá 'yøħmu ya yø hya bi sännbabi yø ja'i 'mø yø pa xa thogui ngue bi t'embj: "Nu to da ne da 'yenná xisu, i jatho da nangra sæca ngue ra nxuni".

³² Pe nugá di xi'ahu ngue n'na ra xisu 'mø bi 'yenná ndø, nu'mø bi nthatui man'na ra n'yohu, ya ra ts'oqui øt'ui na da me. Pe go rá ts'oqui na ra n'yohu bi 'yenná xisu ngue te di nja, porque ħønɔra xisu ngue ra 'yots'om'mäi i sä ngue da t'ei.

'Yo to di exa ntestigo yø ja'i.

³³ Ya xcá 'yøħmu ya yø hya bi sännbabi yø ndiua 'mø yø pa xa thogui ngue bi t'embj: "Nu'mø gui exħu ntestigo Oja ngue majuanj di nja'a ra hya gui mmaħmu, ya ja ts'eɔitho ngue gui 'yøthü'a te ra hya gaɔi yarpa ni mmic'eħu ngue di nja".

³⁴ Pe nugá di xi'ahu ngue 'yo gui exħu ntestigo Oja p'u gui yahü ngue gdi ħaträ ts'eɔi ni hyahu. Nu te bi ja maħets'i, 'yo gui exħu ntestigo, porque ja bi 'bøp'u Oja, entho go t'exa ntestigo'a.

³⁵ 'Yo gui exħu ntestigo ra häi, porque Oja di maɔda gä ra ximhäi, entho go t'exa ntestigo'a. 'Yo gui exħu ntestigo ra ðanjħni Jerusalén, porque ja ra ðast'abi p'u Oja, entho go t'exa ntestigo'a.

³⁶ 'Yo gui ena ngue da zä da t'øc'a ni ya 'mø ħimma juani te gui mmaħmu. Porque ni yahü, ni xinga n'na ni xtahü da zä gui 'yøthü ngue xtä nt'axi ogue xtä mpothi.

³⁷ A nu'mø gui nne gui mamħmu n'na ra hya, njuantho damj mamħmu ngue'mø da zä, ogue ħinda zä. Porque ra ja'i ngue

ra n'youi ra zithu, h̄ingui t'ɛc'ei te mma, janangue ngue honi te ɛx̄a ntestito.

Yo to dadi cosra nts'o t'ørpe.

³⁸ Ya xcá 'yøhm̄u yø hya bi sännbabi yø ja'i 'mø yø pa x̄a thogui ngue bi t'ɛmbi: "Nu ra ja'i da hyamba rá dá rá mmic'eiui, xquet'a da thambabi rá dá. Nu ra ja'i da 'yøjpa yø ts'i rá mmic'eiui, xquet'a da t'øjpa yø ts'i".

³⁹ Pe nugã di xi'ah̄u, ngue nu'a te ra nts'o øt'ah̄u n'na ra ja'i, 'yo gadi cospah̄u. Hante gue nu'mø to bi mɛp'a ni hm̄ih̄u, dami unman'na nguadi ni hm̄i ngue da mɛ'mi.

⁴⁰ A nu'mø to gui tupi, 'nɛ di yap'a'i ngue ä'i ni pah̄ni, co 'nɛh̄ni tuh̄u dami unni.

⁴¹ Nu'mø to da 'yɛn'i gui fãx̄u n'na kilómetro made ngue gui tupsa rá 'beni, dami dobleh̄u'a te xi'i gui fãx̄h̄u.

⁴² Nu'mø te'o da 'yã'ah̄u n'na ra cosa, dami unni. Nu'a te'o da m̄ip'ah̄u n'na ra cosa, dami hm̄iti.

Nu to 'bahyø nsiui jatho ngue di madi.

⁴³ Ya xcá 'yøhm̄u yø hya bi sännbabi yø ja'i 'mø yø pa x̄a thogui ngue bi t'ɛmbi: "Dami mah̄ni amigoh̄u. A nu'u sw'ah̄u, 'yo gadi mah̄mu'a", bi t'ɛmbi.

⁴⁴ Pe nugã di xi'ah̄u ngue dami mah̄ni nsiuh̄u. Dami 'yãph̄u Oja ngue di japi to san'ah̄u. Nu te'o gã nnu man'ah̄u, dami 'yøppah̄u ra nho. Dami marpah̄u Oja te'o ya mant's'o 'mø gui yah̄u. Marpah̄u Oja h̄ingui ho te øt'ah̄u.

⁴⁵ A nu'mø gui 'yøth̄u ya yø hya di xi'ah̄u ya, ya di nɛcui ngue yø basi'ah̄u'a ni Papáhu bi 'bu mah̄ets'i 'mø. Porque ra hyadi bi hoc'a Oja, h̄inga hønbn̄u 'bahyø hoja'i øtra nho, sinoque 'nɛp'u 'bahyø ts'oc'ei øtra nho ra hyadi. Ra 'ye p'uya, h̄inga høndyø hoja'i 'ye p'u ja yø huah̄i, sinoque 'nɛhyø ts'oc'ei 'ye p'u ja yø huah̄i.

⁴⁶ A nu'mø ngue hont'u to di ma'ah̄u gadi mah̄mu, ¿dana ra nho di nɛcui ngue gui øth̄u 'mø? Conque ast̄a yø nguth̄ai njap'u.

⁴⁷ Xi'mø ngue hont'u ni amigo gadi zenguah̄u, ¿dana ra nho gui øth̄u 'mø? Porque xquet'a njap'u yø ja'i h̄ingui pa Oja.

⁴⁸ Nu ni Papáhu bi 'bu mah̄ets'i, ma datho ngue xandønho te øt'e. Gui njath̄u p'uya, dami neh̄u ngue ma datho xtãho te gui 'yøth̄u.

6

Nu ra ja'i øtra nho, yo dadi 'yets'i.

¹ Nu'a te gã ra nho ja ngue gui 'yøth̄u, 'yo gui nneh̄u ngue hønbn̄u 'bai xangu yø ja'i da nu ha gdi 'yøth̄u ra nho. A nu'mø ngue ra n'yets'i gni 'yøth̄u ra nho p'u ha 'bahyø ja'i, nu'a ni Papáhu bi 'bu mah̄ets'i ya h̄in tema nzabi di da'ah̄u.

² Janangue nuyá, nu'mø gui fãx̄u yø ja'i nu'u hyoya, 'yo gui nneh̄u ngue 'da di batyø ja'i te gui øth̄u. Porque ngu'a øt'i da yø ja'i p'u

ja yø nija 'nɛp'u ja yø caye, høntho nne ngue di 'yets'i ngue da nu yø ja'i'a ra nho øt'e. Pe majuan̄i te di xi'ah̄u ngue nuya yø ja'i njap'u, nu'a ga nnu manho yø ja'i te øt'e, ya hont'a yø nzabi'a.

³ Pe nu'ah̄u, nu'mø gui fãx̄u yø hyoya, nu te ja ngue gui 'yøth̄u, 'yo 'be gui xihni amigo gadi nsixui.

⁴ Nu'mø gui øth̄u ra 'bãxte, nt'aguitho dami 'yøth̄u. Nu'a ni Papáhu bi 'bu mah̄ets'i i nnuitho te gui øth̄u, go da gut'ah̄u'a.

Ra Jesús bi xännbabi ha di mat'Oja yø ja'i.

⁵ A nu'mø ngue gui mm̄at'Ojah̄u, 'yo gui øth̄u tengutho øtyø ja'i ngue h̄ingyø mm̄ai ga 'yøt'a te øt'e. Di ho te ørbu ja yø nija ngue 'bãi ha ga mm̄at'Oja. I nnepe ngue da nu gãtho yø ja'i te øt'e. Da guerp'u ja yø caye i mm̄at'Oja p'u ni ma. Pe nugã majuan̄i te di xi'ah̄u ngue nu'a ga nnumanho yø ja'i te øt'e, ya hont'a yø nzabi'a.

⁶ Pe nu'ah̄u, nu'mø gui mm̄at'Ojah̄u, dami cut'ambo ni nguuh̄u, tøtra goxthi, dami mat'Ojah̄u p'uya. A nuna Oja ni Papáhu, ja 'bap'u ha gui 'buh̄mu na, go nnu dra mhmat'Oja gui ørbu ja ni nguuh̄u na, 'nɛ go da gut'ah̄u na.

⁷ Nu'mø gã mat'Ojah̄u, 'yo ja gadi 'yophobi yø hya gui xihmu Oja. Porque ngu'a øtyø ja'i h̄ingui pa Oja, i ɛna ngue nu'a ya'atho gui yahni, gue'a di 'yø Oja te xi'a.

⁸ Pe 'yogui øth̄u tengutho øt'u. Porque nuna Oja ni Papáhu, ya padi te gã gui homh̄mu hante ngue gui 'yãpi te gui nneh̄u.

⁹ Janangue nu'mø gã mat'Ojah̄u, dami 'yɛmh̄mu: Ma Papá'ah̄e gui 'bu mah̄ets'i, dami 'yøt'e ngue da hnu mansu'i.

¹⁰ Bá ɛh̄e gui manda ua. Di nja'a te ni pãhã ua ja ra ximhãi tengutho bi ja mah̄ets'i.

¹¹ Dami 'dacje ra hm̄ɛ n'na pa ngu n'na pa.

¹² 'Nɛ dami punnga ma ts'oquihe, tengutho gãhe xquet'a dadi punnbãhe to h̄ingui ho te ørcãhe.

¹³ Dami fãxcãhe ngue h̄inga øt'ãhe ra nts'o. Dami yanje ngue ra nts'o. Porque nu'i, gue'e gadi mmandase, jase ni ts'edi, gui tate para zantho. Da ngut'atho.

¹⁴ Nu'mø gui 'bai ngue gui punnbabi yø ja'i h̄ingui ho te øt'ah̄u, nu'a ni Papáhu bi 'bu mah̄ets'i xquet'a di pun'na ni ts'oquihu 'mø.

¹⁵ Pe nu'mø h̄ingui nne gui punnbabi ni mmic'eiui te øt'ah̄u, nu'a ni Papáhu bi 'bu mah̄ets'i xquet'a h̄indi pun'na ni ts'oquihu 'mø.

Ra Jesús bi xännbabi yø ja'i ha di 'yetyø mm̄ai.

¹⁶ Nu'mø gui nne ngue gui 'yɛ'ni mm̄aihu, 'yo gadi hm̄i dum̄m̄aihu tengutho øtyø ja'i ngue h̄ingyø mm̄ai ga 'yøt'a te øt'e. A nuyá, di hm̄i dum̄m̄ai 'mø øtyø mm̄ai, i nne ngue da nu yø ja'i te øt'e. Pe majuan̄i di xi'ah̄u,

nu'a ga nnu manho yø ja'i te øt'e, ya hønt'a yø nzäbi'a.

17 Pe nu'ahũ, nu'mø guí e'ni mmũihũ, 'yo gadi hmĩ dũmmũihũ, sinoque damĩ 'yejnĩ yahũ 'nẽ damĩ nxũdãhũ.

18 'Yo guí nnehu ngue di unna güenda yø ja'i ngue guí e'ni mmũihũ. Hĩnda hønt'a nĩ Papãhu pađĩ ngue guí e'ni mmũihũ, go da gut'ahũ na.

Damĩ ne ngue bí ja nĩ mmẽtihu mahẽts'i.

19 'Yo guí nnehu ngue xøgue nma munts'ĩtho'a te guí peshũ ua ja ra ximhãi. Porque nu'a te guí peshũ ua ja ra ximhãi, da zi yø zu'ẽ, ya dĩ nts'onĩ. Ogue da bẽ yø bẽ.

20 A nuyá, damĩ nehũ ngue nup'ũ mahẽts'i, ja bí jap'ũ ra nho guí nthẽhũ, nu'a hĩnha dĩ m'medi. Ya hĩnda zã da zi yø zu'ẽ, 'nẽ hĩnda zã da zønyø bẽ ngue da bẽ'ahũ.

21 Nu'mø guí emhmũ ngue bí ja mahẽts'i'a ra nho tate dĩ muui, hønnbũ da zo nĩ mmũihũ p'ũ 'mø.

Ra Jesús bi hysjpa ra hya n'na ra nyot'i.

22 Nu'mø bi xogui xanho nĩ dãhũ ya, ya guí hẽthũ xanho ra nyot'i i ja. Njarbutho nĩ n'yomfẽnĩhũ ya, nu'mø bi xogui xanho, ya guí pahmũ ndana ra nho gdi n'yohũ 'mø.

23 Pe nu'mø hĩngui xogui xanho nĩ n'yomfẽnĩhũ, ya hĩmma juani guí pahmũ ndana ra nho gdi n'yohũ 'mø. Ya nsũtho 'mø ngue ra ts'a'bexuĩ p'ũ gnĩ mãhã, porque hĩngui xohni n'yomfẽnĩhũ ngue guí pahmũ ndana ra nho.

Bi hyscra hya ra Jesús ngue yoho yø hmũ.

24 Hĩngui sã ngue yoho yø hmũ ra ja'i dĩ m'mũ. A nu'mø ngue yoho yø hmũ dĩ m'mũ, n'na'a dĩ mađĩ, n'na'a hĩndĩ mađĩ. N'na ra hmũ da 'yørpe te dĩ manda, man'na ra hmũ hĩnda 'yørpe te dĩ manda. Guí njathũ p'ũya, hĩngui sã ngue mbø yoho p'ũ dĩ ma nĩ mmũihũ. Dĩ ma nĩ mmũihũ Oja, xĩndĩ ma nĩ mmũihũ ra mẽnũyũ.

Nuna Oja fã'ũ yø ja'i ya o rá 'yẽ.

25 Nũgã dĩ mma, nu'a te ja ngue guí sihũ, ogue te ja ngue guí hyehũ, 'yo gue'a mathogũitho ga ndũ nĩ mmũihũ'a. A nuyá, nu rá te ra ja'i, man'natho dĩ muui ngue'a te da zi. Nu rá do'yo ra ja'i, man'natho dĩ muui ngue'a te da hye.

26 Ya guí nnuhũ yø ts'int's'ũ 'yo maya, ngue hĩngui uahĩ, 'nẽ hĩngui xofu ngue te da mets'i. Pe nuna nĩ Papãhu bí 'bũ mahẽts'i, go dĩ unni te si yø ts'int's'ũ nã. Gomã gue'ahũ ya, ngue hĩnda mãxãhũ Oja, porque man'na xammadi'ãhũ ngue yø ts'int's'ũ.

27 Xiya, xi ra ja'i tũ rá mmũ ngue hĩngui hẽts'i, çua da zã dĩ nte man'na doyanĩ ngue'a ga nhẽts'i?

28 'Yo di tũ nĩ mmũ te guí hyehũ. Ya guí nnuhũ yø døni bí ja dapo ngue hĩndĩ mpẽfi, nĩ xĩngui mpe, pe mahotho guí nẽquĩ.

29 Dĩ xi'ahũ nã ra hya nã, ngue tengu ra dast'abi Salomón, mandønho drã he bi hye, pe hĩnha da zãdi tengu ganho yø døni.

30 Porque guesẽ Oja øt'e ngue mazihotho guí nẽquĩ yø døni bí ja dapo. Bí ja dapo ya, pe nĩxudĩ p'ũya, dĩ nzø p'ũ ja ra orno. Gomã gue'ahũ ngue hĩndĩ he'ahũ Oja. Pe hĩngã ẽguĩ ẽc'ẽihũ xanho ngue fãxãhũ Oja.

31 Janangue nuyá, 'yo mathogũitho di tũ nĩ mmũihũ ngue sã guí 'yẽmhũ: "çTe 'bẽ'a gã sihũ ya, o gue te 'bẽ'a gã hehũ ya?" guí 'yẽmhũ.

32 Porque yø ja'i 'bũcua ja ra ximhãi, hønt'a te da zi 'nẽ'a te da hye nĩ ma yø mmũ honĩ. Pe nu'ahũ, nu'a nĩ Papãhu bí 'bũ mahẽts'i, ya pađĩ ngue guí homhmũ gãtho ya yø cosa ya.

33 Janangue nuyá, mã datho damĩ hyoni ha gdi sohũ rá 'yẽ Oja. Nuyã yø hya dĩ manda Oja, damĩ ja ndũmmũ guí 'yøthũ, n'namhmã ngue di 'da'i te gãmã cosa guí homhmũ.

34 A nuyá, 'yo sã mã'dihi di tũ nĩ mmũihũ'a te ja ngue guí thohmũ nĩxudĩ. Porque n'na ngu n'na yø pa ja te thohyø ja'i. Høntho ngue nu'a ra n'ũ guí thohmũ n'na pa ngu n'na pa damĩ hyoni ha gdi thohmũ'a ra pa'a.

7

'Yo guí haspãhũ ra güenda te ga 'yo mi'da yø ja'i.

1 'Yo guí haspãhũ ra güenda te ør'mi'da yø ja'i, n'namhmã ngue hĩnda hyats'ahũ ra güenda Oja te guí øthũ.

2 Porque da thats'ahũ ra güenda tengutho gnĩ hyaspãhũ ra güenda mi'da yø ja'i. Tengutho guí 'yøthũ, xquet'a gue'a dĩ nja'ahũ'a.

3 çHanja yø ja'i ngue ja xangu yø ts'oqui, guehya nne da hyaspa ra güenda yø ja'i ngue ts'adyø ts'oqui ja ya? Tengutho 'mø guí xihni çu ngue oxra hãĩ rá dã, pe nu'i p'ũya, ra biga di o nĩ dã.

4 Ya hĩnda zã guí 'yẽmni çu: "Ague n'yø, tø ga hãhmĩ ra hãĩ o nĩ dã", guí 'yẽmbi. A nu'i p'ũya, hĩn gadi unna güenda ngue ra biga oxni dã.

5 Ya hĩnnĩ 'yup'ũ te guí mma. 'Be damĩ hyãhã biga o nĩ dã n'namhmã da zã guí hyãmbã ra hãĩ o rá dã nĩ çu.

6 Nuna ra hya guí nnu mandũxquihũ, nu ra ja'i ngue mandønts'o drã mmũ hĩnda zã guí xihmũ ra hya. Porque n'na ra cosa xandũxqui, hĩngui sã di t'ũnyø fo'yo. Nu'mø bj ncue ra fo'yo, da za'ahũ. Xĩmmangu n'na ra cosa ngue mandø mmađitho, hĩngui sã di t'ũnyø ts'ũdi, porque ra ts'ũdi di 'da'mĩ, da nẽp'ũ hãĩ'a te guí unhnũ.

Damĩ 'yãphũ Oja te guí homhmũ.

7 Nuna Oja di 'da'i te guí homhmũ. Damĩ 'yãpi te guí nnehu. Nu te guí hyoni, guí tĩni.

Nu'mò gá játra goxthi ngue gui nzohmú Oja, da xoc'ahú.

⁸ Porque nu ra ja'i ádi te nne, ma t'unni. Nu'a honi, i tini. Nu'a di játra goxthi, i sojpi.

⁹ Congue nu ra ja'i 'bahrá basi, nu'mò bi 'yápra tuhme, hingui sá rá mmú ra ja'i ngue ra do di unná basi.

¹⁰ Ogue ra huá da 'yápra basi, hingra c'eya di unni.

¹¹ A nuyá, i ja ni ts'oquihu, pe gui padi gui unna cosa nu'a xanho ni basihu. Man'natho'a ni Papáhu bí 'bu mahets'i ngue xandõho te di 'da'áhu 'mò gui 'yáphu.

¹² Tengui gni ne ngue da máxahu yò ja'i, da ngu'a gui 'yõthu, dami 'yõrpuhú ra 'báxte mi'da yò ja'i. Ja ni gaxpu gátho yò hya nt'ot'i p'u ja ra ley, da gue'u yò hya bi 'yotyò põngahya Oja.

Mahyepi ra hya n'na ra goxthi hingui xidi.

¹³ Mente gui 'báhmú ua ja ra ximhá, dami hyaxhu ra 'yu njuantho. A nuyá, para ngue da zá gui hyaxhu na ra 'yu na, dami cathu p'u ja ra goxthi hingui xidi. Porque nuna ra 'yu ni ma nidu hingui nnu manhenni yò ja'i na, ngue xa nxidi ra goxthi 'ne xa nxidi ra 'yu. Pe mandõngu dyò ja'i ni map'u.

¹⁴ Pe nu ra 'yu njuantho da hyaxra ja'i di nthui ra 'da'yo te, hingui xidi ra goxthi 'ne hingui xidi ra 'yu. Pe ziyohotho yò ja'i ni map'u.

Nu'a ga nho rá ndát'á ra za, gue'a di fadi temá za'a.

¹⁵ Damí mfáhmú xandõho, nuya yò fehni xánnbate da zõp'u gui 'báhmú, da 'yena ngue mmámbrá hya Oja. 'Yo di há'áhu, porque máxõts'itho di nequi ngue yò hoga n'yohu, pe nu te ga 'yo, gá ra nts'onj õrbu ni ma.

¹⁶ Nu'a te ga 'yo, gue'a gdi pahmu te'o'a. Tengutho p'u ja ra 'uini, gui pahmu ngue hinga ja di nzap'u yò uva. Ni xingyò igo di nzap'u ja yò 'uini.

¹⁷ Porque gui pahmu ngue n'na ra hoga za, ra hoga ndát'á zædi. Pe nu'a hingra hoga za, hingui ho yò ndát'á zædi.

¹⁸ Nu ra hoga za, hinga ja zup'u ra ndát'á hingui ho. Nu'a hingra hoga za, hinga ja zup'u ra hoga ndát'á.

¹⁹ Nu gátho yò za hingui ho yò ndát'á zædi da ma nt'st's'i ngue da t'udi.

²⁰ Janangue dí xi'áhu ngue nu'a te ga 'yo ya yò fehni xánnbate, gue'a gdi pahmu te'o'a.

Jatho gui 'yõthu'a te rá páhã ni Hmuhú.

²¹ Nuya yò ja'i da 'yengui ngue drá Hmugui, hinga gá da yurbu ha di manda Oja. Nu'u majuaní ngue da yurbu di manda Oja, gue'u yò ja'i da 'yõrpabi rá páhã ma Papá bí 'bu mahets'i.

²² Nu'mò bi zõnná pa da tháspa ra güenda yò ja'i, xandõngu yò ja'i da 'yengui: "Grá

hmú, grá hmú. Xquet'a 'necáhe dá xicáhe yò ja'i te'o'i. 'Ne conni thuhu dá õthegáhe yò ja'i mi n'yoi yò ts'onthi. 'Ne conni thuhu dá õt'áhe xangu yò milagro", da 'yengui.

²³ Nu'mò dá thacá p'uya, ga embi: "Damí 'uemhmú ua dí 'bucá, porque himma amigo'áhu. Porque hõndra nts'o xqui n'yohu", ga embi.

Bi nhyepa ra hya yoho yò hyõnnigu.

²⁴ Nu ra ja'i õde te gáma hya dí mmangá 'ne da 'yõ't'e te dí xifi, guehna nná hyejpabi n'na ra n'yohu ngue ra njammú na, ngue ra mmundo p'u bi hyõhrá ngu.

²⁵ Nu'mò bi nja ra 'ye, bi mo ra dathe, bi n'yo ra ndahí ngue bi nõnhna ngu. Pe himbi dágui, porque ra mmundo p'u hõxrá ngu.

²⁶ Pe nu ra ja'i õde te gáma hya dí mmangá, 'ne hinda 'yõ't'e te dí xifi, guehna nná hyejpabi n'na ra n'yohu ngue hin'yu rá n'yomfeni na. Guep'u ja ra 'bomú dehe bi hyõhrá ngu.

²⁷ Mi n'ye p'uya, bi mo ra dathe, bi n'yo ra ndahí ngue bi nõnhna ngu. Bi xot'i, máxõgue bi n'ueni.

²⁸ Mi juahya yò hya bi xánnba yò ja'i ra Jesús, di 'yõdyò ja'i ya yò hya bi xifi.

²⁹ Porque yò xánnbate ngue rá ley hingui ya manzaqui 'mò xánnbate, pe nuna ra Jesús ena nts'at'abitho 'mò xánnbate, nu te mma ngue di nja gue'a di njahma'a.

8

Ra Jesús bi 'yõthe n'na ra n'yohu mi 'ya rá do'yo.

¹ Mambá ep'u bí ja ra nyuni mambi 'bahra Jesús, xangu yò ja'i bá n'yoi.

² Bi guat'a n'na ra n'yohu mi hembra ts'o'ya p'uya. Bi ndantyõhmú p'u 'bahra Jesús, bi 'yembí:

—Ague grá hmú, nu'mò gui nne gui 'yõrca ra mate gui 'yõthegui, nugá dí padi ngue da zágui —bi 'yembí.

³ Ra Jesús bi dots'i conná 'ye, bi 'yembuya: —Ahá, dí nne ga õthe'i. Da zá'i ya —bi 'yembí.

Hõntho bi manna ra hya na, nuna ra dárquêhi mi 'ya rá do'yo, 'bexpi zá ha mi hembí.

⁴ Ra Jesús bi 'yembra n'yohu mi'u:

—Nuyá, 'yo to gui xifi te dá õt'á'i ya. 'Be ni ma ya, sõmp'u 'bahra mmácja. Da nu ngue ya bi zá'i. Damí 'yõtra 'bõ't'e tengutho bi manda ra Moisés ngue da 'yõtyò ja'i 'mò bi zá ra 'ya hembí. Janangue da badí gátho yò ja'i ngue ya bi zá'i.

Ra Jesús bi 'yõthebi rá hmiqúi n'na ra capita.

⁵ Nuna ra Jesús, mi zõmp'u ja ra hnini Capernaum. Bi ma bá ápra mate n'na ra capita.

⁶ Bi 'yembí:

—Ague grá hmu, nu'a n'na ra ts'ant'u di mpep'u ja ma ngu, sa ra ndate ngue tu ga rá do'yo —bi 'yembí.

7 Ra Jesús bi 'yembra n'yohu apra mate:

—Ga mmagá p'u 'mø, ga ma øthegá —bi 'yembí.

8 Nu'a ra capita p'uya, mahømbi 'yembra Jesús:

—Pe ague grá hmu, 'yo gadi n'aní. Nugá himma nsá'be ngue guí carbú ja ma ngu. A nuyá, høntho dami manya ngue dá zà ra ts'ant'u dí xi'i, ya dí padí ngue dá zà ra n'u hembí.

9 Porque nuguí xquet'a 'bui to 'bet'o ngue di mandagui. A nugá p'uya, xquet'a dí si ma soldado dadí manda. Nu'mø dí xi'a n'na ra soldado ngue ha dá ma, i pap'u dí et'i. Ogue ga embí: “Bi 'yecua”, ra soldado p'uya bá ep'u. Ogue ma hmiqúi, ga 'bepi te dá mefi, ra hmiqúi øt'e te dí xifi.

10 Nuná ra Jesús mí 'yøde te xihra capita, di 'yøtho te sifi. Bi 'yembyø ja'i n'yoiu p'uya:

—Majuani dí xi'ahu ngue hijnonni judío di pøni ngue gdi tinnbá rá nt'ec'ei tengu ga 'yec'ei gá na ra n'yohu ná.

11 Nugá dí xi'ahu ngue xangu yø ja'i hingyø judío dí bømp'u ni bøxyadi 'nep'u ni yahra hyadi, ngue nup'u dí manda Oja p'u mahets'i, 'dap'u di nsihmeui ra Abraham, cona Isaac, cona Jacob.

12 A nu'u yø ja'i mí jahma ngue xtá nzo rá 'ye Oja 'ne himbi ne, dá t'emp'u thi ja ra 'bexui'u. Ja di nzomp'u 'ne ja di guxp'u yø ts'i'u.

13 Ra Jesús bi 'yembra capita mí nyauí:

—Ní ma ní ngu ya. Nu'a ra hya guí ec'ei ngue dá zà ga øt'e, ya bí nja ya.

—Ngu ra ora bí manna ra hya na, 'bexpi zà ra ts'ant'u mí'u.

Ra Jesús bi 'yøthebi rá to ra Bedu.

14 Ra Jesús bí map'u ja rá ngu ra Bedu. Nu'a rá to ra Bedu oxpu ja rá t'ots'i ngue mí hembra pa.

15 Ra Jesús bi bennbá rá 'ye ra dárquehi ngue bi guts'i. 'Bexpi zà ra pa mí hembí. Nuná ra xisu p'uya, bí nanguí ngue bi hojpi te dá zi yø ja'i.

Ra Jesús bi 'yøthe xangu yø dárquehi.

16 Mí dáhra nde p'uya, nup'u 'báhra Jesús, xangu yø ja'i n'yoiu yø ts'onthí bá ts'innbí ngue dá 'yøthe. Pe ra Jesús høntho dá ma ngue dá zà yø ja'i n'yoiu yø ts'onthí, 'bexi sá. 'Dama 'dan'yo yø n'u hembiyø ja'i, pe gá bi 'yøthe.

17 Mí nja na ra hya na, ya bí nja'a te ra hya bí manna pøngahya Isaiás ngue bi 'yena: “Nu te gáma n'u gmí hēmpu, gá bi hyaqui haru mí'u”, bi 'yena.

Yonc'ei bí nyauí ra Jesús.

18 Mí nu ra Jesús ngue mandøngu dyø ja'i di máts'i. Bi xihyø xádi p'uya ngue bí máhá dí ma man'na nguadi rá zabi.

19 Nu'a n'na ra xänbäte ngue rá ley bi guarbu 'báhra Jesús, bi 'yembí:

—Ague grá xänbäte, nugá dí nne ga mme haru gdí ma —bi 'yembí.

20 Ra Jesús bi 'yemp'a yauí:

—Yø haho ja yø 'bido haru säya. Yø ts'int's'u ja yø 'bafi haru säya. Pe ra N'yohu bí 'ye mahets'i, hin'y'u rá ngu haru dí n'oxi.

21 Pe nu'a n'na nc'ei rá xádi bi 'yembí:

—Ague grá hmu, damí 'dacra nt'edí ngue 'be dá du má papá, ga ägui, ya ga me p'uya —bi 'yembí.

22 Mí dáhra Jesús, bi 'yembí:

—Ma ga mmehma. Nu'u yø ja'i ãntho ya xá ndu ngue hingui pa Oja, gue'u dá 'yahyø mmindui'u.

Ra Jesús bí säyabi rá ndahi conyø fanthe.

23 Nuná ra Jesús bí yarbú ja ra rá barco ngue bí ma, bí máhá yø xádi.

24 Pe nup'u ja ra zabi, bí nanga n'na ra ndate ndahi. Nu'u yø fanthe nanguí, so mbo rá barco mēnte atho rá Jesús.

25 Nu'u yø xádi p'uya, bá ap'u bí áha, bí 'yembí:

—Ague grá Hmu, damí yanje. Ya ja ngue dá thunt'a mbonthe rá barco. Ya ga tuhú —bí 'yembí.

26 Ra Jesús bi 'yembyø xádi:

—¿Hanja ngue guí sũhu? ¿Ua hingui ec'ei ngue ga fáxaha? —bí 'yembí.

Mí nangra Jesús, bí hejpa bí rá ndahi 'nehyø fanthe. Mí hejpi, 'bexpi nsäya.

27 Nu'u yø xádi p'uya, di 'yøtho te bí nja. Dí n'yembí n'na ngu n'na:

—¿Te'o ní n'yohu ná n'yø? Astá rá ndahi 'nehra dehe ec'ei 'mø bí zofo —dí n'yembí.

Ra Jesús bi 'yøthe yonc'ei mí n'yoiu yø ts'onthí.

28 Mí zøm man'na nguadi rá zabi, ja rá häi ní hu ngue Gadara. Ja bí nthéui p'u ra Jesús yoho yø n'yohu mí n'yoiu yø ts'onthí. Pe mandønts'otho, xpí 'yep'u ja rá camposanto. Astá nts'utho to dá thop'u ja rá 'yu.

29 Mí nu ra Jesús, bí mahra mafi. Bí 'yembí:

—Ague Jesús, rá Ts'ant'u'i Oja, ¿hanja ngue gadi nthint'ua dí 'bucáhe? Porque tobe hingui sønna pa ngue guí pøngahe rá castigo —bí 'yembí.

30 Nup'u yap'utho, mambi 'yop'u n'na 'bui yø ts'udi, má 'yoní p'u ngue sihme.

31 Nu'u yø ts'onthí bi 'yembra Jesús:

—Nu'mø guí nne ngue ga hecáhe ua ya yø n'yohu 'bucua, pe damí 'dacje rá nt'edí ngue ga cut'áhe yø mmui yø ts'udi bí 'yonu —bí 'yembí.

32 Ra Jesús bí unná nt'edí yø ts'onthí, bí 'yembí: —Í máhá nu bí 'báhyø ts'udi 'mø.

Janangue nu'u yø ts'onthi bi hyep'u yø n'yohu mi n'youi, i ncarbu ja yø mmui yø ts'edi. Yø ts'edi p'uya, bi gu rá 'dih, bi nhyorbu ja ra zabi. Gá ja bi jarbu ra dehe.

³³ Nu'u mi fáhyø ts'edi p'uya, bi nsu 'mø mi nu te bi nja. N'na 'dihitho bi map'u bí ja ra hnini ngue bá ma te bi nja. Bi ma tengue xi thohyø ts'edi, 'ne bi ma tengue xi tho'u yø n'yohu mi n'youi yø ts'onthi.

³⁴ Nu'u yø ja'i mambi 'bup'u ja ra hnini, gá bi ma ngue bi zomp'u bí 'buhra Jesús. Mi zonyø ja'i p'u 'buhra Jesús, bi xifi ngue da ma.

9

Rá Jesús bi 'yøt'e ngue da fadi ngue ja rá ts'edi ngue di punba yø ts'oqui yø ja'i.

¹ Rá Jesús bi yarbu ja rá barco ngue da ma, di ma man'na nguadi rá zabi ha bí ja rá hnini.

² Mi zomp'u ja rá hnini, bá thunnabi n'na nc'ei bá oxrá fidi ngue tudyo gua. Mi nu rá Jesús te øtyø ja'i bá du rá dárquehi, i padi ngue ec'ei yø ja'i ngue da zá da 'yøthe rá dárquehi. Bi 'yembra dárquehi p'uya:

—Ague ts'ant'u'i, 'yo tu ni mmui, ya dá pun'na ni ts'oqui ya —bi 'yembi.

³ Nuna rá hya bi manna Jesús, mi 'yøhyø xännbate ngue rá ley, bi mbøcøe. Bi 'yemp'u ja yø n'yomfeni: “Nuna rá n'yohu 'bucua, thenmahya Oja na co nu'a rá hya i mma”.

⁴ Pe rá Jesús i paθο te mbønya yø n'yohu mbøcøe, bi 'yembi:

—Nuna rá hya gá bømhmua ya, hinga ja rá njap'u na.

⁵ Nugá dá xihra n'yohu 'bucua, di embi: “Ya dá pun'na ni ts'oqui ya”. Pe nuyá, hinda nequi xanho ngue'mø bi mpunnbi ogue hin'na. Pe nu'mø ga embi: “Damí nangui, gui caxni fidi, gui mma”, ga embi, nu'mø ngue bi n'yo p'uya, ya gui pahmu xanho ngue ja ma ts'edi.

⁶ A nuyá, dami pahmu ya ngue rá N'yohu bí 'ye mahets'i, ja rá ts'edi ua ja rá ximhai ngue di punba yø ts'oqui yø ja'i.

Bi 'yembra n'yohu xan'u p'uya: —Damí nangui, caxni fidi, ni ma ni ngu.

⁷ Rá dárquehi p'uya, bi nangui, bi ma rá ngu.

⁸ Mi nu yø ja'i te bi nja, bi nsu yø ja'i. Pe espabi Oja porque di nequi ngue Oja di unna ts'edi te ø'na rá n'yohu na.

Rá Jesús bi xirra Mateo, da 'yøt'e ngue rá xádi.

⁹ Mi ma rá Jesús, ni nthop'u ja rá oficina n'na rá n'yohu ni hu ngue rá Mateo, nuna jamba rá menyu yø ja'i ja te pá. Mi nu rá Jesús, bi 'yembi:

—Ma gá mme n'yo, gá øt'e ngue ma xádi'i —bi 'yembi.

Rá Mateo p'uya, bi zop'u rá oficina ngue bi me rá Jesús.

Nuya yø ja'i t'embi ja yø ts'oqui, 'dap'u sihmeui ra Jesús.

¹⁰ Man'na rá pa p'uya, nuna rá Jesús bi me yø xádi p'u ja rá ngu rá Mateo ngue da nsihme. Xangu yø nguthái 'bup'u, co 'ne hmi'da yø ja'i t'embi ngue ja yø ts'oqui, gá 'dap'u sihmeui rá Jesús.

¹¹ Yø fariseo p'uya mi nu te øtra Jesús, bi 'yørpabi rá nt'anni'u yø xádi, bi 'yembi:

—¿Hanja ni xännbatehu ngue 'dap'u sihmehu yø nguthái co 'nghyu mi'da yø ja'i ja xangu yø ts'oqui? —bi 'yembi.

¹² Mi 'yøhra Jesús te sipyo xádi, bi 'yemp'u di yahni:

—Nuya yø ja'i di hyenni, guehya ni 'yehra 'yøthe ya. Pe yø ja'i xanzaqui, hinga gue'u ni 'yeh.

¹³ Dami xáhmua te ni bonyø hya nt'ot'i p'u ja rá Maça Libro ngue ena: “Di nnegá ngue di nja ni nhuecatehu, porque guehna man'natho di muui na ngue yø 'bøt'e guí ørcahu”, en'Oja. A nugá, dá ghe ngue gue'u yø ja'i ja yø ts'oqui ga xifi dá hyep'u rá nts'o ga 'yo, hinga gue'u yø ja'i ena ngue ya 'yo xanho dá ghe ga nzofø —bi 'yembi.

Bi manna Jesús hanja ngue hinguí etyø mmui yø xádi.

¹⁴ Nu'u yø xádi rá Xuua bi guarbu 'buhra Jesús. Bi 'yembi:

—¿Hanja ni xádi ngue hinguí etyø mmui? Conque nugáhe 'nhyø fariseo emmei dí e'ma mmigáhe —bi 'yembi.

¹⁵ Rá Jesús bi 'yembya yaui:

—Nu'u yø ja'i ts'ofø ngue da nu rá nthati, hinguí 'bu ndummai ngue dá 'yetyø mmui mente 'dap'u 'bøhmua rá novio. Njarbatho má xádigá ya, hinguí etyø mmui ngue 'daua di n'yo'be. Pe bá ep'u rá pa ngue dá zigagui má nsh'i'be. Nu'a rá pa'a p'uya, mfadi ngue dá zá dá 'yetyø mmui ya má xádi 'mø.

¹⁶ Nuna rá 'da'yo hya di xännbate, n'nan'yo na ngue rá nyogui xádi. Tengutho n'na rá 'da'yo ulu, hinda zá di bøtra ze'ulu. Porque rá 'da'yo ulu di ngants'i, ya man'na di nts'onna ze'ulu.

¹⁷ Tengutho rá 'da'yo vino hinguí sá dá sirbu ja rá zexfani ngue dá zedi. Porque rá 'da'yo vino dá xetra zexfani 'mø dá sit'i, ja di m'mep'u p'uya. Janangue rá 'da'yo vino, rá 'da'yo xifani dá sit'i n'namhma ngue gá yoho hinda m'medi.

N'na rá n'yohu bi xirra Jesús ngue dá øthebi rá t'ixu.

¹⁸ Mente rá Jesús bi xihyo ja'i ya yø hya ya, bi zø'a n'na rá n'yohu 'bet'o ngue yø judio. Bi ndantyøhmua p'u 'buhra Jesús, bi 'yembi:

—Nu má t'ixu exa ja bi du, pe nu'mø guí mma, gui japni 'ye p'u ja rá do'yo, mahøndi m'mui.

¹⁹ Rá Jesús bi nangbu mi hudí, bi me'a sits'i. Bi máhã yø xádi.

²⁰ Mente ni 'yo ra Jesús, nuna n'na ra xisu ya n'ne'ma yonjeya mi hembra m'macji, bi guarba ja ra xatha ra Jesús ngue bi dárpa rá nyaní rá he.

²¹ I en'a mbo rá mmái: "Nu'mò ga thárpabi rá he ra Jesús, dá zágui", bi 'yena.

²² Mí dádi, 'bexpi 'bátra Jesús ngue bi hyetra xisu. Bi 'yembuya:

—Ague t'ixu, dá hyu ni mmái. Ya bi zá'i ngue gá 'yec'eigui ngue dá zá'i comma ts'edi —bi 'yembi.

'Bexque'a bi zá ra n'a mi hembra xisu.

²³ Mí zomp'u ja rá ngu rá n'yohu ná ra Jesús, bi nu ngue 'bap'u yò me'bida. Di yánni yò ja'i 'bap'u ngue zoní.

²⁴ Ra Jesús bi 'yembyò ja'i:

—Damí pómhmua. Nuna rá hmute 'bucua, hingui tú ná, i atho ná —bi 'yembi.

Pé nuya yò ja'i yaui rá Jesús, i thentho, porque padí ngue ya xi dú rá hmute.

²⁵ Mí bôn'athi gátho yò ja'i p'uya, rá Jesús bi thop'u brá 'benna hmute. Bi benna rá 'ye ra hmute bi gats'i. Ra hmute p'uya bi bennate, bi nangui.

²⁶ Nu te bi 'yotra Jesús, bi n'yo rá hya ndap'u bi zá'a rá xequi'a.

Ra Jesús bi 'yotho yoho yò xáda.

²⁷ Mambá ep'u ja ra ngu ná ra Jesús, nup'u ja rá 'yu bi denni yoho yò xáda. Ni mafi, bi 'yembi:

—Ague rá mbom'meto'i rá David, damí huéga'be.

²⁸ Mí yarbu ja rá ngu rá Jesús, bi guatyò xáda. Ra Jesús bi 'yembi:

—¿Ua guí ec'eiuí ngue dá zá ga øt'a ná te gui xicui ya?

Yò xáda p'uya bi 'yembi:

—Ahá grá Hmu, di ec'eí'be ngue dá zá gui 'yøt'e —bi 'yembi.

²⁹ Bi macyø 'ye rá Jesús ngue bi dárpa yò dá yò xáda. Bi 'yembi:

—Ngue guí ec'eiuí ngue dá zá ga øthe'auí, dá zá 'auí ya.

³⁰ Nu'u yò xáda p'uya 'bexpi nzø yò dá. Pé rá Jesús di hejpi ngue hñte dá ma, bi 'yembi:

—Man'nan'yo mí 'yøt'e ngue guí mmammí te dá øt'auí ya —bi 'yembi.

³¹ Pé nuya mayø xáda, hñtho bi nhyehmí rá Jesús, to bi zá xifi te xi 'yørpabi rá Jesús.

Ra Jesús bi 'yotho n'na ra gone.

³² Hñtho bi ma ya mayø xáda, bi zø hmi'da yò ja'i p'u ha 'báhra Jesús, bá zinnbabi n'na rá n'yohu di gonebi rá ts'onthi.

³³ Nuna rá Jesús bi japra ts'onthi ngue bi hyep'u rá ja'i n'youi. Bi zá bi nya rá gone. Pé yò ja'i bi nu te bi nja, dá 'yøtho, di n'yembi:

—Nuna te dá nuhu bi nja ya, mente yò pa xa thogui hñjongui pøni ngue dá ngu'a dá 'yøt'ua ja rá hái Israél.

³⁴ Pé yò fariseo bi 'yena:

—Nuna rá n'yohu 'bucua, i øthe yò ja'i n'youi yò ts'onthi, porque gue'a rá zithu yò hmu yò ts'onthi i fát's'i te øt'e —bi 'yena.

Ra Jesús di huécyø ja'i.

³⁵ Nuna rá Jesús bi n'yo ndap'u bi zá yò hñini. Nup'u ja yò hñini søni. xännbabi rá hya Oja yò ja'i di mpeti p'u ja yò nija yò judío. I xihyø ja'i rá hoga 'da'yo hya ngue ha di njap'u di zo rá 'ye Oja yò ja'i. Yò ja'i 'dama 'dan'yo man'u hembí, pé gá bi 'yøthe rá Jesús.

³⁶ Nu'mø bi nu ngue xangu yò ja'i di mpeti p'u ha søni, emmei di huéqui. Porque yò ja'i 'bñndummmí, hingui padí te dá 'yøt'e. Èntho yò de'yo 'mø hñjo' to dá mádi.

³⁷ Pé rá Jesús bi 'yembyø xádi:

—Majuani dí xi'ahu, ngue xangu rá 'befi i ja, pé yò mefi zi yohotho 'bui.

³⁸ Janangue nuyá, nuna Oja rá mmeti rá 'befi, damí 'yápha ngue dá menhyø mefi p'u ja rá 'befi.

10

Ra Jesús bi 'yexi 'demq yoho yò xádi.

¹ Ra Jesús bi zo'u 'de'ma yoho yò xádi ya xi huanhni. Bi unna ts'edi ngue dá 'yøthe yò ja'i n'youi yò ts'onthi, dá gue'u yò ja'i hembí n'na má 'dan'yo má n'u, dá 'yøthe.

² Ja ua yò thuhu ya 'de'ma yon'ei yò representante rá Jesús. Rá mádi rá thuhu rá Simu, nu'a i nhutá m'mefa ngue rá Bedu. Rá Andre nuna rá n'yohu rá Bedu. Rá Jacobo, 'nehra Xuua, guehya yò ts'unt'u rá Zebedeo ya.

³ Ra Lipe. Rá Bartolomé. Rá Toma. Rá Mateo nuna rá nguthái. Rá Jacobo nuna rá ts'unt'u rá Alfeo. Rá Lebeo nuna ja man'na rá thuhu ngue rá Tadeo.

⁴ Rá Simu nuna n'youi rá partido ngue rá cananista. 'Nehra Judas Iscariote nuna bi dá rá Jesús.

Bi xi'u 'de'mq yoho yò xádi rá Jesús ngue dá ma dá xámba rá hya yò ja'i.

⁵ Nuya 'de'ma yoho yò xádi rá Jesús, bi 'yet'i ngue dá manna hya. Rá mádi bi 'yembi:

—Yo gní máhá p'u ja rá m'muhyø ja'i hñgyø judío. 'Ne'yo guí cathu p'u ja yò hñini ja'a rá rá hái Samaria.

⁶ Sinoque i máhá p'u 'buhyø judío. Porque yò judío tengutho yò de'yo ngue xa m'medi.

⁷ Gui xihmuyø ja'i p'u gdi máhá ngue nuna Oja bi 'bñ mahets'i, ya dá guehyø pa jap'u dá 'yudi ngue di manda ua ya.

⁸ Damí 'yøthehu yò ja'i di hyenni. Gui 'yøthu ngue di bennate yò ánima. Gui 'yøthehu yò ja'i 'ya yò do'yo. Gui 'yøthehu yò ja'i n'youi yò ts'onthi. Nuna rá ts'edi ga 'da'ahu, hñte dá jap'ahu. Janangue nuyá, nu yò ja'i guí 'yøthehu, 'yo te guí jumbahu.

⁹ Yo guí haxhu rá menyu ngue rá oro ogue rá t'axi ogue rá cobre.

¹⁰ Yo temá lega guí caxhu. O guí caxni mponhu. 'Yo guí caxhu mi'da yò thixfani

ogue yø tøhø. Porque rá mæfi Oja jatho ngue di t'unni te da zi.

11 Nu'mø gá sømhmæ p'u ja n'na ra danjnhj ogue ja n'na ra t'unihni, dami hyomhmæ n'na ra n'yohæ nu'a hnumanho p'u ja rá hnini, dami 'yáphæ rá nt'edi ngue di 'da'áhu rá ts'áya. Ja dami nsáyahæ p'u ja rá ngu'a, asta gue'mø guá éhmæ.

12 Nu'mø gá cæthæ mbo ra ngu, gui 'yemhmæ: "Oja di japyø ja'i 'bæcua".

13 Nu'mø da nu manho'áhu yø ja'i 'bæp'u ja ra ngu, ya di tocabi na ra nzengua gui xihmæ 'mø. Pe nu'mø ngue hingui nuu manho'áhu, nu'a ra nzengua gui xihmæ, ya hinda tocabi.

14 Nu'mø ngue himbi hnu manho'áhu p'u ja n'na ra hnini ogue ja n'na ra ngu hinda n'na'áhu rá ts'áya 'næ hinda ne da 'yøhyø ja'i na ra hya gui xihmæ, ni máhä p'uya, pømhæ p'u ja ra hnini ogue ja ra ngu. Dami huamhmæ fonthäi di n'youi ni mbonguahæ.

15 Majuanj di xi'áhu ngue nu'mø ra pa danj hyaspa ra güenda Oja ya yø ja'i di ja'áhu p'u, man'na xangu rá castigo da thohya, ngue'a te rá castigo da tho'u yø ja'i mi 'bæp'u ja rá hnini Sodoma 'næp'u ja rá hnini Gomorra.

Bi xihyø xädi ra Jesús ngue da zä ra n'u da ts'ui.

16 A nuyá, ga pæn'nahæ p'u ha 'bæhyø ts'oc'ei, ngue nts'utho, tengutho yø de'yo 'mø bi zømp'u 'bæhyø zate. Pe dami 'yøt'e ngue gyø njammihæ, gui mfähmæ, tengutho gui mfähyø c'eya. Pe 'yo to gui sahmæ, gui 'yøthæ tengutho yø paloma ngue hingyø nequisui.

17 Dami mfähmæ p'u 'bæhyø ja'i. Porque yø ja'i da zixahæ fädi. Nup'u ja yø nija yø ja'i da mæp'áhu.

18 Di dá'áhu p'u 'bæhyø ts'ut'abi 'næp'u 'bæhyø gobierno. Di w'áhu yø ja'i ngue gui ec'eigahæ. Nu'mø ngue ya gdí 'bæhmæ p'u ha 'bæhyø ts'ut'abi, ngu'u yø judío, ngu'u hingyø judío, gä da zä da 'yøhnæ rá hoga 'da'yo hya gui xihmæ.

19 Nu'mø bi jo'áhu, 'yo sä di tu ni mmæihæ'a te rá hya ja ngue gui xihmæ rá ts'ut'abi. Nu'a rá ora gui dá ni hyahæ p'u ja rá ts'ut'abi, Oja di 'da'áhu rá hya ja ngue gui mmæhmæ.

20 Porque rá Espiritu Santo di bæ'nahæ rá hya gui xihmæ rá ts'ut'abi. Hingni n'yomfænise gui jæcra hya gui mmæhmæ.

21 Nu yø n'yohæ ec'eigui, di yapse yø n'yohæ hingui ec'eigui ngue da tho. Yø papá, nu'mø bi 'yæc'eigui yø basj, di dá yø basj ngue da tho. Yø basj p'uya, nu'mø bi 'yæc'eigui yø papá, di dá yø papá ngue da tho.

22 Hønbnæ bi zä dá zæ'áhu yø ja'i ngue gui ec'eigahæ. Pe nu'a ra ja'i da zeti hangu ra n'u da thogui, guehnæ di nyanná te na.

23 Nu'mø bá ju'áhu n'na ra hnini, dami 'dagui gdí máhä man'na rá hnini. Pe nugá di xi'áhu, tobe hin gadi táti gadi 'yomhmæ

rá hya p'u ha 'bæhyø judío 'mø mi zønna pa da hyaspa rá güenda yø ja'i rá n'yohæ bí 'yæ mahæts'i.

24 Nu rá xädi, 'yo di ena ngue hinda thogui tengutho thohrá xännbate. Xi mmangu rá hmiqúi, 'yo di ena ngue hinda thogui tengutho thohrá hmu.

25 Nu rá xädi, di m'mæi ngue rá conforme, ngue da thogui tengutho da thohrá xännbate. Ra hmiqúi p'uya, di m'mæi ngue rá conforme, ngue da thogui tengutho da thohrá hmu. Nu'mø ngue bi nu man'ugä yø ja'i, gui huqúi ngue drá zithu, goma gue'áhu hinda nu mman'w'áhu yø ja'i ngue gui tænnghæ.

Ra Jesús bi ma ndana ja ngue da ts'u.

26 Janangue nuya yø ja'i sæ'áhu, 'yo gui suhæ ya. Nu te gæmä hya njo'mi, siempre da fæhmæ.

27 Nuya yø hya di xi'asæhæ, dami xihmæ gätho yø ja'i. Nuya yø hya di hut'atho ni guhæ, i nt'øde ra hya gä ra hnini.

28 'Yo gui suhæ da ne da hyo'áhu. Porque nu'mø bi hyo'áhu, nu ra te ya hinda zä te da japi. Nuna Oja, ja rá ts'edi ngue di juat'a ni do'yohæ 'næ ni tehæ p'u ja rá niyu, guehnæ dami suhæ na.

29 Nu'mø bi 'bæ yoho yø ts'int'sæ, hønnda n'na rá xani mä t'unj. Pe hinga n'na di m'mæ'u yø ts'int'sæ mænte ngue hinda unna nt'edi ni Papáhu.

30 Janjuanj ngue fæxahæ Oja. Conque asta ni xtahæ i m'mede n'na ngu n'na.

31 Janangue 'yo gui suhæ yø ja'i. Porque man'na xammaqi'áhu ngue yø ts'int'sæ, mädague'a ngue yø mmundotho'u.

Ra Jesús bi xihyø xädi ngue hinda gømp'u ha 'bæhyø mmic'eui.

32 Nu to gätho da mæmp'u 'bæhyø ja'i ngue ec'eigui, xquet'a ga mmangä p'u 'bæhma Papá bí 'bæ mahæts'i ngue dadi n'amigo'be ra ja'i.

33 Pe nu te'o da gøngä p'u 'bæhyø ja'i, da ma ngue hingui ec'eigui, xquet'a ga mmangä p'u ha bí 'bæhma Papá mahæts'i ngue hin dadi n'amigo'be ra ja'i da gøngui.

Nup'u ha t'ec'ei ra Jesús, bi ma ngue di nja ra sul.

34 'Yo gui emhmæ ngue dá ecä ua ja rá ximhäi ngue hin temæ n'u gui sähæ. Nu'á, hin'na'a. Sinoque di nja ra sui.

35 Dä ecä ua ngue di nja'a di nsæhyø ja'i. Rá ts'ant'u di nsæhmj rá papá. Rá hmutæ di nsæhmj rá mamá. Rá ts'ihue di nsæhmj rá cá.

36 Nu'u yø nsæui ra ja'i da 'yæc'eigui, gue'u 'bæp'u ja rá ngu da zæi.

37 A nuyá, nu rá ja'i ngue mä datho di mahrá papá, di mahrá mamá, ngue nugui, guehnæ rá ja'i ya hingrá nsæui da denngui. A nu rá ja'i ngue mä datho di mahrá ts'ant'u,

dj mahrá t'ixu ngue nugui, guehna ra ja'i ya hingrá nsáui da denngui.

³⁸ Nu ra ja'i hingui nne da denngui ngue su da tho, guehna ra ja'i ya hingrá nsáui da denngui.

³⁹ Nu ra ja'i da gohrá mmái ngue su da tho, guehna ra ja'i dj m'mehrá te na. Pe nu ra ja'i hinha ga gohrá mmái mađa tho, guehna ra ja'i dj nyanná te na.

Oja da gutyø ja'i'a te ra nho xa 'yøt'e.

⁴⁰ Nu ra ja'i da 'yøt'ah masu, guehna ra ja'i tengutho 'mø go di ørcagui masu na. Nu ra ja'i da 'yørcagui masu, tengutho 'mø go di ørpabi masu'a to bá penngui.

⁴¹ Nu ra ja'i ørpa masu n'na rá pøngahya Oja porque pahrá ja'i ngue gue'a rá m'menhni Oja, di t'unná nzäbi ra ja'i tengutho rá nzäbi ma t'unní rá pøngahya Oja. Ximmangu ra ja'i ørpa masu n'na ra hoga n'yohu, porque padj ngue xanho ga 'yo ra n'yohu, di t'unná nzäbi ra ja'i tengutho rá nzäbi ma t'unní ra hoga n'yohu.

⁴² A nuyá, ndana bi zá ya ma xädi, nu ra ja'i da 'yørpa ra nho ngue padj ngue i tenngui, madague'a n'na zi vaso ra dehe di unni, hndi 'behrá nzäbi ra ja'i, Oja da gut'i.

11

Ra Xuua bi 'yet'i yoho yø xädi bi ma bá nyai ra Jesús.

¹ Nuya 'de'ma yoho yø xädi ra Jesús, mj juadi bi xifi te ja ngue da 'yøt'e, bi map'u bi ja yø hnini na ra Jesús ngue da xámba ra hya yø ja'i.

² Ra Xuua ya mj ofädi bi 'yøde te øtra Cristo. Janangu bi menhni yoho yø xädi ngue bá nyai ra Jesús.

³ Mj zømp'u ha 'bai, bi 'yembra Jesús:

—¿Ua gue'e na ra Cristo mj ja ngue dá ehe dj ndast'abi, ua gue ga tø'mähe man'na? —bi 'yembi.

⁴ Ra Jesús bi 'yembya yayi:

—Nj me ya, bá xihmj ra Xuua'a te ra hya gá nyui bi nja. Xihmj ya yø hya gá 'yøhmi dj mmangä.

⁵ Damj xihmj ngue yø xädä ya zø yø dä. Yø dogua, ya i 'yo. Yø ja'i mj 'ya yø do'yo, ya bi zá ha hembj. Yø gogu, ya øhra hya. Yø ánima, ya di bennate. Yø hyoya, ya sihra hoga 'da'yo hya.

⁶ Ra mmenthj dj nthui ra ja'i hinha di gohrá mmái ngue εc'εigui.

⁷ Mj mengyø m'menhni ra Xuua, nuna ra Jesús bi d'mi bi c'annbabi yø ja'i na ra Xuua. Bi 'yembi:

—¿Te'o gá ma guá nuhu p'u bi ja ra dapo? ¿Ua guá nuhu n'na ra n'yohu hingui nzaqui rá mmái, εntho n'na ra zafani 'mø anna ndahj?

⁸ Xi'mø ngue hjn'na, ¿te'o guá nuhu 'mø? ¿Ua guá nuhu n'na ra n'yohu ngue he ra hoga

ulu? Pe gui pahmu ngue yø ja'i he ra hoga ulu, guep'u ja yø ngu yø dast'abi 'bai.

⁹ Pe xi'mø hinga gue'a guá nuhu'a, ¿te'o guá nuhu 'mø? ¿Ua guá nuhu n'na rá pøngahya Oja? Majuanj ngue gue'a rá pøngahya Oja guá nuhu. Pe gue Tate na, ngue gätho mj'da yø pøngahya xa m'mai.

¹⁰ Nuna ra Xuua guehna rá m'menhni Oja mmamp'u ja ra Maca Libro na, ngue εna: "Nugä ga εt'ä ma m'menhni, dj m'met'o p'u gdi ma. Gue'a di hoqui hapu ja ngue gui thogui", bi 'yena.

¹¹ Majuanj di xi'ahu, nu hangu yø ja'i 'bai, hnjongui pøni ngue di Tate guehna ra Xuua bi 'yøtra nxixya. Pe nuyá, to bi zá ma ja'i ya o rá 'ye Oja ya, guehya ma datho bi nthui ra mmenthj ya ngue ra Xuua.

¹² Bá fu'mø yø pa bá øtra nxixya ra Xuua ya, asta quehyø pa di 'buhmu ya, janjuanj di xønyø ja'i da zo rá 'ye Oja. Nuya yø ja'i di xøni da zo rá 'ye Oja, i nne ngue xøgue ra sønitho dj nja.

¹³ Hante ngue dj m'mehra Xuua, nu te gäma hya bi man'a m'met'o yø pøngahya Oja, dague'u yø hya nt'ot'i p'u ja ra ley, gätho bi ma ngue bá εp'u ra pa di mađa ua Oja.

¹⁴ A nuna ra Elias bi man'a m'met'o rá pøngahya Oja, nu'mø gui nne gui pahmu ha rá nja ra hya, nuna ra Xuua ya, quehna bi t'εmbj ngue ra Elias.

¹⁵ A nuyá, dj nja nj gu ngue gui 'yøhmu na ra hya dj mmangä ya.

¹⁶ Ma ga honi te gdä hyejpä yø ja'i 'buhra pa ja p'aya. Gdá hyejpabi yø basi n'yεmp'u ja ra tai. I mmatyø mmimbasui ngue dj n'yεmji, i εmbj:

¹⁷ "Dá pixt'ähe ra xithi ngue xqui nnehmæ, pe hingá nnehmæ. Dá tut'ähe yø thuy ngue yø thundummæ, pe hingá nzomhmæ", bi 'yembi.

¹⁸ Gui njathu p'aya, nu'mø himbi nja'a te gui mmahmu, gui mbøcæhu. Porque ba ehra Xuua, nuna bi 'yetrá mmái, a nu'ahu p'aya, gá 'yεhmæ ngue n'youi ra ts'onthj ngue'a te øt'e.

¹⁹ A nuyá, guecä drá N'yohu dá ε mahεts'i, di si'a te di tñi, a nu'ahu p'aya gui εnjæ ngue drá nhøt'a zihme. Gui εnjæ ngue dädi thegä'be'u yø ja'i ja yø ts'oqui 'ne'u yø nguthäi. Pe nuna ra hya njuantho, nu'mø dj n'yomfεnj xanho yø ja'i, da badj ha rá nja ra hya.

Oja da hyaspa ra güenda yø ja'i hingui nnu manho ra hya.

²⁰ Nuna ra Jesús, nu'u yø ja'i 'bup'u ja yø hnini xi 'yøt'e xangu yø milagro, bi mædi bi hejpi te ga 'yo yø ja'i, porque hingui nne yø ja'i da hεp'u ra nts'o ga 'yo. Bi 'yembi:

²¹ —Hague ngu ra castigo da thohyø ja'i 'bup'u ja ra hnini Corazín. Hague ngu ra

12

castigo da thohyø ja'i 'bap'u ja ra hnini Bet-saida. Porque himbi 'yεc'εjgui 'mø mi nu yø milagro dā ørbu ha 'bui. A nu'mø xtā nnu yø milagro yø ja'i mi 'bap'u ja yø nyogui hnini Tiro 'nep'u Sidon, n'na zihmantho xtā hyep'u ra nts'o manj n'yo yø ja'i. Xtī n'yuxyø 'bospi 'nε xtā hye yø he nu'a he yø ja'i 'mø 'bu ndummu.

22 Nugā dī xi'ahū ngue nu'mø ra pa danj thaxra güenda, man'na xangu ra castigo da thohyø ja'i festa ra hya ya, ngue'a ra castigo da thohyø ja'i mi 'bap'u ja ra hnini Tiro 'nep'u ja ra hnini Sidon.

23 A nuya yø ja'i 'bap'u ja ra hnini Capernaum, ra nzequi ena ngue da t'εspabi ua ja ra häi, 'nep'u mahets'i da t'εspi. Pe gue di map'u ja ra nidu ya. Porque himbi hyep'u ra nts'o ga 'yo. Nu'u yø nyogui ja'i mi 'bap'u ja ra hnini Sodoma, nu'mø xtā nnu yø milagro tengutho bi njap'u ja ra hnini Capernaum, xtā hyep'u ra nts'o manj n'yo yø ja'i'a ra hnini'a 'ne hinxtā nguahyø ja'i 'mø.

24 Nugā dī xi'ahū ngue nu'mø ra pa danj thaxra güenda, man'na xangu ra castigo da tho'u yø mmengu Capernaum ngue ra castigo da thohyø ja'i mi 'bap'u ja ra hnini Sodoma.

Ra Jesús bi 'yεspa Oja.

25 Man'na ra ora p'uya, ra Jesús bi 'yεna: —Ma Papá'i, dadi ja mamadji'i, grā Hmu p'u mahets'i, grā Hmu ua ja ra ximhäi. Porque yø ja'i ena ngue yø bamhya, i ena ngue tñi xanho yø mmui hanja ra hya, pe gá 'yajpabi ya yø hya ya. Gá japi ngue go bi bahya yø ja'i ngue yø 'yøde tengutho yø basi ngue yø 'yøde.

26 Nguna gá 'yøt'e ma Papá'i, porque gue'a guā sānni ngue di nja'a.

Ra Jesús bi zohyø ja'i ya xa nyägui.

27 Ra Jesús bi 'yεmbyø ja'i: —Nu'a ma Papá, bi dāqui gätho yø cosa ngue ga manda. Hinjongui pøni ngue dadi mapuhi xanho'a rá Ts'ant'u Oja, sinoque hønse'a rá Papá di mpahmi. Hinjongui pøni ngue dadi mpahmi'a ra Papá, sinoque hønse'a rá Ts'ant'u di mpahmi. Nu ra ja'i da neprá Ts'ant'u Oja ngue da badj te'o na rá Papá, da zä da badj.

28 Nu gätho yø ja'i ya xa nyägui ngue hingui hätt'i da 'yøt'e te gāma hya sānnbi, damj n'unj ngue ga fäxahu n'namhma ngue da dñi ha di nsäya ni tehu.

29 Damj 'yøt'e ngue ni Hmuju. Damj hyaxhä na ra hya di xän'nahū. A nugu, di ya mantudi, hingrá n'yets'i nna ya. Nuna ra hya di mmangä, da hyut'a ni mmuihu na.

30 Nuya yø hya dadi mandagä gui 'yøthu, hñdi un'ahū ya. Porque nu te di xännbate, hingui henni gdi 'yøthu.

Ja rá ts'edi ra Jesús ngue nu te da zänni di nja 'mø ra pa ngue ra ts'äya, gue'a di nja'a.

1 Nuya yø pa ya, nuna rá Jesús co 'nghyø xädi bi tocabi ngue bi thop'u ja yø nuatrigo 'mø ra pa ngue ra ts'äya. Nu'u yø xädi bi zä ngue tu manthuhu, janangue bi daxtyø trigo, bi za.

2 Mi nu yø fariseo te øtyø xädi ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Nu ni xädi gue di mpefi. Conque mmamp'u ja ra ley ngue nu'mø ra pa ngue ra ts'äya, hingui sä ngue to di mpefi —bi 'yεmbi.

3 Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi: —Xi'mø mi zahra thuhu n'na ndi ra David, co 'nε'u mi n'youi, ¿ua hinjam'mø gadi xähmu p'u ha nt'ot'i'a te bi 'yøt'e?

4 Nu ra David bi yorbū ja rá ngu Oja ngue bi zi yø thuhmε xi t'εspabi Oja ngue da nu. Bi zi ra David co 'nε'u mi n'youi. Conque nu'u yø thuhmε'u, hñdi unna nt'edi ra ley ngue to bi zä da zi, hñda høndyø mmäcja yø ts'i'u yø thuhmε t'εspabi Oja.

5 ¿Ua hin gadi xähmu te mmamp'u ja ra ley, ngue yø mmäcja 'bap'u ja ra nija, nu'mø ra pa ngue ra ts'äya di mpefi, pe hñda t'εmbi ngue ra ts'oqui øt'e ngue njap'u?

6 Nugā dī xi'ahū ya, ngue nūua ha gui 'buhmu, 'bucua n'na nc'εi tate ngue ra nija.

7 Pe hingui tñni mmuihu hanja'a te ra hya nt'ot'i p'u ja ra Maça Libro ngue ena: “Dí nnegä ngue di nja ni nhuecatehu, porque guehna man'natho di muui'a ngue yø 'bøt'e gui ørcahu”, i ena. Porque nu'mø di ja ni nhuecatehu, nuya yø ja'i hin tema hya øt'e, hingui 'yεmphu ngue ja yø ts'oqui 'mø.

8 A nu ra N'yohu bi 'yε mahets'i, ja rá ts'edi ngue nu'a go da zänni, gue'a di nja 'mø ra pa ngue ra ts'äya'a.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu xi 'yotrá 'ye.

9 Mi ma rá Jesús, i map'u ja rá nija yø judío. 10 Nup'u ja ra nija, mi 'bap'u n'na ra n'yohu xi 'yotrá 'yε. Yø ja'i honi ha di dñnnabi ra Jesús ngue da ma ma yapi, janangue bi 'yørpabi ra nt'änni ra Jesús, bi 'yεmbi:

—¿Ua gui εmbi ngue ja ra nt'edi da t'øthe n'na ra dārqehi 'mø ra pa ngue ra ts'äya?

11 Mi dahra Jesús, bi 'yεna: —¿Teni 'be'a gui 'yøthu 'mø gdi sihu n'na ra de'yo, 'nε da zop'u ja ra ots'i 'mø ra pa ngue ra ts'äya? Uangui 'bexque'a guá juts'i n'nahmantho, madague'a ra pa ngue ra ts'äya.

12 Xi ra ja'i ya, ya fadi ngue man'na xamma di ra ja'i ngue ra de'yo. Janangue madague'a dra pa ngue ra ts'äya, i jatho ngue da t'øpa ra nho yø ja'i.

13 Ra Jesús bi 'yεmbrā n'yohu mi'u rá 'yε: —Damj majni 'yε ya —bi 'yεmbi.

Ra n'yohu p'uya bi macrá 'ye, pe 'bexpi zä rá 'ye mi 'u. Bi gohi tengutho ja'a man'na rá 'ye.

¹⁴ Mí zä mí nu yø fariseo ngue bi n'øthe rá Jesús, bi ma bá nhacahya ngue honi ha di hyo rá Jesús.

Ya nt'ot'i te gä øtra Jesús.

¹⁵ Mí bađi te mbennabi yø ja'i rá Jesús, bi ma. Pe bi ntet'i xandøngu yø ja'i. Gä bi 'yøthe yø ja'i di hyenni.

¹⁶ Pe nuya yø ja'i øthe, di 'bepi ngue hinjonda xifi te ørpe.

¹⁷ Nuya te gä øtra Jesús, ya bi nja'a te ra hya bi manna pøngahya Isaías ngue Oja bi 'yena:

¹⁸ "Nuna 'bucua ya, guehna ma mefi ya xtá huanhni. Emmeđ dadí mađi. Co nuná, i ja gampähä. Gä japi ngue di n'youi rá Espiritu Santo ya, n'namhma ngue di haτρα ts'edi te da 'yøt'e. Guehna da xihyø ja'i hinguø judío na, ngue nuna Oja, da hyaspa ra güenda te ga 'yo yø ja'i.

¹⁹ Nuna, hundra nequisai na. Hingra hmafi di nya p'u ha di nya. Hin hapu da t'øde ngue di dama yahní p'u ja ra hnini.

²⁰ Da zerpabi yø ja'i hinguí ha rá ts'edi. Di haτρα ts'edi yø ja'i asta gue'mø bi zønna pa ngue di manda ua.

²¹ Gätho yø ja'i 'bu'a nximhäi p'uya da 'yec'ei ngue gue'a da yan'a".

Ra Jesús i embyø fariseo ngue ra zithu fäts'i.

²² Nuna n'na ra n'yohu mađi gonebi 'ne mađi xadäbi ra ts'onhi mí n'youi, bi ts'ixpø 'bøhra Jesús ngue bi 'yøthe. Mí 'yøthe p'uya, bi zä bi nya ra n'yohu 'ne bi zä bi nzø yø da.

²³ Gä di 'yødyø ja'i bi nu te øtra Jesús, bi 'yena:

—Pe guehna rá mbom'meto rá David ja ngue di thojpabi rá 'befi na, uague hinga guehna.

²⁴ Mí 'yøhyø fariseo na te ra hya mmanyø ja'i, bi 'yena:

—Nuna ra n'yohu i hma, i øthe yø ja'i n'youi yø ts'onhi, pe gue gue'a rá zithu rá hmu yø ts'onhi fäts'i ngue njap'ra.

²⁵ Pe rá Jesús, gä pađi tema hya mbønyø ja'i, bi 'yembøya:

—Xip'u ha di manda n'na rá dašt'abi, nu'mø di ndunhyø ja'i, hinjam'mø da zä da zehyø hya. Xip'u ja n'na rá hnini ogue ja n'na rá ngu, nu'mø di nsuhyø ja'i 'bøp'u, di n'ueñi.

²⁶ Njarbøtho na ra hya di xi'ahü ya. Xi'mø ngue di hejpase yø mefi rá zithu, ya rá 'befise di ts'oní.

²⁷ Guí gmmu ngue ra zithu fäxqui ngue di øthegä yø ja'i n'youi yø ts'onhi. A nu'mø ngue ngu'a, xi ni mmjudiohu tenna hya guí xänbätehu, ¿ua rá zithu fäx'mø øthe yø ja'i n'youi yø ts'onhi? A nuyá, ja di nequi p'uya ngue guí ya xadähu, hinguí pađi te guí mmamhma.

²⁸ A nugui, Oja bá penngagui rá Espiritu Santo ngue ga n'yo'be, da máxqui ga øthe yø ja'i n'youi yø ts'onhi. Ja di nequi p'uya, ngue ya di manda ua Oja.

²⁹ Hingra zithu øthe yø ja'i n'youi yø ts'onhi. Xi n'na rá n'yohu xanzaquí, nu'mø to da dut'i, ya da zä to da yarbu ja rá ngu ngue da juipi te ja mbo. Di njadä p'uya, di tut'á ra zithu di manda yø ts'onhi, janangue sä di øthe yø ja'i n'youi yø ts'onhi.

³⁰ Nu ra ja'i hinguí nne ngue ma n'yo'be, guehna rá ja'i rá n'youi ma nsui'be na. Nu ra ja'i hinguí fäxqui ngue ga ør'be ra 'befi, guehna rá ja'i di ts'onngatho ma 'befi na.

³¹ Damí pahmu ya, ngue nu'a te gäma ts'oqui øtyø ja'i, da gue'a te gäma hya man'u ga ya yø ja'i, da zä ngue di mpunnbi. Pe nu rá ja'i ngue da nømman'u rá Espiritu Santo, ya hindu punnabi Oja.

³² Janangue nu rá ja'i da nømman'u rá N'yohu bi 'ye mahets'i, i sä ngue di mpunnbi. Pe nu rá ja'i da nømman'u rá Espiritu Santo, ya hindu mpunnbi, ni xinga guehra pa di 'yohu ya, ni xinga guehra pa di 'yep'u di mpunnbi.

Nu te ganho rá ndät'ä zu'a n'na rá za, gue'a di fa'a.

³³ Nu rá hoga za, rá hoga ndät'ä zadi. Pe rá za hinguí ho, hingra hoga ndät'ä zadi. Janangue nuyá, n'na rá za, nu te rá ndät'ä zadi, gue'a di fa'a ngue'mø rá hoga za ogue hin'na.

³⁴ Guí øthu tengutho yø c'eyä ngue n'youi rá ndate yø ne. Porque hinguí sä guí mmamhma n'na rá hoga hya. Nu te ra hya bi mihrá mmui rá ja'i, gue'a pønna ne'a.

³⁵ Nu rá hoja'i, rá hoga hya i mma, porque xanho rá mmui. Pe nu rá ja'i hinguí ho rá mmui, xants'o rá hya ja mbo rá mmui, gue'a pønna ne'a.

³⁶ Nugä di xi'ahü ngue nu'mø rá pa daní hyaxra güenda Oja, nu te gäma ts'omhya pønni nehu, gä da that'ahu rá güenda.

³⁷ Nu'mø xanho rá hya xcá mamhma, ya hin tema castigo gui thohmu. Pe nu'mø xants'o rá hya xcá mamhma, gue'a rá castigo gui thohmu'a.

Yø ts'oc'ei äpyø milagro rá Jesús.

³⁸ Nu 'da yø fariseo conyø xänbäte ngue rá ley bi 'yembra Jesús:

—Ague grá xänbäte, di nne ga nnugähe ha gdi 'yøt'a n'na rá milagro para ngue da fađi te'o'i —bi 'yembí.

³⁹ Mí dahra Jesús, bi 'yembí:

—Nu yø ja'i 'buhya, ja yø ts'oqui ngue hinguí pa Oja, 'bet'o äcyø milagro da nu, ja da 'yec'eigui. Pe hin tema milagro ga øt'e ngue da nu yø ja'i. Nu'a da nøpa hmeya yø ja'i ya, gue'a te bi thøhra pøngahya Jonás.

⁴⁰ Porque ra Jonás nhyu pa bá o rá mmwi ra hua. Di njarbatho'a ra N'yohu bí 'yε mahets'i ya, nhyu pa da o hái.

⁴¹ Nu'mø ra pa danj hyaxra güenda Oja, nuya yø ja'i mi 'bap'u ja ra hnini Nínive da nangui ngue di yapy yø ja'i 'buhra pa ja p'uya. Porque yø ja'i mi 'bap'u ja ra hnini Nínive, bi 'bätýø mmwi 'mø mi 'yø'a ra hya bi manna Jonás. Conque man'na dí tategä ya ngue ra Jonás, pε hinguí nne gui 'yøhmü ra hya dí mmangä ya.

⁴² Dá gue'a n'na ra xisu mi ndast'abi p'u sur, nu'mø ra pa danj hyaxra güenda Oja, da nangui ngue di yapy yø ja'i 'buhra pa ja p'uya. Porque nuna ra xisu na, ndoyap'utho rá hái bí 'yεhε ngue bi 'yøxra hya mi pahra Salomón. Conque man'na dí tategä ya ngue ra Salomón, pε hinguí nne gui 'yøhmü ra hya dí mmangä ya.

Ra ts'onthi bá pengbu ja rá mmwi ra ja'i.

⁴³ Nu ra ts'onthi 'mø bi hyep'u ra ja'i mi n'youi, bi 'yo ra ts'onthi p'u ja ra xequi mathoguitho xa 'yot'i, honi ha dí nsäya. Pε nu'mø himbi dñi ha dí nsäya, i εna:

⁴⁴ "Ga pengä p'u ja ma ngu dá pøni", i εna. Nu'mø bá pengbua, da dinnababj rá mmwi ra ja'i ngue hñjongui 'bap'u, tengutho n'na ra ngu ngue mahoqui xanho, i njoqui.

⁴⁵ Dá mengbua, da si mi yoto yø ts'onthi man'na xants'o ngue'a ra ts'onthi rá mudi. Gá da yarbü ja rá mmwi ra ja'i ngue dí m'map'u. M'mefa p'uya, man'na dí m'mamman'ra ra ja'i ngue'a te ra n'u mi sä m'met'o. Xquet'a nguna ra hya thohyø ja'i 'buhya.

Bi manna Jesús ndana gue'a da bøni ngue da 'yø'te tengutho 'mø drá mení.

⁴⁶ Ra Jesús tobe yaduitho yø ja'i 'mø mi zøhrá mamá conyø n'yohu. 'Bäp'u thi, i nnepe da ts'ohra Jesús ngue dí nyauí.

⁴⁷ Hñdi 'bedi to bi xihra Jesús, bi 'yεmbi: —Ni mamá 'nε ni n'yohu 'bäcua thi. I nzo'i ngue guí nyauí 'na —bi 'yεmbi.

⁴⁸ Mj dahra Jesús, bi 'yεntho: —Ma ga xi'ahu ndana má mamá, ndana ma n'yohu —bi 'yεna.

⁴⁹ Bi macyø 'yε p'uya, bi 'yuhyø xädi, bi 'yεmbyø ja'i dí mäts'i:

—Bäcua ya yø ja'i dí nnope ngue ma mamá, dí nnope ngue ma n'yohu.

⁵⁰ Porque nuya yø ja'i di ho da 'yørpabi rá pähä má Papá bi 'bü mahets'i, guehya εntho má n'yohu, ogue má nju, ogue má mamá —bi 'yεmbyø ja'i.

13

Ra Jesús bi hyejpa ra hya n'na ra momhmudä.

¹ Nu'a ra pa'a, ra Jesús bi bømp'u ja ra ngu mi 'bui, bi ma i mmip'u ja ra nenzabi.

² Pε mandøngu dyø ja'i bi mpeti p'u ha 'bui. Janangue bi yut'a n'na ra barco ja bá mip'u. Nu gätho mi'da yø ja'i 'bua nenzabi.

³ Xangu yø hya bi xännbabi yø ja'i, honi te gui hyejpa yø hya xifi. Nguna n'na ra hya bi hyequi, bi 'yεmbyø ja'i:

—N'na ra n'yohu bi ma dá ponna trigo.

⁴ Nup'u bi thogui ngue ponyø hmudä, bi zop'u ja ra 'yu 'da yø hmudä. Bi map'u yø ts'int's'u ngue bi za yø hmudä.

⁵ Mi'da yø hmudä bi moni, bi zop'u hinguí pidi rá hái ngue o rá do. Guehya yø hmudä n'nahmantho bi bøts'e ngue hinguí pidi rá hái p'u bi zo.

⁶ Hinga ya mbo pa yø 'yu. Nu'mø bá pøxra hyadi, bi 'yuhyø hmudä ya xi bøts'e.

⁷ Mi'da yø hmudä bi zop'u ja yø 'uini. Mi nte yø 'uini p'uya, bi ts'onnyø hmudä ngue bi hyøt'ambo.

⁸ Mi'da yø hmudä bi zop'u ja ra hoga hái, guehya εmmei bi nja ya. Nu 'da yø hmudä, n'na ciento bi bøni ngue n'na mhmudä. Mi'da p'uya, hyate bi bøni ngue n'na mhmudä. Mi'da p'uya, 'däte ma'det'a bi bøni.

⁹ A nuyá, dí nja ni gu ngue gui 'yøhmü na ra hya dí mmangä ya —bi 'yεmbyø ja'i.

Ra Jesús bi ma hanja ngue honi te gui hyejpa ra hya xihyø ja'i.

¹⁰ Ra Jesús bi guatyø xädi, bi 'yεmbi:

—¿Hanja ngue gui honi te gní hyejpa yø hya guí xihyø ja'i?

¹¹ Ra Jesús bi 'yεmbyø xädi:

—Nuya yø hya hinguí fadi ha dí manda Oja yø ja'i, nuna Oja bi 'bü mahets'i i nne na ngue da dñni mmwiü hanja ya yø hya ya. Pε nu'ü mi'da yø ja'i, hñda dñnyø mmwi ya yø hya ya.

¹² A nu ra ja'i bi dñna mmwi hanja ra hya ya, da mäx'Oja ngue man'na di badi. Pε nuya yø ja'i hinguí ørpatho masu ya yø hya dí mma, nu'a zits'u ra hya bi badi, da thannbi.

¹³ Janangue dí honi te nnä hysjpa yø hya dí xihyø ja'i. Porque yø ja'i nnu te dí øt'e, pε øtyø ja'i tengutho 'mø ngue hñte bi nu. Nuya yø hya bi 'yøde, tengutho 'mø ngue hñ tema hya bi 'yøde, himbi dñnyø mmwi hanja na ra hya dá ma.

¹⁴ Nu te øtyø ja'i, ya bi nja'a ra hya bi 'bet'o ra pøngahya Isaías ngue bi 'yεna: "Yø ja'i da 'yøde hanja ra hya, pε hñda dñnyø mmwi hanja ra hya da 'yøde. Nu te da nu yø ja'i, hñda dñnyø mmwi yø ja'i hanja'te da nu.

¹⁵ Porque nuya yø ja'i ya, i njot'i yø n'yomfēni. Éntho xa ngotyø gu ngue hinguí nne da 'yøhra hya. Éntho xa ts'antyø dá ngue hinguí nne da hye't'a te ja ngue da hye'ti. Porque hinguí nne da dñnyø mmwi hanja ra hya, 'nε hinguí nne di 'bätýø mmwi ngue da 'yεc'εiguí, n'namhma ngue ga punnbabi yø ts'oqui", εn'Oja.

16 Pe ra mmēnthi gá nthēna, porque nu te gá guí nnuhū, bi dīnni mmūihū hanja ra hya. Nu te ra hya gá 'yōhmū, guí pahmū ha rá nja ra hya.

17 Majuanī dí xi'ahū, ngue yō pa xā thogui, xangu yō pōngahya Oja xā m'mūi, yō hoga n'yohū xā m'mūi, bi ne xtā nnu'a te guí nnuhū ya, pē hīmbi zā bi nu. Bi ne xtā 'yō'a ra hya guí ōhmū ya, pē hīmbi zā bi 'yōde.

Ra Jesús bi mā te nī bōnya yō hya bi hyejpa ra momhmudā.

18 Nuya yō hya dadi hyejpabi ra momhmudā, dāmī 'yōhmū xānho hanja ra hya.

19 Nuya yō ja'i ngue hōntho bi 'yōhra hya, guehya guí nhyejpi ngue ra nen'yu p'ū bi zo yō hmudā ya. Bi 'yōhra hya yō ja'i ngue ha dī njap'ū di zo rá 'yē Oja, pē hīmbi dīnyō mmūi yō ja'i hanja ra hya. Bi map'ū ra zithū p'ūya, nūna ra hya xi 'yōhyō ja'i, bi japi ngue bi pūmbēni.

20 Mī'da yō ja'i, guí nhyejpa ra hāi hīngui pidi ngue mī o ra do p'ū bi zo yō hmudā. Mī zā mī 'yōhra hya yō ja'i, janjuanī di johya ngue bi nū manho.

21 Guehya yō ja'i hīmbi bent'i xānho ra hya ya. Zits'ātho honī ngue ha di hye'p'ū ra hya. Nu'mō bi ts'ūi ngue ra hya ēc'ēi, 'bexi cohyō mmūi.

22 Mī'da yō ja'i p'ūya, guí nhyejpabi ra hāi ngue ja yō 'uini p'ū bi zo yō hmudā. Guehya yō ja'i bi 'yōde hanja ra hya ya. Pē nu'a te yō 'befi i ja n'na pa ngu n'na pa, hōndyō 'befi nī ma yō mmūi yō ja'i. Di ja ndūmmūi honī ha dī mmēmmeti. Ya hīn temā nthotho bi 'yōrpabi nā ra hya bi 'yōde.

23 Pe mī'da yō ja'i, guí nhyejpa ra hoga hāi p'ū bi zo yō hmudā. Mī zā mī 'yōhra hya, bi dīnyō mmūi hanja ra hya. Bi 'yōrpabi ra nho nā ra hya bi 'yōde. Pē 'bu'i'da yō ja'i ngue māthoguiho bi 'yōrpabi ra nho ra hya bi 'yōde.

Bi nhyecra hya ngue bi nuans'ui ra trigo rá hmudā yō paxi.

24 Ra Jesús bi hyoni te gui hyejpabi n'na ra hya bi xihyō ja'i. Bi 'yēmbi:

—Nūua ja ra ximhāi dī mānda Oja, ja nnōpe ngue rá huahī ua Oja bi thūhra hoga hmudā.

25 Pe mī n'ahā gātho yō ja'i, nu'a rá nsūiui ra mmēhui bi yērbū ja ra nuatrigo ngue ra xūi. Bi duprā mīhyūui ra trigo. Bi ma p'ūya.

26 Mī nte yō trigo p'ūya, ya ts'ats'i ngue dī nja yō trigo. Ja bi nēquī p'ū ndana gue'a ra paxitho p'ūya.

27 Mī nu yō hmiqūi ra mmēhui te ja ra huahī, bi ma bá xihra hmu. Bi 'yēmbi: “Ague grā Hmu, nu'mō mā tūhmū nī huahī, xānho ra hmudā dá tūhmū. ¿Hanja ngue n'yoiu yō paxi ra trigo ya'mō?” bi 'yēmbi.

28 Ra hmu p'ūya bi 'yēmbiyō hmiqūi yaui: “Gue'a mā nsūig'ā'be bi du'ū yō paxi guí mmāmūi ya”. Yō hmiqūi p'ūya bi 'yēmbra hmu: “¿Ua guí nne ga ma xat'āhe yō paxi n'yoiu ra trigo?” bi 'yēmbi.

29 Pe ra hmu bi 'yēna: “Hīn'na. Ogui xathū yō paxi n'yoiu ra trigo, porque nu'mō gá xathū yō paxi, 'nēhra trigo dá c'ūts'i.

30 Dāmī hyeēmhmaui hma 'dap'ū dī nte astā gue'mō bi thets'i. Ga xicā yō mēfi ngue dá gacyō paxi, dá 'yōtyō tut'i, dá t'udī. Nu'a ra trigo p'ūya, dá 'bespū ja ra njatrigo'a”.

Bi nhyejpa ra hya n'na zi hmudā ra mostasa.

31 Mahōmbi hyoni te gui hyejpa yō hya xihyō ja'i ra Jesús. Bi 'yēmbi:

—Ma ga xān'nahū ha dī njap'ū dī nxandyō ja'i dá zo rá 'yē Oja ya. N'na ra n'yohū bi dup'ū ja rá huahī n'na zihmudā ra mostasa.

32 Majuanī ngue man'na zitche nā ra hmudā nā ngue gātho mī'da yō hmudā i ja. Pē nu'mō bi nte, man'na tate ra dat'o ngue gātho mī'da yō c'anī i ja. Nup'ū ja yō 'yet'o, ja ōrbū yō 'bafi yō ts'ints'ūa.

Bi nhyejpa ra hya ra hojūni pē ra levadura ngue di ixqui.

33 Mahōmbi hyonna Jesús te gui hyejpa mī'da yō hya bi xihyō ja'i. Bi 'yēmbi:

—Nu'a dī nxandyō ja'i dá zo rá 'yē Oja bi 'bū mahets'i, guí nhyejpabi tengutho rá íxi 'mō bi japi hyū t'ēni rá hojanī n'na ra xisu, astā gue'mō di ixqui gā ra janī.

34 Nguya yō hya bi mānna Jesús ngue honī te gui hyejpa yō hya xihyō ja'i. Nu'mō i ya, zant'a honī te gui hyejpa yō hya xānba yō ja'i.

35 Ngūnā bi 'yōt'e, porque mī jatho ngue dī nja ya yō hya bi mānnā pōngahya Oja ngue bi 'yēna: “Ga honī te gdā hyejpa yō hya ga xihyō ja'i. Ga xicā yō ja'i yō hya hīngui fadī hanja astā gue'mō māmbā nhohra ximhāi”, bi 'yēnā.

Bi mānna Jesús te ga mbōnya yō hya bi hyequi ngue yō paxi bi nuas'ui ra trigo.

36 Mī juadi bi n'yēhmi yō ja'i ra Jesús, bi 'yāt'ambo rá ngu p'ūya. Bi guatyō xādi, bi 'yēmbi:

—Dāmī xicje te ga mbōnya yō hya gá hyequi ngue yō mīhyūui ra trigo bi thup'ū ja ra huahī.

37 Ra Jesús bi 'yēmbiyō xādi:

—Nu'a bi duhra hoga hmudā, gue'a ra N'yohū bi 'yē mahets'i'a.

38 Nu rá huahī, ga mbōni ngue guecua ja ra ximhāi'a. A nu rá hoga hmudā, ga mbōni ngue gue'ū yō ja'i o rá 'yē Oja. A nu'a rá mīhyūui ra trigo, ga mbōni ngue gue'ū yō ja'i o rá 'yē ra zithū'ū.

39 A nu'a rá nsūiui ra mmēhui bi duprā mīhyūui ra trigo p'ū ja rá huahī, gue'a ra

zithu'a. A nu'mo bi thexyo trigo, ga mboni ngue gue'mo bi gua'a nximhai 'mo. A nu'u yo mefi da hycxyo trigo, gue'u yo anx'e'u.

40 A nu'a ra mihyui ra trigo da ma mapeti ngue da t'udi, ga mboni ngue gue'a ra ndate di nja 'mo bi gua'a nximhai'a.

41 Porque ra N'yohu bi 'ye mahets'i da menhyo anx'e p'u ha 'buhyo ja'i ya o ra 'ye. Da ziqui gatho yo ja'i nuya xa japi ngue otra ts'oqui mi'da yo mmic'e'ui, da ziqui gatho'u xants'o te ga 'yo.

42 Nuya yo ts'oc'ei, da hyorbu ja ra orno di danzo. Ja di nzomp'u yo ja'i 'ne dadi guxyo ts'i ngue ra ndate da za.

43 Pe nuya yo ja'i xa 'yot'e te di manda Oja, di m'map'u ha di manda yo Papa, dadi yoxni tengutho gui yotra hyadi. Di nja ni gu ngue gui 'yohma ya yo hya di mmanga.

Ra Jesus bi hycra hya ngue ra menyu nt'agui p'u ja ra hai.

44 Nuya yo ja'i honi ha di zo ra 'ye Oja bi 'bu mahets'i, guehya tengutho n'na ra ja'i bi dini ha nt'agui xandongu ra menyu ya. Mi za mi dini ha o ra menyu, ma hombi go'mi, di johya ngue'a te bi dini. Da ma te ga pespaya ngue da danna hai ha o ra menyu bi dini. Ya dra mmeti ra hai p'uya.

Ra Jesus bi hycra hya ngue ra perla.

45 Nuya yo ja'i honi ha di zo ra 'ye Oja bi 'bu mahets'i, guehya tengutho n'na ra p'ho i 'yo ngue honyo perla, tate mandongu dra mui.

46 Nu'mo bi dinna perla mandongu dra mui, da ma te ga pets'i, da danna perla bi dini.

Ra Jesus bi hysja ra hya yo hua bi the ra xit'a.

47 Nuna Oja bi 'bu mahets'i, nuya yo ja'i 'bucua ja ra ximhai di manda, tengutho yo hua bi the ra xit'a 'mo bi ma yo mahua p'u ja ra jathe. 'Dama' dan'yo yo hua bi the.

48 Nu'mo ba yuhra xit'a yo mahua, da juca nenthe p'uya, da mi ngue da huanhni. Yo hoga hua i pets'i, pe yo hua hingui ho i ei.

49 Di njarbatho'a te ra hya di nja 'mo bi gua'a nximhai ya. Da ma yo anx'e ngue da sicyo ts'oc'ei p'u ha di 'buhyo ja'i xanho te ga 'yo.

50 Ye ts'oc'ei da hyorbu ja ra orno di danzo. Ja di nzomp'u 'ne ja di guxp'u yo ts'i ngue ra ndate di sa.

Bi nhyecra hya ngue ra nyogui xadi conna da'yo xadi.

51 Bi 'yanyo ja'i ra Jesus, bi 'yembj:

—Ua tini xanho ni mmahu ya yo hya da mang'a ya, uague hin'na? —bi 'yembj.

Yo ja'i p'uya bi 'yena:

—Aha, gra Hmu, tinma mmaigähe hanja ra hya gui mmana —bi 'yembj.

52 Ra Jesus mahombi 'yembyo ja'i:

—Nu ra xänbate ngue ra ley, nu'mo da gohi ngue ma xädi, ma'da'yo di xädi ha di zo ra 'ye Oja, ya man'na xangu yo hya da badi. Da gohi tengutho n'na ra n'yohu xangu te pespu ja ra ngu, jap'u yo cosa ngue yo nyo-yu, ximmi jap'u yo cosa ngue ma'da'yo.

Nu'u yo mmenguhu ra Jesus hingui ec'ei te o'te.

53 Ra Jesus hontho bi juadi bi xihyo ja'i ya yo hya bi hycqui, bi ma p'uya.

54 Mi zomp'u Nazaret ja ra hini ba nte. Bi map'u ja ra nja ngue bi xänba ra hya yo ja'i. Nuya yo ja'i bi 'yode hanja ra hya bi ma, ga di 'yotho, di n'yembj:

—¿Hague go ga mba'a te ra hya pahna? ¿Hague ga za otyo milagro?

55 Conque guehna ra ts'ant'u ra yaxi na. Nuna ra mama p'uya, gue'a ra Maya. Yo n'yohu p'uya, gue'a ra Jacobo, 'nehra José, 'nehra Simu, 'nehra Judas.

56 Yo nu' p'uya, ga 'dadua ra hini di 'buhma. Xina, ¿hapu go ba ha'a te ra hya xänbate na? —di n'yembyo ja'i.

57 Janangue yo ja'i embj ngue to bi za man'yohu na ra Jesus. Hingui orpatho masu yo ja'i te xifi. Pe ra Jesus bi 'yembyo ja'i:

—Gatho yo pongahya Oja n'nanni ni 'yehc, ga hnu mansu. Pe nu'u yo mmenguhu yo pongahya, hingui nnu mansu. Ni xinga gue'u to 'bup'u ja ra ngu ra pongahya di nnu mansu.

58 Ya himbi 'yot'e xangu yo milagro p'u ja ra hini p'uya, porque yo mmenguhu hingui ec'eitho ya yo hya bi ma.

14

Ra Herodes embj ngue nuna ra Jesus, gue'a ra Xuua mi otra nxixya.

1 Nu'u yo pa'u, nup'u ja ra hai Galilea mi ndast'abi ra Herodes. Ra Herodes mi 'yode te mmanyo ja'i ngue xangu yo milagro otra Jesus.

2 Ra Herodes bi 'yembyo ja'i ja yo 'befi p'u ha 'bui:

—Nuga di ena ngue xpi benante'a ra Xuua mi otra nxixya. Janangue sa otyo milagro —bi 'yena.

Ja mangua ha bi nja ya ngue bi du ra Xuua mi otra nxixya.

3 Nu'mo yo pa bi thogu, ra Herodes bi manda bi mbenra Xuua, bi dut'i conyo cadena bi got'a fadi. Bi upi ngue nuna ra Xuua ya xi xihra Herodes ngue hingui ho di m'mahmi ra 'bepo Herodias nuna mara xisu'a ra n'yohu Lipe.

4 Nuna ra Xuua xi 'yembra Herodes: "Hin'ya ra nt'edi gui m'mahmi ni 'bepo", xi 'yembj.

5 Ra Herodes mi sihna ra hya na, bi ne xta hyo ra Xuua, pe himbi za porque ra Herodes

bi zu yø ja'i. I pađi ngue gätho yø ja'i i mma ngue rá pøngahya Oja na Ra Xuua.

6 Pe mi zøhrá pa bi nsännigo ra Herodes. Nuna rá t'ixu ra Herodías bi yarbá 'bähyaø ja'i xi petra Herodes ngue sännigo, bi mähra hñej p'uya. Ra Herodes di ho te øtra hmute.

7 Ra Herodes bi 'yembrá hmute: "Nu'mø temá cosa gui 'yáqui, nugá ga 'da'i", bi 'yembj.

8 Ra hmute p'uya bi ma bá änná mamá te 'be'a da 'yädi. Mi xihrá mamá te da 'yáp'u ya, bi ma ra hmute, bi 'yembrá Herodes: "Damí 'dacrá ya ra Xuua nuna mi 'yøtra nxixya, dá o ra mohi", bi 'yembj.

9 Mambi dutrá mmai ra dast'abi 'mø mi 'yø'a te sifi. Pe ya xi xihra hmute ngue di unni te da 'yäpi. Yø ja'i 'bup'u mi 'bái, gá xi 'yøde te xi má. Bi manda p'uya ngue bi t'unna hmute'a te ädi.

10 Bi 'yet'i to bá hejpa rá ya ra Xuua p'u ja ra fádi p'uya.

11 Bá jät'a n'na ra mohi, bi t'unna hmute. Ra hmute p'uya, bi dápra mamá.

12 Mi bähyaø xädi ra Xuua ngue bi du, bi ma bá ha ra ánima ngue bi 'yágui. M'mefa p'uya, nu'a te bi nja, bi ma bá xihra Jesús.

Ra Jesús bi 'yøte ngue bi nsihme cut'a mahuañi ma'yohu.

13 Nuna ra Jesús mi zä mi bađi ngue ya bi du ra Xuua, bi 'yo ra barco i ma n'nanñi hapu hñjo'o yø ja'i. Pe yø ja'i bi bađi hapu i ma, mandøngu dyø ja'i bi denni ni netra nenthe. Nup'u ja yø hñini thogui, ja nexpu mi'da yø ja'i ngue tet'i.

14 Mi zøhra barco bá o ra Jesús, bi bøni. Pe ya mandøngu dyø ja'i 'bup'u. Ra Jesús bi huencyø ja'i p'uya, bi 'yøthe yø därqueñi bi zispabi yø ja'i.

15 Nu'mø ya ni ma di nde p'uya, nu'u yø xädi ra Jesús bi guarbá 'bái, bi 'yembj:

—Ya bi nde, 'ne nuua dí 'bøhmá ra dapo ua. Damí 'yēhyø ja'i n'namhma da map'u bi ja yø hñini, da dānsē ra hmē da zi —bi 'yembj.

16 Bi 'yembyø xädi ra Jesús:

—Hñingu i ngue da ma yø ja'i da tai te da zi. Damí unñna ra hmē da zi yø ja'i —bi 'yembj.

17 Nu'u yø xädi p'uya bi 'yembj:

—Pe hondi cut'a yø thuhme di hāgāhe, 'ne yoho yø hua.

18 Ra Jesús bi 'yembyø xädi:

—Bi 'dacñi ua yø thuhme conyø hua —bi 'yembj.

19 Bi 'bepyo ja'i p'uya ngue bi mip'u ja ra 'batha. Bi hyan'u cut'a yø thuhme 'ne'u yoho yø hua. Bi hyanma hets'i p'uya, bi ja mamadñi Oja. Bi xenyø thuhme p'uya, bi unyø xädi ngue di 'darpabi yø ja'i. Daguehyø hua bi dat'i.

20 Bi nsihme xanho yø ja'i, gá bi nniya. Mi juate ra ts'ihme yø ja'i p'uya, nu'u yø xädi ra

Jesús bi peti 'de'mayo canasta yø thuhme bi bongui.

21 Nu'u yø ja'i bi nsihme'a ra ora'a, cut'a mahuañi ma'yohu bi nsihme. Himmá cut'i ra güenda yø xisu 'ñehyø basí.

Ra Jesús ni 'yo maxøts'e ra dehe.

22 Mente ēhyø ja'i ra Jesús, bi xihyø xädi ngue di m'met'o da 'yo ra barco di ma man'na nguadi ra zabi.

23 Høntho bi juadi bi 'yēhyø ja'i ra Jesús, bi map'u bi ja ra nyuni bá mat'Oja. Mi dähra nde, bi 'base p'u ja ra nyuni ra Jesús.

24 Pe ra barco ya bi 'yo made ra zabi. Nup'u ja ra zabi, bi nangra ndate ndañi ngue di cosra barco. Asta pa maya yø fanthe.

25 Mi zu'i hyu xudi p'uya, nuna ra Jesús bi map'u bi 'bähyaø xädi ni 'yo maxøts'e ra dehe.

26 Nu'mø ni ma da zømp'u 'bähyaø xädi, mi hyandi ngue mmap'u ni 'yo maxøts'e ra dehe. Bi zu p'uya. Nu'a ga nzu p'uya, bi 'yēna:

—Bá ēcua ra ndañi.

27 Pe ra Jesús bi zofo 'bexque'a, bi 'yembj:

—Go guecá, 'yogui suhu —bi 'yembj.

28 Ra Bēdu p'uya bi 'yembrá Jesús:

—A nu'mø ngue gue'e grá Hmu, damí 'yøte ngue da zä ga n'yogá maxøts'e ra dehe. Ga sōngá p'u gará ēhē.

29 Ra Jesús bi 'yembj:

—Gue bá 'yo 'mø —bi 'yembj.

Ra Bēdu p'uya bi gap'u ja ra barco, ni 'yo maxøts'e ra dehe ngue da zømp'u bá ēhra Jesús.

30 Pe nu'a ga 'yo ra ndañi, i tønñni, bi nsu p'uya. 'Bexpi madi bi yu'a mbonthe. Xøgue rá mafi bi 'yembrá Jesús:

—Ague grá Hmu, damí jaxcagui.

31 'Bexpi macrá 'ye ra Jesús, bi gats'i. Bi 'yembj:

—Ague n'yø, ¿hanja ngue guí yobēni? Gue zits'utho guí ēc'ēigui.

32 Høntho bi yut'ambo ra barco ra Jesús, 'bexpi nsāya ra ndañi.

33 Nuya mi o ra barco p'uya bi ndantyøhmü p'u 'bähra Jesús, bi 'yembj:

—Majuani ngue gue'e rá Ts'ant'u'i Oja.

Nup'u ja ra häi Genesaret bi 'yøthe yø därqueñi ra Jesús.

34 Mi zøn'a nenthe ja ra häi Genesaret.

35 Mi bähyaø ja'i 'bu'a ra xequi'a ngue ya 'bup'u ra Jesús, ndap'u bi zä, bi n'yonnbase ra hya yø ja'i ngue bá ēhē. Di nxifi ngue da zixyo därqueñi p'u 'bähra Jesús.

36 Yø ja'i bi 'yāpra mate ra Jesús ngue squerangue rá nyani rá he da därpabi yø därqueñi, 'bexque'a sä ha hēmbj.

15

Ja 'da yø costumbre xa nzānsē yø ja'i hñingu nñu manho ra Jesús.

1 Nuya yø fariseo 'nehyø xännbate ngue ra ley ngue yø mmengu Jerusalén bi guarbu 'bähra Jesús ngue ørpa ra nt'änni. Bi 'yembj:

2 —¿Hanja ni xädi ngue festho ra hya bi zogahu yø ndiua? Porque hinguí pecra ts'oqui ja yø 'ye, ngue di nxu'ye hante di nsihme.

3 Mi dahra Jesús, xquet'a bi 'yørpa ra nt'änni ya yau, bi 'yembj:

—Da gue'ahu, xiya yø hya di manda Oja, çhanja ngue gui festho, ngue nuya yø hya xcá sãnscha, gue'a gadi ja ndummai gui øthu'a?

4 Porque Oja bi xihyø ja'i, bi 'yembj: “Damj su ni papá, damj su ni mamá”. Mahømbi 'yembj: “Nu ra ja'i da zanná papá, ogue da zanná mamá, i ja ngue di njapra castigo 'ne da tho”, bi 'yembyø ja'i Oja.

5 Pe ya xcá xännbahu yø ja'i ngue ra ja'i da zä da 'yembrä papá ogue rá mamá: “Nugä papá, nugä mamá, ya hinda zä ga 'da'i te gui siui ya. Porque nu te gä dí pets'i, guehna Oja da di unni”.

6 Nu'mø nguna ra hya bi manna ja'i p'uya, ya hin gadi japhu ngue di jammansu rá papá ogue rá mamá ra ja'i. Ja di nequi p'uya ngue nuya yø hya di manda Oja, gui emhma ngue hinte di muui. Porque nuya yø costumbre xa nzänyø ndiua, guehya gui emhma ngue ja ts'editho gui 'yøthu ya.

7 Ni xirbu gui ena ngue gui ec'eihu Oja. Go gui øthu na te ra hya bi 'yotra pøngahya Isaías ngue Oja bi 'yena:

8 “Nuya yø ja'i 'bucua, nu'mø bi nya, xøgue ena majuanj ngue nnu mansugui. Pe himma juanj ngue yø mmui ga ndannegui.

9 Ya hinte ni bøntho ngue thannegui yø ja'i. Nu te gämä hya xännbate, xangu yø hya xa nzänsø ngue embj di manda Oja”, bi 'yeni Oja.

Nu te si ra ja'i hinga gue'a di ts'ombä rä n'yomfeni ra ja'i'a.

10 Ra Jesús bi zonyhø ja'i, bi 'yembj:

—Damj 'yøhma xanho yø hya ga mmangä ya. Damj 'yēt'ammuihu.

11 Nu ra ja'i øtra ts'oqui, hinga gue'a te si ra ja'i ga 'yøtra ts'oqui. Nu'a ga 'yøtra ts'oqui ra ja'i, gue'a ra ts'omhya pønna ne ra ja'i'a.

12 Yø xädi rä Jesús bi guarbu 'bäi, bi 'yembj:

—¿Ua gui padj ngue mbøcø yø fariseo 'mø mi 'yøhna ra hya gui xifi? —bi 'yembj.

13 Ra Jesús entho 'mø mi dadj:

—Nu'a mä Papágä bi 'bu mahets'i, nu'u yø ja'i hinguí o rá 'ye, da zijpu ha 'buhyø ja'i.

14 Damj hyegui, o sä gui suhu. Nuya guehya yø xädä xännbabi ra hya mi'da yø mmixädäui ya. Nu'mø bi nthøui ra ots'i, nup'u da zo ra xännbate, ja da zop'u yø xädi.

15 Ra Bedu bi 'yembrä Jesús:

—Damj xicje te ga mbønya yø hya gä hyegui ngue te si ra ja'i.

16 Ra Jesús bi 'yembj:

—¿Ua xquet'a hinguí tinnj mmuihu hanja ya yø hya di mmangä?

17 ¿Ua hinguí pahma ngue nu te gämä cosa si ra ja'i, mbo rá mmui ra ja'i ni ma, pe pigui te si ra ja'i?

18 Pe nu ra hya pønna ne ra ja'i, mbo rá n'yomfeni ra ja'i ni 'yehra hya. Nu'mø xants'o ra hya bi manna ja'i, guehna ra ts'oqui na.

19 Porque mbo rá n'yomfeni ra ja'i bi mihra ts'o n'yomfeni, ra nthote, ra n'yots'om'mäi, ra mfe, ra fehi, ra ts'ate. Gä mbo rá n'yomfeni ra ja'i ni 'yehra ts'omhya.

20 Nuna ra nuya manna, guehna ra ts'oqui øtyø ja'i na. Pe nu'mø hinguí xu'ye ra ja'i 'mø bi nsihme, hinga gue'a ra ts'oqui'a.

Nu'a n'na ra xisu ngue hinga judío bi 'yäpra mate ra Jesús ngue da mäts'i.

21 Mi bømp'u mi 'bähra Jesús, i map'u ja n'na ra häi ja ra hñini Tiro conna hñini Sidón.

22 Nup'u ja ra hñini bi zønna Jesús, mi 'bap'u n'na ra xisu hinga judío, marä mmengu p'u ja ra häi Canaán. Bi ma ra xisu p'uya, ni mafi, bi 'yembj:

—Ague grä Hmu, rá mbom'meto'i ra David, damj huegagui. Nu mä t'ixu dí si, n'youi ra ts'onthi. Pe emmei di ani, damj 'yøthets'u —bi 'yembj.

23 Pe ra Jesús hinguí thatho. Yø xädi p'uya bi 'yembrä Jesús:

—Damj 'yørpabi nts'edi'a te xi'i, porque ra nxunanyatho ngue nuercahu.

24 Ra Jesús bi 'yembrä xisu:

—Nugä há pengagui Oja ngue høndyø judío ga fäts'i. Porque yø judío entho yø de'yo ya xa n'uenj, ngue hinjongui fädi.

25 Pe ra xisu bi guarbu 'bähra Jesús ngue bi ndantyøhmu, bi 'yembj:

—Ague grä Hmu, damj fäxquits'u.

26 Ra Jesús bi 'yembrä xisu yau:

—Pe nu'mø ngue 'bet'o go ga fäxa'i, 'ne hinga judío, ya sutho 'mø da thanbä ra hmø yø basi, ngue yø fo'yo di t'unni.

27 Ra xisu p'uya bi 'yembj:

—Ahä, grä Hmu, gue'a guj mma. Pe yø fo'yo, gue'u yø xemhme täp'u ja ra mæxa sihme yø hmu si'u.

28 Ra Jesús bi 'yembrä xisu yau:

—Ague grä xisu, gui ec'eiguí xandønho ngue da zä di nja'a te gui mma. Janangue di nja ya.

Nu'a rá t'ixu ra xisu mi n'youi ra ts'onthi p'uya, 'bexque'a bi zä.

Ra Jesús bi 'yøthe xangu yø därkehi.

29 Mi thohra Jesús, i mpa man'na nguadi ra zabi Galilea. Nup'u ja ra nyuni bi zøni, bi mi.

30 Xandøngu yø ja'i bi zømp'u 'bui. Bi zispa yø därkehi xa nnunts'i, yø xädä, yø gone, yø

do'ye, yø dogua, xangu mi'da yø dārquēhi bi ts'ispabi ra Jesús ngue bi 'yøthe.

³¹ Mi nu yø ja'i te øtra Jesús ngue bi zä bi 'yøthe yø dārquēhi, di 'yodyø ja'i. Yø gone bi zä bi nya, bi zä yø do'ye, bi zä yø dogua. Bi nzø yø dä yø xädä. Mi nja'a p'uya, gätho yø ja'i bi 'yøspabi Oja nuna thanne yø judío.

Ra Jesús bi 'uin'i goho mahuaqi ma'yohu.

³² Bi zonhyø xädi ra Jesús, bi 'yembj:

—Dadi huēcä yø ja'i 'bucua, porque ya ra hyu pa 'daua di 'yohu ya. Di pa'a njuani ngue ya hin'yu te da zi yø ja'i. Nugä hündi nne ga et'i ngue da ma yø ngu 'ne hündi sjhmε, porque da güembu ja ra 'yu.

³³ Nu'u yø xädi bi 'yembj:

—Pe çhapu go ga hannbahu te da zi ya yø ja'i 'bucua? Porque xandøngu. A nuua di 'buhmu, ra dapo ua.

³⁴ Bi 'yanyø xädi ra Jesús, bi 'yembj:

—Hangu yø thuhmε gui hahu 'mø?

Nu'u yø xädi p'uya bi 'yembj:

—Høndi yoto yø thuhmε ja ua, 'ne zi yoho yø hua.

³⁵ Bj manda ra Jesús ngue bi mjhyø ja'i.

³⁶ Bi hyan'u yoto yø thuhmε p'uya conyø hua. Bi ja mammaqi Oja ngue ya di nsihmε yø ja'i. Bi xenyø thuhmε p'uya, bi unyø xädi ngue di 'darpa yø ja'i da zi.

³⁷⁻³⁸ Nu'u yø ja'i bi nsihmε, goho mahuaqi ma'yohu. A nu yø xisu 'nēhyø basi hingui catra güenda'u. Pe ga bi nniya. Mi juate ra ts'ihmε yø ja'i, nu'u yø xädi ra Jesús bi peti yoto canasta yø thuhmε bi bongui.

³⁹ M'mefa p'uya, ra Jesús bi 'yehyø ja'i. Bi ma p'uya, bi 'yo ra barco, bi zømp'u ja ra häi ni hu ngue Magdalena.

16

Yø fariseo bi xihra Jesús ngue nne da nup'u da 'yøt'a n'na ra milagro.

¹ Ngu i zøhra Jesús, nuya yø fariseo conyø saduceo bi ma bá sähmya ra Jesús. Di 'bepi ngue da 'yøt'a n'na ra milagro nu mahets'i, para ngue di nequi ngue rá m'menhni Oja na ra Jesús.

² Ra Jesús bi 'yembj:

—Nu'mø ngue ra nde, gui emhmu: “Xta nho ra tiempo ya, porque ja yø zøgui”.

³ Nu'mø xudj p'uya, gui emhmu 'mø: “Nuya hündi ho ra pa ya, porque ra nduhmi ra c'ammahets'i ngue ja ra gui”, gui emhmu. Gui ena ngue gui pahmu xanho te ga mbøn'a te bi ja maya. Pe nuya gui ena ngue hingui pahmu te ga mbøn'ya te gäma hya gui nnuhu yø pa di 'buhmu ya.

⁴ Yø ja'i 'buhya, yø ts'oc'ei ngue hingui pa Oja. 'Bet'o nne da nu yø milagro, ja da 'yεc'εigui. Pe hin temä man'na ma milagro di nja ya, hindä hønt'a te bi thohra Jonás da nøpa hmεya yø ja'i ya.

Bi zop'u yø ja'i p'uya, bi ma.

Ra Jesús bi xihyø xädi ngue di mfädi xanho, nuya yø hya xänbäte yø fariseo 'nēhyø saduceo, hindä dennbabi yø hya.

⁵ Mi zøm man'na nguadi ra zabi, nu'u yø xädi ra Jesús xi pumbenj ra thuhmε xta hyats'i ngue da zi.

⁶ Ra Jesús bi 'yembj xädi:

—Damj mfähmu ya, mamj sihu'a ra íxi di unyø fariseo ya, conyø saduceo.

⁷ Di n'yembj n'na ngu n'na'u yø xädi p'uya:

—Rä nzequi xicju ya ngue hinxtä hä ra thuhmε ga sihu.

⁸ Bi bahra Jesús te di nxihyø xädi, bi 'yembj:

—Gue gui ena di xi'ahu ngue hinxcuä hä ra thuhmε gui sihu. ¿Ua hingui 'yo ni mmaih na ra hya di mmangä 'mø? Masque madj zits'u gui εc'εigahu.

⁹ ¿Ua hingui 'yo ni mmaih ya yø hya di mmangä? ¿Ua hingui mbemhmu'a te gui nnuhu p'u nnä mähä? Xi'mø ra pa ngue høndi cut'a nthuhmε i nsihmε cut'a mahuaqi ma'yohu, ¿ua hingui mbemhmu njammj canasta yø thuhmε bi bongui?

¹⁰ Xi'mø ra pa ngue høndi yoto yø thuhmε i nsihmε goho mahuaqi ma'yohu, ¿ua hingui mbemhmu njammj canasta yø thuhmε bi bongui?

¹¹ ¿Hanja ngue hingui 'yo ni mmaih ngue hingra thuhmε di mma ngue di xi'i ngue gui mfähmu ngue ra íxi di unyø fariseo 'nēhyø saduceo?

¹² Ya bi dinyø mmu'u yø xädi te mmanna Jesús, ngue hingra íxi pe ra thuhmε'a xifi ngue di mfädi. Sinoque nu'a ra hya xifi, ngue hündi xä'u yø hya xänbäte yø fariseo 'nēhyø saduceo.

Bi manna Bedu ngue ra Jesús, gue'a ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi'a.

¹³ Nup'u ja ra xequi ja ra hinjñ Cesarea ngue Filipos, mj zømp'u ra Jesús. Bi 'yanyø xädi p'uya, bi 'yembj:

—Nugä drä N'yohu dá ε mahets'i, ¿te'o enyø ja'i ngue guecä? —bi 'yembj.

¹⁴ Nu'u yø xädi p'uya bi 'yembj:

—Bu'i da yø ja'i embj ngue gue'e grä Xuua gmj øtra nxixya. Mi'da yø ja'i p'uya, embj ngue gue'e grä Elías. Mi'da p'uya, embj ngue grä Jeremías. Mi'da p'uya, embj ngue 'bui tonj pøngahya Oja.

¹⁵ Ra Jesús mahømbi 'yembj yø xädi:

—Xi'ahu p'uya, ¿te'ogä p'u gnj bεmhmu ngue guecä?

¹⁶ Mi dahra Bedu, bi 'yembj:

—Nu'i, gue'e grä Cristo, rá Ts'unt'u'i Oja nuna majuanj ngue 'bui.

¹⁷ Ra Jesús bi 'yembj:

—Ra mmenthj gä nthēui grä Simu, rá ts'unt'u'i Jonás. Porque hijnønnj ja'i bi bēn'na'i ra hya gui mma, sinoque gueše na

ma Papá bí 'bu mahets'i bi ja'i gá manna ra hya na.

¹⁸ Nugá dí xi'i ya, gue'e gni hu ngue grá Bedu, i nne da ma ngue tengutho n'na ra do ngue dup'u fots'i, hinjongui ani. Gue'e grá mudi 'yec'ei ya ngue gátho m'ida yó ja'i da 'yec'ei guí m'mefa. Nu to gá da 'yec'ei guí da dapra ndate i ja.

¹⁹ Di nja ni cargo p'u ha di manda Oja ya. Gue'e rá representante'i Oja bí 'bu mahets'i. Nu'a ra hya guí unna nt'edi da 'yotyó ja'i, gue'a di nja'a. Nu'a ra hya hingui unna nt'edi da 'yotyó ja'i ua ja ra ximhai, hingui sá da 'yotyó ja'i.

²⁰ Mí juadi bí manna ra hya na, bi xihyó xádi p'uya ngue hinjonni ja'i da xifi ngue guehna ra Cristo na.

Ra Jesús bí ma ngue da tho, 'ne bí ma ngue di bennate.

²¹ Ra Jesús bi xihyó xádi ngue ja ts'editho di ma Jerusalén, ja daní ma ma'uni p'u. Di anyó mmáca 'nhyó xánnbate ngue ra ley, 'nhyó n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija. Da hyo, pé rá hyu pa p'uya di bennate.

²² Ra Bedu p'uya, bi zica n'nanni ra Jesús, bi 'yembi:

—Ague grá Hmu, 'yo da ne Oja ngue da ngu'a guí thogui.

²³ Mí 'bátra Jesús, bi 'yembra Bedu: —Dami 'uegue, rá m'efi'i ra zithu. Porque nu'i guí orcaothogui. Hinga gue'a rá ts'anni Oja so ni mmái di nja. Sinoque gue'a te yó hyase yó ja'i so ni mmái di nja.

Ra Jesús bi xihyó xádi ngue hinjam'mó da gohyó mmái'a ga 'yec'ei.

²⁴ Bi 'yembyó xádi ra Jesús: —Nu to nne da denngui, hingui sá ngue da zánse te da n'yo. Hinha di gohrá mmái, madague'a da thop'u ja ra pont'i.

²⁵ Nu rá ja'i da 'uegue ngue su da tho, guehna ra ja'i di m'mehrá te na. Pé nu rá ja'i hingui cohra mmái'a ga 'yec'ei guí, mada tho conná ngueque, guehna ra ja'i di nyanná te na.

²⁶ Porque hinte da dahra ja'i, madague'a da 'yot'e ngue rá mmeti gá rá ximhai 'ne di m'mehrá te. Ni xinda hangu ra m'nyu da gutra ja'i, hinda zá da yanná te.

²⁷ A nu'mó bá ehe mahón'a ra N'yohu bi 'ye mahets'i, di hatra ts'edi Oja, da n'youi yó anxe. Di unyó nzábi n'na ngu n'na yó ja'i, da gut'i te xa 'yot'e, xanho ogue xants'o.

²⁸ Majuaní dí xi'aha ngue nuya 'da 'bucua ya, hinda dy, asta gue'mó da nu ngue da hya ra ts'edi ra N'yohu bi 'ye mahets'i di manda ua.

17

Bi mpá'a te guí nequi ra Jesús.

¹ Mí tho'a n'nato ma pa, nuna ra Jesús bi zixra Bedu 'nhyá m' yonc'ei di n'yohu, ra

Jacobo 'ngra Xuua. Bí mep'u bí ja n'na ra nyuni xanhets'i ngue di m'musc.

² Ja bá nup'u yó xádi p'uya ngue bí mpá'a guí nequi ra Jesús. Nu rá hmi, di yoxni tengu rá hyadi. Rá he p'uya, ra mböse asta di yoxni.

³ Bi nu yó xádi p'uya ngue 'báp'u ra Moisés conná Elías ngue yaui ra Jesús.

⁴ Ra Bedu bi 'yembra Jesús: —Ague grá Hmu, ya xanho ngue dí 'buhmu ua. Xiya, za guí nne ga hocáhe hyu yó t'annigu, n'na'i, n'na ra Moisés, n'na ra Elías? —bi 'yembi.

⁵ Tobe yadra Bedu 'mó mí go'mra guí p'u ha 'bai. Xógue di yoxni ra guí. Bi 'yó p'uya ngue nup'u ja ra guí ja bá nyap'u Oja, bi 'yena:

—Nuna 'bucua ya, guehna má Ts'ant'u dadí madí. Co nuna ya i ja gampáha. Nuya yó hya da manna ya, damí 'yét'ammáihu —bi 'yembi.

⁶ Mí 'yohyó xádi na ra hya bá man'Oja maya, bí m'memfo hái p'uya, pé mathoguitho bí nsu.

⁷ Nup'u ha 'boní, bi guatra Jesús. Bi dots'i n'na ngu n'na, bi 'yembi:

—Dami nangúí, 'yo guí nsuui —bi 'yembi.

⁸ Mí hyetyó xádi p'uya, ya hinjon guí 'báp'u'u yoho yó n'yohu xi nu. Ya 'báse p'u ra Jesús.

⁹ Ya bá 'yo ngue ní gap'u ja ra nguani p'uya. Ra Jesús bi 'yembyó xádi:

—'Yo to guí xifi te gá nuui ya, asta gue'mó bi hnu ra N'yohu bi 'ye mahets'i ngue di bennate.

Ra Jesús bí ma ngue ra Elías ya bá ehe, bi xihyó ja'i ngue di nsá porque ya bá ep'u ra Cristo.

¹⁰ Nuya yó xádi ra Jesús bi 'yanna n'na ra hya, bi 'yembi:

—¿Hanja na ra hya mmanyó xánnbate ngue ra ley, ngue ra Elías embi ngue jatho da 'bet'o hante ngue da ehra Cristo?

¹¹ Mí dahra Jesús bi 'yembi: —Majuaní ngue ra Elías mí jatho ngue rá muditho da ehe da xihyó ja'i ngue di nsá.

¹² Pé damí pahmu ya ngue nuna t'embí ra Elías, ya bá ehe. Pé himbí n'yo yó mmái yó ja'i te'o ná. Janangue nu hangu ra n'u bí ne da japi, gá bí nja. Xquet'a di njarbutho ra N'yohu bi 'ye mahets'i ya, di anyó ja'i.

¹³ Nu'u yó xádi p'uya bí n'yo yó mmái'a ra hya mpaná Jesús ngue nuna ra Xuua bi 'yotra nxixya, guehna bí t'embí ngue ra Elías.

Ra Jesús bí 'yothé n'na nc'ei mí n'youi ra ts'onthi.

¹⁴ Mí zóp'u 'buhyó ja'i ra Jesús, bi guat'a n'na ra n'yohu bí ndantyóhmu p'u 'bái, bi 'yembi:

¹⁵ —Ague grá hmu, nu má ts'ant'u dí sí n'youi rá n'u ngue rá ataque, janjuaní ngue dí ani. Nu'mó bí ga, hot'a sibi, ja'mó hórbe

ja ra dehe. Damj huεgaguɿ ma ts'ant'u, gui 'yøthe ts'u.

16 Ya xtá xihni xádi ngue xtá 'yøthe ts'u, pe hinxá nzá xa 'yøthe.

17 Ra Jesús bi 'yεmbi gátho yø ja'j 'bap'u:

—¿Asta njam'mø dá zønna pa gui 'yεc'εigaha? ¿Ua guí εnā ngue hangu ra pa ga set'aha? Bá si ua ra ts'ant'u, ga øthegá —bi 'yεmbi.

18 Nunā ra Jesús bi xihra ts'onthi n'youi ra ts'ant'u ngue bi hyep'u. Ra ts'ant'u p'uya 'bexpi zá ra n'u mi hεmbi.

19 M'mefa p'uya, bi 'yānse n'nanni yø xádi ra Jesús, bi 'yεmbi:

—¿Hanja ngue hinxá nzá xtá øthegáhe ra ts'ant'u mi n'youi ra ts'onthi?

20 Ra Jesús bi 'yεmbyø xádi:

—Hinxá nzátha, porque hin gadi segura ni mmæihæ ngue dá zá ra dárquehi. Majuanj dí xi'áha, nu'mø ngue di ja zits'u ni nt'εc'εihæ, madague'a tengutho ga nnoho n'na zi hmudá ra mostasa, ya dá zá gui 'yεmphæ ra nyuni ja næ: “Damj 'uecua gui ja grá nyuni, j ma man'na nguadi”, gui 'yεmphæ, ra nyuni p'uya dá 'uegue. Hinte gui hyεmphæ 'mø di ja áha zits'u ra nt'εc'εi.

21 A nunā tengu ra ts'onthi mi n'youi ra ts'ant'u, para ngue dá zá dá hyep'u ra ja'j n'youi, mahyonitho ngue dá mat'Oja ra ja'j 'nε dá 'yεtrá mmæi.

Mahømbi manna Jesús ngue da tho, pe bi ma ngue di bεnnate.

22 Mεnte 'youi p'u ja ra hái Galilea yø xádi ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Nu ra N'yohu bí 'yε mahets'i, di ndäpyø ja'j ngue dá hyo.

23 Nu'mø bi hyo p'uya, di bεnnate'a rá hyu pa.

Nunā ra hya bi xihyø xádi, εmmεi bi du yø mmæi.

Ra Jesús bi gutra mεnyu nji p'u ja ra nija.

24 Ni n'youi yø xádi ra Jesús, bi zømp'u ja ra hñini Capernaum. Nu'u yø n'yohu juhra mεnyu p'u ja ra nija p'uya, bi 'yεmbrá Bedu:

—Xi ni xānbbatehu n'yø, ¿ua hinda gutra mεnyu nji p'u ra nija? —bi 'yεmbi.

25 Ra Bedu p'uya bi 'yεmbrá n'yohu juhra mεnyu:

—Áhá, dá gutra mεnyu ra xānbbate.

M'mefa p'uya bi ma ra Bedu p'u bí ja ra ngu 'bæhra Jesús. Hante ngue di nya ra Bedu, ra Jesús bi 'yεmbi:

—Ague Simu, ¿te guí mmanya? Xi yø dast'abi 'bæcua ja ra ximhæi, ¿ndana gue'a jumbabi ra mεnyu i jui, gue'u yø basi jumbi, ua gue gue'u yø ja'j n'nan'yo jumbi? —bi 'yεmbi.

26 Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yεmbi:

—Gue'u yø ja'j n'nan'yo njumbá ra mεnyu —bi 'yεmbi.

Mahømbi 'yεnna Jesús:

—Janangue nu'u yø basi Oja hingui ja ngue dá gutra mεnyu'u.

27 A nuyá, para ngue hinda zøcju yø ja'j, ni map'u ja ra zabi ya. Damj hyaxra xone t'εgui, guá the n'na ra huá. Nu'a rá mædi ra huá guí huáqui, nup'u ja rá ne ra huá, gui tinnbabi rá mεnyu di op'u. Di z'u'a p'uya ngue gui jutra mεnyu t'áca p'u ja ra nija, co 'nε'a rá mεnyu t'ái gui jut'i.

18

Ra Jesús bi xānbbá yø xádi ndana ma datho dá hnu mansu.

1 Nu'a rá ora'a, bi guatyø xádi ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Ague grá Hmu, ¿ndana hant'a ni mmæi ngue má datho dá hnu mansu p'u ha di manda Oja bí 'bæ mahets'i?

2 Ra Jesús bi zohná n'na ra ts'ant'u mi 'bäp'u, bi 'bāmbæ made ha 'bæi.

3 Bi 'yεmbyø xádi p'uya:

—Majuanj dí xi'áha, nu'mø hingui pähni n'yomfεnihæ, gui cohmu tengutho ra ts'ant'u 'bæcua ya, hinda cæ'áha p'u di manda Oja bí 'bæ mahets'i.

4 A nuyá, nunā má datho dá hnu mansu p'u di manda Oja ya, guehna ra ja'j dá 'yøt'e ngue hinte di muui, di mmutho tengutho ra ts'ant'u 'bæcua ngue hinda 'yani.

5 Nu ra ja'j di ja mmansu n'na ra basi tengu ná 'bæcua ya, nguná dá 'yøt'e porque pahra ja'j ngue nu te øt'e, gue'a dí nnu manho ngue dá 'yøt'a, tengutho 'mø ngue go di jammansu grá ja'j.

Ra Jesús di japa nts'edi yø xádi ngue da zu da yøtra ts'oqui.

6 Nu'u yø basi εc'εigui ndap'u bi zá, tengutho ná ra basi 'bæcua ya, nu ra ja'j dá japi ngue dá hyεgaguɿ p'u yø basi εc'εigui, ra ndate castigo tø'mra ja'j dá thogui. Hante ngue dá 'yøtra ts'oqui ra ja'j, man'na xanho ngue dá t'εnbbæ ja ra jathe ra ja'j, di ntharpa rá 'yuga n'na ra njani ngue dá gu'mi.

7 Xan'utho te ja ua ja ra ximhæi, porque hinda 'bedi tema cosa ga 'yøtra ts'oqui yø ja'j. Porque ngutho siempre øtra ts'oqui ra ja'j, pe hague ngu rá castigo dá tho ra ja'j nu'a di japi ngue øtra ts'oqui rá mmjç'εui.

8 Janangue nu'mø guí εnā ngue rá ts'oqui ni 'yε ogue rá ts'oqui ni gua p'u gá 'yøtra ts'oqui, damj hyεgui, 'yεi yap'utho. Man'na xanho ngue gará do'yε ogue gará dogua 'mø gá carbæ ha gui m'mæhni Oja, hinda gue'a ngue di ja yoho ni 'yε ogue di ja gá yoho ni gua 'nε ngutho gui mmap'u ja ra sibi para zantho.

9 Nu'mø guí εnā ngue rá ts'oqui ni dá p'u gá 'yøtra ts'oqui, damj hyahni dá, gui 'yεi yap'utho. Man'na xanho ngue dá n'natho ni dá 'mø gá carbæ ha gui m'mæhni Oja, hinda

gue'a ngue di ja gä yoho ni dä 'ne ngutho gui mmar'p' ja ra nidu di danzø.

Bi hyecra hya ra Jesús ngue n'na ra de'yo bi uegue.

¹⁰ Yo gui emhmä ngue hñte di mui yø basi. Nugä dí xi'ahä ngue nup'ä mahets'i bí 'bähmä Papá, nu'ä yø anxε zamp'ä ha 'bäi, gue'ä fäxyø basi'ä.

¹¹ Nu ra N'yohä bí 'yε mahets'i, bi 'yεhε ngue dä yanyø ja'j xä m'medi.

¹² A nuyá, xi'mø ngue di 'bui to di si n'na ciento yø de'yo, 'ne dä 'ue'a n'na nde'yo, uangui dä zop'ä'ä goho 'däte ma'de'mä guto nde'yo p'ä ja ra dapo di 'yo. Dä ma dä honnä nde'yo xä 'uegue.

¹³ Nu'mø bá tñp'äya, man'natho di j-hya ngue bá tñ'a n'na nde'yo xí 'uegue, hñda gue'ä goho 'däte ma'de'mä guto nde'yo hñguí 'uegue.

¹⁴ Njarbatho ni Papähä bí 'bä mahets'i ya, hñguí nnepe ngue di mm'me'a n'na mbasi ya yø basi 'bäcua.

Jatho ngue di punnbabi rá mmic'eíui ra ja'í.

¹⁵ Nu'mø hñguí ho te øt'a ni cu, dami zofo, juaç n'nani ngue gui nyaseui. Dami xifi ngue hñguí ho te øt'e. Nu'mø bi ne bi 'yø'a ra hya gui xifi, ya xanho. Ya gä nhojpau ni cu.

¹⁶ Pe nu'mø hñmbi ne bi 'yøde te gui xifi, dami hyon'i yonc'eí ogue hyu nc'eí gui sits'i, dä 'yøde hapu gui nyau ni cu, ngue gui nne gui nhojpau.

¹⁷ A nu'mø hñda ne dä 'yøde te dä xi'ä gui sits'i, dami dä ra güenda p'ä ja ra njja 'mø. A nu'mø hñda ne dä 'yø'a te ra hya da sip'ä ja ra njja p'äya, gui 'yø'ni güenda ngue nuna ni cu tengutho 'mø hñgra 'yεc'eí ogue tengutho 'mø drä nguthäi.

¹⁸ Di xi'ahä ngue go gyø representantehä nguehna Oja bí 'bä mahets'i. Nuna ra hya gui unhnä ra nt'edi dä 'yøtyø ja'j, gue'a di nja'a. Nu'a ra hya hñguí unhnä ra nt'edi dä 'yøtyø ja'j ua ja ra ximhäi, hñda sä dä 'yøtyø ja'j.

¹⁹ I ja man'na ra hya gä xi'ahä ya. Nua ja ra ximhäi, nu'mø bi the yø hya yo nc'eí ngue 'da'igu dä 'yäp'a Oja, Oja di un'a te dä t'äpi.

²⁰ Porque nup'ä ha di mpeti yø ja'j εc'eígui, madague'a hñdi yonc'eí ogue hyu nc'eí di mpeti, pe nup'ä ha 'bäi, ja di 'bäcä p'ä.

²¹ Ra Bedu p'äya bi 'yεmbrä Jesús:

—Ague grä hmu, xi ma cu ya gä 'bä'ä ngue hñguí ho te ørque, çnja mmindi ga punnbj? çGue astä nyoto nñidi?

²² Mj dahra Jesús, bi 'yεmbj:

—Nugä hñte dí xi'i ngue hñndi nyoto nñidi ja ngue gui punnbj. Sinoque dí xi'i nja mmindi gui punnbj, yoto yø hyäte ma'det'a nñidi ja ngue gui punnbj.

Ra Jesús bi hyecra hya ngue n'na ra hmiqui hñ'yä rá mpunnbj.

²³ Janangue jatho gui punnbabi ni mmic'eíhü, porque nuna Oja bí 'bä mahets'i, mahyεpi n'na ra dast'abi ngue ørpa ra güenda yø hmiqui hangu tupi.

²⁴ Mj dñ'mj bi 'yørpa ra güenda yø hmiqui, bá ts'innbabi n'na nc'eí ngue yø mjiyonetho rá mēnyu mj tupi.

²⁵ Pe nuna ra hmiqui bá ts'i, hñ'yä ra mēnyu di gutrá güenda. Ra dast'abi p'äya bi manda ngue dä bä rá hmiqui, 'ne dä bäprá xisu, 'ne dä bäpyø basi, 'ne dä bäpi hangu pets'i ngue di gutrá güenda.

²⁶ Pe ra hmiqui p'äya bi ndantyoñmu p'ä 'bährä hmu. Bi 'yäp'ra mate, bi 'yεmbj: “Ague grä hmu, dami tøgbagui ts'ä mēnte ga tñgä ni mēnyu ga jut'a'j”, bi 'yεmbj.

²⁷ Nu'a ra hmu p'äya bi huεcrä hmiqui, bi punnbabi rá güenda mj tupi. Bi thøgue.

²⁸ Pe nuna ra hmiqui bi ma mapunnbj rá güenda, hñntho bi ma mathøgue, bi nthēui man'na nc'eí ngue mj tupi zits'ä rá mēnyu. Bi bennbäya bi dorpa rá 'yuga. Bi 'yεmbj: “Gui jurcagui ma mēnyu gui tuquí, uague hñ'na”, bi 'yεmbj.

²⁹ Nu'a ra n'yohä mj ndupate zits'ä ra mēnyu p'äya, bi ndantyoñmu p'ä 'bä'a tupi, bi 'yäp'ra mate, bi 'yεmbj: “Dami tøgbagui ts'ä mēnte ga tñgä ni mēnyu, ga jut'a'j”, bi 'yεmbj.

³⁰ Pe nu'a ra n'yohä mj thuprá mēnyu p'äya, hñmbi ne xtä ndø'mä tupi. Sinoque bi bēnt'i, bi zixä fädi astä gue'mø di japi dä gutrá mēnyu tupi.

³¹ Mj nu'ä m'ä dä yø hmiqui'a te bi 'yørbäya, bi dār'man'ä yø mmäi'a te bi japrä mmic'eíui. Bi ma'ä p'äya bá xiprá hmu te bi 'yøt'e.

³² Nuna ra hmu p'äya, bi manda bá ts'ofø mahøn'a, bi 'yεmbj: “Grä ts'oc'eí nyø. Conque nu hangu ma mēnyu gmj tuquí, gä dä pun'na'j ngue gä 'yäcra mate.

³³ Uangui xtä nzä xqui punnbabi ni amigo mj tu'j tengutho dä pun'na'j”, bi 'yεmbj.

³⁴ Nu'a ra hmu, janjuañ ngue mbøcue. Bi manda p'äya ngue bi ts'ixa fädi rá hmiqui astä gue'mø dä gutrá mēnyu tupi.

³⁵ Di ja'ahä p'ä ma Papágä bí 'bä mahets'i ya, hñndi pun'nahä, ngue'mø hñndi mmäi gdi punnbabi te øt'a ni cuhä.

19

Bi xänbä yø ja'j ra Jesús ngue hñ'yä ra nt'edi di nxummi yø xisu.

¹ Ra Jesús mj juadi bi manya yø hya ya, nup'ä Galilea mj 'yo, bi ma man'na nguadi rá dathe Jordán, j mpa p'ä ja ra häi Judea.

² Pe xändøngu yø ja'j bi dēnni. Nup'ä bi zøni, bi 'yøthe yø ja'j madi hyēnni.

³ Bi guat'i da yø fariseo p'u 'bøhrä Jesús, porque honnbi ha di zædi ngue hinda gue'a ra hya da ma. Bi 'yembj:

—zUa ja ra nt'edi ngue di nxummi ra xisu n'na ra n'yohu hont'a bi zä ma hya di wpi, uague hin'na?

⁴ Mj dahra Jesús, bi 'yembj:

—zUa hin gadi xahma'a te ra hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro, ngue nu'mø mambä nhohra ximhäi, Oja bi hocra n'yohu 'ne bi hocra xisu?

⁵ Oja bi 'yena: “Janangue ra n'yohu sop'u rä papä, sop'u rä mamä ngue 'bøhmj rä xisu. Nuya yo nc'ei ya, di nne n'na ngu n'na, janangue ya hingui yo nc'ei, sinoque entho n'na nc'eitho”.

⁶ Janangue nuyä, nuya yo nc'ei bi pen'na Oja, hin'ya ra nt'edi ngue to di xunnbabi.

⁷ Yø fariseo p'uya bi 'yembj:

—zPe hanja na ra Moisés ngue bi 'yembj i sä da 'yøtra sũcua ra n'yohu ngue di nxummi rä xisu 'mø?

⁸ Mj dahra Jesús, bi 'yembj:

—Nuna ra Moisés bi unna nt'edi ngue da nangra sũcua ngue ra nxun, pe ngue mandø nna xitho yø n'yomfeni yø ja'i, janangue bi njap'u. Pe nup'u rä mädi, hinga ngu'a ra hya bä sämba Oja da 'yøtyø ja'i.

⁹ Pe nugä di xi'ahu, ngue yø n'yohu di nxummi yø xisu 'ne hingra n'yots'om'mäi di wpi, nu'mø hømbi nthatra n'yohu, da me man'na ra xisu, ya ra ts'oqui øtra n'yohu. A nu'mø bi nthatra xisu bi t'ei, ya ra ts'oqui øt'ui ra n'yohu bi me.

¹⁰ Nu'u yø xädi p'uya bi 'yembj:

—Man'na xanho ngue hindj nthatra ja'i 'mø —bi 'yembj.

¹¹ Pe ra Jesús mahømbi 'yena:

—Nuna ra hya di mma, hingui nne da ma ngue da gätho yø ja'i di ja ngue di nthati. Sinoque nuya yø ja'i, Oja nnepe ngue di nthati, guehya di mmangä ya.

¹² I 'bøhyø n'yohu ngue hingui sä di nthati. Porque 'bøhyø n'yohu ya i mi'a ngue hinda zä di m'møhrä xisu. Ximmi 'bøhyø n'yohu ngue m'moqui. Ximmi 'bøhyø n'yohu hindj nthati para ngue da zäp'u da 'yøpø xanho rä 'bøfi Oja bi 'bø mahets'i. Pe nu to ena ngue da zä di nthati, ya da 'yøt'e tengutho ra hya di mma.

Bi xi Oja ra Jesús ngue di japyø basi.

¹³ Bi zixyø basi yø ja'i p'u 'bøhrä Jesús, i nnepyø ja'i ngue da dospa yø ya yø basi 'ne da xi Oja ngue di japyø basi. Pe nuya yø xädi ra Jesús bi hejpa yø ja'i ba zi yø basi.

¹⁴ Ra Jesús, bi 'yembyø xädi:

—Damj hyehma yø basi da thocua di 'bai. Porque tengutho yø ja'i ya o rä 'ye Oja, xquet'a njarbu ya yø basi ya.

¹⁵ Ra Jesús bi japyø 'ye p'u ja yø ya yø basi. M'mefa p'uya, bi map'u ja ra xecuqi mi 'bai.

Ra mmemmeti himbi ne da 'yøt'e te bi xihra Jesús.

¹⁶ N'na ra n'yohu bi guarbu 'bøhrä Jesús, bi 'yembj:

—Ague grä hoga xännbate, zndana ra nho exä ja ts'edi ga øt'e n'namhna ngue Oja di 'dacra 'da'yo te para zantho? —bi 'yembj.

¹⁷ Mj dahra Jesús, bi 'yembj:

—zUa gui paði te gui mmana, Ngue gui engui xanhogä? Porque hønse Oja xanho. Nu'mø gui nne ya ngue di 'da'i ra 'da'yo te Oja, damj 'yøt'u yø hya di manda Oja 'mø.

¹⁸ Ra n'yohu p'uya bi 'yena:

—Xi'u yø hya di manda Oja p'uya, zndana gue'a ya yø hya gui mma?

Mj dahra Jesús, bi 'yembj:

—'Yo grä hyote. 'Yo grä 'yots'om'mäi. 'Yo grä be. 'Yo to gui sämba ra fehni.

¹⁹ Damj su ni papä, damj su ni mamä.

Damj mahni mmic'eiu tengutho gni ne ngue di ma ma maði'i.

²⁰ Mj dahra n'yohu p'uya, bi 'yena:

—Nuya yø hya gui xicya, ya gä xtä øt'e asta gue'mø marä ngüegui. Xiya, zndana guehna ra hya di 'bedi ngue hindj øtya? —bi 'yembj.

²¹ Pe ra Jesús bi 'yembra n'yohu yäui:

—Nu'mø gui nne ngue gätho gui 'yøt'a te ni 'yup'u gui 'yøt'e, ni ma ya, damj pä te gä gui pets'i. Damj unna menyu yø hyoya. Nu'mø gä 'yøt'e te di xi'i ya, ya bi ja ni mmeti mahets'i p'uya. Bä ep'u ya, ga mme'p'u nnä magä —bi 'yembj.

²² Pe mi 'yøhra n'yohu na ra hya bi sifi, mambi dũdrä mmäi. Bi matho, porque marä ndømmemmeti.

Bi manna Jesús ngue Oja, hinte hembj.

²³ Ra Jesús bi 'yembyø xädi:

—Nu yø mmemmeti, guehya di mma ngue xanhennitho ha di n'unj da zo rä 'ye Oja bi 'bø mahets'i ya.

²⁴ Ya faði ngue ra cameo, hinjam'mø da zä da thop'u ja rä xagu n'na ra 'yofan. Pe di xi'ahu ngue man'na xandøn hennitho ngue n'na ra mmemmeti di n'unj da zo rä 'ye Oja.

²⁵ Nuna ra hya bi manna Jesús mi 'yøhyø xädi, man'natho bi nsu yø n'yomfeni p'uya. Di n'yembj:

—Rä nzequi ya hinjonni ja'i da zä di nyannä te ya'mø —di n'yembj.

²⁶ Bi hyetyø xädi ra Jesús, bi 'yembj:

—Nu'a ngue yø ja'i'itho, hinda zä da zänse ha di nyanyø te. Pe Oja hinte hembj, nu te nne da 'yøt'e, da zä ha di japi.

Bi manna Jesús ngue di tocabi ra nho'u yø ja'i n'youi p'u ni ma.

²⁷ Nuna ra Bedu bi 'yembra Jesús:

—Nugähe, ya xtä sohme p'u te gä di peshe ngue di ten'nahe. zTe 'be'a ja ngue di tocagähe 'mø?

²⁸ Mj dahra Jesús, bi 'yembj:

—Majuani dí xi'aha ngue nu'mo ra pa daní gom'na'yo gátho yø cosa i ja, gue'a ra pa'a ngue ra N'yohu dí 'ye mahets'i dá mup'u ja rá nthuts'i, dí manda te dí nja. A nu'ahu p'uya ngue guí tenngha, nup'u ha dí hø'i 'de'ma yoho yø nthuts'i, ja guí mmihma p'u ngue guí nts'at'abihu p'u ha dí 'bu'u 'de'mayo 'bui yø mbom'meto ra Israel.

²⁹ Nu to gá xpá nzohyø ngu, xpá nzohyø cu, xpá nzohyø papá, xpá nzohyø mamá, xpá nzohyø xisu, xpá nzohyø basi, xpá nzohyø hã ngue tenngui, pe yø ciento nniditho gá ngu'a te dá diní ngue'a te gá xpá nzogui. Ra pa dí 'yep'u p'uya, dí t'unna te para zantho.

³⁰ Xangu yø ja'i hnu mansu ua, pe nu'a ra pa'a, ts'utho dá hnu mansu p'u. Xangu yø ja'i hingui hnu mansu ua, pe nu'a ra pa'a, ja daní hnu mansu p'u.

20

Ra Jesús bi hyspa ra hya yø nzäbi tahyø mefi.

¹ Nuná Oja bí 'bu mahets'i dá gutra nzäbi. Tengutho n'na rá n'yohu bí ma mxuditho ngue dá honyø mefi dá tacyø uva.

² Bi gohmi rá cohi yø mefi ngue nu'a n'na pa rá 'befi, dá gut'i co n'na rá menyu ni hu ngue rá denario. Bi menhyø mefi p'u bí ja rá huahí p'uya.

³ Mí zu'i guto xudi p'uya, mahombi ma tai rá mmehui. Bi dimp'u ja rá tai mi'da yø ja'i ngue hinte pefi.

⁴ Bi 'yembaya: “Ni me rá 'befi má huahigá n'yø. Gá jut'au'i'a te ni 'yup'u guí tahmi”, bi 'yembí. Nu'u bi si rá 'befi p'uya, bi ma rá 'befi.

⁵ Mí hyuxyadi p'uya, mahombi ma tai rá mmehui. Bi ntheu p'u mi'da yø ja'i ngue hinte pefi. Mahombi 'yetra 'befi rá huahí. Mí zu'i hyu nde, mahombi ma tai rá mmehui. Bi ntheu mi'da yø ja'i ngue hinte pefi. Mahombi 'yetra 'befi rá huahí.

⁶ Mí zu'i cut'a nde, mahombi ma tai rá mmehui. Hombi ntheu mi'da yø ja'i ngue hinte pefi. Bi 'yembaya: “¿Hanja ngue xcá ndethohu ua n'yø, hincxá mpehmu?” bi 'yembí.

⁷ Bi 'yenu zo p'uya: “Xta ndedähe ua ngue hinjon xa xicje rá 'befi”, bi 'yembí. Ra mmehui p'uya bi 'yembí: “Ni me rá 'befi má huahigá mø. Gá jut'au'i'a te ni 'yup'u guí tahmi”, bi 'yembí.

⁸ Mí dähra nde p'uya, nuna rá mmehui bi xihrá hmiqúi nuna dí mandabi yø mefi, bi 'yembí: “Damí zonhyø mefi ya, gui jutyø nzäbi. Rá mudi gui unyø nzäbi'u yø mefi rá nzequitho xa nzomp'u ja rá 'befi. A nu'u xa mpefi gá rá pa, rá nzequitho gui unyø nzäbi'u”, bi 'yembí.

⁹ Mí njutyø nzäbi ya yø hmiqúi xi yutra 'befi cut'a nde. Bi juarpa yø pa, bi unni 'da'a n'na rá menyu ngue rá denario.

¹⁰ Mí tocabi bi t'unyø nzäbi ya yø hmiqúi xinde rá 'befi p'uya. Bi 'yena ngue man'na xangu yø nzäbi xti t'unni porque xi mpefi gá rá pa. Pe mí t'unyø nzäbi, hønnda n'na rá menyu ngue rá denario bi t'unni.

¹¹ Mí hyanyø nzäbi p'uya, bi zähra mmehui.

¹² Bi 'yembí: “Nuya yø n'yohu 'bacua, rá nzequitho bi zomp'u ja rá 'befi ya. Conque n'na oratho bi mpefi, çhanja ngue 'da'igu gá jurcahe? Nugähe p'uya xta sägähe ra n'u gá rá pa ngue xa mpa rá hyadi”, bi 'yembí.

¹³ Nu'a rá mmehui p'uya bi 'yembrá hmiqúi nyau: “Agué n'yø, nugä hingra nts'oc'ei dí ot'aha. Uangui xta nyahu ngue nu'a n'na pa rá 'befi, ga jut'au co n'na ra menyu ngue rá denario.

¹⁴ Damí hyanni nzäbi'a n'na zi pa xa mpefi, ni ma p'uya. Nuna má mefi rá nzequitho xa nyutra 'befi, dí nne ga jut'i tengutho dá jut'a'i.

¹⁵ ¿Ua gadí mandagui? ¿Ua hin'ya ra nt'edi ngue ga säns te dí nne ga orpabi má menyu? ¿Ua gue gadi seyabi ni mmic'eiui ngue'a ra nho dí nne ga orpe?” bi 'yenna mmehui.

¹⁶ Janangué nuyá, nuya yø mefi rá nzequi xa nyutra 'befi ya, guehya rá mudi di t'unyø nzäbi ya. A nuya yø mefi rá mudi xa nyutra 'befi, guehya rá nzequitho di t'unyø nzäbi ya. Mandøngu dyø ja'i bi ts'ofø, pe ziyohotho yø ja'i bi thanhni.

Mahombi manna Jesús ngue dá tho, pe di bennate.

¹⁷ Ra Jesús ni hya rá 'yu ngue ni ma Jerusalén, pe bi zica n'nanni'u 'de'ma yoho yø xadi, bi 'yembí:

¹⁸—A nuyá, ya nná mähä Jerusalén. Nuna rá hñini na, nu rá N'yohu bí 'ye mahets'i dí ndäpyø hmu yø mmäcja conyø xännbate ngue rá ley. Nuya p'uya, guehya dá zämbi ngue dá du.

¹⁹ Di däpyø ja'i hingyø judío. Dá denni, di ani, 'ne di cuatrá pont'i ngue dá hyo. Pe rá hyu pa di bennate.

Ra Jesús bi sifi ngue rá Jacobo 'nehra Xuua dí nja yø cargo xta nhets'i.

²⁰ Nuná rá Jacobo 'nehra Xuua, guehya yø ts'ant'u rá Zebedeo ya, 'dap'u 'youi rá mamá, bi guarbu 'bähra Jesús. Bi ndantyøhmu ná rá xisu, bi xifi ngue dá 'yørpa rá mate ná rá hya nne dá xifi.

²¹ Ra Jesús bi 'yembí:

—¿Tema mate guí nne ga ot'a'i? —bi 'yembí.

Ra xisu p'uya bi 'yembrá Jesús:

—Dí nne ngue nup'u ha guí mmi ngue guí ndast'abi, guí unna nt'edi ya yoho má

ts'ant' u 'bucua, ngue n'na di mihni n'yei, n'na di mihni gaha.

22 Pe mi dahra Jesus, bi 'yembyo ts'ant' u:

—Ague n'yø, hingui padj te rá nsäui na ra hya gui ähmi. ¿Ua da zä gui thohm'a ra n'u ja ngue ga thocä? Porque nugä mathoguiitho ja ngue di ungä yø ja'i — bi 'yembi.

Bi 'yenyø ts'ant' u p'uya:

—Ahä, da zä ga sägä'be ra n'u.

23 Mi dahra Jesus, bi 'yembi:

—Majuani ngue ngu'a, xandøngu ra n'u ja ngue gui säui, tengutho ra n'u ja ngue ga thocä. Mathoguiitho di un'aui yø ja'i tengutho ja ngue di ungä yø ja'i. Pe nuna ra hya gui mmammj, hindj tocagui ngue go ga sänni to di mjp'u ja ma n'yei, ogue to di mjp'u ja ma gaha. Ma Papä'a ya xa nzänni to di mi n'na ngu n'na ma hyo.

24 Nuna ra hya ähya yo nc'ei di n'yohu, bi mbøcuc 'mø mi bahya mi 'det'a yø xädi ra Jesus.

25 Pe ra Jesus bi peti gätho yø xädi, bi 'yembi:

—Ya gui pahmu ngue yø dast'abi xa t'ets'i, co gätho mi'da yø ts'at'abi 'bup'u ja yø hñini, gä di manda yø ja'i. Nu te di manda yø ts'at'abi ngue da 'yøtyø ja'i, gue'a øt'a.

26 Pe nu'ahu, 'yo gui nne ngue gui mandathohu yø ja'i. Nu ra ja'i nne ngue xtä nhets'i rá cargo da mæfi, guehna ra ja'i jatho ngue di mpefi da mäxyø mmic'ejui na.

27 A nu'ahu ya, nu'a da ne di m'met'o ngue gätho yø amigo ya, guehna jatho da gohi ngue ni mæfihu na.

28 Conque ra n'yohu bí 'yë mahets'i, himbi 'yehë ngue n'narbu da mi di mandatho. Sinoque bi 'yehë ngue di mpefi da mäxyø ja'i. 'Në hingä høndra 'bäxte da 'yøt'e, asta da du ngue da yanj xandøngu yø ja'i.

Ra Jesús bi 'yøthe yoho yø xädä.

29 Mi bömp'u ja ra hñini Jericó ra Jesus, bi ntet'i xandøngu yø ja'i.

30 Nup'u ja ra 'yu i nthogui, mi hup'u yoho yø xädä. Mi bahyø xädä ngue guehna ra Jesus ja ngue da thop'u hudj. Bi mähra hmafi p'uya, bi 'yembi:

—Ague grä Hmu, rá mbom'meto'i ra David, damj huga'be — bi 'yembi.

31 A nu'u yø ja'i mi 'bup'u huyhø xädä, di hejpi ngue hindj mmafi. Pe yø xädä p'uya, enä man'na ma'bepe ngue nts'edi ga mafi, bi 'yembi:

—Ague grä Hmu, rá mbom'meto'i ra David, damj huga'be.

32 Ra Jesus bi m'mäi ngue øde hmat'i. Bi zonhyø xädä p'uya, bi 'yembi:

—¿Te gui nne ngue di nja'au'i?

33 Yø xädä p'uya bi 'yembi:

—Ague grä Hmu, di nne ngue di nzø ma dä'be.

34 Bi huëcyø xädä na ra Jesús. Bi dospabi yø dä, pe 'bexpi nzø yø dä. Janangue bi mähä ra Jesús.

21

Ra Jesús bi yarbu ja ra hñini Jerusalén, pe espabi yø ja'i, xifi ngue yø dast'abi.

1 Nu'mø ya ni ma da zømp'u ja ra hñini Jerusalén, ya 'yop'u ja ra nyuni ja ra mbonza ja yø olivos. Ja jarbatho ra hñini Betfagé. Ra Jesús bi 'yet'i yoho yø xädi.

2 Bi 'yembi:

—Ni me nu ja ra hñini bí ja nu. Nu'mø gä cat'ui ra hñini, gui tmmi p'u da nthat'i n'na ra burru, n'youi rá basj. Bá xoqui ngue guä siui ua.

3 Nu'mø to di hec'auí ngue gui xocui ra burru, gui xihmi ngue honna Hmu. Pe damj xihmi ngue hindä ya'atho di ndäpi.

4 Nguna bi 'yøt'e para ngue di nja na te ra hya bi manná pøngahya Oja ngue bi 'yena:

5 "Damj xihmu yø ja'i 'bup'u ja ra hñini Sión, gui 'yemphu: Nuaa gui 'bahmu, ya bá ep'u ni ndast'abihu da zøcua. Pe hingra tñnhni gä 'yo ni dast'abihu, bá huxä n'na ra burru ngue rá basj n'na ra mbo'øni ngue ra ndu, gui 'yemphu".

6 Nuya yoho yø xädi ra Jesús bi map'u bi 'yet'i ngue bá si ra burru, bá n'youi rá basj.

7 Mi zøp'u 'bahra Jesús, yø tuhu yø ja'i bi gaspa yø burru ngue bi nøpa nts'at'i. Bi hyuxra burru ra Jesús, bi ma.

8 Xangu yø ja'i di tans'yø tuhu ngue pøp'u ja ra 'yu ja ngue da thohra Jesús. Mi'da yø ja'i p'uya, bi sajpa yø xi yø palma ngue pøp'u ja ra 'yu.

9 O made p'u ni ma yø ja'i ra Jesús. I 'bet'o 'da, bá 'befa 'da. Pe yø ja'i 'da ga matho ngue di johya, i ena:

—Nuna Oja, di japhna rá m'menhni 'bucua, guehna tate naya. Guehna rá mbom'meto ra David. Oja di japi. Maguese na Oja bí 'bu mahets'i.

10 Nuna ra Jesús mi yarbu ja ra hñini Jerusalén. Gä bá yans'yø ja'i ngue bi nu. Di 'yembyø ja'i:

—¿Te'o ni n'yohu na n'yø?

11 Mi'da yø ja'i p'uya bi 'yena:

—Nunä ya, guehna ra Jesús, rá pøngahya Oja na, guehna ra mmøngu Nazaret ja ra häi Galilea na.

Ra Jesús bi 'yetyø ja'i mi mpäp'u ja ra nija.

12 Nuna ra Jesús bi map'u ja rá nija Oja. Nu'u yø ja'i mi mpäp'u thinnija, da gue'u madj ntäi, gä bi 'yet'i. Nuya yø ja'i di pøspa yø mentyø yø ja'i yap'u ni 'yehë, bi 'yennba yø mæxa. 'Në bi 'yennba yø nthuts'i'u pä yø paloma.

13 Bi 'yembyø ja'i:

—Nup'u ja ra Macä Libro, nt'ot'i p'u ra hya ngue en'Oja: "Nuna ma ngungä, ni hu ngue

ra ngunga mhmat'Oja na". Pe nu'ahu, gui othu ngue ja di mpeti ua yø be.

14 Nup'u ja ra nija, bi guatyø xädi 'nchyo dogua p'u 'bähra Jesús ngue bi 'yøthe.

15 Pe yø hmü yø mmäcja conyo xännbate ngue ra ley, mü nü yø milagro otra Jesús, 'ne bi 'yøde te mmanyø basj p'u ja ra nija, ngue enyø basj: "Nuna rá mbom'meto ra David i tate na", enyø basj. Janangue bi mbøcuc.

16 Bi 'yembrá Jesús: —¿Ua hingüü øde te mmanyø basj? Damj hejpi.

Mi dahra Jesús, bi 'yembi: —Ahá, dí øde. Pe, ua hin gadi xähmu'u yø hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro, uangui ja nt'ot'i p'u te øtyø basj ya, ngue ena: "Nu yø t'ubasi, dague'u satho, gá japi ngue da 'yets'a'i", uangui ena.

17 Bi zop'u yø ja'i p'uya, i map'u ja ra hnini Betania, ja bá n'oxpü.

Ra Jesús bi otra za ngue ra igo.

18 Mi hyaxpüya, hømþá pengui, i ma Jerusalén. Nup'u ja ra 'yu p'uya, nuna ra Jesús bi zä ngue tþ manthuhü.

19 Bi hyanda n'na nza ra igo p'u ja ra nen'yu. Bi ma bá nü 'mø ngue di zadi. Pe hñte mü zadi, sinoque høntho xi c'amyø xi. Ra Jesús bi 'yembrá za:

—Ya hñni mantho di nzühni ndät'a ya grá za —bi 'yembi.

'Bexpi m'manhna za ngue da 'yot'i. 20 Mi nü yø xädi ra Jesús ngue ya fädi otra za, di 'yøtho hanja. Bi 'yännbaya, bi 'yembi:

—¿Hague nja ngue n'na zihmantho ya nne da 'yotra za? —bi 'yembi.

21 Mi dahra Jesús, bi 'yembyø xädi: —Majuani dí xi'ahu, a nu'mø gui ec'cihu xanho ngue gue'a nnu manho Oja ngue di nja'a te gui xihmu, 'ne hingui yobenjü ni mmuihu, hinga hont'a te gá nuhu dá japá ra za da zä gui 'yøthu, sinoque da zä gui 'yemphu ra nyunjü ja nu: "Damj 'uegue grá nyunjü, i map'u ja ra jathe", gui 'yemphu. Ra nyunjü p'uya da 'uegue, di map'u gui ximhmü ngue di ma.

22 Janangue nu'mø te gui áphu Oja, damj 'yec'cihu ngue di 'da'ahu Oja te gui áphu. Oja p'uya, da 'yø'te ngue di nja'a te gui 'yáphu.

Nu'u yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío bi 'yänna Jesús ngue to bi unna nt'edi te øt'e.

23 Mi zømp'u ja ra nija ra Jesús, bi xänbä ra hya yø ja'i. Mente xännbate p'uya, bi guatyø hmü yø mmäcja conyo n'yohu 'bet'o ngue yø judío, bi 'yembrá Jesús:

—Agu n'yø, çhanja te gui øt'e? ¿To bi 'da'i ra nt'edi'a te gui øt'e?

24 Mi dahra Jesús, bi 'yembi: —Nugä xquet'a ga øt'ahu n'na ra nt'änni ya. Pe gue gui xicju hanja'a ra hya ga än'nahu, n'namhma ngue xquet'a ga xi'ahu to bi 'dacá ra nt'edi'a te dí øt'a ua.

25 Xiya, çte'o bi unna nt'edi ra Xuua ngue bi xixyabi yø ja'i? ¿Ua Oja bi unna nt'edi, uague yø ja'itho rá nt'edi'a te bi 'yø'te?

Yø ja'i p'uya, di n'yänni te di dadj. Di n'yembi:

—¿Tenj 'be'a ga xihmu ya 'mø? Nu'mø ga xihmu ngue Oja bi unna nt'edi te bi 'yøtra Xuua, da 'yenjü p'uya: "Xina ra hya bi manna Xuua conná ngueque, çhanja ngue hingá 'yec'cihu 'mø?" da 'yenjü p'uya.

26 A nu'mø ga xihmu ngue yø ja'itho bi unna nt'edi te bi 'yøtra Xuua, ya nts'udyø ja'i. Porque gátho yø ja'i ec'ci ngue rá pøngahya Oja na ra Xuua.

27 Mi dahyø ja'i p'uya, bi 'yembrá Jesús: —Hindi pacáhe to bi unna nt'edi'a te bi 'yøtra Xuua.

Mi dahra Jesús, bi 'yembyø ja'i: —Ya hingá xicju na ra hya dí än'nahu, ni xinga guecá ga xi'ahu to di 'dacra nt'edi na te dí øt'e.

Ra Jesús bi hysjpa ra hya yoho yø ts'ant'u. 28 Ra Jesús bi 'yembyø ja'i yau:

—¿Tengu p'u gdi bæhmü na ra hya ga mmangá ya? N'na ra n'yohu di si yoho yø ts'ant'u. Da 'yemba n'na'u yø ts'ant'u: "Agu ts'ant'u, ni ma ra 'befi p'u ja ma huahigá", da 'yembi.

29 Nu'a ra ts'ant'u t'etra 'befi, da 'yenthø: "Nugá hinga mma", da 'yembrá papá. Pe m'mefa p'uya di páhrá n'yomfenjü, da ma ra 'befi t'et'i.

30 Nu'a man'na rá ts'ant'u p'uya høndá xifi ngue da ma ra 'befi. Nuna ra ts'ant'u p'uya di n'unni ngue da ma ra 'befi, da 'yembi: "Ahá papá, ga mmagá 'mø", da 'yembi. Pe himma juani ngue da ma.

31 Xiya, çndana guehna ya yoho yø ts'ant'u ngue bi 'yø'te te di manda rá papá?

Mi dahyø ja'i p'uya, bi 'yena: —Gue'a ra ts'ant'u rá müdi bi ts'ofø, bi 'yø'te te di manda rá papá —bi 'yembi.

Mahømbi 'yenna Jesús: —Majuani dí xi'ahu, ngue yø nguthäi 'nchyø xisu ngue yø 'yots'om'mäi, man'na m'met'o da zo rá 'ye Oja'u ngue'ahu.

32 Porque ra Xuua bi 'yøtra nxixya, bá çhe bi xän'nahu ra 'yu njuantho, pe hingá 'yec'cihu te bi ma. Pe nuya yø nguthäi 'nchyø xisu ngue yø 'yots'om'mäi, bi 'yec'ci te bi manna Xuua. Pe nu'ahu, madague'a gui nnuhu te øtyø ja'i di páhyø n'yomfenjü ngue hep'u ra nts'o ga 'yo, pe hingá ne xqui páhni n'yomfenjühu ngue xqui 'yec'cihu te bi manna Xuua.

Ra Jesús bi hysjpa ra hya n'na ra huahj ngue ra jomhmi.

33 Damj 'yøhmü ha rá nja na ra hya ga hycá ya. N'na ra n'yohu bi 'yø'ta n'na rá nuá'uva. Bi føt'e gá rá häi. Bi hoqui hapü da de'myø uva 'mø bi nja. 'Ne bi hocra n'nøque

22

hapu da mihra mahui. Bi hyoni to da gonhui ra huahi, n'namhma ngue nu'mo bi nja yo uva, di t'unna mmehui'a te di tocabi. Bi ma yap'utho ra mmehui p'uya.

34 Mi zonna pa da thacyo uva p'uya, nuna ra mmehui bi menhyo hmiqiu ngue da tu yo uva di tocabi.

35 Pe nu'u yo mafi mambi 'bap'u bi ja ra huahi, bi bennbabi yo hmiqiu ra mmehui ngue bi uni. Ba ho 'da, ba pando 'da.

36 Ra mmehui p'uya man'na xangu yo hmiqiu hombi mennba bi ja ra huahi. Pe nu'u yo mafi ya mambi 'bap'u ja ra huahi, mahombi anyo mafi bi zomp'u 'bui.

37 Ra nzequi p'uya, nuna ra mmehui ya ra ts'ant'ase bi mennba bi 'bahyo mafi conhui ra huahi. Bi 'yena: "Nuyá, ma ga penhna na ma ts'ant'u ya. Nu'mo bi nu yo mafi p'uya, da nu mansu, porque ma ts'ant'u na", bi 'yena.

38 Pe nu'mo mi zomp'u 'bahyo mafi na ra ts'ant'u ra mmehui, yo mafi di n'yembi: "Nuna ra, guehna ra ts'ant'u ja ngue da gohmi ra huahi naya. Ma ga hoha ya, n'namhma ngue ya ma mmethi ra huahi", di n'yembi.

39 Bi bennbabi ra ts'ant'u ra mmehui p'uya, bi gujmaxots'e ra huahi, ja ba hop'u.

40 Nuna ra Jesús, bi 'yanyo ja'i, bi 'yembi:

—Xi'mo ya bi nja ya yo hya di xi'aha ya, zeni 'be'a da 'yotra mmehui 'mo bi zomp'u 'bahyo mafi conhui ra huahi?

41 Bi 'yenyo ja'i 'mo mi dadi:

—Zi te 'be'a da jap'u 'mo? Ga da hyo'u yo mafi ngue yo dono, hndi huqiu. Nu'a ra huahi p'uya, n'nan'yo mi'da yo mafi honda gonhui ra huahi. Nuya yo mafi da gonhui ra huahi p'uya, nu'mo bi zonna pa da thacyo uva, di dapra mmehui'a te di tocabi.

42 Ra Jesús mahombi 'yembyo ja'i:

—Gui pahma xanho ra hya mmamp'u ja ra Maca Libro ngue ena: "Nuna ra do himbi nu manho yo hyonnigu, guehna ra do bra 'bebo p'u bra fuhra jado na. Nguna ra hya xa nzan'Oja ngue di nja ya. A nuja p'uya, di emhma ngue mazihngue te ot'Oja", enna hya.

43 Janangue nuyá, mi ja ngue xqui soha ra 'ye Oja, pe ya hin'na ya. Nu'u yo ja'i da zo ra 'ye Oja ya, gue'u yo ja'i da 'yotra nho i'ne Oja da 'yoty'o ja'i.

44 Nu ra ja'i da zoxma xots'e ra do, da fohra ja'i. A nu'mo da dahra do ngue da zoxra ja'i, da xeni.

45 Nu'u yo hmu yo mmaja 'nhyo fariseo mi 'yohna ra hya bi hycra Jesús, bi n'yo yo mmui ngue go sihna ra hya na.

46 'Bexque'a bi ne xti bentra Jesús ngue xta ngot'i. Nja ngue bi zupi xti mbocue yo ja'i, janangue himbi bent'i. Porque gátho yo ja'i embi ngue ra ponghya Oja na ra Jesús.

Ra Jesús bi hycpa ra hya n'na ra dants'ihme di nja.

1 Ra Jesús mahombi hyoni te gui hycpa yo hya xihyo ja'i. Bi 'yembi:

2 —Nuna Oja bi 'bu mahets'i di mbita yo ja'i ngue da zo ra 'ye. Entho n'na ra dast'abi di mbita yo ja'i ngue da nu ra ngo 'mo bi nthatra ts'ant'u.

3 Bi menhyo mafi ngue da si yo ja'i nuya xa mbita ngue da nu ra nthati. Pe nu'u yo ja'i ba ts'i, himbi ne ba ehe.

4 Mahombi menhmi'da yo mafi p'uya, bi 'yembi: "Ga 'youi, ba xihmi yo ja'i ya xta mbitaga, ngue ya xta nsá tengue da ts'i. Ya xta ho ma ndani xi noqui. Ya xta nsá xanho. Ba xihma ngue da ehe da nu ra nthati", bi 'yembyo mafi.

5 Pe yo ja'i bi ts'i himbi ne ba ehe. Nu'a n'na nc'ei bi ma dra 'befi ra huahi. Man'na nc'ei p'uya, di sigue ngue mpátho.

6 Mi'da yo ja'i p'uya bi bentyo nzite xi menhna ndast'abi, bi uni, bi hyo 'da.

7 Ra dast'abi p'uya bi 'yembi bi mbocue. Bi menhyo soldado ngue da ho'u yo ja'i bi ho yo nzite. Ba urpabi yo hini ya yo hyote.

8 Mahombi 'yembyo mafi p'uya: "Nugá ya xta nsá ngue ra nthati di nja, pe nu'u yo ja'i ya xta zofa, hinni 'yup'u ngue xtabá thocua'u.

9 Pe nuya ni mahá p'u ja yo 'yu ya. To bi zá ma ja'i gui nthehu, ba xihma ngue da ehe da nu ra nthati", bi 'yembi.

10 Nu'u yo mafi p'uya bi map'u bi ja yo 'yu bi sifi. Nu hangu yo ja'i bi ntheu, ga ba si. Ba si yo ts'oc'ei, ba si yo hoja'i. Janangue bi yuhyo ja'i p'u ja ra ngu.

11 Ra dast'abi p'uya, mi yat'ambo ra ngu ngue da nu yo ja'i xi ts'ofa. Bi nu p'uya ngue 'bap'u n'na nc'ei hingu he ra he tengutho yo he yo ja'i sannigo ngue ra nthati.

12 Bi 'yembuya: "Ague n'yo, zhague xqui catua ya? 'Ne hingu he ni he tengu he yo ja'i nuya sannigo ngue nu ra nthati", bi 'yembi. Pe nuna ra n'yohu hinte ga ndatho.

13 Ra dast'abi p'uya, bi 'yembyo mafi: "Nuna ra n'yohu 'bucua, dami turpau yo gua 'nhyo 'ye. 'Yemmi p'u thi ja ra 'bexui, ja di nzomp'u, 'ne ja di guxp'u yo ts'i", bi 'yembi.

14 Porque xangu yo ja'i bi ts'ofa, pe ziy-ohotho yo ja'i bi thanhni.

I nnepyo nsaiu ra Jesús ngue da 'yembi hingu ja ts'edi di njuetra menyu i nji.

15 Yo fariseo p'uya bi nhacahya ha di japi ngue da jupatho hai te ga ya ra Jesús para ngue da zap'u di yapa m'efa.

16 Janangue bi menhyo n'yohu p'uya, bi mahá 'da yo ja'i ra Herodes ngue ba nyau ra Jesús. Bi 'yembi:

—Ague grá xannbate, di pacáhe ngue grá hoga n'yohu, porque ga pønmanho ra hya

gui mma. Majuanj ngue gui xannbate'a ra hya nne Oja ngue gdá n'yohu. Ni xingui su'a te mben'na'i yò ja'i. Madague'a ja yò cargo 'da yò n'yohu gui yau, pe hingui su gui xifi ndana ra hya majuanj.

17 A nuyá, dí nne gui xicje ya, ¿ua xanho ngue di njutrá menyu áhra dast'abi, uague hin'na? —bi'yembj.

18 Pe ra Jesús ya patho te mbennbabi yò ja'i nguehna ra nt'ánni orpe, i sámhyatho. Bi'yembaya:

—¿Hanja ngue gui sámhyagahu?

19 Damj 'yurcahu ra menyu nu'a gadi umhmu 'mò bi gap'áhu ra menyu ra dast'abi. Bi unna menyu p'uya ngue da nu.

20 Mj nu ra menyu ra Jesús, bi'yembj:

—¿To rá hmi ná n'youi ra menyu ja ua? ¿To rá thuhú ná ra thuhú n'youi ra menyu?

21 Mj dahyò ja'i yau ra Jesús, bi'yembj:

—Guehna ra dast'abi naya —bi'yembj.

Ra Jesús bi'yembayò ja'i yau:

—Nu'a ja ngue gui 'yòthn ya, damj unhnu ra menyu di tocabi ra dast'abi. Da gue Oja p'uya, damj unhnu'a te di tocabi.

22 Nuna ra hya i dahra Jesús, mj 'yòhyò nsuiui, di 'yòtho, ya himbi zá ha xti japi te mbennbi. Bi zop'u p'uya.

Bi manna Jesús ngue di bennate yò ánima.

23 Nu'a ra pa'a p'uya, bi ma 'da yò saduceo, nuya embj ngue hindj bennate yò ánima. Bi'yembra Jesús:

24 —Ague grá xannbate, nup'u ja ra ley bi 'yotra Moisés, nt'ot'i p'u ra hya ngue éna: nu'mò bi dù n'na ra n'yohu, 'ne hindj m'mahyò basj, nu rá xisu ra ánima da zogui, nu'a rá n'yohu ra ánima gue'a dí nthatui ra 'danxu'a, n'namhma ngue di m'mahyò basj tengutho 'mò xti m'mahyò basj ra ánima.

25 A nuyá, nuaa dí 'buhmu ya, xi'mò ga emhmu ngue di 'bu'i yoto ma'yohu ngue edadi ncu. Nu'a ra n'yohu ma da, di nthati. Pe da 'yehra pa da du, 'ne hindj m'mahyò basj. Janangue nu'a rá n'yohu ra ánima m'mefa bi m'mai, go di nthatui ra 'danxu'a.

26 Pe xquet'a da du ra n'yohu 'ne hindj m'mahyò basj. Di siguetho di nthatra xisu 'mò bi du ra ndò, asta gue'mò bi du gá yoto ma'yohu.

27 Mj zudi ngue bi m'mahmj gá yoto ma'yohu ná ra xisu p'uya, xquet'a 'nghs: ra xisu da du.

28 A nuyá, xi'mò ra pa danj bennate yò ánima ya, ¿ndana gue'a ya yoto ma'yohu rá mmeti ra xisu? Porque gá bi m'mahmj.

29 Mj dahra Jesús, bi'yembayò ja'i yau:

—Hingui padj ha rá nja ra hya gui mmamhmu. Porque hinga guerp'u gá ndinnj mmaih'u'a te ra hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro. 'Ne hingui pahmu hangú rá ts'edi Oja i ja.

30 A nu'mò bi bennate yò ánima, da gohi tengutho yò anx: Oja bi 'bu mahets'i, ya hindj nthatyò ja'i.

31 Nuna te ra hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro, ja di nequi p'u ngue di bennate yò ánima. Porque nt'ot'i p'u ra hya bi man'Oja ngue bi 'yena: "Guecá drá Ojagá ngue ra Abraham. Drá Ojagá ngue ra Isaac. Drá Ojagá ngue ra Jacob", bi'yen'Oja.

32 Ja di nequi p'uya ngue nup'u 'bu Oja, hingui tu yò te yò ánima.

33 Mj 'yòhyò ja'i ná ra hya xannbate ra Jesús, yò ja'i di 'yòtho.

Nuya yò hya di manda Oja, bi manna Jesús ndana ra hya ma datho ja ts'edi da 'yòtyò ja'i.

34 Mj 'yòhyò fariseo ngue ra Jesús bi dapra hya yò saduceo, bi nheca hya p'uya ngue honi ha di japa hya da xihra Jesús.

35 Nu'a n'na'u yò fariseo xannbate ra ley, bi ma bá sámhya ra Jesús, bi'yembj:

36 —Ague grá xannbate, xi'u yò hya nt'ot'i p'u ja ra ley Oja, ¿ndana ra hya exa ma datho di ja ts'edi Oja ngue da 'yòtyò ja'i?

37 Mj dahra Jesús, bi'yembj:

—Nuna ra hya gui ánnui, guehna ra hya ngue éna: "Damj ja ndummai ngue mathoguitho gui mahmu Oja co gátho ni mmaih. Hont'a gui mbemhmu'a".

38 Nuna ra hya naya, guehna exa ma datho di ja ts'edi Oja ngue da 'yòtyò ja'i naya.

39 Nuna rá yoho ra hya di manda Oja p'uya, 'ne di ja ts'edi Oja ngue da 'yòtyò ja'i, guehna ra hya ngue éna: "Damj mahni mmjc'ejui, tengutho gnj ne ngue di ma mamadi'i", éna hya.

40 Guehya yoho yò hya 'bet'o ya ngue gátho mj'da yò hya di manda Oja. Porque nuya gá mj'da yò hya bi 'yotra Moisés co 'nèhyò pòngahya Oja, hontho xannbabi yò ja'i ha di ma Oja, co 'nèhyò mmjc'ejui di madi.

Ra Jesús bi xihyò ja'i ngue ra Cristo hingra ja'itho.

41 Nup'u 'buhra Jesús, tobe 'bärpátho yò fariseo.

42 Ra Jesús bi'yembj:

—Xi'a t'embj ra Cristo, ¿ua gui pahmu to rá ts'ant'u'a?

Yò fariseo p'uya bi'yena:

—Nu'a ra Cristo, gue'a rá mbom'meto ra David —bi'yembj.

43 Mj dahra Jesús, bi'yembj:

—Pe ¿hanja ná ra hya bi bennbabi ra Espiritu Santo ra David 'mò? Porque ra David, bi ma ngue rá Hmu'a ra Cristo. Ra David bi'yena:

44 "Nuna Oja, nu'mò mj zobjagui ma Hmu, nguna ra hya bi xifi, bi'yembj: Damj mj'cua ja ma n'y'eigá ya, asta gue'mò ga ø't'e ngue gui manda gátho'u ni nsuiui", bi'yembj.

45 Ja dī nequī p'uya ngue rā David, nu'mō nnōnna Cristo, nī huṭi ngue rā Hmu. Janangue rā Cristo dī nequī ngue hīngṛa ja'itho, maḍague'a ngue rā mbom'meto rā David.

46 Nī xīnga n'na nc'ejī xtā mbaḍi te xti ḍahya yō hya bī manṅa Jesús. Bī mu'a rā pa'a p'uya ngue nuya yō nshuī rā Jesús bī zu ngue nīmantho xtā 'yōrpabī yō nt'ānnī.

23

Rā Jesús bī xihyō ja'ī ngue hīnda 'yōt'e tengutho ōtyō xānnbate ngue rā ley 'nēhyō fariseo.

1 Rā Jesús bī zofō gātho yō ja'ī co 'nēhyō xādi, bī 'yēmbī:

2 —Nu'ū yō xānnbate ngue rā ley 'nēhyō fariseo, guehya ēmbyō ja'ī ngue bī t'unyō 'bēfi ngue dī nxānnbate te gā mbōnna ley bī 'yōtra Moisés.

3 Janangue nuya yō hya dī manda ngue guī 'yōthū, ḍamī 'yēc'ēihū. Nu'mō te dī 'bēp'āhū ngue guī 'yōthū, ḍamī 'yōthū. Pē 'yō-guī ōthū tengutho gā 'yō ya yō xānnbate ya, porque nuyā, nu'a rā hya xānnbate, hīnga gue'a ōt'a.

4 A nūna rā ley xānnba yō ja'ī ngue ḍa 'yōt'e, hīnjonguī hāt'i ḍa 'yōt'e. Porque entho rā ndāte 'benī dī ḍutyō ja'ī, pē yō ja'ī hīngui hāt'i ḍa ḍuts'ī. Nī xīnga n'na rā saha dī nne dī mfāxte ngue dī tōxṛā 'benī.

5 Nu te gā ōt'e, gā 'yōt'e ngue hōntho dī 'yēxpū ha 'bahyō ja'ī. Porque di ho te ōt'e, ngue nup'ū ja yō ḍē 'nēp'ū ja yō guyanī, xā cuatyō sūcuā ngue nt'ot'ī rā hya Oja. 'Nē dī ho ngue sōt'a hāi yō he.

6 Nup'ū ha ōt'a ngo yō ja'ī, ḍa guēp'ū ja yō nīja, huantho yō nthuts'ī tate xānho ngue ja hup'ū.

7 'Nē dī ho ngue nup'ū ja yō tāi, dī respeta yō ja'ī ha guī zēngua. 'Nē dī ho 'mō t'ēmbī ngue yō xānnbate.

8 Pē nu'āhū, 'yō guī nne guī 'yēxū ngue dī hu'āhū yō ja'ī ngue yō xānnbatehū. Porque n'natho nī xānnbatehū 'būi, gue'a ēmbyō ja'ī ngue rā Cristo'a. A nu'āhū, gā ḍadī ncūthohū.

9 Nūua ja rā hāi, 'yō tonī ja'ī gnī huṭi ngue nī Papāhū. Porque nu'a nī Papāhū, hōnda n'na i 'būi, pē māhēts'ī bī 'būi.

10 'Yō guī nne ḍa 'yōt'e ngue yō hmu'āhū yō ja'ī. Nu'a ḍa 'yōt'e ngue yō hmu yō ja'ī, hōndra Cristo'a rā hmu.

11 Nu rā ja'ī dī mpēfi ngue fāxṛā mmīc'ēiui, guehnā tate nā ngue gātho'āhū.

12 Porque nu'a nne ngue man'na dī hnu mānsū, gue'a man'na ts'atho hnu mānsū'a. Pē nu'a ōt'e ngue hīngui hnu mānsū p'ū gā mbēnī, gue'a mān'natho hnu mānsū'a.

Rā Jesús bī mā te ōtyō xānnbate ngue rā ley, ḍa guehyō fariseo.

13 Ague yō xānnbatehū ngue rā ley conyō fariseo, hague ngu rā n'ū guī thohmū, ngue hīmma juānī gyō hoja'īhū. Go guī cothū rā 'yū, hīn ḍadī japhū yō ja'ī ngue ḍa zo rā 'yē Oja bī 'bū māhēts'ī. Nī xīnga gue'āhū guī nne guī sohū rā 'yē Oja. Pē nu'ū yō ja'ī nne ngue ḍa zo rā 'yē Oja, hīn ḍadī japhū.

14 Ague yō xānnbatehū ngue rā ley conyō fariseo, hague ngu rā n'ū guī thohmū, ngue hīmma juānī gyō hoja'īhū. Porque guī tūnnbahū yō ngu yō 'ḍanxū. Guī hāt'i ngue guī ēmbī guī xānnbahū te pēts'ī. Pē para ngue guī corpahū yō ḍa yō ja'ī, ndō ya'atho guī mmāt'Ojahū. Pē nuyā, māthoguitho rā castigo guī thohmū ngue guī njahū p'ū.

15 Ague yō xānnbatehū ngue rā ley conyō fariseo, hague ngu rā n'ū guī thohmū, ngue hīmma juānī gyō hoja'īhū. Nḍap'ū bī zā guī 'yohū ua ja rā hāi, guī 'ḍaxhū yō jathe ngue guī homhū yō ja'ī ḍa denṅa hya guī xānnbatehū. Nu'mō ya gā 'bāthū n'na rā ja'ī ngue ḍa denṅa hya guī xānnbatehū, nūna rā ja'ī guī 'bāthū, ḍa gohī ngue ndoble rā castigo ḍa thop'ū ja rā nīdu ngue'āhū.

16 Nu to gā guī xānnbatehū rā hya 'nē hīngui pahmū tenī bōnna hya guī mmāmhmū, hague ngu rā n'ū guī thohmū. Porque nuya yō ja'ī dī yat'a n'na rā hya ngue ḍa 'yōt'e, 'nē bī 'yēxā ntestigo rā nīja, guī xānnbatehū yō ja'ī ngue hīngui ja ts'ēdi dī nja'a rā hya bī manṅa ja'ī. Pē nu rā ja'ī ēxā ntestigo rā oro ja mbo rā nīja, guī xihmū rā ja'ī ngue ja ts'ēditho ḍa 'yōt'a te rā hya bī mā.

17 Pē ngue mā'bedī nī mmūihū, hīngui tīmhmū tenī bōnna hya guī mmāmhmū. Ua guī ēmhū ngue mīts'ū tate rā oro ngue rā nīja, nūna ōt'e ngue xāndaxqui rā oro?

18 Xquet'a nuya yō ja'ī ēxā ntestigo rā altar ngue temā hya dī yatṛa ja'ī ḍa 'yōt'e, guī xānnbahū rā ja'ī ngue hīngui ja ts'ēdi ḍa 'yōtra ja'ī'a rā hya bī mā. Pē nu'mō ngue bī 'yēxā ntestigo rā ja'ī'a rā 'bōt'e xā jāxpū ja rā altar, guī xihmū rā ja'ī ngue ja ts'ēditho ḍa 'yōtra ja'ī nā rā hya bī mā.

19 Pē ngue mā'bedī nī mmūihū, hīngui tīmhmū tenī bōnna hya guī mmāmhmū. Ua guī ēmhū ngue mīts'ū tate ja rā ts'ēdi rā 'bōt'e ngue rā altar, ngue'a gā ndaxqui rā 'bōt'e?

20 Pē nu rā ja'ī ngue ēxā ntestigo rā altar hīnga hōndra altar ēxā ntestigo, sinoque ēxā ntestigo'a te gā ja p'ū ja rā altar.

21 A nu rā ja'ī ngue ēxā ntestigo rā nīja, hīnga hōndra nīja ēxā ntestigo, sinoque gue'a Oja 'būp'ū ja rā nīja ēxā ntestigo rā ja'ī.

22 Xi mmāngu rā ja'ī ēxā ntestigo māhēts'ī, gue'a rā nthuts'ī Oja ēspabī ntestigo. ḍa guesē Oja p'uya, porque go bī hup'ū bī ja rā nthuts'ī māhēts'ī'a.

23 Ague yō xānnbatehū ngue rā ley conyō fariseo, hague ngu rā n'ū guī thohmū, ngue hīmma juānī gyō hoja'īhū. Nu'a rā diezmo

gadi unhnu Oja, gadi unni te ga gui timhmu asta ra xac'andehe gadi unhnu ra diezmo Oja. Da guehra anis, da guehra comino gadi unhnu ra diezmo Oja. Ya xanho ngue nguna gui othu, pe nup'u ja ra ley, i mmamp'u man'na ra hya ngue ja ts'editho gui 'yothu. Porque nt'ot'i ra hya ngue mahyonitho gui n'yo manhohu, 'ne di nja ni nhuocatehu, 'ne majuanj ngue ga da gue'a te gdi n'yohu. Guehna ra hya ja ts'editho ngue gui 'yothu naya, da guehra diezmo dami siguetho gui unhnu Oja.

²⁴ Nuya te gama hya gui xannbatehu, 'ne hingui pahmu te ni boni. Go gui orpah masu ya yoh hya zits'atho ja ts'edi, pe nuya yoh hya ma datho ja ts'edi ngue gui 'yothu, hinga egui orpah masu xanho ya.

²⁵ Ague yoh xannbatehu ngue ra ley conyoh fariseo, hague ngu ra n'u gui thohmu, ngue himma juanj yoh hoja'ihu. Porque maxots'etho di nequj ngue yoh hoja'ihu, pe mbo ni mmu'ihu, ngue behu ngue hont'a te pes'yoh ja'i so ni mmai gui hyannbahu.

²⁶ Ague yoh fariseohu, hingui tinij mmai teni bon'a gui othu. 'Be da bo mbo ni mmu'ihu, n'namhma ngue 'nehma xots'e ni do'yohu di nequj ngue xanho.

²⁷ Ague yoh xannbatehu ngue ra ley conyoh fariseo, hague ngu ra n'u gui thohmu, ngue himma juanj yoh hoja'ihu. Porque nu'ahu, tengutho yoh panteon, ngue mazihotho gui nequi maxots'e ngue mat'axqui, pe mbo yoh panteon mandoh nts'otho ngue yup'u yoh do'yo yoh anima.

²⁸ Gui njathu p'uya, maxots'etho di nequi ngue xanho te gni 'yohu, pe mbo ni mmu'ihu, madits'u ha dadi nequi p'u'a tengue majuanj, hondra nts'o i ja mbo ni mmu'ihu.

²⁹ Ague yoh xannbatehu ngue ra ley conyoh fariseo, hague ngu ra n'u gui thohmu, ngue himma juanj yoh hoja'ihu. Nuya yoh pongahya Oja xa tho manjam'moh, go gadi hojrahu yoh panteon. Nuya yoh anima xa 'yotra nho, asta xca japhu yoh doni yoh do 'bap'u ha o yoh anima.

³⁰ Gui emhmu p'uya: "Nu'moh xcaba m'mhmu'u yoh pa ba m'mhmu mboxitahu, hinxca faxu ngue xca hohu yoh pongahya Oja", gui emhmu.

³¹ Pe nu'moh ngue nguna ra hya gui mmamhmu, ya gui pahmu xanho ngue yoh bas'ahu yoh hyote nuya bi hyopyoh pongahya Oja.

³² ¿Te gui tomhmu ya? Dami 'yothu nts'edi tengutho xa 'yot'a m'met'o ni mboxitahu.

³³ Gui 'buhmu tengutho yoh c'eya ngue n'yoiu ra ndate. ¿Ha di za gui mpmohmu ra castigo p'u ja ra nidu?

³⁴ A nuyá, ga penhna yoh pongahya p'u ha gui 'buhmu, ga penhna p'u yoh bamhya, ga penhna p'u yoh xannbate. Nu 'da'u p'uya gui

hyohu, gui cuathu ra pont'i. Mi'da p'uya, gui amhmu p'u ja yoh nija. Mi'da p'uya gui c'uhmu, nu'moh bi 'dagui ngue di ma ni'da yoh hni, gui mma guá homhmu.

³⁵ Janangu nup'u ha gui 'buhmu, ga ja da ma ma pen'nahu p'u ra castigo i ja ngue di nja ngue yoh hoja'i xa tho. Da fup'u ba tu ra hoja'i Abel asta guerp'u i ntu ra ts'ant'u ra Berequias, nuna ra Zacaria bi hyo ni mboxitahu p'u ha gui nhyacui ra nija ra altar.

³⁶ Majuanj di xi'ahu ya, ngue nuna ra castigo ja ngue di nja, nguna da thogui gatho yoh ja'i 'buhya.

Ra Jesus bi dar'man'u ra mmai 'moh mi hyandra hni Jerusalén.

³⁷ Ague yoh mmenguhu Jerusalén, gue'e gui hophu yoh pongahya Oja, da gue'u yoh mamhya Oja bi 'ben'nahu gui pandothohu. Xangu yoh nnidi da ne ngue ga pen'nahu tengutho ra omi 'moh di petyoh basi ngue di huits'i conyoh zahua, dadi ja'ahu p'u. Pe hinga neh.

³⁸ A nuyá, da hyc'ahu p'u Oja ya.

³⁹ Di xi'ahu ngue ya hinni mantho gui nnuju asta gue'moh da 'yehra pa gui 'yemhmu: "Di japrá m'menhni Oja ba penhua", gui 'yemhmu.

24

Bi manna Jesus ngue ba ep'u ra pa da xotra nija.

¹ Nuna ra Jesus mi bomma xots'e ra nija, ya ja ngue da ma. Bi guatyoh xadi ngue uti te ja ra nija.

² Ra Jesus bi 'yembi:

—Ya gui nnuhu te ja ra nija ya. Pe ga xi'ahu'a te majuanj. Nuna ra nija naya, ba ep'u ra pa da xotyoh ja'i na. Xogue di nxadi, hin hapu nmi nequi ra nija.

Bi manna Jesus te di nja hante ra nze'gui yoh pa.

³ Nup'u ni hyandra nija, ja ni gop'u ra nyuni bi ja ra mbonza ja yoh olivos. Ja i mep'u yoh xadi ra Jesus. Bi mip'u bi zoni. Bi guatyoh xadi p'uya ngue yaseui, bi 'yembi:

—Di nne gui xicje njam'moh di nja ya yoh hya gui mma, ngue da xotra nija yoh ja'i. 'Ne dami xicje tema hmeya di nja'moh guá ehe, da gue'moh bi gua'a nximhai, te 'be'a ma hmeya di nja.

⁴ Mi dahra Jesus, bi 'yembyoh xadi:

—Dami m'fahmu xandonho, 'yo gui nne ngue to da hya'ahu.

⁵ Porque xangu yoh ja'i di n'yo ngue da 'yembyoh ja'i: "Go gueca dra Cristoga ya", da 'yembi. Gue'a di hyat'i xangu yoh ja'i a p'uya.

⁶ Nu'moh ga 'yohmu ngue ya ja yoh datunhni, oque gui 'yohmu ngue ya ja ngue di nja yoh tunhni, 'yo sa gui suhu. Porque jatho ngue ya ngu'a ja ngue di nja. Pe hinga gue'u yoh hmeya'u ngue ra nze'gui.

7 Da nangyo nación ngue da 'yörpa ra tunhni mi'da yō nación. Da nangyo dast'abi ngue da 'yörpa ra tunhni mi'da yō dast'abi. Di nja yō thuhu, di nja yō guchi. Di 'yan'ahai ndap' bi zä.

8 Ja da fup'ra ra n'u ja ngue da tho'a m'mefa yō ja'i p'uya.

Bi xihyo xädi ra Jesús ngue da zä ra n'u, da ts'ui.

9 Da ma mad'a'i ngue da ma ma'uni'ahu, 'ne da tho'ahu. Ndap' bi zä da za'ahu yō ja'i ngue gui ec'eigaha.

10 Xangu yō ja'i da hyep'u yō nt'ec'ei. Asta di dase yō mmi'yec'eiu da zui.

11 Xangu yō fehni pōngahya di m'mai, da 'yena ngue Oja di bennbabi ra hya da ma. Gue'a di hyat'i xangu yō ja'i'a.

12 Nu'mo ya bi zehra nts'o, xangu yō ja'i da 'yesp'a gui mahyo mmi'yec'eiu.

13 Pe nu ra ja'i hinda hyegagui, xinda hangu ra n'u da thogu, gä da zeti, guehna ra ja'i di nyannä te na.

14 Hante ngue da zegui te ja ngue gä di nja, da ma ma'yoni na ra hoga 'da'yo hya gä ra nguni mximhai n'nammä ngue gätho yō ja'i da bad'i ha di njap'u di nzo rä 'ye Oja.

15 Xquet'a gui nnuhu ngue di nja ya yō hya bi manna pōngahya Daniel, ngue nup'u ja ra xequi madaxquibi, ja di ts'omp'u yō ja'i. (A nuyä, nu ra ja'i di xädi, di n'yo rä mmi'm' mo bi nu ngue di nja ya yō hya ja ua.)

16 Nu'mo gä nuhu ngue ya bi nja'a p'uya, nu yō ja'i di 'bap'u ja ra häi Judea, da 'dagui, di map'u ja yō xantho.

17 Nu ra ja'i di töhma xots'e rä ngu, 'yo di ena ngue di ma mbo rä ngu ngue te da ha, sinoque da 'dagui.

18 Nu ra ja'i di 'yo ra 'befi, händi ma rä ngu ngue da ca rä tuhü, sinoque da 'dagui n'nahmantho.

19 Pe huçate yō xisu di hadyō basi'a ra pa'a, ogue di sudyō basi.

20 Damü 'yäpna Oja ngue nuya yō hya ja ua, hinda gue'mo ra pa ngue xtä nse di nja, ni xinga gue'mo ra pa ngue ra ts'äya di nja.

21 Porque xandön'tho te da thohyo ja'i'a ra pa'a. Nu te di nja, hinjam'mo xa njap'u asta gue'mo mambä fu'a nximhai. 'Ne ya hinji mantho da hnu ngue mahöndi njap'u.

22 Nuna Oja, ya xa nzämi ngue hinga ya'atho yō pa di nja na ra ndate na. A nu'mo ngue ya'atho di nja, ya hinjonda bongui. Pe da 'yot'e ngue da thotho, porque Oja di mahya yō ja'i ya xa huanhni.

Ra Jesús bi ma ngue di n'yo xangu yō ja'i da ne ngue da hyätya yō ja'i ya ec'ei.

23 Nu'u yō pa'u, 'yo sä gui ec'eihu ya yō ja'i da 'yän'ahu: "Nuua, ja bi 'ducua ra Cristo", ogue da 'yän'ahu: "Ninguehna ja bi 'buhna", da 'yän'ahu.

24 Porque xangu yō ndöbethani di n'yo ngue da 'yembyo ja'i: "Go guecä drä Cristogä ya", ogue da 'yembi: "Go guecä rä pōngahyagä Oja ya", da 'yena. 'Ne da zä da 'yötyo milagro. Nuya yō milagro da 'yot'e, guehya da ne ngue di hyätyo ja'i nuya yō thanhni Oja ya.

25 Pe nuyä, dädi 'bet'o'ahu ya yō hya ja ngue di nja m'mefa.

26 Nu'mo toni ja'i da 'yän'ahu: "Nuna bi ja ra dapo, ja bi 'buhna ra Cristo", da 'yän'ahu, 'yo sä gui pähä p'u ha da si'ahu. Ogue da 'yän'ahu: "Nup'u bi ja n'na ra cuarto ma'yagui, ja bi 'bap'u", da 'yän'ahu, 'yo sä gui ec'eihu.

27 Porque nu'mo bi zönnä pa da ehra N'yohu di 'ye mahets'i, gätho yō ja'i da nu. Tengutho ra hui'mo bi yot'i, gä handyo ja'i ndap'u bi zä.

28 Nup'u ha di 'bahyo ja'i ni 'yup'u da thaspa ra güenda, ja di njap'u ra castigo.

Bi manna Jesús ngue mahönda ecua ja ra ximhai.

29 Nu'mo bi tho'u yō ndate di nja, di m'mexui ra hyadi 'nehra zana. Da tähyo sö bi ja mahets'i. Nu te gä bi ja maya, gä di pädi ha thogu.

30 Nuna maya, di nja ra hmeya ngue ra N'yohu di 'ye mahets'i. Ndap' bi zä dara zonyo ja'i 'mo bi thandra N'yohu di 'ye mahets'i, da n'youi ra gui. Da nu yō ja'i ngue maguese, porque mathoguiho ja rä ts'edi.

31 Ngu di nya rä corneta, nu'u yō anxe da n'youi, da menhni gä rä nguni nximhai, ngue di perpabi yō ja'i nuya xa huanhni.

Bi nheypabi ra hya n'na nza ra igo.

32 Damü pahmu na ra hya gä hyecä ya, ngue gdä hieypabi ra hya n'na nza ra igo. Nu'mo ya bi c'amyö 'yeca ngue bi 'dogui, gui pahmu p'uya ngue ya ni ma di pat'i xanho häi.

33 Nguna ra hya ja ngue di nja ya. Nu'mo gä nuhu ngue bi nja ya yō hya di xi'ahu ya, damü pahmu ngue ya xma nguerrütho ga ma ehg.

34 Nuya yō hmeya di xi'ahu ya, damü pahmu ngue guehya di nja ya hante ngue da du yō ja'i 'buhyo pa ja p'uya.

35 Nu te bi ja maya, 'necua ja ra häi hingui zai. Pe nuna ra hya di mmangä, ja para zantho na.

Hingui fadi tema pa da ep'u ra N'yohu di 'ye mahets'i.

36 I pase Oja tema pa di nja ya yō hya di xi'ahu. Ni xingyo anxe di pädi, ni xinga gueque di pädi tema pa di nja, madague'a ngue rä Ts'ant'ugui Oja.

37 Tengutho bä njam'mo yō pa mambä m'mahra Noé, xquet'a ngu'a di nja'a ra pa da ehra N'yohu di 'ye mahets'i ya.

38 Porque nu'a ra pa'a, mi sihm̄e yō ja'i, mađi nthati 'da, ja t'äpyō t'ixu 'da. Pe himbi unna güenda yō ja'i te ja ngue di nja, astä ja gue'mō ra pa mi yarbū ja ra barco ra Noé.

39 Ja bi bahyō ja'i te ja ngue di nja'mō ya jap'ū ra ndate 'ye bi juadi gātho yō ja'i. Mahōndi njarbatho yō ja'i 'mō bá ėhra N'yohu di 'yē mahęts'i ya.

40 Nu'a ra pa'a, yoho yō n'yohu 'dap'u dađi mpefi. N'na nc'ęi da ts'its'i, n'na nc'ęi da gohi.

41 Yoho yō xisu 'dap'u di ncani. N'na nc'ęi da ts'its'i, n'na nc'ęi da gohi.

42 Janangue dami ndō'matehu, porque hinguı padı tema pa, tema ora da ep'u ni Hmuhu.

43 Damı pahm̄a nā ra hya ja ua, ngue n'na ra mm̄enniġu, nu'mō da bađi tema ora da zōhrā bē p'u ja rā ngu'a ra nxuı, di mfadi xanho, hındı n'aha. Porque hındı n'unı da sojpa rā ngu ngue da fē.

44 Xquet'a damı njathu p'uya, damı ndō'matehu. Porque nu'a ra ora ngue hınte di so ni mm̄iħu, xi'mō gue'a ra ora da zōhrā N'yohu di 'yē mahęts'i'a.

Ra Jesús bi hyeġpa ra hya yoho yō hmiġui, n'na rā hmiġui ngue ra 'yōde, n'na rā hmiġui ngue hıngırā 'yōde.

45 Ga xi'ahu te 'be'a da 'yōtrā ja'i bi dınna mm̄i hanja ra hya, nu te sifi da 'yōt'e, gue'a da 'yōt'a. Guehna tengutho n'na ra hmiġui ngue da ma mafāti te'o 'bup'u ja rā ngu rā hmu. Nu'mō bi zōnnā ora di nsihm̄e yō ja'i mafāti, da 'uıni.

46 Ra mm̄enthi di nthēu rā hmiġui nuna da 'yōt'e te di 'beprā hmu. Nu'mō bi zōhrā hmu da dıni ngue dađi mpefi.

47 Majuanı dí xi'ahu ngue nu te gā p̄srā hmu, gā di fātrā hmiġui.

48 Pe nuna rā hmiġui ngue rā ts'oc'ęi, da 'yēmp'u ja rā mm̄i ngue hım'be da zōhrā hmu.

49 Da mēdi da mētyō mm̄imhm̄iġui. Da ma rā hm̄inhni p'uya.

50 Nu'a rā hmu rā hmiġui p'uya, nu'a rā pa rā ora ngue hinguı tō'mrā hmu, da gue'a rā ora da zō'a.

51 Nu'a rā hmu p'uya, mađogutho da meı, p̄ts'i ngue da xeni. Di 'yēmp'u ni gohyō ja'i hım̄ma juanı yō hoja'i. Ja di nzomp'u p'uya, 'nē ja di ġuxp̄u yō ts'i.

25

'Det'a yō hm̄ute i hyeġpa ra hya ra Jesús.

1 Nuya yō ja'i ya o rā 'yē Oja, ġui nhyeġpabi 'det'a yō hm̄ute bi duxyō nyot'i ga zō conna aceite. Guehya ndō'mate ngue di hyanna novia 'mō bi zōhrā ndō bá ep'u.

2 Nuya 'det'a yō hm̄ute p'uya, cut'a'u yō m'mem̄m̄i, xımm̄i cut'a'u yō njamm̄i.

3 A nu'a cut'a yō hm̄ute ma'bedi yō mm̄i, bi duxyō nyot'i, p̄e himbi dux hman'na ra

aceite da hyom'mō bi guahra aceite ga zō yō nyot'i.

4 A nuya yō hm̄ute ngue yō njamm̄i bi duxyō nyot'i, p̄e bi dux hman'na ra aceite da hyoni.

5 A nu'a rā novio nthō'mi p'uya, hınha ni 'yanı. Mı nnethā yō hm̄ute p'uya, gā bi n'aha.

6 Mı zo mađe rā xui p'uya, bi t'ōde ngue bá ėnnā hmafi n'na nc'ęi, bi 'yēna: "Bā ėcua rā novio ya. Ga 'yo ni ma ġui c'athu", bi 'yēmb̄yō hm̄ute.

7 Mı nangui gātho yō hm̄ute, ya mi ts't'atho zō yō nyot'i, bi ne xtā xirpa man'na rā aceite ngue di nzo xanho.

8 Nuya cut'a yō hm̄ute ma'bedi yō mm̄i bi 'yēmb̄ya yō hm̄ute ngue yō njamm̄i: "Damı 'dacjets'u ni aceiteui, porque ma nyot'igāhe ya nne da huęt'i", bi 'yēmbi.

9 Pe nu'a yō hm̄ute ngue yō njamm̄i, ėntho 'mō mi dađi: "Hında zā'a, porque nu'mō ga 'da'āhe rā aceite ġui homhmu, m'mefa ya hın'yu te di nzo mā nyot'ihe. A nuyā, man'na xanho ni māhā p'u bı 'bā rā aceite, bá tanna aceite ġui hyomhmu", bi 'yēmbi.

10 Bi ma rā thān'aceite'u yō hm̄ute ma'bedi yō mm̄i p'uya. Pe rā novio ya bi zōhō. A nuya yō hm̄ute ya xi nsā, 'da i yathu mbo rā ngu rā novio ya. Bi nōtrā goxthi p'uya.

11 Mı ma n'not'e rā goxthi p'uya, ja bi zō'u mi cut'a yō hm̄ute xi ma rā thān'aceite, bi 'yēmb̄ya: "Ague grā hmu, damı xogahe rā goxthi", bi 'yēmbi.

12 Pe rā novio bi 'yēmbi: "Majuanı dí xi'ahu ngue nugā hındı pa'ahu", bi 'yēmbi.

13 Damı njathu p'uya, ya xquı nsāhu 'mō rā pa da ep'u rā N'yohu di 'yē mahęts'i. Porque hinguı pahm̄a tema pa, tema ora da ėhe.

Bi hyeġra hya ra Jesús ngue ra mēnyu bi ma mafāti yō mēfi.

14 Nuna Oja bı 'bu mahęts'i di mađa yō ja'i ua, ġui nhyeġpi tengutho n'na rā n'yohu ja ngue da ma n'na rā hāi yap'atho. Bi zonhyō mēfi ngue di dāprā mēnyu, da 'yōrpabi rā 'befi mēnte ra pa da ma.

15 N'na ngu n'na yō mēfi bi unna mēnyu hangu da zā da 'yōrpabi rā 'befi. Nu'a n'na rā mēfi bi unni cut'a mađuahı rā mēnyu. Man'na rā mēfi p'uya, bi unni yo mađuahı rā mēnyu. Man'na rā mēfi p'uya, bi unna n'na mađuahı rā mēnyu. Mı dāpra mēnyu yō mēfi nā rā hmu, bi ma yap'atho p'uya.

16 Nuna rā mēfi bı ndāpi cut'a mađuahı rā mēnyu, bi 'yōrpa rā 'befi rā mēnyu bi t'unni. Mı cut'a mađuahı rā mēnyu bi daħa.

17 Nuna rā mēfi bı ndāpi yo mađuahı rā mēnyu, bi 'yōrpa rā 'befi rā mēnyu bi t'unni. Mı yo mađuahı rā mēnyu bi daħa.

18 Pe nuna ra mefi bi ndapa n'na mahuahĩ ra mɛnyu, bi 'ya ma n'na ra ots'i. Ja bi gārpa p'u ra mɛnyu rá hmu.

19 Mj ma ya'atho yø pa p'uya, bi zøhrá hmu yø mɛfi. Bi 'yørpabi ra güenda'a ra mɛnyu xi dāpi.

20 Rá mudi bi zo'a rá mɛfi xi dāpi cut'a mahuahĩ ra mɛnyu. Gá bi dāprá hmu'a 'det'a mahuahĩ ra mɛnyu mĩ ha. Bi 'yembj: "Ague grá hmu, cut'a mahuahĩ ra mɛnyu gá dāqui, pe jaua mĩ cut'a mahuahĩ ra mɛnyu dá taha", bi 'yembj.

21 Nu'a ra hmu p'uya bi 'yembrá mɛfi: "Ya xanho grá hoga mɛfi, hĩngá nhyetho. Gá pømmanho co nu'a zits'u ra mɛnyu dá fát'a'ĩ. A nuyá, man'na xangu ga fát'a'ĩ ya. Nuya hangu ra pa di nja'ĩ mpáhã ya", bi 'yembj.

22 Bi zø'a ra mɛfi xi ndāpi yo mahuahĩ ra mɛnyu p'uya. Bi 'yembrá hmu: "Ague grá hmu, yo mahuahĩ ra mɛnyu gá dāqui, pe jaua mĩ yo mahuahĩ ra mɛnyu dá taha, ya goho mahuahĩ'a ya", bi 'yembj.

23 Ra hmu p'uya bi 'yembrá mɛfi: "Ya xanho grá hoga mɛfi, hĩngá nhyetho. Gá pømmanho co nu'a zits'u ra mɛnyu dá fát'a'ĩ. A nuyá, man'na xangu ga fát'a'ĩ ya. Nuya hangu ra pa di nja'ĩ mpáhã ya", bi 'yembj.

24 Rá nzequitho bi zø'a ra mɛfi xi ndāpa n'na mahuahĩ ra mɛnyu p'uya. Bi 'yembrá hmu: "Ague grá hmu, nugá dí padj ngue gui ya manzaqui. Guí á'a te hĩncxá taha. Guí xoc'a te hĩncxá pɛfi.

25 Janangué nugá dí su'ĩ. Dá cāt'a hãi nĩ mɛnyu. Pe nuyá, jaua na te nĩ mmeti ya", bi 'yembj.

26 Nu'a ra hmu p'uya bi 'yembrá mɛfi: "Ua go grá ts'omɛfi n'yø, gue grá ndø danhyei. Guí engui ngue dí ácã'a te hĩnxtá taha. Guí engui ngue dí xocã'a te hĩnxtá pɛfi.

27 Uanguĩ xtã nzã xqui dá mã mɛnyugã p'u ja ra banco. Nu'mø mã søhø, uanguĩ xtĩ ndacrã nzãbi mã mɛnyu", bi 'yembj.

28 Nuna ra hmu p'uya bi 'yembyø mɛfi bap'u: "Nuna ra mɛfi bæcua, damĩ hyannbãui'a n'na mahuahĩ ra mɛnyu ha. Damĩ unnu ra mɛnyu'a ra mɛfi hã 'det'a mahuahĩ ra mɛnyu.

29 Porque nu'a ra mɛfi ya xangu ra mɛnyu ha, gue'a man'natho mã t'unnĩ'a. Pe nu'a ra mɛfi zits'utho ha, dá thannbãui'a zits'u ra mɛnyu ha.

30 A nuna ra mɛfi hĩngui nne te dá mɛfi, damĩ 'yemhmu p'u thi na. Ja di nzomp'u nẽ ja di gũxp'u yø ts'i", bi 'yembj.

Gátho yø ja'ĩ 'bu'a nxĩmhãi dá thaspa ra güenda.

31 Nuna ra N'yohu di 'yẽ mahets'i, 'mø bá ẽhẽ ngue di ndast'abi, dá n'youi yø anxẽ. Nup'u dá mĩ, ja di njap'u ra ts'ut'abi.

32 Gátho yø ja'ĩ 'bu'a nxĩmhãi ja di mpeti p'u di hũti. Di 'ueque n'na ngu n'na yø ja'ĩ

tengutho ra mãnde'yo 'mø sicyø chivo p'u ha 'bũhyø dɛ'yo.

33 Nu'u yø dɛ'yo di go'a n'yɛi, nu'u yø chivo di go'a ngaha.

34 Nu'a ra dast'abi dá 'yembyø ja'ĩ di gop'u ja rá n'yɛi: "Bi 'yɛhmu ua di 'bui, di jap'ahu mã Pa'pɛ. Porque ngu'a bá sãnnĩ ngue di nja hante ngue di nhohrã xĩmhãi, ngue nũa ha di manda ja guí m'mahmu ua.

35 Porque nugá dá ntũ manthũhu, pɛ gá 'dəcũ ra hmɛ dá si. Nu'mø mã nthũthe, gá 'dəcũ ra dehe dá si. Nu'mø mã n'yo n'nannĩ n'na ra hãi, gá 'dəcũ ra ts'ãya.

36 Nu'mø hĩn'yũ ra ulu ga he, gá 'dəcũ ra ulu dá he. Nu'mø mã hyennĩ, gá mã güi zengua'gahu. Nu'mø mã o ra fãdi, gá mã güã nuju", dá 'yembj.

37 Nuya yø ja'ĩ ya bi nhohyø ts'oqui, dá 'yembrã Hmu: "Ague grá Hmu, ¿njam'mø dá nu'ãhe ngue gui tũ manthũhu, 'nẽ dá 'da'ãhe rá hmɛ gá si? ¿Njam'mø dá nu'ãhe ngue gui tũthe, 'nẽ dá 'da'ãhe rá dehe gá si?"

38 ¿Njam'mø dá nu'ãhe ngue gá n'yo n'nannĩ n'na ra hãi, 'nẽ dá 'da'ãhe rá ts'ãya? ¿Njam'mø dá nu'ãhe ngue hĩn'yũ ra ulu gui hye, 'nẽ dá 'da'ãhe rá ulu gá hye?"

39 ¿Njam'mø dá nu'ãhe ngue gá hyennĩ, ogue gá 'yo ra fãdi, 'nẽ dá mã di zengua'ãhe?"

40 Nu'a ra dast'abi dá 'yembyø ja'ĩ: "Majuani dí xi'ãhu, ngue nu'a te gá gá 'yørpahu ya mã cugã bæcua, madague'a hĩngui nnu mansu yø ja'ĩ, pɛ nu te ra 'bãxte gá 'yørpahu ya, go gá fãxcãhu'a", dá 'yembj.

41 Ra dast'abi p'uya dá 'yembyø ja'ĩ nĩ gop'u ja rá gaha: "Damĩ 'uehmu ua di 'bui, porque hĩngui nnu manho'ãhu Oja. A nuyá, guí mmãhá ra castigo ja ra sibi i ja para zantho. Guehã ra sibi bi zãn'Oja ngue di mã ra zithu co 'nɛ'u yø anxẽ tennĩ.

42 Porque nugá, nu'mø mã ntũ manthũhu, hĩngá 'dəcũ ra hmɛ xcã si. Nu'mø mã ntũthe, hĩngá 'dəcũ ra dehe xcã si.

43 Dá n'yo n'nannĩ n'na ra hãi, pɛ hĩngá 'dəcũ ra ts'ãya. Ja'mø hĩn'yũ ra ulu ga he, pɛ hĩngá 'dəcũ ra ulu xcã he. Bi nja ra ora dá hyennĩ, 'nẽ dá o ra fãdi, pɛ hĩngá mã güi zengua'gahu".

44 Mĩ dá'u yø ja'ĩ ts'o p'uya, bi 'yembrã Hmu: "Ague grá Hmu, ¿njam'mø dá nu'ãhe ngue gui tũ manthũhu, 'nẽ hĩndã 'da'ãhe rá hmɛ xqui si? ¿Njam'mø dá nu'ãhe ngue gui tũthe, 'nẽ hĩndã 'da'ãhe rá dehe xqui si? ¿Njam'mø dá nu'ãhe ngue gá n'yo n'nannĩ n'na ra hãi, 'nẽ hĩndã 'da'ãhe rá ts'ãya? ¿Njam'mø dá nu'ãhe ngue hĩn'yũ ra ulu gui hye, 'nẽ hĩndã 'da'ãhe rá ulu xqui hye? ¿Njam'mø dá nu'ãhe ngue gá hyennĩ, ogue gá 'yo ra fãdi, 'nẽ hĩndã mã xcabi zengua'ãhe?"

45 Ra dast'abi p'uya dá 'yembj: "Majuani dí xi'ãhu, ngue nu'mø hĩn temã 'bãxte gui 'yørpahu ya yø ja'ĩ 'bæcua hĩngui nnu mansu

yø ja'í, go gueque h̄inguí nne gui fāxçah̄u", da 'yεmbi.

⁴⁶ Nuyā yø ja'í ya, guehya dā mā rā castigo para zantho ya. A nu'ū yø ja'í ya b̄i nhohyø ts'oqui, di t'unnā te para zantho.

26

Yø ns̄iui rā Jesús ya s̄anni ngue dā hyo.

¹ Rā Jesús, m̄i juadi b̄i mā gātho ya yø hya ya, bi 'yεmbyø xādi:

² —Guí pahm̄u ngue manyo patho d̄i nja rā ngo ngue rā pascua ya. Dā gue'mø edi ja rā ngo dā mā mā dā rā N'yoh̄u b̄i 'yε mah̄ets'í ngue dā mā mā cuati rā pont'í.

³ Nu'ū yø hm̄u yø mm̄acjā conyø xānnbate ngue rā ley, conyø n'yoh̄u 'bet'o ngue yø judío, gā b̄i mpeti p'ū ja rā ngu rā Caifās, nunā rā 'bet'o mm̄acjā.

⁴ Ja b̄i nhēcā hya p'ū, bi zānni ha di japi ngue di bēntrā Jesús dā hyo.

⁵ Nunā rā hya bi zānni, d̄i n'yεmbi:

—H̄inga gue'mø εrā ngo d̄i mbent'í, n'namh̄mā ngue h̄inda nangyø ja'í, dā yan̄i —d̄i n'yεmbi.

N'na rā xisu bi xispā rā aceite rā ya rā Jesús.

⁶ Nunā rā Jesús, ya 'bup'ū ja rā hn̄ini Betania ja rā ngu rā Simu nunā xi 'yøthe m'met'o ngue m̄i 'ya rá do'yo.

⁷ Nunā rā Jesús, ya s̄ihmε p'ū ja rā mεxa. Nu'ā rā ora'ā, bi yat'ambo n'na rā xisu n̄i d̄u n'na rā m'mo aceite ngue rā alabastro. I yup'ū rā aceite mazihotho gā yan̄i, xandøngu rá m̄ui. Bi xispāb̄i rā aceite rá ya rā Jesús.

⁸ Nu'ū yø xādi rā Jesús m̄i n̄u te øtrā xisu, bi mbøcue p'ūya, bi 'yεmbi:

—¿Hanja ngue b̄i mā mā'ūn̄itho nā rā aceite nā?

⁹ Xandøngu rá m̄ui nā, xtā nzā xtā 'bā ngue xti t'unnā mēnyu yø hyoya.

¹⁰ M̄i 'yøhrā Jesús te mman̄yø xādi, bi 'yεmbi:

—Oguí sah̄m̄ nā rā xisu 'bucua, porque xan̄ho te ørque.

¹¹ A nuyā yø hyoya guí mm̄amh̄m̄, hangū rā pa guí n̄uñh̄u ya yø hyoya. Pε nugā h̄inga nzamh̄m̄ ua.

¹² A nunā rā aceite bi xiscā mā ya nā rā xisu, ya b̄i nja'ā te m̄i ja ngue xti nja'mø dá n'yāgui.

¹³ Majuañi d̄i xi'ah̄u ngue nup'ū ha dā hm̄annā hoga 'da'yo hya gā rá ngūñi n̄ximh̄ai, xquet'ā 'nε'ā te bi 'yørcagui nā rā xisu, dā hm̄a. Gue'ā di fεn'ā.

Rā Judas di cutyø hyā ha di japi ngue di dā rā Jesús.

¹⁴ Nunā rā Judas Iscariote, guehnā n'na nc'εi'ū 'de'mā yoho yø xādi rā Jesús, b̄i mā bā nyāui yø hm̄u yø mm̄acjā.

¹⁵ Bi 'yεmbi:

—¿Hangū rā mēnyu guí nne gui 'dəcū n'namh̄mā ga dā 'ah̄u rā Jesús? —bi 'yεmbi.

Nu'ū yø mm̄acjā p'ūya, 'dāte mā'det'a yø mēnyu ngue rā t'axi bi un̄ni.

¹⁶ Janangue nunā rā Judas, bi hyoni ha di japi ngue di dāpyø mm̄acjā rā Jesús.

Yø xādi rā Jesús bi hoqui te dā zi'ā rā nde b̄i ns̄annigo ngue rā pascua.

¹⁷ Ya fahrā ngo nguehya yø pa ts'í rā thuh̄mε h̄ingui n'yoiu rā íxi. Bi guatyø xādi rā Jesús, bi 'yεmbi:

—¿Harū guí nne ga hocāhe rā nzibde gdā ns̄annigoh̄u ngue rā pascua ya? —bi 'yεmbi.

¹⁸ M̄i dāhrā Jesús, bi 'yεmbyø xādi:

—N̄i mε nū b̄i ja rā hn̄ini ya, gui s̄ømmi p'ū ja rá ngu n'na rā n'yoh̄u. Gui 'yεnui: “Rā xānnbate i εnā: Ya bi zōnnā ora ya. Nuyā ja n̄i ngu ja ga s̄āgāhe ua rā ngo ngue rā pascua, commā xādi, εn'ā mma”, guí 'yεnui.

¹⁹ Nuyā yø xādi m̄i yau rā Jesús, bi 'yøt'e te bi xifi. Nup'ū ja rā ngu bi zōni, ja bi hojpu rā nzibde ngue rā pascua.

Bi xihyø xādi rā Jesús ngue pad̄i ndana rā xādi ja ngue di dā.

²⁰ M̄i dāhrā nde p'ūya, nunā rā Jesús, gātho'ū 'de'mā yoho yø xādi, gā 'bup'ū ja rā mεxa.

²¹ Mente s̄ihmε p'ūya, bi 'yεmbyø xādi:

—Nuyā, d̄i xi'ah̄u ngue 'bucua n'na nc'εi' ngue jεgatho hāi, ya xā hyoni ha di japi ngue di dāgui.

²² Nuyā yø xādi rā Jesús εmmei bi d̄u yø mm̄ui nā rā hya bi xifi. B̄i mudi bi 'yānni 'da m̄i'da p'ūya te'o nā i mma, bi 'yεmbi:

—Ague grā Hm̄u, ¿ua go guecā'ā guí mman̄ya? —bi 'yεmbi.

²³ M̄i dāhrā Jesús, bi 'yεnā:

—Nunā d̄i com'me mā mohi ua d̄i s̄ihmε ya, guehnā di dāgā naya.

²⁴ Majuañi ngue rā N'yoh̄u b̄i 'yε mah̄ets'í, dā tho'ā te rā n'ū ja ngue dā thogui, tengutho n'ot'i p'ū ja rā Maca Libro ngue d̄i nja. Pε Hague ngu rā castigo dā thohnā rā n'yoh̄u ja ngue di dāgui. Nunā rā n'yoh̄u nā, man'na xan̄ho ngue'mø h̄in xtābā m'mai.

²⁵ Nunā rā Judas ja ngue di dā p'ūya, bi 'yεmbi:

—Ague grā xānnbate, ¿ua go guecā nā rā hya guí mman̄ya? —bi 'yεmbi.

M̄i dāhrā Jesús, bi 'yεmthobi:

—Ahā, go gue'e tengutho guí mman̄ya.

Rā Jesús bi xihyø xādi ngue d̄i nzibde.

²⁶ Mente s̄ihmε p'ūya, bi hyajman'na rā thuh̄mε rā Jesús. M̄i ja mammad̄i Oja p'ūya, bi xenna thuh̄mε, bi un̄yø xādi ngue dā zi. Bi 'yεmbi:

—Dam̄i sih̄u rā thuh̄mε ja ua ya. Nunā, guehnā mā do'yogā nā.

27 Bi decra vaso po ra ngui ra uva p'uya. Mi ja mamma di Oja, bi unyo xadi ngue da zi 'da'its'u. Bi 'yembj:

—Dami si gatho'ahu naya.

28 Nunā po ra vaso ja ua ya, guehna ma jigā na. Porque guehna ra hmeya naya ngue nu'mo da tu, di nja ra ts'edi ra 'da'yo cohi ot'ahu Oja. Porque nu'a di mfamma ji, xandongu yo ja'i di nhohyo ts'oqui.

29 A nuyā, di xi'ahu ngue ya hinni mantho 'dap'u ga sihu ra ngui ra uva, asta gue'mo bi zonna pa ngue ma'da'yo hongā sihu p'u ha di manda ma Papā.

30 Mi juate ra nsihme p'uya, bi duta n'na ra thuhū ngue espabi Oja. Bi ma p'uya, i map'u bi ja ra nyuni ja ra mbonza ja yo olivos.

I pahra Jesus ngue da zop'u m'mefa yo xadi.

31 Ra Jesus bi 'yembyo xadi:

—Gatho'ahu ya, gui sogahu p'u'a di nxui. Porque di nja'a te mmamp'u ja ra Maca Libro ngue ena: "Ga ot'a ngue da du ra mande'yo. Yo de'yo p'uya di n'ueni", i ena.

32 Pe nu'mo da bennate, gani mpaga Galilea ja gani top'ahu p'u.

33 Ra Bedu p'uya bi 'yembj:

—Madague'a ngue gatho da zoc'a'i p'u ya mi'da ma n'yohu, pe nugā hinga soc'a'i —bi 'yembj.

34 Ra Jesus bi 'yembra Bedu:

—Majuani di xi'i ngue nu'a di nxui ya, nu'mo tobe hinda mahra oni, ya xqui conga nhyundi, gui mma ngue hingui paqui —bi 'yembj.

35 Pe ra Bedu p'uya mahon'a ena:

—A, nu'a, hin'na'a. Madague'a ngue 'dap'u ga tuui, pe nugā hinga con'a'i —bi 'yembj.

Gatho'u mi'da yo xadi p'uya, 'da'igu bi ma.

Ra Jesus bi mat'Oja p'u ja ra xequi ni hu ngue Getsemani.

36 Nunā ra Jesus bi mahā yo xadi, bi zomp'u ja ra xequi ni hu ngue Getsemani. Nup'u bi zoni, bi 'yembj:

—Dami mihmi ua ya, mente ga thocā mits'u ni guehna ngue ga ma mat'Oja —bi 'yembj.

37 Bi thohmits'u ni nguep'u ra Jesus, bi me ra Bedu ne bi me'u yoho yo ts'ant'u ra Zebedeo. Bi mudi bi dar'man'u ra mmui ra Jesus, mathoguitho ngue bi du ra mmui.

38 Bi 'yembyo n'youi p'uya:

—Janjuani ngue tu ma mmeigā, nup'u nna sā, ya ja ngue 'bexca tu. Dami cohmi ua ya, pe 'yogui ahmi. Ma ga ā ma t'ahaha —bi 'yembj.

39 Ra Jesus bi thohmits'u ni nguep'u. Bi m'memfo hai p'uya ngue mmat'Oja. Bi 'yena:

—Ague ma Papā'i, nu'mo gui nnu manho, dami yangui ngue'a ra ndate ja ngue ga thocā. Pe hinga nu'a go ga sannā gue'a di

nja'a, sinoque nu te gui sannu, gue'a di nja'a —bi 'yena.

40 Mi juadi bi mat'Oja p'uya, bi 'yep'u 'bu'u hyu yo xadi. Pe bi dini ngue ya mi aha. Bi 'yembra Bedu p'uya:

—Ua xinga n'na ora di sā gui 'yā ni t'ahaha n'yo?

41 Dami mat'Oja, 'yogui ahmu. Nu'mo hingā mat'Ojahu, nthambenitho hinda gue'a gui 'yothu. I nne ni mmui ngue gui 'yothu na ra hya di mmangā, pe emmei cuen'ni do'yohu.

42 Mahombi zop'u yo xadi, bi mengbu xpi 'yeh ngue ba mat'Oja. Bi 'yena:

—Ague ma Papā'i, nu'mo ya hingui nnu manho ngue gui nyangui ngue'a ra ndate ja ngue ga thogu, di nja'a te ni pahā 'mo.

43 Mambā pengbaya, mahombi diniyo xadi ngue mi aha, porque emmei ne tha.

44 Mahombi zop'u p'uya, bi ma'a ra hyu ndi ngue ba mat'Oja. Tengutho xi man'a m'met'o, ngut'a ra hya xi Oja.

45 Mahombi 'yep'u 'buhyo xadi p'uya, bi 'yembj:

—Gue mahongui ahmi n'yo. A nuyā, ya bi zonna ora ngue di ndapyo ts'oc'ei ra N'yohu bi 'yē mahets'i ya.

46 Dami nangui. Ya ba eua na di dagui, ma ga ma c'athu.

Ya bi mbentra Jesus.

47 Mente nzohyo xadi ra Jesus, bi zohna ra Judas ra n'youi'u 'de'ma yoho yo xadi, ba n'youi xangu yo ja'i, ba ga yo jua, ba ga yo za. Guehya yo ja'i xi menhyo hmu yo mmäcja conyo n'yohu 'bet'o p'u ja ra njja.

48 Nunā ra Judas, ya xi xihyo ja'i tema senya da 'yot'e, xi 'yembj: "Nu'a ra n'yohu ga zenguagā ya, 'ne ga surpa ra hmi, gue'a gui homhmu'a p'uya. Dami benthu", xi 'yembj.

49 Janangu me zomp'u 'bahra Jesus, bi guat'i ngue bi zengua. Bi 'yembj:

—Xcade grā xannbate —bi 'yembj.

Bi zurpa ra hmi p'uya.

50 Ra Jesus bi 'yembj:

—Ague amigo, ya da guehra ora jap'u di nja'a te gni 'yehya.

'Bexque'a bi bentyo ja'i ra Jesus.

51 Mi ma ma bent'i ra Jesus, bi guxrā juai'a n'na n'c'i rā xadi. Bi zennbaji rā 'yehē rā 'bet'o mmäcja, bi hieypabi rā gu.

52 Ra Jesus bi 'yembra zete:

—Dami fos'ni juai. Porque ra ja'i hote conna juai, xquet'a conna juai ja ngue di du.

53 Ua hingui padi ngue nu'mo ga äpā ma Papā ngue da mākxi, da pēngagu tho'i 'de'ma yo'bai yo anxe ngue da mākxi?

54 Pe nu'mo ngu'a ga ot'e, ya hinda zā di nja'a te ra hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro 'mo. Porque nu te di thocā ya, ya nt'ot'i ngue ngu'a di nja.

55 Ra Jesus bi 'yembyo nzite:

—¿Ua guí εmhmu ngue drá begä, ngue guí cahu yø juai, 'ne guí cahu yø za ngue guí benngahu? Conque n'na pa ngu n'na pa nmi xännbä rä hya yø ja'i p'u ja rä nija. Uangui xta nzä ngue ja xqui benngahu p'u.

⁵⁶ Pe nü te guí ørcahu ya, ya bi nja'a te rä hya bi 'yotyø pøngahya Oja p'u ja rä Maca Libro —bi 'yεmbi.

Gä bi zop'u yø xädi rä Jesús ngue bi 'dagui.

Nuya yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío bi hyaspabi rä güenda rä Jesús.

⁵⁷ Nunä rä Jesús bi ts'ixpu 'buhra Caifás, nunä rä 'bet'o mmäcja. Nup'u ja rä ngu na rä mmäcja na, ja bi mpeti p'u yø xännbäte ngue rä ley, conyø n'yohu 'bet'o p'u ja rä nija.

⁵⁸ Pe rä Bedu ni 'befa ya'atho p'u ni ma yø ja'i ni zi rä Jesús. Mi zømp'u ja rä ngu rä 'bet'o mmäcja, bi yat'ambo rä dathi. 'Dap'u bi mihmi yø policia. I tøm'i tengü dä thohra Jesús.

⁵⁹ Nu'u yø hmu yø mmäcja co 'ne'u yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío, 'dap'u bi mpeti ngue bi nhēca hya, honi ha di japyø fēhni, dä 'yεmbi ngue ni 'yup'u dä dü rä Jesús.

⁶⁰ Pe hingui tñi ha di japra hya, madague'a xangu yø ja'i bi manyø fēhni ngue di yapra Jesús. M'mēfa p'uya, mahømbi guar'mi yonc'ei ngue di yapri.

⁶¹ Bi 'yεmbi:

—Nunä rä n'yohu 'bucua, bi 'yεn'a n'na ndi: “Nugä dä zä gä xorpabi rä nija Oja, 'ne nhyu patho gdä hojman'na rä nija ma'da'yo”, bi 'yεnā.

⁶² Bi m'mähra 'bet'o mmäcja p'uya ngue bi 'yεmbra Jesús:

—¿Te guí mmanna rä hya guí nyap'a'i ya n'yø? ¿Ua hin tema hya gdi thadi? —bi 'yεmbi.

⁶³ Pe rä Jesús hñte gä ndatho. Rä 'bet'o mmäcja p'uya mahømbi 'yεmbi:

—Nunä Oja i 'bui, dami 'yεxā ntestigo, dami xicje njuani ya ngue mø majuan' gu'e grä Cristo rä Ts'unt'u'i Oja.

⁶⁴ Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Ahá, go guēcä tengutho rä hya guí mmānya. 'Nε di xi'ahu, guí nnuhu rä N'yohu bi 'yε mahets'i dan' mmip'u bi ja rä n'yεi Oja nunä jase rä ts'edi. 'Nε dä 'yεhra pa ngue hōnda εhe, di 'yε mahets'i dä n'yoi rä guí.

⁶⁵ Mi 'yøhra mmäcja nā rä hya bi manna Jesús, n'na xet'itho rä pahni ngue bi ncuε. Bi 'yεmbiyø ja'i p'uya:

—Nunä rä n'yohu 'bucua, thenmahya Oja nā. Nuya mfadi ya ngue hin tema man'na mā testigo di homhu ya. Ya gā 'yøsehu ya ngue thenmahya Oja.

⁶⁶ Xiya, ¿te guí mmamhu nā rä hya bi manya? —bi 'yεmbiyø ja'i.

Yø ja'i p'uya bi 'yεnā:

—Nunä, ni 'yup'u ngue dä tho nā.

⁶⁷ Yø ja'i p'uya bi zospabi rä hmi rä Jesús 'ne bi mat'i. Mi'da p'uya bi memba rä hmi.

⁶⁸ Yø ja'i bi 'yεmbra Jesús:

—Nu'i guí mma ngue grä Cristo, dami pahya te'o bi mεp'a'i ya —bi 'yεmbi.

Bi manna Bedu ngue hingui padi te'o rä Jesús.

⁶⁹ Ya hup'u ja rä dathi rä Bedu. Nunä n'na rä xisu ngue rä gani p'u ja rä ngu bi guarbu hu rä Bedu. Bi 'yεmbi:

—'Nε'i ni n'yoi rä Jesús nunä rä mmengu Galilea.

⁷⁰ Rä Bedu p'uya, nunä rä hya bi mā, gā bi 'yøhyø ja'i mi 'bup'u ngue bi 'yεnā:

—Hin'na, hñdi pacā temā hya guí nne gui xicya.

⁷¹ Rä Bedu p'uya i map'u bi ja rä goxthi rä dathi. Mi nü man'na rä xisu p'uya, mahømbi 'yεmbiyø ja'i 'bup'u:

—Nunä rä n'yohu 'bucua, xquet'a rä n'yoi rä Jesús nunä rä mmengu Nazaret.

⁷² Rä Bedu p'uya astā bi 'yεxā ntestigo Oja ngue bi 'yεnā:

—Hin'na, hñdi pacā nā rä n'yohu guí mmānya.

⁷³ Mi tho hman'na ts'equits'u p'uya, nu'u yø ja'i 'bup'u, bi guatra Bedu, bi 'yεmbi:

—Majuani ngue ni n'yoi rä Jesús, porque di nεqui ngue ni mmenguha'a, xøgue nt'ødetho'a te gni ya —bi 'yεmbi.

⁷⁴ Mi dahra Bedu p'uya, mahømbi 'yεnā:

—Dä jacä rä castigo Oja 'mø ngue himma juani te di xi'ahu. Pe nunä rä n'yohu guí xicju, hñdi pacā te'o nā.

Mi juadi bi manna rä hya nā, bi mmahra øni.

⁷⁵ Rä Bedu p'uya bi zo rä mmui nā rä hya xi xihra Jesús ngue xi 'yεmbi: “Tobe hñdi mahra øni, ya xqui cønga nhyundi, guí mma ngue hingui paqui”, xi 'yεmbi. Rä Bedu p'uya, astā rä zondummi bi bøn'athi.

27

Bi ts'ixpu 'buhra Pilato rä Jesús.

¹ Mi nεcahäi p'uya, bi mpeti gätho yø hmu yø mmäcja conyø n'yohu 'bet'o p'u ja rä nija. Bi nhēcahya ngue sānni ha di japi dä hyo rä Jesús.

² Bi dutra Jesús ngue bi zixpu 'buhra Pilato marā gobierno.

Rä Judas bi nhyosε.

³ Nunä rä Judas xi dä rä Jesús, mi badi ngue ya bi nhēcahya yø ja'i ngue dä hyo rä Jesús, bi dār'man'u rä mmui p'uya. Bi map'u bi 'bøhyø hmu yø mmäcja co 'ne'u yø n'yohu di manda p'u ja rä nija. Bi cospabi'u 'däte ma'det'a yø mēnyu ngue rä t'axi xi unni.

⁴ Bi 'yεmbi:

—Rä ts'oqui dá øt'a ngue dá dä'ahu nā rä n'yohu hñte ndupate ngue dä tho —bi 'yεmbi.

Pe nu'u yø mmäcja p'uya, bi 'yembra Judas: —Nu'a guí mmanya, ya hündi mportagähe'a ya. Ya guí nnuse p'u te guí øt'e.

⁵ Nuna ra Judas bá enyø mnyu p'u ja ra nija. Bi ma p'uya, bi daträ 'yuga connan thahj i nzædi ngue bi du.

⁶ Nup'u ja ra nija p'uya, nu'u yø hmu yø mmäcja bi hyaxra mnyu xi 'yenna Judas, di n'yembi:

—Nuyá, hingui sä ngue ga uanspahu ra mnyu ngue ra ofrenda naya, porque rá nzabi'a to bi dá ra ja'i ngue da tho na.

⁷ Bi nya p'uya, bi zänni ngue nuna ra mnyu, da dán'a n'na ra häi ni hu ngue ra njats'øye. Bi ne ngue nuna ra häi da dai, ja da 'yap'u yø ja'i da du, ngue hingyø mmengu p'u.

⁸ Janangue nuna ra häi naya, gui hutyø ja'i ngue ra Ji.

⁹ Ya bi nja na te ra hya xi manna pøngahya Jeremias ngue bi 'yena: “Bi njo'u 'däte ma'det'a yø mnyu ngue ra t'axi. Guehna ra nzäbi xi zänyø judío ngue da gut'i.

¹⁰ Nuna ra mnyu na p'uya, guehna i thänna häi ni hu ngue ra njats'øye na. Ya bi nja tengutho ra hya bi 'bejpagui Oja ngue di nja”, bi 'yenna Jeremias.

Nuna ra Jesús ya 'bäp'u 'buhra Pilato mará gobierno.

¹¹ Ra Jesús bi ts'ixpu 'buhra gobierno. Ra gobierno p'uya bi 'yembra Jesús:

—¿Ua gue'e rá dast'abi'i yø judío?

Mj dahra Jesús, bi 'yena:

—Ahá, go guecä tengutho ra hya gui mmanya.

¹² Nu'u yø hmu yø mmäcja p'uya co 'ne'u yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija, gä di yapra Jesús. Pe ra Jesús hinte ga ndatho te sifi.

¹³ Ra Pilato bi 'yembra Jesús:

—¿Ua hingui øde te gäma hya gui nyap'a'i ya?

¹⁴ Pe ngutho ra Jesús hingui thadi. Janangue ra gobierno di 'yøtho ngue hin temä hya ga ndatho.

Bi manda ra Pilato ngue da ma macuati ra pont'i ra Jesús.

¹⁵ Nuna ra Pilato, ja n'na rá costumbre ngue di thø'a n'na ra ofädi 'mø ja ra ngo ngue ra pascua. Pe yø ja'i'u huanhni ndana ra ofädi da ma mathøgue.

¹⁶ Nu'a ra pa'a p'uya, mj ofädi n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Barrabás. 'Ne gätho yø ja'i padi ngue xanhets'i rá ts'oqui mj ja na.

¹⁷ Nup'u bi mpeti yø ja'i, ra Pilato bi 'yembyø ja'i:

—¿Ndana gui nnehu ngue ga thøcä ya, ra Barrabás, uague ra Jesús nuna gui hutyø ja'i ngue ra Cristo?

¹⁸ Nguna bi xihyø ja'i ra Pilato, ngue bi ne xti thøhra Jesús. Porque padj ngue ra

nts'eyatho øtyø mmäcja nuya xi däpra Pilato na ra Jesús.

¹⁹ Ya hup'u ja rá nhüdi rá Pilato ngue da 'yøtra ts'ut'abi. Pe nu'a rá xisu ra Pilato bi mennbabi ra hya, bi 'yembi: “Nuna ra n'yohu 'yost'abi, ga hoja'i na, yo tega di nthint'i ngue'a te ga 'yost'abi na. Porque manxui nts'utho te xtá 'uipi ngue da thogui”, bi 'yembi.

²⁰ Pe yø hmu yø mmäcja conyø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija emmei di hatra ts'edi yø ja'i ngue da 'yäpra Pilato ngue di thø ra Barrabás, go da tho ra Jesús.

²¹ Ra gobierno mahømbi 'yembyø ja'i:

—¿Ndana gue'a ya yonc'i gui nnehu ngue da ma mathøgue ya?

Yø ja'i p'uya, bi 'yena:

—Da ma mathøgue ra Barrabás.

²² Ra Pilato mahømbi 'yøpra ra nt'änni yø ja'i, bi 'yembi:

—Xina ra Jesús gui hutyø ja'i ngue ra Cristo, ¿te gui nnehu ga japä na? —bi 'yembi.

Yø ja'i p'uya, gätho bi 'yena:

—Da guatra pont'i na gui mmanya.

²³ Ra Pilato p'uya bi 'yembyø ja'i:

—Pe ¿temä nts'o xa 'yø'na p'uya?

Yø ja'i p'uya, man'natho ngue mafi, bi 'yena:

—Da guatra pont'i na.

²⁴ Ra Pilato p'uya bi badj ngue hinda zä ha di japi di thøhra Jesús. Porque mathøguitho mahyø ja'i ngue ncuë. Bi manda bá thannba ra dehe p'uya ngue yø hmi yø dä yø ja'i p'u bi nxu'ye. Bi 'yembyø ja'i:

—Nuna ra n'yohu 'bucau, hinte ndupate na. Himma ts'oquigä p'u ngue da tho na. Ya gui nnusehu p'u te gui øthä.

²⁵ Yø ja'i p'uya bi 'yena:

—Nugähe co 'nehu basihe, go ma ts'oquigähe p'u da du na ra n'yohu na.

²⁶ Ra Pilato p'uya bi manda ngue bi ma mathøgue ra Barrabás. A nuna ra Jesús, bi sityø soldado ngue da fei, ne da zits'i ngue di cuatra pont'i.

Yø soldado thenmahya ra Jesús.

²⁷ Nu'u yø soldado ra gobierno bi zixra Jesús, i map'u ja rá dathi ra cuarte. Bi ma mapeti gätho yø soldado p'uya ngue di mäts'i.

²⁸ Yø soldado p'uya bi møjpbabi rá he ra Jesús, bi hetä n'na ra tühü ngue ra jupoi.

²⁹ Yø soldado ya xi me n'na ra corona ngue yø 'uini, bi gäspa rá ya ra Jesús. Bi gäpra n'na ra t'o rá 'ye ngue rá n'yei. 'Ne bi ndantyøhmu p'u ha 'bahra Jesús tengutho 'mø ngue majuanj hnu mansu n'na ra dast'abi. I thenmahya p'uya, bi 'yembi:

—I tate na rá dast'abi yø judío ya —bi 'yembi.

³⁰ Bi zots'i. Bi guaspabi ra t'o mj fo rá 'ye p'uya, di jännbabi rá ya.

³¹ Mj juadi bi denmahya p'uya, bi gajpabi ra tuhū xi hete. Bi hetrā he ya mi he p'uya. Bi zixpuya ngue di cuatṛa pont'i.

Ya cuatṛa pont'i ra Jesús.

³² Nup'u ja ra 'yu, bi nthēui p'u n'na ra n'yohu ngue ra mmēngu p'u ja ra hñinī Cirene, ni hū ngue ra Simu. Nu'u yō soldado manj zi ra Jesús, bi japra Simu ngue bi duxra pont'i nuna da ma maꠘuati ra Jesús.

³³ Nuna ra Jesús, i zixyō ja'i p'u ja ra xēqui ni hū ngue Gólgota. Nuna ra hya na i nne da ma ngue ra Njəyaxhmu.

³⁴ Nup'u bi zōnna Jesús, bi t'unna vino n'youi ra mirra para ngue di pumbēnibi. Mi zā te ja p'uya, hūmbi ne bi zi.

³⁵ Bi cuatṛa pont'i p'uya, mi juadi bi nō'mi. Bj ma ra taḥa yō soldado p'uya ngue to xta ra taḥa, gue'a da gaꠘa n'na xēqui rā he ra Jesús. Ya bi nja tengutho ra hya bi manna pōngahya Oja 'mō yō pa xathogui ngue bi 'yēna: "Da ma ra taḥa yō ja'i ngue to di tocabi ma he", bi 'yēna.

³⁶ Bi miḥyō soldado p'uya ngue hētho te di ja ra Jesús.

³⁷ Nup'u ja rā yā ra pont'i cuatṛa Jesús, bi ma maꠘuati n'na ra letrero xi 'yot'i ngue mmamp'u te bi ma ma'upi. Nuna ra letrero, i ēna: "Nuna ra n'yohu 'bucua, guehna ra Jesús rā dast'abi yō judío na", ēnna letrero.

³⁸ 'Nē yoho yō bē bi ma maꠘuati ra pont'i, n'na i gohrā n'yēi, n'na i gohrā gaḥa.

³⁹ Astā huatyō yā yō ja'i thop'u ja ra pont'i cuatṛa Jesús ngue thenni.

⁴⁰ I ēmbi:

—A nuya n'yō, damj xorpabi rā nija Oja ya. 'Nē guī ēna ngue nhyu patho gdi hojman'na ra nija. Damj nyanse ya, bā cap'u ja ra pont'i guī cuatya ngue'mō majuanj rā Ts'ant'u'i Oja ya.

⁴¹ Nu'u yō hmū yō mmācja conyō xānnbate ngue ra ley, conyō fariseo, conyō n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija, gā thenmahya ra Jesús. Dj n'yēmbi:

⁴² —Mi mmānna ra n'yohu ngue da yanyō ja'i. Pē nuyá, hūnda zā ha di japi di nyanse ya. A nu'mō majuanj ngue rā dast'abi yō judío ya, da zā da caḥna ja ra pont'i ya n'namhma ngue ga ēc'ēiḥa te da mā.

⁴³ Mj mmā ngue rā Ts'ant'u Oja, 'nē mi mmā ngue fāx Oja. A nuyá, ma ga nnuḥu ya ngue'mō nne Oja ya, da māx'mō —di n'yēmbi.

⁴⁴ Nuya yō bē 'dap'u cuathu ra pont'i ra Jesús nēhya thenmahya ya.

Ya bi dū ra Jesús.

⁴⁵ Mj huxyadi p'uya, bi m'mēxui gā ra ximhāi astā hyunde.

⁴⁶ Nu'mō ni ma da zū'i hyunde p'uya, ra Jesús rā ndōts'edi bi 'yēna:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —bi 'yēna.

I nne da manna ra hya na: "Ma Oja'i, ma Oja'i, ¿hanja ngue gā hyēgagui p'u?"

⁴⁷ Ja mi 'bārpūtho 'da yō ja'i, bi 'yōde te bi manna Jesús. Yō ja'i p'uya di n'yēmbi:

—Nuna ra n'yohu na, i nzohra Elías.

⁴⁸ 'Bexque'a bi ma n'na nc'ēi mi 'bāp'u, bā ḥa n'na xēqui ra esponja xa ntūdi, bi pop'u ja ra vino xan'ixi. Bi nōtra t'o p'uya ngue bi cuarpabi rā ne ra Jesús ngue da zūts'i.

⁴⁹ Pē mi da yō ja'i 'bāp'u bi 'yēmbi:

—Ma ga nnuḥu ya ngue'mō da ēhna ra Elías i nzofō ngue da yanya.

⁵⁰ Ra ndōts'edi bi 'yēn'a n'na rā hmafi ra Jesús. Bi dū p'uya.

⁵¹ Nu'a ra ora'a p'uya, nu'a ra ulu mi zup'u ja ra goxthi nija, bi xet'i, i gāi. 'Nē bi 'yan'ahāi, yō t'ohō bi hyegue.

⁵² Bi xohyō panteón mi o yō ánima. Bi bēnnate xangu yō ja'i mi ēc'ēi Oja.

⁵³ Nu'mō mi bēnnate, bi bōmp'u ja yō panteón. Pē nu'mō mi bēnnate m'mēfa ra Jesús, nuya yō ja'i xi bēnnate bi map'u ja ra maꠘa hñinī Jerusalén. Ja bi nup'u xangu yō ja'i ngue ya 'bui mahōn'a p'uya.

⁵⁴ Nu'a rā capita co 'nēhyō soldado 'bāp'u ni hyandra Jesús. Mi nu ya p'uya ngue bi 'yan'ahāi 'nē bi nu te gā bi 'yōtra Jesús mēnte bi dū. Eḥmēi bi nsu, di n'yēmbi:

—Majuani ngue nuna ra n'yohu na, rā ts'ant'u Oja na.

⁵⁵ Xangu yō xisu yap'atho māmbi 'bāi ngue hantho te gā bi nja. Nuya yō xisu ya, bā nēxa Galilea ngue bā ten'mō manj ma Jerusalén ra Jesús. 'Nē guehya yō xisu mi fāts'i ngue di unni te mi honi.

⁵⁶ Nuya yō xisu ya, n'youi p'u ra Maya nuna ra mmēngu Magdala, co 'nēhna ra Maya rā mamá ra Jacobo 'nēhra José, co 'nēhna man'na ra xisu, rā mamá'u yoho yō ts'ant'u ra Zebedeo.

Ya bi ma nt'āgui ra Jesús.

⁵⁷ Ya ni ma da dāhra nde p'uya, bi zō'a n'na ra n'yohu ngue ra mmēmeti ni hū ngue ra José, ra mmēngu p'u ja ra hñinī Arimatea. Xquet'a 'nēhna mará xādi ra Jesús.

⁵⁸ Nuna ra José, bi ma bā nyaui ra Pilato, bā aprā nt'ēdi ngue da hyajpa rā do'yo ra Jesús. Ra Pilato p'uya bi unna nt'ēdi ngue da thacra Jesús.

⁵⁹ Nuna ra José, mi hyajpa ja ra pont'i ra Jesús, bi 'uēnnabāi rā do'yo co n'na ra sávana mā'da'yo.

⁶⁰ Ra José ya xi 'yambu ja ra t'ohō n'na ra 'da'yo panteón ngue xta 'yo mō xta ndu, ja bi gārbu ra Jesús. Bi gotra goxthi co n'na ra ndō do. Bi ma p'uya.

⁶¹ A nuna ra Maya ngue ra mmēngu Magdala co 'nēhna man'na ra Maya, hūrpūtho gā i ma nt'āgui ra ánima ya.

Bi māhyō soldado p'u o ra Jesús.

62 Ya ra pa ngue ra ts'äya 'mø mi hyats'i. Nu'u yø hmu yø mmäcja conyø fariseo bi ma bá nyai ra Pilato.

63 Bi 'yembj:

—Ague grá ts'ut'abi, nu'mø mi ya na ra fehni n'yohu bi du, mi ena ngue nu'mø bi gua'a nhyu pa xta ndu, di bennate p'u da nt'ägui.

64 Janangue nuyá, dami 'yetyø soldado ngue da fädi ha o ra ánima asta gue'mø bi tho'a rá hyu pa xa t'ägui. Ya hinda zäp'u da ma yø xädi 'mø ra xui ngue da hyaxra ánima, m'mefa p'uya da hyätyø ja'i, da 'yembj ngue ya bi bennate. Ya man'natho bi thar'mants'oju p'uya ngue m'met'o.

65 Ra Pilato bi 'yembyø mmäcja:

—'Bap'u yø soldado gui ähm. Ni mähä, bi fäthü rá panteón, pe dami segurahu xandõho.

66 Gä bi ma p'uya ngue bá fädi xanho ra panteón. Bi mepyabi rá njo'mi ra panteón. Bá sop'u'u yø soldado ngue yø mädi p'uya.

28

Ya bi bennate ra Jesús.

1 Nu'a ra pa ngue ra ts'äya ya bi thogui. Mi hyaxa ndomingo rá mädi ra pa ngue ra semana. Nuna ra Maya ra mmengü Magdala co 'ne'a man'na ra Maya bi ma ngue bá nu ra panteón.

2 Nu'mø ya ni ma da zõni, nthambenitho bi 'yan'ähäi. Porque n'na rá anxé Oja bi 'yë mahets'i, bi zõp'u ja ra panteón. Bi dunträ do mi co'mra panteón. Ja bi hyuxp'u p'uya.

3 Nuna ra anxé di yoxni tengutho ra huei 'mø di yot'i. Rá he p'uya, xandont'axi.

4 Yø soldado ngu i nu ra anxé, asta ra huaqui ngue ra ts'u. Xntho ya xi du ngue ra nguent'i.

5 Mi sønya yø xisu, ra anxé bi 'yembj:

—Yo gui süi. Porque dí pacä ngue gui hommi ra Jesús nuna bi cuatrá pont'i yø ja'i.

6 Dami nüi ua bi 'bëgui, ya hünjo'o ua, ya xa bennate tengutho ra hya bi xi'ähü 'mø mi 'bui.

7 A nuya ni me n'nahmantho ya, ni xihmi yø xädi ngue ya xa bennate ra Jesús 'ne dani dõp'ähü Galilea, ja gni nühu p'u. Guehna ja ngue ga xi'ähü naya.

8 Nu'u yø xisu p'uya, n'na zihmantho bi ma. Mäde di johya, mädi i sü, pe ni tih ngue dani xipyø xädi te xi nja.

9 Nup'u ja ra 'yu p'uya, mi dambeni ya bi nthëui ra Jesús ngue di zengua. Nu'u yø xisu p'uya bi guarb'u 'bähra Jesús ngue bi dospa yø gua ha ga ndanne.

10 Ra Jesús bi 'yembyø xisu:

—Yo gui süi ya. Ni me ya bá xihmi'u mä cugä ngue jatho da ma Galilea, ja gani nühu p'u.

Yø mmäcja bi guträ mentyu yø soldado ngue da manna fehni.

11 Mente ni hya ra 'yu yø xisu, nuya 'da yø soldado mi fähra panteón, bi map'u ja ra hnini, bá xipyø hmu yø mmäcja te gä xi nja.

12 Yø mmäcja p'uya, bi ma bá nyai yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija, bi gohra acuerdo te 'be'a ja ngue da 'yøt'e. Bi zännbaya ngue nuya yø soldado xi nup'u xi bennate ra Jesús, da gut'i xangu ra mentyu.

13 Bi 'yembyø soldado:

—Nuya gui 'yemphü yø ja'i ya: “Manxui xa nzøcje ra t'ähä. Mente dí ähme p'uya, xa nzøhyø xädi ra Jesús ngue xa hyats'i”, gui 'yemphü yø ja'i ya.

14 Nu'mø da bahra ts'ut'abi ngue gui mmammü ngue xa nzø'ähü ra t'ähä, a nu'mø ngue da z'u'ähü, 'yo te gui mbemhmu hinte da ja, go ga hojpähe rá mmäi.

15 Yø soldado p'uya, bi hyanna mentyu bi t'unni, bi ma tengutho ra hya bi sifi ngue da ma. Nuna ra hya bi manyø soldado, gue'a ra hya sihyø judío'a ya asta guehra pa ja p'uya.

Ya bi nyai gä 'de'ma'da yø xädi ra Jesús.

16 Nu'u 'de'ma'da yø xädi ra Jesús i ma Galilea. Nup'u ja ra nyuni mi mmanna Jesús ngue di nthëhu, ja bi zõmp'u.

17 Ja mi nü yø xädi ra Jesús ngue ya 'bap'u, gä bi danne. Pe yobeni di da ngue'mø majuanü ngue gue'a ra Jesús oge hün'na.

18 Pe ra Jesús bi guarb'u ha 'bühyø xädi, bi 'yembj:

—Nugä, bi n'najhma cargo ngue ga manda mahets'i 'ne cua ja ra ximhäi.

19 Janangue nuyá, di xi'ähü ya ngue gui mmähä gä rá nguni nximhäi. Dami hyoni ha gdí japhu yø ja'i ha di gohi ngue ma xädi. Dami xixyabahü yø ja'i da 'yëc'ëigui, gue'a di nequi'a ngue n'yoi ra Papá, n'yoi rá Ts'unt'u Oja, n'yoi ra Espíritu Santo.

20 Nuya te gäma hya xtá xi'ähü gui 'yøthu, dami xännbahü yø ja'i ngue dangu'a da 'yøt'e. Dami pahmu ngue dí n'yohu hangü ra pa, asta gue'mø dani njua'a nximhäi. Da ngut'atho.

Ra Marcos Nuna ra Marcos, ja ua yø hya bi 'yo't'i ngue te bi 'yøtra Jesucristo.

Nuna ra Xuua bi 'yøtra nxixya bi xihyø ja'i ngue di nsä, da dö'mra Jesús bá ep'u.

¹ Ja bi mæcua ra hoga 'da'yo hya, ngue mma hanja na ra Jesucristo ra Ts'ant'u Oja.

² Nu'mø yø pa xa thogui, ra pøngahya Isaias bi ma hanja na ra hya ja ngue di nja m'mæfa. Bi 'yembyø ja'i: "Nuna Oja bi 'yembrä ts'ant'u. Nuyá, ga et'á ma m'menhni, di m'met'o p'u gdi ma ngue di hogui ha gui thogui, bi 'yembi.

³ Di m'map'u ja ra dapo na ra m'menhni. Nu'u yø ja'i di mpeti p'u di m'mæi, da xifi te da 'yøt'e, da 'yembi: Damí nsähü ya, porque ya bá ep'u ra Hmu, da 'yembyø ja'i".

⁴ Ya mam'met'o nt'ot'i ya yø hya ya, pæ ya bi nja'mø yø pa mi m'map'u ja ra dapo ra Xuua. Nuna ra Xuua, bi xihra hya yø ja'i, 'næ bi xixyabi. Bi 'yembi:

—Damí hychmæ p'u ra nts'o gni 'yohu. Damí nxixyahü, n'namhma ngue di pun'na ni ts'oquihü Oja.

⁵ Xangu yø ja'i bi zøp'u 'buhra Xuua ngue øxra hya bi ma. Bi zøp'u yø ja'i bá næxpü ja ra hnini Jerusalén. Gä bi zøp'u yø ja'i 'buhyø hnini ja'a ra häi Judea. Nuya yø ja'i bi ma ngue ja yø ts'oqui, guehya bi xixyabi ra Xuua p'u ja ra dathe Jordán.

⁶ Nu rá he ra Xuua, gue'u yø xingu ra cameyo ntøt'e ra ulu. Di ngut'a n'na ra xifani. Nu'a te si p'uya, yø mmäcja t'axi mi sa. 'Nehra t'afi t'asa tump'u ja ra dapo mi si.

⁷ Bi 'yembyø ja'i:

—Ya mi ts'adyø pa da ep'u man'na ra n'yohu ya. Pæ man'natho tæte na ngue nugä. ¿Haru gue ga sücä tengu na?

⁸ A nugä, dá xixya'ähü connä dehe. Pæ nuna ra n'yohu di xi'ähü, guehna da 'yøt'e ngue di hä'ähü ra ts'edi ra Espiritu Santo na.

Ra Xuua bi xixyabi ra Jesús.

⁹ Nu'u yø pa'u p'uya, nup'u ja ra hnini Nazaret ngue ra häi Galilea, ja bá næxpü ra Jesús ngue bi zøp'u 'buhra Xuua. Ra Xuua p'uya, bi xixyabi p'u ja ra dathe Jordán.

¹⁰ Mi nxixya p'uya, bi ma nenthe. Bi nu ra Jesús ngue bá xohra c'amahets'i. Bá ep'u ra Espiritu Santo, tengutho n'na ra paloma bi zøp'u ja rá ya ra Jesús.

¹¹ Bi t'ø p'uya ngue bá nya Oja maya, bi 'yena:

—Gue'e ma Ts'ant'u, dadi ma'i. A nuyá, janjuaní ngue ja gampähä connä ngue'e —bi 'yena.

Ra zithu bi hyonni ha di 'yøtra ts'oqui ra Jesús.

¹² 'Bexque'a ra ora'a p'uya, nuna ra Espiritu Santo bi zixpü ja ra dapo ra Jesús.

¹³ Nup'u 'buhyø zate, ja bá n'yop'u nyote ma pa ra Jesús. Mente gue'u yø pa'u p'uya, emmei bi hyonna zithu ha di japra Jesús ngue da mestho ra hya di manda Oja. Yø anxæ Oja p'uya, gue'u bi mäxra Jesús.

Bi dæ'mi bi manna hyap'u Galileara Jesús.

¹⁴ Mi 'yehra pa ngue bi n'ofädi ra Xuua. Nuna ra Jesús, bi mengui, i map'u ja ra häi Galilea. Nup'u ha thogui, xihyø ja'i ra hoga 'da'yo hya ngue ha di njap'u di zo rá 'yæ Oja.

¹⁵ Ra Jesús bi 'yembyø ja'i:

—Ya da guehyø pa jap'uya da 'yu Oja ngue di manda ua ya. A nuyá, damí hychmæ p'u ra nts'o gni 'yohu. Damí 'yæc'ei hü ra hoga 'da'yo hya.

Bi zixi goho yø mahua ra Jesús, bi 'yøt'e ngue yø xädi.

¹⁶ Nup'u ja ra nenzabi Galilea, bi thop'u n'na pa ra Jesús. Ja bi dimp'u yoho yø mahua ngue di n'yohu. Nu'a n'na, ni hü ngue ra Simu. Nu'a man'na, ni hü ngue ra Andre. Nuya yonc'ei ya, mi entyø xit'a p'u ja ra dehe ngue pahua.

¹⁷ Mi nu ra Jesús, bi 'yembi:

—Ma ga mmähä n'yø. Ya hingyø hua gui theui ya, sinoque ga xän'ngui ha gdi theui yø ja'i ya —bi 'yembi.

¹⁸ 'Bexpi zop'u yø xit'a ngue bi mähä ra Jesús.

¹⁹ Mi thohmits'u ninguep'u p'uya, bi dimp'u mi yonc'ei di n'yohu, ra Jacobo 'nehra Xuua. Guehya yø ts'ant'u ra Zebedeo. Mi hup'u ja yø barco ngue pøtyø xit'a.

²⁰ Mahømbi xihra Jesús ngue bi mähä. Nuya ts'its'i, bi mähä ra Jesús, bi zop'u ja ra barco yø papá co 'nehyø hmiqui.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu mi n'youi ra ts'onthi.

²¹ Gä 'dap'u ni 'yo, bi zømp'u ja ra hnini Capernaum. Mi zøhra pa ngue säya yø ja'i, bi map'u ja ra njia ra Jesús ngue bi xänbæ ra hya yø ja'i.

²² Mi 'yøhyø ja'i na ra hya xänbæte ra Jesús, gä di 'yøtho. Porque nu'mø xänbæte ra Jesús, enä nts'ut'abitho ngue ya manzaqui. Pæ yø xänbæte ngue ra ley, hingui njap'u ga ya'u.

²³ Mi 'bap'u ja ra njia n'na ra n'yohu mi n'youi ra ts'onthi. Nts'edi i zohra Jesús, bi 'yembi:

²⁴ —Ague Jesús grä mmengu Nazaret, ¿hanja ngue gadj nthint'ua di 'bucähe? ¿Ua gni 'yæhü gue juacie? Nugä di padj te'o'i, go gue'e'a ra Macä Ja'i mi ja ngue dá penhua Oja.

²⁵ Pæ ra Jesús bi 'yembrä ts'onthi:

—Xanhɛnɪ grá ts'onthi. Damɪ hyɛp'u ra n'yohu guí n'youi.

²⁶ Mɪ 'yohra ts'onthi na ra hya sifi, nu'a ra n'yohu mi n'youi ra ts'onthi, asta ra pãni bi 'yɛn'ahãi. Xogwe rá mafi. Bi hyɛp'u ra ts'onthi mi n'youi ra n'yohu p'uya.

²⁷ Nu'u yø ja'i bi nu te bi nja, gã di 'yøtho. Dɪ n'yɛmbi n'na ngu n'na:

—Hɪnjam'mø ha xtã øhmũ n'na ra hya tengu xãnbate na ra n'yohu 'bucua. Dɪ nɛquɪ ngue ja rá ts'edi, porque asta 'nɛhyø ts'onthi ɛc'ɛi 'mø xifi ngue da hyɛp'u ra ja'i n'youi.

²⁸ N'na zihmantho bi n'yo ra hya gã ra hãi Galilea, ngue dɪ nxihyø ja'i te bi 'yøtra Jesús.

Ra Jesús bi 'yøthebi rá to ra Simu, nuna i Bedu.

²⁹ Mɪ bømp'u ja ra nɪja ra Jesús, bi mãhã ra Jacobo 'nehra Xuua co 'nɛ'u mi'da yø xãdi. I map'u ja rá ngu ra Simu 'nehra Andre.

³⁰ Nu'a rá to ra Simu oxpu ja rá t'ots'i ngue hɛmbra pa. Mɪ zønna Jesús, bi sifi ngue di hyɛnni.

³¹ Bi yørbu ha 'benna dárquɛhi ra Jesús, bi bennba rá 'yɛ ngue bi xots'i. 'Bexque'a bi zã ra pa mɪ hɛmbi. Nuna ra xisu mi'u p'uya, guehna bi hojpi te da zi yø ja'i na.

Ra Jesús bi 'yøthe xangu yø dárquɛhi.

³² Ya xi yehra hyadi, ya bɪnxui. Mandøngu dyø ja'i bi map'u 'buhra Jesús. Bi zixyø dárquɛhi co 'nɛhyø ja'i n'youi yø ts'onthi bi zispi ngue da 'yøthe.

³³ Bi mpeti p'u ja ra goxthi gãtho yø ja'i 'bup'u ja ra hnɪni.

³⁴ Ra Jesús bi 'yøthe yø ja'i madi hyɛnni. 'Nɛ bi 'yøthe yø ja'i mi n'youi yø ts'onthi. Pɛ nu'u yø ts'onthi hɪndi japi di nya, porque yø ts'onthi i nne da ma te'o na ra Jesús.

Ra Jesús bi 'yonna hya p'u ja ra hãi Galilea.

³⁵ Mɪ hyaxpuya, bi nangma xuditho ra Jesús. Tobe ra 'bexuitho 'mø mɪ bømp'u ja ra hnɪni, bi ma dapo ngue da mat'Oja.

³⁶ M'mefa p'uya, bi ma ra Simu co 'nɛ'u mi'da yø xãdi, ngue bi honi hapu 'bai.

³⁷ Mɪ dɪmp'uya, bi 'yɛmbi:
—Xandøngu yø ja'i sørp'u ja ra ngu ngue hon'a'i —bi 'yɛmbi.

³⁸ Pɛ ra Jesús bi 'yɛmbyø xãdi:
—Ja ua mi'da yø hnɪni gã mmãhã ngue ga ma mamhũ ra hoga 'da'yo hya. Porque gue'a dá ɛc'ã'a ngue gã mmanna hya.

³⁹ Bɪ n'yo gã ra hãi Galilea ra Jesús, sørmp'u ja yø nɪja ngue mmanna hoga 'da'yo hya. 'Nɛ øthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu mi 'ya rá do'yo.

⁴⁰ Man'na ra pa p'uya, nup'u 'bãhra Jesús, bi guat'a n'na ra n'yohu mɪ hɛmbra ts'o'ya. Bɪ ndant'yøhmũ p'u ha 'bãi, bi 'yɛmbi:

—Nu'mø guí nne gui 'yørca ra mate gui 'yøthe guits'u, nugã dí padɪ ngue da zãgui —bi 'yɛmbi.

⁴¹ Ra Jesús bi huɛcra n'yohu mi'u, bi dots'i connã 'yɛ. Bi 'yɛmbuya:

—Ahã, dí nne gã øthe'i. Da zã'i ya —bi 'yɛmbi.

⁴² Høntho bi manna ra hya na, nuna ra dárquɛhi mɪ 'ya rá do'yo, 'bexpi zã ra n'u mɪ hɛmbi.

⁴³ Hante ngue dɪ n'yɛhmi'a ra n'yohu, bi zembra mazaqui, bi 'yɛmbi:

⁴⁴ —Nuyã, 'yo to guí xifi te dá øt'a'i ya. 'Be nɪ ma ya, sørmp'u 'buhra mmãcja. Da nu ngue ya bi zã'i. Damɪ 'yøtra 'bøt'e tengutho bi manda ra Moisés ngue da 'yøtyø ja'i 'mø bi zã ra 'ya hɛmbi. Janangue da badɪ gãtho yø ja'i ngue ya bi zã'i.

⁴⁵ Mɪ ma ra n'yohu p'uya, to bi zã nɪ ja'i xifi ngue ya xi 'yøthe ra Jesús. Janangue bi n'yo dapo ra Jesús, ya hinga ɛdɪ 'yup'u ja yø hnɪni, porque mathogutho dɪ mpeti yø ja'i 'mø bi nu ra Jesús. Pɛ madague'a dɪ n'yanɪ, ndap'u bi zã nɪ 'yɛhyø ja'i, pap'u bi 'buhra Jesús ngue bi nnu.

2

Ra Jesús bi 'yøt'e ngue da fadi ngue ja rá ts'edi ngue di punnba yø ts'oqui yø ja'i.

¹ Man'na ra pa p'uya, bi mengra Jesús, i map'u ja ra hnɪni Capernaum. Mɪ bahyø ja'i ngue ya 'bup'u ja rá ngu ra Jesús.

² N'na zihmantho bi mpeti yø ja'i, asta hnɪni 'yenyø ja'i p'u ja ra goxthi. Nuna ra Jesús bi xãnbã yø ja'i rá hya Oja.

³ Mente ya ra Jesús, bi zø hmɪ'da yø ja'i. Nu'u goho nja'i bá du n'na nɛ'ɛi bá oxrá fidi ngue tudyø gua.

⁴ Bɪ ne xti cutra dárquɛhi p'u mbo ra ngu brã 'bãhra Jesús. Pɛ hɪmbi zã xti cut'i, porque xandøngu yø ja'i 'bup'u. Janangue bi tets'a yannigu ra dárquɛhi p'uya. Bi xots'a n'na xɛqui ra 'bet'e ha brã 'bãhra Jesús. Ja i çambũ ra dárquɛhi nɪ oxrá fidi.

⁵ Mɪ nu te øtyø ja'i ra Jesús, i padɪ ngue ɛc'ɛi yø ja'i ngue da zã da 'yøthe ra dárquɛhi. Bi 'yɛmbra dárquɛhi p'uya:

—Ague ts'ant'u'i, ya dá pun'na nɪ ts'oqui ya —bi 'yɛmbi.

⁶ Nu'u yø xãnbate ngue ra ley mɪ hup'u, bi mbøcɛ 'mø mɪ 'yø'a ra hya mmanna Jesús. Bi 'yɛmp'u ja yø n'yo mɛni:

⁷ —Nuna ra n'yohu 'bucua, thenmahya Oja na co nu'a ra hya i mma. Porque hɪnjonda zã di punnba yø ts'oqui yø ja'i, hɪnda hønt'a Oja sã ngue da 'yøtra mpunnbi', ɛmp'u ja yø n'yo mɛni.

⁸ Pɛ ra Jesús 'be xi patho te mbɛmp'u ja yø n'yo mɛni ya yø xãnbate ngue ra ley. Bi 'yɛmbuya:

—¿Hanja ngue nguna guí mbɛmhma?

9 Nugä dä xihra n'yohu 'bucua, di embi: "Ya dä pun'na ni ts'oqui ya". Pe nuyä, händi nequi xanho ngue'mo bi mpunnbi ogue hin'na. Pe nu'mo ga embi: "Damj nangui, gui caxni fidi, gui mma", ga embi, nu'mo ngue bi n'yo p'uya, ya gui pahma xanho ngue ja ma ts'edi.

10 A nuyä, damj pahma ya ngue ra N'yohu bi 'ye mahets'i, ja rä ts'edi ua ja ra ximhäi ngue di punnba yø ts'oqui yø ja'i.

Bi 'yembra n'yohu xan'u p'uya:

11 —Nugä di xi'i, damj nangui, caxni fidi, ni ma ni ngu.

12 Ra därkehi p'uya, bi nangui. Bi gaxrä fidi, bi ma rä ngu. Nu'x gätho yø ja'i bi nu te bi nja, gä di 'yøtho. Yø ja'i p'uya, espabi Oja, i ena:

—Hinjam'mø xtä nuh'a te dä nuh'u bi nja ya.

Nuna ra Levi, bi 'yø'te ngue rä xädi ra Jesús.

13 Man'na ra ora p'uya, ra Jesús mahombi map'u ja ra nenzabi. Pe mandøngu dyø ja'i bi mpeti p'u ha 'bui, pe gä bi xännbabi ra hya.

14 Mi tho p'uya, bi zømp'u ja rä oficina n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Levi. Guehna rä ts'unt'ra ra Alfeo, guehna jumba ra menyu yø ja'i ja te pä. Mi nu ra n'yohu na ra Jesús, bi 'yembj:

—Ma ga mme n'yø, ga ø'te ngue ma xädi'i —bi 'yembj.

Nuna ra Levi bi zop'u rä oficina, bi me ra Jesús.

Nuya yø ja'i t'embj ja yø ts'oqui, 'dap'u sihmeu ra Jesús.

15 Man'na ra pa p'uya, nuna ra Jesús bi me yø xädi p'u ja rä ngu ra Levi ngue dä nsihmeu. Xangu yø ngathäi 'bup'u, dä gue hmi'da yø ja'i t'embj ngue ja yø ts'oqui, gä 'dap'u sihmeu ra Jesús. Porque xquet'a 'nehya nne dä denna hya mmanä Jesús.

16 Pe nu'x 'da yø xännbate ngue ra ley, 'ne'da yø fariseo, mi nu te øtra Jesús ngue 'dap'u sihmeu yø ja'i nu'x t'embj ngue ja yø ts'oqui. Nuya mbøcue p'uya, bi 'yembya yø xädi ra Jesús:

—Nu ni xännbateh'u, hingui ho ngue 'dap'u sihmeu yø ngathäi co 'nehyu mi'da yø ja'i ja xangu yø ts'oqui.

17 Mi 'yøde te sipyø xädi ra Jesús, bi 'yemp'u di yahnj p'uya:

—Nuya yø ja'i di hyenni, guehya ni 'yehra 'yøthe ya. Pe yø ja'i xanzaqui, hinga gue'u ni 'ye'u. A nugä, dä ehē ngue gue'u yø ja'i ja yø ts'oqui ga xifi dä hyep'u ra nts'o ga 'yo, hinga gue'u yø ja'i ena ngue ya 'yo xanho dä ehē ga nzofu.

Bi manä Jesús hanja ngue hingui etyø mmui yø xädi.

18 Man'na ra ora p'uya, bi ntini ngue nu'x yø xädi ra Xuua 'ne'u yø fariseo mi etyø mmui. Janangue bi ma 'da yø ja'i p'u 'buhra Jesús, bi 'yembj:

—¿Hanja ni xädi ngue hingui etyø mmui? Conque yø xädi ra Xuua 'nehyø fariseo etyø mmui'u —bi 'yembj.

19-20 Mi dahra Jesús, bi 'yembyø ja'i yaui:

—Nu'x yø ja'i ts'ofu ngue dä nu ra nthäti, hingui etyø mmui mente 'dap'u 'buhma ra novio. Njarbatho ma xädigä ya, hingui etyø mmui ngue 'daua di n'yo'be. Pe bä ep'u ra pa ngue dä zigagui ma nsa'be. Nu'a ra pa'a p'uya, mfaði ngue dä zä dä 'yetyø mmui ya ma xädi mö.

21 Nuna ra 'da'yo hya di xännbate, n'nan'yo na ngue ra nyogui xädi. Tengutho n'na ra 'da'yo ulu, hinda zä di 'bøtra ze'ulu. Porque ra 'da'yo ulu di ngants'i, ya man'na di nts'onna ze'ulu.

22 Tengutho ra 'da'yo vino hingui sä dä sirbu ja ra zexfanj ngue dä zedi. Porque ra 'da'yo vino dä xetra zexfanj 'mø dä sit'i, ja di m'mep'u p'uya. Janangue ra 'da'yo vino, ra 'da'yo xifanj dä sit'i.

Ja rä ts'edi ra Jesús ngue nu te dä zänni di nja'mø ra pa ngue rä ts'äya, gue'a di nja'a.

23 Man'na ra pa ngue säya yø ja'i p'uya, nuna ra Jesús co 'nehyø xädi bi tocabi bi thop'u ja yø nuatrigo. Nuya yø xädi p'uya, bi daxyø trigo bi za.

24 Pe nuya yø fariseo bi 'yembra Jesús:

—¿Hanja ni xädi ngue di mpefi? Conque mmamp'u ja ra ley ngue nu'mø ra pa ngue rä ts'äya, hingui sä ngue to di mpefi —bi 'yembj.

25 Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Xi'mø mi zahra thuh'u n'na ndi ra David, co 'ne'u mi n'youi, ¿ua hinjam'mø gädi xähmu p'u ha nt'ot'i'a te bi 'yø'te?

26 Conque nup'u ja rä ngu Oja mi 'buhra mmäcja Abiatar, nuna maði manda yø mmimmäcjai. Ja bi yurbu ra David ngue bi zi yø thuhme xi t'uspabi Oja ngue dä nu. Bi zi ra David co 'ne'u mi n'youi. Conque nu'x yø thuhme'u, händi unna nt'edi ra ley ngue to bi zä dä zi, hinda høndyø mmäcja yø ts'i'u yø thuhme t'uspabi Oja.

27 A nuyä, nu'a te bi 'yøtya ma xädigä, uangui Oja bä sänni bä nja ra pa ngue rä ts'äya para ngue di dinna nho yø ja'i. Hingue masque bi zän'Oja ra pa ngue rä ts'äya ngue di m'mamman'u yø ja'i.

28 Janangue ra N'yohu bi 'ye mahets'i, ja rä ts'edi ngue nu'a go dä zänni, gue'a di nja'mø ra pa ngue ra ts'äya'a.

3

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu xi 'yoträ ye.

1 Man'na ra pa p'uya, mahombi map'u ja ra nija ra Jesús. Nup'u ja ra nija, mi 'bup'u n'na ra n'yohu xi 'yotrá' ye.

2 Yø fariseo p'uya, tøjtho te øtra Jesús. I nne da nu 'mø ngue di n'øthe 'mø ra pa ngue ra ts'aya, para ngue da záp'u di yapí, da 'yembí ngue hinguí supra ley.

3 Pe ra Jesús bi 'yembrá n'yohu xi 'yotrá' ye: —Bá nanguí n'yø, ga 'bácua made —bi 'yembí.

4 Ya njuantho bi zohyø fariseo p'uya, bi 'yembí:

—¿Te 'be'a má hya mmamp'u ja ra ley ja ngue ga øthu 'mø ra pa ngue ra ts'aya? ¿Ga øthu ra nho, ogue ra n'u? ¿Da t'øthe ra ja'í 'mø xan'u, ogue di njapi da du?

Nu'u ts'o p'uya, hñte ga ndatho.

5 Ra Jesús bi hyeti gátho yø ja'í 'bup'u, pe di nequí ngue mbøcue. Pe tu rá mmái ngue mandø nmaxitho yø mmái yø ja'í. Bi 'yembrá n'yohu mi'u p'uya:

—Damí majní 'ye ya —bi 'yembí.

Ra n'yohu p'uya bi macrá 'ye, pe 'bexpi zä rá 'ye mi'u.

6 Mí zä mí nu yø fariseo ngue bi n'øthe ra Jesús, bi ma p'uya. Bi 'yøtra junta. 'Dap'u bi mpetih yø ja'í ra Herodes, bi zänni ha di japi da hyo ra Jesús.

Ra Jesús mahombi 'yøthe xangu yø därkehi.

7-8 Ra Jesús bi me yø xädi, i map'u ja ra nenzabi Galilea. Pe xandøngu yø ja'í bi denni, porque øhyø ja'í ngue øtyø milagro ra Jesús. Nuya yø ja'í ya, yø mmøngu 'da p'u ja ra häi Galilea, yø mmøngu 'da p'u ja ra hñini Jerusalén, yø mmøngu 'da p'u ja ra häi Judea, yø mmøngu 'da p'u ja ra häi Idumea, yø mmøngu 'da p'u man'na nguadi ra dathe Jordán, xangu mi'da yø hñini ja'u yø häi ha ja ra hñini Tiro 'nehra hñini Sidón, gä ja bi 'yep'u yø ja'í.

9-10 Xangu yø därkehi bi zøp'u mi 'bøhra Jesús. Gä bi 'yøthe, asta di ntøtyø ja'í ngue nne da zømp'u 'bähra Jesús. Porque høntho da dæpa rá he ra Jesús, 'bexi sä ha hemyø ja'í. Janangue bi xihyø xädi ra Jesús ngue di nsä n'na ra barco, ja da yarbu. Porque hinga mbønnu ngue ni mantho di mpeti mi'da yø ja'í.

11 Xquet'a 'bup'u 'da yø ja'í ngue n'youi yø ts'onthi. Nu'mø bi guarbu 'bähra Jesús, ra ts'onthi di japra ja'í ngue ndantyømmu. Ne di japi ngue nts'edi ga ya ra ja'í, i ena:

—Gue'e rá Ts'ant'u i Oja —i embí.

12 Pe ra Jesús janjuani ngue di hejpi ngue hinda má te'o.

Ra Jesús bi 'yexi 'demá yoho yø xädi.

13 M'mefa p'uya, bi map'u bi ja n'na ra nyuni ra Jesús. Bi zonhni hangu bi neprá mmái da zofø ngue bi map'u 'bái.

14 Ja bi zijpu 'de'má yonc'ei yø xädi, bi 'yets'í ngue 'dap'u di n'youi. Guehya da menhni di map'u ja yø hñini ngue da xihyø ja'í rá hya Oja.

15 Bi unna ts'edi ngue da zä da 'yøthe yø därkehi, 'ne da 'yøthe yø ja'í n'youi yø ts'onthi.

16 Ja ua yø thuhu ya 'de'má yonc'ei bi thanhni: ra Simu nuna i nhuta m'mefa ngue i Bedu,

17 ra Jacobo, 'nehra Xuua guehya yø ts'ant'u ra Zebedeo ya, 'ne guehya i hutra Jesús ngue ra Boanerges porque nuna ra hya na, i nne da má ngue ya manzaqui, øntho ra ngäni 'mø ya,

18 ra Andre, ra Lipe, ra Bartolomé, ra Mateo, ra Toma, ra Jacobo nuna rá ts'ant'u ra Alfeo, ra Tadeo, 'nehna man'na ra Simu yø n'yohu yø ja'í n'youi ra partido ngue ra cananista,

19 ra Judas Iscariote nuna bi dä ra Jesús.

Nu'u yø mení ra Jesús bi ma ngue da sijpu ha 'bøhyø ja'í.

Nuna ra Jesús, mi juadi bi 'yexyø n'yohu ja ngue da mep'u di ma, i ma rá ngu p'uya, 'dap'u ni 'yo.

20 Mí zønná ngu p'uya, mahombi mpeti xandøngu yø ja'í, asta xinga mbongui ra ora da zuii rá hmε yø xädi ra Jesús.

21 Mí 'yøhyø mení'a te øtra Jesús, bi ma p'uya ngue xtabá nzijpu ha 'bøhyø ja'í. I ena: —Hantho sührá nloco'a —enyø mení.

Nu'u yø xännbate ngue ra ley embí ngue ra zithu fäsi te øtra Jesús.

22 Nu'a ga mmanyø ja'í te øtra Jesús, nu'u yø xännbate ngue ra ley xpi 'yε'a Jerusalén, bi 'yε'n p'uya:

—Nuna ra n'yohu na, ra zithu n'youi na. Porque nu'a ra zithu rá hmu yø ts'onthi, gue'a di hatra ts'edi'a ngue sä øthe yø ja'í n'youi yø ts'onthi.

23 Janangue nu'mø mi dahra Jesús, bi 'yembí:

—Gú pahmu ngue nu'u yø ts'onthi n'youi yø ja'í, gue'u yø mefi ra zithu'u. Pe hinda ne ra zithu di hejpasε yø mefi.

24 Xip'u ha di manda n'na ra dast'abi, nu'mø di ndunhyø ja'í, hñinjam'mø da zä da zehyø hya.

25 Xip'u ja n'na ra ngu ya, nu'mø di nsæε yø ja'í 'bup'u, da 'yεhra pa di n'uεni.

26 Njarbøtho na ra hya di xi'ahya ya. Xi'mø ngue di hejpasε yø mefi ra zithu, ya rá 'befise di ts'oní.

27 Xi n'na ra n'yohu xanzaqui, 'bøambo rá ngu, hinda zä to da yat'ambo rá ngu ngue da juppi te pets'i. Nu'mø da thutra mmønnigu, gue'mø da zä to da yat'ambo 'mø. Di njadä p'uya, di tut'a ra zithu di manda yø ts'onthi, janangue sä di øthe yø ja'í n'youi yø ts'onthi.

²⁸ A nuyá, damí pahmá ngue majuaní na ra hya ja ua, ngue nu'a te gâma ts'oqui otyô ja'i, da gue'a te gâma hya man'u ga ya yô ja'i, da zâ di mpunnbi.

²⁹ Pê nu' rã ja'i da nõmman'u rã Espiritu Santo, ya hĩndj punnba Oja.

³⁰ Nguna ra nya bi manna Jesús, porque embyô ja'i ngue rã zithu fãts'i te otra Jesús.

Bi manna Jesús ndana gue'a da bõni ngue da yô'e tengutho 'mò drá mení.

³¹ Nu'a rã ora'a p'uya, nuna rã Jesús bi zõhrá mamá 'nghyô n'yohu 'bãp'u thi. Bi manda bá ts'o rã Jesús ngue di nyauí.

³² Xangu yô ja'i di mãspru 'bãhra Jesús. Bi t'embuya:

—Ní mamá 'nê nĩ n'yohu 'bãcua thi, i nzo'i ngue guí nyauí 'na —bi t'embí.

³³ Mĩ dahra Jesús, bi 'yenthõ:

—Ma ga xi'ahu ndana mã mamá, ndana mã n'yohu —bi 'yena.

³⁴ Bi hÿetyô ja'i di mãspru 'bãi, bi 'yembuya:

—Bucua ya yô ja'i di nnõpe ngue mã mamá, di nnõpe ngue mã n'yohu.

³⁵ Porque nuya yô ja'i di ho da 'yõrpabi rá pãhá Oja, guehya ãnthõ mã mã mã ya, õgue mã n'yohu ya, õgue mã nju.

4

Rã Jesús i hÿeipa rã hya n'na rã momhmudã.

¹ Man'na ndĩ p'uya, nup'u ja rã nenzabi Galilea, bi xãnnba rã hya yô ja'i rã Jesús. Pê mandõngu dyô ja'i bi mpeti p'u ha 'bãi. Janangue bi yãrbu ja n'na rã barco ja bá mĩp'u. Bi zoquits'u rã nenzabi, i ma mbo rã dehe. Gãtho yô ja'i 'bu'a nenzabi.

² Xangu yô hya bi xãnnba yô ja'i, honi te guí hÿeipa yô hya xifi. Nguna n'na rã hya bi hÿequi, bi 'yembyô ja'i:

³ —Damí 'yõrpahu rã güenda xandõnho ya yô hya ga xi'ahu ya. N'na rã n'yohu bi ma da ponna trigo.

⁴ Nup'u bi thõgui ngue ponyô hmudã, bi zop'u ja rã 'yu 'da yô hmudã. Bi map'u yô ts'int's'u ngue bi za yô hmudã.

⁵ Mĩ'da yô hmudã bi moni, bi zop'u hĩngui pidi rá hãi ngue o rá do. Guehya yô hmudã n'nahmanthõ bi bõts'e ngue hĩngui pidi rá hãi p'u bi zo.

⁶ Hĩnga ya mbo pa yô 'yu. Nu'mò bá põxra hyadi, bi 'yuhyô hmudã ya xi bõts'e.

⁷ Mĩ'da yô hmudã bi zop'u ja yô 'uini. Mĩ nte yô 'uini p'uya, bi ts'onnyô hmudã ngue bi hÿõt'ambo. Ya hĩmbi nja yô hmudã.

⁸ Mĩ'da yô hmudã bi zop'u ja rã hõga hãi. Nu'mò mĩ bõts'e, mazihõthõ guí nẽqui. Mĩ nja p'uya, 'dãte mã'det'a bi bõni ngue n'na mhmudã. Mĩ'da p'uya, hyate bi bõni ngue n'na mhmudã. Mĩ'da p'uya, n'na ciento bi bõni.

⁹ A nuyá, di nja ni gu ngue guí 'yõhmá na rã hya di mmangã ya —bi 'yenna Jesús.

Rã Jesús bi mã hanja ngue honi te guí hÿeipa rã hya xihyô ja'i.

¹⁰ Ya 'yo pa gãtho yô ja'i p'uya. Nu'u 'de'mã yoho yô xãdi rã Jesús bi guarbu 'bãi, da guehyô ja'i nu'u tobe 'bãrpã bi guat'i. Bi 'yãnnbaya te ga mbõnya yô hya xi hÿequi.

¹¹ Rã Jesús bi 'yembi:

—Nuya yô hya hĩngui fãdi ha di mãnda Oja yô ja'i, i nne Oja ngue da dinnĩ mmãihũ hanja ya yô hya ya. Pê nu'u mĩ'da yô ja'i, guehya di honi te dadi hÿeipa yô hya di xifi.

¹² Nu te gã nnu ya yô ja'i ya, ãnthõ 'mò hĩnte bi nu. Nuya yô hya õde di mmangã, ãnthõ 'mò hĩn temã hya bi 'yõde. Gue'a di sigueho rã nts'o ga 'yo'a. Oja p'uya, ya hĩndj punnba yô ts'oqui yô ja'i.

Rã Jesús bi mã te ni bõnya yô hya bi hÿeipa rã momhmudã.

¹³ Rã Jesús bi 'yembyô ja'i yauí:

—Xquet'a 'nẽ'ahu hĩngui pahmu te ni bõnya yô hya dadi hÿecã 'mò. ¿Pê hague gdã japi da dinnĩ mmãihũ te ni bõnya yô hya ga hÿecã mãhõn'a 'mò?

¹⁴ Nuna rã momhmudã di mmangã, guehna rã ja'i pap'u 'bãhyô ja'i ngue bi mmambrã hya Oja na.

¹⁵ Nuya yô ja'i ngue hõnthõ bi 'yõhra hya, guehya guí nhÿeipi ngue rã nen'yũ p'u bi zo yô hmudã ya. Hõnthõ juadi bi 'yõhra hya, bi map'u rã zithu, bi japi bi pumbẽni rã hya xi 'yõde.

¹⁶ Mĩ'da yô ja'i, guí nhÿeipa rã hãi hĩngui pidi ngue mĩ o rá do p'u bi zo yô hmudã. Mĩ zã mĩ 'yõhra hya yô ja'i, janjuani di johya ngue bi nu manho.

¹⁷ Guehya yô ja'i hĩmbi bent'i xanho rã hya ya. Zits'uthõ honi ha di hÿep'u rã hya. Nu'mò bi ts'ui ngue rã hya ãc'ãi, 'bexi cohyõ mmãi.

¹⁸ Mĩ'da yô ja'i p'uya, guí nhÿeipabi rá hãi ngue ja yô 'uini p'u bi zo yô hmudã. Guehya yô ja'i bi 'yõde hanja rá hya ya.

¹⁹ Pê nu'a te yô befi i ja n'na pa ngu n'na pa, hõndyô 'befi ni ma yô mmãi yô ja'i. Di ja ndummã honi ha di mmẽmmeti. Hĩnga ngut'a te gã sãnni da 'yõ't'e. Ya hĩn tema nhothõ bi 'yõrpabi na rá hya bi 'yõde.

²⁰ Pê mĩ'da yô ja'i guí nhÿeipa rã hõga hãi p'u bi zo yô hmudã. Nu'mò mĩ 'yõhra hõga 'da'yo hya, bi nu manho. Bi 'yõrpabi rá nho nã rá hya bi 'yõde. Pê 'bã i'da yô ja'i ngue mathõguithõ bi 'yõrpabi rá nho rá hya bi 'yõde.

Rã Jesús bi hÿeipa rã hya n'na rã nyot'i.

²¹ Mãhõmbi 'yembyô ja'i rã Jesús:

—Xi'mò ngue hã rã nyot'i n'na rã ja'i, nu'a rã nyot'i hã, hĩnda gombu ja rá huada. 'Nẽ hĩnda hÿõt'a 'bit'ots'i. Sinoque da hÿõxpũ

ja ra nthoxanyot'i n'namhma di yot'i xanho mbo ra ngu.

²² Njarbatho ya yø hya hingui fadi hanja ya. Zi yohotho yø ja'i tinyø mmui hanja ra hya. Pe da 'yehra pa ngue gätho yø ja'i da badi hanja ra hya.

²³ Di nja ni gu ngue gui 'yøhma ya yø hya di mmangä.

²⁴ Mahombi 'yembyø ja'i ra Jesús:

—Damí 'yet'ammuihu teni bønya yø hya di mmangä. Nu'mø gui 'yørpahu masu ya yø hya ya, da dinni mmuihu xanho hanja ra hya.

²⁵ A nu ra ja'i da dini xanho ra mmui hanja ra hya, da max Oja ngue man'na di bahra hya. Pe nu ra ja'i hingui nne da 'yørpabi masu ra hya di mma, nu'a zits'u ra hya padi, da thanbji.

Ra Jesús bi hiejpa ra hya n'na ra hmudä 'mø bi thuhu.

²⁶ Ra Jesús bi 'yena:

—Nuya yø ja'i di manda Oja, gui nhyeipi tengutho 'mø bi thu'a n'na ra hmudä.

²⁷ Nu ra ja'i bi duhra hmudä, di sigue di mpetho mente 'danyo pa brä o häi ra hmudä, sär'mø da bogui, da böxpuya. Pe nuna ra ja'i bi duhra hmudä, hingui padi hanja ngue bä te ra hmudä.

²⁸ Porque ra häi øt'e ngue da bohra hmudä, da bøts'e, di ndaxi, da 'yot'i.

²⁹ Nu'mø bi 'yot'i, da soqui.

Ra Jesús bi hiejpa ra hya n'na mhmudä ra mostasa.

³⁰ Mahombi 'yembyø ja'i ra Jesús:

—Mahonga hycä man'na ra hya ya. Ma ga xän'naha ha di njap'u di nxandyø ja'i da zo rä 'ye Oja ya.

³¹ Nup'u rá mudi, tengutho n'na zihmudä ra mostasa, ngue man'na zitchu ngue gätho mi'da yø hmudä ja ua ja ra ximhäi.

³² Pe nu'mø bi ma nthuhu na ra hmudä na, man'na tate ra dat'o ngue gätho mi'da yø c'ani ja. Nup'u ja yø 'yet'o, ja ørbu yø 'bafi yø ts'ints'u.

³³ Xangu yø hya bi hycra Jesús. I honbji ndana ra hya da dini xanho p'u ja yø mmui yø ja'i, gue'a xännbabi'a.

³⁴ Nu'mø yasui yø xädi p'uya, i xifi te ga mbønyø hya di hycqui. Pe nu'mø gue'u mi'da yø ja'i xännbabi ra hya, guehya honi te gui hiejpa yø hya xännbabi ya.

Ra Jesús bi säyabi ra ndahi conyø fanthe.

³⁵ Mi dähra nde'a ra pa'a, bi 'yembyø xädi ra Jesús:

—A nuyá, ma ga 'dasu ra zabi gdä mähä man'na nguadi.

³⁶ Nu'u yø xädi ra Jesús, mi juadi bi 'yehyø ja'i, bi yarbu ja ra barco mi o ra Jesús, bi ma. Bi mähä mi'da yø barco mi jap'u.

³⁷ Nup'u ja ra zabi, bi nanga n'na ra ndate ndahi. Nu'u yø fanthe nangui, so mbo ra barco. Janangue ya nne da thuntra barco ngue'a ga nhyu.

³⁸ Pe ra Jesús mambji oxpu ja n'na ra nhudi jap'u ja ra xätha ra barco ngue aha. Nu'u yø xädi p'uya, bá äp'u bi aha, bi 'yembi:

—Ague grá xännbate, ya ga tuhu. Nu'a'i p'uya, gui ätho —bi 'yembi.

³⁹ Mi nangra Jesús, bi hejpabi ra ndahi 'nēhyø fanthe. Bi xifi ngue di nsäya. 'Bexque'a ra ora'a p'uya, ga bi nsäya.

⁴⁰ Pe ra Jesús bi 'yembyø xädi:

—¿Hanja ngue gui sūhu? ¿Ua hingui εc'ei ngue ga fáxahu? —bi 'yembi.

⁴¹ Mi nu yø xädi ra Jesús ngue te bi 'yøt'e, bi ntinnbatho yø ts'u mi ja. Di n'yembi n'na nu n'na p'uya:

—¿Te'o ni n'yohu na n'yø? Asta ra ndahi 'nehra dehe εc'ei 'mø bi zofu —di n'yembi.

5

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu mi n'youi yø ts'onthi.

¹ Mi zøm man'na nguadi ra zabi, ja ra häi ni hu ngue Gadara.

²⁻³ Hontho bi bömp'u ja ra barco ra Jesús, ya xpa ep'u n'na ra n'yohu mi n'youi ra ts'onthi. Nuna ra n'yohu na, mi nnøpa ngu p'u ja yø n'o yø ánima. Madague'a nthat'i conyø cadena, pe xejtho. Janangue ya hinjongui sä da zammi.

⁴ Xangu yø nnidi ngue nthat'i yø 'ye 'nēhyø gua conyø cadena. Pe xejtho, hingui hät'i da zammi.

⁵ Ra pa ra xui 'yo dapo, bi 'yop'u ha o yø ánima, i mafi haru ni ma. 'Nε xa nguahyø nsä'mi rá do'yo ngue di nte yø do.

⁶ Yap'utho mambá εhe, pe mi hyandra Jesús. Bi ntih i ndantyøhm p'u 'bäi.

⁷ Ra ndøts'edi i zofu, bi 'yembi:

—Ague Jesús, rá Ts'ant'u'i Oja nuna jasc rá ts'edi, ¿hanja ngue gadi nthint'ua di 'bui? Nguet'Oja'i, 'yo gadi angui.

⁸ Nguna ra hya bi manna n'yohu, porque ya xi xihra ts'onthi ra Jesús ngue da hycp'u ra n'yohu n'youi.

⁹ Ra Jesús bi 'yembi:

—¿Teni hu'i?

Ra n'yohu p'uya bi 'yena:

—Nnä hugä ngue yø mmundotho gähe, porque xangugähe —bi 'yembi.

¹⁰ Nu'u yø ts'onthi p'uya, bi xihra Jesús ngue nup'u mi 'bui, hinga yap'utho da menhni.

¹¹ Ja mi 'yorbatho n'na 'bui yø ts'udi, ma'yoni p'u bi ja ra nguani.

¹² Nu'u yø ts'onthi p'uya, bi 'yembrä Jesús:

—Damí 'dacje ra nt'edi ga cut'ähe p'u ja yø mmui yø ts'udi bi 'yo na —bi 'yembi.

13 Ra Jesús bi unna nt'edi yø ts'onthi ngue ja i map'u. Janangue bi hye'p'u ra n'yohu mi n'youi, bi ma, i ncarb'u ja yø mmu'i yø ts'adi p'uya. Nu'u yø ts'adi mi jua'i yo mahuah'i. Bi gu ra 'dih'i yø ts'adi p'uya, bi nhyørb'u ja ra zabi. Gä ja bi jarbu ra dehe.

14 Nu'u mi fähyø ts'adi p'uya, bi nsu 'mø mi nu te bi nja. N'na 'dihitho bi map'u bi ja ra hnini ngue ba ma te bi nja. Da gue'u yø ja'i 'da'a n'nanni bi 'bui, gä bä xifi. Mi 'yøhyø ja'i'a te bi nja, mandøngu dyø ja'i bä ehe da nu.

15 Mi zonyø ja'i p'u 'bahra Jesús, 'dap'u 'buhmi'a ra n'yohu mi n'youi yø ts'onthi. Ya hñte di ja, ya he ra ulu, ya xi dits'i. Pe bi zu yø ja'i'a te xi nja.

16 Nuya yø ja'i xi nuse'a te xi thohra n'yohu mi n'youi yø ts'onthi, 'ne'a te xi thohyø ts'adi, gä xihyø ja'i nuya ja söho.

17 Yø ja'i p'uya, bi xihra Jesús ngue da ma.

18 Janangue mahømbi yarb'u ja ra barco ra Jesús ngue da ma. Nu'a ra n'yohu mi n'youi yø ts'onthi, bi xihra Jesús ngue xtä mmep'u ni ma.

19 Pe himbi nepra Jesús, sinoque bi 'yembj: —Man'na xanho ni ma ni ngu. Dam'i xihni men'i te dá øt'a'i. Xihni amigo. Dam'i xifi ha bi nja ngue bi huεc'a'i Oja bi 'yøthe'i —bi 'yembj.

20 Bi ma ra n'yohu p'uya, bi n'yo gätho p'u ja yø hnini Decápolis, xifi gätho yø ja'i te xi 'yørpabi ra Jesús. Nu to gä bi 'yøde te xi 'yøtra Jesús, gä di 'yøtho.

Ra Jairo bi zixra Jesús ngue da øthebi rá t'ixu.

21 Mi zømman'na nguadi ra zabi ra Jesús, xandøngu yø ja'i hømbi mpeti.

22 Bi zø'a n'na ra n'yohu 'bet'o ngue di manda p'u ja ra nija p'uya, ni hu ngue ra Jairo. Bi ndantyøhm'u p'u 'bahra Jesús.

23 Janjuani ngue äpra mate, bi 'yembj: —Nugä nnä ehe ga xi'i ngue ma t'ixu di si, ya pa man'u, ya ja ngue da du. Xi'mø gui 'yørc'a ra mate ga mme, gui japni 'ye p'u ja rá do'yo, janangue da zä ra n'u hembj.

24 Nuna ra Jesús bi me na ra n'yohu bi zits'i. Xangu mi'da yø ja'i bi denni asta di ntørb'u ja ra 'yu.

25 Nu'u yø ja'i ni dennä Jesús, n'youi p'u n'na ra xisu ngue ya n'ne'ma yonjeya mi hembra m'mäc'i.

26 Nuna ra xisu mađi hyenni, xandøngu rá menyu xi uni ngue honyø 'yøthe da 'yøthe. Ya xi uni gätho'a te mi pets'i, porque nne ngue da zä te hembj. Pe hñ'i zä'a ngue mađi n'yøthe. Sinoque man'na man'i ma man'u.

27-28 Mi zä mi 'yøhna ra xisu ngue øtyø milagro ra Jesús, bi 'ygnä xisu p'uya: "Nu'mø ga thärpabi rá he ra Jesús, da zägui", bi 'yena. Janangue bi nthinnb'u ha mma yø ja'i p'uya,

asta gue'mø mi guatra Jesús ngue bi därpa rá he.

29 Ngu'i därpa rá he p'uya, 'bexpi nsäya ra ji, bi zä ra n'u mi hembra xisu.

30 Mi bahra Jesús ngue bi zä n'na nc'ei connä ts'edi, bi m'mä p'uya ngue heçtyø ja'i. Bi 'yembj:

—¿Te'o bi därcaqui ma he? —bi 'yembjø ja'i.

31 Bi 'yem'mø mi dahyø xädi ra Jesús:

—Gui änni to bi dät'a ni he. Conque gui nnu ngue xandøngu yø ja'i di ntøt'ua nnä mähä —bi 'yembj.

32 Pe ra Jesús bi sigue di za di heçi yø ja'i, ngue nne da bađi te'o bi dädi.

33 Nu'a ra xisu p'uya, ya pađi te xi 'yøt'e, mmap'u p'uya ni huaqui ngue su. Bi ndantyøhm'u p'u 'bahra Jesús. Bi xi'a njuani ngue xi därpabi rá he.

34 Nuna ra Jesús bi 'yembj:

—Ague t'ixu, ya bi zä'i ngue gä 'yεc'ei ngue di zä'i commä ts'edigä. Ni ma ya, da hyu ni mmu'i ngue bi zä'i —bi 'yembj.

35 Nuna ra Jesús, mente yau ra xisu mađi hyenni, bi zø hman'na nc'ei bá nexp'u ja rá ngu ra Jairo, bi 'yembra Jairo:

—Ya bi du ni t'ixu n'yø, 'yonj mantho gui sixra xännbate —bi 'yembj.

36 Nuna ra hya bi sihra Jairo, bi 'yøhra Jesús, pe hinguø ørpatho masu. Sinoque bi 'yembra Jairo:

—Yo sä gui su'a si'i ngue bi du ni t'ixu. Sinoque mađi 'yεc'eigui ngue da zä ga fäxa'i —bi 'yembj.

37 Ya himbi nepe xtä thogui gätho yø ja'i. Sinoque høndra Bedu bi zits'i, co 'nçhya yonc'ei di n'yohu, ra Xuua 'nçhra Jacobo.

38 Mi zømp'u ja rá ngu ra Jairo p'uya, ya zonyø ja'i, tär'man'u yø mmu'i ngue ya xi du ra hmute.

39 Pe ngu'i zønna Jesús, bi yut'ambo, bi 'yembjø ja'i:

—¿Te 'be'a guø øthu ua gadi yännihø? 'Yonj mantho gui zøhm'u. Nuna ra hmute hinguø tu na, i atho na.

40 Pe nuya yø ja'i yau ra Jesús, i thenthø, porque pađi ngue ya xi du ra hmute. Mi bøn'athi gätho yø ja'i p'uya, ra Jesús bi thop'u brä 'benna hmute. Ni n'youi rá papá ra hmute 'nçhrä mamá. Co 'ne'u yø xädi ni n'youi.

41 Ra Jesús bi bennbä rá 'ye ra hmute xi du, bi 'yembj:

—Talita cumi —bi 'yembj.

Nuna ra hya na p'uya, i nne da ma ngue ena: "Ague grä hmute, di xi'i, mađi nangui".

42 Hønthø bi manna ra hya na p'uya, 'bexpi nangra hmute, bi n'yo. Ra hmute p'uya, ya 'de'ma yonjeya mi 'bui. Nuya bi nup'u bi bennate ra hmute, di 'yøtho.

43 Pe ra Jesús emmei di hejpa yø ja'i ngue hinjonda ma te bi 'yøt'e. Bi manda p'uya ngue di t'unna hme da zi ra hmute.

6

Nu'u yø mmenguhu ra Jesús hingui ec'ei te øt'e.

1 Mambá ep'u ja rá ngu ra Jairo ra Jesús, i map'u ja rá hái bá nte, bi me yø xádi.

2 Nu'mø ra pa säya yø ja'i p'uya, pap'u ja ra nija ra Jesús, ngue bi xännbabi ra hya yø ja'i. Xangu yø ja'i øxra hya bi ma. Pe ga di 'yødyø ja'i hanja'a ra hya øde, di n'yembi:

—¿Haru go bá ha'a ra hya xännbate na ra n'yohu ya ua? ¿Hague go ga mba'a ra hya paði? ¿Hague ga nza øtyø milagro?

3 Conque guehna ra yaxi rá ts'ant'u ra Maya na. Yø n'yohu p'uya, guehna ra Jacobo, 'nehra José, 'nehra Judas, 'nehra Simu. Yø nju p'uya, ga 'dadua ra hnini di 'bahma.

Janangue embyø ja'i ngue to bi zä man'yohu na ra Jesús. Hingui ørpatho masu yø ja'i ra hya xifi.

4 Pe bi 'yembyø ja'i ra Jesús:

—Gátho yø pøngahya Oja n'nanni ni 'yehé, ga hnu mansu. Pe nu'u yø mmenguhu yø pøngahya, hingui nnu mansu. Ni xinga gue'u to 'bøp'u ja rá ngu ra pøngahya di nnu mansu.

5 Ja bi njap'u ngue himbi zä xtä 'yøt'e xangu yø milagro ra Jesús. Høndi zi hangutho yø dárquēhi bi japrä 'ye ngue bi 'yøthe.

6 Di 'yødra Jesús hanja ngue hingui ec'ei yø mmenguii.

Nu'u 'de'ma yoho yø xádi ra Jesús, bi 'yet'i ngue da xännba ra hya yø ja'i.

Mi bømp'u ja ra hnini mi 'bahra Jesús, bi ma bá n'yop'u ja yø hnini, manyarbu i ma ngue xännba ra hya yø ja'i.

7 Nuya 'de'ma yoho yø xádi ya xi huanhni, bi zofo ngue da mænnba ja yø hnini. Bi xifi ngue yø yonc'ei p'u da ma. Bi unna ts'edi ngue da 'yøthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi.

8 Bi xi p'uya, ngue hin teni buxa da gats'i. 'Ne hin tema thuhme da hyats'i. 'Ne hin tema henyu da hyats'i. Sinoque høndra tøhø da hyats'i.

9 Bi xifi ngue da guxyø thixfani 'ne hinda gaxrá mponi.

10 Bi sigue bi 'yembi:

—Nu'mø ga sømhmu p'u ja n'na ra hnini, nu'mø to da zixahu rá ngu ngue di säya'ahu, ja m'mahmu p'u ja ra ngu di n'na'ahu ra ts'äya, asta gue'mø guá ehmu.

11 Nup'u ja n'na ra hnini gui sømhmu, 'ne hinda n'na'ahu ra ts'äya, ogue hinjonda 'yøt'ahu masu, dami thogui, gdi máhä n'nanni ra hnini. Pe dami huamhmrä fonthäi di n'youi ni mbonguahu, gue'a ra

hme'ya ngue ya da thep'u ya yø ja'i himbi 'yøt'ahu masu.

12 Nu'u yø xádi ra Jesús bi ma bá n'yop'u ja yø hnini. I xihyø ja'i ngue da hycp'u ra nts'o ga 'yo.

13 Xangu yø nnidi bi 'yøthe yø ja'i n'youi yø ts'onthi. Nu'mø bi gøspabi ra aceite yø dárquēhi, 'bexi sä ha hembj.

Ra Herodes embi ngue nuna ra Jesús, gue'a ra Xuua mi øtra nxixya.

14 Nuna ra dast'abi Herodes mi 'yøde te mmanyø ja'i ngue xangu yø milagro øtra Jesús. Bi 'yemp'uya:

—Nugä di ena ngue xpi bennate'a ra Xuua mi øtra nxixya. Janangue sä øtyø milagro —bi 'yena.

15 Mi'da yø ja'i p'uya bi 'yena:

—Nuna ra n'yohu i hma, rá nze'gui guehna ra pøngahya Elias.

Pe mi'da yø ja'i p'uya, bi 'yena:

—Nugä di ena ngue 'bui toni pøngahya Oja na.

16 Ra Herodes bi 'yena p'uya:

—Pe nugä di ena ngue gue'a ra Xuua mi øtra nxixya xpi bennate ya. Porque nuna ra Xuua, guehna dá mandagä bi thejpabi rá ya na.

Ja mmangua ya ha bi nja ngue bi du ra Xuua mi øtra nxixya.

17 Nu'mø yø pa xa thogui, bi manda ra Herodes ngue bi mbentra Xuua, bi dut'i conyø cadena bi got'a fädi. Bi øpi ngue nuna ra Xuua ya xi xihra Herodes ngue hingui ho di m'mahmi na rá 'bepo Herodias nuna marä xisu na rá n'yohu Lipe.

18 Nuna ra Xuua, xi 'yembra Herodes: "Hin'ya ra nt'edi gui m'mahmi ni 'bepo", xi 'yembi.

19 Mi 'yøhra xisu na ra hya mmanna Xuua, bi mbøcø ra xisu, i sahra Xuua ngue'a te ra hya bi ma. I nnepe ngue da tho ra Xuua.

20 Pe ra Herodes hingui nne da hyo, porque nnu mansu na ra Xuua, 'ne parpi ngue ra hoga n'yohu. Nu'a te ra hya mi mmanna Xuua, maði ho da 'yøde, pe mi yøbenitho ha ga 'yøde te gäma hya mmanna Xuua.

21 Pe nuna ra Herodias bi dini ha di japrä Xuua nuna sui. Mi zøhra pa bi nsännigo ra Herodes. Bi zonhyø mmist'abui ngue bi 'yørpabi ra nts'ihme. Gátho yø hmu yø soldado, ga bi zofo. Nup'u ja ra hái Galilea, gátho'u yø ja'i hnu mansu p'u ja yø hnini, ga bi zofo.

22 Nuna rá t'ixu ra Herodias, bi yørbu 'bahyø ja'i xi petra Herodes ngue sännigo, bi mahra hneji p'uya. Ra Herodes co gátho yø ja'i bi ho te øtra hmute. Janangue bi 'yembra hmute ra Herodes: "Nu'mø tema cosa gui 'yáqui, nugä ga 'da'i", bi 'yembi.

23 Ra Herodes bi 'yexa ntestigo Oja ngue majuaní di unna hmute'a te gâma cosa da 'yâpi, madague'a di un made'a te gâ pets'i.

24 Ra hmute p'uya, hinga 'bexpi xifi te 'be'a nne da 'yâpi. Sinoque 'be bá ãnna mamá. Bi 'yembj: "Ague mamá, ¿teni 'be'a ga ádi?" Nu'a rá mamá ra hmute p'uya, bi 'yembj: "Damí 'yâpya ngue di 'da'i rá ya ra Xuua mí òtra nxixya", bi 'yembj.

25 Nu'a ra hmute p'uya, bi mengui, i ma mbo, ngue bá embra dast'abi: "Nu'a rá ya ra Xuua mí òtra nxixya ya, damí 'daqui, di o n'na ra mohi", bi 'yembj.

26 Mí zâ mí 'yode te 'be'a t'âpra dast'abi, mambi dudrá mmái. Pe ya xí má ngue di unna hmute'a te da 'yâpi. Yò ja'i 'bup'u ha mí 'bui, gâ xi 'yode te xí má. Bì manda p'uya ngue bi t'unna hmute'a te ádi.

27-28 Bì 'yet'a n'na ra soldado da hejpa rá ya ra Xuua p'u ja ra fâdi p'uya. Bá jat'a n'na ra mohi, bi t'unna hmute. Ra hmute p'uya, bi dâpra mamá'a ra ya bi t'unni.

29 Mí bahyò xâdi ra Xuua ngue ya bi du, bí ma bá hannbâ rá do'yo ra ánima ngue bi 'yâgui.

Ra Jesús bi 'yot'e ngue bí nsihme cat'a mahuahí ma'yohu.

30 Mambá pengyò xâdi ra Jesús ngue bá manna hya p'u ja yò hnini, bi dâpra güenda te xi 'yot'e, bi dâpra güenda temá hya xí nxãnnbate.

31 Nu'u yò pa'u, ní ma ní 'yehyò ja'i p'u 'buhra Jesús. Nuna ra Jesús co 'nchyò xâdi, ní xingra hmé da mbongui rá ora da zi. Janangue bi 'yembyò xâdi:

—A nuyá, ma ga mmáhâ p'u hínjo'o yò ja'i ya, n'namhma ga nsâyahu zits'u.

32 Bì yurbu ja n'na ra barco ra Jesús conyò xâdi, jí map'u hínjongui 'bui.

33 Xangu yò ja'i bí nu 'mò mí ma ra barco, pe padí te'o ní op'u ja ra barco. Bì ma yò ja'i p'uya, ní n'yoguatho, bi denna nenzabi. Nup'u ja yò hnini thohyò ja'i, i ter'mí'da yò ja'i, mandongurbu ní ma yò ja'i. M'met'o bi zonyò ja'i p'u ha ja ngue da zonna barco.

34 Mí zòhra barco bá o ra Jesús, bi bõni. Pe ya mandongu dyò ja'i 'bup'u. Bì husejpya, porque yò ja'i 'bui tengutho yò de'yo 'mò hínjo'o to da mádi, njarbutho. Janangue ndò ya'atho rá ora bi xãnnbâjí rá hya yò ja'i rá Jesús.

35 Ya ní ma dí nde p'uya, bi guatyò xâdi ra Jesús, bi 'yembj:

—Ya bí nde, 'né nuua dí 'buhma rá dapo ua.

36 Damí 'yehyò ja'i, n'namhma da map'u bí ja yò hnini, da dãnse rá hmé da zi.

37 Bì 'yembyò xâdi ra Jesús:

—Damí unhnu rá hmé da zi yò ja'i —bì 'yembj.

Nu'u yò xâdi p'uya, bi 'yembj:

—¿Haru gue ga hãhu'a yo ciento ma pa ra nzãbi ngue ga tãmphu rá hmé da zi yò ja'i 'bucua? —bì 'yembj.

38 Mahõmbi 'yembyò xâdi ra Jesús:

—Damí nu hangu yò thuhme guí hãhu.

Nu'u yò xâdi p'uya, bí nu hangu yò thuhme hã. Bì 'yembuya:

—Ja ua cat'a yò thuhme 'né yoho yò hua.

39 Ra Jesús bi 'yembyò xâdi yaui:

—Damí xihma yò ja'i da mícua ja ra 'batha. Da 'yotyò zimundo p'u da mí.

40 Bì mihyò ja'i p'uya ngue dí nsihme. Yò ciento nja'i p'u bí mí i'da, yò yote ma'det'a nja'i p'u bí mí i'da.

41 Ra Jesús bi hyan'h cat'a yò thuhme 'né'u yoho yò hua. Bì hyanma hets'i p'uya, bí ja mamma'di Oja. Bì xenyò thuhme p'uya, bí unyò xâdi ngue di 'darpabi yò ja'i. Da guehyò hua bí dat'i.

42 Bì nsihme xanho yò ja'i, gâ bí nniya.

43 Mí juate rá tsihme yò ja'i p'uya, nu'u yò xâdi ra Jesús bí peti 'de'mayo canasta yò thuhme bí bongui. Xquet'a bí mes'yò hua bí bongui.

44 Nu'u yò ja'i bí nsihme'a ra ora'a, cat'a mahuahí ma'yohu bí nsihme.

Ní 'yo maxòts'e rá dehe ra Jesús.

45 Mente ehyò ja'i ra Jesús, bí xihyò xâdi ngue dí m'met'o da 'yo rá barco, dí ma man'na nguadi rá zabi ha bí ja rá hnini Betsaida.

46 Mí juadi bí 'yehyò ja'i ra Jesús, bí map'u bí ja ra nyuni ngue bá mat'Oja.

47 Mí nxui p'uya, ya bí 'yo made rá zabi rá barco ní o yò xâdi, pe rá Jesús bí 'buse p'u bí ja ra nyuni.

48 Bì bahra Jesús ngue hangu pefi di 'yonna barco'u yò xâdi, pe hinguí sã da thoguí, porque rá ndahí di cots'i. Mí zu'i hyu xudí p'uya, bí map'u bí 'buhyò xâdi rá Jesús, ní 'yo maxòts'e rá dehe. Bì ne ngue xtã nuits'i.

49 Pe mí hyandyò xâdi ngue mmap'u ní 'yo maxòts'e rá dehe. Nu'u yò xâdi rá Jesús bí 'yena ngue rá ndahí i nnu. Bì mührá mafi p'uya ngue su.

50 Gã bí hyandi, pe gã bí nsu. Pe rá Jesús 'bexpi zofo, bí 'yembj:

—Go guecã, 'yogui suhu —bì 'yembj.

51 Mí yurbu ja rá barco mí o yò xâdi rá Jesús, 'bexpi nsãya rá ndahí. Mí nu yò xâdi'a te bí 'yot'e, man'natho bí nsu.

52 Madague'a xí nu yò xâdi'u yò milagro xí 'yotra Jesús, ngue bí xandyò thuhme bí zi yò ja'i, pe hinguí 'yo yò mmái te'o nã rá Jesús.

Nup'u ja ra hãi Genesaret bí 'yothé yò dãrquehi rá Jesús.

53 Mí zõn'a nenthe ja rá hãi Genesaret, bí dat'yò barco 'mò mí bõni.

54 Hõntho bí bõnna barco rá Jesús, 'bexpi bahyò ja'i mí 'bup'u ngue te'o.

⁵⁵ Bi ma yø ja'i p'uya, bi 'yonnabaji mi'da yø ja'i ngue da ehe. Xifi ngue da tu yø därkehi da oxyo fidi, da zop'u 'bahra Jesús.

⁵⁶ Hønnbu bi zä sonna Jesús, sömp'u ja yø hnini, sömp'u ja yø ngunhui, hønnbu ts'u haru söni, bi njaqui yø därkehi ngue 'bop'u ja yø caye, t'äpra mate ra Jesús squerangue rá nyaní rá he dá darpabi yø därkehi. 'Be xi sä ha hembj.

7

Ja 'da yø costumbre xa nzänse yø ja'i hinguí nnu manho ra Jesús.

¹ Nuya 'da yø fariseo 'nēhyø xännbate ngue ra ley ngue yø mmēngu Jerusalén bi guarbu 'bahra Jesús ngue di nyai.

² Bi mböcuc 'mø mi nu te øt'i'da yø xädi ra Jesús, ngue hinguí xu'ye hante di nsihme, ngue da mecra ts'oqui n'youi yø 'ye.

³ Nuya yø fariseo 'ne gätho mi'da yø judío, i øtyø costumbre xa nzänyø ndiua. Zant'a xu'ye hante di nsihme.

⁴ Nu'mø bá penga tai xquet'a xu'ye, porque ena ngue pecra ts'oqui ja yø 'ye. Xangu mi'da yø costumbre øt'e, xutyø ts'øye, xutyø mohi, punnbi da dátra häi. 'Nēhyø t'ots'i nts'ihme pet'e.

⁵ Mi zä mi nürpi te øtyø xädi ra Jesús ngue hinguí øt'e tengutho ga 'yo, bi mböcuc p'uya, bi 'yörpa ra nt'änni ra Jesús, bi 'yembj:

—¿Hanja ni xädi ngue festho ra hya bi zogaha yø ndiua? Porque hinguí pecra ts'oqui ja yø 'ye, ngue di nxu'ye hante di nsihme.

⁶ Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Ni xirbu guí ena ngue guí ec'eihu Oja. Go guí øthu na ra hya bi 'yotra pøngahya Isaiás ngue bi 'yēn'Oja: “Nuya yø ja'i 'bacua, nu'mø bi nya, xøgue ena majuaní ngue nnu mansugui. Pe himma juani ngue yø mmái ga ndannegui.

⁷ Ya hunte ni bøntho ngue thannegui yø ja'i. Nu te gäma hya xännbate, xangu yø hya xa nzänse ngue embj di manda Oja”, nguna bi man'Oja.

⁸ Nu'ahu, guí festhoha yø hya di manda Oja ngue go gadi ja ndummái guí øthu yø costumbre bi zohyø ndiua. Porque xangu yø costumbre guí øthu, tengu yø ts'øye 'nēhyø mohi guí xøthu, punnbi da dátra häi.

⁹ Go xcá 'yemhmu n'na nguadi ya yø hya di manda Oja ngue go guí øthu yø costumbre bi zohyø ndiua.

¹⁰ Nuná ra Moisés bi xihyø ja'i te 'be'a ja ngue da 'yøt'e, bi 'yembj: “Damí su ni papá, damí su ni mamá”. Bi xi man'na ra hya p'uya, bi 'yembj: “Nu ra ja'i da zanná papá, oque da zanná mamá, i ja ngue di njapra castigo 'ne da tho”, bi 'yembyø ja'i.

¹¹ Pe ya xcá xännbaha yø ja'i, ngue ra ja'i da zä da 'yembrá papá oque rá mamá: “Nugá

papá, nugá mamá, ya hinda zä ga 'da'i te guí siui ya. Porque nu te gá di pēt'si, guehna Oja dadí unni”.

¹² Nu'mø nguna ra hya bi manna ja'i p'uya, ya hin gadi japhu di jammansu rá papá oque rá mamá ra ja'i.

¹³ Xangu mi'da yø hya jap'u hinguí øthu, tengutho ya yø hya di xi'ahu ya. Nu'mø nguna guí øthu p'uya, ya guí øthu ngue hunte di muui ya yø hya di manda Oja p'uya, ngue guí emhmu go ja ts'editho guí 'yøthu ya yø costumbre bi zohyø ndiua.

Nu te si ra ja'i hinga gue'a di ts'onna rá nyomfēni ra ja'i'a.

¹⁴ Bi zonhyø ja'i ra Jesús, bi 'yembj:

—Damí 'yøhmu xanho ya yø hya ga mmangá ya. Damí 'yēt'ammuihu.

¹⁵ Nu ra ja'i øtra ts'oqui, hinga gue'a te si ra ja'i ga 'yøtra ts'oqui. Nu'a ga 'yøtra ts'oqui ra ja'i, gue'a ra ts'omhya pønná ne ra ja'i'a.

¹⁶ Di nja ni gu ngue guí 'yøhmu na ra hya di mmangá ya —bi 'yembj.

¹⁷ Mi ma yø ja'i p'uya, bi zop'u ra Jesús. Nuná ra Jesús bi map'u ja ra ngu säya. Nuya yø xädi p'uya, bi 'yäpi ngue da xifi te ga mbønya yø hya ja juadi bi ma.

¹⁸ Ra Jesús bi 'yembyø xädi:

—¿Ua xquet'a hinguí tinni mmuihu hanja ya yø hya di mmangá 'mø? ¿Ua hinguí pahmu na ra hya dá mangá ngue nu te si ra ja'i, hinga gue'a ra ts'oqui'a?

¹⁹ Porque nu'a te gá si ra ja'i, hinda nuansui rá n'yomfēni ra ja'i'a, sinoque rá mmái ra ja'i ni ma'a te si, pe pigui te si ra ja'i.

Ngue nguna ra hya bi manna Jesús, di nequi xanho ngue nu'a te gá si ra ja'i, bi 'yøt'e ngue ga xanho ngue da ts'i.

²⁰ Ra Jesús bi sigue bi 'yembyø ja'i:

—Nu ra ja'i ngue øtra ts'oqui, mbo rá n'yomfēni ni 'yēhra ts'oqui.

²¹ Porque mbo rá n'yomfēni ra ja'i bi mihra ts'o n'yomfēni, tengu ra n'yots'om'mái, ra nthote,

²² ra mfē, ra nts'o, ra fehni, ra 'yøt'its'oqui, ra zeya, ra zate, ra n'yēts'i, ra m'memmai, da gue'a so rá mmái ngue da hyänba rá mmeti rá mmic'eui.

²³ Gätho ya yø nts'o ya, mbo rá n'yomfēni ra ja'i ni 'yēhe. Guehya di ts'onna ja'i ya.

Nu'a n'na ra xisu hinga judío bi 'yäpra mate ra Jesús ngue dá máts'i.

²⁴ Mi bömp'u mi 'bahra Jesús, i map'u ja n'na ra häi ja ra hnini Tiro conna hnini Sidón. Nup'u ja ra ngu bi nsäya, hinguí nnepe to xta mbaði ngue 'bap'u. Pe himbj zä bi n'yaní.

²⁵ Nu'a ra hnini'a, mi 'bap'u n'na ra hmute mi n'youi ra ts'onthi. Mi 'yøhrá mamá ra hmute ngue 'bap'u ra Jesús. Bi ma rá xisu p'u 'bahra Jesús, bi ndantyøhmu p'u 'bái.

²⁶ Pɛ hɪŋgrá judío ná rá xisu, porque rá mmɛngu p'ɸ ja rá hái Sirofenicia. Bi 'yápra máte rá Jesús ngue dá 'yøthebi rá t'ixu n'youi rá ts'onthi.

²⁷ Pɛ rá Jesús bi 'yɛmbi:
—Nugá, gue'ɸ yø judío ja ts'edi gá fáts'i. A nuyá, nu'mø 'bet'o go gá fáxa'i, ya sutho 'mø dá thannba rá hmɛ yø basí, ngue yø fo'yo di t'unní —bi 'yɛmbi.

²⁸ Rá xisu p'ɸya, bi 'yɛmbi:
—Ahá, grá Hmu, gue'a guí mma. Pɛ nu'ɸ yø fo'yo, guep'ɸ 'bimɛxa síhmɛ'ɸ. I jo yø xemhmɛ hɛhyø basí p'ɸ síhmɛ.

²⁹ Rá Jesús bi 'yɛmbrá xisu:
—Xanho te guí mma. Ní ma ní ngu ya, nu ní t'ixu n'youi rá ts'onthi, ya bi zà.

³⁰ Rá xisu p'ɸya, bí menguí, í ma rá ngu. Mí zønná ngu p'ɸya, nu'a rá t'ixu mí n'youi rá ts'onthi ya hup'ɸ ja rá t'ots'i, ya xi zà te mí hɛmbi.

Rá Jesús bi 'yøthe n'na rá n'yohu ngue mí gogu 'nɛ mí c'ane.

³¹ Mí 'danyø pa p'ɸya, bi bømp'ɸ mí 'buhra Jesús, í map'ɸ ja rá zabi Galilea. Í nthop'ɸ ja rá hníní Sídón, í mpa p'ɸ ja rá hái Decápolis.

³² Nup'ɸ ja rá hái Decápolis mí zømp'ɸ rá Jesús, bá ts'innbabí n'na rá n'yohu ngue rá gogu 'nɛ rá c'ane. Bi t'ápra máte ngue bí japyø 'yɛ p'ɸ ja rá ya ngue dá zà te hɛmbi.

³³ Nuná rá Jesús bí zicá n'naní ná rá n'yohu, bí cøpá yø saha p'ɸ ja yø gu. Bí pohrá saha conná jíní ngue bí dárpa rá janí.

³⁴ Bí hyanma hɛts'i p'ɸya, bí 'yɛn'a n'na rá jats'i. Bí 'yɛmbrá dárquehí p'ɸya:
—Efata —bí 'yɛmbi.

Nuná rá hya bí ma, í nne dá ma ngue ɛnɛ:
"Dá xohní ne, dá xohní gu".

³⁵ Nu'a rá ora'a, nuná rá n'yohu mí gogu bí 'yøde xanho rá hya, 'nɛ bí zà bí nya xanho.

³⁶ Pɛ rá Jesús bí xihyø ja'i ngue hínjonða xifi te bí nupí bí 'yøt'e. Pɛ ɛnɛ man'na ngue dí hejpa bí yø ja'i ngue hínte dá ma, í mmanyø ja'i p'ɸ ní ma'a te xi nupí xi øtra Jesús.

³⁷ Nu to gá bí 'yøde te bí nja, gá dí 'yødyø ja'i, dí n'yɛmbi:

—Gá xanho te øt'e. Porque øt'e ngue øhra hya yø gogu, 'nɛ dí japi ngue ya xanho yø gone.

8

Rá Jesús bí 'uin'i goho mahuañi ma'yohu.

¹ Man'na rá pa p'ɸya, xandøngu yø ja'i bí mpeti p'ɸ 'buhra Jesús. Ya hín'ɸ te dá zi yø ja'i, ya bí hyátø nzedi. Bí zonhyø xádi rá Jesús, bí 'yɛmbi:

² —Dá dí hugcá yø ja'i 'bucua, porque ya rá hyu pa 'daua dí 'yohu ya. Dí pa'a njuani ngue ya hín'ɸ te dá zi yø ja'i.

³ Nu'mø gá etyø ja'i ngue dá ma yø ngu, 'nɛ hínquí síhmɛ, dá güennba ja rá 'yu. Porque yap'ɸ yø ngu 'da yø ja'i.

⁴ Nu'ɸ yø xádi bí 'yɛmbi:
—Pɛ çhapu go gá hannbahu te dá zi ya yø ja'i 'bucua? A nuua dí 'buhmu, rá dapo ua.

⁵ Bí 'yányø xádi rá Jesús, bí 'yɛmbi:
—çHangú yø thuhmɛ guí hahu 'mø?
Nu'ɸ yø xádi p'ɸya, bí 'yɛmbi:
—Høndi yoto yø thuhmɛ ja ua.

⁶ Bí manda rá Jesús ngue bí mihyø ja'i. Bí hyan'ɸ yoto yø thuhmɛ p'ɸya, bí ja mammaði Oja. Bí xenyø thuhmɛ p'ɸya, bí unyø xádi ngue dí 'darpa yø ja'i dá zi.

⁷ Xquet'a mí há zihangu yø hua. Rá Jesús bí ja mammaði Oja. Bí unyø xádi p'ɸya, ngue dí 'darpa yø ja'i dá za.

⁸⁻⁹ Nu'ɸ yø ja'i bí nsihmɛ, goho mahuañi ma'yohu. Pɛ gá bí nniya. Mí juate rá ts'ihmɛ yø ja'i, nu'ɸ yø xádi rá Jesús bí peti yoto canasta yø thuhmɛ bí bonguí. 'Bexque'a bí n'yɛhmi yø ja'i rá Jesús ngue bí ma.

¹⁰ Bí yarbu ja rá barco p'ɸya, co 'nɛhyø xádi, í map'ɸ ja rá hái Dalmanuta.

Yø fariseo bí xihra Jesús ngue nne dá nup'ɸ dá 'yøt'a n'na rá milagro.

¹¹ Ngu í zøhra Jesús, nuya yø fariseo bí ma bá sámhya rá Jesús. Dí 'bepi dá 'yøt'a n'na rá milagro nɸ mahets'i para ngue dí nɛquí ngue rá m'menhni Oja rá Jesús.

¹² Bí ngasrá Jesús, bí 'yɛmbi:
—Høndyø milagro guí nne guí nnuhu dí nja. Pɛ nugá dí xi'ahu ngue hín temá milagro gá øt'a guí nnuhu —bí 'yɛmbi.

¹³ Bí zop'ɸ yø ja'i p'ɸya, bí yarbu ja n'na rá barco conyø xádi, í ma man'na nguadi rá zabi.

Rá Jesús bí xihyø xádi ngue dí mfádi xanho, hínða denná hya xámbate yø fariseo, dá guehra Herodes.

¹⁴ Nu'ɸ yø xádi rá Jesús xi pumbɛní rá thuhmɛ xtá hyats'i dá zi. Hønda n'na rá thuhmɛ mí hap'ɸ ja rá barco.

¹⁵ Rá Jesús bí 'yɛmbyø xádi:
—Damí mfáhmɸ ya, mamí sihu'a rá íxi dí unyø fariseo dá guehra Herodes.

¹⁶ Dí n'yɛmbi n'na ngu n'na'ɸ yø xádi p'ɸya:
—Rá nɛgúi xicjɸ ya ngue hínxtá há rá thuhmɛ gá sihu.

¹⁷ Mí bahra Jesús te dí nxihyø xádi, bí 'yɛmbuya:

—Gue guí ɛnɛ dí xi'ahu ngue hínxcuá há rá thuhmɛ guí sihu. çUa hínquí 'yo ní mmáihu ná rá hya dí mmangá 'mø? Rá nɛgúi ma'bédí ní mmáihu 'mø.

¹⁸ Guí nnuhu te dí øt'a, pɛ tengutho 'mø ngue hínte gdí nnuhu. Guí øhma yø hya dí mmangá, pɛ tengutho 'mø hín temá hya gdí øhmɸ. çUa hínquí mbɛmhma'a te guí nnuhu p'ɸ ha nná máhá?

19 Xi'mø ra pa ma xengä'u cat'a yø thuhme ngue bi zi cat'a mahuahä ma'yohu, ðnjammä canasta yø thuhme bi bongui?

Nu'u yø xädi p'uya, bi 'yembj:

—De'ma yo canasta yø thuhme bi bongui.

20 —Xi'mø ma xengä'u yoto nthuhme ngue bi zi goho mahuahä ma'yohu, ðnjammä canasta yø thuhme bi bongui? —bi 'yembj.

Yø xädi p'uya, bi 'yembj:

—Yoto canasta yø thuhme bi bongui.

21 Ra Jesús bi 'yembj mahøn'a p'uya:

—Pe ðhanja ngue hingui 'yo ni mmahä ya yø hya di mmangä 'mø?

Nup'u ja ra hnini Betsaida, ja bi 'yøthe p'u n'na ra xädä ra Jesús.

22 Mj zømp'u ja ra hnini Betsaida ra Jesús, bá ts'innbäbi n'na ra xädä. Bi t'äpra mate da 'yøthe.

23 Ra Jesús bi bennbäbi rá 'ye ra xädä, bi zixa nenihni. Nup'u bi zøni, bi zorpa yø dä. Bi dospa maxøts'e yø dä p'uya, bi 'yembj:

—¿Ua gui hēti zits'u ya?

24 Nu'a ra xädä p'uya, bi nhanni, bi 'yemp'uya:

—Di hētyø ja'i ngue 'yo, pe entho ra 'bänza p'u nnä hēti, porque di hmar'mä dä —bi 'yembj.

25 Mahømbi dospa yø dä p'uya. Nu'a ra n'yohu mi xädä, bi japi ngue di za di hēti p'u hēti. Bi nzø xanho yø dä p'uya, handi yap'utho.

26 Ra Jesús bi 'yembj:

—Ni ma ni ngu ya, 'yo 'be gui 'yo ua ja ra hnini ngue gui xihyø ja'i te dä øt'a'i.

Bi manna Bedu ngue ra Jesús, gue'a ra Cristo'a.

27 M'mefa p'uya, bi me yø xädi ra Jesús. Nup'u ja'a ra hnini Cesarea ngue Filipos, mathēt'i ja yø hnini, ja bi ma da 'yop'u ra Jesús. Nup'u ja ra 'yu p'uya, bi 'yänyo xädi, bi 'yembj:

—¿Te'ogä p'u ga mbenyø ja'i ya'mø? —bi 'yembj.

28 Nu'u yø xädi p'uya bi 'yembj:

—'Bu i'da yø ja'i embj ngue gue'e grä Xuua gmj øtra nxixya. Mi'da yø ja'i p'uya, embj ngue gue'e grä Elías. Mi'da p'uya, embj ngue 'bui toni pøngahya Oja.

29 Ra Jesús mahømbi 'yembyø xädi:

—Xi'ahä p'uya, ðte'ogä p'u gni bēmhma ngue guecä?

Ra Bedu p'uya bi 'yembj:

—Nu'i, gue'e grä Cristo, bá exa'i Oja ngue gui ndast'abi —bi 'yembj.

30 Ra Jesús mahømbi 'yembj:

—A nuyá, 'yo to gui xifi te'ogä ya —bi 'yembj.

Ra Jesús bi ma ngue da tho, 'ne bi ma ngue di bennate.

31 Ra Jesús bi xihyø xädi, bi 'yembj:

—Nu ra N'yohu bi 'ye mahēts'i, da 'yemmei da ma ma'ni. Nu'u yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija da zai, da guehyø hmu yø mmäcja 'nēhyø xänbäte ngue ra ley, gä da zai 'ne da hyo. Pe rá hyu pa p'uya, di bennate —bi 'yembj.

32 Nguna ra hya bi manna Jesús, bi xifi xanho yø xädi hanja'a te da thogui. Janangue ra Bedu bi zica n'nanni ra Jesús, bi xifi ngue da hyoni ha di mpommi ra ndate.

33 Pe ra Jesús mi 'yøde te sifi, bi 'bärbaya ngue hērhmi'da yø xädi. Bi zähra Bedu p'uya, bi 'yembj:

—Damj 'uegue, rá mefi'i ra zithu. Porque hinga gue'a rá ts'änni Oja so ni mmä di nja, sinoque gue'a yø hyäse yø ja'i i so ni mmä di nja —bi 'yembj.

Ra Jesús bi xihyø xädi ngue hijnam'mø da gohyø mmä'a ga 'yēc'ēi.

34 Bi zønyhø xädi ra Jesús, da gue hmi'da yø ja'i. Bi 'yembj:

—Nu to nne da ðennyu, hingui sä da zänse te da n'yo. Hinha di gohrä mmä, madague'a da thop'u ja ra pont'i.

35 Nu ra ja'i da 'uegue ngue su da tho, guehna ra ja'i di m'mehrä te na. Pe nu ra ja'i hingui cohra mmä'a ga 'yēc'ēigui, madague'a da tho connä ngueque 'ne connä nguehra hoga 'da'yo hya, guehna ra ja'i di nyannä te na.

36 Porque hinte da dahra ja'i, madague'a da 'yøt'e ngue rá mmēti gä ra ximhäi, 'ne di m'mehrä te.

37 Ni xinda hangu ra menyü da gutra ja'i, hinda zä da yannä te.

38 A nuya yø ja'i ngue yø 'yøt'its'oqui ngue hingui ørpa masu Oja, guehya da den'nathohä ngue gui ēc'ēihä ma hyagä ya. A nuyá, nu ra ja'i ngue pesrä sä connä ngueque, oque pesrä sä connä nguehra hya di xänbäte, xquet'a da 'yēhra pa ngue nugui drä N'yohu dá ε mahēts'i, xquet'a ga pes'mä sä connä ngue'a to di jaghä. Guehna ra pa ga ma pengui connä ts'ēdi Oja, ga ma n'yo 'be yø maça anxē Oja.

9

1 Nuna ra Jesús mahømbi 'yembyø ja'i:

—Majuani di xi'ahä ngue nuya 'da 'bucua ya, hinda du, asta gue'mø da nu ngue da hya ra ts'ēdi Oja di manda ua.

Bi mpä'a te gui nequi ra Jesús.

2 Mi tho'a n'nato ma pa, nuna ra Jesús bi zixra Bedu, ra Jacobo, ra Xuua. Bi mep'u bi ja n'na ra nyuni xanhēts'i ngue di m'mäse. Ja bá nup'u yø xädi ngue bi mpä'a gui nequi ra Jesús.

3 Nu rá he, di yoxni, xandønt'axi bi gohi. Hijnjo'o n'na ra menj ua ja ra ximhäi da zä da menna ulu tengu ga nt'axi bi gohrä he ra Jesús.

4 Bi nu yø xädi p'uya ngue 'bäp'u ra Elías conna Moisés ngue yaui ra Jesús.

5 Ra Bedu bi 'yembra Jesús:

—Ague grá xännbate, ya xanho ngue di 'bähm u. Ma ga hocähe hyü yø t'ännigü, n'na'i, n'na ra Moisés, n'na ra Elías —bi 'yembj.

6 Nguna ra hya bi xifi, porque ra Bedu co 'ne'u yø amigo, emmei bi nsü, astä hüngui mbeni ha ga mman'a ra hya bi ma.

7 'Bexque'a ra ora'a p'uya, bi go'mra gui p'u mi 'bui. Bi 'yø p'uya ngue nup'u ja ra gui ja bá nyap'u Oja, bi 'yena:

—Nuna 'bucua ya, guehna ma Ts'unt'u dađi mađi. Nuya yø hya da manna ya, dami 'yett'ammahü —bi 'yembj.

8 Mi hyetyø xädi p'uya, ya hünjongui 'bäp'u yoho yø n'yohu xi nu. Ya 'bäse p'u ra Jesús.

9 Ya bá 'yo ngue ni gap'u ja ra nguani p'uya. Ra Jesús bi 'yembryø xädi:

—'Yo to gui xifi te gá nuui ya, astä gue'mø bi hnu ra N'yohu bi 'ye mahets'i ngue di bennate —bi 'yembj.

10 Nu'u yø xädi ra Jesús, nu'u yø hya bi xifi hont'a mben'a, pe hünjombi xifi te bi nu. Sinoque di nyäns'e'u yø xädi te 'be'a ga mbønna ra hya bi manna Jesús ngue ena di bennate.

Bi manna Jesús ngue ra Elías ya bá ehe bi xihyø ja'i ngue di nsä, porque ya bá ep'u ra Cristo.

11 Nuya yø xädi ra Jesús bi 'yänbu ja ra 'yu, bi 'yembj:

—'Hanja na ra hya mmanyø xännbate ngue ra ley, embi ngue jatho da 'bet'o ra Elías hante ngue da ehra Cristo?

12 Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Majuani ngue ra Elías i jatho ngue rá muditho da ehe da xihyø ja'i ngue di nsä. Pe dami bemhmü ra hya mmamp'u ja ra Maca Libro ngue te da thohra N'yohu bi 'ye mahets'i. I mmamp'u ngue da zä ra n'u, da zahyø ja'i.

13 Pe dami pahmu ya ngue nuna t'embi ra Elías, ya bá ehe. Ya bi nja tengutho ra hya mmamp'u ja ra Maca Libro ngue di nja. Porque nu hangü ra n'u bi ne da japyø ja'i, ga bi nja.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na nc'ei mi n'youi ra ts'onthi.

14 Nu'mø ni ma da zøp'u mi 'bu hmi'da yø xädi p'uya, bi nu ngue nuya yø xännbate ngue ra ley di mäspabi yø xädi ngue di njun'mahyau. Xangu mi'da yø ja'i xi mpeti p'u 'bui.

15 Pe ra Jesús, ena ha bi 'yetho, ja mi nu yø ja'i ya bi zøhø, bi ma yø ja'i p'uya ngue di zengua.

16 Ra Jesús bi 'yembryø xädi:

—'Te 'be'a gni njun'mahyahu ya 'bucua?

17 Bá tha'a n'na nc'ei p'u 'buhyø ja'i p'uya, bi 'yena:

—Ague grá xännbate, nuna ma ts'unt'u 'bucua, n'youi ra ts'onthi astä di gonebi, xtä sigä ua ngue gui 'yøthets'u.

18 Nu'mø bi ga ra ts'onthi n'youi, en'a häi 'ne sohyø fugui. Di gaxtyø ts'i, astä di 'yøts'e. Ya xtä xihni xädi ngue xtä 'yøthets'u, pe hünxa nzä xa 'yøthe.

19 Ra Jesús bi 'yembj gätho yø ja'i 'bup'u:

—'Astä njam'mø da zønna pa gui 'yett'eigahu? 'Ua gui ena ngue hangü ra pa ga set'ahu? Bá si ua ra ts'unt'u, ga øthegä —bi 'yembj.

20 Bi zispabi p'uya. Nu'mø mi nu ra ts'onthi ra Jesús, bi ga ra ts'onthi ra ts'unt'u p'uya. Bi 'yen'ahäi astä di dänni. 'Ne sohyø fugui.

21 Ra Jesús bi 'yembra papá ra ts'unt'u:

—'Njammi pa nja p'uya?

Mi dahra n'yohu p'uya, bi 'yena:

—Ya njap'u astä guerp'u bá ngüe ra ts'unt'u.

22 Nu'a ra ts'onthi n'youi, mø bi ga, xangu yø nnidi ya ja ngue da hyo. I høt'a sibi, ogue hørba ja ra dehe. Dami huēga'be, faxca'be 'mø ngue da zä gui 'yøthets'u.

23 Ra Jesús bi 'yembj:

—'Ua hüngui et'eigui? Nu ra ja'i ngue da 'yett'eigui, nu te gä man'u hembj, hinga hembj ga øthe.

24 Nu'a rá papá ra ts'unt'u p'uya, astä ra mafi ha i 'yena:

—Nugä di et'e'i. Pe dami 'yøt'e ngue man'na ga et'e'i xanho.

25 Mi nu ra Jesús ngue ga ba ep'u yø ja'i da zøp'u 'bäi. Janangu bi xihra ts'onthi n'youi ra ts'unt'u, bi 'yembj:

—Ague grá ts'onthi, gadi gogubi 'ne gadi gonebi ra ts'unt'u 'bucua. Nuya di xi'i ngue dami hyep'u ya. 'Yoni mantho güi pengui —bi 'yembj.

26 Nu'a ra ts'onthi p'uya, bi japra ts'unt'u ngue xøgue ra mafi, astä päni. Ra ndussutho te ørpe. Bi 'yen'ahäi 'mø mi hyep'u. Entho bi dü. Gätho yø ja'i p'uya, di n'yembj:

—Bi dü na cuø —bi 'yena.

27 Pe ra Jesús bi bennbabi rá 'ye ra ts'unt'u, mahotho i xots'i.

28 Ya 'bup'u ja ra ngu ra Jesús. Nu'u yø xädi p'uya, bi 'yembj:

—'Hanja ngue hünxa nzä xtä øthegähe ra ts'unt'u mi n'youi ra ts'onthi?

29 Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Nuna tengu na ra ts'onthi mi n'youi ra ts'unt'u, para ngue da hyep'u ra ja'i n'youi, mahyonitho da mat'Oja ra ja'i, 'ne da 'yeträ mmü.

Mahombi manna Jesús ngue da tho, pe bi ma ngue di bennate.

30 M'mefa p'uya, ra Jesús co 'nghyø xädi bi map'u ha mi 'bui, i nthop'u ja ra häi Galilea. Pe hingui nnepe xtä mbahyø ja'i haru di ma.

31 Porque bi xännbase yø xädi ra Jesús. Bi 'yembji:

—Nu ra N'yohu bi 'ye mahets'i, da ma ma däpyø ja'i ngue da hyo. Nu'mø bi hyo p'uya, di bennate'a rá hyu pa.

32 Pe nu'u yø xädi himbi dinyø mmwi na ra hya bi xifi. I su xtä 'yänni te ga mbønya yø hya xi manna Jesús.

Ra Jesús bi xännba yø xädi ndana ma datho da hnu mansu.

33 Mi zømp'u ja ra hnini Capernaum, mi yarbu ja ra ngu säya. Ra Jesús bi 'yanyø xädi, bi 'yembji:

—¿Tema hya gadi nxihmu p'u ja ra 'yu?

34 Nu'u yø xädi p'uya, hnjongui thadi. Porque xi njun'mahya p'u ja ra 'yu ngue n'na ngu n'na nne ngue ma datho da hnu mansu.

35 Janangue nup'u bi mihra Jesús, bi peti gä 'de'ma yoho yø xädi, bi 'yembji:

—Nu'a nne di m'met'o ya ngue nu'aha, jatho da 'yøtra 'befi ngue da mäxyø amigo, pegue händi 'yets'i ngue te da 'yøt'e.

36 Ra Jesús bi zonha n'na ra ts'ant'u mi 'bäp'u, bi 'bämbu made ha 'bui. Bi guspäya bi dets'i. Bi 'yembyø xädi p'uya:

37 —Nu ra ja'i di ja mmansu n'na ra basi tengu na 'bucua ya, nguna da 'yøt'e porque pahra ja'i ngue nu te øt'e, gue'a di nnu manho ngue da 'yøt'a, entho go di jammansu gra ja'i. Nu ra ja'i di ja mmansugui, hinga høngthogui di ja mmansugui, sinoque gue'a Oja bä pønggui di ja mmansu.

Ra Jesús di hejpa yø xädi nuya suhyø ja'i mønnbabi rá thuhu 'mø øthe yø ja'i.

38 Ra Xuua p'uya, bi 'yembrä Jesús:

—Ague gra xännbate, xtä nugähe n'na nc'ei ngue nnøn'na ni thuhu ha ga 'yøthe yø ja'i n'yoiu yø ts'onthi. Pe xtä hejpahe, porque händi n'yohu p'u nnä mähä.

39 Pe ra Jesús bi 'yembji:

—'Yo gadi hejpahe yø ja'i nnønnga ma thuhu 'mø bi 'yøthe yø ja'i. Porque hinga høntho da nønnga ma thuhu ra ja'i, xinda ma da zangui.

40 Porque nuya yø ja'i hingui sucju, ma n'yohu ya.

41 Nuya yø ja'i da 'yøt'aha ra nho ngue i padi ngue gui tenhna ra Cristo, Oja da gut'i. Xquet'a ja rá nzäbi ra ja'i, madague'a n'na ra zi wasotho ra dehe di unj.

Ra Jesús di japa nts'edi yø xädi ngue da zu da 'yøtra ts'oqui.

42 A nuyá, nu'u yø basi ec'eigui ndap'u bi zä, tengutho na ra basi 'bucua ya, nu ra ja'i da japi ngue da hyegagui p'u yø basi ec'eigui, ra ndate castigo tø'mra ja'i da thogui. Hante

ngue da 'yøtra ts'oqui ra ja'i, man'na xanho ngue da t'ennbu ja ra jathe ra ja'i, di ntharpa rá 'yuga n'na ra njuni ngue da gu'mi.

43 Janangue nu'mø gui ena ngue rá ts'oqui ni 'ye p'u gä 'yøtra ts'oqui, dami hyejni 'ye, gui 'yem. Man'na xanho ngue garä do'ye 'mø gä carbu ha gui m'mahmi Oja, hinda gue'a ngue di ja gä yoho ni 'ye 'ne ngutho gui mma ra nidu haru ja ra sibi di danzø para zantho.

44 Nup'u ja ra nidu 'bøhyø dønku hinha rá nzequi da zi'a ni ngø. Ra sibi p'uya, hijnjam'mø da huët'i.

45 Nu'mø gui ena ngue rá ts'oqui ni gua p'u gä 'yøtra ts'oqui, dami hyequi, gui 'yem. Man'na xanho ngue garä dogua 'mø gä carbu ha gui m'mahmi Oja, hinda gue'a ngue di ja gä yoho ni gua 'ne ngutho gui mma ra nidu haru ja ra sibi di danzø para zantho.

46 Nup'u ja ra nidu 'bøhyø dønku hinha rá nzequi da zi'a ni ngø. Ra sibi p'uya, hijnjam'mø da huët'i.

47 Nu'mø gui ena ngue rá ts'oqui ni da p'u gä 'yøtra ts'oqui, dami hyahni dä, gui 'yem. Man'na xanho ngue da n'natho ni da 'mø gä carbu ha gui m'mahmi Oja, hinda gue'a ngue di ja gä yoho ni da 'ne ngutho gui mma ra nidu.

48 Nup'u ja ra nidu 'bøhyø dønku hinha rá nzequi da zi'a ni ngø. Ra sibi p'uya, hijnjam'mø da huët'i.

49 Porque nu to gä da ma ra nidu, di nzø cona sibi.

50 Tengu ra u, xanho ngue te di ma ma 'ut'i. Pe nu'mø ya hingui u, ya hinte di muui. Xquet'a gui njathu p'uya, 'yo gui nnehu ngue hinte dadi muui'a te gni 'yohu. 'Yo gadi njunt'i n'na ngu n'na'aha.

10

Bi xännba yø ja'i ra Jesús hin'yu ra nt'edi di nxummi yø xisu.

1 Nuna ra Jesús mi 'bap'u ja ra hnini Capernaum, pe bi ma i mpa p'u ja ra häi Judea. Bi thogui i ma man'na nguadi ra dathe Jordán. Mandøngu dyø ja'i bi zømp'u 'bui. Gä bi xännba ra hya yø ja'i, tengutho xi 'yørbu ja yø hnini xi thogui.

2 Bi guat'i 'da yø fariseo p'u 'bøhra Jesús ngue da 'yørpä yø nt'anni, porque honnbi ha di zædi ngue hinda gue'a ra hya da ma. Bi 'yembji:

—¿Ua ja ra nt'edi ngue di nxummi rá xisu n'na ra n'yohu, ua gue hin'na?

3 Mi dahra Jesús, bi 'yembji:

—Xi ra ley bi 'yøtra Moisés, ¿te 'be'a ma hya mmamp'u?

4 Mi dahyø fariseo p'uya, bi 'yembji:

—Nup'u ja ra ley bi 'yot'a, i mmamp'u ngue da zä da 'yøtra sacua n'na ra n'yohu ngue di nxummi rá xisu.

5 Mí dahra Jesús, bi 'yembí:

—Nuna ra Moisés bi unna nt'edí ngue da nangra sacua ngue ra nxuni, pe ngue mandø nnaxitho yø n'yomfemí yø ja'i, janangue bi njap'u.

6 Pe nup'u rá mudi hinga ngu'a ra hya bá sänmba Oja da 'yøtyø ja'i. Porque mmamp'u ja ra Maça Libro ngue nu'mø mambá nhohra ximhäi, Oja bi hocra n'yohu 'ne bi hocra xisu.

7 Janangue ra n'yohu sop'u rá papá, sop'u rá mamá ngue 'buhmí rá xisu.

8 Nuya yo nc'ei ya, di nne n'na ngu n'na, janangue ya hingui yo nc'ei, sinoque entho n'na nc'eitho.

9 Janangue nuyá, nuya yo nc'ei bi pen'na Oja, hin'yu ra nt'edí ngue to di xunnbabi.

10 Nup'u ja ra ngu p'uya, nuya yø xädi ra Jesús bi 'yänni te nne da manya yø hya xi ma.

11 Ra Jesús bi 'yembí:

—Nu ra n'yohu di nxummí rá xisu, nu'mø hømbi nthatra n'yohu, da me man'na ra xisu, ya ra ts'oqui øtra n'yohu.

12 A nu ra xisu di nxummí rá ndø, 'ne høndi nthatui man'na ra n'yohu, ya ra ts'oqui øtra xisu.

Bi xi Oja ra Jesús ngue di japyø basi.

13 Bi zixyø basi yø ja'i p'u 'buhra Jesús, i npepyø ja'i ngue da dospa yø ya yø basi 'ne da xi Oja ngue di japyø basi. Pe nuya yø xädi ra Jesús bi hejpa yø ja'i bá zi yø basi.

14 Bi mbøcø 'mø mi nu te øtyø xädi ra Jesús, bi 'yembí:

—Damí hyehmu yø basi da thocua dí 'bui. Porque tengutho yø ja'i ya o rá 'ye Oja, xquet'a njarbu ya yø basi ya.

15 Majuaní dí xi'ahu ngue n'na ra ja'i hingra 'yøde tengutho n'na ra basi ngue ra 'yøde, hinda zä da zo rá 'ye Oja.

16 I thexyø basi ra Jesús, di japrá 'ye p'u ja yø ya yø basi, i äp'a Oja ngue di japi.

Ra mmemmeti himbi ne da 'yø'te te bi xihra Jesús.

17 Ya ja ngue da ma ra Jesús, pe bá ju ra 'dihí n'na ra n'yohu. Bi ndantyøhmü p'u 'bäi, bi 'yembí:

—Ague grá hoga xännbate, ¿te 'be'a ja ngue ga ø'te n'nammä ngue Oja di 'dacrä 'da'yo te para zantho? —bi 'yembí.

18 Mí dahra Jesús, bi 'yembí:

—¿Ua guí padí te guí mmänya, ngue guí engui xanhogá? Porque hønse Oja xanho.

19 Ua hingui padí hanja'u yø hya di manda Oja ngue gna: “Yo grá hyote. Yo grá 'yots'om'mäi. Yo grá bē. Yo to guí sännbä ra fehni. Yo grá hyäte. Damí su ni papá, damí su ni mamá” —bi 'yembí.

20 Mí dahra n'yohu p'uya, bi 'yegna:

—Ague grá xännbate, nuya yø hya guí xicya, ya gä xtä ø'te astä gue'mø mará ngüεgui.

21 Nuna ra Jesús bi hyetra n'yohu yauí, pe di nēguí ngue di madí. Bi 'yembüya:

—Di 'be hman'na ra hya ja ngue gui 'yø'te. Ni ma ya, damí pä te gä guí pøts'i. Damí unna mēnyu yø hyoya. Nu'mø gä 'yø'te te dí xi'i ya, ya bí ja ni mmēti mahets'i p'uya. Bá ε p'uya, ga mme madague'a da tho'i p'u ja ra pont'i —bi 'yembí.

22 Pe mi 'yøhra n'yohu na ra hya bi sifi, mambi dudrá mmui. Bi matho, porque mará ndømmemmeti.

Bi manna Jesús ngue Oja, hñte hēmbi.

23 Bi hyetyø xädi ra Jesús, bi 'yembí:

—Xandøn hēnnitho ha di n'unyø mmemmeti ngue da zo rá 'ye Oja.

24 Nu'u yø xädi ra Jesús, di 'yøtho hanja ya yø hya bi ma. Pe ra Jesús mahømbi 'yembí:

—Ague ts'unt'u'ahu, nuya dí mmangä ngue xanhenñitho ha di zo rá 'ye Oja, guehya yø ja'i xøgue mahøndra mēnyu ni ma yø mmui ya.

25 Ya fadi ngue ra cameyo, hñjam'mø da zä da thop'u ja rá xagu n'na ra 'yofani. Pe man'na xandøn hēnnitho ngue n'na ra mmemmeti di n'uní da zo rá 'ye Oja.

26 Nuna ra hya bi manna Jesús, mi 'yøhyø xädi, man'natho bi nsu yø n'yomfēni p'uya. Di n'yembí:

—Rä nze'gui ya hñjonni ja'i da zä di nyanná te ya'mø —di n'yembí.

27 Bi hyetyø xädi ra Jesús, bi 'yembí:

—Nu'a ngue yø ja'itho, hinda zä da zänse ha di nyanyø te. Pe Oja hñte hēmbi, nu te nne da 'yø'te, da zä ha di japi.

Bi manna Jesús ngue di tocabi ra rho'u yø ja'i n'youi p'u ni ma.

28 Nuna ra Bedu bi 'yembra Jesús:

—Nugähe, ya xtä sohme p'u te gä dí peshe ngue di ten'nahe.

29 Mí dahra Jesús, bi 'yembí:

—Majuani dí xi'ahu, ngue nu to gä xpä nzohyø ngu, xpä nzohyø cu, xpä nzohyø papá, xpä nzohyø basi, xpä nzohyø häi ngue tenngui ngue mmanna hoga 'da'yo hya.

30 pe mēnte 'bucua ja ra ximhäi ra ja'i, yø ciento nñiditho gangu'a te gä da ñini ngue'a te gä xpä nzogui. Madague'a da ts'ui, pe ra pa di 'yep'u, di t'unna te para zantho.

31 Xangu yø ja'i hnu mansu ua, pe nu'a ra pa'a, ja ts'utho ñani hnu mansu p'u. Xangu yø ja'i hingui hnu mansu ua, pe nu'a ra pa'a, ja ñani hnu mansu p'u.

Mahømbi manna Jesús ngue da tho, pe bi ma ngue di bēnqate.

32 Ya ni hya ra 'yu ngue ni ma Jerusalén, ni 'bet'otho p'u ni ma yø xädi ra Jesús. Nu'u yø xädi ya i su, di 'yøtho hanja'a te øtra Jesús ngue ni ma Jerusalén. Pe ra Jesús bi zica n'nanni'u 'de'mä yoho yø xädi, bi xifi xanho hanja'a te da thogui. Bi 'yembí:

33—A nuŷá, ya nná máhà Jerusalén. Nuna ra hnini na, nu ra N'yohu bí 'yε mahets'i di ndápyo hmu yø mmäcja conyø xännbate ngue ra ley. Nuya p'uya, guehya da zännbi ngue da dü. Di däpyø ja'i hüngyø judío ngue da hyo.

34 Nuya yø ja'i di ndäpi, da n'yemmahya, da zots'i, da meí. M'mefa p'uya, da hyo. Pe ra hyu pa di bennate.

Ra Jacobo cona Xuua bi 'yäpra Jesús ngue di nja yø cargo xta nhets'i.

35 Ra Jacobo cona Xuua, guehya yø ts'ant'u ra Zebedeo ya, bi guarbu 'bähra Jesús, bi 'yεmbi:

—Ague grá xännbate, di nne ga ä'a'be n'na ra mate ya.

36 Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—¿Tema mate gui nne ga øt'auí? —bi 'yεmbi.

37 Bi 'yεn'u ähra mate p'uya:

—Di nnegä'be ngue nup'u ha gui mmí ngue gui ndast'abi, n'na di mihni n'yei, n'na di mihni gaha.

38 Pe mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Ague n'yø'auí, hinguí padí te rá nsäui na ra hya gui ähmi. ¿Ua da zä gui thohmí'a ra n'u i ja ngue ga thocá? Porque nugá mathoguiho ja ngue di ungá yø ja'i —bi 'yεmbi.

39 Bi 'yεmbuya:

—Ahá, da zä ga sägä'be ra n'u.

Mi dahra Jesús, mahombi 'yεmbi:

—Majuani ngue ngu'a, xandøngu ra n'u ja ngue gui säui, tengutho ra n'u ja ngue ga thocá. Mathoguiho di un'auí yø ja'i tengutho ja ngue di ungá yø ja'i.

40 Pe nuna ra hya ngu mmammí, hündi tocagui ngue go ga sänni to di mip'u ja ma n'yei, ogue to di mip'u ja ma gaha. Nuna Oja, ya xa nzänni to di mi n'na ngu n'na ma hyo.

41 Nuna ra hya ähya yo nc'ei mi yauí ra Jesús, bi mbøcuc 'mø mi bahya mi 'det'a yø xädi, i sahra Jacobo 'nēhra Xuua.

42 Pe ra Jesús bi peti gátho yø xädi, bi 'yεmbi:

—Ya gui pahmu ngue yø dast'abi xa t'ets'i, co gátho mi da yø ts'ut'abi 'bup'u ja yø hnini, gá di manda yø ja'i. Nu te di manda ngue da 'yøtyø ja'i, gue'a øt'a.

43 Pe nu'ahu, 'yo gui nne ngue gui mandathohu yø ja'i. Nu ra ja'i nne ngue xta nhets'i rá cargo da mēfi, guehna ra ja'i jatho ngue di mpefi da máxyo mmic'ejui na.

44 A nu'ahu ya, nu'a da ne di m'met'o ngue gátho yø amigo ya, guehna jatho da gohi ngue ni mēfilu na.

45 Conque ra N'yohu bí 'yε mahets'i, himbi 'yεhε ngue n'narbu da mi di mandatho. Sinoque bí 'yεhε ngue di mpefi da máxyø ja'i. 'Nε hinga høndra 'báxte da 'yøt'e, asta da dü ngue da yani xandøngu yø ja'i.

Ra Jesús bi 'yøthe ra Bartimeo mi xädä.

46 Mi zømp'u ja ra hnini Jericó ra Jesús, bi thogui ni n'youi yø xädi. Pe xandøngu yø ja'i bi nte'ti. Nup'u nenihni p'uya, mi hup'u na ra Bartimeo mi xädä, rá ts'ant'u ra Timeo. Mi hup'u ja ra nen'yü ngue äpra menyu yø ja'i thop'u.

47 Mi bahra xädä ngue nuna ja ngue da thop'u hudí, guehna ra Jesús ra mmøngu Nazaret. Bi mahra hmafi p'uya, bi 'yεmbi:

—Damí huegagui ague Jesús rá mbom'meto'i ra David —bi 'yεmbi.

48 Nu'u yø ja'i 'bup'u mi huhra xädä, di hejpi ngue hündi mmafi. Pe ra xädä p'uya, ena man'na ma'be'pi ngue nts'edi ga mafi, bi 'yεmbi:

—Damí huegagui ague rá mbom'meto'i ra David —bi 'yεmbi.

49 Bi m'mähra Jesús ngue øde hmat'i. Bi 'yεmbyø ja'i p'uya:

—Damí xihmi ngue da εcua.

Bi ma bá ts'ohra xädä p'uya, bi t'εmbi:

—Da hyu ni mmui ya, ga 'yo, bi ts'o'i'na.

50 Ra xädä p'uya, bi 'yemp'u rá tuhu, bi nanguí, asta ra n'nats'i ngue di johya. Bi map'u bi 'bähra Jesús.

51 Ra Jesús bi 'yεmbi:

—¿Te gui nne di nja'i?

Ra xädä p'uya, bi 'yεna:

—Ague grá xännbate, di nne ngue di nzo ma dá.

52 Ra Jesús bi 'yεmbra xädä:

—Ya da zä gui mma ya, bi zä ni dá ngue gui εc'εigui ngue jagá ra ts'edi ga øthe'i.

'Bexpi nzo yø dá ra xädä p'uya. Bi zä bi n'yo ngue bi mēp'u ni ma ra Jesús.

11

Ra Jesús bi 'ywrbu ja ra hnini Jerusalén, pe εspabi yø ja'i, xifi ngue yø dast'abi.

1 Nu'mø ya ni ma da zømp'u ja ra hnini Jerusalén, ya 'yop'u ja ra nyuni ja ra mbonza ja yø olivos. Ja jarbatho ra hnini Betfagé 'nēhra hnini Betania. Nuna ra Jesús bi 'yet'i yoho yø xädi.

2 Bi 'yεmbi:

—Ni me nu ja ra hnini bí ja nu. Nu'mø gá cat'ui ra hnini, gui tímni p'u da nthat'i n'na ra burru ngue ma'da'yotho, hünjonguisä. Bá xoqui ngue guá siui ua.

3 Nu'mø to da 'yεn'auí, hanja ngue gui xocui ra burru, gui xihmi p'uya ngue honna Hmu. Pe damí xihmi ngue hinda ya'atho di ndäpi.

4 Bi ma'u yoho yø xädi bi 'yet'i. Bi dīmp'u manthat'i ra burru jonna goxthi ja ra nen'yü. Bi xojpaya.

5 Nu'u yø ja'i mi 'bäp'u p'uya, bi 'yεn'a n'na nc'ei:

—¿Te 'be'a gui øt'ui? ¿Hanja ngue gui xocui ra burru?

6 Nu'u xocra burru p'uya, bi ma tengutho xi manna Jesus. Nu'u yø n'yohu p'uya, bi unna nt'edi bi zixra burru.

7 Mi zop'u bahra Jesus, bi gaspa ra burru yø tuhü ngue bi nopa nts'ati. Bi hyuxra burru ra Jesus, bi ma.

8 Nup'u ja ra 'yu ja ngue da thohra Jesus, xangu yø ja'i ni 'bet'o ngue di tans'yø tuhü pöp'u ja ra 'yu. Mi'da yø ja'i p'uya, bi sajpa yø xi yø palma ngue pöp'u ja ra 'yu.

9 O made p'u ni ma yø ja'i ra Jesus. I 'bet'o 'da, bá 'befa 'da. Pe yø ja'i 'da ga matho ngue di johya, i ena:

—Nuna Oja, di japhna rá m'menhni 'bucua, guehna tate naya.

10 Oja di japhna ra dast'abi bá 'benhni ngue di thocra 'befi mi pehra dast'abi David. Maguesena Oja bi 'bu mahets'i.

11 Nuna ra Jesus mi yarbü ja ra hnini Jerusalén, bi zomp'u ja ra nija. Bi nu te øtyø ja'i 'bup'u. Mi dahra nde, bi mengui, i ma Betania. Bi me'u 'de'ma yoho yø xadi.

Ra Jesus bi otra za ngue ra igo.

12 Mi hyaxpaya, nuna ra Jesus bá ep'u Betania bá n'oxi, i ma Jerusalén. Nup'u ja ra 'yu p'uya, bi za ngue tu manthuhu ra Jesus.

13 Bi hyanda n'na nza ra igo ngue ya xi 'dogui xanho. Bi ma bá nu ngue'mø di zadi. Pe hingui zadi, porque hingat pa p'u ngue di nzadi.

14 Bi 'yø'u yø xadi te bi xihra za, ngue bi 'yembji:

—Ya hinni mantho di nzahni ndät'a ya gra za —bi 'yembji.

Ra Jesus bi yetyo ja'i mi mpäp'u ja ra nija.

15 Nuna ra Jesus, nu'mø mi zomp'u ja ra hnini Jerusalén, bi map'u ja ra nija. Nu'u yø ja'i mi mpäp'u thinnja, da gue'u mad'i ntäi, gä bi 'yet'i. Nuya yø ja'i di pöspa yø menyu yø ja'i yap'u ni 'yehé, bi 'yennba yø mexa. 'Ne bi 'yennba yø nthuts'i'u pä yø paloma.

16 Nu'u yø ja'i ja te ha, ya händi japi da thop'u ja ra thinnja.

17 Bi 'yembyø ja'i p'uya:

—Nup'u ja ra Maca Libro, nt'oti p'u ra hya ngue Oja i ena: “Nuna ma ngungä, ni hu ngue ra ngunga mhmat'Oja na, 'ne ja ndanne ua gätho yø ja'i 'bu'ä nximhäi”. Pe nu'ahu, gui øthu ngue ja di mpeti ua yø be.

18 Pe nu'u yø hmu yø mmäcja 'nehyo xänbäte ngue ra ley mi bad'i te bi 'yötra Jesus, hingui nnu manho. Bi hyoni ha di japi ngue da hyo ra Jesus. Pe hinga 'bexpi zä ha di japi, porque sup'i di mböcue yø ja'i. Porque nu'u yø hya xänbäte ra Jesus, gä di 'yodyø ja'i.

19 Mi dahra nde p'uya, bi bömp'u ja ra hnini ra Jesus, bi me yø xadi.

Jatho da 'yec'ei yø ja'i ngue Oja di unni te da 'yapi.

20 Mi hyaxpaya, bi thop'u 'bahra za ngue ra igo. Bi nu ra za p'uya ngue xi 'yoti asta yø 'yu.

21 Ra Bedu p'uya bi zo ra mma'a te ra hya xi manna Jesus. Bi 'yembaya:

—Agué grä xänbäte, nuna ra za gä su hmande, gue xa 'yoti —bi 'yembji.

22 Mi dahra Jesus, bi 'yena:

—Damü 'yec'ei ngue nu'mø gui mmat'Ojahu, da mäxahu Oja.

23 Nu'mø gui ec'ei hu xanho ngue gue'a nnu manho Oja ngue di nja'a te gui xihmu, 'ne hingui yøben'i ni mmaihu, da zä gui 'yemphu ra nyuni ja nu: “Damü 'uegue grä nyuni, i map'u ja ra jathe”, gui 'yemphu. Ra nyuni p'uya, da 'uegue, di map'u gui xihmu ngue di ma.

24 Janangué dí xi'ahu, nu'mø te gui äphu Oja, damü 'yec'ei hu ngue di 'da'ahu Oja te gui äphu. Oja p'uya, da 'yø'te ngue di nja'a te gui 'yäphu.

25 Nu'mø gui mmat'Ojahu, 'ne bi zo ni mmaü ngue hingui nnu manho te ø'ta ni mmic'eiü, damü punnbi, n'namhma ngue xquet'a di pun'na ni Papahu bi 'bu mahets'i.

26 Pe nu'mø ngue hin gadi punnabi ni mmic'eiü, xquet'a händi pun'na ni Papahu bi 'bu mahets'i 'mø.

Ra Jesus bi t'anni to bi unna nt'edi te ø'te.

27 Ra Jesus, mi zomp'u ja ra hnini Jerusalén, i 'yop'u ja ra nija. Bi guatyø hmu yø mmäcja p'uya, 'nehyo xänbäte ngue ra ley, 'nehya yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija.

28 Bi 'yembra Jesus:

—Agué n'yø, çhanja te gui ø'te? ¿To bi 'da'i ra nt'edi'a te gui ø'te?

29 Mi dahra Jesus, bi 'yembji:

—Nugä xquet'a ga ø'tahu n'na ra nt'anni ya. Pe gue gui xic'u hanja'a ra hya ga an'nahu, n'namhma ngue xquet'a ga xi'ahu to bi 'dacä ra nt'edi'a te di ø't'a ua.

30 Xiya, çte'o bi unna nt'edi ra Xuua ngue bi xixyabi yø ja'i? ¿Ua Oja bi unna nt'edi, uague yø ja'itho rá nt'edi'a te bi 'yø'te?

31 Yø ja'i p'uya, di n'yänni te di dadi. Di n'yembji:

—¿Teni 'be'a ga xihmu ya'mø? Nu'mø ga xihmu ngue Oja bi unna nt'edi te bi 'yötra Xuua, da 'yenju p'uya: “Xina ra hya bi manna Xuua connä ngueque, çhanja ngue hinga 'yec'ei hu 'mø?” da 'yenju p'uya.

32 A nu'mø ga xihmu ngue yø ja'itho bi unna nt'edi te bi 'yötra Xuua, ya nts'udyø ja'i —di n'yembji.

Rä nze'gui p'uya, bi zanyø ja'i ngue ya hinte da xifi te'o bi unna nt'edi'a te bi 'yötra Xuua, i sup'i di mböcue yø ja'i. Porque gätho yø ja'i ec'ei ngue rá pöngahya Oja na ra Xuua.

33 Janangué bi 'yembaya:

—Händi pacähe to bi unna nt'edi'a te bi 'yötra Xuua.

Mi dahra Jesús, bi 'yembi:
—Ya hingá xicju na ra hya di an'nahu, ni xinga guecá ga xi'ahu to di 'dacra nt'edi na te di o'te.

12

*Ra Jesús i hiejpa ra hya n'na ra huahj
ngue ra jomhmi.*

¹ Nuna ra Jesús, bi hyoni te gui hiejpa yø hya bi xihyo ja'i. Bi 'yembi:

—Mi 'bu'a n'na ra n'yohu ngue bi 'yot'a n'na ra nu'a uva. Bi fot'e ga rá hái. Bi hoqui haru da de'myo uva m'ø bi nja. 'Ne bi hocra n'noque haru da mihra máhu. Bi hyoni to da gonhui rá huahj, n'namhma ngue nu'mø bi nja yø uva, di t'unna mmehui'a te di tocabi. Bi ma yap'utho ra mmehui p'uya.

² Mi zønna pa da thacyø uva p'uya, nuna ra mmehui bi menhna n'na rá hmiqúi ngue da tu yø uva di tocabi.

³ Pe nu'u yø mefi mambi 'bup'u bí ja ra huahj, bi bentra hmiqúi 'mø mi zomp'u 'bui. Bi ani, bá erbaya. Pe hñte bi unni.

⁴ Ra mmehui p'uya, mahømbi menhman'na rá hmiqúi p'u bí ja ra huahj. Nu'u yø mefi ya mambi 'bup'u, hømbá mbøcuc. Bá pandothobi rá hmiqúi ra mmehui. Bá serpa rá ya.

⁵ Ra mmehui p'uya, mahømbi menhman'na rá hmiqúi. Pe ya bá tho'a bi mennbaya. Bi sigue bi mennbabi mi'da p'uya. Ngut'atho bi ørpe, 'bu i'da bi pat'i, 'bu i'da bi ho.

⁶ Nuna ra mmehui p'uya, mi si n'na rá ts'ant'u ngue emmei di mađi. Ya emp'uya: "Ma ga penhna na ma ts'ant'u ya. Nu'mø bi nu yø mefi na, da nu mansu, porque ma ts'ant'u na", i ena.

⁷ Pe nu'mø mi zomp'u 'buhyo mefi na rá ts'ant'u ra mmehui, di n'yembyø mefi: "Nuna ya, guehna ra ts'ant'u ja ngue da gohmi ra huahj naya. Ma ga hohu ya, n'namhma ngue ya ma mmetiha ra huahj", di n'yembi.

⁸ Bi bennbaya ngue bi hyo. Bi ma bá emma xøts'e ra huahj p'uya.

⁹ Nuna ra Jesús, bi 'yänyo ja'i, bi 'yembi:

—Xi'mø ya bi nja ya yø hya di xi'ahu ya, çteni 'be'a da 'yøtra mmehui? Siempre da ma ra mmehui p'uya, da ho yø mefi conhui rá huahj. N'nan'yo mi'da yø ja'i di fätra huahj p'uya.

¹⁰ Gui pahmu xanho ra hya mmamp'u ja ra Macá Libro ngue ena: "Nuna ra do himbi nu manho yø hyønngu, guehna ra do brá 'bebo p'u brá fu ra ja do naya.

¹¹ Nguna ra hya xa nzän'Oja ngue di nja. A nuju p'uya, di emhma ngue mazitho te øt'Oja", enna hya.

¹² Ra Jesús høntho bi xihyo ja'i ya yø hya ya, bi ne yø ja'i xti bentra Jesús ngue xta ngot'i. Porque pahyo ja'i ngue go xihya yø hya bi hycra Jesús. Pe himbi zä xti

bent'i, porque supi di mbøcuc mi'da yø ja'i. Janangu hñte bi japi.

*I nnepyø nsaiu ra Jesús ngue da 'yembi
hingui ja ts'edi di njutra menyu nji.*

¹³ Nuya 'da yø fariseo, da gue'da yø ja'i ra Herodes, bi 'benhni ngue da jupatho häi te ga ya ra Jesús, para ngue da zäp'u di yapa m'mefa.

¹⁴ Bi 'yembi:

—Ague grá xännbate, di pacähe ngue grá hoga n'yohu, porque ga pømmanho ra hya gui mma. 'Ne hingui su'a te mben'na'i yø ja'i. Madague'a ja yø cargo 'da yø n'yohu gui yäui, pe hingui su gui xifi ndana ra hya majuanj. Sinoque majuanj ngue gui xännbate'a ra hya nne Oja ngue gdá n'yohu. Damj xicje ya, çua xanho ngue di njutra menyu ahra dast'abi, uague hñ'na? —bi 'yembi.

¹⁵ Pe ra Jesús ya padi te mbennbabi yø ja'i ngue'a ra nt'anni ørpe, bi 'yembaya:

—çHanja ngue gui sämhya gahu? Damj 'yurcahu ra menyu —bi 'yembi.

¹⁶ Bi unna menyu p'uya ngue da nu. Mi nu ra menyu ra Jesús, bi 'yembi:

—çTo rá hmi na n'youi ra menyu ja ua? çTo rá thuhu na ra thuhu n'youi ra menyu?

Mi dahyo ja'i yäui ra Jesús, bi 'yembi:

—Guehna ra dast'abi naya —bi 'yembi.

¹⁷ Ra Jesús bi 'yembyø ja'i yäui:

—Nu'a ja ngue gui 'yøthu ya, damj unhnu ra menyu di tocabi ra dast'abi. Da gue Oja p'uya, damj unhnu'a te di tocabi.

Nuna ra hya i dahra Jesús, di 'yødya yø ja'i yäui.

Bi manna Jesús ngue di bennate yø ánima.

¹⁸ M'mefa p'uya, bi ma 'da yø saduceo, nuya embi ngue hñdi bennate yø ánima. Bi 'yembra Jesús:

¹⁹ —Ague grá xännbate, nup'u ja ra ley bi 'yotra Moisés, nt'ot'i p'u ra hya ngue ena: nu'mø bi du n'na ra n'yohu, 'ne hñdi m'mahyo basi, nu rá xisu ra ánima da zogui, nu'a rá n'yohu ra ánima, gue'a di nthatui ra 'danxu'a, n'namhma ngue di m'mahyo basi tengutho 'mø xti m'mahyo basi ra ánima.

²⁰ A nu'yá, xi'mø di 'bui yoto ma'yohu ngue çdadi ncu ya. Nu'a ra n'yohu ma da, di nthatj. Pe da 'yehra pa da du, 'ne hñdi m'mahyo basi.

²¹ Janangu nu'a rá n'yohu ra ánima m'mefa bi m'mui, go di nthatui ra 'danxu'a. Pe xquet'a da du ra n'yohu 'ne hñdi m'mahyo basi. Nu'a rá hyu rá n'yohu p'uya, hñdi nthatui ra 'danxu 'mø bi du rá n'yohu.

²² Di siguetho di nthatra xisu 'mø bi du rá ndø, astä gue'mø bi du gä yoto ma'yohu. Gä di nthatui ra xisu, 'ne gä bi du yø n'yohu. Pe himbi m'mahyo basi. Rá nzægui p'uya, da du ra xisu.

23 A nuyá, xi'mò ra pa ðañi bènnate yò ánima ya, ðndana gue'a ya yoto ma'yohu rá mmèti rá xisu? Porque gá bi m'mámhi.

24 Mj dahra Jesús, bi 'yembu ja'i yau:

—Hingui paði ha rá nja ra hya guí mmámhma. Porque hinga guerp'á gá ndinmi mmáih'a te ra hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro. 'Né hingui páhma hangu rá ts'edi Oja i ja.

25 A nu'mò bi bènnate yò ánima, ða gohi tengutho yò anxé Oja, ya hñdi nthatyò ja'i.

26 Nup'u ja ra hya bi 'yotra Moisés, ja ði nequi p'u ngue di bènnate yò ánima. Porque nt'ot'i p'u ra hya bi man'Oja 'mò mi nyap'u bi nzò ra ndat'o, ngue bi 'yena: "Guecá drá Ojagá ngue ra Abraham. Drá Ojagá ngue ra Isaac. Drá Ojagá ngue ra Jacob", bi 'yén'Oja.

27 Ja ði nequi p'uya, ngue nup'u 'bu Oja, hingui tu yò te yò ánima. Janangue hingui paði ha rá nja'a ra hya guí mmámhma.

Nuya yò hya ði manda Oja, bi manna Jesús ndana ra hya ma ðatho ja ts'edi ða 'yotyò ja'i.

28 Nu'a n'na ra xännbate ngue ra ley, bi 'yòde ha i dapra hya yò ja'i mi yau ra Jesús. I nnu ngue bi ðaði xanho. Bi 'yembuya:

—Xiya yò hya ði manda Oja p'u ja rá ley, ðndana ra hya exa ma ðatho di ja ts'edi Oja ngue ða 'yotyò ja'i?

29 Mj dahra Jesús, bi 'yembu:

—Nuya yò hya ði manda Oja, nuna exa ma ðatho di ja ts'edi Oja ngue ða 'yotyò ja'i, guehna ra hya ngue éna: "Agué gyò judiohu, ðami 'yohmu na ra hya ja ua. Nuna ra Hmu ma Ojahu, 'dase na.

30 Ðami ja ndummi ngue mathoguiho guí máhma Oja co gátho ni mmáih'a. Hont'a guí mbémhma'a".

31 Nuna rá yoho ra hya ði manda Oja, 'né di ja ts'edi Oja ngue ða 'yotyò ja'i, guehna ra hya ngue éna: "Ðami máhni mmic'eiui tengutho gni ne ngue ði ma mamadi'i", éna hya. Guehya yoho yò hya ði manda Oja ya, 'né tate di ja ts'edi Oja ngue ða 'yotyò ja'i. Guehya yò hya 'bet'o ya ngue gátho mi'da yò hya ði manda Oja.

32 Mj dahra xännbate ngue ra ley p'uya, bi 'yembu:

—Xanho te guí mma grá xännbate. Majuaní te guí mma ngue nuna Oja ma Hmuhu 'dase na.

33 Guehya yò hya ma ðatho ja ngue ða 'yotra ja'i ya, ða hyahrá mmui ra ja'i ngue ði ma Oja, 'né di máhna mmic'eiui. Nu'mò ngue ngu'a di othu p'uya, ya man'natho nnu manho Oja te di othu p'uya, ngue'a yò 'bot'e orpa yò ja'i p'u ja ra nija, ða gue'u mi'da yò cosa ma t'unni Oja.

34 Bi nu ra Jesús ngue paði te mman'a ra n'yohu yau, bi 'yembuya:

—Ya mi zits'utho gadi 'bedi ngue guí so rá 'ye Oja —bi 'yembu.

Mi xifi tengu na ra hya na p'uya, ya hñni mantho tema hya hönxta 'yányò ja'i ra Jesús.

Ra Jesús bi xihyò ja'i ngue ra Cristo hingra ja'itho.

35 Nuna ra Jesús bi xännba ra hya yò ja'i p'u ja ra nija. Bi 'yembu:

—Nuna ra Cristo bá ex Oja ngue ði ndast'abi, yò xännbate ngue ra ley p'uya, i mman'u ngue dague'a n'na'u yò mbom'meto ra David. Pe nuga ga xi'ahu hanja ya, madague'a ngue rá mbom'meto ra David, pe nuna i hma, hingra ja'itho na.

36 Porque ra David, gue'a ra Espiritu Santo bi bènnabi ra hya bi 'yot'i, ngue bi 'yena: "Nuna Oja, nu'mò mi zojbagui ma Hmu, nguna ra hya bi xifi, bi 'yembu: Ðami mícua ja ma n'yegá ya, asta gue'mò ga ot'e ngue guí manda gátho'u ni nsuiui", bi 'yembu.

37 Ja ði nequi p'uya ngue ra David, nu'mò nnønna Cristo, ni huñi ngue rá Hmu. Janangue ra Cristo ði nequi ngue hingra ja'itho, madague'a ngue rá mbom'meto ra David.

Bi xihyò ja'i ra Jesús ngue ði mfädi xanho, hñda hyätyò xännbate ngue ra ley.

Xandöngu yò ja'i 'bu'p'u ja ra nija. Nuna ra hya xännbate ra Jesús, januaní ngue yò mmui ga 'yöxyò ja'i.

38 Bi sigue bi xännbabi ra hya yò ja'i ra Jesús. Bi 'yembu:

—Ðami mfähmu xanho ya, 'yo di hä'ahu yò xännbate ngue ra ley. 'Yo guí othu tengutho ga 'yo'u. Porque di ho ngue sot'a häi yò he. 'Né di ho ngue di respecta yò ja'i ha gui zengua p'u ja ra tai.

39 Nup'u ja yò nija p'uya, i huantho yò nthuts'i tate xanho ngue ja hup'u. Nup'u ot'a ngo yò ja'i p'uya, xquet'a nne ngue tate xtanho ha ða mi.

40 I tunnba yò ngu yò 'danxu, i häti ngue embi di xännbi te pets'i. Nuna ra hya ga ngorpa yò ða yò ja'i p'uya, nu'mò mmat'Oja, ndò ya'atho mmat'Oja. I nne ða 'yembu ja'i ngue yò ndöthoga n'yohu. Pe nuyá, guehya mathoguiho ra castigo ða thohya ngue gátho mi'da yò ja'i.

N'na ra 'danxu bi unna mēnyu Oja.

41 Nuna ra Jesús, mi hup'u ja ra nija ha ja ra huada utyò mēnyu yò ja'i. Hēti ha ga utyò mēnyu yò ja'i p'u ja ra huada. Bi nu xangu yò ja'i ngue yò mmēmmeti xandöngu ra mēnyu di uni.

42 Bi nu n'na ra 'danxu ngue ra ziböhyoya, xquet'a bi gät'i yoho yò zi xani p'u ja ra njumēnyu.

43 Bi zonhyò xädi ra Jesús, bi 'yembuya:

—Majuaní ði xi'ahu ngue ra ziböhyoya na ra 'danxu bi unna mēnyu ya, pe man'natho

nnu manho Oja ra mɛnyu bi unna, hindɔ gue'u yɔ mɛnyu mɪ'da yɔ ja'i di unɪ.

⁴⁴ Porque nuya mɪ'da yɔ ja'i, yɔ mmɛmmeti ya, pɛ gue'a rɔ mɛnyu xɔ pongui di unɪ. A nuna ra 'danxu, zits'u drɔ mɛnyu mɪ ha. Mɪ ja ngue xtɔ nzi rɔ mɛnyu bi unɪ.

13

Bi manna Jesú s ngue bá ep'u ra pa da xotra nija.

¹ Mɪ bɔmp'u ja ra nija ra Jesús, nuna n'na rɔ xádi bi 'yɛmbi:

—Ague grá xánnbate, nu ra nija, gue xandɔnnoho yɔ do n'youi. 'Nɛ mazihotho yɔ hmɪ yɔ do.

² Mɪ dahra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Ahá, mazihotho gui nequi ra nija. Pɛ nuna ra nija naya, bá ep'u ra pa da xotyɔ ja'i na. Xɔgue di nxádi, hin haru nmi nequi ra nija.

Bi manna Jesú s te ja ngue di nja hante rá nze:gui yɔ pa.

³ Nup'u nɪ hyandra nija, ja nɪ gop'u ra nyunɪ bi ja ra mbonza ja yɔ olivos. Ja i mɛp'u yɔ xádi ra Jesús. Nup'u bi zɔnɪ, bi mɪ. Bi guatra Bedu p'uya, cona Jacobo, ra Xuua, ra Andre. Bi nyaseui ra Jesús, bi 'yɛmbi:

⁴ —Dɪ nne gui xicje njam'mɔ di nja ya yɔ hya gui mmana, ngue da xotra nija yɔ ja'i. ¿Tema hmɛya di nja'mɔ ya nɪ ma da zɔnna pa di nja na te gui mmana?

⁵ Mɪ dahra Jesús, bi 'yɛmbyɔ xádi:

—Damɪ mfáhmɔ xandɔnho, 'yo gui nne to da hyá'áhu.

⁶ Porque xangu yɔ ja'i di n'yo ngue da 'yɛmbyɔ ja'i: “Go guecá drá Cristogá ya”, da 'yɛmbi. Gue'a di hyát'i xangu yɔ ja'i'a p'uya.

⁷ Nu'mɔ gá 'yɔhmɔ ngue ya ja yɔ datunhni, ogue gui 'yɔhmɔ ngue ya ja ngue di nja yɔ tunhni, 'yo sá gui sɔhu. Porque jatho ngue ya ngu'a ja ngue di nja. Pɛ hinga gue'u yɔ hmɛya'u ngue rá nze:gui.

⁸ Dá nangyɔ nación ngue da 'yɔrpa ra tunhni mɪ'da yɔ nación. Dá nangyɔ dast'abi ngue da 'yɔrpa ra tunhni mɪ'da yɔ dast'abi. Dɪ 'yan'áhái ndap'u bi zá. Dɪ nja yɔ thuhu. Ja da fup'u ra n'u ja ngue da tho'a m'mɛfa yɔ ja'i p'uya.

Bi xihyɔ xádi ra Jesú s ngue da zä ra n'u, da ts'ui.

⁹ Damɪ mfáhmɔ. Porque da 'yɛhra pa ngue da ts'ixáhu fádi. Dá mɛp'áhu yɔ ja'i p'u ja yɔ nija. Dá ma má dá'áhu p'u 'bɔhyɔ dast'abi. Dɪ ndá'áhu p'u 'bɔhyɔ gobierno. Nguna da ja'áhu yɔ ja'i ngue gui ɛ'ɛ'igáhu. Ngue nguna di nja'áhu, nu'mɔ ya gdi yáhu yɔ ts'ut'abi, ja gui xihmu p'u ra hoga 'da'yo hya p'uya.

¹⁰ Hante ngue da ze'a te ja ngue di nja, nuna ra hoga 'da'yo hya jatho ngue da ma má'yonɪ gá rá ngani nximhái.

¹¹ Nu'mɔ bi ma má bent'i'áhu, 'yo sá di tu nɪ mmáihu'a ra hya ja ngue gui xihmu ra ts'ut'abi. Porque nu'a ra ora gui dá nɪ hyáhu p'u ja ra ts'ut'abi, gue'a ra Espiritu Santo di bent'n'na ra hya gui xihmu ra ts'ut'abi. Ya hingingi n'yonfɛnise gui jacu ra hya gui mmámhmu.

¹² A nu yɔ n'yo hu ɛ'ɛ'igui, di dáse'u yɔ n'yo hu hingingi ɛ'ɛ'igui ngue da tho. Yɔ papá p'uya, nu'mɔ bi 'yɛ'ɛ'igui yɔ basi, di dáse yɔ basi ngue da tho. Yɔ basi p'uya, nu'mɔ bi 'yɛ'ɛ'igui yɔ papá, di dáse yɔ papá ngue da tho.

¹³ Ndap'u bi zá da za'áhu yɔ ja'i ngue gui ɛ'ɛ'igáhu. Pɛ nu ra ja'i hindá hyɛgagui, xinda hangu ra n'u da thogu, gá da zeti, guehna ra ja'i di nyanná te na.

¹⁴ Xquet'a gui nnuhu ngue di nja ya yɔ hya bi manna pɔngahya Daniel, ngue nup'u ja ra xɛqui hin'yá ra nt'ɛdi di m'máhyɔ ja'i, ja da 'yɔrbu ra nts'onɪ yɔ ja'i. (A nuya, nu ra ja'i di xádi, di n'yo rá mmá' mɔ bi nu ngue di nja ya yɔ hya ja ua.) Nu'mɔ gá nuhu ngue ya bi nja'a p'uya, nu yɔ ja'i di 'bɔp'u ja ra hái Judea, da 'dagui, di map'u ja yɔ xanthɔ.

¹⁵ Nu ra ja'i di tɔhma xɔts'e rá ngu, 'yo di ɛna ngue di ma mbo rá ngu ngue te da ha, sinoque da 'dagui.

¹⁶ Nu ra ja'i di 'yo ra 'befi, hindɪ ma rá ngu ngue dá cá rá tɔhu, sinoque da 'dagui n'nahmantho.

¹⁷ Pɛ huɛcate yɔ xisu di hádyɔ basi'a ra pa'a, ogue di sadyɔ basi.

¹⁸ Damɪ 'yáphu Oja ngue nuya yɔ hya ya, hindá gue'mɔ ra pa ngue xtɔ nse di nja.

¹⁹ Porque xandɔn'utho te da tho'hyɔ ja'i na ra pa na. Nu te di nja, hinjam'mɔ xá nnu yɔ ja'i ngue xá njap'u astá gue'mɔ mambá f'u'a nximhái. 'Nɛ ya hinɪ mantho da hnu ngue mahɔndɪ njap'u.

²⁰ Nuna Oja, ya xá nzánnɪ ngue hinga ya'atho yɔ pa di nja na ra ndate na. A nu'mɔ ngue ya'atho di nja, ya hinjonda bongui. Pɛ da 'yɔt'e ngue da thotho, porque Oja di máhya yɔ ja'i ya xá huanhni.

Ra Jesú s bi má ngue di n'yo xangu yɔ ja'i da ne ngue da hyátya yɔ ja'i ya ɛ'ɛ'i.

²¹ Nu'u yɔ pa'u, 'yo sá gui ɛ'ɛ'ihu ya yɔ ja'i da 'yɛn'áhu: “Núua, ja bi 'bucua ra Cristo”, ogue da 'yɛn'áhu: “Nɪ' nguehna ja bi 'báhnɔ”, da 'yɛn'áhu.

²² Porque xangu yɔ ndɔbethani di n'yo ngue da 'yɛmbyɔ ja'i: “Go guecá drá Cristogá ya”, ogue da 'yɛmbi: “Go guecá rá pɔngahyagá Oja ya”, da 'yɛna. 'Nɛ da zá da 'yɔtyɔ milagro. Nuya yɔ milagro da 'yɔt'e, guehya da ne ngue di hyátyɔ ja'i nuya yɔ thanhni Oja ya.

²³ Mamɪ n'unɪ dá thá'áhu. Janangue dadi 'bet'o'áhu ya yɔ hya ja ngue di nja m'mɛfa.

Bi manna Jesús ngue mahonda eua ja ra ximhäi.

²⁴ Nu'mò bi tho'u yò ndate di nja, di m'mexui ra hyadi 'nehra zana.

²⁵ Da táhyò sò bi ja mahets'i. Nu te gá bí ja maya, gá di pádi ha thogui.

²⁶ Da thandra N'yohu di 'ye mahets'i ngue da n'youi ra gui. Da hnu ngue maguese, porque mathoguitho ja rá ts'edi.

²⁷ Nu'u yò anxé da n'youi, da menhni gá rá nguñi nximhäi, ngue di perpabi yò ja'i nuya xa huanhni.

Bi nhyejpabi ra hya n'na nza ra igo.

²⁸ Damí pahmu na ra hya ga hycä ya, ngue gdá hycapabi ra hya n'na nza ra igo. Nu'mò ya bi c'amyò 'y'za ngue bi 'dogui, gui pahmu p'uya ngue ya ni ma di pat'i xanho häi.

²⁹ Nguna ra hya ja ngue di nja ya. Nu'mò gá nuhu ngue bi nja ya yò hya di xi'ahu ya, damí pahmu ngue ya xma nguerpátho ga ma ehé.

³⁰ Nuya yò hméya dí xi'ahu ya, damí pahmu ngue guehya di nja ya, hante ngue da du yò ja'i 'bahyo pa ja p'uya.

³¹ Nu te bí ja maya, 'neua ja ra häi, hingui zai. Pé nuna ra hya di mmangá, ja para zantho na.

Bi hycra hya ra Jesús ngue yò mefi hingui padí temá pa da zøhyò hmu di manda.

³² I pásé Oja temá pa di nja ya yò hya dí xi'ahu. Ni xingyò anxé di padí, ni xinga gueque di padí temá pa di nja, madague'a ngue rá Ts'unt'ugui Oja.

³³ Janangue damí ndò'matehu, mat'Ojahu hangu ra pa. Porque hingui pahmu temá pa, temá ora ga söcá ua.

³⁴ A nuyá, tengutho n'na ra n'yohu bi ma yap'utho, pé himbi zohra hya temá pa da pengui. Nu'u yò mefi bi fáti te pets'i. N'na ngu n'na yò mefi bi zannba yò tarea ja ngue da 'yò'e. Nup'u ja ra goxthi, bi 'bambu n'na ra mængoxthi, bi xifi ngue da mádi xanho ra goxthi.

³⁵ Pé nuya bi ma mafáti ra 'befi, hingui padí temá pa da zøhyò hmu. Da gue'ahu ya, damí mfáhma xandønho. Porque xquet'a hingui pahmu temá ora da zøhni hmuhu, o nuhma ndetho da zøhò, ogue made ra xui dí zøhò, ogue ni ma dá hyats'i dá zøhò, ogue neçahäi dá zøhò.

³⁶ Porque hont'a goma ora da zøhò, pé man'nan'yo mi 'yøthu ngue hinjondi ndò'mate m'ò bi zøhò.

³⁷ Nuna ra hya dí xi'ahu ngue gui ndò'matehu, hinga høn'athohu dí xi'ahu na ra hya na, sinoque gátho yò ja'i dí xifi ngue di ndò'mate xandønho.

14

Nuya yò nsuii ra Jesús ya sänni ngue da hyo.

¹ Ya ma nyo patho di nsännigo yò ja'i ngue ra pasua. Guehna ra pa ts'i ra thuhme hingui n'youi ra íxi. A nu'u yò hmu yò mmäcja 'nehyo xännbate ngue ra ley, guehya ya rá ya'atho yò pa honi ha di mbentra Jesús ngue da tho.

² Di n'yembj:

—A nuyá, hinga gue'mò ra pa ngue ra ngo ga benthu ya, n'namhma hinda nangyò ja'i da yani.

N'na ra xisu bi xispa ra aceite rá ya ra Jesús.

³ Ya 'bap'u ja ra hnini Betania ra Jesús. Exa sjhme p'u ja rá ngu ra Simu nuna xi 'yøthe m'met'o ngue mi 'ya rá do'yo. Bi yat'ambo n'na ra xisu ni du n'na ra m'mo aceite ngue ra alabastro. I yup'u ra aceite mazihotho ga yuní, bi ma mañoqui conna paxi ngue ra nardo, pé xandøngu rá muui. Bi 'yøjpa rá 'yuga ra m'mo aceite p'uya, bi xispabi rá ya ra Jesús.

⁴ Bi mböcuc 'da yò ja'i mi 'bap'u, di n'yembj:

—¿Hanja ngue bi ma ma'aniho na ra aceite na?

⁵ Xta nzá xta 'bá na ngue xti t'unna menyu yò hyoya. Porque man'na xangu xti 'bá ra aceite ngue'a te ra nzäbi tahra ja'i n'na jeya.

Hingui nnu manho yò ja'i te bi 'yøtra xisu.

⁶ Pé ra Jesús bi 'yembyò ja'i:

—Damí hychmu na ra xisu 'bucua. 'Yogui sähmu, porque xanho te ørque.

⁷ A nuya yò hyoya gui mmamhmu, hangu ra pa gui nuhu ya yò hyoya. Da zä gui fáxhu te honi hont'a goma ora gui nne gui fáxhu. Pé nugá hinga nzamhmu ua.

⁸ A nuna ra xisu gui mmamhmu, bi 'yørcagui'a te bi zarpabi rá ts'edi bi 'yø't'e. Porque ya bi nja'a te mi ja xti nja'mò dá n'yägui.

⁹ Majuani dí xi'ahu ngue nup'u ha da hmanna hoga 'da'yo hya gá rá nguñi nximhäi, xquet'a 'ne'a te bi 'yørcagui na ra xisu, da hma. Gue'a di fen'a.

Rá Judas di cutyò hya ha di japi ngue di dá ra Jesús.

¹⁰ Nuna ra Judas Iscariote, guehna n'na nc'e'i'u 'de'ma yoho yò xädi rá Jesús, bi ma bá nyaui yò hmu yò mmäcja. Bá nhécä hyaui yò mmäcja ha di japi di dāpra Jesús.

¹¹ Mi 'yø'a ra hya sihyò mmäcja, asta ra ndijohya. Bi xi p'uya ngue di unna menyu. Janangue bi hyonna Judas ha di japi ngue di dāpyò mmäcja ra Jesús.

Yò xädi rá Jesús bi hoqui te da zi'a ra nde bi nsännigo ngue ra pasua.

12 Ya fuhra ngo nguehya yø pa ts'i ra thuhme hingui n'youi ra íxi. Nuna ra pa fuhra ngo, guehna ra pa hode'yo yø ja'í ngue sännigo, ngue di nzibde ngue ra pascua. Bi yembyø xädi ra Jesús:

—¿Haru guí nne ga hocähe ra nzibde gdá nsännigohu ngue ra pascua ya? —bi 'yembj.

13 Bi 'yembya yoho yø xädi ra Jesús:

—Ní me nu bí ja ra hnini ya. Guí nthēui n'na ra n'yohu ní ma rá ngu, di tu n'na xøni ra dehe. Damí tennui haru dá zøni.

14 Nup'u ja ra ngu dá zømp'uya, damí 'yēnuí ra mmēnnigu: “Ra xännbate i éna: ¿Haru ja ra cuarto ga nzibdehe ma xädi ya, ja ga sähe p'u ra ngo ngue ra pascua?” guí 'yēnuí.

15 Ra mmēnnigu p'uya, dá 'yut'auí n'na ra dacuarto ya mahogui, bí ja maya ra tōcangu. Ja damí hocui p'u'a te ja ngue gdá nzibdehu p'uya.

16 Nuya yø xädi mí yauí ra Jesús, bí map'u ja ra hnini bí xifi ngue dá ma. Mí zømp'u ja ra hnini, nuna ra hya xi manna Jesús, gue'a bí nja'a. Bi dinna ngu tengutho xi xifi, ja bi hojpu ra nzibde ngue ra pascua p'uya.

Bi xihyø xädi ra Jesús ngue pađi ndana rá xädi ja ngue di dá.

17 Mí dáhra nde p'uya, nup'u ja ra ngu xi ma mahojpi te dá zi, ja bi zømp'u ra Jesús, ní n'youi'u 'de'ma yoho yø xädi.

18 Mēnte síhme p'u ja ra mēxa p'uya, bi 'yembyø xädi:

—Nuyá, dí xi'ahu ngue nuua ja ra mēxa dí síhme'u, 'bæcua n'na nc'ei jagatho hái, ya xa hyoni ha di japi ngue di dágui.

19 Nuna ra hya bí manna Jesús, émmēi bí dū yø mmaí yø xädi. Bí mudi bí 'yänni 'da mí'da p'uya te'o na í mma, bí 'yembj:

—¿Ua go guecä'a guí mmanya? —bi 'yembj.

20 Bi 'yēntho 'mø mí dáhra Jesús:

—Nuna dí com'be má mohi ua dí síhme ya, guehna dí dága naya. Guehna n'na nc'ei ngue guí 'dema yohohu naya.

21 Majuaní ngue rá N'yohu bí 'yē mahets'í dá tho'a te ra n'u ja ngue dá thoguí, tengutho nt'ot'í p'u ja ra Maca Libro ngue dí nja. Pē hague ngu rá castigo dá thohna rá n'yohu ja ngue dí dágui. Nuna ra n'yohu na, man'na xanho ngue'mø hin xtabá m'mai.

Ra Jesús bi xihyø xädi ngue di nzibde.

22 Mēnte síhme rá Jesús, bí hyajman'na ra thuhme. Mí ja mammađi Oja p'uya, bí xēnna thuhme, bí unyø xädi dá zi. Bi 'yembj:

—Damí síhu rá thuhme ja ua ya. Nuna, guehna má do'yogá ná.

23 Bi dēcra vaso po rá ngui ra uva p'uya. Mí ja mammađi Oja, bí unyø xädi dá zi 'da'its'u.

24 Bi 'yembj:

—Nuna po rá vaso ja ua ya, guehna má jigá ná. Porque guehna rá hmēya naya

ngue nu'mø dá tu, di nja rá ts'edi rá 'da'yo cohi øt'áhu Oja. Porque nu'a di mfamma jí, xandøngu yø ja'í di nhohyø ts'oqui.

25 Majuaní dí xi'ahu ya, ngue ya hinni mantho 'dap'u ga síhu rá ngui rá uva, astá gue'mø bí zønna pa má'da'yo hōnga síhu p'u dí manda Oja.

26 Mí juate ra nsihme p'uya, bí dūta n'na ra thuhu ngue espabi Oja. Bí ma p'uya, í map'u bí ja ra nyuni ja ra mbonza ja yø olivos.

I pahra Jesús ngue dá zop'u m'mefa yø xadi.

27 Ra Jesús bi 'yembyø xädi:

—Gátho'ahu ya, guí sogahu p'u'a dí nxui. Porque dí nja'a te mmamp'u ja ra Maca Libro ngue éna: “Ga øt'a ngue dá dū rá mände'yo. Yø de'yo p'uya dí n'uēni”, i éna.

28 Pē nu'mø dá bēnnate, ganí mpagá Galilea, ja ganí tøp'ahu p'u.

29 Ra Bēdu p'uya, bí 'yembj:

—Madague'a ngue gá dá zoc'a'í p'u ya mí'da má n'yohu, pē nugá hinga soc'a'í —bí 'yembj.

30 Mí dáhra Jesús, bí 'yembrá Bēdu:

—Majuaní dí xi'í ngue nu'a dí nxui ya, tobe hundi ma'a rá yohmafi rá øni, ya xqui cōnga nhyundi, guí mma ngue hingui paqui —bí 'yembj.

31 Pē rá Bēdu p'uya n'nat'a mma ngue bí 'yēna:

—A nu'a, hin'na'a. Madague'a ngue 'dap'u ga tuui, pē nugá hinga cōn'a'í —bí 'yembj. Gátho'u mí'da yø xädi p'uya, 'da'igu bí má.

Ra Jesús bí mat'Oja p'u ja ra xequi ní hu ngue Getsemani.

32 Nuna rá Jesús bí máhá yø xädi, bí zømp'u ja ra xequi ní hu ngue Getsemani. Nup'u bí zøni, bí 'yembj:

—Damí míhmí ua ya, mēnte ga thocá mits'u ní nguehna ngue ga ma mat'Oja —bí 'yembj.

33 Bí thohmits'u ní nguep'u rá Jesús, bí mē ra Bēdu, rá Jacobo, rá Xuua. Bí mudi bí dār'man'u rá mmaí rá Jesús, mathoguiho ngue bí dū rá mmaí.

34 Bi 'yembyø n'youi p'uya:

—Janjuaní ngue tú má mmaigá, nup'u nna sä, ya ja ngue 'bexca tú. Damí cohmi ua ya, pē 'yogui ahmi —bí 'yembj.

35 Ra Jesús bí thohmits'u ní nguep'u. Bí m'memfo hái p'uya ngue mmat'Oja. Bí 'yáp'Oja ngue'mø dá ne, dá yaní ngue'a rá ndate ja ngue dá thoguí.

36 Bi 'yēmp'uya:

—Ague má Papá'i, nu'í, gátho dá zá'i. Damí yangui ngue'a rá ndate ja ngue ga thocá. Pē hinga nu'a go ga sanna gue'a dí nja'a, sinoque nu te guí sanni, gue'a dí nja'a.

37 Mí juadi bí mat'Oja p'uya, bí 'yēp'u 'bu'u hyu yø xädi. Pē bí dīni ngue ya mí aha. Bí 'yēmbra Bēdu p'uya:

—Ague Simu, zhanja ngue guí aha? ¿Ua xinga n'na ora di sá guí 'yá ní t'aha?

³⁸ Damí mat'Oja, 'yogui ahmá. Nu'mò hingá mat'Ojahá, nthambenitho hinda gue'a guí 'yòthá. I nne ní mmaí ngue guí 'yòthá ná ra hyá dí mmangá, pé emmei cuen'ni do'yohá.

³⁹ Mahómbi zop'u yò xádi, bí mengbá xpí 'yehé ngue bá mat'Oja. Tengutho xí man'a m'met'o, ngu'a ra hya xi Oja.

⁴⁰ Mambá pengbaya, mahómbi dinyò xádi ngue mí aha, porque emmei netha. Mí dambeni yò xádi ya nzofó, hingui padí te di dadi.

⁴¹ Bí ma'a rá hyu ndí p'uya ngue bá mat'Oja. Mambá pengui, bí 'yembyò xádi:

—Gue mahonguí ahmí n'yò. Gá nuhmí, ya bí zóna ora dí ndápyò ts'oc'ei rá N'yohá bí 'yé mahets'i.

⁴² Damí nangüi. Ya bá ecua ná di dagui, ma gá ma c'athá ya.

Ya bí mbenra Jesús.

⁴³ Mente nzohyò xádi rá Jesús, bí zòhna Judas rá n'yoi'u 'de'má yoho yò xádi, bá n'yoiu xangu yò ja'i, bá gu yò juai, bá gu yò za. Guehya yò ja'i xí menhyò hmú yò mmácja, co 'neh'yò xánnbate ngue ra ley, co 'né'u yò n'yohá 'bet'o p'u ja ra njá.

⁴⁴ Nuná rá Judas, ya xi xihyò ja'i temá senya dá 'yòt'e, xi 'yembi: "Nu'a rá n'yohá gá zenguagá ya, 'né gá sarpa rá hmí, gue'a guí homhmu'a p'uya. Gui benthá, pé gue mamí thòhmu", xi 'yembi.

⁴⁵ Janangue mí zòmp'u 'bàhra Jesús, bí guat'i ngue bí zengua. Bí 'yembi:

—Ague grá xánnbate —bí 'yembi.

Bí zarpa rá hmí p'uya.

⁴⁶ 'Bexpi bentyò ja'i rá Jesús.

⁴⁷ Bí gaxrá juai n'na nc'ei rá xádi rá Jesús. Bí zennbábi rá 'yehé rá 'bet'o mmácja, bí hiejpabi rá gu.

⁴⁸ Rá Jesús bí 'yembyò ja'i bí bent'i:

—¿Ua guí emhmá ngue drá begá, ngue guí cahá yò juai, 'né guí cahá yò za ngue guí benngahá?

⁴⁹ Conque n'na pa ngu n'na pa nmí xánnbá rá hya yò ja'i p'u ja ra njá. Uanguí xtá nzá ja xqui benngahá p'u. Pé nu te guí òrcahá ya, ya bí nj'a'a te rá hya mmamp'u ja rá Macá Libro —bí 'yembi.

⁵⁰ Gá bí zop'u yò xádi rá Jesús ngue bí 'dagui.

⁵¹ Nu'mò ya ní zi yò ja'i rá Jesús, bí ntet'a n'na rá ts'unt'u. Hònda n'na rá sávana dí mpát'i. Xquet'a 'nehná rá ts'unt'u bí ne xti bentyò ja'i ngue xtá nzits'i.

⁵² Pé nuná rá ts'unt'u bí guas'yò ja'i ngue bí 'dagui. Bí zop'u rá sávana mí tuhú, bí ma mangòtho.

Nuya yò n'yohá 'bet'o ngue yò judío bí hyaspabi rá güenda rá Jesús.

⁵³ Nuná rá Jesús, bí ts'ixpu 'bàhra 'bet'o mmácja. Nup'u ja rá ngu ra mmácja, ja bí mpeti p'u gátho yò hmú yò mmácja, co 'né'u yò n'yohá 'bet'o p'u ja ra njá, conyò xánnbate ngue rá ley, gá 'dap'u bí mpeti.

⁵⁴ Pé rá Bedu ní 'befa ya'átho p'u ní ma yò ja'i ní zi rá Jesús. Mí zòmp'u ja rá ngu rá 'bet'o mmácja, bí yat'ambo rá dathi. 'Dap'u bí míhmí yò policia madí nharpa ja rá sibi.

⁵⁵ Nu'u yò hmú yò mmácja co 'né'u yò n'yohá 'bet'o ngue yò judío, 'dap'u bí mpeti ngue bí nheca hya, honi ha di japi ngue dá 'yembi ní 'yup'u dá dú rá Jesús. Pé hingui tñi ha di japa hya.

⁵⁶ Xangu yò ja'i bí manyò fehni ngue di yaprá Jesús. Pé hìndi ntinyò hya ngue dá 'da'igu dá mamp'u di yapate.

⁵⁷ M'mefa p'uya, bí guar'mí'da yò ndòbethani ngue di yapí. Bí 'yena:

⁵⁸ —Nuná rá n'yohá 'bucua, ya xtá ócáhe temá hya xa mman'a m'met'o ná, ngue mí ena: "Gá xot'a ná rá njá ngue rá ja'itho bí hoqui. Rá hyu pa p'uya, dí jap'u man'na rá njá ngue hìnjonní ja'i di hoqui", mí ena.

⁵⁹ Nguna rá hya bí hma, mí'da yò ja'i p'uya, n'nan'yo rá hya bí mma. Ya hìndi ntinyò hya.

⁶⁰ Bí m'màhra 'bet'o mmácja p'uya ngue bí 'yembra Jesús:

—¿Te guí mmanna rá hya guí nyap'a'i ya n'yò? ¿Ua hìn temá hya gdi thadí? —bí 'yembi.

⁶¹ Pé rá Jesús hìnte gá ndatho. Rá 'bet'o mmácja p'uya mahómbi 'yembi:

—¿Ua gue'e grá Cristo, rá Ts'unt'u'i Oja nuná maguesé?

⁶² Mí dahra Jesús, bí 'yena:

—Ahá, go guecá. 'Né guí nuuhá rá N'yohá bí 'yé mahets'i dani mmip'u bí ja rá n'yéi Oja nuná jase rá ts'edi. 'Né dá 'yehra pa ngue hònda ehé, dí 'yé mahets'i dá n'yoiu rá guí.

⁶³ Mí 'yohra mmácja ná rá hya bí manna Jesús, n'na xet'itho rá pahni ngue bí ncue. Bí 'yembyò ja'i p'uya:

—Nuya mfa'di ya ngue hìn te man'na má testigo dí homhmu ya.

⁶⁴ Ya gá 'yòschu ya ngue thenmahya Oja. Xiya, ¿te guí mmamhmá ná rá hya bí manya? —bí 'yembyò ja'i.

Gátho yò ja'i p'uya 'da'igu bí ma, bí 'yena:

—Nuná, ní 'yup'u ngue dá tho ná.

⁶⁵ Bí mahyò ja'i p'uya ngue soxrá Jesús. Bí gorpa yò dá conná ulu, 'né bí me'mí, bí 'yembi:

—Damí padí te'o bí mep'a'i ya —bí 'yembi. Yò soldado p'uya, xquet'a bí me'mí.

Bí manna Bedu ngue hingui padí te'o rá Jesús.

⁶⁶ Ya 'bup'u ja rá dathi rá Bedu. Nu'a n'na rá xisu ngue rá ganí p'u ja rá ngu rá 'bet'o mmácja, bí thop'u 'bàhra Bedu.

67 Mī nuŋŋe di nharpu ja ra sibi, bi za di heṭi p'uya. Bi 'yembī:
—'Ne'i ni n'youi ra Jesús nuna ra mmengu Nazaret.

68 Ra Bedu p'uya, bi 'yena:
—Nu'a ra Jesús guí mmanya, hĩndĩ paçã te'o na. Janangue hĩndĩ paçã tema hya guí nne gui xicya.

Ra Bedu p'uya, bi map'u bí ja rá goxthi ra dathi. Hontho bi zõn'a goxthi p'uya, bi mmahra õni.

69 Maḥombi nu ra Bedu'a ra xisu p'uya. Nuna ra xisu bi 'yembyo ja'i 'bup'u:

—Nuna ra n'yohu 'bucua, guehna n'na nc'ei yõ xãdi ra Jesús.

70 Ra Bedu p'uya, maḥombi maŋgue hĩngui paḍi te'o ra Jesús. Mĩ tho hman'na ts'equits'u p'uya, yõ ja'i 'bup'u hõmbi 'yembra Bedu:

—Majuaniŋŋe ni n'youi ra Jesús, porque di nequĩŋŋe gra mmengu Galilea, nt'õdetho'a te gni ya.

71 Mĩ dahra Bedu p'uya, maḥombi 'yena:

—Da jacã ra castigo Oja 'mõŋgue hĩmma juani te di xi'ãhu. Pe nuna ra n'yohu guĩ xicju, hĩndĩ paçã te'o na.

72 Mĩ juadi bi manna ra hya na p'uya, maḥombi mmahra õni. Ra Bedu p'uya bi zo rá mmãi na ra hya xi xihra Jesúsŋgue xi 'yembī: “Tobe hĩndĩ ma'a rá yohmafi ra õni, ya xqui cõnga nhyundi, guĩ mmaŋgue hĩngui paquĩ”, xi 'yembī. Mĩ zo rá mmãi ra Bedu na ra hya na p'uya, asta ra zondummai.

15

Bi ts'ixpu 'buhra Pilato ra Jesús.

1 Mĩ neçahã p'uya, bi mpeti gãtho yõ hmu yõ mmãcia, conyo n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija, conyo xãnnbateŋgue ra ley, conyo n'yohu 'bet'oŋgue yõ judio. Bi nhecahyaŋgue sãnni ha di japi di yapra Jesús. Bi durpuya, bi zixpu 'buhra Pilato.

2 Ra Pilato bi 'yembra Jesús:
—¿Ua gue'e rá dast'abi'i yõ judio?
Mĩ dahra Jesús, bi 'yena:
—Ahã, go guecã tengutho ra hya guĩ mmanya.

3 Yõ mmãcia p'uya, xangu mĩ'da yõ hya guĩ japi.

4 Ra Pilato maḥombi 'yembra Jesús:
—Ya guĩ õse te gãma hya guĩ nyap'a'i ya. ¿Ua hĩn tema hya gdi thãḍi?

5 Ra Pilato di 'yõthoŋgue hĩn tema hya ga ndãtho ra Jesús.

Bi manda ra Pilatoŋgue da ma maçuati ra pont'i ra Jesús.

6 Nuna ra Pilato, ja n'na rá costumbreŋgue di thõ'a n'na ra ofãdi 'mõ ja ra ngoŋgue ra pascua. Pe yõ ja'i'hu huanhni ndana ra ofãdi da ma maḥõgue.

7 Nu'a ra pa'a p'uya, mĩ ofãdi n'na ra n'yohu ni huŋgue ra Barrabás. 'Dap'u ofãdiui mĩ'da yõ ja'iŋgue yõ hyote, xi n'õ't'a tũhni.

8 Mĩ peti yõ ja'iŋgue da xihra Pilatoŋgue di thõ'a n'na ra ofãdi.

9 Ra Pilato bi 'yembyo ja'i:
—¿Ua guĩ nnehuŋgue ga thõc'a'a rá dast'abi yõ judio? —bi 'yembī.

10 I pahra Pilatoŋgue ra nts'eya õtya yõ mmãcia xi dãpra Jesús. Janangue nguna bi xihyõ ja'i, porque bi ne xti thõgue.

11 Pe yõ hmu yõ mmãcia emmeĩ di haṭra ts'edi yõ ja'iŋgue da 'yãpra Pilatoŋgue di thõhra Barrabás.

12 Maḥombi 'yembyo ja'i ra Pilato:
—Xina ra n'yohu guĩ emhmaŋgue rá dast'abi yõ judio p'uya, ¿te guĩ nnehu ga japã na? —bi 'yembī.

13 Yõ ja'i p'uya, xõgue n'na hmafiho bi 'yena:

—Da guatra pont'i na guĩ mmanya.
14 Ra Pilato p'uya, bi 'yembyo ja'i:
—Pe ¿tema nts'o xa 'yõ'na p'uya?

Yõ ja'i p'uya, man'nathoŋgue mafi, bi 'yena:

—Da guatra pont'i na.
15 Ra Pilato p'uya, bi ne di hojpa yõ mmãi yõ ja'i mbõcuc. Janangue bi thõhra Barrabás. A nuna ra Jesús, bi xihyõ soldadoŋgue da fei, 'ne da zits'iŋgue di cuatra pont'i.

Yõ soldado thenmahya ra Jesús.

16 Bi zixyõ soldado ra Jesús, i map'u ja ra dathi cuarte. Ja bi ma mapeti p'u gãtho yõ soldado.

17 Yõ soldado p'uya bi heta n'na ra uluŋgue ra jupoi ra Jesús. Ya xi me n'na ra coronaŋgue yõ 'uini, bi gãspa rá ya ra Jesús.

18 I thenmahya p'uya, bi 'yembī:
—I tate na rá dast'abi yõ judio ya —bi 'yembī.

19 Bi jãmbã rá ya co n'na ra t'o. 'Ne bi zots'i. Bi ndantyõhmu p'u 'bãhra Jesús tengutho 'mõŋgue majuanĩ hnu mansu n'na ra dast'abi.

20 Mĩ juadi bi denmahya, bi gajpabi ra tũhu xi hete. Bi hetra he ya mĩ he p'uya. Bi zixpayaŋgue di cuatra pont'i.

Ya cuatra pont'i ra Jesús.

21 Nup'u ja ra 'yu, bi nthui p'u n'na ra n'yohu xpi 'yehra 'befi. Rã mmengu Cirene na ra n'yohu, ni huŋgue ra Simu. Guehna rá papã ra Alejandro 'nehra Rufo. Nu'u yõ soldado manĩ zi ra Jesús, bi japra Simuŋgue bi duxra pont'i nuna da ma maçuati ra Jesús.

22 Nuna ra Jesús, i zixyõ ja'i p'u ja ra xequi ni huŋgue Gólgota. Nuna ra hya na, i nne da maŋgue ra Njuyaxhmu.

23 Nup'u bi zõnã Jesús, bi t'unna vino n'youi ra mirra paraŋgue di pumbenibi. Pe ra Jesús hĩmbi ne bi zi.

²⁴ Bi cuatṛa pont'i p'uya, mi juadi bi nø'mi. Bi ma ra taḥa yø soldado p'uya ngue to xtā ra taḥa, gue'a da gaça n'na xequi rā he ra Jesús.

²⁵ Gato xud'i a ra ora bi ma maçuati ra pont'i ra Jesús.

²⁶ Nup'u ja rā ya ra pont'i bi cuati, bi ma maçuati n'na ra letrero xi 'yot'i ngue mmamp'u te bi ma ma'upi. Nunā ra letrero, i ɛna: "Nunā ra n'yohu 'bucua, guehna rā dast'abi yø judío nā", ɛnna letrero.

²⁷ 'Nɛ yoho yø bɛ bi ma maçuati ra pont'i, n'na i gohrā n'yei, n'na i gohrā gaha.

²⁸ Ya bi nja tengutho ra hya mmamp'u ja ra Maça Libro ngue ɛna: "Tengutho majapi yø ts'oc'ɛi, ngu'a da thogui".

²⁹ Astā huatyø ya yø ja'i thop'u ja ra pont'i cuatṛa Jesús ngue thenni. I ɛmbi:

—A nuya n'yø, dami xorpabi rā nija Oja ya. 'Nɛ guí ɛna ngue nhyu patho gdi hojman'na ra nija.

³⁰ Dami nyanse ya, bá cap'u ja ra pont'i guí cuatya —ɛmbyø ja'i.

³¹ Nu'u yø hmu yø mmäcja p'uya, conyø xännbate ngue rā ley, gā thenmahya ra Jesús. Di n'yɛmbi:

—Mi mmanna ra n'yohu ngue da yanyø ja'i. Pɛ nuyá, hinda zā ha di japi di nyanse ya.

³² A nu'mø majuaní ngue rā Cristo rā dast'abi yø judío ya, da zā da cahna ja ra pont'i ya, n'namhma gā ɛc'ɛihu te da ma.

Xquet'a 'nɛ'u yonc'ɛi 'dap'u cuathu ra pont'i thenmahya.

Ya bi dū ra Jesús.

³³ Mi hyuxyadi p'uya, bi m'mɛxui gā ra ximhāi astā hyu nde.

³⁴ Nu'mø ni ma dā zū'i hyu nde p'uya, ra ndøts'edi bi 'yɛnna Jesús:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —bi 'yɛna.

I nne da manna ra hya na: "Ma Oja'i, ma Oja'i, ¿hanja ngue gā hyegagui p'u?"

³⁵ Ja mi 'bärputho 'da yø ja'i, bi 'yøde te bi manna Jesús. Yø ja'i p'uya di n'yɛmbi:

—Nunā ra n'yohu nā, i nzohra Elías.

³⁶ Nunā n'na nc'ɛi mi 'bäp'u, bi ma n'na 'dihitho bá hā n'na xequi rā esponja xā ntudí, bi pop'u ja ra vino xan'ixi. Bi nøtra t'ø p'uya ngue bi cuarpa rā ne ra Jesús ngue dā zøts'i. I ɛmbyø n'youi p'uya:

—Ma gā nnuhu ya ngue'mø dā ɛp'u rā Elías i nzofo ngue da hyajhna ja ra pont'i.

³⁷ Pɛ ra ndøts'edi i 'yɛn'a n'na rā hmafi ra Jesús. Bi dū p'uya.

³⁸ Nu'a ra ora'a p'uya, nu'a ra ulu mi zup'u ja ra goxthi nija, bi xet'i, i gāi.

³⁹ Nu'a ra capita mi 'bäp'u ni hyandra Jesús, bi nu te 'be'a gā bi 'yøtra Jesús ha i dū. Bi 'yɛn'a p'uya:

—Majuani ngue nunā ra n'yohu nā, rá ts'ant'u Oja nā.

⁴⁰ Xangu yø xisu bi 'bäp'u yap'utho, hantho te gā bi nja. Nu'u yø xisu p'uya, n'youi p'u rā Salomé, conna Maya nunā ra mmɛngu Magdala, co 'nɛhna man'na ra Maya rā mamá rā t'u Jacobo 'nɛhṛa José.

⁴¹ Nuya yø xisu ya, nu'mø mambi 'yop'u ja ra häi Galilea ra Jesús, mi n'youi p'u ni ma, guehya mi fäts'i ngue di unni te honi. 'Nɛ xangu mi'da yø xisu 'bäp'u ngue bi dɛn'mø mi ma Jerusalén.

Ya bi ma nt'ägui ra Jesús.

⁴²⁻⁴³ Mi 'bäp'u n'na ra mmɛngu Arimatea ni hu ngue rā José, i 'bet'o ngue yø judío, 'nɛ di respeta yø ja'i. Xquet'a mi t'ø'mi ngue n'nahmantho di manda ua Oja. Pɛ conna ngue ya bi nde, ya da yatra pa ngue rā ts'äya, go guehna rā José bi hya rā ts'edi bi ma bá nyauí ra Pilato, bi 'yäpra nt'ɛdi ngue da hyajpa rá do'yo ra Jesús.

⁴⁴ Mi 'yøhra Pilato ngue ya xi dū ra Jesús, di 'yøtho hanja. Bi zohnna capita p'uya, bi 'yänni ngue'mø majuaní ya xi dū, ogue hin'na.

⁴⁵ Ra capita bi ma ngue ya xi dū. Ra Pilato p'uya, bi unna nt'ɛdi rā José ngue dā hyaxra Jesús.

⁴⁶ Nunā rā José bi dän'a n'na rā sávana ngue rā hoga ulu, ngue nu'mø bi hyajpa ja ra pont'i rā Jesús, dā 'uɛnnbabi rá do'yo. Mi jap'u n'na rā panteón ngue xi ma nt'a mi p'u ja n'na rā 'bido, ja bi hyaxpɛ ngue bá ägui. Bi gotra goxthi conn'na rā ndodo.

⁴⁷ Nunā rā Maya ngue rā mmɛngu Magdala 'nɛhna man'na ra Maya rā mamá rā José, guehya bi mähā ya ngue bi nu ha bi t'ägui.

16

Ya bi bɛnnaṛe ra Jesús.

¹ Mi thohra pa ngue rā ts'äya, nunā rā Maya ngue rā mmɛngu Magdala, conna Maya rā mamá rā Jacobo, conna Salomé bi dānyø 'yɛthi ya p'uya, ngue dā map'u bi o rā Jesús, dā cots'i.

² Mi hyaxa rā pa ndomingo rá mudi rā pa ngue rā semana, ya pøxyadi, bi map'u bí ja rā panteón.

³ Nup'u ja ra 'yu p'uya, di n'yɛmbi:

—Xiya, ɛte'o gue dā hyacra do juaxpɛ ja rā goxthi ya?

⁴ Mi zømp'u ja rā panteón, bi nu ngue ya n'nanni 'bɛnna do mi juaxra goxthi, ya xi thaquí.

⁵ Mi yat'ambo, hup'u n'na rā anxɛ he rá t'axca he, ni mihrā hyo rā goxthi ngue n'yɛi. Bi zu 'mø mi nu.

⁶ Pɛ ra anxɛ bi 'yɛmbi:

—'Yo guí suui. Dí paçä ngue guí hommi rā Jesús nunā rā mmɛngu Nazaret bi cuatṛa pont'i yø ja'i. Ya hinjo'ø ua, ya xā bɛnnaṛe. Dami nuui nū ha bi 'bɛgui.

⁷ A nuýá, nǐ me ya, nǐ xihmǐ rā Bēdu co 'nē'ǎ mǐ'da yø xādi ngue ðanǐ ðøp'ǎhǎ p'ǎ Galilea rā Jesús. Ja gnǐ nuhǎ p'ǎ tengutho bi xi'ǎhǎ m'met'o.

⁸ Mǐ bømǎmǎ xøts'e ya yø xisu p'ǎya, n'na 'dihitho bǐ ma, made di johya, made i su. Pē hǐnjonǐ ja'ǐ xta xifi te xi nu, astǎ huaquǐ ngue rā ts'ǔ.

Rā Jesús bǐ nyquǐ nǎ rā Maya ngue rā mmēngu Magdala.

⁹ Xuditho'ǎ ndomingo bi bēnnate rā Jesús. Rǎ mǎditho bǐ nthēui nǎ rā Maya ngue rā mmēngu Magdala. Guehǎ xi 'yøthe m'met'o ngue mǐ n'youi yoto yø ts'onthǐ.

¹⁰ Nu'ǎ te xi nja, go guehǎ bǐ ma bá xi hmǐ'da yø xādi rā Jesús, porque zonǐ ngue tǔ yø mmǐ.

¹¹ Mǐ 'yøhya p'ǎya ngue ya xi bēnnate rā Jesús, 'nē i mmǎnǎ rā Maya ngue ya xi nu rā Jesús, pē hǐngui ǎc'ǎitho te sifi.

Rā Jesús mahømbi nthēui yoho yø xādi.

¹² M'mefa p'ǎya, rā Jesús mahømbi nthēui p'ǎ ja rā 'yǔ mǐ yoho yø xādi, manǐ map'ǎ ja rā hnǐnǐ. Pē nu'ǎ rā ora'ǎ p'ǎya, bi 'yøtra Jesús ngue n'nan'yo p'ǎ i nēquǐ.

¹³ Nuya yonc'ǎi ya, bǐ ma bá xihyø mmixādiui. Pē mahø'n'ǎ hǐngui ǎc'ǎitho yø amigo te xifi.

Ya bǐ nyquǐ gǎ 'de'mǎ'da yø xādi rā Jesús.

¹⁴ Rǎ nzeǐgui p'ǎya, nuya 'de'mǎ'da yø xādi rā Jesús 'darbu 'bǎi, sihmē p'ǎ ja n'na rā mēxa. Ja mǐ ðannbēnǐ, ya 'bǎp'ǎ rā Jesús. Bi zu p'ǎya, ngue hǐngui ǎc'ǎi 'mø mǐ sifi ngue ya xi bēnnate.

¹⁵ Bi xihyø xādi te ja ngue ðǎ 'yøt'e, bi 'yēmbǐ:

—A nuýá, nǐ mǎhǎ rǎ ngǎni nxǐmhǎi ya, guǐ xihmǎ rā hoga 'da'yo hyǎ gǎtho yø ja'ǐ.

¹⁶ Nu rǎ ja'ǐ ðǎ 'yēc'ǎi rǎ hyǎ 'nē di nxixya, guehǎ ðǐ nyannǎ te nǎ. Pē nu rǎ ja'ǐ hǐnda 'yēc'ǎi rǎ hyǎ, ðǎ ma rǎ castigo.

¹⁷ Nu'ǎ yø ja'ǐ ðǎ 'yēc'ǎi rǎ hyǎ, ðǎ zǎ ðǎ 'yøtyø milagro, porque høntho ðǎ 'yǎqui ngue gǎ fǎts'i, ya ðǎ zǎ ðǎ 'yøthe yø ja'ǐ n'youi yø ts'onthǐ. 'Nē ðǎ zǎ ðǎ nyǎ yø hyǎ hǐnxa xādi.

¹⁸ ðǎ zǎ di bentyø c'ǎya, pē hǐnte ðǎ japi. Mǎ ðǎ zi rǎ 'yēthǐ ngue rǎ ndate, pē hǐnte ðǎ japi. ðǎ japyø 'yē p'ǎ ja yø ya yø ðärkehǐ, 'nē ðǎ zǎ hǎ hēmbǐ.

Ya bǐ ma mahęts'ǐ rǎ Jesús.

¹⁹ Nunǎ rǎ Jesús, mǐ juadi bi xihyø xādi ya yø hyǎ di 'bēpi ðǎ 'yøt'e, bǐ ma mahęts'ǐ p'ǎya, i mmǐp'ǎ ja rǎ n'yei Oja.

²⁰ Nu'ǎ yø xādi p'ǎya, bǐ ma ndap'ǎ bi zǎ, bi xihra hoga 'da'yo hyǎ yø ja'ǐ. A nu'ǎ rǎ Hmu p'ǎya, i fǎts'i ngue øtyø milagro tengutho bi xifi. Nu'mø bǐ nu yø ja'ǐ yø milagro øtyø xādi rǎ Jesús, i haxǎ njuǎnǐ yø ja'ǐ ngue majuaǐ nǎ rǎ hyǎ sifi. ðǎ ngut'ǎtho.

Rā Lucas Nuna rā Lucas, ja ua yø hya bi 'yo't'i ngue te bi 'yøtrā Jesucristo.

Rā Lucas bi mā hanja ngue bi 'yøtrā libro ja ua.

¹ Xangu yø ja'i bi ne bi 'yøtrā hya, 'nē bi cuatṛa sūcua ya yø hya xā nja ua dī 'buhmā.

² Guehya bi cuatṛa sūcua'a te gāma hya bi nxānnbate yø mamhya nuya bi nū te gā bi 'yøtrā Jesús, astā gue'mø māmbā fūdi bā xānnbā rā hya yø ja'i.

³ Nugā xquet'a dadi ja ndūmmāi dī honj ha bi njap'u bā fūdi, astā guehṛa tiempo ja p'uya. Ague mā ndø'amigo Teófilo, nugā dī nnū manho ngue gā ūtrā hya gā cuarpū ja rā sūcua, gā pen'na'i.

⁴ Porque dī nne guí padj xanho ngue majuanj nā rā hya bi sán'na'i.

N'na rá anxē Oja bi mā ngue dī m'muhna rā Xuua nuna bi 'yøtrā nxiya.

⁵ Nu'a rā tiempo mī ndast'abi p'u ja rā hāi Judea rā Herodes, mī 'bu'a n'na rā mmācja ngue yø judío nī hū ngue rā Zacarías. Nuna rā Zacarías, yø mmimēfih'u yø mmācja tenna ndū rā mmācja Abías. Nu'a rá xisu rā Zacarías, nī hū ngue rā Elisabet, guehna n'na rá mbom'meto rā mmācja Aarón.

⁶ Nuya yonc'ei ya, nu'a rā nho nne Oja ngue dā 'yøt'e, gue'a bi 'yøt'a. Gā bi 'yøt'u yø hya mmamp'u ja rá ley Oja. Hijnonguī pōni dā 'yēmbi ngue hinga gue'a øt'e.

⁷ Pe hūmbi m'muhyø basi, porque marā 'yabasi nā rā Elisabet. 'Nē ya gā yø dac'ei.

⁸ Nuna rā mmācja Zacarías, bi tocabi ngue bi zōnna ora dī m'met'o p'u ja rā danija ngue dā danne Oja.

⁹ Nu'u yø mmācja, ja yø costumbre ngue jecra suerte ndana gue'a rā mmācja dā yarbū ja rā nija dá ūhṛa bopo. Nu'a rā ora'a, bi tocabi rā suerte rā Zacarías ngue dā ūhṛa bopo.

¹⁰ Gātho 'bu'athi yø ja'i ngue mmat'Oja, mente brā ombo rā Zacarías ngue brā ūhṛa bopo.

¹¹ Rā Zacarías bi nū ngue bi zø'a n'na rá anxē Oja, bi m'māp'u ja rá hyo rā altar ngue n'yei, ha zø rā bopo.

¹² Emmēi bi nsu 'mø mī nū rā anxē rā Zacarías. Hingui padj te dā 'yøt'e.

¹³ Pe rā anxē bi 'yēmbi:

—Ague Zacarías, 'yo guí sū. Porque dā 'yøt'a Oja ngue dī nja'a te guí āpi. A nuyá, dī m'mu'a n'na rá ts'ant'u nī xisu Elisabet. Gdi huṭj ngue dī Xuua.

¹⁴ Guí johya 'mø bi m'mui, dī nja'i mpähā. Xquet'a xangu yø ja'i dī johya 'mø bi m'mui.

¹⁵ Porque dā nū manho Oja nī ts'ant'u. Nuna nī ts'ant'u hijnam'mø dā zi rā vino, 'nē hīnte man'na mā cosa dā zi ngue dī n'iti. Mēnte yø pa dī m'mui, dī n'youi rā Espiritu Santo.

¹⁶ Dā 'yøt'e ngue xangu yø judío dī 'bārpa yø mmui dā 'yēc'ei Oja nuna 'bui ngue rā Hmu.

¹⁷ Nuna rā Xuua dī m'met'o p'u dī ma rā Hmu. Tengutho rā pøngahya Elías ngue bi ma mahatj rā ts'edi, xquet'a dī njarbutho nī ts'ant'u ya, dā ma mahatj rā ts'edi. Dā japyø ja'i dī 'bätyø mmui, dā 'yøt'e tengutho mī øtyø mboxita. Nu'u yø mmējmahya, dā bādj ngue dā dēnnbābi yø hya yø hoja'i bā dīnna hya. Dā japyø ja'i ngue dī nsāp'u ja yø mmui ngue dā 'yēc'ei Oja.

¹⁸ Nuna rā Zacarías bi 'yørpā rā nt'änni rā anxē, bi 'yēmbi:

—¿Hanja nā rā hya guí xiqui? Porque nugā ya dá ndø, dā guehṛa xisu p'uya, ya rā dac'ei —bi 'yēmbi.

¹⁹ Bi 'yēnna anxē p'uya:

—Guecā drā Gabriel. Dī 'bu'cā p'u ja rá hmi rá dā Oja. Go xpā mmēngā Oja ya ngue gā xi'i nā rā hoga 'da'yo hya dī xi'i.

²⁰ Pe nuya ngue hingui ēc'ei nā rā hya dī xi'i ya, guí ngone ya, hinda zā guj nya, astā gue'mø dī m'muhni ts'ant'u dī xi'i. Nuna rā hya dī xi'i, bā ēp'u rā pa dī nja na.

²¹ Nu'u yø ja'i 'bu'athi p'uya, i tømī ngue dā pønna Zacarías. Di 'yødyø ja'i ngue ya'atho rā ora bā ombo nnija rā Zacarías.

²² Ya hingui sā dī nya 'mø māmbā pōni. Janangue bi bahyø ja'i ngue ja te bā t'uta mbonnija. Ya yø 'yetho gā 'yøtrā senya p'uya, porque ya hingui sā dī nya.

²³ Nu'mø mī dātrā pa ngue øtrā ndanne p'u ja rā nija rā Zacarías, bi ma rá ngu p'uya.

²⁴ M'mefa p'uya, mī hya rá basi rá xisu Elisabet. Bi m'merpū ja rá ngu, hūn hapū i ma mente ncat'a zana. Ya en'a nbemp'uya:

²⁵ "Nguna bi jacā Oja ya, i nnepe ngue ya hīnni mantho dā denngagui yø ja'i", i enā.

Bi manná anxē Oja ngue dī m'muhra Jesús.

²⁶ Mī dāt'a n'nato zana ngue hā rá basi rā Elisabet, nuna Oja hōmbi mēnhnā anxē Gabriel, bi map'u ja n'na rā hīnni nī hū ngue Nazaret, ja rā hāi Galilea.

²⁷ Bi ma dá nyai n'na rā hmuṭe xisu nī hū ngue rā Maya. Nuna, ja ya ngue dī nthatui n'na rā n'yohu nī hū ngue rā José. Nuna rā José, rá mbom'meto rā dast'abi David.

²⁸ Nu'a rā anxē bi zøp'u mī 'buhṛa hmuṭe, bi 'yēmbi:

—Nnā han'na'i rā nzengua ngue gā nthēui rá mate Oja. I nnū manho'i Oja, 'nē man'na dī jap'a'i ngue gātho mī'da yø xisu —bi 'yēmbi.

29 Nu'mø mi nu ra Maya ngue 'bäp'u ra anxë, di 'yøtho hanja na ra hya xifi. I ɛna: "¿Tegue manzengua'a xicã na?"

30 Ra anxë p'uya bi 'yɛmbi:

—Ague Maya, 'yo guí su. Nu'j, gá nthëui rá mate Oja.

31 A nuya gui hya ni basi ya, 'nɛ drá ts'ant'u'a gui øni. Nu'mø bi m'mai, gdi huʔi ngue ra Jesús.

32 Hinjonða zadi tengu na. 'Nɛ di hu ngue rá Ts'ant'u Oja maguese. Nuna Oja ma Hmuha, da japi ngue di ndast'abi na ni ts'ant'u tengutho mi p'hrá mboxita David.

33 Janangue di manda para zantho yø judío, 'nɛ di ndast'abi hinja rá nzequi.

34 Ra Maya p'uya bi 'yørpa rá nt'anni ra anxë, bi 'yɛmbi:

—¿Ha di zã di nja'a guí xiqui, conque tobe hin dadj nthatʔ?

35 Bi 'yɛnna anxë p'uya:

—Ra Espiritu Santo da zøp'u gdi 'bai. Nuna Oja maguese ja rá ts'edi, da zã da 'yøt'e ngue gui hya ni basi. Janangue nuna ra ts'ant'u di m'mai, gã ra nho da n'yo, 'nɛ di nhuʔi ngue rá Ts'ant'u Oja.

36 A nuyá, xquet'a 'nɛ'a ni mɛni Elisabet di m'ma'a n'na rá ts'ant'u ya, 'nɛ gui padi ngue ya rá dac'ei'a ra xisu. 'Nɛ t'ɛmbi ngue ra 'yabasi na ra xisu na. A nuyá, ya n'nato zana ha rá basi naya.

37 Nuna Oja, hunte hɛmbi.

38 Bi 'yɛnna Maya p'uya:

—Ya dí øcã na ra hya mman'Oja 'mø. Da jacã Oja na ra hya guí xiqui.

Mj manna Maya na ra hya na p'uya, bi ma ra anxë.

Bi ma ra Maya di zengua ra Elisabet.

39 A nuyá, nuna ra Maya bi ma n'nahmantho p'u ja n'na ra hnini rá njap'u ja yø xanthø ja'a rá hai Judea.

40 Mj zømp'u ja rá ngu ra Zacarías, bi yut'ambo ra Maya, bi zengua ra Elisabet.

41 Nu'mø mi 'yøhra Elisabet ngue di zenguate ra Maya, ra Elisabet bi 'yanná basi o rá mmui. Ra Espiritu Santo bi bennbabj ra hya da xihra Maya.

42 Bi ts'edi bi 'yɛmbaya:

—Man'natho bi jap'a'j Oja ngue gátho mi da yø xisu. 'Nɛ xquet'a bi unná njapi ni basi.

43 ¿Hague ngu ra njama mmađi ja ngue ga øt'a, ngue bá ɛhɛ bi zenguađi rá mamá ma Hmuʔ?

44 Høntho bi zo ma gu ngue gadi zenguađi, nuna ma basi o ma mmui bi 'yanj ngue di johya.

45 Ra mmɛnthi gá nthëui ngue gá 'yɛc'ei ra hya bi si'i, porque nu'a te mman'Oja, di nja'a —bi 'yɛnna Elisabet.

46 Ra Maya bi 'yɛna:

—Nugã dí ɛspabi Oja.

47 Di johya ma mmui conná nguehna Oja ma yantegã.

48 Porque bi 'yørcagui ma su Oja, 'nɛ hinga njuanıđi, nugã drá mɛfitho. Nu ra pa di ma p'uya, gátho yø ja'j da 'yɛngui ngue ra mmɛnthi dá nth'e'be.

49 Porque jase rá ts'edi Oja, ¿hague ngu ganho'a te bi 'yørcagui? Nuna Oja, maguese na.

50 Hangu ra pa di huɛcyø ja'j suprá xudi Oja.

51 I ja ts'edi te bi 'yøt'e. Bi hyɛjpa yø hya yø ja'j di 'yɛts'i.

52 Bi 'yɛspu ja yø nhudi yø dast'abi. Bi japi bi hya rá ts'edi yø ja'j hinga njuanı.

53 Bi 'yøt'e ngue mbongui'ho te da zi yø ja'j mi tumanthuhu. Bi 'yɛtyø mmɛmmeti, hĩndi japi te da hyats'i.

54 Bi nja rá yemmui conná ngue'u yø judío mi thanne, hĩmbi pumbeni bi máts'i.

55 Bi nja tengutho ra hya bi sihma mbox-itah Abraham, ngue para zantho da ma mahuzqu'i yø mbom'meto.

56 Nuna ra Maya, nhyushna bá m'map'u 'buhra Elisabet. Bi ma rá ngu m'mefa p'uya.

Bi mihra Xuua nuna bi 'yøtra nxixya.

57 Mj zønna pa di ønná ts'ant'u ra Elisabet.

58 Bi ma di zengua'u yø besino, 'nɛhyø mɛni. Bi bahyø ja'j ngue xandøngu ra nho bi 'yørpabi Oja.

59 Ya rá hyato ma pa xi mihra ts'ant'u, bi ma mhɛpya p'uya, bi njapra circuncisión. Yø ja'j p'uya nnepe di hu rá ts'ant'u tengutho gui hu rá papá Zacarías.

60 Pe rá mamá rá ts'ant'u bi 'yɛna:

—Hĩn'na. Man'na xanho di hu ngue di Xuua —bi 'yɛna.

61 Bi t'ɛmbaya:

—¿Hanja? Conque hinga n'na ni mɛni ni hu'a ra thuhu guí mmanya.

62 Bi t'ørpa rá senya rá papá rá ts'ant'u p'uya, ngue t'anni te di hu.

63 Bi 'yã'a n'na rá xithe p'uya, bi cuatra thuhu di ho, bi 'yɛna: "Di hu ngue di Xuua". Gátho yø ja'j p'uya, di 'yøtho.

64 'Bexque'a rá ora'a p'uya, bi zã bi nya ra Zacarías. Janjuanı ngue di ja mammađi Oja p'uya.

65 Gä di 'yøtho'u yø besino'a te bi nja. Gátho'a ra xɛqui mi 'bui ja rá hai Judea, i mmanyø ja'j te bi nja.

66 Gátho ya yø ja'j bi bađi te bi nja, di n'yomfɛni, 'nɛ di n'yãnni n'na ngu n'na, hague nja'a ya. Di n'yɛmbyø ja'j:

—¿Te 'be'a gátho da 'yøt'mø bi ndan'yohu na rá ts'ant'u na? —di n'yɛmbi.

Porque ɛmmɛj di unná njapi Oja.

Ja ua yø hya bi manna Zacarías.

67 Nuna ra Zacarías rá papá ra Xuua, bi bennbabj ra Espiritu Santo ra hya da ma. Bi 'yɛna:

68 —Ma ga espabi na ma Hmu Oja. Porque da ese ua 'buhyo judio ngue di pøhø.

69 Da penngahua n'na ra Yante ja ra ts'edi. Guehna n'na ra mbom'meto ra David nuna bi 'yøt'e te nne Oja.

70 Nu'mø yø pa xa thogui nguna ra hya bi bennbabi yø pøngahya Oja 'mø mi yat'a ra hya bi nepe bi ma.

71 Bi ma ngue da yanju p'u 'bahma nsuihu. 'Ne da yanju ngue' to gä nnu man'uja.

72 Bi ma ngue di huε'c'u ma mboxitahu xa m'mui. 'Ne bi ma ngue nu'a ra maça hya bi xifi, hinda pumbeni.

73 Guehna ra hya bi yarpabi Oja na ma mboxitahu Abraham.

74 Bi xifi ngue da yanju p'u 'bahma nsuihu, n'namhma ngue ya hinga su ga thannehu Oja.

75 'Ne ga nsuphu, ga ra nho gdä n'yohu mente ra pa ga m'mahmu.

76 A nu'i gra zits'ant'u, gdi hu ngue ra pøngahya'i na Oja maguese ya. Porque gui m'met'o ngue gui xoja yø mmui yø ja'i hante da ehra Hmu.

77 Nu'i gui japi da bahyo ja'i ngue ya da manhyani, 'ne di mpunnbabi yø ts'oqui.

78 Nuna Oja di macju, 'ne di huεgahu. Tengu ra hyadi di yor'mø ma pa, asta maya bi neçra nyot'i soçua ja ra hai.

79 Nu'u yø ja'i 'bu 'bexui da za da dinna 'yu. Njarbatho ya, nuya yø ja'i xants'o ga 'yo, ya ja ngue di nthui ra ndate. Da xoja Oja yø mmui. Da japi da bahyo ja'i ha di nhojpaui Oja —bi 'yenna Zacarias.

80 Man'na ni zacra ts'ant'u, bi nte 'ne man'na ni ba Oja. Pe ba m'map'u ja ra dapo asta gue'mø mi zonna pa da xihra hya yø judio.

2

Ya bi mihra Jesus.

1 Nu'u yø pa'u p'uya, gätho'u yø naciön di manda ra dast'abi Augusto, bi manda ngue da ma nsots'i ra censo.

2 Guehna ra madi ra censo bi ma nsots'i 'mø mi ndast'abi ra Cirenio p'u ja ra hai Siria.

3 Gätho yø ja'i, ja ngue da map'u ja ra hniñi xa m'mahyo mboxita, ngue di cuatyø thuhu.

4 Janangue nuna ra José bá neçpu ja ra hniñi Nazaret ja ra hai Galilea, i map'u ja ra hniñi Belén ja ra hai Judea mará mmengu ra David. Porque ra José, rá mbom'meto ra David.

5 Bi ma ra José di cuatrá thuhu conna Maya rá xisu. Nuna ra José himbi dährá xisu, pe ra Maya ya ha rá basi.

6 Mente 'bup'u ja ra hniñi Belén, nuna ra Maya bi zonna ora di m'meni.

7 Bi m'mahrá madi ts'ant'u. Bi 'ue ra ulu 'mø mi mi. Bi gärbu ja rá mosa yø fani,

porque hin'yu ha di nsäya, hinda hønmbu ja ra ngumfani i sä.

Bi zøhyø anxe p'u 'buhyo mände'yo.

8 Mi 'bup'u yø mände'yo p'u jon'a Belén, madi haxpu ngue fädi gä ra xui yø de'yo.

9 Mi dambeni, ya 'bup'u n'na rá anxe Oja. Rá nyot'i Oja p'uya, bi yot'i gätho p'u 'bui. Pe emmei bi nsu.

10 Ra anxe p'uya bi 'yembj:

—'Yo gui suhu. Porque nnä han'nahua ra hoga 'da'yo hya ya, 'ne hønmbu bi zä di johya yø ja'i 'mø bi 'yøhna ra hya nnä haggä ya.

11 A nuyä, ya bi mihni Yantehu p'u ja ra hniñi mi 'buhra David. Guehna ra Cristo bá εx Oja ngue di ndast'abi naya.

12 Ga xi'i te jap'u ha gui ðimhm. I nt'e ra ulu na ra ts'ant'u, op'u ja rá mosa yø fani.

13 Mente ya ra anxe p'uya, bi neçqui mi'da yø anxe bi 'ye mahεts'i. Gä espabi Oja yø anxe, i εna:

14 —Maguese na Oja bi 'bu mahεts'i. 'Neçua ja ra ximhai, da hyurpa yø mmui yø ja'i da nurpa rá mate.

15 Høntho bi manyø anxe na ra hya na p'uya, bi mengui, i ma mahεts'i. Yø mände'yo p'uya, di n'yembj n'na ngu n'na:

—Ma ga mmähä Belén. Ga ma nuhu'a ra hya bi øcahu Oja ngue bi nja ya.

16 N'nahmantho bi ma yø mände'yo p'uya. Bi ðimp'u mi 'buhra Maya 'nehra José. Nu'a rá ts'ant'u, op'u ja rá mosa yø fani.

17 Mi nup'u ha 'bui, bi xifi ngue ya xi manna anxe ngue xi mihra 'uene.

18 Nu'u yø ja'i bi 'yøhya yø hya bi manyø mände'yo, di 'yøtho hanja na ra hya sifi.

19 Pe ra Maya hinhna gui pumbeni na ra hya bi sifi, hønt'a mbεn'a.

20 Nu'u yø mände'yo bi mengbu xpi 'yεhe, pe espabi Oja, 'ne di ja mammaði ngue'a te ra hya xi 'yøde, 'ne'a te gä xi nu. Gä bi nja tengutho xi sifi.

Bi ts'ixpu ja ra nija ra Jesus ngue da ma madäpi Oja.

21 Ja rá hyato ma pa xi m'mahra ts'ant'u p'uya, bi ma mhmeppya, bi njapra circuncisión. 'Ne i hut'i ngue ra Jesús, tengutho ra thuhu bi manna anxe nuna bi nyau i ra Maya hante da hya rá basi.

22 Nup'u ja ra ley bi 'yotra Moisés, i nt'ot'i p'u njammj pa xa m'mahra basi 'mø da zä da ma nija. Janangue nu'mø mi ðatra pa, bi ts'ixra 'uene p'u ja ra hniñi Jerusalén ngue da ma ma däpi Oja.

23 Nguna bi 'yøt'e porque nup'u ja rá ley Oja, i nt'ot'i p'u ra hya ngue εna: "Nu'a rá madi basi ra ja'i di m'mui ngue drä ts'ant'u, da ma ma däpi Oja", i εna.

24 Bi ma p'uya ngue bá øtra 'bøt'e tengutho nt'ot'i p'u ja ra ley, ngue da hyo yoho yø ts'int'su ngue ra tørtola, ogue yoho yø paloma.

25 Nu'a ra tiempo'a p'uya, mi 'bap'u Jerusalén n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Simeón. Guehna n'na ra hoga n'yohu ni thanne Oja, 'ne mi t'o'mi ngue da ma nhyani yø judío. Ra Espiritu Santo di bennbi te da 'yona ra Simeón.

26 Ya xi 'yuti ngue hante da du, 'be da nu ra Cristo nu'a ja ngue da pen'Oja ngue di ndast'abi.

27 Nuna ra Simeón bi bennbabi ra Espiritu Santo ngue bi map'u ja ra nija. A nuna ra papá 'nehrá mamá na ra t'uts'unt'u Jesús, ya bi zop'u ja ra nija, nnepe ngue da ma ma dápi Oja na ra Jesús, tengutho mmamp'u ja ra ley.

28 Nuna ra Simeón bi hyanna ts'unt'u ngue bi det's'i. Bi ja mamma'di Oja p'uya, bi 'yena:

29 —Ma Oja'i, bi hyu ma mmwigá ya. Porque ya bi nja'a te gá yarqui ngue di nja hante ga tu.

30 Ya dá nugá na ja ngue di nyante ya.

31 Guehna guá sanni ngue da badí gátho yø ja'i na.

32 Nuna ra guehna da xojpa yø mmui yø ja'i hingyø judío na. Conná guehna da ma maya yø judío.

33 Nuna ra hya bi xihra zi'uene ra Simeón, ra José 'nehrá mamá ra Jesús di 'yotho hanja'a ra hya øde.

34 Nuna ra Simeón, bi 'yap'a Oja ngue di japi. Bi t'embra Maya rá mamá ra Jesús:

—Nuna ra zi'uene 'bucua, bá ts'ámbabi na ngue nu'mø bi ndan'yohu, xangu yø judío hinda nu manho, guehya di m'mehya. Pe nu to da nu manho, guehna ra ja'i di nyani.

35 Guehna di fadi te mbemp'u ja yø mmui n'na ngu n'na yø ja'i na. Di xi'i te ja ngue di nja, ngue ra dummai gui thogui, tengutho 'mø da thohra juai p'u ja ni mmui.

36 Nup'u ja ra nija p'uya, mi 'bap'u n'na ra xisu ngue di bennbabi Oja ra hya xihyø ja'i. Ni hu ngue ra Ana na ra xisu, rá t'ixu'a ndu ra Fanuel, rá mbom'meto ra Aser. Ra nguetho 'mø ni nthati, pe honda nyoto jeya bi m'muhmi rá ndø. Pe ya ra bødac'ei ya.

37 A nuyá, ya goho 'däte magoho njeya ra 'danxu ya. Hinha ni bømp'u ja ra nija. I thanne Oja ra pa ra xui, mmat'Oja hin'y'u p'u rá nzequi 'ne etrá mmui.

38 Mi yatra Ana p'u 'buhra zi'uene Jesús, bi mat'Oja, di ja mamma'di Oja. M'mefa p'uya, bi xihyø ja'i 'bap'u ja ra nija, ngue nu'a ra 'uene 'bap'u, gue'a ra Yante mi t'o'myø judío p'u Jerusalén.

Ra José 'nehrá Maya bi mengui, i ma Nazaret.

39 Mi juadi bi 'yø'te te gá nt'ot'i p'u ja rá ley Oja, bi mengbuya, i map'u ja ra hñini Nazaret ja ra hai Galilea.

40 Nu'a ra zits'unt'u, man'na ni zaqui, i te, 'ne man'na ni ðinna hya, porque Oja emme'i bi japi.

Bi map'u ja ra nija na ra ts'unt'u Jesús.

41 Nuna ra José 'nehrá Maya, njeya njeya pa Jerusalén, bi nnu ra ngo ngue ra pascua.

42 Ya ha n'nema yo njeya ra Jesús, xquet'a 'nehna 'da i ma dra ts'ánnigo p'u Jerusalén.

43 Mi guahra ngo, bi mengui, i ma yø ngu. Pe ra Jesús bá cop'u Jerusalén, hingui pahrá papá 'nehrá mamá ngue bá cohi.

44 T'embi ngue ni n'yohu yø ja'i p'u ja ra 'yu na ra Jesús. Bi n'yo n'na pa, ja bi ma'di bi hyomp'uya, ányø meni 'nehyø mpadiha.

45 Pe himbi ðini. Hømbi mengbuya, i ma Jerusalén ngue bá honi.

46 Rá hyu pa p'uya, bi ðimp'u ja ra nija na ra Jesús, 'dap'u humhma yø xánnbate ngue ra ley. Nuna ra Jesús øts'e te mman'u yaui, 'ne ørpa ra nt'ánni.

47 Pe xquet'a t'ørpabi ra nt'ánni p'uya. Pe nu'u to gá øde te ga ndadi, di 'yøtho hanja rá n'yomfeni bá ðini ngue'a te ga ndadi.

48 Nuna ra José 'nehrá Maya di 'yøtho 'mø mi nu ngue hup'u ra Jesús. Rá mamá ra Jesús bi 'yembi:

—Ague ma basi'i, ¿hanja ngue ngu'a gui ørca'be? Ni papá co 'nequi hñidi padi te ga ør'be ngue di hon'a'be —bi 'yembi.

49 Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—¿Ua hingui pahmi ha di 'bai ngue gui hongui? ¿Ua hingui pahmi ngue jatho ga m'mucua ha ja ra xádi ngue rá hya ma Papá?

50 Pe nuya yaui, himbi ðinyø mmui ya yø hya bi xifi.

51 Bi mengbuya, i ma Nazaret, 'da i máhá ra Jesús. Pe ec'ei te xifi. Nuna rá mamá ra Jesús, nu'a ra hya bi xifi hønt'a mben'a.

52 Mente 'danyø pa p'uya, bi ndan'yohu ra Jesús, man'na ni ðinna hya. 'Ne nnu manho Oja'a te ga 'yo, da guehyø ja'i xquet'a nnu manho.

3

Ra Xuua bi 'yøtra nxixya, bi xihra hya'u to gá bi mpeti p'u ja ra dapo.

1 Ya n'nema cut'a njeya mi 'yop'u ra ndast'abi n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Tiberio. Nuna ra Poncio Pilato mará dast'abi p'u ja ra hai Judea na. A nuna ra Herodes mará dast'abi p'u ja ra hai Galilea na. Nuna ra Lipe rá n'yohu ra Herodes mará dast'abi p'u ja ra hai Iturea na, 'nep'u ja ra hai Tracónite ma'di ma'da. Nuna ra Lisania mará dast'abi p'u ja ra hai Abilina na.

2 Nuna ra Anás 'nehna ra Caifás, guehya yø 'bet'o mmäcja ya. Oja bi zoprá mmui na ra Xuua rá ts'unt'u ra Zacarías mambi 'bap'u ja ra dapo.

3 Nuna ra Xuua, bi n'yo gátho'u yø xequi jap'u ja ra ðathe Jordán. Bi xihyø ja'i ngue da hyep'u ra nts'o ga 'yo, n'namhma ngue di mpunnba yø ts'oqui, di xixyabi p'uya.

⁴ Bi 'yōtrā Xuua tengutho rā hyā mmamp'ū ja rā libro bi 'yotrā pōngahya Isaías, ngue enā: “Dā t'ōde te dā man'a n'na nc'ēi dā manā hyā p'ū ja rā dapo ngue dā 'yēna: Dāmī juannbāhū rā 'yū rā Hmū. Dāmī cāhmū rā 'yū dā gohi xānho.

⁵ Dā ma majuannī gātho yō nenhāi. Dā ma manīhibi gātho yō nyūnī 'nēhyō nguani. Dā ma majuannī yō 'yū xāmpāni. Nū'ū yō 'yū xānts'onī, dā ma majuannī.

⁶ Gā dā nū yō ja'ī rā Yante dā pēn'Oja”, bi 'yēna.

⁷ Nū'ū yō ja'ī bi zōp'ū mī 'bāhrā Xuua ngue di xixyabi. Rā Xuua bi 'yēmbj:

—Guī ōthū tengutho ōtyō c'ēya ngue da'mō bā ēp'ū rā sibi. Xiya, ħhague gnī pahmū ngue bā ēp'ū rā ndate castigo dī nja?

⁸ Dāmī 'yōthū rā nho, n'nāmhū dī nēquī ngue ya gā hychmū p'ū rā nts'o. 'Yo sā guī gnā ngue ya hīnte guī jahū ngue yō mbom'meto'āhū rā Abraham. Porque dī xi'āhū ngue nuua ja yō do ja ua, dā zā dā 'yōt'Oja ngue dā bōcua yō mbom'meto rā Abraham.

⁹ Guī ōthū tengutho yō za hīngui zūdi, guī njathū p'ūya. Pē ya ja rā acha dā 'yēxyō za. Gātho yō za hīngui nne dī nzūdi, dā t'ets'i ngue dā ma nt'ūdi.

¹⁰ Yō ja'ī p'ūya, bi 'yānna Xuua, bi 'yēmbj:

—ĸTeni 'be'a ja ngue gā ōt'āhe p'ūya?

¹¹ Bi 'yēnna Xuua p'ūya:

—Nū'a cā yoho yō pahni, ja ngue di unna n'na mpahni'a to hīn'yū rā pahni. Nū'a ja te dā zi, ja ngue dā xēpi to hīn'yū dā zi.

¹² Xquet'a bi zō'i da yō ngūthāi p'ūya, ngue nne dā ma māxixyabi. Bi 'yōrpā rā nt'ānnī rā Xuua p'ūya, bi 'yēmbj:

—Ague grā xānnbāte, ĸte 'be'a ja ngue gā ōt'āhe?

¹³ Rā Xuua bi 'yēmbj:

—'Yo di tho'a guī jahmū ngue'a te dī marca rā ley.

¹⁴ Xquet'a 'nē 'da yō soldado bi 'yōrpā rā nt'ānnī, bi 'yēmbj:

—Xigāhe, ĸteni 'be'a ja ngue gā ōt'āhe?

Mī dāhrā Xuua, bi 'yēmbj:

—'Yo to gādī pihmū. 'Nē 'yo te guī hānnbāhū yō ja'ī. 'Yo sā gādī yaphū n'na rā ja'ī ngue hīnte ōt'e. Ya dā hōnt'a te nī nzābi guī tāhā guī hyāhmū.

¹⁵ Pē yō ja'ī, hīngui nnu rā pa dā bādī te'o nā rā Xuua. Ēnyō ja'ī ngue nūnā rā Xuua, xāhmātho guehnā rā Cristo bā pēn'Oja ngue dī ndāst'abi nā.

¹⁶ Pē rā Xuua bi 'yēmbj yō ja'ī:

—Nugā majuannī dādī xixya'āhū connā dehe. Pē bā ēp'ū man'na dā 'yōtrā nxixya connā sibi 'mō bi hā'āhū rā ts'ēdi rā Espiritu Santo. A nūnā, man'na tāte nā ngue nugā. ĸHarū gue gā sucā tengu nā?

¹⁷ Guehnā dā huanhyō ja'ī nā, tengutho 'mō māhoqui rā trigo, n'nānī nī ma yō xi.

Rā trigo p'ūya, māpeti ngue dā 'bets'i. Nū'a rā xi p'ūya, dā t'up'ū ja rā sibi hīnjām'mō dā huēt'ī.

¹⁸ Xāngu mī'da yō hyā bi manā Xuua ngue honī ha gui opan'yū yō ja'ī di ōtrā hoga 'da'yo hyā.

¹⁹ Bi hejpbābi rā Xuua'a te xi 'yōtrā dast'abi Herodes, porque nūnā rā 'bēpo Herodías rā xisu'a rā n'yohū Lipe, ya xi 'yōt'e ngue rā xisu. Xquet'a xāngu mī'da yō hyā xānts'o xi 'yōt'e, pē gā bi hejpi.

²⁰ Pē māhōmbi 'yōr'mān'na rā nts'o rā Herodes, ngue bi got'a fādī rā Xuua.

Bi nxixya rā Jesús.

²¹ Nū'mō tobe hīm manī jotrā Xuua, bi xixyabi gātho yō ja'ī. Xquet'a bi xixyabi rā Jesús. Mēnte mmat'Oja p'ūya, bi xohrā c'amāhēts'ī.

²² Nū'a rā Espiritu Santo, ēntho n'na rā paloma p'ū i hnu, ngue bi zōp'ū ja rā ya rā Jesús. 'Nē bi t'ō'a n'na rā hyā bā nūyā māhēts'ī, bi 'yēna:

—Gue'e mā Ts'unt'ū, dādī mā'ī. A nūyā, janjuannī ngue ja gāmpāhā connā ngue'e.

Ja ua rā lista ngue yō thūhū yō mboxita rā Jesús.

²³ Nū'mō mī dū'mī bi xānnbābi rā hyā yō ja'ī rā Jesús, ya mī hā 'dāte mā'det'a nējya. I t'ēmbj ngue rā ts'unt'ū rā José. Pē nū'a erā xita rā Jesús, gue'a rā Eli.

²⁴ Nūya mī'da yō mboxita rā Jesús guehnā: rā Matat, rā Levī, rā Melqui, rā Jana, rā José,

²⁵ rā Matatías, rā Amós, rā Nahum, rā Esli, rā Nagai,

²⁶ rā Maat, rā Matatías, rā Semei, rā José, rā Judā,

²⁷ rā Joana, rā Resa, rā Zorobabel, rā Salatiel, rā Neri,

²⁸ rā Melqui, rā Adi, rā Cosam, rā Elmodam, rā Er,

²⁹ rā Josué, rā Eliezer, rā Jorim, rā Matat,

³⁰ rā Levī, rā Simeón, rā Judā, rā José, rā Jonán, rā Eliaquim,

³¹ rā Melea, rā Mainán, rā Matata, rā Natán,

³² rā David, rā Isai, rā Obed, rā Booz, rā Salmón, rā Naasón,

³³ rā Aminadab, rā Aram, rā Esrom, rā Fares, rā Judā,

³⁴ rā Jacob, rā Isaac, rā Abraham, rā Taré, rā Nacor,

³⁵ rā Serug, rā Ragau, rā Peleg, rā Heber, rā Sala,

³⁶ rā Cainán, rā Arfaxad, rā Sem, rā Noé, rā Lamec,

³⁷ rā Matusalén, rā Enoc, rā Jared, rā Mahalaleel, rā Cainán,

³⁸ rā Enós, rā Set, rā Adán. Pē rā Adán, Oja bi hoqui.

4

Ra zithu bi hyonnbi ha di 'yotra ts'oqui ra Jesús.

¹ Nuna ra Jesús ya n'youi ra Espiritu Santo, mambá ep'u ja ra dathe Jordán. Ra Espiritu Santo bi zixpá bí ja ra dapo.

² Ja bá m'map'u nyote ma pa. Pe nu'u yó hya di manda Oja, emmei bi hyonna zithu ha di mestho ra hya ra Jesús. Nu'u yó pa'u, himbi zi ra hmε ra Jesús. M'mefa p'uya, bi zā ngue mathoguitho tu manthuhu.

³ Ra zithu p'uya bi 'yεmbi:

—Nu'mø ngue gue'e rá Ts'ant'u'i Oja, dami 'yot'e ngue nuna ra do 'bengua, da gohi di nthuhmε —bi 'yεmbi.

⁴ Mi dahra Jesús, bi 'yεmbrá zithu:

—Nup'u ja ra Maca Libro, nt'ot'i p'u ra hya ngue εna: “Nu ra ja'i hinda ne da 'yode te mman'Oja, madague'a da zi ra hmε ra ja'i, pe ya hinda zā di m'mai”.

⁵ Ra zithu p'uya bi zixpá bí ja n'na ra danyuni. Nu'a ra ora'a p'uya, bi japra Jesús ngue bi hyandi gátho yó naci6n i ja rá nguni nximhai.

⁶ Ra zithu bi 'yεmbrá Jesús:

—Nugá dí exa'j ngue gui ndast'abi, gui manda gátho yó naci6n. Nu te gá pets'i, gá ni mmeti. Porque go bi ndácá ya. Nu te'o ga nne ga unni, ga unni.

⁷ Nu'mø gui ndantyo hmu ngue gui thannegui ya, nu te gá ja n'ya, gá ni mmeti —bi 'yεmbi.

⁸ Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Dami 'uegue grá zithu. Porque nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue hont'a ra Hmu Oja ja ngue da ma nthanne, hinjom man'na.

⁹ M'mefa p'uya, nup'u ja ra hnini Jerusalén, ja i zixpá ra zithu na ra Jesús. Bi ntóp'u ja rá 'bet'e ra njja. Bi 'yεmbi:

—Nu'mø gue'e rá Ts'ant'u'i Oja ya, dami nsáua ya.

¹⁰ Porque nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ra hya ngue εna: “Nuna Oja da penhyo anxε ngue da má'i.

¹¹ Da 'yot'e ngue njanate gdi s6t'a hai, n'namhma ngue hndi un'na ni gua yó do” —bi 'yεmbi.

¹² Mi dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Xquet'a nt'ot'i ra hya p'u ja ra Maca Libro ngue nuna Oja, hinjonda zāmbi te da 'yot'e para ngue da fadi ngue'mø majuanj te mma ogue hin'na.

¹³ Ra zithu, ya himbi dinna forma ha xti japi ngue xta 'yotra ts'oqui ra Jesús. Bi zop'u njammj pa p'uya, bi ma.

Bi da'mi bi manna hya p'u Galilea ra Jesús.

¹⁴ Bi mengra Jesús, i ma Galilea. Pe n'youi rá ts'edi ra Espiritu Santo. Yó ja'i p'uya, ndap'u bi zā di c'a ra Jesús.

¹⁵ Da z6mp'u da z6nna Jesús, pap'u ja yó njja yó judio ngue xānnabi ra hya yó ja'i. Gá nnu manho yó ja'i ra hya mmana Jesús.

Ra Jesús ya 'bup'u ja ra hnini Nazaret.

¹⁶ Bi map'u ja ra hnini Nazaret bá nte ra Jesús. Mi z6hra pa ngue ra ts'aya, bi map'u ja ra njja, gá ngu'a xi 'y6rbu ja yó hnini xi thogui ngue pap'u ja yó njja. Bi m'mähra Jesús ngue da manna letra nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro.

¹⁷ Bi t'unna libro bi 'yotra p6ngahya Isaías. Mi xospaya, bi nthεui p'u nt'ot'i na ra hya ja ua ngue εna:

¹⁸ “Dí n'yogá'be ra Espiritu Santo. Porque bá t'exqui ngue ga xicá ra hoga 'da'yo hya yó hyoya. Bá 'bennui ngue ga hojpa yó mmai yó ja'i 'bu ndummai. Nu'u yó ja'i xa mbent'ui ra ts'oqui, ga xifi ngue ya da ma nhyani. Ga xojpa yó n'yomfεni yó ja'i ngue da ba Oja. Ga japi ngue ya hinj mantho da zā ra n'u yó ja'i di unyó hmu.

¹⁹ Ga xicá yó ja'i ngue ya bi z6nna pa da yan'Oja”.

²⁰ Mi juadi bi manna letra nt'ot'i p'u ja ra s6cua ra Jesús, bi dá ra s6cua p'uya, bi un'na ra máxte p'u ja ra njja. Bi mi p'uya. Nu'u yó ja'i 'bup'u ja ra njja p'uya, gá di zadi hεti ra Jesús.

²¹ Mah6mbi madi bi nya ra Jesús, bi 'yεmbyo ja'i:

—Nu ra ora ja p'uya, ya bi nja'a te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro, ngue ni hmi ni dá gui nnuju ngue dí 'bacá ua ya.

²² Bi nu manho gátho yó ja'i ra Jesús. Nuna ra hoga hya xihyo ja'i, gá di 'yodyo ja'i na ra hya ode. Di n'yānse yó ja'i, di n'yεmbi:

—εUa hinga guehna rá ts'ant'u ra José na?

²³ Mi dahra Jesús, bi 'yεna:

—Rá nze'gui guehna ra hya ja ua gui nne gui xicx, ngue εna: “Ague grá 'y6the, 'be damj n'y6the se”. Gui nne gui 'yεnja: “Nu'a dí 6cāhe guá 6rbu Capernaum, nua ja ni hnini ya, xquet'a da ngu'a gui 'yot'ua ya”, gui nne gui 'yεnju.

²⁴ Bi sigue bi nya ra Jesús, bi 'yεna:

—Majuani dí xi'ahu, ngue hinga n'na ra p6ngahya di p6ni ngue da hnu mansu p'u ja rá hnini.

²⁵ Njarbatho na ra hya dí xi'ahu ya, tengutho ra pa bá m'mähra p6ngahya Elías, bi nja ra ndate thuhu p'u ja ra hai mi 'bui, ngue himbi n'ye nhyu jεya made. Xangu yó 'danxu ngue yó judio mi 'bu m6 ya.

²⁶ Pe hinga n'na'u yó 'danxu ngue yó judio xta mmennabi Oja ra Elías ngue xtabá mmäts'i. Sinoque bi 'benhni ngue bá faxa n'na ra 'danxu mi 'bup'u ja ra hnini Sarepta, querpatho ra hnini Sidón.

²⁷ Nu'a ra tiempo bi m'mähra p6ngahya Eliseo, xangu yó judio mi hεmbrá n'u ngue mi 'ya yó do'yo. Pe hinjombi 'y6the ya yó

judío mī u. A nuna ra Naamán ngue ra mmengū p'u ja ra häi Siria, go bi ma bá øthe na.

²⁸ Gä bi mbøcue yø ja'i mī 'bup'u ja ra nija 'mø mī 'yøhya yø hya bi manna Jesús.

²⁹ Bi nangyø ja'i p'uya, bi bentra Jesús ngue bi gujpu ja ra hnini. Bi zixpu bí ja ra nyanguani ngue da hørbu ja ra t'øhø.

³⁰ Pē bi guasyø ja'i ra Jesús, bi thop'u made, bi ma.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu mī n'youi ra ts'onthi.

³¹ Nuna ra Jesús, i map'u ja ra hnini Capernaum ngue ra häi Galilea. Nu'mø ra pa ngue ra ts'aya, nhyato, nhyato pap'u ja ra nija ngue xännba ra hya yø ja'i.

³² Di 'yødyø ja'i'a ra hya xännbabi, porque nu'mø xännbate ra Jesús, ena nts'ut'abiitho ngue ya manzaqui 'mø nzohyø ja'i.

³³ Nup'u ja ra nija p'uya, mī 'bup'u n'na ra n'yohu n'youi ra ts'onthi. Nts'edi i zohra Jesús, bi 'yēmbi:

³⁴ —Ague Jesús grá mmengū Nazaret, dami hyēgahe p'u. ¿Hanja ngue gadi nthint'ua dí 'bucähe? ¿Ua gní 'yēhē gui juacje? Nugá dí padí te'o'i, gue'e rá maça Ts'ant'ui Oja.

³⁵ Pē ra Jesús bi 'yēmbra ts'onthi: —Xanhēn'i grá ts'onthi. Dami hyep'u ra n'yohu guí n'youi.

Ra ts'onthi p'uya, yø hmi yø dá yø ja'i p'u bi 'yēn'ähäi ra n'yoha. Pē hinha bi zet'i. Bi ma ra ts'onthi p'uya.

³⁶ Gä di 'yødyø ja'i bi nu te bi nja. Di n'yēmbi n'na ngu n'na:

—Hinjongui padí tema hya'a ya. Di nequi ngue ja rá ts'edi na ra n'yohu, porque asta 'nehyø ts'onthi ε'c'ei 'mø xifi ngue da hyep'u ra ja'i n'youi.

³⁷ Ndap'u bi zä di c'a yø ja'i te øtra Jesús.

Ra Jesús bi 'yøthebi rá to ra Simu nuna i Bedu.

³⁸ I map'u ja rá ngu ra Simu 'mø mambá pøn'a nija ra Jesús. Mī hēmbra pa na rá to ra Simu p'uya. Bi t'äpra mate ra Jesús ngue bi 'yøthe na ra xisu mađi hyēnni.

³⁹ Nuna ra Jesús bi ndojpu 'benna därkehi. Bi hejpa ra pa, pē 'bexpi bønna pa. Bi nangra xisu ngue bi hojpi te da zi yø ja'i.

Bi 'yøthe xangu yø därkehi ra Jesús.

⁴⁰ Mī dähra nde p'uya, gätho yø ja'i si yø därkehi ngue hēmbi 'dama 'dan'yo man'u, bi zispabi ra Jesús ngue da 'yøthe. Bi japyø därkehi yø 'yē ra Jesús ngue bi 'yøthe.

⁴¹ 'Bup'u xangu yø därkehi ngue n'youi yø ts'onthi, pē ra Jesús bi japyø ts'onthi ngue hep'u yø ja'i n'youi. Asta mahyø ts'onthi, i ena:

—Nu'i, gue'e rá Ts'ant'ui Oja.

Pē ra Jesús di hejpa yø ts'onthi, hīndi japi di nya. Porque nnepyø ts'onthi da fadi ngue gue'a ra Cristo.

Bi 'yonna hya p'u ja ra häi Galilea ra Jesús.

⁴² Mī neçahäi p'uya, bi bōmp'u ja ra hnini ra Jesús, bi ma dapo. Pē emmei honyø ja'i hapu 'bui. Mī zønyø ja'i p'u bi 'bui, i sammī, hīngui nnepe xta nzop'u.

⁴³ Pē ra Jesús bi 'yēmbyo ja'i:

—Jatho ngue ga mma mangä ra hoga 'da'yo hya mī'da yø hnini. Porque guehna bi 'benngä na ngue ga xihyø ja'i ha di njap'u da zo rá 'yē Oja.

⁴⁴ Janangue gä bá n'yop'u ja ra häi Galilea ra Jesús ngue bi manna hya p'u ja yø nija.

5

Bi 'yøtra Jesús ngue bi de xangu yø hua yø mahua.

¹ Nup'u ja ra nenzabi ni hu ngue Genezaret, ja 'bap'u n'na pa ra Jesús. Bi zøhø xangu yø ja'i p'uya, asta di ntøt'e ngue nne da 'yørpabi rá hya Oja.

² Bi nu yoho yø barco p'u ja ra nenzabi ra Jesús, ngue hīnjongui o. Ya xi bønnyø mahua ngue petyø xit'a.

³ Bi yarbu ja rá barco ra Bedu ra Jesús. Bi xi p'uya ngue da zoquits'u ra nnengui, di map'u xanhē ra dehe. Bi mīp'u ja ra barco ra Jesús ngue ja bá nya p'u, ngue bi xännba ra hya yø ja'i.

⁴ Mī juadi bi man'a ra hya nne da mamp'uya, bi 'yēmbra Bedu:

—Dami 'yonna barco, di manu xanhē ra dehe. Ja gui 'yent'ui na ra xit'a ngue gui pauí yø hua.

⁵ Bi 'yēnna Bedu p'uya:

—Ague grá xännbate, ya xta mmpēhme gä ra xui, pē hin teni hua xta thehe. Pē ngue gui engui gä ent'ä ra xit'a, ma ga ent'ä ra xit'a ya.

⁶ Mī 'yentra xit'a p'uya, xandøngu yø hua bá the, asta ya nne xta xetra xit'a.

⁷ Bi 'yørpabi ra senya'u yø n'yohu bi o man'na ra barco ngue bá hē, da mäts'i. Bá ē'u p'uya, pē bi yuts'i gä yoho yø barco'u yø hua, asta ya nne da thunt'a mbonthe yø barco ngue'a ganhyu.

⁸ Mī nu ra Bedu'a te bi nja, bi ndantyøhmu p'u 'bähra Jesús, bi 'yēmbi:

—Ague grá Hmu, dami 'uecua dí 'bucä, porque ja ma ts'oqui.

⁹ Nuna bi manna Bedu, porque bi nsu. Xquet'a 'ne'u yø n'yohu bi nsu 'mø mī nu ngue xandøngu yø hua bi de.

¹⁰ Xquet'a bi nsu ra Jacobo 'nehra Xuua, yø ts'ant'u ra Zebedeo, gä mī n'youi ra Bedu. Pē ra Jesús bi 'yēmbra Bedu:

—'Yo gui su ague Bedu. Nuya hīnni mantho gui thehyø hua ya, yø ja'i gui theya ngue gui 'bärpa yø mmäi —bi 'yēmbi.

11 Bi sōnna nenthe'u yō barco p'uya, bi zop'u yō barco ngue bi denna Jesús.

Ra Jesús bi 'yōthe n'na ra n'yohu mi 'ya rá do'yo.

12 Ya mi 'bup'u ja n'na ra hnini ra Jesús. Bi zōn'a n'na ra n'yohu p'u ha 'bui, ngue mi hēmbra ts'o'ya. Mi nu ra Jesús, asta bi m'mēfō hāi ngue āpra mate, bi 'yēmbi:

—Ague grā hmu, nu mō guī nne gui 'yōrca ra mate gui 'yōtheguits'u, nugā dí padī ngue da zāgui —bi 'yēmbi.

13 Bi dosra dārquēhī connā 'ye ra Jesús, bi 'yēmbaya:

—Ahá, dí nne ga øthe'i. Dā zā'i ya —bi 'yēmbi.

Hōntho bi manna ra hya na, nuna ra dārquēhī mī 'ya rá do'yo, 'bexpi zā ra n'u mi hēmbi.

14 Nuna ra Jesús, bi 'bepi ngue hīnjōnda xifi te bi japi, bi 'yēmbi:

—Hōntho nī ma ya, sōmp'u 'buhra mmācja. Dā nu ngue ya bi zā'i. Dāmī 'yōtra 'bōt'e tengūtho bi manda ra Moisés ngue da 'yōtyō ja'i mō bi zā ra 'ya hēmbi. Janāngue da badi gātho yō ja'i ngue ya bi zā'i.

15 Pe nu'a ga 'yo ra hya te øtra Jesús, man'na, man'na nī fadi. Xāndōngu yō ja'i dī mpeti p'u ha nī ma ngue øxra hya i mma. I nne yō ja'i da 'yōthebi haru xan'u.

16 Pe mī pa dapo ra Jesús ngue ja bi mmat'Oja p'u.

Ra Jesús bi 'yōt'e ngue da fadi ngue ja rá ts'edi ngue di punnba yō ts'oqui yō ja'i.

17 Nup'u mī xānbate n'na pa ra Jesús, hup'u 'da yō fariseo, hup'u 'da yō xānbate ngue ra ley. Xpi 'yēp'u ja yō hnini ja'a ra hāi Galilea, 'nēp'u ja yō hnini ja'a ra hāi Judea, 'nēp'u Jerusalēn xpi 'ye i'da. Pe n'yōui rá ts'edi Oja nā ra Jesús ngue sā øthe yō dārquēhī.

18 Bi zō i'da yō ja'i bá du n'na ra dārquēhī ngue tudyō gua, bá oxrá fidi. Bi ne yō ja'i ngue xti thōcra dārquēhī p'u brā 'bāhra Jesús.

19 Pe hīmbi zā ha xti yat'i, porque hīnga nzāni yō ja'i. Bi tets'a yānnigu p'uya, bi xots'a n'na xēqui ra 'bet'e. Ja i cambu ra dārquēhī nī oxrá fidi. Bi zōrbu 'buhyō ja'i brā 'bāhra Jesús.

20 Mī nu te øtyō ja'i nā ra Jesús, i padī ngue ēc'ei yō ja'i ngue da zā da 'yōthe ra dārquēhī. Bi 'yēmbra dārquēhī p'uya:

—Ague n'yō, ya dá pun'nā nī ts'oqui ya —bi 'yēmbi.

21 Yō xānbate ngue ra ley p'uya, 'nēhyō fariseo, bi 'yēmp'u ja yō n'yōmfēni: “¿Te go māngu nā ra n'yohu na, i then'nā Oja nā ngue ngu'a mma? Porque hīnjōnda zā di punnba yō ts'oqui yō ja'i, hīnda hōnt'a Oja sā ngue da 'yōtra mpunnbi”, ēmp'u ja yō n'yōmfēni.

22 Pe ra Jesús i patho te mbēnyō ja'i mbōcuc, bi 'yēmbi:

—¿Hanja ngue nguna guī mbēmhmā?

23 Nugā dá xihra n'yohu 'bōcua, dí ēmbi: “Ya dá pun'nā nī ts'oqui ya”. Pe nuyá, hīndi nēqui xanho ngue mō bi mpunnbi ogue hīn'nā. Pe nu mō ga ēmbi: “Dāmī nangui, guī caxni fidi, guī mma”, ga ēmbi, nu mō ngue bi n'yo p'uya, ya guī pahmu xanho ngue ja mā ts'edi.

24 A nuyá, dāmī pahmu ya ngue ra N'yohu bi 'yē mahēts'i, ja rá ts'edi ua ja ra xīmhai ngue di punnba yō ts'oqui yō ja'i.

Bi 'yēmbra n'yohu xan'u p'uya:

—Nugā dí xi'i, dāmī nangui, caxni fidi, nī ma nī ngu.

25 'Bexque'a p'uya, nuna mará dārquēhī, yō hmi yō dá yō ja'i p'u bi nangui, bi gaxra fidi, bi ma rá ngu. Pe di ja mammadī Oja.

26 Gā di 'yōdyō ja'i'a te bi nja, pe gā espabi Oja yō ja'i. Asta nsu ha ga 'yēnyō ja'i:

—A nuyá, dá nuhu yō cosa ngue hīnjam mō xtā nuhu ya —bi 'yēna.

Ra Jesús bi 'yōt'e ngue rá xādi ra Leví.

27 Mī ma m'mēfa ra Jesús, nī nthop'u ja rá oficina ra Leví, nuna jūmba ra mēnyu yō ja'i ja te pā. Mī nu ra Jesús, bi 'yēmbi:

—Ma ga mme n'yō, ga øt'e ngue mā xādi'i —bi 'yēmbi.

28 Bi zop'u rá oficina ra Leví ngue bi mē ra Jesús.

Nuya yō ja'i t'ēmbi ja yō ts'oqui, 'dap'u sīhmēui ra Jesús.

29 Nup'u ja rá ngu ra Leví, bi 'yōrpabi n'na ra dants'ihmē ra Jesús. Nup'u ja ra mēxa 'dap'u 'bōhmu mī'da yō nguthāi, da guehmi'da yō ja'i.

30 Pe yō fariseo 'nēhyō xānbate ngue ra ley bi zūmba yō xādi ra Jesús, bi 'yēmbi:

—¿Hanja ngue 'dap'u guī sīhmēhu yō nguthāi 'nēhyu mī'da yō ja'i ja xāngu yō ts'oqui? —bi 'yēmbi.

31 Mī dahra Jesús, bi 'yēna:

—Nuya yō ja'i di hyēnni, guehya nī 'yēhra 'yōthe ya. Pe yō ja'i xānzaqui, hīnga gue'u nī 'yē'u.

32 A nugā, dá ēhē ngue gue'u yō ja'i ja yō ts'oqui ga xifi dá hyēp'u ra nts'o ga 'yo, hīnga gue'u yō ja'i ēnā ngue ya 'yo xānho dá ēhē ga nzofo.

Bi manna Jesús hanja ngue hīngui etyō mmui yō xādi.

33 Yō ja'i p'uya, bi 'yēmbra Jesús:

—¿Hanja nī xādi ngue zant'a si'a te tīni? Conque yō xādi ra Xuua 'nēhyō fariseo ēmmē etyō mmui, 'nē ēmmē mmat'Oja —bi 'yēmbi.

34 Mī dahra Jesús, bi 'yēna:

—Nu'u yō ja'i ts'ofō ngue da nu ra nthatī, hīngui etyō mmui mēnte 'dap'u 'bōhmu ra

novio. Njarbatho ma xadiga ya, hingui etyo mmui ngue 'daua di n'yo'be.

³⁵ Pe ba ep'a ra pa ngue da zigagui ma nsei'be. Nu'a ra pa'a p'uya, mfaadi ngue da za da 'yetyo mmui ya ma xadi 'mo.

³⁶ Hombi hycra hya bi xihyo ja'i. Bi xifi ngue ra 'da'yo xadi, hinga 'da'igui ra nyo-gui xadi. Bi 'yembj:

—Hinda za to da hycra n'na xequi ra 'da'yo ulu ngue da motra ngue 'ulu. A nu'mo ngue da japi, di ts'onna 'da'yo ulu. Ra 'da'yo xan'ulu hinda neimanho ngue di botra ngue 'ulu.

³⁷ Tenguho ra 'da'yo vino hingui sa da sirbu ja ra zexfani ngue da zedi. Porque ra 'da'yo vino da xetra zexfani 'mo da sit'i, ja di m'ep'p'uya.

³⁸ Janangue ra 'da'yo vino, ra 'da'yo xifani da sit'i, n'namhma ngue ga yoho hinda m'medi.

³⁹ Nu'u si ra nyogui vino, hnjongui p'oni ngue di nne ra 'da'yo vino, porque i ena: "Xandonho dra nyogui vino".

6

Ja ra ts'edi ra Jesus ngue nu te da zanni di nja'mo ra pa ngue ra ts'aya, gue'a di nja'a.

¹ N'na ra pa ngue sa'ya yo ja'i, bi thop'u ja n'na ra nuatrigo ra Jesus, ni n'youi yo xadi. Nu'u yo xadi p'uya, bi daxyo trigo ngue sa.

² Nu 'da yo fariseo p'uya, bi 'yembj: —Zhanja ngue gadi mpehma? Conque mmamp'u ja ra ley ngue nu'mo ra pa ngue ra ts'aya, hingui sa to di mpefi —bi 'yembj.

³ Mi dahra Jesus, bi 'yembj: —Xi'mo mi zuhra thuhu n'na ndi ra David, co'ne'u mi n'youi, zua hnjam'mo gadi xahmu p'u ha nt'ot'a te bi 'yot'e?

⁴ Nuna ra David bi yambu ja ra ngu Oja ngue bi zi yo thuhme xi t'aspabi Oja ngue da nu. Bi zi ra David co'ne'u mi n'youi. Conque nu'u yo thuhme'u, hinda unna nt'edi ra ley ngue to bi za da zi, hinda hondyo mmacia yo ts'i'u yo thuhme t'aspabi Oja.

⁵ Mahombi 'yembj: —Nu ra N'yohu bi 'ye mahets'i, ja ra ts'edi ngue nu'a go da zanni, gue'a di nja'mo ra pa ngue ra ts'aya'a.

Ra Jesus bi 'yotho n'na ra n'yohu xi 'yotra' ye.

⁶ Man'na ra pa ngue ra ts'aya p'uya, nuna ra Jesus bi yambu ja ra nija ngue bi xannbate ra hya. Mi 'bap'u n'na ra n'yohu xi 'yotra' ye ngue ra n'yei.

⁷ Nu'u yo xannbate ngue ra ley 'ne'u yo fariseo p'uya, tojtho te otra Jesus. I nne da nu 'mo ngue di n'otho 'mo ra pa ngue ra ts'aya, para ngue da zap'u di yapi, da 'yembj ngue hingui supra ley.

⁸ Nuna ra Jesus ya patho te mbennbabi yo ja'i. Janangue bi 'yembra n'yohu xi 'yotra' ye:

—Ba nangui n'yo, ga 'bacua made —bi 'yembj.

Nuna ra n'yohu p'uya, bi nangui, bi m'map'u sifi di m'mai.

⁹ Ra Jesus bi 'yembyo ja'i: —Nuya ga ot'ahu n'na ra nt'anni ya. ZTe 'be'a ma hya mmamp'u ja ra ley ja ngue ga othu 'mo ra pa ngue ra ts'aya? ZGa othu ra nho, ogue ra n'u? ZDa t'otho ra ja'i 'mo xan'u, ogue di njapi da du?

¹⁰ Ra Jesus bi hysti gatho yo ja'i di mats'i. Bi 'yembra n'yohu mi'u p'uya: —Dam'i majni 'ye ya —bi 'yembj.

Ra n'yohu p'uya bi macra 'ye, pe 'bexpi za ra 'ye mi'u.

¹¹ Pe bi mbocue'u mi'da yo ja'i. Di n'yanni n'na ngu n'na ngue te da japra Jesus.

Bi 'yexi 'de'ma yoho yo xadi ra Jesus.

¹² Mi ma njamm'i pa p'uya, bi map'u ja n'na ra nyuni ra Jesus ngue ba mat'Oja. Bi haxa mhmat'Oja ga ra xui.

¹³ Mi hyaxp'uya, bi zonhyo xadi ngue bi huanhni 'de'ma yonc'ei, i huti ngue yo representante.

¹⁴ Ja ua yo thuhu ya yo n'yohu bi thanhni: ra Simu nu'a ja man'na ra thuhu ngue i Bedu, ra Andre ra n'yohu na ra Bedu, ra Jacobo, ra Xuua, ra Lipe, ra Bartolome,

¹⁵ ra Mateo, ra Toma, ra Jacobo nu'a ra ts'ant'u ra Alfeo, ra Simu nu'a n'youi n'na 'bui yo ja'i honi ha di mmandase p'u ja yo hai,

¹⁶ ra Judas nu'a ra n'yohu ra Jacobo, nehra Judas Iscariote nuna bi da ra Jesus.

Xandongu yo ja'i bi xannba ra hya ra Jesus.

¹⁷ Ra Jesus ba ep'u ja ra hyo ra nyuni mambi 'bui, bi zop'u xanjuani, ba n'youi yo xadi. Xangu yo ja'i mi 'bap'u bi zoho, ba n'xp'u ya yo hni'i ja'a ra hai Judea, ra hni'i Jerusalen, ga ba ehyo ja'i 'bui ga ra nnengui ra jathe ha ja yo hni'i Tiro 'ne Sidon. Di ho yo ja'i da 'yoxra hya mmanna Jesus, 'ne nne da t'otho p'u ha hembj.

¹⁸ Xquet'a bi t'otho yo ja'i madi anyo ts'onthi.

¹⁹ Gatho yo ja'i, ga nne ngue da dahra Jesus, porque ja ra ts'edi ra Jesus ngue nu'u yo ja'i thadi, ga sa ha hembj.

Bi manna Jesus to di nthui ra mmenth'i.

²⁰ Bi hystyo xadi ra Jesus, bi 'yembj: —Ra mmenth'i ga nthehu ngue gui hyoyahu. Porque ya gui oha ra 'ye Oja.

²¹ Ra mmenth'i ga nthehu 'mo gui tumanthuhuhu. Porque Oja da 'yot'e ngue gui tni' te gui sihu.

Ra mmenth'i ga nthehu 'mo gui zomhma. Porque m'mefa di nja'ahu mpaha ngue gui nthehma.

²² Ra mmenth'i ga nthehu 'mo nnu man'ahu yo ja'i ngue gui tenhu ra N'yohu bi 'ye mahets'i. Porque da 'yehra pa da

zã'ahũ yø ja'j, dã hyøn'ahũ thi p'u ha 'bui. Da nu ts'oc'ej'ahũ.

²³ Damj johyahũ, dj nja'ahũ rã ndøpãhã'ã rã pa'a, porque xangu nj nzãbihũ bĩ ja mahets'i. Xquet'a bj njarbũ m'met'o yø mboxita'ũ yø ja'j'ũ ya, bj nu man'ũ byø pøngahya Oja xã m'mui.

²⁴ Pe huẽcate'ũ enã ngue yø mmẽmmeti. Ya bi tho'a rã pãhã xanja mente rã pa xã m'mui.

²⁵ Huẽcate'ũ enã ngue hĩnte di 'bedi, porque dj ntumanthũhũ.

Huẽcate'ũ ja mpãhã ngue thede, porque da 'yẽhra pa dj nzoni' ngue rã dũmmũ.

²⁶ Huẽcate'ahũ, 'mø gã nnu manho'ahũ yø ja'j. Mj njarbatho'ũ yø mboxita yø ja'j'ũ ya, mj nnu manho te mj ø't'ui yø fehnj pøngahya.

Nũ to 'bũhyø nsũiui jatho ngue dj mađi.

²⁷ Di xifi te'o gã øde te dj mma, damj mahnj nsũihũ. Damj 'yørpahũ rã nho'ũ gã nnu man'ũ'ahũ.

²⁸ Damj 'yãphũ Oja ngue di japi to san'ahũ. Damj marpahũ Oja'ũ su'ahũ.

²⁹ Nu'mø to bj mep'a nj hmĩhũ, damj un man'na nguadi nj hmj ngue da me'mj. Nu'mø te'o dã gan'na nj tuhũ, 'nehnj pahnj damj unnj dã gats'j.

³⁰ Nu'mø te'o dã 'yã'ahũ n'na rã cosa, damj unnj. Nu te'o dã ne ngue dã hyan'na'j'a te nj mmeti, 'yo guj mmađi.

³¹ Tengutho gnj ne ngue dã mãxahũ yø ja'j, dã ngu'a guj 'yøthũ, damj 'yørpahũ rã 'bãxte mj'da yø ja'j.

³² A nu'mø ngue hønt'ũ dj mã'ahũ gadi mahmũ, ãndana rã nho dj nequj ngue guj øthũ 'mø? Conque asta yø ts'oc'ej' njap'ũ.

³³ Nu'mø hønt'ũ to øt'ahũ rã nho guj ørpahũ rã nho, ãndana rã nho dj nequj ngue guj øthũ 'mø? Porque xquet'a 'ne'ũ yø ts'oc'ej' njap'ũ.

³⁴ Xi'mø ja'a mãcosa gadi hmĩthũ n'na rã ja'j, 'ne guj tømj ngue xquet'a di hmj'ahũ, ãndana rã nho guj øthũ 'mø? Porque xquet'a njap'ũ yø ts'oc'ej' ngue di hmj' n'na rã cosa, pe xj mmj tømj ngue da ma mahmjti.

³⁵ Pe nu'ahũ, damj mahmũ'ũ su'ahũ. Damj yørpahũ rã nho. Damj hmĩhũ n'na rã cosa, pe nu'a rã ja'j gadi hmĩthũ n'na rã cosa, 'yo guj tømj ngue xquet'a di hmj'ahũ. Nu'mø gã 'yøthũ tengu na rã hya di xi'ahũ ya, xangu rá njapi Oja di 'da'ahũ. 'Ne dj nequj ngue ya yø basi'ahũ na Oja maguesẽ. Porque xquet'a ørpabi rã nho Oja'ũ yø ts'oc'ej, madaque'a hĩndj ja mammađi Oja.

³⁶ Dj nja nj nhuẽcatehũ tengutho Oja nj Papahũ i ja rá nhuẽcate'a.

'Yo guj haspahũ rã güenda te gã 'yo mj'da yø ja'j.

³⁷ 'Yo guj haspahũ rã güenda te ør'mj'da yø ja'j, n'namhmã ngue hĩnda hyats'ahũ rã güenda Oja te guj øthũ. 'Yo sã guj mmãhmã ngue dã ma rã castigo mj'da yø ja'j, n'namhmã ngue hĩnda men'nahũ rã

castigo Oja. Damj punnbabi nj mmj'ej'ihũ, n'namhmã ngue xquet'a di pun'nahũ Oja.

³⁸ Damj fãxhũ'ũ sã rã n'ũ, n'namhmã ngue dã mãxahũ Oja. Dã 'y'en'nahũ xanho, di dutra t'enj, dã huađi astã dã bonspũ guj 'yøthũ. Porque tengutho guj 'yøthũ, xquet'a gue'a di nja'ahũ'a.

³⁹ Bi hycra hya rã Jesús ngue hĩnga te bi zã mãxãdi dã ãenyø ja'j. Bi 'yẽna:

—Xi n'na rã xãdã, ãua dã zã dj m'met'o p'u di ma rá mmjnxãdãui? Hĩnda zã dj m'met'o, porque nu'mø bj nthẽui n'na rã ots'i, 'dap'ũ dã zo.

⁴⁰ Nu'a ngue rã xãditho, hĩn man'na xangu pađi ngue rá xãmbate, pe dã zã dã bađi te gãmã hya pahrá xãnbatẽ.

⁴¹ ¿Hanja yø ja'j ngue ja xangu yø ts'oqui, guehya nne dã hyaspa rã güenda yø ja'j ngue ts'adyø ts'oqui ja ya? Tengutho 'mø guj xihnj cu'ã ngue oxra hãi rá dã, pe nu'j' p'uya, rã biga di o nj dã.

⁴² Ya hĩnda zã guj 'yẽmmj cu: "Aguẽ n'yø, tø gã hãhmj rá hãi o nj dã", guj 'yẽmbj. A nu'j' p'uya, hĩn gadi unã güenda ngue rã biga oxnj dã. Ya hĩnnj 'yup'ũ te guj mma. 'Be damj hyãhra biga oxnj dã, n'namhmã dã zã guj hyambabi rã hãi o rá dã nj cu.

Nũ'a gã nho rá ndãt'ã rã za, gue'a di fãđi temã za'a.

⁴³ Nu'ã hoga za, hĩnga ja zãp'ũ rã ndãt'ã hĩngu hũ. Nu'a hĩngã hoga za, hĩnga ja zãp'ũ rã hoga ndãt'ã.

⁴⁴ N'na ngu n'na yø za, nu'a te yø ndãt'ã zãđi, gue'a di fã'a. Tengutho p'ũ ja rá 'ujnj, hĩnga ja zãp'ũ yø igo. Nj xingyø uva di zãp'ũ ja yø 'ujnj.

⁴⁵ Njarbatho n'na rã hoga n'yohũ ya, rã hoga hya mma, porque xanho rá mmui. Pe rá ts'oc'ej, xants'o te mma, porque xants'o rá mmui. Nu'a rã hya pønnã ne, mbo rá mmui nj 'yẽhẽ, ogue xanho, ogue xants'o.

Bj nhyejpa rã hya yoho yø hyønnigu.

⁴⁶ ¿Hanja ngue guj gnjũ ngue nj hmjuũ, 'ne hĩngu øthũ'a te dj nnegã ngue guj 'yøthũ?

⁴⁷ Nu te'o gã tẽnnũj, i øde hanja rã hya dj mma, 'ne dã 'yøt'e te dj xifi, gã xi'ahũ rã hya nã hycjpi.

⁴⁸ Nnã hycjpabi n'na rã n'yohũ ngue nne dj nhønnigu. Xtãnhẽ rã hãi dã 'ya'mj. Nup'ũ ja rá mmũdo, ja dã fup'ũ rã jado. Nu'mø bi tho'a n'na rá ãathe p'uya, rá ãathe nte'edi gã nnønhnã ngu, pe hĩnda 'yanna ngu, porque rá mmũdo p'ũ høts'e.

⁴⁹ Pe nu'ã rã ja'j ngue øhra hya dj mma, 'ne hĩnda 'yøt'e te dj xifi, nã hycjpabi n'na rã n'yohũ ngue guerp'ũ ja rá hãitho bi hyøhrã ngu. Hĩmbj hyøxpũ ja rá mmũdo. Nu'mø mj tho rá ãathe, bj nønhnã ngu. Bi hyømbuya, bi xãđi.

7

Ra Jesús bi 'yøthebi rá hmiqúi n'na ra capita.

1 Mí juadi bí maná ra hya bi xihyø ja'í ra Jesús, bí ma, í map'u ja ra hníni Capernaum.

2 Nuná ra hníni ná, mí 'bap'u n'na ra capita ngue mí si n'na ra hmiqúi emmei dí mađi. Nuná ra hmiqúi, mađi hyenni, ya ja ngue dá du.

3 Mí zā mí 'yøhra capita ngue hma te øtra Jesús, bí menhni 'da yø judío 'bet'o p'u ja ra níja ngue bá ápra mate ra Jesús ngue dá ehe dá 'yøthebi ná rá hmiqúi ra capita.

4 Nu'u yø judío bi guarbu 'buhra Jesús. Bi 'yápra mate, bi 'yembj:

—Nuná ra capita, ní 'yup'u gui fáxna.

5 Porque dí mahyø judío ná, 'ne bi hogaha n'na ra níja ngue bi gusehe.

6 Ra Jesús bí me'u yø judío sits'i. Pe nu'mø ya xmanguerpu dá zømp'u ja ra ngu, nuná ra capita bí menhni 'da yø amigo ngue bá embra Jesús:

—Ague n'yø, 'yo gađi n'ni, porque himma nsága'be ngue gui carbu ja má ngu.

7 Janangue nugá ní xinga gue'a xca masegá p'u ngue xcabá á'i ra mate. A nuyá, høntho dami manya ngue dá zā má hmiqúi dí xi'i, ya dí pađi ngue dá zā ra n'u hembj.

8 Porque nugui xquet'a 'bui to 'bet'o ngue dí mandagui. Nugá p'uya, xquet'a dí si má soldado dađi manda. Nu'mø dí xi'a n'na ra soldado ngue ha dá ma, pap'u dí et'i. Ogue ga embj: “Bi 'yecua”, ra soldado p'uya bá ep'u. Ogue má hmiqúi ga 'bepi te dá mefi, ra hmiqúi øt'e te dí xifi.

9 Nuná ra hya t'embj bí maná n'yohu, dí 'yøtho 'mø mí 'yøhra Jesús. Bi 'yembyø ja'í n'youi p'uya:

—Majuani dí xi'ahu ngue hinjonni judío dí pøni ngue gdi tinnbá rá nt'ec'ei tengu ga 'yec'ei gá ná ra n'yohu ná —bí 'yembj.

10 Mí zøp'u ja ra ngu'u yø m'menhni, nu'a ra hmiqúi bi dñi ngue ya xi yani.

Ra Jesús bi japi ngue bi bennate rá ts'ant'u n'na ra 'danxu.

11 M'mefa p'uya, nup'u ja ra hníni Naín, ja í map'u ra Jesús. Ní n'youi yø xádi, xangu mí da yø ja'í ní n'youi.

12 Nu'mø ní ma dá zømp'u ja ra hníni, bí nu ngue mmap'u n'na ra ánima ní du yø ja'í ngue dá águi. Hønt'a rá 'dants'ant'u mí si n'na ra 'danxu'a. Ní n'youi xangu yø ja'í ngue yø mmengu p'u ja ra hníni.

13 Mí nu ra 'danxu ra Jesús, bi huεquí, bi 'yembj:

—Ogui zoni.

14 Nuná ra Jesús, bi guatra huada ní thu ngue bi játi. Bí m'má'u ní du p'uya. Ra Jesús bí 'yembra ánima:

—Agu n'yø, dí xi'i ngue dami nangui.

15 Nu'a ra du p'uya bí nangui bí mí. 'Ne bí nya. Nuná ra Jesús bí dápra mamá ná mará du.

16 Emmei bí nsu yø ja'í 'mø mí nu'a te bí nja. Pe εspabi Oja yø ja'í, í ena:

—Hín hapu xa hnu n'na ra pøngahya tengu ná bi zøcua dí m'mahma ya.

Mahø'n'a εmp'uya:

—Ya dá nuprahá rá ts'edi Oja, ngue fáxte ua dí 'buhma ya.

17 Gá ra hái Judea bí n'yo ra hya te bí 'yøtra Jesús, porque ndap'u bí zā bí fađi te bí 'yøt'e.

Bi 'yet'i yoho yø xádi ra Xuua ngue bí ma bá nyauí ra Jesús.

18 Nu'u yø xádi ra Xuua, bí xifi te 'be'a gá øtra Jesús. Ra Xuua p'uya, bí zonhni yoho yø xádi.

19 Bi 'yet'i ngue dá øpra ra nt'anni ra Jesús ngue'mø majuaní gue'a ra Cristo ja ngue dá ehe dí ndast'abi, ogue dá thøm'man'na.

20 Nuyá yø m'menhni ra Xuua, mí zømp'u 'buhra Jesús, bí 'yembj:

—Nuná ra Xuua øtra nxixya, xpá mmenga'be ngue ga øt'a'be ra nt'anni 'mø gue'e ná ra Cristo ja ngue dá ehe dí ndast'abi, ogue ga tømáhe man'na —bí 'yembj.

21 Nu'a ra ora bí zøn'u yø m'menhni p'uya, bí 'yøthe xangu yø därkehi ra Jesús, bí 'yøthe'u mí n'youi yø ts'onthi. Xangu yø xáda bí nzø yø dá.

22 Ra Jesús bí 'yembya yaui:

—Ní me ya, bá xihmí ra Xuua ná ra hya gá nui bí nja. Xihmí ya yø hya gá 'yøhmí dí mmangá. Dami xihmí ngue yø xáda ya zø yø dá. Yø dogua, ya í 'yo. Yø ja'í mí 'ya yø do'yo, ya bí zā ha hembj. Yø gogu, ya øhra hya. Yø ánima, ya dí bennate. Yø hyoya, ya sihra hoga 'da'yo hya.

23 Ra mmenthí dí nthēui ra ja'í hinhá dí gohrá mmēi ngue εc'εigui.

24 Mí mengyø m'menhni ra Xuua, nuná ra Jesús bí du'mí bí c'annbabi yø ja'í ná ra Xuua. Bí 'yembj:

—¿Te'o gá ma guá nuhu p'u bí ja ra dapo? ¿Ua guá nuhu n'na ra n'yohu hinguí nzaqui rá mmēi, εntho n'na ra zafani 'mø anna ndahí?

25 Xi'mø ngue hin'na, ¿te'o guá nuhu 'mø? ¿Ua guá nuhu n'na ra n'yohu ngue he ra hoga ulu? Pe gui pahma ngue yø ja'í he ra hoga ulu ngue 'bu mmapähá, guerp'u ja yø ngu yø dast'abi 'bui.

26 Pe xi'mø hinga gue'a guá nuhu'a, ¿te'o guá nuhu 'mø? ¿Ua guá nuhu n'na rá pøngahya Oja? Majuaní ngue gue'a n'na rá pøngahya Oja guá nuhu. Pegue tate ná ngue gátho mí da yø pøngahya xa m'mai.

27 Nuná ra Xuua, guehna rá m'menhni Oja mmamp'u ja ra Macá Libro ná, ngue ena: “Gá et'a má m'menhni, dí m'met'o p'u gdi ma.

Gue'a di hoqui hapu ja ngue gui thogui", bi 'yena.

²⁸ Di xi'ahu, nu hangu yo ja'i 'bai, hinjongui ponj ngue di tate ngue ra Xuua. Pe nuyá, to bi za ma ja'i ya o rá 'ye Oja ya, guehya ma datho bi nthui ra mmenthi ya, ngue ra Xuua.

²⁹ Mi 'yohyo ja'i na ra hya na. Gátho yo ja'i p'uya, co 'nchyo nguthái xi xixyabi ra Xuua, bi bahyo ja'i ngue xanho te mman'Oja.

³⁰ Pe yo fariseo 'nchyo xännbate ngue ra ley, himbi ne'a ra nxixya bi 'yotra Xuua'u, nu'a te nne Oja xta 'yorpabi himbi nu manho.

³¹ Jananguie bi 'yenna Jesús:
—¿Tegue gda hyejpa ya yo ja'i ya? ¿Tep'u guj nequui?

³² Gda hyejpabi yo basi n'yemp'u ja ra tai. I mmatyo mmimbasui ngue di n'yemmj, i embj: “Dá pixt'áhe ra xithi ngue xqui nnehmu, pe hingá nnehmu. Dá tut'áhe yo thuhu ngue yo thundummái, pe hingá nzomhmu”, bi 'yembj.

³³ Guj njathu p'uya, nu'mo himbi nja'a te guj mmamhmu, guj mbocuehu. Porque bá éhra Xuua nuna mi ótra nxixya 'ne bi 'yetrá mmái, nu'áhu p'uya, gá 'yemhmu ngue n'youi ra ts'onthi ngue'a te ót'e.

³⁴ A nuyá, guecá drá N'yohu dá é mahéts'i, dí sí'a te dí tñj, nu'áhu p'uya guí enja ngue drá nhyót'a zihme. Guí enja ngue dadí thegá'be'u yo ja'i ja yo ts'oqui 'ne'u yo nguthái.

³⁵ Pe nuna ra hya njuantho, nu'mo di n'yomfenj xanho yo ja'i, da badj ha rá nja ra hya.

Nup'u ja rá ngu n'na ra fariseo, ja 'bup'u ra Jesús.

³⁶ Nu'a n'na nc'ei yo fariseo bi zixra Jesús ngue da nsihme p'u ja rá ngu. Mi zomp'u ja ra ngu ra Jesús, bi mup'u ja ra méxa p'uya.

³⁷ Nuna n'na ra xisu mará 'yots'om'mái p'u ja ra hnñj, mj badj ngue bj ma da nsihme p'u ja rá ngu ra fariseo na ra Jesús. Bi zomp'u ja ra ngu p'uya, nj du n'na ra m'mo'aceite, yup'u ra aceite mahotho ga yanj.

³⁸ Bi ndantyohmu p'u 'buhra Jesús ngue bi dannebi yo gua. Mente zoni, nu'u yo guidá tágui, soxp'u ja yo gua ra Jesús, thugui conyo xta. Bi gospabi ra aceite mahotho ga yanj.

³⁹ Nuna ra fariseo xi zixra ts'ihme ra Jesús, mj nu te ótra xisu, nguna ra hya bi bñj, bi 'yena: “Nu'mo ngue nmajuani rá pøngahya Oja na ra n'yohu na, di padj te rá m'mái na ra xisu cuar'mø, ngue rá 'yots'om'mái”.

⁴⁰ Ra Jesús bi 'yembra fariseo:
—Agué Simu, jap'u n'na ra hya dí nne ga xi'i —bi 'yembj.

Enna fariseo p'uya:
—Damj xiqui grá xännbate.

⁴¹ Bi 'yenna Jesús:

—Yoho yo n'yohu di tupra mnyu'a to di hmj ra mnyu. Nu'a n'na ra ndupate p'uya, nu'a hangu pøxa cut'a ciento ma pa ra nzábi, gue'a ndupate'a. Man'na nc'ei p'uya, nu'a hangu pøxa yote ma'det'a ma pa ra nzábi, gue'a ndupate'a.

⁴² Pe nu'u mj ndupate, ya himbj za bi gutyø güenda. Nu'a bi hmj ra mnyu p'uya, bi punnbj gá yoho. Damj xicya, ¿dana gue'a ya yo ndupate ngue tate di ja mammadj rá hmj?

⁴³ Bi 'yenna Simu p'uya:
—Nup'u nná bengá, man'natho tate di ja mammadj'a xangu mj ndupate, 'ne bi punnbj.

Bi 'yenna Jesús:
—Nu'a gá manya, gue'a ya.

⁴⁴ Bi hyetra xisu na ra Jesús, bi 'yembra Simu:

—Guñnu na ra xisu 'bucua ya. Dá cut'a'ua ja nj ngu, pe hingá 'daca dehe xca nxagua. Pe nuna ra xisu 'bucua, bj merca ma gua conyo guidá, 'ne bi duqui conyo xta.

⁴⁵ Nu'i, hñxcá zenguagui conn'na ra beso, pe nuná, mente ra ora xta cut'a'ua ja nj ngu ya, hingui säya thannegui ma gua.

⁴⁶ Nu'i, hñxcá cosca ra aceite ma ya. Pe nuná, mahotho ga yanna aceite bi goscaqui ma gua.

⁴⁷ Guehna dí xi'i naya, ngue emmei di maqui, ja di nequi p'u ngue xangu rá ts'oqui, pe di mpunnbj. Pe nu ra ja'i ngue ts'atho mapunnbj, ts'atho di nequi ngue di ma'a n'na.

⁴⁸ Ra Jesús bi 'yembra xisu:
—Ya dá pun'na'i nj ts'oqui ya.

⁴⁹ Nu'u mj da yo ja'i xi ts'ofó 'dap'u 'buhmu p'u ja ra méxa p'uya, di n'yembj:

—¿Te'o nj n'yohu na ena ngue di punnba yo ts'oqui yo ja'i?

⁵⁰ Pe ra Jesús bi 'yembra xisu:
—Ya gá nyanya ngue gá 'yec'ei guj. Da hyu nj mmái ya, nj ma.

8

Ja ua yo thuhu yo xisu bi máxra Jesús.

¹ M'mefa p'uya, xangu yo hnñj bi thohna ra Jesús ngue xihyo ja'i ha di njap'u di zo rá 'ye Oja. Nj n'youi'u de'ma yoho yo xadi.

² Xquet'a n'yohu 'da yo xisu xi 'yøthe ngue mj n'youi yo ts'onthi, da gue'u madi hyenni. N'yohu p'u ra Maya nuna ja man'na rá thuhu ngue ra Magdalena. Guehna xi 'yøthe m'met'o ngue mj n'youi yoto yo ts'onthi.

³ N'youi p'u ra Juana nuna rá xisu ra Chuzá, guehna di manda gátho yo mefi p'u ja rá palacio ra Herodes. 'Ne ra Susana n'youi p'u. N'youi p'u xangu yo xisu ngue ja te pets'i, nu'mø te honna Jesús, guehya fáxya.

Ra Jesús i hyejpa ra hya n'na ra momhmudá.

⁴Xangu yø ja'i bá ep'u ja yø hnini ngue nne da 'yøde te mmanna Jesús. Mi mpeti xangu yø ja'i, bi hyoni te gui hyeipa ra hya xihyø ja'i. Bi 'yembj:

⁵—N'na ra n'yohu bi ma da ponna trigo. Nup'u bi thogui ngue ponyø hmudä, bi zop'u ja ra 'yu 'da yø hmudä. Bi nghyø ja'i thop'u ja ra 'yu. Bi map'u yø ts'int's'u ngue bi za yø hmudä.

⁶Mi'da yø hmudä bi moni, bi zop'u hingui pidi ra häi ngue o ra do. Bi 'yotra hmudä 'mø mi bøts'e, ngue hingui xa ra häi.

⁷Mi'da yø hmudä bi zop'u ja yø 'uini. Mi nte yø 'uini p'uya, bi ts'on'yø hmudä ngue bi hyøt'ambo.

⁸Mi'da yø hmudä, bi zop'u ja ra hoga häi, guehya emmei bi nja ya. Nu'a n'na mhmudä bi bøn'a n'na ciento yø hmudä.

Nu'mø mi manna ra hya na, bi ts'edi bi 'yembyø ja'i:

—A nuyá, di nja ni gu ngue gui 'yøhmü na ra hya di mmangä ya —bi 'yembj.

Ra Jesús bi ma hanja ngue honi te gui hyeipa ra hya xihyø ja'i.

⁹Nu'u yø xädi bi 'yänni te ga mbønya yø hya xi hyeiqui.

¹⁰Ra Jesús bi 'yembj:

—Nuya yø hya hingui fadi ha di manda Oja yø ja'i, i nne Oja ngue da dinni mmuihu ya yø hya ya. Pe nuya mi'da yø ja'i, dá thonna hya di nhyeipi te dá sifi, n'namhma ngue nu te da nu, tengutho 'mø ngue hñte da nu. Nuya yø hya da 'yøde, tengutho 'mø ngue hin tema hya da 'yøde.

Ra Jesús bi ma te ni bønnya yø hya bi hyeipa ra momhmudä.

¹¹Ma ga xi'aha te ga mbønna ra hya dá ma. Nu ra hmudä bi 'boni, gue'a rá hya Oja'a.

¹²Nuya yø ja'i ngue høntho bi 'yøhra hya, guehya gui nhyeipi ngue ra nen'yü p'u bi zo ra hmudä ya. Høntho juadi bi 'yøhra hya, bi map'u ra zithu, bi japi bi pumbeni ra hya xi 'yøde. Hingui nnepe ngue da 'yec'ei ra hya, ngue di nyanyø te yø ja'i.

¹³Mi'da yø ja'i, gui nhyeipa ra häi hingui pidi ngue mi o ra do p'u bi zo yø hmudä. Mi zá mi 'yøhra hya yø ja'i, janjuañi di johya ngue bi nu manho. Guehya yø ja'i himbi bent'i xanho ra hya ya. Bi 'yec'ei njammj pa. Nu'mø bi ts'ui, 'bexi cohyø mmui.

¹⁴Mi'da yø ja'i p'uya, gui nhyeipabi ra häi ngue ja yø 'uini p'u bi zo yø hmudä. Guehya yø ja'i bi 'yøde hanja ra hya ya. Pe nu'a te yø 'befi i ja n'na pa ngu n'na pa, høndyø 'befi ni ma yø mmui yø ja'i. Di ja ndummai honi ha di mmemmeti. Nu'a te yø pähäse, gue'a nne da 'yøt'a. Ya hin tema ntho bi 'yørpabi na ra hya bi 'yøde.

¹⁵Pe mi'da yø ja'i, gui nhyeipi ngue ra hoga häi p'u bi zo yø hmudä. Guehya yø ja'i ngue yø mmui ga 'yøhra hya ya, 'ne et'ammui ra

hya øde. Hingui hegui, guehya haxra 'yu njuantho ya.

Ra Jesús bi hyeipa ra hya n'na ra nyot'i.

¹⁶Nu'mø to di saca n'na ra nyot'i, hingui sä ngue dá go'mi, oge da hyøt'a 'bit'ots'i. Sinoque da hyøxmaya, n'namhma ngue nu'u cat'ambo ra ngu da hyetra nyot'i.

¹⁷Njarbatho ya yø hya hingui fadi hanja ya. Zi yohotho yø ja'i ün'yø mmui hanja ra hya. Pe da 'yehra pa ngue gätho yø ja'i da badi hanja ra hya.

¹⁸Janangue dami 'yēt'ammuihu teni bønnya yø hya di mmangä. A nu ra ja'i da dini xanho rá mmui hanja ra hya, da máx Oja ngue man'na di bahra hya. Pe nu ra ja'i hingui nne da 'yørpabi masu ra hya di mma, nu'a zits'u ra hya padi, da thanñi.

Bi manna Jesús ndana gue'a da bøni ngue da 'yøt'e tengutho 'mø drá menj.

¹⁹Nup'u mi 'bahra Jesús, ja bi zømp'u rá mamá, 'nghyø n'yohu. Pe hingui sä da guat'i ngue di nyaui, porque mandøngu dyø ja'i 'bup'u.

²⁰Hindi 'bedi to bi xihra Jesús, bi 'yembj:

—Ni mamá 'nghiñ n'yohu 'bäcua thi. I nzo'i ngue gui nyaui na —bi 'yembj.

²¹Mi dahra Jesús, bi 'yentho:

—Nuya 'bucua øspabi rá hya Oja, nu'a ra hya øde gue'a øt'a, guehya entho ma mamá ya, guehya entho ma n'yohu ya.

Ra Jesús bi säyabi ra ndahi conyø funthe.

²²N'na ra pa ra Jesús bi yarbü ja n'na ra barco conyø xädi. Bi 'yembj:

—A nuyá, ma ga 'dasu ra zabi gdä mähä man'na nguadi —bi 'yembj.

Bi ma p'uya.

²³Mente ni 'yop'u ja ra dehe ra barco, bi n'ahra Jesús. Ena ha bi 'yeta n'na ra ndønthi bi n'yo. Nu'u yø fanthe nangui, so mbo ra barco. Ya ja ngue da thunt'a mbonthe ra barco.

²⁴Nu'u yø xädi ra Jesús, bá äp'u bi äha, bi 'yembj:

—Ague grá xännbate, ague grá xännbate, ya ja ngue da thunt'a mbonthe ra barco. Ya ga tuha —bi 'yembj.

Mi nangra Jesús, bi heipabi ra ndahi 'nghyø fanthe. Ngu i hejpi, 'bexpi nsäya. M'mefa ya hin tema di 'yanj.

²⁵Bi 'yembyø xädi p'uya:

—¿Hanja ngue hingui ec'ei ngue ga fäxahu? —bi 'yembj.

Nu'u yø xädi di 'yøtho hanja'a te bi nu, 'ne bi nsü. Di n'yembj n'na ngu n'na p'uya:

—¿Te'o ni n'yohu na n'yø? Nu'mø bi zohra ndahi 'nēhra dehe, i ec'ei —di n'yembj.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu n'youi yø ts'onthi.

²⁶ Mī zōnna barco p'ua ja rā häi Gadara, man'na nguadi rā zabi ha di nhyandui rā häi Galilea.

²⁷ Mī bōmp'ua ja rā barco rā Jesús, bi guat'a n'na rā n'yohu ngue rā mmēngu p'ua. Ya rā ya'atho yō pa mī n'yoi yō ts'onthi nā rā n'yohu. Nī xingrā ulu di he. Nī xingui 'bap'ua ja rā ngu, sinoque guerp'ua ja rā camposanto bi 'bui.

²⁸ Ngu i nū rā Jesús, bi ndantyōhmū p'ua ha 'bāi. Rā ndōts'edi i zofu, bi 'yēmbi:

—Ague Jesús, rā Ts'ant'u'i Oja nuna jase rā ts'edi. ĆHanja ngue gadi nhtint'ua di 'bui? Dī ā'i rā mate ngue 'yo gadi angui.

²⁹ Ngunā rā hyā bi manna n'yohu, porque ya xi xihra ts'onthi rā Jesús ngue dā hyep'ua rā n'yohu n'yoi. Xangu yō nnidi ngue emmē di am'mō bi gū. Yō ja'ī p'ua turpa yō 'yē nēhyō gua conyō cadena, pē di c'auqui. Rā ts'onthi p'ua di japra n'yohu ngue 'dagui, nī ma dāpo.

³⁰ Rā Jesús bi 'yānni, bi 'yēmbi:

—ĆTeni hu'ī?

Rā n'yohu p'ua bi 'yēna:

—Nnā hugā ngue yō mmūndotho gāhe —bi 'yēna.

Bī manna tengū nā porque xangu yō ts'onthi mī n'yoi rā n'yohu.

³¹ Nū'ua yō ts'onthi p'ua, bi xihra Jesús ngue hinda 'yērbu ha ja ngue dā jot'ī.

³² Ja mī yorbatho n'na 'bui yō ts'adi mā'yonj p'ua ja rā nguani p'ua. Yō ts'onthi p'ua, bi 'yādi ngue dā yērbu ja yō mmāi yō ts'adi. A nuna rā Jesús bi unna nt'ēdi.

³³ Jananguē yō ts'onthi bi hyep'ua rā n'yohu mī n'yoi, bi yērbu ja yō mmāi yō ts'adi. Nūya yō ts'adi p'ua, bi gū rā 'dihī, bi nhyōrbu ja rā zabi. Gā ja bi jarbu rā dehe.

³⁴ Nū'ua yō n'yohu mī fāhyō ts'adi, mī nū te bi nja. Bi gū rā 'dihī bi mā bā mamp'ua bi ja rā hnini. Dā gue'u yō ja'ī 'da'a n'nanni ha 'bui, gā bā xifi.

³⁵ Mī 'yōhyō ja'ī'a te bi nja, māndōngu dyō ja'ī bā ghe dā nū. Mī zōnyō ja'ī p'ua 'bāhra Jesús, 'dap'ua 'bāhmī'a rā n'yohu mī n'yoi yō ts'onthi. Ya xi dits'ī. Ya hinte di ja, ya he yō ulu. Pē bi zū yō ja'ī'a te xi nja.

³⁶ Nūya yō ja'ī xi nuse'a te xi tho rā n'yohu mī n'yoi yō ts'onthi, gā xihyō ja'ī nū'ua ja sōhō.

³⁷ Nuna rā hyā bi nja, nguuya yō mmēngu Gadara, nguuya yō ja'ī ndap'ua bi zā bi 'yē'a rā xēqui'a, 'da ga xityō ja'ī rā Jesús ngue dā ma. Porque emmē sū yō ja'ī te bi 'yōt'e. Jananguē hōmbi yērbu ja rā barco rā Jesús ngue bi mengui.

³⁸ Nū'a rā n'yohu mī n'yoi yō ts'onthi bi xifi ngue xta mmē rā Jesús. Pē rā Jesús himbi nepe, sinoque bi 'yēmbi:

³⁹ —Man'na xānho nī ma nī ngu, n'namhma gui xihyō ja'ī'a te gā bi 'yōt'ā'ī Oja —bi 'yēmbi.

Bī ma rā n'yohu p'ua, bi xifi gātho yō ja'ī p'ua ja rā hnini'a te xi 'yōrbabi rā Jesús.

Rā Jairo bi zixrā Jesús ngue dā ōthebi rā t'ixu.

⁴⁰ Mī zōm man'na nguadi rā zabi rā Jesús. Mī nū yō ja'ī ya mambi 'bap'ua, rā ndi johya. Porque ya mī ndō'mate gātho yō ja'ī.

⁴¹ Bi zō'a n'na rā n'yohu 'bet'o ngue di mānda p'ua ja rā nija p'ua, nī hu ngue rā Jairo. Bī ndantyōhmū p'ua 'bāhra Jesús. Bi 'yāpra mate ngue dā map'ua bi ja rā ngu.

⁴² Porque ya ja ngue dā du n'na rā t'ixu mī si. Ya n'ne'mā yonjeya mī 'bui, pē hōnt'a rā 'dant'ixu mī si'a. Mī ma rā Jesús. Xangu yō ja'ī bi dēnni astā di ntōrbu ja rā 'yū.

⁴³ Nū'ua yō ja'ī nēdna Jesús, n'yoi p'ua n'na rā xisu ngue ya n'ne'mā yonjeya mī hēmbra m'mācī. Nuna rā xisu mādi hyēnni, xāndōngu rā mēnyu xi anī ngue mī honyō 'yōthe dā 'yōthe. Pē xinga n'na yō 'yōthe xta nzā dā 'yōthe.

⁴⁴ Nuna rā xisu, bi m'mefa p'ua nī ma rā Jesús, bi guarbu ja rā xūtha, bi dāpra rā nyanī rā he. Ngu'ī dāpra rā he p'ua, 'bexpi nsāya rā ji mī hēmbi.

⁴⁵ Bi 'yēnna Jesús:

—ĆTe'o bi dārcagui mā he? —bi 'yēmbyo ja'ī.

Gātho yō ja'ī p'ua, i mma ngue hijnjo'o. Pē rā Bedu 'nē'u mī'da yō n'yohu bi 'yēmbra Jesús:

—Ague grā xānbate, guī ānni to bi dāt'a nī he. Conque guī nnu ngue di ntōtyō ja'ī, 'nē tōn'ā'ī.

⁴⁶ Pē rā Jesús bi 'yēna:

—Hīn'na. 'Bui to bi dārcā mā he. Porque dādi unna gūēnda ngue bi zā n'na nc'ēi commā ts'ēdi.

⁴⁷ Bī nū rā xisu p'ua, ngue fātho te bi 'yōt'e. Nī huaqui mmp'ua. Bī ndantyōhmū p'ua 'bāhra Jesús. Yō hmī yō dā yō ja'ī p'ua bi xi'a njuani te nnepe ngue bi dādi. 'Nē bi xifi ngue 'bexpi zā rā ji mī hēmbi.

⁴⁸ Rā Jesús bi 'yēmbi:

—Ague t'ixu, ya bi zā'ī ngue gā 'yēc'ēi ngue di zā'ī commā ts'ēdigā. Dā hyū nī mmāi ya, nī ma —bi 'yēmbi.

⁴⁹ Nuna rā Jesús, mēnte yaui rā xisu mādi hyēnni, bi zō hman'na nc'ēi bā nēxpū ja rā ngu rā Jairo. Bi 'yēmbra Jairo:

—Ya bi du nī t'ixu n'yō, 'yonj mantho gui sixra xānbate.

⁵⁰ Pē rā Jesús, mī 'yō'a te si rā Jairo, bi 'yēmbi:

—'Yo sā guī su'a si'ī ngue bi du nī t'ixu. Sinoque dāmī 'yēc'ēigui ngue dā zā gā ōthegā nī t'ixu —bi 'yēmbi.

⁵¹ Mī zōmp'ua ja rā ngu p'ua, hīnjondi japi ngue 'da xti yat'ui mbo. Hōndra Bedu, rā Jacobo, rā Xuua, 'nēhrā papā 'nēhrā mamā rā hmute bi japi bi yat'ambo.

52 Gá zonyo ja'i, i ya dummai yo ja'i conná ngue'a bi du. Pe ra Jesús bi 'yembí:

—'Yo gui zomhmu. Nuná ra hmúte hingui tu ná, i átho ná.

53 Pe nuya yo ja'i yai ra Jesús i thentho, porque pađi ngue ya xi du rá hmúte.

54 Nuná ra Jesús bi bennbá rá 'ye ra du, nts'edi bi 'yembí:

—Ague grá hmúte, damí nangui.

55 Nuná ra hmúte p'uya, mahombi nja rá te. Bi nangui 'bexque'a. Bi manda ra Jesús ngue di t'unna hmé da zi rá hmúte.

56 Nuná rá papá 'nehra mamá ra hmúte di 'yotho te bi nja. Pe ra Jesús bi manda ngue hijnonda sifi te bi nja.

9

Bi 'yet'u 'de'ma yoho yo xádi ra Jesús, ngue da xámbabi ra hya yo ja'i.

1 Nuná ra Jesús, mi peti gátho'u 'de'ma yoho yo xádi ya xi huanhni. Bi unna nt'edi ngue da hya rá ts'edi da 'yotho gátho yo ja'i n'yoi yo ts'onthi, da 'yotho yo ja'i hembí 'dama 'dan'yo man'u.

2 Bi menhni ngue da xihra hya yo ja'i ha di njap'u di zo rá 'ye Oja. 'Né da 'yotho yo dárquehi p'u di ma.

3 Bi 'yembí:

—'Yo te gui hax'mo gá máhá, ni xingra tóhø, ni xingra bolsa, ni xingra thuhme, ni xingra menyú. 'Yo gui çax man'na ni pahniha.

4 Nup'u ja ra ngu di n'na'ahu ra ts'aya, ja gui n'oxhu p'u, asta gue'mo guá çhm.

5 A nup'u hĩndi n'na'ahu ra ts'aya, gui pómhmu p'u ja ra hni. Pe dami huamhra fonthái di n'yoi ni mbonguahu, gue'a ra hméya'a ngue ya da thep'u ya yo ja'i himbi 'y'áhu masú.

6 Bi ma'u bi t'et'i, i mpa p'u ja yo hni. Bi xihyo ja'i ra hoga 'da'yo hya, 'né bi 'yotho yo dárquehi p'u ni ma.

Ra dast'abi Herodes hingui nnu ra pa da nu ra Jesús.

7 Mi 'yohra dast'abi Herodes te mmanyo ja'i ngue xangu yo milagro otra Jesús. Di 'yotho'a te øde, porque eni'da yo ja'i ngue nuna ra Jesús, guehna ra Xuua xi bennate p'u bi nt'águi.

8 Mi'da yo ja'i p'uya, embi ngue ya 'yop'u ra Elías. Mi'da p'uya, embi ngue 'bai toni nyogui pongahya Oja xpi bennate.

9 Pe ra Herodes bi 'yena:

—Nu'da ra Xuua dá mandagá bi t'ojpabi rá ya'a, hinga gue'a 'yop'u'a. Çpe te'o ni n'yohu ná di øcá ngue xangu yo cosa øt'e?

Ya hingui nnu ra pa ra Herodes ngue da nu ra Jesús.

Ra Jesús bi 'yot'e ngue bi nsihme cat'a mahuaqi ma'yohu.

10 Mambá pengyo xádi ra Jesús ngue bá manna hya p'u ja yo hni, bi dápra güenda te xi 'yot'e. Nuná ra Jesús bi zixyo xádi ngue bi ma dapo, jonna hni Betsaida.

11 Pe nu'mo mi bahyo ja'i haru bi 'buhra Jesús, bi map'u bi 'bai. Di sáyabi yo ja'i sømp'u 'bai. I xihyo ja'i ha di njap'u di zo rá 'ye Oja. Xquet'a bi 'yotho yo dárquehi.

12 Nu'mo ya ni ma di nde p'uya, bi guat'u 'de'ma yoho yo xádi ra Jesús, bi 'yembí:

—Damí 'yehyo ja'i, n'namhma da hyoni ha di n'oxi, ja da dämp'u ra hmé da zi. Porque nuua dí 'buhmu, ra dapo ua.

13 Ra Jesús bi 'yembyo xádi:

—Damí unhna ra hmé da zi yo ja'i —bi 'yembí.

Nu'u yo xádi p'uya, bi 'yembí:

—Pe hondi cat'a yo thuhme dí hagáhe, 'né yoho yo hua. Rá nze'gui ga mmáche 'mo, ga ma támhme ra hmé da zi yo ja'i.

14 Yo ja'i p'uya, comma cat'a mahuaqi ma'yohu. Pe ra Jesús bi 'yembyo xádi:

—Damí xihmu yo ja'i da mi. Da 'yotyø zimundo ngue dyø yote ma'det'a nja'i p'u da mi.

15 Gue'a bi 'yot'a p'uya. Bi mi gátho yo ja'i.

16 Ra Jesús bi hyan'u cat'a yo thuhme 'né'u yoho yo hua. Bi hyanma hets'i p'uya, bi ja mammađi Oja. Bi xenyø thuhme p'uya, bi unyo xádi ngue di 'darpa yo ja'i da zi. Da guehyø hua bi 'dat'i.

17 Bi nsihme xanho yo ja'i, gá bi nniya. M'mefa p'uya, bi ma mapeti yo thuhme bi bongui, bi zu'i 'de'mayo canasta bi bongui.

Bi manna Bedu ngue ra Jesús, gue'a ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi'a.

18 N'na ndi ya, bi ma n'nanni ra Jesús ngue bá mat'Oja, n'yoi yo xádi. Bi 'yánnbaya, bi 'yembí:

—Çte'ogá p'u ga mbenyo ja'i 'mo?

19 Mi dahyo xádi p'uya, bi 'yembí:

—Bu i'da yo ja'i embi ngue gue'e grá Xuua gmi øtra nxixya. Mi'da yo ja'i p'uya, embi ngue gue'e grá Elías. Mi'da yo ja'i p'uya, embi ngue gue'e n'na'u yo nyogui pongahya Oja xpi bennate.

20 Ra Jesús mahombi 'yembyo xádi:

—Xi'ahu p'uya, çte'ogá p'u gni bémhmu ngue guecá?

Ra Bedu p'uya, bi 'yembí:

—Nu'i, gue'e grá Cristo bá exa'i Oja ngue gui ndast'abi —bi 'yembí.

21 Ra Jesús mahombi 'yembí:

—A nuyá, 'yo to gui xifi te'ogá ya —bi 'yembí.

Ra Jesús bi ma ngue da tho, 'né bi ma ngue di bennate.

22 Bi xihyo xádi ra Jesús, bi 'yembí:

—Nu ra N'yohu bi 'ye mahets'i, da 'yemmi da ma ma'ani. Nu'u yo ja'i 'bet'o p'u ja ra nija da zai, da guehyø hmu yo mmáça, 'nehyo

xännbäte ngue ra ley, gä dä zai 'ne dä hyo. Pe rä hyu pa p'uya di bennäte —bi 'yembj.

Ra Jesús bi xihyø xädi ngue hijnam'mø da gohyø mmwi'a ga 'yec'el.

²³ M'mefa p'uya, bi 'yembj gätho yø ja'i:

—Nu to nne dä denngu, hingu, sä ngue dä zänse te dä n'yo. Hangu rä pa, hinha di gohrä mmwi, madague'a dä thop'u ja rä pont'i.

²⁴ Nu rä ja'i da 'uegue ngue su dä tho, guehna rä ja'i di m'mehrá te na. Pe nu rä ja'i hingu cohrä mmwi'a ga 'yec'igui, mäda tho connä ngueque, guehna rä ja'i di nyannä te na.

²⁵ Porque hinte dä dahra ja'i, madague'a dä 'yøt'e ngue rä mmeti gä rä ximhäi, 'ne di m'mehrá te.

²⁶ A nuyä, nu rä ja'i ngue pesrä sä connä ngueque, ogue i pesrä sä connä nguehra hya di xännbate, xquet'a dä 'yehra pa ngue nugui drä N'yohu dä ε mahets'i, xquet'a ga pes'ma sä connä ngue'u to di jagbu. Guehna rä pa ga ma pengui ngue ga ndäst'abi, connä ts'edi Oja ga ma n'yo'be yø maça anxε Oja.

²⁷ Majuanj di xi'aha, ngue nuyä 'da 'bucua ya, hinda dü, astä gue'mø dä nu ngue dä hya rä ts'edi Oja di manda ua.

Bi mpä'a te gui nequi ra Jesús.

²⁸ Ya rä hyato ma pa xi manna ra hya na p'uya, bi map'u bi ja n'na rä nyuni rä Jesús ngue bä mat'Oja. Bi zixrä Bedu, rä Jacobo, rä Xuua.

²⁹ Mente mmat'Oja rä Jesús, bi mpä'a gui nequi rä hmi. Rä he p'uya, astä di yoxni'a ga nt'axi.

³⁰ Bi hnu p'uya, ngue 'bäp'u yoho yø n'yohu yaui. Nuyä p'uya, guehna rä Moisés 'nehra Elías.

³¹ 'Nehya xquet'a di yoxni p'u i nequi ya. Nup'u ha bi nyai rä Jesús, bi c'a'a rä ndäte ja ngue danj nthop'u Jerusalén.

³² Pe rä Bedu co 'ne'u mi'da yø n'yohu, bi n'aha ngue netha. Nu'mø mi nnuhu, bi nu p'uya ngue di yoxni p'u 'bähra Jesús, co 'ne'u m'yohu yø n'yohu 'dap'u 'bähmi di yoxni.

³³ Nunä rä Moisés 'nehra Elías, ya ja ngue dä zop'u rä Jesús. Pe rä Bedu bi 'yembra Jesús:

—Ague grä xännbate, ya xanho ngue di 'bühmu ua. Ma ga hocähe hyu yø t'annigu, n'na'i, n'na rä Moisés, n'na rä Elías —bi 'yembj.

Pe rä Bedu hingu padi te mma.

³⁴ Mente bi manna rä hya na, bi nja n'na rä gui ngue bi go'mi. Emmei bi nsu 'mø mi go'mra gui.

³⁵ Bi 'yø p'uya ngue bä nya Oja p'u ja rä gui, bi 'yena:

—Nunä 'bucua ya, guehna mä Ts'ant'u dadj madj. Nuyä yø hya dä manna ya, damj 'yēt'ammihü —bi 'yena.

³⁶ Mi juadi bá nya'a ya p'uya, bi nu ngue 'bäse p'u rä Jesús. Pe hijnombi xi'a te bi nu.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na nc'ei mi n'youi ra ts'onthi.

³⁷ Mi hyaxp'uya, bá ep'u ja rä nyuni mambi 'bui. Pe xangu yø ja'i bi ma di c'at'ui rä Jesús.

³⁸ Nup'u 'buhyø ja'i p'uya, nts'edi bá nya n'na nc'ei, bi 'yembra Jesús:

—Ague grä xännbate, damj nurquits'u ma ts'ant'u 'bucua, porque hønna di si na.

³⁹ Nu'mø bi ga rä ts'onthi n'youi, di japi ngue mafi. I huaqui 'ne sohyø fugui. Hingu nne dä hyegui, emmei di uni.

⁴⁰ Ya xtä xihni xädi ngue xtä 'yøthe ts'u, pe hinxä nzä xa 'yøthe.

⁴¹ Ra Jesús bi 'yembj:

—¿Astä njam'mø dä zønna pa gui 'yec'igaha? ¿Ua gui ena ngue hangu rä pa ga set'aha?

Bi t'embrä papä rä därquehi p'uya:

—Bä si ua ni ts'ant'u ya.

⁴² Pe nu'mø ni ma dä guatra ts'ant'u p'u 'bähra Jesús, astä rä huaqui bi 'yen'a häi rä ts'onthi. Rä Jesús bi xihra ts'onthi n'youi rä ts'ant'u ngue bi hyep'u. Mi zä'a te mi hembra ts'ant'u, bi ndäprä papä p'uya.

⁴³ Gä di 'yødyø ja'i te bi nja. Bi bahyø ja'i ngue mä datho ja rä ts'edi Oja.

Mahombi manna Jesús ngue dä tho.

Mente di 'yøtho gätho yø ja'i'a te bi 'yøtra Jesús, bi 'yembyø xädi p'uya:

⁴⁴ —Damj 'yøhma xanho na rä hya ga xi'aha ya. Mamj pumbenju ngue rä N'yohu bi 'yε mahets'i di ndäpyø ts'oc'ei.

⁴⁵ Pe nu'u yø xädi himbi dinyø mmwi na rä hya xifi, porque tobe hingu xojpabi Oja yø mmwi ngue da ba'a xifi. I su yø xädi dä 'yänni te ga mbøn'a rä hya mmanna Jesús.

Ra Jesús bi xänmba yø xädi ndana ma datho da hnu mansu.

⁴⁶ Nu'u yø xädi rä Jesús di njun'mahya n'na ngu n'na, porque n'na ngu n'na nne ngue mä datho dä hnu mansu.

⁴⁷ Pe bi bahra Jesús te mbemp'u ja yø mmwi yø xädi. Bi zohna n'na rä basi, bi 'bämba ha 'bäi.

⁴⁸ Bi 'yembaya:

—Nu rä ja'i di ja mmansu na rä basi 'bucua ya, nguna dä 'yøt'e porque pahra ja'i ngue nu te øt'e, gue'a di nnu manho ngue dä 'yøt'a, entho go di ja mmansu grä ja'i. Nu rä ja'i di ja mansugui, entho go di ja mmansu'a to bá penngu. Gätho'aha ya, nu'a dä t'embi ngue hinte di muui ya, gue'a mä dä'a p'uya.

Ra Jesús di hejpa yø xädi nuyä shhyø ja'i nnønababi rä thuhu 'møthe yø ja'i.

⁴⁹ Ra Xuua bi 'yembj:

—Ague grä xännbate, xtä nugähe n'na nc'ei ngue nnøn'na ni thuhu ha ga 'yøthe yø ja'i

10

n'youi yø ts'onthi. Pe xtá hejpahe, porque hĩndi n'yohu p'u nná máhã.

⁵⁰ Ra Jesús bi 'yembĩ: —Yo gadi hejpaħu yø ja'i nnønngagui ma thũhu, porque nũya hĩnguĩ sucjũ, mã n'yohu ya.

Ra Jesús bi hejpaħi ra Jacobo 'neħra Xuua te i mma.

⁵¹ Man'na, man'na ni guatra pa ngue da ma mahets'i ra Jesús. Bi hya ra ts'edi p'uya ngue di ma Jerusalén.

⁵² Bi 'bet'o 'da yø amigo ngue xtani 'yãhra nt'edi ha danĩ nsãya. Mi zømp'u ja n'na ra hĩnĩnĩ jap'u ja ra hãĩ Samaria, bi ne ngue ja xtani 'yãp'u ra nt'edi xti n'oxi.

⁵³ Pe yø mmengu Samaria hĩmbi nepe xti n'oxi, porque pađi ngue da thotho di ma Jerusalén.

⁵⁴ Nu'ũ yø xadi ra Jesús, ra Jacobo 'neħra Xuua, mi nu ngue ya hĩmbi t'unnã ts'ãya. Bi 'yembĩ:

—Ague grã Hmu, çua gui nne ga ähmũ ngue da táhyø sibi mahets'i ngue di juadi, tengutho bi 'yøtra pøngahya Elias?

⁵⁵ Bi hyet'u yauĩ ra Jesús, bi hejpi, bi 'yembĩ: —Nu'auĩ hĩnguĩ paħmi ngue hĩnguĩ ho na ra hya gui mmammĩ.

⁵⁶ Porque ra N'yohu bi 'ye mahets'i, hĩmbi 'yehẽ ngue di juahyø ja'i, sinoque bi 'yehẽ ngue da yañi.

I ma man'na ra hĩnĩnĩ p'uya.

Hyu nc'ei bi nyauĩ ra Jesús.

⁵⁷ Mente ni 'yop'u ja ra 'yu p'uya, n'na ra n'yohu bi 'yembra Jesús:

—Ague grã hmu, nugã di nne ga mme hapũ gdi ma —bi 'yembĩ.

⁵⁸ Ra Jesús bi 'yemp'a yauĩ: —Nu yø haho ja yø 'bido ngue säya. Yø ts'int's'u ja yø 'bafi ngue säya. Pe ra N'yohu bi 'ye mahets'i hĩn'ya rá ngu ha di n'oxi.

⁵⁹ Bi 'yembã n'na nc'ei ra Jesús: —Ma ga mme p'u nnã magã —bi 'yembĩ. Pe nu'ã ts'o p'uya, bi 'yena: —Ague grã hmu, dami 'dacrã nt'edi ngue 'be da du mã papã ga ägui. Ya da zã ga mme p'uya —bi 'yembĩ.

⁶⁰ Ra Jesús bi 'yemp'a yauĩ: —Nu'ũ yø ja'i entho ya xã ndũ ngue hĩnguĩ pa Oja. gue'ũ da 'yãhyø mmĩndũũ'u. Pe nu'i, ma ga mmehma, n'namhma gui xihyø ja'i ha di njap'u di zo rá 'ye Oja.

⁶¹ Mahømbi 'ygn man'na nc'ei p'uya: —Ague grã hmu, nugã di nne ga mme, pe dami 'dacrã nt'edi ngue 'be ga mã ẽ'u bi 'bup'u ja mã ngu.

⁶² Pe ra Jesús bi 'yembĩ: —Nu'ã bi bentra t'abi ndani ngue di nuafani, 'ne coħrã mmũ m'mefa, gue'a ya hĩngrã nzãui da mã ha di njap'u di zo rá 'ye Oja yø ja'i'a.

Ra Jesús bi menhni hyate ma'det'a nja'i da manna hya.

¹ M'mefa p'uya, nuna ra Hmu, bi huanhni hyate ma'det'a nja'i, bi menhni di m'met'o p'u di ma. Yø yonc'ei p'u da ma n'na ngu n'na, i map'u ja yø hĩnĩnĩ ja ngue danĩ nthohra Jesús.

² Bi 'yembũya: —Majuani di xi'ãhu ngue ra 'befi xangu i ja, pe yø mefi zi yohotho 'bui. Janangue nuyã, dami 'yãphũ na Oja rá mmeti ra 'befi, ngue da menhyø mefi p'u ja rá 'befi.

³ Nuyã gui mmãhã ya. Pe dami mfãhmũ, porque gui cũthũ p'u 'buhyø ja'i ngue yø nduc'ei, tengutho yø de'yo 'mø 'yop'u ha 'buhyø zate, gui njathũ p'uya.

⁴ 'Yo temã bolsa gui çãxũ, 'yo temã njãmnyũ gui çãxũ. 'Yo gui çãx hmi'da ni thixfanihũ. 'Yo to di ot'ãhu 'mø gã nzenguaħ p'u ja ra 'yu.

⁵ Nu'mø gã sømp'u ja n'na ra ngu, gui zenguate 'mø gã cũthũ mbo. Gui 'yena: "Oja di jãpra ngu ja ua ya".

⁶ Nu'mø 'bup'u yø ja'i ngue nnepra njapi Oja, nu'a ra nzengua gadi unĩ ngue Oja di jãpyø ja'i, da goħmi ra nzengua. Pe nu'mø hĩnguĩ nne yø ja'i, ya hĩn'na 'mø.

⁷ Dami nsãya p'u ja ra ngu gui sømhũ. Dami sih'ã te si yø ja'i 'bup'u. Porque ni 'yup'u ngue di t'unnã nzãbi ra mefi. 'Yo hontho gui pøn'a n'na ra ngu, gni mpa man'na ra ngu. Nu'ã, hĩn'na'a.

⁸ Nu'mø bi n'na'ãhu ra ts'ãya p'u ja ra hĩnĩnĩ gui sømhũ, dami si'a te di n'na'ãhu.

⁹ Gui 'yøthehũ yø dãrquẽĩ di 'bup'u. Gui 'yemhũ: "Nuyã, ya guep'u gui paħmũ ha gdi soħũ rá 'ye Oja ya".

¹⁰ Pe nu'mø hĩmbi n'na'ãhu ra ts'ãya p'u ja ra hĩnĩnĩ gui sømhũ, gui 'yem'mø ga thohmũ p'u ja yø gae:

¹¹ "Dã huambũ ja ra hĩnĩnĩ yø fonthãĩ bá n'youi mã mbonguahe. Gue'a ra hmey'a'a ngue ya dã thec'ãhu p'u. Pe dami paħmũ ngue ya mi ja ngue xtã si'ãhu ha gdi soħũ rá 'ye Oja", gui 'yemphũ yø ja'i.

¹² Di xi'ãhu ngue nu'mø ra pa danĩ thaxra güenda, man'na xan'u ra castigo da thohya yø ja'i hĩmbi unna ts'ãya, ngue'a ra castigo da tho'ũ yø ja'i mi 'bup'u ja ra hĩnĩnĩ Sodoma.

Xandøngu ra castigo da thohyø ja'i hĩnguĩ nne di 'bãyø mmũ.

¹³ Hague ngu ra castigo da thohyø ja'i 'bup'u ja ra hĩnĩnĩ Corazĩn. Hague ngu ra castigo da thohyø ja'i 'bup'u ja ra hĩnĩnĩ Bet-saida. Porque hĩmbi 'yec'ei gui 'mø mi nu yø milagro dã ørbũ 'bui. A nu'mø xtã nnu yø milagro yø ja'i mi 'bup'u ja ra nyogui hĩnĩnĩ Tiro, 'nep'u ja ra hĩnĩnĩ Sidón, n'nahmantho xtã hyep'u ra nts'o manĩ n'yo yø ja'i. Xti

n'yaxhø 'bospi, 'nɛ xtá hɛ yø he yø ja'j nu'a xtj nɛquj ngue 'bɛ ndummɛi.

14 Pɛ nu'mø rã pa danj thaxrã güenda, man'na xangu rã castigo dã thohyø ja'j festa rã hyã ya, ngue'a rã castigo dã thohyø ja'j mj 'bap'u ja rã hnini Tiro 'nɛp'u ja rã hnini Sidón.

15 A nu'u yø ja'j 'bap'u ja rã hnini Capernaum, rã nzeɣui ɛnã ngue dã t'ɛspabi p'u mahɛts'i, 'nɛcua ja rã häi dã t'ɛspi. Pɛ gue di map'u ja rã nidu.

16 Bi 'yɛmbyø xãdi rã Jesús:

—Nu'u yø ja'j dã ne dã 'yøhrã hyã gui xihmã, tengutho 'mø go dã 'yørcãse mã hyagã'u. Nu' te'o hinda nu' manho'ãhu, tengutho 'mø ngue go hingui nnu' manho grã ja'j. Nu'a to hingui nnu' manhogui, tengutho 'mø ngue go hingui nnu' manho'a to bã pengui.

Ya bá penc'u hyate ma'det'a bi 'benhni.

17 Mambã penc'u hyate ma'det'a nja'j bi 'benhni, ɛmmɛi di johya. I ɛnã:

—Ague grã Hmu, nu'mø dá nongãhe ni thuhũ, astã 'nɛhyø ts'onthi n'yoi yø ja'j hɛp'u.

18 Mj dahrã Jesús, bi 'yɛmbj:

—Gue'a guj mmãmmi. Dã nugã rã Satanás ngue gã taphu, bi mã häi tengutho rã hɛi' mø ni gai.

19 Nugã dá 'da'ãhu rã ts'edi ngue maɗague'a guj nɛshu yø c'ɛya 'nɛ gui nɛshu yø ixtehe, pɛ hĩnte dã ja'ãhu. 'Nɛ gui taphu gãtho rã ts'edi nã rã zithu mã nsuihu.

20 Pɛ 'yo gadi johyahã ngue hontho guj nnõngãhu mã thuhugã, 'bexi hɛp'u yø ts'onthi n'yoi yø ja'j. Sinoque nu'a gdi johyahã, ngue bi nt'ot'i ni thuhũhu p'u mahɛts'i.

Di johya rã Jesús.

21 Nu'a rã ora'a p'uya, rã Espiritu Santo bi japi ngue ɛmmɛi di johya rã Jesús. Bi 'yɛnã:

—Mã Papá'i, dadi ja mãmãɗi'j grã Hmu p'u mahɛts'i, grã Hmu ua ja rã ximhäi. Porque yø ja'j ɛnã ngue yø bãmhyã, i ɛnã ngue tĩni xãnho yø mmui hanja rã hyã, pɛ gã 'yajpabi ya yø hyã ya. Gã japi ngue go bi bahya yø ja'j ngue yø 'yøde tengutho yø basi ngue yø 'yøde. Nguna gã 'yøt'e mã Papá'i, porque gue'a guã sãnni ngue di nja'a.

22 Mã Papágã bi dãqui gãtho yø cosa ngue gã mãnda. Hĩnjongui pøni ngue dadi mpahmj xãnho'a rã Ts'unt'u Oja, sinoque hõnse'a rã Papá di mpahmj. Hĩnjongui pøni ngue dadi mpahmj'a rã Papá, sinoque hõnse'a rã Ts'unt'u di mpahmj. Nu rã ja'j dã neprã Ts'unt'u Oja ngue dã badi te'o nã rã Papá, ya dã zã dã badi.

23 Bi hyɛtyø xãdi p'uya, bi 'yɛmsebi:

—Bi toca'ãhu rã mmɛnthi ngue gã nuse conni dãhu'a te guj nnuhu ya.

24 Porque di xi'ãhu ngue yø pa xã thogui, xangu yø pøngãhya Oja xã m'mui, 'nɛhyø dast'abi xã m'mui, bi ne xtã nnu'a te guj nnuhu ya, pɛ hĩmbi zã bi nu. Bi ne xtã 'yø'a rã hyã gui øhmã ya, pɛ hĩmbi zã bi 'yøde.

Bi mãnã Jesús te bi 'yøtrã mmɛngu Samaria.

25 Nu'a n'na rã xãnnbate ngue rã ley p'uya, bi guat'i ngue thãmmãhya rã Jesús, bi 'yɛmbj:

—Ague grã xãnnbate, ¿te 'be'a ja ngue gã øt'e para ngue gã tĩnã te para zãntho?

26 Mj dahrã Jesús, bi 'yɛmbj:

—¿Teni 'be'a nt'ot'i p'u ja rã ley Oja? ¿Temã hyã guj tĩm'mø gadi xãdi?

27 Nu'a rã xãnnbate ngue rã ley p'uya, bi 'yɛnã:

—Nunã rã hyã nã, guehnã ɛnã: “Dãmj ja ndummãi ngue mãthoguiho guj mãhmã Oja co gãtho ni mmãihu. Hangũ rã pa hõnt'a guj mbɛhmã'a. 'Nɛ dãmj mãhni mmj'ɛui tengutho gnj ne ngue di mã mãmãdi'j”, i ɛnnã hyã.

28 Mj dahrã Jesús, bi 'yɛmbj:

—Xãno te guj mãmã. Dãmj 'yøt'e tengutho rã hyã guj mãmãnyã n'namhã ngue gui tĩnã te para zãntho.

29 Pɛ nunã rã xãnnbate ngue rã ley, i ɛnã ngue ya gue'a te øt'e ngue hĩngã gãtho yø ja'j 'da guj mãtho. Janãngue bi 'yɛmbrã Jesús:

—Pɛ, ¿ndãnã gue'a mã mmj'ɛi'be p'uya?

30 Mj dahrã Jesús, bi 'yɛmbj:

—N'na rã n'yohũ bá hyã rã 'yu xpi 'yɛ'a Jerusalén, ni map'u ja rã hnini Jericó. Bi nthɛui yø bɛ, bi hyãnnbabj'a te mj hã, astã bi møjpe. Bi ãni, bi zop'u p'uya. Ya sã rã ndate 'mø mj zop'u.

31 Nu'a rã ora'a p'uya, bi thop'u ja rã 'yu n'na rã mmãcã. Bi nu' ngue 'bɛmp'u rã n'yohũ sã rã n'u. Bi mãqui, i gãtã n'na nguadi, bi thogui.

32 Xquet'a bi thop'u n'na rã n'yohũ mj ja rã 'bɛfi p'u ja rã njã. Nu'mø mi nu'a sã rã n'u, bi mãqui, bi thogui.

33 Pɛ nunã n'na rã n'yohũ ngue rã mmɛngu p'u ja rã häi Samaria, bi thop'u ja rã 'yu. Mi nu' ngue 'bɛmp'u nã xi mã mã'ãni, bi huɛqui.

34 Bi guarbũ bennã n'yohũ p'uya, bi gøspabi rã aceite, 'nɛhrã vino bi gøspã p'u xi ts'ɛpi. Bi dũrpabi rã ts'ɛt'i. Bi 'yɛxpũ ja rã fanj p'uya, bi zits'i ngue dã hyonnbi hã di nsãya. Bj mãdi.

35 Mj hyaxpãya, nunã rã mmɛngu Samaria 'mø ya ja ngue dã mã, bi hyã'i yoho yø mɛnyu nuyã di nthɛui n'na pa rã nzãbi n'na mmɛnyu. Bi unã mmɛnnigu, bi 'yɛmbj: “Dãmj fãrquits'u nã rã n'yohũ 'bũcua. Nu'mø hĩndi gua'i nã rã mɛnyu ja ua, mãn'na xangu guj ãni, gã jut'a'j 'mø dá pengui te guj ãni”, bi 'yɛmbj.

³⁶ Xiya, ¿ndana gue'a ya hyu nc'ei di nequi ngue ra mmic'eiui na ra n'yohu bi anyo be ya?

³⁷ Nu'a ra xannbate ngue ra ley p'uya bi 'yena:

—Nu'a bi hu equi, gue'a ra mmic'eiui'a.

Mi dahra Jesus, bi 'yembi:

—Ni ma ya, dami 'yot'e tengutho na ra hya guí mmana.

Ya 'bup'u ja ra ngu ra Marta ra Jesus.

³⁸ Bi thop'u manj ma ra Jesus, bi zomp'u ja n'na ra hniñi. Nup'u ja ra hniñi bi zoni, 'bup'u n'na ra xisu ni hu ngue ra Marta. Nup'u ja ra ngu na, bi sayabi ra Jesus.

³⁹ Nunã ra Marta, 'be'a n'na ra juhue ni hu ngue ra Maya. Nunã ra Maya bi mip'u ni hyandra Jesus ngue oxra hya xihyo ja'i.

⁴⁰ Pe ra Marta humbi di mptho. Bi guarbu hu ra Jesus, bi 'yembi:

—Ague gra Hmu, ¿ua xanho te ø'r ma juhue ngue hinda zequi? Dami xifi ngue da maxqui —bi 'yembi.

⁴¹ Mi dahra Jesus, bi 'yembrã Marta:

—Ague Marta, ague Marta, hingui padi te gui 'yot'e. Janjuanì gui ho ni mma'a te ga ja ngue gui 'yot'e.

⁴² Pe honda n'na ra hya ja ngue ma datho di mporta. Nunã ra Maya xa huanhna hya nu'a ma datho di mporta 'ne hijnonda hyannbi.

11

Bi xannbabi ha di mat'Oja yo ja'i ra Jesus.

¹ Man'na ra ora p'uya, nunã ra Jesus mi mmat'Oja p'u ja n'na ra xequi. Mi juadi bi mat'Oja p'uya, nu'a n'na'u yo xadi bi 'yembi:

—Ague gra Hmu, dami xanngahe ra mh-mat'Oja, tengutho ra Xuua bi xannbi da mat'Oja yo xadi —bi 'yembi.

² Mi dahra Jesus, bi 'yembi:

—Nu'mø guí mmat'Ojahã, gui 'yemhmu: “Ma Papã'ahẽ guí 'bu mahets'i, dami 'yot'e ngue da hnu mansu'i. Bã che guí manda ua. Di nja'a te ni pãhã ua ja ra ximhã tengutho bi ja mahets'i.

³ Dami 'daje ra hme n'na pa ngu n'na pa.

⁴ 'Ne dami punnga ma ts'oquihe, tengutho gãhe xquet'a dadi punnbahe to hingui ho te ørcahe. Dami faxcahe ngue hinga øt'ãhe ra nts'o. Dami yanje ngue ra nts'o”.

⁵ Ra Jesus bi sigue bi 'yembi:

—Xi'mø ngue n'na ra n'yohu gadi n'amigo n'na'ãhu ya. Nu'mø made ra xui p'uya, da zomp'u ja ra ngu ra amigo, da 'yembi: “Ague ma amigo'i, dami hmiqui hyu yo thuhme.

⁶ Porque n'na ma amigo bi zop'u ja ma ngu, jap'u xpi 'yehẽ. Pe hìn'yu te ga unni”.

⁷ Nu'a ts'o p'uya, da 'yenthø mø bã tha'a mbo ra ngu: “Yo gadi xunanyagu. Ya n'not'e ma goxthi. Ma basì ya xa 'yoi. Ya

hinda zã ga nnanguì ga 'da'i'a guí ãdi”, da 'yembi.

⁸ Madague'a ngue ra amigo, pe hingui nne da nanguì ngue di unni te honi. Pe nugã dí xi'ãhu ngue da nanghma, di unni te gã honi, n'namhma ngue ya hinni mantho di xunanya.

⁹ Janangue nugã dí xi'ãhu, nunã Oja di 'da'i te guí homhma. Dami 'yãpi te guí nnehu. Nu te guí honi, gui tini. Nu'mø gã jãtra goxthi ngue guí nzohmu Oja, da xoc'ãhu.

¹⁰ Porque nu ra ja'i ãdi te nne, ma t'unni. Nu'a honi, i tini. Nu'a di jãtra goxthi, i sojpi.

¹¹ Conque nu ra ja'i 'buhra basì, nu'mø bi 'yãpra thuhme, hingui sã rá mmaì ra ja'i ngue ra do di unna basì. Ogue ra hua da 'yãpra basì, hingra c'eya di unni.

¹² Ogue ra do'ni da 'yãpra basì, hingra ixtehe di unni.

¹³ A nuyã, i ja ni ts'oquihe, pe guí padi gui unna cosa xanho ni basìhu. Nu'a ni Papãhu bi 'bu mahets'i ya, man'natho'a, nu'mø te'o da 'yãpra Espiritu Santo, da pennbabi.

Yo ja'i embi ngue ra zithu fãts'i te øtra Jesus.

¹⁴ Nunã ra Jesus bi 'yøthe n'na ra n'yohu madi gonebi ra ts'onthi mi n'yoi. Nu'mø mi hye'p'u ra ts'onthi mi n'yoi ra n'yohu, bi nya p'uya. Yo ja'i p'uya di 'yøtho.

¹⁵ Pe en'i da yo ja'i:

—Nunã ra n'yohu na, øthe yo ja'i n'yoi yo ts'onthi, pe gue gue'a ra zithu rá hmu yo ts'onthi fãts'i ngue jap'u.

¹⁶ Mi da yo ja'i p'uya, bi xifi ngue nunã mahets'i xtabã 'yøtyø hme ya hijnongui sã da 'yø'te, para ngue da bahyo ja'i ngue Oja bi 'bu mahets'i di unna ts'edi.

¹⁷ Pe ra Jesus gã patho te mbenyø ja'i, bi 'yembi:

—Xip'u di manda n'na ra dast'abi, nu'mø di ndunhyø ja'i, hijnam'mø da zã da zehyo hya. Xip'u ja n'na ra ngu ya, nu'mø di nsuse yo ja'i 'bup'u, da 'yehra pa di n'ueni.

¹⁸ Njarbatho na ra hya di xi'ãhu ya. Xi'mø ngue di hejpassø yo mafi ra zithu, ya rá 'befise di ts'onj. Di mmangã na ra hya na ngue guí enju ngue ra zithu faxca'mø dí øthegã yo ja'i n'yoi yo ts'onthi.

¹⁹ A nu'mø ngue ngu'a, xi ni mmijudiøhu tenã hya guí xannbatehu, ¿ua ra zithu fax'mø øthe yo ja'i n'yoi yo ts'onthi? Nuyã, ja di nequi p'uya ngue guí ya xadãhu, hingui padi te guí mmamhma.

²⁰ Pe xi'mø ngue di 'dacra ts'edi Oja ngue ga øthegã yo ja'i n'yoi yo ts'onthi, ja di nequi p'uya, ngue ya di manda ua Oja.

²¹ Hingra zithu øthe yo ja'i n'yoi yo ts'onthi. Xi'mø ngue n'na ra n'yohu xanzaqui, cu yo juai guí mfãp'u ja ra ngu, hinte da ja'a te fãdi.

22 Pe nu'mo bá ep'u man'na ra n'yohu ngue man'na xta nzaqui, da dapi, da gannbabi juai gui mfadi. Ya ra mmeti'a te da hyannbi. Di njada p'uya, tate xa nzaquigui ngue ra zithu, janangue sa di othe yø ja'i n'youi yø ts'onthi.

23 Nu ra ja'i hingui nne ngue ma n'yo'be, guehna ra ja'i ra n'youi ma nsui'be na. Nu ra ja'i hingui faxqui ngue ga ør'be ra 'befi, guehna ra ja'i di ts'ongatho ma 'befi na.

Ra ts'onthi bá pengbu ja ra mmái ra ja'i.

24 Nu'mo bi hyep'u ra ts'onthi n'youi ra ja'i, nup'u ja ra xequi mathoguitho xa 'yot'i, ja bi 'yop'u ra ts'onthi, honi ha di nsaya. Pe nu'mo himbi dini ha di nsaya, di n'yomfeni p'uya, i ena: "Ga pengá p'u ja ma ngu dá pøni", i ena.

25 Nu'mo bá pengbua, da dinnbabi ra mmái ra ja'i ngue hinjongui 'bup'u, tengutho n'na ra ngu ngue mahogui xanho, i njoqui.

26 Da mengbua, da si mi yoto yø ts'onthi man'na xants'o ngue'a ra ts'onthi ra madi. Gá da yurbu ja ra mmái ra ja'i ngue di m'map'u. M'mefa p'uya, man'na di m'ma man'u ra ja'i ngue'a te ra n'u mi sa m'met'o.

Bi manna Jesús te'o di nthui ra mménthi.

27 Nuna ra Jesús, mente mmanya yø hya ya, nup'u ha 'buhyo ja'i, bá tha'a n'na ra xisu, bi 'yembi:

—Ra mménthi bi nthui ra xisu bi øn'a'i, 'ne bi sut'a'i —bi 'yembi.

28 Em'mo mi dahra Jesús:

—Ma datho ra mménthi bi nthui ya yø ja'i di ho da 'yøxra hya mman'Oja, nu'a te ra hya øde, gue'a øt'a.

Yø ts'oc'ei äpyø milagro ra Jesús.

29 Man'na ni mpetitho yø ja'i p'u 'bahra Jesús. Mi nya ra Jesús, bi 'yena:

—Nu yø ja'i 'bahra pa ja p'uya, yø ts'oc'ei. 'Bet'o äcyø milagro da nu, ja da 'yeg'eigui. Pe hin tema milagro ga øt'e ngue da nu yø ja'i. Nu'a da nøpa hmeya yø ja'i ya, gue'a te bi thohra pøngahya Jonás.

30 Porque tengutho ra Jonás, nu'a te bi tho'a, gue'a bi nøpa hmeya yø ja'i mi 'bup'u ja ra hnini Nínive'a. Njarbatho ra N'yohu bi 'yeg mahets'i ya, nu'a te da tho'a, gue'a da nøpa hmeya yø ja'i 'bahra pa jap'u'a ya.

31 Nu'mo ra pa ngue dani hyaxra güenda Oja p'uya, nu'a n'na ra xisu mi ndast'abi p'u sur, da nangui ngue di yapya yø ja'i 'bahra pa ja p'uya. Porque nuna ra xisu na, ndø yap'utho rá hái bi 'yehg ngue bi 'yøxra hya mi pahra Salomón. Conque man'na dí tategá ya ngue ra Salomón, pe hingui nne gui 'yøhmu ra hya dí mmangá ya.

32 Da gue'u yø ja'i mi 'bup'u ja ra hnini Nínive da nang'mo ra pa dani hyaxra güenda Oja, di yapya yø ja'i 'bahra pa ja p'uya. Porque nu'u yø ja'i mi 'bup'u ja ra hnini Nínive, bi 'bätyø mmái 'mø mi 'yø'a ra hya bi

manna Jonás. Conque man'na dí tategá ya ngue ra Jonás, pe hingui nne gui 'yøhmu ra hya dí mmangá ya.

Ra Jesús bi hyepabi ra hya n'na ra nyot'i.

33 Hingui sa ngue to di sacra nyot'i 'ne da 'yaqui, ogue da go'mi con n'na ra huada. Sinoque da hyøxmayá, n'namhma ngue da nu ra nyot'i yø ja'i da yat'ambo.

34 Nu'mo bi xogui xanho ni dahu ya, ya gui he'hu xanho ra nyot'i i ja. Njarbatho ni n'yomfenihu ya, nu'mo bi xogui xanho, ya gui pahmu ndana ra nho gdi n'yohu 'mø. Pe numø hingui xogui xanho ni n'yomfenihu, ya himma juani gui pahmu ndana ra nho gdi n'yohu 'mø. Ya nsutho 'mø ngue ra ts'a'be'xui p'u gni máhá.

35 Njarbatho ya, dami ne ngue da xohni n'yomfenihu, n'namhma ngue da zá gui tímhma ra 'yu xanho.

36 Tengutho n'na ra ja'i 'mø há ra nyot'i, he'tra 'yu ha ni ma, gui njathu p'uya. Nu'mo ünini mmáihu ndana ra nho, ya gui hychmu p'u ra nts'o ngue gui n'yo manhoá.

Bi manna Jesús te øtyø fariseo 'nehyo xänbate ngue ra ley.

37 Nu'mo mi juadi bi nya ra Jesús, nuna n'na ra fariseo bi zits'i ngue da nsihm'ei p'u ja rá ngu. Mi yat'ambo ra ngu ra Jesús, bi mip'u ja ra mexa.

38 Nuna ra fariseo p'uya, di 'yøtho hanja'a bi 'yøtra Jesús ngue himbi nxu'ye 'mø mi nsihme.

39 Pe ra Jesús bi 'yembi:

—Ague gyø fariseohu, gui pecju maxøts'e ra vaso 'ne maxøts'e ra mohi. Pe maxøts'etho di nequi ngue gyø hoja'ihu. Nu mbo ni mmáihu, gyø behu, ngue hont'a te pes'yø ja'i so ni mmái gui hyannbaha.

40 Hingui padí te gui mmamhma. ¿Ua hingui pahmu ngue maxøts'e ma do'yohu, Oja bi hoqui, xquet'a 'ne mbo ma mmáihu bi hoqui?

41 Pe dami faxyø hyoya co nu'a te gui pets'i. Ya gá da gommanho p'uya.

42 Ague gyø fariseohu, hague ngu ra n'u gui thohmu. Nu'a ra diezmo gadi unhnu Oja, gadi unni te gá gui tímhma, asta ra xac'andehe gadi unhnu ra diezmo Oja. Da gue'u gátho mi'da yø c'ani gadi unhnu ra diezmo Oja. Ya xanho ngue nguna gui øthu, pe nu te ra nho ja ngue gui 'yøthu, 'ne'a gdi mahmu Oja, hingui øthu'a.

43 Ague gyø fariseohu, hague ngu ra n'u gui thohmu. Porque gui huanthohu yø nthuts'i tate xanho p'u ja yø nija. 'Ne gui nnehu ngue con n'na ra respeto di zengua'ahu yø ja'i p'u ja yø 'yu.

44 Ague gyø xänbatehu ngue ra ley, conyø fariseo, hague ngu ra n'u gui thohmu. Porque maxøts'etho di nequi ngue xanho'ahu, himma juani ngue xanho ni

mm̄aihu. Nu'ah̄u, tengutho p'u o ra ánima h̄indi neqūi, thohyō ja'í max̄ots'e, pe h̄ingui pađi te ja mbo ra h̄ai.

⁴⁵ Mi da'a n'na nc'e'í'u yō x̄ännbate ngue ra ley p'uya, bi 'yembj:

—Ague gr̄a x̄ännbate, ngue guí mm̄anna ra hya naya, xquet'a 'ne'c̄ahe guí sacje ya 'mō —bi 'yembj.

⁴⁶ Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Xquet'a 'n̄ehyō x̄ännbate ngue ra ley, hague ngu ra n'u gui thohm̄u. Porque nuna ra ley gui x̄ännbahu yō ja'í ngue da 'yōt'e, h̄injongui h̄at'í da 'yōt'e. Entho ra ndate 'ben̄i gadi dut̄hu yō ja'í. Yō ja'í p'uya, h̄ingui h̄at'í da duts'í. Pe nu'ah̄u, n̄i x̄inga gue'a n'na n̄i saha guí nne gdi tōx̄h̄a ra 'ben̄i guí hōspahu yō ja'í.

⁴⁷ Hague ngu ra n'u gui thohm̄u. Porque guí hōmbahu yō panteo'u yō pōngahya Oja xa hyo n̄i mboxitahu.

⁴⁸ Ja di neqūi p'uya ngue gadi thehu'u n̄i mboxitahu bi hyopyō pongahya Oja. Mahōngui nne guí njathu p'uya, mađague'a gadi hojpaḥu yō panteo'u yō pōngahya ya x̄andu.

⁴⁹ Janangue ya patho Oja te di nja. Bi 'yena: “Ga penh̄na mā pōngahya 'ne mi'da yō m'menhn̄i. Nu 'da'u p'uya, da tho. Mi'da p'uya, da ju'í”.

⁵⁰ Pe nuya yō ja'í 'buhra pa ja p'uya, gā ja da mā map̄ennbi p'ua ra castigo ja ngue di nja, ngue yō pōngahya xa tho asta gue'mō mamb̄a fu'a nx̄imh̄ai.

⁵¹ Da fup'u b̄a t̄u ra Abel, asta guep'u i nt̄u ra Zacarias nuna bi thop'u ha guí nhyacui ra n̄ja ra altar. Gueh̄na di xi'ah̄u naya, da hyaspabi ra güenda Oja ya yō ja'í 'buhya, ngue'a te i du'á.

⁵² Ague gyō x̄ännbatehu ngue ra ley, hague ngu ra n'u gui thohm̄u. Porque go guí h̄ahu ra nsogui ngue ra m̄fađi. Pe n̄i x̄inga gue'ah̄u gdi paḥm̄u, n̄i x̄inga di japhu da ba'u yō ja'í nne da bađi.

⁵³ Nuna ra Jesús, h̄ontho bi juadi bi manya yō hya ya, mathoguiho bi mb̄ocue yō x̄ännbate ngue ra ley 'n̄ehyō fariseo. Bi guarbhuya ngue bi 'yōrpe x̄angu yō nt'änni.

⁵⁴ Honi ha di zadi ngue tema hya da man̄na Jesús ngue h̄inda gue'a, para ngue da zā di yapi.

12

Ra Jesús bi x̄ännba yō ja'í ngue hanja'u yō ja'í max̄ots'etho di neqūi ngue x̄anho.

¹ Nu'a ra ora'a, yō mahuahitho yō ja'í bi mpeti, asta di nt̄otyō ja'í. Ra Jesús bi m̄adi bi 'yembyō x̄adi:

—Yo gn̄i 'yohu tengutho ga 'yo yō fariseo. Porque max̄ots'etho di neqūi ngue x̄anho te ga 'yo, h̄imma juan̄i ngue x̄anho.

² H̄in'yū n'na ra hya da b̄emp'u ja rá mm̄ai ra ja'í ngue h̄inda fađi. Mađague'a da 'yena da go'm̄i, pe gā fatho.

³ A nuyá, nu'a te gāma hya nt'aguitho gadi nx̄ihm̄u ngue h̄ingui nneph̄u da fađi, h̄inga nt'agu'á, i fađi x̄and̄onho. Nu'a ra hya gadi nhyurpatho n̄i guhu, ogue n'not'e ra ngu p'u gui yah̄u, i nt'ode gātho ra hn̄ini'a te guí mm̄amhm̄u.

Bi man̄na Jesús ndana ja ngue da ts'u.

⁴ Ague mā amigo'ah̄u, dí xi'ah̄u ngue 'yo guí suh̄u da ne da hyo'ah̄u. Porque nu'mō bi hyo'ah̄u, ya h̄inda zā te da jpra te.

⁵ Nugā ga xi'ah̄u ndana ja ngue guí suh̄u. Dam̄i suh̄u Oja, ngue nu'mō bi hyac'a n̄i tehu, ja rá ts'edi ngue da men'nah̄u ra n̄idu. Nuna ya, gueh̄na dam̄i suh̄u naya.

⁶ Xi'mō bi 'bā cat'a yō ts'int's'u, uanguí h̄ondi yoho yō zixani mā t'un̄i. Pe nuna Oja, h̄inga n'na di pumb̄e'n̄i'u yō ts'int's'u.

⁷ Janjuani ngue fax̄ahu Oja. Conque asta n̄i xt̄ahu m'mede n'na ngu n'na. Janangue 'yo guí suh̄u yō ja'í. Porque man'na x̄ammađi'ah̄u ngue yō ts'int's'u, mađague'a yō mm̄undotho'u.

Ra Jesús bi x̄ihyō x̄adi ngue h̄inda gomp'u ha 'buhyō mm̄ic'eiui.

⁸ Dí xi'ah̄u ngue nu to gātho da mamp'u 'buhyō ja'í ngue ec'eigui, xquet'a ga mmangā p'u 'buhyō anx̄e Oja ngue dađi n'amigo'be ra ja'í.

⁹ Pe nu te'o da gōngā p'u 'buhyō ja'í, da mā ngue h̄ingui ec'eigui, xquet'a ga mmangā p'u 'buhyō anx̄e Oja ngue h̄in dađi n'amigo'be ra ja'í da gōngui.

¹⁰ Nu to bi zā da nōmman'u ra N'yohu bi 'yē mah̄ets'í, i s̄a ngue di mpunnbi. Pe nu ra ja'í da nōmman'u ra Espiritu Santo, ya h̄indi mpunnbi.

¹¹ Nu'mō bi ts'ixahu p'u ja yō n̄ja, ogue da ts'ixahu p'u ja ra ts'ut'abi, 'yo s̄a di tu n̄i mm̄aihu na ra hya ja ngue gdi thahm̄u.

¹² Porque nu'mō bi zōnna ora guí nyahu, gues̄e ra Espiritu Santo di b̄en'nah̄u ra hya guí mm̄amhm̄u'a ra ora'a.

Nu ra ja'í ja rá menyu, h̄inga gue'a rá menyu ja ngue di ma rá mm̄ai.

¹³ Mamb̄a n̄ya n'na nc'e'í p'u 'buhyō ja'í, bi 'yembr̄a Jesús:

—Ague gr̄a x̄ännbate, dam̄i xihm̄a n'yohugā ngue di 'dađma parte ngue ra erensia.

¹⁴ Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Ague n'yō, z̄te'o bi 'yex̄qui ngue ga nts'ut'abi ngue ga hec'ah̄u te guí peshu?

¹⁵ Mahōmbi 'yembj:

—Dam̄i mfāhm̄u, 'yo s̄a guí emhm̄u ngue gue'a ra menyu mā datho di muui. Porque ra ja'í nne ngue di m'ma manho, h̄inga gue'a rá menyu xt̄angu di p̄ets'í di m'ma manho.

16 Bi hweypabi na ra hya ja ua p'uya, bi 'yembí:

—Mí 'bu'a n'na ra n'yohu ngue ra mmemmeti. Emmei bi nja yø huahi.

17 Nuná ra mmemmeti p'uya, nguna bi beni, bi 'yena: “¿Teni 'be'a ga øt'e? Hín'ya haru ga pets'a te jap'x tá pefi”.

18 Ya emp'uya: “Ya dí padj te ga øt'e. Nuya ga xotmá t'u, man'na xtannoho ga hoqui. Ja ga pespa'a te ga ga xoqui, 'ne'a te ga dí pets'i.

19 Ga engá p'uya, Nuya, xangu te jap'x gdá si xangu yø jeya. Dj nja gampähä ya. Ma ga nsäya, ma ga si te ga üní”, da 'yena.

20 Pe Oja p'uya, da 'yembí: “Ague n'yø, hingui padj te guí mma. Nuya guí tu'a dí nxui ya. Xi'a te xcá pets'i, ¿to da gohmi'a?”

21 Njarbøtho ra ja'i nu'a nne ngue xtangu te da mets'i, hñte dj muui p'u ja rá hmi rá dá Oja.

Nuna Oja i fähya yø ja'i ya o rá 'ye.

22 Bi 'yemba m'mefa yø xádi ra Jesús:

—Nugá dí mma, nu'a te ja ngue gui sihu, ogue te ja ngue gui hyehu, 'yo gue'a mathogutho ga ndu ní mmuihu'a.

23 A nuyá, nu rá te ra ja'i man'natho dj muui ngue'a te da zi. Nu rá do'yo ra ja'i man'natho dj muui ngue'a te da hye.

24 Ya guí nnuhu yø ca ngue hingui uahi, 'ne hingui xofu ngue te da mets'i. Pe Oja di ünü te si yø ts'int'su. Goma gue'ahu ya, ngue hindá máxahu Oja, porque man'na xamma'di'ahu ngue yø ts'int'su.

25 Xiya, xi rá ja'i tu rá mmui ngue hingui hets'i, ¿ua da zá dj nte man'na doyaní ngue'a ga nhets'i?

26 Nu'mø hindá zá ngue man'na guí ntehu mits'u, ¿hanja ngue tu ní mmuihu mi'da yø cosa 'mø?

27 Ya guí nnuhu yø døni bí ja dapo ngue hindí mpafi, ní xingui mpe, pe mahotho guí nequi. Dí xi'ahu ngue tengu rá dast'abi Salomón, mandønho drá he bi hye, pe hñha da zudi tengu ga nho yø døni.

28 Porque guesc Oja øt'e ngue mazihotho guí nequi yø døni bí ja dapo. Bí ja dapo ya, pe nixudi p'uya, dj nzøp'u ja ra orno. ¿Goma gue'ahu ngue hindí he'ahu Oja? Pe hingá egui ec'eihu xanho ngue faxahu Oja.

29 Nuya 'yo mathogutho di tu ní mmui hu gdi hyoní te gui sihu.

30 Porque yø ja'i 'bucua ja rá ximhäi, hønt'a te da zi ní ma yø mmui honí. Pe nu'ahu, 'bæhni Papáhu, 'ne ya padj ngue gui homhmu gátho ya yø cosa ya.

31 Janangu damí ja ndummai guí 'yøthu'a te dí manda Oja. Gue'a di 'da'i te gama cosa guí homhmu'a.

Dami ne ngue bí ja ní mmetihu mahets'i.

32 Madague'a ziyohotho'ahu, pe 'yo guí sũhu. Nugá ga fá'ahu tengutho rá mände'yo

'mø fähyo de'yo. Nuna Oja ní Papáhu i ja mpähä ngue guí m'mhmu p'u ha dí manda.

33 Dami pá te gá guí peshu, guí unhnu ra menyu yø hyoha. Dami nehu ra buxa hñjam'mø dj nts'oní. Porque nu'mø bí ja ní mmetihu mahets'i, hñha rá nzequi da bøhø. Nup'u hindá zønna be, 'ne hindá zi rá zu'ë'a te guí pets'i.

34 Nu'mø guí emhmu ngue bí ja mahets'i'a rá nho Tate dj muui, hønnbu da zø ní mmuihu p'u 'mø.

Ya xqui nsähu 'mø bi zøhni Hmuhu.

35 Ya xqui nsähu 'mø bi zøhni Hmuhu. Madra xui dá zøhø, ya di zø ní nyot'ihu.

36 Guí 'yøthu tengutho yø hmiqiu n'na ra hmu 'mø tømí ngue da pengbu da nu rá nthañi. Ngu di zøhø di játra goxthí, 'bexta xojpi.

37 Ra mmenthi di nthui rá hmiqiu nuna dinná hmu 'mø bi zøhø ngue di ndø'mate. Majuaní di xi'ahu ngue nu'a rá hmu, dj nsá ngue da 'yep'u ja rá mæxa yø hmiqiu ngue da 'uini.

38 Madague'a mæde nxui dá zøhø, ogue tobe hindí hats'i dá zøhø, pe rá mmenthi bí nthui yø hmiqiu dá thini ngue di ndø'mate.

39 Dami pahmu ná ra hya ja ua. Ngue n'na rá mmennigu, nu'mø da badí temá ora da zøhra be p'u ja rá ngu, di mfádi xanho, hindí n'uní da sojpa rá ngu ngue dá fe.

40 Xquet'a damí njathu p'uya, damí ndø'matehu. Porque gue'a rá ora hñte di so ní mmuihu, xi'mø nue'a rá ora da zøhra N'yohu di 'ye mahets'i'a.

Ra Jesús bi hwejpa ra hya yoho yø hmiqiu, n'na ra hmiqiu ngue ra 'yøde, n'na ra hmiqiu hingrá 'yøde.

41 Ra Bødu bi 'yänna Jesús, bi 'yembí:

—Ague grá Hmu, ¿høngtho gáhe guí xicje ná rá hya gadi hycya, ua gue gátho yø ja'i guí xifi?

42 Mj dahra Jesús, bi 'yembí:

—Nuna rá hya dí mmangá, gue'a rá hmiqiu 'bet'o bá dinná hya dí xicá na, nu'mø da 'yøt'e te dí xifi. Guehna tengutho n'na rá hmiqiu da ma mafati'u to 'bæp'u ja rá ngu rá hmu. Nu'mø bi zønna ora di nsihme yø ja'i mafati, da 'uini.

43 Ra mmenthi dj nthui rá hmiqiu dá 'yøt'e te di 'bepra hmu. Nu'mø bi zøhrá hmu, dá dñi ngue dadi mpafi.

44 Majuaní dí xi'ahu ngue nu te gá pesrá hmu, gá di fátra hmiqiu.

45 Pe nuna rá hmiqiu dá 'yemp'u ja rá mmui ngue hñm'be dá zøhrá hmu, dá mædi dá matyo mmihmiqiu conyo xisu. Da mí dj nsihme, ogue dj n'iti.

46 Nu'a rá hmu rá hmiqiu p'uya, nu'a rá pa rá ora ngue hingui tømra hmu, gue'a rá ora dá zø'a. Nu'a rá hmu p'uya, mathogutho dá

13

mei, pets'i ngue da xeni. Di 'yemp'u ni gohyo ja'i hingui ec'ei ra hya.

47 Nunã ra hmiqúi bi badi xanho hanja na ra hya nnepra hmu da 'yot'e, pe himbi 'yorpabi'a te ra pahã ra hmu, da 'yemmei da ma m'mei.

48 Pe nu'a ra hmiqúi himbi badi xanho'a te ra pahã ra hmu, da 'yotyø cosa ni n'yup'u ngue di 'bei, ts'utho da ma m'mei, porque hingui padi te øt'e. Nu te'o bi badi xanho ra hya, jatho ngue da 'yot'e te sifi. Nu te'o man'na xangu ra hya mafati, man'natho xangu ja ngue da 'yot'e.

Bi manna Jesús ngue di nja ra sui.

49 Nugã ra sibi dá ehe ga ucã ua ja ra ximhai. Dí nnegã ngue di nzo na ra sibi na.

50 Xquet'a ja ngue ga thocã n'na ra n'u, pe di xonni ngue di nja.

51 ¿Ua gui emhmu ngue dá ecã ua ja ra ximhai ngue hin tema n'u gui sahu? Nu'a, hin'na'a. Sinoque di nja ra sui.

52 Porque ra pa di ma p'uya, cut'a nja'i 'dat'a ra ngu di 'bai, gã dí nsei. Hyu nc'ei di nsuhmi'u yo nc'ei di ec'eigui. Ogue yo nc'ei di nsuhmi'u hyu nc'ei di ec'eigui.

53 Nu ra papã hinda nu manho ra ts'ant'u di ec'eigui. Nu ra ts'ant'u hinda nu manho ra papã di ec'eigui. Nu ra mamã hinda nu manho ra t'ixu di ec'eigui. Nu ra t'ixu hinda nu manho ra mamã di ec'eigui. Nu ra cã hinda nu manho ra ts'ihu di ec'eigui. Nu ra ts'ihu hinda nu manho ra cã di ec'eigui.

I ja yø hmeya ngue te di nja.

54 Nunã ra Jesús bi 'yembyo ja'i: —Nu'mø gã nuh ngue bá nangyø 'bogui, gui emhmu p'uya ngue di n'ye. 'Ne gue'a di nja'a.

55 Nu'mø 'yo ra ndahi ni 'ye'a sur, gui emhmu p'uya: "Xta mpa ya". 'Ne gue'a di nja'a.

56 Enã xø gã gui pahmu p'u gni b'emhmu, pe hin'na. Nu'ahu gui pahmu te nne da manna tiempo 'mø gui hanthu yø gui bí ja maya, 'necua ja ra hai gui pahmu te di nja'mø 'yo ra ndahi. ¿Hanja ya'mø ngue hingui pahmu te ga mbøn'a te gama hya gui nuhu yø pa dí 'buhmu ya?

Dami ja ndummai gui nhojpai ni nsuiui.

57 ¿Hanja ngue hingui hacseh ra güenda ndana gue'a xanho?

58 Nu'mø bi nyap'ahu, nu'a di yap'ahu dami nhojpahu p'u ja ra 'yu, n'namhma ngue hinda dá'ahu p'u ja ra ts'ut'abi. Porque nu'mø ya bi ndá'ahu p'u ja ra ts'ut'abi, ra ts'ut'abi di dá'ahu ra policia. Ra policia p'uya, da zixahu fadi.

59 Dí xi'ahu ngue nup'u ja ra fadi, ya hinda zã guã ponthohu p'u, guã pømhmu astã gue'mø guã jut'i gãtho ra mnyu da ts'an'nahu.

Jatho ngue da thep'u ra nts'o.

1 Nu'a ra ora'a p'uya, bi guat'i 'da yø ja'i p'u 'bãhra Jesús, bi xifi te xi 'yøtra Pilato ngue xi hyo 'da yø ja'i ngue yø mmengu Galilea. 'Ne ja xi thop'u ha thohyø zu'ẽ nu'u tho ngue ra 'bøt'e.

2 Ra Jesús bi 'yembi:

—Nu'a te ra n'u bi thohya yø mmengu Galilea bi tho, ¿ua gui emhmu ngue man'na mi ja yø ts'oqui ya ngue mi'da yø mmenguhu?

3 Dí xi'ahu ngue hin'na. Nu'mø hingui hychmu p'u ra nts'o gni 'yohu, xquet'a 'ne'ahu 'da gdi m'mehmu'u.

4 Xi'u 'de'mã hyato nja'i bi hyo ra torre Siloé 'mø ni dãgui, ¿ua gui emhmu ngue man'na mi ja yø ts'oqui ya bi du ngue gãtho mi'da yø mmengu Jerusalén?

5 Nugã dí xi'ahu ngue hin'na. Nu'mø hingui hychmu p'u ra nts'o gni 'yohu, 'ne'ahu 'da gni m'mehmu'u.

Ra Jesús bi hycjpa ra hya n'na ra za hingui zudi.

6 Bi hyoni te gui hycjpa ra hya bi xihyø ja'i ra Jesús, bi 'yembi:

—N'na ra n'yohu bi 'yet'a n'na nza ra igo p'u ja ra za ja ua. Bi ma da nu p'uya ngue'mø zudi. Pe hin tema igo bá tini.

7 Bi 'yembrã mafi ni fãhra hai p'uya: "Ague n'yø, ya rá hyu jeya di ehe dí hongã yø ndat'ã ua ja ra za ja ua. Pe hinte dí tini. Dami 'yets'i man'na xanho, porque cot'ua ja ra hai", bi 'yembi.

8 Pe nu'a fãhra hai p'uya bi 'yena: "Ague n'yø, dami tømra jeya ja ua ya. Ma ga cunnbagã ra hai 'ne ga pojpa ra 'yai.

9 Xamhmatho di nzudi ngue ga jap'u. Nu'mø ya himbi nzudi, ya ga expaya", bi 'yembi.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra xisu mi mo'mi.

10 Man'na ra pa ngue ra ts'aya, mi xãnbãte p'u ja n'na ra nija ra Jesús.

11 Nup'u ja ra nija, mi 'bup'u n'na ra xisu ngue ya n'ne'mã hyato njeja madí hyenni. Nu'a ra ts'onthi mi n'youi, di japi ngue mo'mi. Hinjam'mø di sã di juannã xutha.

12 Nu'mø mi nu ra Jesús, bi zonnbya, bi 'yembi:

—Ague grã xisu, ya dá zã ra n'u gui hgmbya.

13 Bi japyø 'ye p'u ja rá ya p'uya. Pe 'bexpi zã'a ra ora'a, bi juannã xutha ra xisu. Nunã p'uya, bi ja mamãdi Oja.

14 Pe nu'a di manda p'u ja ra nija p'uya, bi mbøcue ngue ra ts'aya'a ra pa bi n'øthe ra Jesús. Bi 'yembyo ja'i p'uya:

—N'nato ma pa ja ngue di nja ra 'befi. Gue'u yø pa guã ehe da t'øthe'ahu 'mø.

Pe hinga gue'mø ra pa ngue ra ts'aya da t'øthe'ahu.

¹⁵ Mi dahra Jesús, bi 'yembyø ja'i:

—Ya gá gue'a guí mmamp'u gni bεmhmu ya 'mø. Xi'mø guí si n'na ni ndani, ogue n'na ni burru, ¿ua hinguí xoc'mø ra pa ngue ra ts'aya ngue da ma da nsithe?

¹⁶ Xina ra xisu, rá mbom'meto ra Abraham, ya n'ne'ma hyato njeya di unna zithu ngue'a te hεmbi. ¿Ua hinda zá da t'øthe 'mø ra pa ngue ra ts'aya na'mø?

¹⁷ Mi manna ra hya na p'uya, mambi mesta yø sä'u nnu man'u ra Jesús. Pe gá di johya yø ja'i, porque hijnonda zá da 'yøt'e te nnurpi øtra Jesús.

Bi hycra hya ra Jesús ngue n'na rá hmudá ra mostasa.

¹⁸ Mi nya ra Jesús, bi 'yena:

—¿Ha di njap'u gdi pahmu ngue ha di nxandyø ja'i da zo rá 'ye Oja? ¿Tegue gdá hycjpa ra hya?

¹⁹ Tengutho n'na zihmudá ra mostasa, zitchu 'mø bi thup'u ja ra huahi. Pe di nte asta gue'mø di ndat'o. Xta nhets'i da gohi, da 'yøtyø 'bafi yø ts'int's'u p'u ja yø 'yet'o.

Bi nhyejpa ra hya ra hojani i pe ra levadura ngue di ixqui.

²⁰ Mahømbi 'yenna Jesús:

—Nu'a di nxandyø ja'i da zo rá 'ye Oja, gui nhyejpabi

²¹ ra íxi 'mø bi japi hyu t'enji ra hojani n'na ra xisu, asta gue'mø di ixqui gá ra jani.

Mahyejpi ra hya n'na ra goxthi hinguí uant'i.

²² Bi sigue bi n'yo ra Jesús ni ma Jerusalén, xännbabi ra hya yø ja'i p'u ja yø hñini thogui.

²³ Bi 'yemba n'na nc'ei p'uya:

—Ague grá hmu, ¿ua ziyohotho yø ja'i di nyani?

Mi dahra Jesús, bi 'yena:

²⁴ —Damí ja ndummái gdi cuthu p'u ja ra goxthi hinguí uant'i. Porque dí xi'ahu ngue xangu to da ne da yat'i, pe hinda zá da yat'i.

²⁵ Porque nu'mø bi nangra mmennigu da nøtra goxthi, nu'u da go'athi di jåtra goxthi, da 'yεmbi: “Ague grá Hmu, damí xogahe ra goxthi”, da 'yεmbi. Pe da 'yenna Hmu 'mø bi dadi: “Hjn'na. Himmá amigo'ahu”.

²⁶ Da 'yεn'u di 'bá'athi p'uya: “Pe 'ne 'dap'u dá nsihmεhu. Nup'u ja ma hñinigáhe ja gá xänngahe p'u ni hya”.

²⁷ Da 'yenna Hmu 'mø bi dadi: “Ya dí xi'ahu ngue himma amigo'ahu. Damí 'uehmu ua dí 'bai, porque xants'o te xcá 'yøthu”.

²⁸ Ja di nzonp'u di 'bá'athi p'uya, di guxtyø ts'i 'mø bi nu ra Abraham, ra Isaac, ra Jacob, co gátho m'ida yø pøngahya Oja di 'bap'u di manda Oja. Nu'u di 'bá'athi, da gop'u.

²⁹ Porque di bønyø ja'i p'u ni huahra hyadi, da guep'u ni bøxyadi, norte, 'ne sur di bønyø ja'i da mip'u ja ra mεxa ngue di nsihmε p'u di manda Oja.

³⁰ A nuyá, 'bu i'da ngue 'befa ua ya, gue'u dani m'met'o p'u'u. 'Bu i'da ngue 'bet'o ua ya, gue'u dani m'mefa p'u'u.

Bi nzonna Jesús ngue handra hñini Jerusalén.

³¹ Nu'a ra pa'a p'uya, bi zø i'da yø fariseo, bi 'yεmba Jesús:

—Damí pøngua ni ma, porque nne da hyo'i ra Herodes —bi 'yεmbi.

³² Mi dahra Jesús, bi 'yena:

—Hantho gna da hyácá na ra Herodes. Ni máha ya bá xihmu ngue nuya 'ne nixudi, ga øthegá yø ja'i n'youi yø ts'onthi. Ga øthe yø ja'i hεmbi 'dama 'dan'yo man'u. Nimaní p'uya, ga juadi te dí pefi.

³³ Pe jatho ngue ga thogui hapu nná ma. Nixudi 'ne nimaní ga n'yo asta gue'mø ga søn'a Jerusalén. Nuaa himma juani ngue da thogá ua, nup'u Jerusalén himma punnbi yø pøngahya sømp'u, gá i tho.

³⁴ Ague gyø mmεnguhu Jerusalén, gue'e gui hophu yø pøngahya Oja, da gue'u yø mamhya Oja bi 'ben'nahu, gá gui pandothohu. Xangu yø nniði dá ne ngue gá pen'nahu tengutho ra øni 'mø di petyø basi ngue di huits'i conyø zahua, dadi ja'ahu p'u. Pe hinga nehü.

³⁵ A nuyá, da hyc'ahu p'u Oja ya. Dí xi'ahu ngue ya hñini mantho gui nnuju, asta gue'mø da 'yεhra pa gui 'yεmhmu: “Dí japrá m'menhni Oja bá penhua”, gui 'yεmhmu.

14

Bi 'yøthe n'na ra dárquēhi ra Jesús.

¹ N'na ra pa ngue ra ts'aya, nuna ra Jesús bi ma da nsihmε p'u ja rá ngu n'na ra n'yohu 'bet'o ngue yø fariseo. Nuya p'uya, fátho te øtra Jesús.

² Nup'u hudi, 'bap'u n'na ra n'yohu ngue není.

³ Nuna ra Jesús, bi 'yøra ra nt'anni yø xännbate ngue ra ley 'nehyø fariseo, bi 'yεmbi:

—¿Ua dá zá ngue da t'øthe n'na ra dárquēhi 'mø ra pa ngue ra ts'aya, uague hñ'na?

⁴ Nu'u nzofo himbi dadi. Bi bentra dárquēhi ra Jesús, bi 'yøthe. Bi xifi ngue da ma.

⁵ Bi t'embyø fariseo p'uya:

—A nuyá, xi'mø gdi sihu n'na ra burru ogue n'na ra ndani, da zop'u ja n'na ra ots'i 'mø ra pa ngue ra ts'aya, uangui guá juts'i 'bexque'a, madra ts'aya'a ra pa da zop'u ja ra ots'i.

⁶ Hinte ga ndátho'u yø ja'i nzofo.

Ra Jesús bi xifi te da 'yøtyø ja'i nnu ra nthati.

7 Nu'u yø ja'i xi ts'ofu, hetho ra Jesús ha ga huanyø nthuts'i m'ø bi mip'u ja ra mæxa. Bi 'yembuaya:

8 —Nu'mø to bi zo'i ngue gui nuuhu ra nthati, yogui huanthohu yø nthuts'i tate xanhu ngue ja gui mmihmu p'u. Nthambenitho da zø hman'na nc'ei, nu'a tate hnu mansu ngue nu'i.

9 Nu'a xa nzo'i p'uya, nthambenitho da 'yen'i: "Damj unna nthuts'i na 'bucua n'yø". Ya gui pes'ni sä p'uya ngue gni mmip'u ja ra nthuts'i hinga njuanj.

10 Nu'mø bi ts'o'i, damj mip'u ja ra nthuts'i bi ja nyani, n'namhma ngue nu'mø bi zø'a xa nzo'i, da 'yen'i p'uya: "De gui mmicua ja ra nthuts'i xanhu n'yø". Xquet'a 'ne' h'dap'u gdi huuhmu p'u ja ra mæxa da nu mansu'i p'uya.

11 Porque nu'a nne ngue man'na di hnu mansu, gue'a man'na ts'atho hnu mansu'a. Pe nu'a øt'e ngue hinguu hnu mansu p'u ga mbeni, gue'a man'natho hnu mansu'a.

12 Ra Jesús bi 'yembrá n'yohu xi zixpu ja ra ngu:

—Nu'mø gui øt'a n'na ra nts'ihme, ogui nzohnj amigo, ni xinga gue'u ni n'yohu, ni xinga gue'u ni meni, ni xinga gue'u ni besino ngue ja te da zi. Porque nu'a, xquet'a da 'yehra ora da zo'i ngue gui nsihmeui. Ya bi ma ma cots'i'a ra mate xcá 'yorbaya.

13 A nuyá, nu'mø gui øtra nts'ihme, damj zo'u yø hyoya di nsihme, damj zo'u yø do'yø, damj zo'u yø dogua, damj zo'u yø xadä ngue gui u'ini.

14 Janangue di toca'i ra mmenthj p'uya, porque hinda zä da gut'a'i te gui 'yørpe. Pe nu'mø ra pa danj benenate yø hoja'i p'uya, da gut'a'i Oja te xcá 'yøt'e.

Bi ma mahyequi ra hya ngue n'na ra dants'ihme di nja.

15 Nu'a n'na nc'ei mj hup'u ja ra mæxa p'uya, bi 'yøde te mmanna Jesús, bi 'yembj:

—Majuani ngue ra mmenthj di tocabi'a to sihme p'u ha di manda Oja 'mø.

16 Mj nya ra Jesús, bi 'yena:

—N'na ra n'yohu, bi 'yøt'a n'na ra dants'ihme ngue ra nde. Bi manda p'uya ngue bá ts'ofu xangu yø ja'i.

17 Nu'a ra nde ja ngue di nja ra nts'ihme p'uya, bi menhná hmiqúi ra mmennigu ngue bá si'u to ya xi ts'ofu. Bi 'yembj: "Ma ga mmähä ya, porque ya bi nho'a te da ts'i".

18 Nu'u bá ts'i p'uya, ena ngue hinguj pongui. Nu'a rá mudi bá ts'ofu bi 'yena: "Ja dá tán'a n'na ra häi, jatho ngue ga ma nu ya. Damj punngui, nugä hinguj pongui ga mmagä p'u".

19 Nu'a man'na p'uya bi 'yena: "Ja dí tán'i cut'a nt'ei yø ndani. Nuya di nne ga sä ya. Damj punngui, nugä hinguj pongui ga mmagä p'u".

20 Man'na p'uya bi 'yena: "Ja edadi nthati, janangue hinda zä ga mmap'u".

21 Nu'mø mambá pengra hmiqúi, bi xihrá hmu te bá sifi. Bi mbøcuc ra hmu p'uya. Bi 'yembrá hmiqúi: "Ni ma n'nahmantho p'u ja ra tai ya, 'nep'u ja yø caye ya ra hñini. Bá si ua yø hyoya. Bá si ua yø do'yø, bá si ua yø dogua 'nehyø xadä".

22 Mambá pengra hmiqúi p'uya, bi 'yena: "Ague grá hmu, ya dá øt'e te gá 'beipagui ya. Pe tobe mbonguitho yø nthuts'i".

23 Bi 'yenna hmu p'uya: "Nuya ni ma mahøn'a p'u ja yø caye 'nep'u ja yø 'yu ya. Bi ja ts'edi ngue da ecua yø ja'i n'namhma ngue da yuhma ngu.

24 Porque di xi'ahu ngue nu'u yø n'yohu dá zocä m'met'o, ya hinda zä da ehé di nsihmeua'u".

Ja ua ra hya ja ngue da 'yøtra ja'i 'mø nne da denja Cristo.

25 Xangu yø ja'i ni 'befa p'u ni ma ra Jesús. Bi 'bärbaya, bi 'yembj:

26 —Nu te'o tenngui 'ne zits'atho di maqúi ngue'a te gui mahrá papá, ogue rá mamá, ogue rá xisu, ogue yø basj, ogue yø n'yohu, ogue yø nju, ogue su da tho conná ngueque, nuná, guehna himma xadigä na.

27 Nu ra ja'i hinguj nne da denngui ngue su da tho, guehna ra ja'i himma juani ma xadigä na.

28 A nu'ahua ya, xi'mø to da ne da hyø'a n'na ra torre, uanguj 'bet'o da 'yøtrá güenda, da nu 'mø ngue ja te di ani para ngue da hyätra 'befi, ogue hin'na.

29 Porque nu'mø sä di du'mj, 'ne hinda hyät'a m'mefa, da denni to da nu p'uya.

30 Da 'yena: "Nuna ra n'yohu 'bucua bi du'mrä 'befi, pe hinguj sä da hyät'i", da 'yena.

31 Xi'mø ngue n'na ra dast'abi ja ngue da 'yørpabi ra tunhni man'na rá mmjdast'abiuu, uanguj da mj di n'yomfñj, da zänni ngue'mø da zä di juui 'det'a mahuañi yø soldado 'mø bá ep'u 'date mahuañi ngue ne tunhni.

32 Pe nu'mø hinda zä p'uya, nu'mø tobe yap'atho bá ehra nsuiui, da mennba ra hya rá mmjnst'abiuu p'uya ngue di nhojpaui.

33 Gui njathu p'uya, ngue gui hyacju ra güenda, porque ra ja'i ngue tate di ma'a te pets'i, a nugä p'uya, zi ts'atho di maqúi, guehna ra ja'i himma xadigä na.

Bi ma mahyequi ra hya ngue'mø bi m'mæ'a te ga n'u ra u.

34 Conque ra u, xanho'a. Pe nu'mø ya hinguj u, ya hinte di muui.

35 Ni xingra 'yai ra häi da zä, sinoque da t'entho. A nuyá, di nja ni gu ngue gui 'yøhmu na ra hya di mmangä ya.

15

Bi hyecra hya ra Jesus ngue'mo bi 'ue'a n'na ra de'yo.

¹ Gátho yò ngúthái 'ne'ú mǐ'da yò ja'í t'émǐ ngue ja yò ts'oqui bi guarbú 'báhrá Jesús ngue óts'e te mma.

² Gue'a gá nmemhya yò fariseo'a 'nēhyò xánnbate ngue ra ley, bi 'yēnā:

—Nunā rā n'yohú 'bucua, guehya yò ja'í ja yò ts'oqui nne di nyauí 'nē'dap'ú síhmēui nā.

³ Janangue rā Jesús bi hyecra n'na ra hya bi xifi, bi 'yēmbi:

⁴ —Nu'áhu ya, xi'mò di 'bui to di si n'na ciento yò de'yo, dá 'ue'a n'na nde'yo p'uya, uanguí dá zop'ú'ú goho 'dāte mā'de'mā guto nde'yo p'ú ja rā dapo. Dá má dá honnā n'na nde'yo xā 'uegue astā gue'mò bá tǐnǐ.

⁵ Nu'mò bá tǐmp'uya, dádi johya, dá huxrā xixǐ, dá éhē.

⁶ Nu'mò bi zop'ú ja rá ngu, di petyò amigo 'nēhyò besino, dá 'yēmbi: “Bá éhmú ya, 'da gdá johyathohú, porque ya dá tǐngā má de'yo xǐ m'mēdi”, dá 'yēnā.

⁷ Njarbútho ná dí xi'áhu ya, ngue'mò bi hyep'ú rā nts'o ga 'yo n'na rā ja'í ja rá ts'oqui. Mān'na rā ndópáhā bí ja māhēt'sǐ, hǐnda gue'ú goho 'dāte mā'de'mā guto njā'í ena ngue yò hojā'í, hǐn'yú yò ts'oqui.

Bi ma mahyēqui rā hya ngue rā mēnyu bi m'mēdi.

⁸ Xi n'na rā xisu 'mò cū 'det'a yò mēnyu, di 'be'a n'na p'uya, uanguí di sacra nyot'i dá gocrá ngu, māhotho di hyonǐ astā gue'mò bi dǐnǐ.

⁹ Nu'mò bi dǐmp'uya, di petyò amigo 'nē mǐ'da yò besino, dá 'yēmbi: “Má 'da gdá johyathohú ya, porque dá tǐngā má mēnyu dá 'bēdi”, dá 'yēmbi.

¹⁰ Njarbútho ná rā hyā dí xi'áhu ya, ngue bí ja rā johya p'ú bí 'búhyò anxē Ojā ngue n'na rā ja'í ja rá ts'oqui, dá hyep'ú rā nts'o ga 'yo.

Bi ma mahyēqui rā hya ngue n'na ra n'yohú di antho'a te má t'unnǐ.

¹¹ Mǐ nya rā Jesús, bi 'yēnā: —Mǐ sí yoho yò ts'unt'ú n'na rā n'yohú.

¹² Nunā rā ts'unt'ú cohi bi 'yēmbirá papá: “Ague papá, damǐ 'dac'a te má mmeti di tocaguí”, bi 'yēmbi. Nunā rá papá p'uya, bi unnǐ n'na ngu n'na yò ts'unt'ú'a te di tocabi.

¹³ Hǐmma ya'atho yò pa p'uya, nunā rā ts'unt'ú cohi, bi peti gátho'a te rá mmeti, bi hyats'ǐ, bí má mān'na rā hái yap'útho. Ja bi umma unítho p'ú rá mēnyu p'uya.

¹⁴ Pē nu'mò mǐ hyāti gá bi unnā mēnyu, nup'ú ja rā hái 'bui, bí nja n'na rā thuhú. Ya hǐn'yú te dá zǐ p'uya.

¹⁵ Bí map'ú 'bú'a n'na rā n'yohú ngue bi 'yānna 'bēfi p'uya. Nunā rā n'yohú p'uya, bi 'bēpi ngue dá mārpa yò ts'údi p'ú bí ja rá hái.

¹⁶ I nne dá za'ú yò júza sa yò ts'údi p'uya, pē hǐnjondǐ unnǐ.

¹⁷ Ya émp'uya: “Nup'ú ja rá ngu má papágā, xangu yò hmiquí di mpēp'ú, pē mbongútho te dá zǐ. Nugā p'uya, dí tugā rā thuhú ua.

¹⁸ Má gá pengā p'ú bí 'búhma papá ya. Gá émbi: Ague papá, rā ts'oqui dá ót'á'ǐ, xquet'a rā ts'oqui dá órpabi Ojā.

¹⁹ Ya hǐnnǐ 'yup'ú gui 'yēnā ngue nǐ basiguí ya. Gui 'yó'nǐ guēnda ngue nugā tengútho'ú nǐ mēfi guí sí, dí njarbútho p'ú gdi bēngui, gá émbi”.

²⁰ Bí hya rā 'yú p'uya bí mēngui, í má rá ngu rá papá.

Nu'mò tobe yap'útho bá é p'uya, bi hyan-drá papá, bi huéqui. Bí má p'uya ngue di c'at'ú, astā hǐfi 'nē di unnā beso.

²¹ Nunā rā ts'unt'ú p'uya, bi 'yēmbirá papá: “Ague papá, rā ts'oqui dá ót'á'ǐ, xquet'a rā ts'oqui dá órpabi Ojā. Ya hǐnnǐ 'yup'ú gui 'yēngui ngue nǐ basiguí ya”.

²² Nu'a rá papá p'uya, émbyo hmiquí: “N'nahmántho bá cǐhmǐ rā ulu tate xánho, damǐ hetui. Damǐ hyurpau n'na rā mfo'yé rá 'yē. Damǐ unnui yó 'boxthǐ dá dǐt'í.

²³ Bá siui n'na rā ndanǐ xanoqui ga hohú. Má ga n'ót'a ngohú, gá nsǐhmēhú.

²⁴ Porque nunā má ts'unt'úgá 'bucua, tengutho 'mò xi dú na, a nuyá, tengutho 'mò má'da'yo bí m'mēi. Ya xǐ m'mēdi, pē māhōndá nuhú ya”. Bí mēdi bí n'ót'ango p'uya.

²⁵ Mambí 'yo rā 'bēfi'a rá ts'unt'ú má dap'uya. Nu'mò nǐ má dá zop'ú ja rā ngu'a rā ts'unt'ú mambí 'yo rā 'bēfi p'uya, bi 'yóde ngue ja yò 'bida, 'búhyò nēi.

²⁶ Bí zohnnā n'na'ú yò hmiquí p'uya, bi 'yānnǐ te 'bē'a má ngo í ja.

²⁷ Nu'a rā hmiquí p'uya bi 'yēmbi: “Nǐ papá'a ót'ango ngue nǐ n'yohú xā nzohó. Xá mánda ngue xá tho n'na rā ndanǐ ya xǐ noqui, porque nnu rá ts'unt'ú ngue hǐnte dí ja”.

²⁸ Bí mbócue p'uya, hǐngui nne dá yut'ambo. Bá pōnna papá p'uya, bi xifi ngue dá yut'ambo.

²⁹ Pē nu'mò mǐ dá p'uya, bi 'yēmbirá papá: “Ya xá mma yò jeyá dí ót'á' nǐ 'bēfi, nugá hǐnjam'mò xtá fets'í te guí mma. Pē hǐnjam'mò xcá 'dacá n'na rā zichivo ngue gá nsánnigo'be má amigo.

³⁰ Pē nuyá, nu'mò mǐ zōhna nǐ ts'unt'ú bi un'na nǐ mēnyu ngue yò 'uēsi, go xcá hyopra ndanǐ naya”.

³¹ Nunā rá papá p'uya, bi 'yēmbirá ts'unt'ú: “Ague ts'unt'ú, nu'í ya 'daua dí 'búhmi. Nu'a te gá dí pēts'á, gá nǐ mmeti.

³² Pē nuyá, xánhotho ngue dí njajú mpáhā, gá óthú rā ngo. Porque nunā nǐ n'yohú, tengutho 'mò ya xi dú na, má'da'yo ngue bí m'mēi. Ya xǐ m'mēdi, pē māhōndá nuhú ya”.

16

Bi hyecra hya ra Jesus ngue n'na ra hmiqúi dî manda yø mefi.

1 Ra Jesus bi 'yembÿø xädi:

—Mî 'b'u'a n'na ra mmemmeti ngue si n'na rá hmiqúi dî mandabi yø mefi. Nuna ra mmemmeti p'uya, bi sifi ngue di unnbatho rá mēnyu nā rá hmiqúi.

2 Ra mmemmeti p'uya, bi 'yembj: “Ague n'yø, çhanja nā ra hya dí øcä si'j? Dami dācra güenda'a rá 'befi guí øt'e, porque ya hñnj mantho guí mandagui mā hmiqúigä”, bi 'yembj.

3 A nuna ra hmiqúi dî manda yø mefi p'uya, i ensc: “¿Teni 'be'a ga øt'a 'mø ya hñndi 'dacä ra 'befi mā hmü ya'mø? Nugä ya hñnguü sä ga mpefi. Nu'mø ga haçra limosna, dí pes'mä sä.

4 A nuyá, ya dí pađi te ga øtya para ngue ya dí 'bui to bi 'dacra ts'äya p'u ja yø ngu 'mø bi thaga mā 'befi”, i ena.

5 Bj müdi bi zohnñi 'da mî'da'u to tuprá hmü p'uya. Nuna rá müdi bi zohnñi, bi 'yembj: “¿Hangu guí tuhmä hmugä?”

6 Ra n'yohu p'uya bi 'yena: “Dí tupa n'na ciento barre rá aceite”. Nuna rá hmiqúi p'uya bi 'yembj: “Ja ua ra sacua n'youi nî güenda 'mø. Pe dami mî ya, guí 'yør'man'na, guí cuati ngue yote ma'det'a barre guí ndupate”, bi 'yembj.

7 M'mefa p'uya, bi 'yän man'na nc'ej, bi 'yembj: “Xi'i, çhangu guí tuhmä hmugä?” Bi 'yena ts'o p'uya: “N'na ciento t'enj rá trigo”. Bi 'yembaya: “Ja ua rá sacua n'youi nî güenda 'mø. Pe dami 'yør'man'na ya, ngue hñndi goho 'däte t'enj guí cuati ngue guí ndupate”, bi 'yembj.

8 Nu'a rá hmü, i esp'a'a rá ts'omefi ngue pađi ha dí japi dá hyätyø amigo. Yø ja'j 'b'u'a nximhäi janjuanî ga mbađi ha dí hyätyø amigo, a nu yø ja'j ngue yø 'yec'ej hñnguü njap'u'u.

9 Nugä dí xi'ahu, dami usahu rá mēnyu nu'a dí usa yø ts'oc'ej ua ja rá ximhäi ngue gdí hyonñi amigoha. A nu'mø gä hyä'ni mēnyuhä p'uya, ya dí 'bui to dí 'da'ahu rá ts'äya p'u ha guí m'mähmü para zantho.

10 Nu'a dá bømmanho, madague'a ts'atho dá ma mafäti, man'natho dá bømmanho 'mø dá ma mafäti xangu. A nu'a hñnda bømmanho, 'ne ts'atho dá ma mafäti, mā xtängu dá ma mafäti, pe hñnda bømmanho.

11 Xi'mø hñnguü pømmanhohu 'mø mafäti'ahu rá mēnyu ja ua ja rá ximhäi, çte'o guí enä dí fät'ahu'a majuanî ngue xanho 'mø?

12 Xi'mø ngue hñnguü pømmanhohu 'mø mafäti'ahu rá mēnyu ndan'yo to rá mmeti, çte'o guí enä dí 'da'ahu'a ja ngue dá zo nî 'yehü 'mø?

13 Hinga n'na ra hmiqúi dá zä ngue yoho yø hmü dî m'mai. A nu'mø ngue yoho yø hmü dî m'mai, n'na'a dî mađi, n'na'a hñndi mađi. N'na rá hmü dá 'yørpe te dî manda, man'na rá hmü hñnda 'yørpe te dî manda. Guí njathu p'uya, hñnguü sä ngue mbø yoho p'u dî ma nî mmaihü. Dî ma nî mmaihü Oja, xñndi ma nî mmaihü rá mēnyu.

14 Nu'u yø fariseo, ngue hñndra mēnyu nne, gä bi 'yøxtho nā rá hya mmanñá Jesús. Pe thenthø'a te øde hma.

15 Ra Jesus bi 'yembj:

—A nuyá, guí härrpahu yø dá yo ja'j, porque xøgue ena majuanî ngue gyo hoja 'ihu p'u guí neqúi. Pe nuna Oja hñnda zä guí hyäthü nā, i pađi te ja mbo nî mmaihü nā. Porque nu'a ngue yø ja'itho nnu manho te øt'e, hinga gue'a nnu manho Oja'a.

Bi xänbaya ja'j ra Jesus ngue hanja rá ley Oja.

16 Nu'u yø pa bá m'mahra Xuua, ya mî mmanñá ley bi 'yotra Moisés, ya mî hman'a te rá hya bi nxänbate yø pøngahya Oja. Asta gue'u yø pa'u ya, i sihra hoga 'da'yo hya yø ja'j ha dí zo rá 'ye Oja. Gätho yø ja'j dí ja ndummai ngue dá zo rá 'ye Oja.

17 Pe man'na hñnguü hēnnj ngue dá guahra c'amahets'j 'nehra häi, hñnda gue'a ngue dá t'embj hñnguü ja ts'edi'a te nt'ot'i p'u ja rá ley Oja, mađague'a ts'atho.

Bi xänbaya ja'j ra Jesus ngue hñnguü sä dá yenyø xisu.

18 Nu'u yø n'yohu dî nxummi yø xisu, nu'mø hømbi nthatra n'yohu, dá me man'na rá xisu, ya rá ts'oqui øtra n'yohu. Nu'mø bi nthatra xisu bi t'ei, ya rá ts'oqui øt'ui rá n'yohu bi me.

Ra mmemmeti conñá Lázaro, gä bi du.

19 Mî 'b'u'a n'na rá n'yohu ngue rá mmemmeti. Mî he yø ulu tate xanho. N'na pa ngu n'na pa, entho øt'ango ngue di yoxñi p'u sihme.

20 Xquet'a mî 'b'u'a n'na rá hyoya nî hu ngue rá Lázaro. Xi guahyø sasi nā rá Lázaro, hup'u ja rá goxthi rá mmemmeti.

21 Nuna rá hyoya nā, i nnehmä dá z'u yø xemhme täp'u ja rá mēxa rá mmemmeti, pe hñndi unñi. Nu'mø bi thop'u yø fo'yo, tespabi yø sasi.

22 Pe bi zønñá pa bi du nā rá Lázaro. Yø anxe Oja p'uya, bi zixpø 'bæhra Abraham. Xquet'a bi du rá mmemmeti p'uya, bá t'ägüi.

23 Nup'u ja rá nñdu sä rá n'u p'uya, bi nhanni, bi hyannbu yap'atho p'uya, ngue bí 'bup'u rá Abraham, 'dap'u 'bæhmj rá Lázaro.

24 Ra mmemmeti bi 'yena: “Ague mā papá'i Abraham, dami huεgagü. Bá penhñá Lázaro dí po rá saha conñá dehe. Dá εhε dí pogbagüü mā janî. Porque dí sägä rá n'u ua ja yø sibi”, bi 'yena.

25 Ra Abraham bi 'yembji: "Ague ts'ant'u'i, damj beñi ngue gá m'mammanho mente ra pa gá m'mái. A nuná ra Lázaro bi zã ra n'u na. A nuyá, go 'bamma páhã ua naya, go gui sã ra n'u ya.

26 I ja man'na ra hya ya. Xandønhø ua hapu nnã nhyacjã. Janangue nu to da ne di map'u, hinda zã da thogui. A nu'u ni gop'u, hinda zã di 'yecua'u".

27 Bi 'yenna mmemmeti p'uya: "Pe dí ä'i ra mate ma papá'i Abraham, ngue gui penhna Lázaro p'u ja rá ngu ma papágã.

28 Porque 'bap'u m'icat'a ma n'yohu. Da zã da xifi te di thocã ua, n'namhã hinda ecua ha dí sägã ra n'u 'mø bi du'u".

29 Ra Abraham bi 'yembji: "Nuya guj mma, da zã di xã'u yø hya bi 'yotra Moisés, da gue'u bi 'yotyø pøngahya Oja. Da 'yørpa masu'a ra hya hmamp'u".

30 Enna mmemmeti p'uya: "ahã ma papá'i Abraham, gue'a guj mma. Pe nu'mø da ma n'na ra ánima da xifi te ja ua, da hyep'u ra nts'o gã 'yo'u".

31 Ra Abraham bi 'yembji: "Nu'mø hingui t'ec'ei'a te ra hya bi 'yotra Moisés 'ne'a te bi 'yotyø pøngahya Oja, madague'a di benñate n'na ra ánima da ma da nyãui, xquet'a ngutho hinda 'yec'ei ra hya da sifi".

17

Xandøngu ra n'u da zã to da japi da 'yotra ts'oqui rá mmic'eiui.

1 Ra Jesús bi 'yembyø xädi:

—Nuyá, hñdi 'bedi temã cosa ga 'yotra ts'oqui yø ja'i. Pe hague ngu ra castigo da thohra ja'i da japi da 'yotra ts'oqui rá mmic'eiui.

2 Man'na xanho ngue da thørbu ja ra jathe di ntharpa n'na ra juni p'u ja rá 'yøga ngue da g'u mi, hinda gue'a ngue da japi da 'yotra ts'oqui ya yø ja'i zits'utho ec'ei guj.

3 Damj mfähmu mamj njahu p'u.

Nu'mø hingui nnu manho te bi 'yot'a'i ni cy, damj hejpi. Nu'mø bi hyep'u ra nts'o øt'e, damj punnbi.

4 Madague'a nyoto nñidi n'na pa da 'yot'a'i'a hingui nnu manho, 'ne nyoto nñidi da 'yen'i: "Damj punngui", da 'yen'i, damj punnbi.

Yø xädi ra Jesús bi 'yäpi ngue di hatra ts'edi yø nt'ec'ei.

5 Bi 'yembyø xädi ra Jesús:

—Ague grã Hmu, nu'mø te nt'äpi Oja, damj 'yot'e ngue ga ec'eihe xanho ngue di nja.

6 Ra Jesús bi 'yembji:

—Nu'mø di ja zits'u ni nt'ec'ei hu, madague'a dangu ga nnoho n'na zihmudã ra mostasa, nunã n'na nza ra sicómoro 'bähmu, da zã gui 'yemphu: "Damj 'uecua

gui 'bãi, i m'map'u ja ra jathe", gui 'yemphu. Nunã ra za, di map'u gui xihmu.

Nu ra hmiqui øt'a te rá 'befi ja ngue da 'yot'e.

7 Nu'ahu ya, xi'mø di 'bu'a n'na nc'ei ngue di si n'na rá hmiqui, nu'mø bi zøhra 'befi ra hmiqui ngue xpã nuafani ogue fãnde'yo, çua da 'yembrã hmiqui: "Damj mihya gui nsihme"?

8 Uanguj hñ'na. Sinoque da 'yembrã hmiqui: "Damj hogagui te ga si. Damj nsã gui 'daqui te ga si mente ga nsihmegã. Nu'mø dá juategã ra nts'ihme p'uya, ja gui nsihme", da 'yembj.

9 Çua di ja mammaði rá hmiqui ngue bi 'yot'e te bi 'bepi? Conque hñ'na.

10 Xquet'a gui njathu p'uya, nu'mø gã juadi gã 'yøthu'a ra 'befi di 'bep'ahu Oja, gui 'yemhmu p'uya: "Hñ'y'u te di hnu manhogãhe, porque nu'a ra 'befi bi m'mejpahe ga øthe, hønt'a dá øthe'a".

Ra Jesús bi 'yøthe 'det'a nja'i mi hembra ts'o'ya.

11 Nunã ra Jesús, bi thogui i ma Jerusalén. I nthop'u ja ra hyodi di ntøt'ui ra häi Samaria'a ra häi Galilea.

12 Mi zømp'u ja n'na ra hñini p'uya, mambã ep'u 'det'a nja'i yø därkehi mi hembra ts'o'ya. Yap'utho bá çhyø därkehi 'mø mj hyandi, pe 'bexpã m'mái.

13 Bi marpaya, bi 'yembji:

—Ague grã xännbate Jesús, huegãhe, damj 'yøthegahe.

14 Mi hyandyø därkehi ra Jesús, bi 'yembji:

—Nuya damj sømhmu p'u 'bahyø mmãcja ya, gui xifi ngue ya bi zã'ahu.

Mente ni 'yo yø därkehi ngue ni map'u 'bahyø mmãcja p'uya, bi zã ra n'u mi hembj n'na ngu n'na.

15 Nu'a n'na nc'ei'u mi u p'uya, mi nu ngue ya bi zã ra n'u mi hembj, bi mengbaya. Pe janjauñi ngue nts'edi gui ja mammaði Oja.

16 Bi ndantyøhmuy p'u 'bähra Jesús, astã di søt'ahãi rá hmj ha gui ja mammaði. Nunã ra n'yohu na, ra mmenguy p'u ja ra häi Samaria.

17 Bi 'yenna Jesús:

—ÇUanguj 'det'a nja'i bi zã ra n'u mi hembj? ÇHaru 'bu'u mi guto ya?

18 Hñjo mman'na xtãbã mmengui ngue di ja mammaði Oja, hinda hønna n'na nc'ei hingra judio bá pengui.

19 Ra Jesús bi 'yembrã n'yohu marã därkehi:

—Damj nangui, ni ma. Ya bi zã'i ngue gã 'yec'ei guj.

Bi manna Jesús ha di njap'u di nequi ngue di manda ua Oja.

20 Yø fariseo bi 'yãna Jesús ngue njam'mø da zøcua Oja ngue di manda ua. Bi 'yembaya:

18

—Nu'mø bi zœcua Oja ngue di manda ua, hinga cosa di nequi ngue da hnu'a.

²¹ Porque hinda zã da 'yenyø ja'i: "Nuua, ja bi ja ua", ogue "Nunã, ja bi ja nu". Porque Oja ya di manda ua gui 'bãhmã'ya.

²² Bi 'yembyø xadi p'uya:

—Da 'yehra pa gui nne gui nnuhã'a ra pa da zøhra N'yohã di 'yẽ mahets'i, pẽ hinguĩ nnuhã.

²³ Da 'yẽn'ahũ yø ja'i'a ra pa'a: "Ma nuhũ ninguẽhnũ", ogue "Ma nuhũ ninguẽcua", da 'yẽn'ahũ. 'Yo sã gui tenhnũ hapũ di ma yø ja'i ngue guã honju.

²⁴ Porque nu'mø bi zønna pa da ehra N'yohã di 'yẽ mahets'i, gãtho yø ja'i da hyandi. Tengutho 'mø bi yotra hucẽ, to bi zã handi, di njarbũ.

²⁵ Pẽ nuyã, jatho ngue 'be ga sãgã xangu ra n'ũ, ngue hinda nu manhogã yø ja'i 'bucua ja ra ximhãi.

²⁶ Tengutho bã nja'mø yø pa mambã m'mãhra Noé, xquet'a ngu'a di nja'a ra pa da ehra N'yohã di 'yẽ mahets'i ya.

²⁷ Porque nu'a ra pa'a, mi sikhẽ yø ja'i, mađi nthãti 'da, ja t'ãpyø t'ixu 'da. Pẽ himbi unna gãenda yø ja'i te ja ngue di nja, asta ja gue'mø ra pa mi yatra Noé p'ũ ja ra barco. Mi nja ra ndate 'ye p'uya, bi juadi gãtho yø ja'i.

²⁸ Njarbũtho'a te bi nja'mø yø pa mi m'mãhra Lot. Mi sikhẽ yø ja'i, te'o di ntãi, te'o i mpã, te'o tuhyo huahi, mi hønningu 'da.

²⁹ Pẽ nu'a ra pa bi sihra Lot ngue bi bõmp'ũ ja ra hnini Sodoma, bã hõhmaya yø asufre ngue ðanzø, bi juadi gãtho'ũ mi 'bũp'ũ ja ra hnini.

³⁰ Mahõndi njarbũtho yø ja'i 'mø bã ehra N'yohã di 'yẽ mahets'i ya.

³¹ Nu'a ra pa'a, nu ra ja'i di tõhma xøts'e rá ngu, 'yo di enã ngue di ma mbo rá ngu ngue te da ha, sinoque da 'dagui. Nu ra ja'i di 'yo ra 'bẽfi, hĩndi ma rá ngu ngue te da ha, sinoque da 'dagui n'nahmantho.

³² Damj bẽmhũ'a te bi thohrá xisu ra Lot.

³³ Nu'a te'o nne di mpommj ra ndate, gue'a di m'mẽ'a. Pẽ nu'a te'o da 'yennã te connã nguecã, gue'a di nyan'a.

³⁴ Di xi'ahũ ngue nu'a ra xui'a, yo nc'ei di oxpu ja rá t'ots'i. N'na nc'ei da ts'its'i, n'na nc'ei da gohi.

³⁵ Yoho yø xisu 'dap'ũ di ncũni. N'na nc'ei da ts'its'i, n'na nc'ei da gohi.

³⁶ Yoho yø n'yohũ 'dap'ũ dađi mpefi. N'na nc'ei da ts'its'i, n'na nc'ei da gohi.

³⁷ Mi 'yøhyø ja'i na ra hya na, enyø ja'i p'uya:

—¿Pẽ hapũ di nja na ra hya gui mmãmp'uya grã hmũ?

Mi ðãhra Jesús, bi 'yẽnã:

—Nup'ũ di 'bũhyø ja'i ni 'yup'ũ da thaspa ra gãenda, ja di njap'ũ ra castigo.

Bi hycra hya ra Jesús ngue n'na ra 'danxu mi n'ãst'abi.

¹ Bi hycra hya bi xihyø ja'i ra Jesús. Bi xãmbã yø ja'i ngue jatho zãnt'a da mat'Oja, hĩnha di gohyø mmãi.

² Bi 'yẽmbũya:

—Nup'ũ ja n'na ra hnini, mi 'bũp'ũ n'na ra ts'ũt'abi ngue hinguĩ su rá mmic'ẽiui, ni xinga gue Oja di su.

³ Nu'a ra hnini'a p'uya, xquet'a mi 'bũp'ũ n'na ra 'danxu ngue njandyatho pap'ũ 'bũhra ts'ũt'abi ngue ãpra ts'ũt'abi rá nsũiui.

⁴ Nunã ra ts'ũt'abi, bi ma njammj pa ngue hinguĩ ørpa masũ na ra 'danxu. Pẽ m'mefa p'uya, bi 'yẽnã: "Nugã hĩndi sugã Oja, ni xinga guehmã mmic'ẽi'be di su.

⁵ A nuyã, para ngue hĩnni mantho di xunanyagã ua na ra 'dansu, ma gã ørpa ra ts'ũt'abi, n'namhã ngue ya hĩnni mantho da ehẽ di xunanyagui'.

⁶ Bi sigue bi 'yẽnã Jesús:

—Guehã ra hya bi manã ts'ũt'abi ngue ra ts'oc'ẽi naya.

⁷ Xi Oja ya, çua hinda 'yørpabi ra ts'ũt'abi ya yø ja'i xa huanhni, i nzofo ra pa ra xui? Xi'mø bi zøfo, çua hinga 'be xta mãts'i?

⁸ Di xi'ahũ ngue n'na zihmantho da mãts'i. Nu'mø bi zøhra N'yohã di 'yẽ mahets'i, çua da ðinyø ja'i di ec'ei ua ja ra ximhãi?

Yoho yø n'yohũ bi ma ra mmat'Oja p'ũ ja ra nija.

⁹ Mahõmbi hyej man'na ra hya bi xihyø ja'i ra Jesús, porque 'bũhyø ja'i enã ngue man'na xãnho ngue mi'da yø mmic'ẽiui. Bi 'yembyø ja'i p'uya:

¹⁰ —Yoho yø n'yohũ bi ma bã mat'Oja p'ũ ja ra nija. Nu'a n'na nc'ei, ra fariseo'a. Nu'a man'na nc'ei p'uya, ra ngathãi'a.

¹¹ Nu'a ra fariseo 'bã ha gã mmat'Oja, i enã: "Ma Oja'i, dađi ja mammađi'i ngue nugã hĩndi øt'ã tengutho ør'mi'da yø ja'i ngue yø bẽ, yø ts'oc'ẽi, yø 'yots'om'mãi. Ni xinga gue'a te ø'na ra ngathãi 'bãcua di øt'ã.

¹² Nugã nyondi n'na semana di et'ã ma mmãi. Nu'a te di tãhã, di hacra diezmo dađi unj", bi 'yẽnã.

¹³ Pẽ nu'a ra ngathãi p'uya, yap'ũtho bã m'mãi. Ni xinga gue'a di nnõsmaya, sinoque mẽnte pãnnã tiya mẽnte enã: "Ma Oja'i, damj huẽgagui. Nugã ja ma ts'oqui", bi 'yẽnã.

¹⁴ Di xi'ahũ, ngue nu'a ra ngathãi bã ehra ngu, pẽ ya bi hojpabi Oja. A nunã man'na p'uya, hĩn'na nã. Porque nu'a nne ngue man'na di hnu mãnsu, gue'a man'na ts'ũtho hnu mãnsu'a. Pẽ nu'a øt'e ngue hinguĩ hnu mãnsu p'ũ gã mbẽni, gue'a man'natho hnu mãnsu'a.

Ra Jesús bi xi Oja ngue di japyø basi.

¹⁵ Bi zixyø basj yø ja'i p'u 'bahra Jesús. I nnepyø ja'i ngue da dospa yo ya yø basj, 'ne da xi Oja ngue di japyø basj. Pe nu'mø mj nu ya yø xädi ra Jesús, bi hejpa yø ja'i bá zi yø basj.

¹⁶ Pe nuna ra Jesús bi zonhyø basj, bi 'yembj:

—Damj hyehma yø basj da thocua dí 'bai. Porque tengutho yø ja'i ya o rá 'ye Oja, xquet'a njarbatho ya yø basj ya.

¹⁷ Majuanj dí xi'ahu ngue n'na ra ja'i hingra 'yøde tengutho n'na ra basj ngue ra 'yøde, hinda zá da zo rá 'ye Oja.

Ra mmemmeti himbj ne da 'yø'e te bi xihra Jesús.

¹⁸ Nuna n'na ra n'yohu 'bet'o ngue yø judio bi 'yørpa ra nt'anni ra Jesús. Bi 'yembj:

—Ague grá hoga xámbate, ¿te 'be'a ja ngue ga øt'e n'namhma ngue Oja di 'dacra 'da'yo te para zantho? —bi 'yembj.

¹⁹ Mj dahra Jesús, bi 'yembj:

—¿Ua guí padj te guí mmana, ngue guí engui xanhogá? Porque hønse Oja xanho.

²⁰ Ua hingui padj hanja'u yø hya dj manda Oja ngue ena: “Yo grá 'yots'om'mái. 'Yo grá hyote. 'Yo grá be. 'Yo to guí sámba ra fehni. Damj su nj papá, damj su nj mamá” —bi 'yembj.

²¹ Nu'a ra n'yohu p'uya, bi 'yena:

—Nuya yø hya guí xicya, ya gá xtá øt'e asta gue'mø mará ngüεgui.

²² Nuna ra hya bj mamp'uya, mj 'yøhra Jesús, bi 'yembj:

—Di 'behman'na ra hya ja ngue gui 'yøt'e. Damj pá te gá guí pets'i, guí unna menyu yø hyoya. Nu'mø gá 'yøt'aya, ya bí ja nj mmeti mahets'i p'uya. Bá ε p'uya, ga mmerp'u nná magá —bi 'yembj.

²³ Nuna ra n'yohu, nu'mø mj 'yøhna ra hya sifi, mambi dudrá mmui, porque mará ndømmemmeti.

Bi manna Jesús ngue Oja, hinte hembj.

²⁴ Mj nu ra Jesús ngue bi du rá mmui ra mmemmeti, bi 'yembyø xädi p'uya:

—Xandøn hennitho ha dj n'unyo mmemmeti ngue da zo rá 'ye Oja.

²⁵ Ya fadj ngue ra cameyo, hinjam'mø da zá da thop'u ja rá xagu n'na ra 'yofani. Pe man'na xandøn hennitho ngue n'na ra mmemmeti dj n'unj da zo rá 'ye Oja.

²⁶ Mj 'yøhyø xädi na ra hya bj manna Jesús, dj n'yembj:

—Rá nzegui ya hinjonni ja'i da zá dj nyanná te ya'mø —dj n'yembj.

²⁷ Ra Jesús bi sigue bi 'yembj:

—Nu'a ngue yø ja'itho, hinda zá te da 'yøt'e. Pe Oja, hinte hembj.

Bi manna Jesús ngue di tocabi ra nho'u yø ja'i n'yoi p'u ni ma.

²⁸ Nuna ra Beðu bi 'yembj:

—Nugähe, ya xtá sohme p'u te gá dí peshe ngue di ten'nahe.

²⁹ Mj dahra Jesús, bi 'yembj:

—Majuani dí xi'ahu, ngue nu to gá xpá nzohyø ngu, xpá nzohra papá 'nehrá mamá, xpá nzohyø n'yohu, xpá nzohyø xisu, xpá nzohyø basj, ngue ørpa rá 'befi Oja,

³⁰ pe mente 'bucua ja rá ximhäi ra ja'i, nu'a ga ngu'a te xpá nzogui, man'natho xangu'a te da djni. Ra pa di 'yerp'u p'uya, di t'unna te para zantho.

Mahombj manna Jesús ngue da tho, pe bi ma ngue di bennate.

³¹ Bi zica n'nannj'u 'de'ma yoho yø xädi ra Jesús, bi 'yembj:

—A nuyá, ya nná máhä Jerusalén. Nup'u, ja danj njap'u'a te gá bi 'yotyø pøngahya Oja, ngue te da thohra N'yohu bi 'ye mahets'i.

³² Dj ndäpyø ts'oc'ei, ngue da n'yemmahya, da zai, da zots'i.

³³ Di ani, m'mefa p'uya, da hyo. Pe rá hyu pa di bennate.

³⁴ Nu'a yø xädi himbj djni hanja na ra hya xifi. 'Be ximbi n'yo yø mmui'a te ra hya bi xifi, porque nuya yø hya ya, xanhenitho ha di fadj.

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra xädi.

³⁵ Nu'mø nj ma da zømp'u ja ra hnini Jericó ra Jesús, mj hup'u ja ra 'yu n'na ra xädi ngue äpra menyu yø ja'i thop'u.

³⁶ Mj 'yøde ngue thogui xangu yø ja'i, nu'a ra xädi p'uya bi 'yanni hanja ngue thohyø ja'i.

³⁷ Bi si p'uya, ngue nuna ja ngue da thop'u hudi, guehna ra Jesús ra mmengu Nazaret.

³⁸ Bj mahra mafi p'uya, bi 'yembj:

—Damj huεgagui ague Jesús, rá mbom'meto'i ra David —bi 'yembj.

³⁹ Nu'a yø ja'i nj 'bet'o p'uya, di hejpi ngue hndi mmafi. Pe ra xädi, ena man'na nts'edi ga mafi, bi 'yembj:

—Damj huεgagui ague rá mbom'meto'i ra David.

⁴⁰ Bj m'mähra Jesús, bj manda bá ts'i ra xädi. Nu'mø nj ma da zo p'u 'bá p'uya, bi 'yembj:

⁴¹ —¿Te guí nne dj nja'i?

Ra xädi p'uya, bi 'yena:

—Ague grá Hmu, dj nne ngue dj nzø ma dá.

⁴² Ra Jesús bi 'yembrá xädi:

—Dj nzø nj dá 'mø. Bi zá'i ya ngue guí εc'εigui ngue jagá ra ts'edi ga øthe'i.

⁴³ Nu'a ra ora'a p'uya, 'bexpi nzø yø dá ra xädi. Bj mer'u nj ma ra Jesús, pe di ja mammadj Oja. Nuya gátho yø ja'i bj nu te bj nja, gá εspabi Oja.

19

Ra Jesús bj nyui ra Zaqueo.

¹ Mí yarbu ja ra hnini Jericó ra Jesús, ya ni 'yop'u ja ra hnini p'uya.

² Nu'a ra hnini'a, mi 'bep'u n'na ra n'yohu ngue ra mmemmeti ni hu ngue ra Zaqueo, rá hmu'u to jahra mēnyu njai.

³ Nuna ra Zaqueo p'uya, i nne da nu ra Jesús ngue da badi te'o. Pe hinguí sá da hyannbaya, porque xangu yó ja'i n'youi ra Jesús, 'ne hinguí hets'i.

⁴ I nne ngue da nu xanho. Bi nti p'uya, ni 'bet'o. Bi nexa n'na ra za ngue ra sicómoro 'bap'u ja ngue dani nthohra Jesús.

⁵ Mí thop'u ja ra za tóhra Zaqueo na ra Jesús, bi nös'maya, bi 'yembí:

—Ague Zaqueo, bá cai n'na zihmantho, porque nuya ja ngue ga nsäyagá p'u ja ni ngu ya.

⁶ Nuna ra Zaqueo, n'nahmantho bá cai. Nup'u ja rá ngu, ja bi säyabi p'u ra Jesús.

⁷ Yó ja'i p'uya, himbi nu manho te otra Jesús, embi ngue guerp'u ja rá ngu ra ja'i ja rá ts'oqui ja säya p'u.

⁸ Ra Zaqueo p'uya, bi m'mäi, bi 'yembra Jesús:

—Nuya grá Hmu, nu'a te di pets'i, ga unná made yó hyoya. Nu'mó 'bui te'o man'na xangu xtá hannbi ngue'a hinni 'yup'u ga hannbi, pe ga cospabi ngoho parte'a te xtá hannbi —bi 'yembí.

⁹ Mí nya ra Jesús, bi 'yena:

—Nu ra ora ja p'uya, ya di nyanna to 'bakra ngu jaua ya. Porque xquet'a 'nehna rá mbom'meto ra Abraham.

¹⁰ Porque ra N'yohu bi 'ye mahets'i, bi 'yehé da hyonyó ja'i xa m'medi, ngue da yani.

Bi hyecra hya ra Jesús ngue 'det'a yó mēnyu bi t'uni.

¹¹ Mente oxyo ja'i ra hya mmanna Jesús, bi hyecra hya bi xi p'uya. Porque ya xmanguerpu da zón'a Jerusalén. Nup'u ga mbenyó ja'i p'uya, embi ngue 'bexti nequi'a ra ora'a ngue di manda ua Oja.

¹² Bi 'yembyó ja'i p'uya:

—Mí 'bu'a n'na ra n'yohu ngue mi nnu mansu yó ja'i. Ya ja ngue da ma n'na ra hái yap'utho, ja di t'unnu rá cargo ngue di ndast'abi p'u ja rá hái 'bui, da éhra ngu p'uya.

¹³ Pe hante ngue da ma ra n'yohu, bi zonhni 'det'a yó hmiquí. N'na ngu n'na yó hmiquí, bi dápa n'na ra mēnyu xandongu rá muui. Bi 'yembuya: “Nuna ra mēnyu dá 'da'ahu ya, dami 'yorpahu rá 'befi asta gue'mó dá pengä”.

¹⁴ Pe nuya yó mmēnguhu ra n'yohu, mi nnu man'u p'uya. Bi menhyó m'menhni ngue da mamp'u ha bi zónna n'yohu, bi 'yena: “Hindí nnegáhe na ra n'yohu ngue di ndast'abi di mandagahe”, bi 'yena.

¹⁵ Pe siempre bá t'ets'i ngue bi ndast'abi na ra n'yohu. Mí zóp'u ja rá hái p'uya, bi manda

bá ts'i'u yó hmiquí xi unná mēnyu. I nne da badi hangu xa ndaha n'na ngu n'na.

¹⁶ Nu'a rá mudi bi zóp'uya, bi 'yena: “Nu ni mēnyu gá dáqui, ya jap'u 'det'a yó mēnyu xa ndaha”.

¹⁷ Ra dast'abi p'uya, bi 'yena: “Ya xanho 'mó, grá hoga méfi. Madague'a zits'utho bi ma mafáti'i, pe gá pōngmanho. A nuyá, dí exa'i ya ngue guí manda 'det'a yó danihni ya”.

¹⁸ Bi zohman'na p'uya, bi 'yena: “Ague grá hmu, nu'a ni mēnyu gá dáqui, ya jap'u cat'a yó mēnyu xa ndaha”.

¹⁹ Bi t'embuya: “Nu'i ya, dí exa'i ngue guí manda cat'a yó hniñi”.

²⁰ Mí zohman'na p'uya, bi 'yena: “Ague grá hmu, ja ua ni mēnyu gá dáqui. Nugá dá 'ue ra bayu dá pets'i.

²¹ Porque di su'i ngue guí ya manzaqui, guí á'a te hinxcá taha. Guí xoc'a te hinxcá p'efi”.

²² Bi 'yenna dast'abi p'uya: “Hingrá hoga méfi n'yó. Nu'a ra hya guí mmanya, gue'a gdá hats'a'i ra güenda'a ya. Porque guí engui ngue di ya manzaqui'gá. Guí engui ngue di hangá'a te hinxcá n'ani, ogue di ác'a te hinxcá p'efi.

²³ ¿Hanja ngue hinga dá ma mēnyugá p'u ja ra banco, n'namhma ngue nu'mó dá sócua ja ma ngu, xti ndácá'a te rá nzábi ma mēnyu?”

²⁴ Bi t'emp'u 'bap'u p'uya: “Hyannbauí ra mēnyu na, n'yó. Dami unui'a há 'det'a yó mēnyu”.

²⁵ Nu'u ts'o p'uya, bi 'yena: “Ague grá hmu, pe ya há 'det'a yó mēnyu na”.

²⁶ Bi 'yenna dast'abi p'uya: “Nugá dí xi'ahu ngue nu'a ya há xangu, gue'a man'na di t'un'na. Pe nu'a zits'utho há, da thannbabi'a zits'u há.

²⁷ A nuyá, nu'u ma nsuigá'be hinguí nneque xca ndast'abigá, bá siui ua ya. Ga nnu'gá ha gdi hyohu”.

Ra Jesús bi zóp'u ja ra hnini Jerusalén.

²⁸ Mí juadi bi manna ra hya na, ra Jesús bi thogui, i ma Jerusalén.

²⁹ Mí zomp'u ja ra nyuni ja ra mbonza ja yó olivos, ja jarbutho ra hnini Betfagé 'nehra hnini Betania. Bi 'yct'i yoho yó xadi p'uya.

³⁰ Bi 'yembí:

—Ni me nu ja ra hnini bí janu ya. Nu'mó gá cat'ui ra hnini, guí tummí p'u da nthat'i n'na ra burru ma'da'athom, hijnongui sá. Bá xoqui guá siui ua.

³¹ Nu'mó to da 'yena'ui, hanja ngue guí xocui ra burru, guí xihmí p'uya ngue honna Hmu.

³² Nu'u yó xadi p'uya, bi ma. Nup'u bi zomp'uya, bi dimp'u nthat'i ra burru, tengutho xi manna Jesús.

³³ Mí xojp'uya, nu'u yó mmēmburru bi 'yembí:

—¿Hanja ngue guí xocui ra burru?

³⁴ Bi 'yembuya:

—Porque honna Hmu.

³⁵ Bi ts'ispabi ra burru ra Jesús. Nu'u yò xädi p'uya, bi gaspa ra burru yò tuhu yò ja'i ngue bi nòpa nts'ut'i. Bi hyuxra burru ra Jesús, bi ma.

³⁶ Xangu yò ja'i di tansyò tuhu ngue pòp'u ja ra 'yu ja ngue da thohra Jesús.

³⁷ Nu'mò ya xmanguerpù da zòn'a Jerusalén, ya 'yop'u ja ra ngai ja ra mbonza ja yò olivos. Bi mæhra hmafi gátho yò xädi p'uya ngue di johya. I espabi Oja ngue yò milagro xi nurpi òtra Jesús.

³⁸ Di n'yembj:

—Oja di japra dast'abi bá 'benhni ngue bi zocua. Ya bi nhøjpaui yò ja'i na Oja bí 'bù mahets'ya. Nuya maguesè na Oja bí 'bù mahets'ya.

³⁹ Bi 'yèn'i'da yò fariseo n'youi yò ja'i p'uya:

—Ague grá xänbâte, dami hejpa ni xädi. 'Yo di mmanña ra hya na.

⁴⁰ Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Dí xi'áhu ngue nu'mò da ma mahèjpi ya yò ja'i escagui ya, di nya yò do ja ua ngue da 'yescagui.

⁴¹ Mi zòn'a nenihni ra Jesús, bi hyandra hniñi Jerusalén. Bi nzomp'uya, ngue pađi te da tho'a m'mefa yò ja'i 'bup'u ja ra hniñi.

⁴² Bi 'yembra mehniñi p'uya:

—Nu ra pa ja p'uya, di nnehmagá ngue gui pahma hanja na ra hya da 'yot'áhu ra nho. Pe njot'i ni n'yomfèñihu ya.

⁴³ Da 'yehra pa ngue gui m'mu mman'áhu, di mäts'a ni nsuihu, mathet'i ra hniñi da 'yotyò njudi. Di nexpù di nexyo soldado da 'yot'áhu ra tunhni, da 'ye'áhu made.

⁴⁴ Da t'en'áhu hái p'uya, ngue da tho yò ja'i 'bæua ja ra hniñi. Da ma nsädi yò ngu. Nguna di nja, porque himbi n'yo ni mmaih'a ra pa bi zocua rá m'menhni Oja ngue xi'i ha gdi nyamhmu —bi 'yembj.

Ra Jesús bi 'yetyò ja'i mi mpäp'u ja ra thinnija.

⁴⁵ Bi map'u ja ra nija ra Jesús. Gä bi 'yetyò ja'i mi mpäp'u thinnija p'uya.

⁴⁶ Bi 'yembyò ja'i:

—Nup'u ja ra Maca Libro, nt'ot'i p'u ra hya ngue Oja i ena: "Nuna ma ngungá, ni hu ngue ra ngunga mmat'Oja na". Pe nu'áhu, gui òthu ngue ja di mpeti ua yò bæ.

⁴⁷ N'na pa ngu n'na pa bi xänbâte p'u ja ra nija ra Jesús. Pe nu'u yò hmu yò mmäcja p'uya, 'nè'u yò xänbâte ngue ra ley, 'nè'u yò n'yohu di manda p'u ja ra hniñi, gá honna forma ha di hyo ra Jesús.

⁴⁸ Pe hinguí tñi ha di japi ngue di nja'a te mbèni, porque gá 'batyò ja'i ngue òxra hya mmanña Jesús.

20

Ra Jesús bi t'änni to bi unna nt'èdi'a te øt'e.

¹ N'na ra pa ya, nuna ra Jesús bi xänbä ra hya yò ja'i p'u ja ra nija, xihyò ja'i ra hoga 'da'yo hya. Bi zøhyò hmu yò mmäcja p'uya, 'nèhyò xänbâte ngue ra ley, bá 'yohu'u di manda p'u ja ra nija.

² Bi 'yembra Jesús:

—Ague n'yò, ¿hanja'a te gui øt'e? To bi 'da'i ra nt'èdi'a te gui øt'e? —bi 'yembj.

³ Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Nugá xquet'a ga øt'áhu n'na ra nt'änni ya. Pe dami xicju hanja'a ra hya ga än'náhu.

⁴ ¿Te'o bi unna nt'èdi ra Xuua bi xixyabi yò ja'i? ¿Ua Oja bi unna nt'èdi, uague yò ja'itho rá nt'èdi'a te bi 'yot'e?

⁵ Yò ja'i p'uya, di n'yänni te di dađi. Di n'yembj:

—¿Teni 'be'a ga xihmu ya 'mò? Nu'mò ga xihmu ngue Oja bi unna nt'èdi te bi 'yøtra Xuua, da 'yèñju p'uya: "Xina ra hya bi manña Xuua conná ngueque, ¿hanja ngue hingá 'yèc'èihu 'mò?", da 'yèñju p'uya.

⁶ A nu'mò ga xihmu ngue yò ja'itho bi unna nt'èdi te bi 'yøtra Xuua, di hyojthogahu yò ja'i ngue da mundogahu. Porque gá èc'èi yò ja'i ngue rá pøngahya Oja na ra Xuua.

⁷ Mi dahyò ja'i p'uya, bi 'yembra Jesús:

—Hindi pacáhe to bi unna nt'èdi'a te bi 'yøtra Xuua.

⁸ Mi dahra Jesús, bi 'yembyò ja'i:

—Ya hüngá xicju na ra hya di än'náhu, ni xinga guecá ga xi'áhu to di 'dacra nt'èdi te di øt'e.

Ra Jesús bi hyejpa ra hya n'na ra huahj ngue ra jomhmi.

⁹ Nuna ra Jesús, bi hyoni te gui hyejpa yò hya bi xihyò ja'i. Bi 'yembj:

—Mi 'bu'a n'na ra n'yohu ngue bi 'yot'a n'na rá nuá'uva. M'mefa p'uya, bi hyoni to da gonhui rá huahj, n'námhmu ngue nu'mò bi nja yò uva, di t'unna mmèhu'i'a te di tocabi. Bi ma p'uya, ya'atho yò pa i ma.

¹⁰ Mi zønna pa da thucyò uva p'uya, nuna ra mmèhu'i bi menhna n'na rá hmiqui ngue da tu yò uva di tocabi. Pe nu'u yò mæfi mambi 'bup'u ja rá huahj, bi anña hmiqui, bá èrbaya. Pe hñte bi unni.

¹¹ Ra mmèhu'i p'uya, mahømbi menhman'na rá hmiqui p'u bí ja rá huahj. Pe xquet'a ngut'atho bá ts'ái. Bi ma ma'ani, hñte bi t'unni.

¹² Ra mmèhu'i p'uya, mahømbi menhman'na rá hmiqui. Yò mæfi p'uya, mahømbi antho, bá èt'i.

¹³ M'mefa p'uya, ènna mmèhu'i: "¿Teni 'be'a ga øt'a 'mò? Nuna ma ts'ant'u dađi mađi, ma ga pennbi. Xamhmatho da nu mansu 'mò bi nuna", bi 'yèna.

¹⁴ Pe nu'mò mi zømp'u 'bahyò mæfi na rá ts'ant'u ra mmèhu'i, di n'yembyò mæfi: "Nuna

ya, guehna ra ts'ant'u ja ngue da gohmi ra huahi naya. Ma ga hohu ya, n'namhma ngue ya ma mmetih ra huahi", di n'y'embj.

¹⁵ Bi bennbabi ra ts'ant'u ra mmghui p'uya, bi gujmaxots'e ra huahi, ja ba hop'u.

Ra Jesus bi y'anyo ja'i p'uya, bi 'y'embj:
—Xi mo ya ga bi nja ya yo hya di xi'ahu ya, z'teni 'be'a da 'yotra mmghui?

¹⁶ Siempre da ma ra mmghui, da ho yo mefi chhui ra huahi. N'nan'yo mi'da yo ja'i di fatra huahi p'uya.

Nu'mo mi 'yohyo ja'i na ra hya na p'uya, di n'y'embj:

—Yo da ne Oja ngue da ngu'a di nja —di n'y'embj.

¹⁷ Pe ra Jesus bi hyetyo ja'i, bi 'y'embj:
—Te 'be'a ga mbon'a ra hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue ena: “Nuna ra do himbi nu manho yo hyonnigu, guehna ra do bra 'bebo p'u bra fahra jado na”, i ena.

¹⁸ Nu'mo da zoxra ja'i maxots'e ra do, da fohra ja'i. A nu'mo da dahra do ngue da zoxra ja'i, da xeni.

¹⁹ Nu'u yo hmu yo mmacia 'ne'u yo xannbate ngue ra ley, bi ne xti bentra Jesus ngue xta ngot'i. Porque pahyo ja'i ngue go xihya yo hya bi hycra Jesus. Pe himbi za xti bent'i, porque sup'i di mbocue mi'da yo ja'i.

I nnepyo nsaiu ra Jesus ngue da 'y'embj hingui ja ts'edi di njutra menyu nju.

²⁰ Yo fariseo p'uya, bi menhni to da juppatho hai te ga ya ra Jesus. Nuya bi 'benhni xogue ya manhotho, tengutho 'mo ngue nmajuani yo hoja'i. I nnepe ngue di nja tema hya da dinbna ra Jesus ngue hindu gue'a da ma, para ngue da zap'u di yapa m'mefa.

²¹ Janangue bi t'orpa ra nt'anni na ra hya ja ua, bi t'embj:

—Ague gra xannbate, di pacaxe ngue ga xanho te gui mma, 'ne ga gue'a ra hya njuantho gui xannbate. 'Ne hingui su'a te mben'na'i yo ja'i. Sinoque majuan'i gui xannbate'a ra hya nne Oja ngue gda n'yohu.

²² Dam'i xicje ya, zua xanho ngue di njutra menyu ahra dast'abi, uague hin'na? —bi 'y'embj.

²³ Pe ra Jesus, ya padi te mbennbabi yo ja'i ngue'a ra nt'anni orpe, bi 'y'embaya:

—z'Hanja ngue gui samhyagaha?

²⁴ Dam'i 'yurcahu ra menyu —bi 'y'embj—. zTo ra hmi na n'youi ra menyu ja ua ya? zTo ra thuhu na ra thuhu n'youi na ra menyu? —bi 'y'embj.

Mi dahya yau ra Jesus, bi 'y'embj:
—Guehna ra dast'abi naya —bi 'y'embj.

²⁵ Ra Jesus bi 'y'embyo ja'i yau:
—Nu'a ja ngue gui 'yothu ya, dam'i unhnu ra menyu di tocabi ra dast'abi. Da gue Oja p'uya, dam'i unhnu'a te di tocabi —bi 'y'embj.

²⁶ Ya himbi za xta ndini ha xti gujpa hai'a ra hya xnnbaya. Hante gue di 'yotho'a ra hya i dahra Jesus. Ya hinte mambi mantho.

Bi manna Jesus ngue di bennate yo anima.
²⁷ M'mefa p'uya, bi ma 'da yo saduceo, nuya embj ngue hind'i bennate yo anima. Bi 'y'embra Jesus:

²⁸ —Ague gra xannbate, nup'u ja ra ley bi 'yotra Moises, nt'ot'i p'u ra hya ngue ena: nu'mo bi du n'na ra n'yohu, 'ne hind'i m'mahyo basi, nu ra xisu ra anima da zogui, nu'a ra n'yohu ra anima gue'a di nthatui ra 'danxu'a, n'namhma ngue di m'mahyo basi tengutho 'mo xti m'mahyo basi ra anima.

²⁹ A nuyá, xi'mo di 'bu'i yoto ma'yohu ngue edadi ncu ya. Nu'a ra n'yohu ma da, di nthati. Pe da 'yehra pa da du, 'ne hind'i m'mahyo basi.

³⁰ Janangue nu'a ra n'yohu ra anima m'mefa bi m'mai, go di nthatui ra 'danxu'a. Pe xquet'a da du ra n'yohu, 'ne hind'i m'mahyo basi.

³¹ Nu'a ra hyu ra n'yohu p'uya, hondi nthatui ra 'danxu 'mo bi du ra n'yohu. Di siguetho di nthatra xisu 'mo bi du ra ndo, asta gue'mo bi du ga yoto ma'yohu. Ga di nthatui ra xisu, 'ne ga bi du yo n'yohu. Pe himbi m'mahyo basi.

³² Ra nze'gui p'uya, bi du ra xisu.
³³ A nuyá, xi'mo ra pa dan'i bennate yo anima ya, zndana gue'a ya yoto ma'yohu ra mmeti ra xisu? Porque ga bi m'mahmi.

³⁴ Mi dahra Jesus, bi 'y'embj:
—Nuya ja ra ximhai, di nthatui yo xisu yo n'yohu.

³⁵ Pe nu to di tocabi ra mmenth'i ngue di ma mahets'i 'mo bi bennate yo anima, ya hin dan'i nthati.

³⁶ Porque ya hinjonda du, da gohi tengutho yo anxu. Ya yo basi Oja, porque da 'yot'Oja ngue ma'da'yo hondi m'mai.

³⁷ Nup'u ja ra hya bi 'yotra Moises, ja di nequi p'u ngue di bennate yo anima. Porque nt'ot'i p'u ra hya bi man'Oja 'mo mi nya p'u bi nzø ra ndat'o, ngue bi 'y'ena: “Gueca dra Ojaga ngue ra Abraham. Dra Ojaga ngue ra Isaac. Dra Ojaga ngue ra Jacob”, bi 'y'en'Oja.

³⁸ Ja di nequi p'uya ngue nup'u 'bu Oja, hingui tu yo te yo anima. Nup'u 'bu Oja, hinjongui tu.

³⁹ Bi 'y'en'i'da yo xannbate ngue ra ley p'uya:

—Majuani'a gui mma, gra xannbate —bi 'y'embj.

⁴⁰ Pe ya bi zu xti sigue xta 'yorpa mi'da yo nt'anni p'uya.

Ra Jesus bi xihyo ja'i ngue ra Cristo hingra ja'itho.

⁴¹ Mi nya ra Jesus, bi 'y'embyo ja'i:
—Nu'a ra Cristo ba ex Oja ngue di ndast'abi, i mmanyo ja'i ngue da gue'a

n'na'u yø mbom'meto ra David. Nugä ga xi'ahu hanja ya, madague'a ngue ra mbom'meto ra David, pe nuna ra Cristo hingra ja'itho na.

⁴² Porque ra David, enna hya bi 'yorp'u ja ra Salmo: "Nuna Oja, nu'mø mi zojbagui ma Hmu, nguna ra hya bi xifi, bi 'yembj: Damj mjcua ja ma n'yeigä ya,

⁴³ asta gue'mø ga øt'e ngue gui manda gätho'u ni nsuiui", bi 'yembj.

⁴⁴ Ja di nequj p'uya, ngue ra David, nu'mø nnønna Cristo, ni hutj ngue ra Hmu. Janangue ra Cristo di nequj ngue hingra ja'itho, madague'a ngue ra mbom'meto ra David.

Bi xihyø ja'i ra Jesús ngue di mfädi xanho, hinda hyätyø xänbäte ngue ra ley.

⁴⁵ Gä bi 'yøhyø ja'i ra hya bi manna Jesús ngue embyø xädi:

⁴⁶ —Damj mfähmu xanho ya, 'yo di hä'ahu yø xänbäte ngue ra ley. 'Yo gui øthä tengutho ga 'yo'u. Nuya yø n'yohu ya, di ho ngue söt'a häi yø he. Di ho ngue di respeta yø ja'i ha gui zengua p'u ja ra täi. Nup'u ja yø nija p'uya, huantho yø nthuts'i tate xanho ngue ja hup'u. Nup'u øt'a ngo yø ja'i p'uya, xquet'a nne ngue tate txanho p'u da mi.

⁴⁷ Ne tünbnä yø ngu yø 'danxu, i häti, embj ngue di xannbi te pøts'i. Nuna ra hya ga ngorpa yø dä yø ja'i p'uya, nu'mø mmat'Oja, ndø ya'atho mmat'Oja. I nne da 'yembyø ja'i ngue yø ndøhoga n'yohu. Pe nuyä, guehya mathoguiitho ra castigo da thohya ngue gätho mi da yø ja'i.

21

Ra 'danxu bi unna mentyu Oja.

¹ Nup'u ja ra nija, hetho ra Jesús ha ga yatyo mentyu yø mmemmeti p'u ja ra huada cu ra mentyu ngue ra ofrenda.

² Bi nu n'na ra 'danxu ngue ra zibøhyoya, xquet'a bi gät'i yoho yø zi xanj p'u ja ra njumentyu.

³ Bi 'yenna Jesús:

—Majuani di xi'ahu ngue ra zibøhyoya na ra 'danxu bi unna mentyu ya, pe man'natho nnu manho Oja'a ra mentyu bi unna, hinda gue'u yø mentyu mi da yø ja'i di unj.

⁴ Porque nuya mi da yø ja'i, yø mmemmeti ya, pe gue'a ra mentyu xa pongui di unj. A nuna ra 'danxu, zits'u drä mentyu mi ha. Mi ja ngue xtä nzi ra mentyu bi unj.

Bi manna Jesús ngue bä ep'u ra pa da xotra nija.

⁵ Di c'a 'da yø ja'i te ja ra nija. I mmanyø ja'i ngue mazihotho gui nequj ra nija. Mazihotho gui nequj yø hmj yø do n'youi. Gui nhohra nija'a tema cosa di unyø ja'i ngue nnøpa ofrenda. Ra Jesús bi 'yembj:

⁶ —Ya gui nnuha te ja ra nija ya. Pe nuna ra nija naya, bä ep'u ra pa da xotyø ja'i na. Xøgue di nxædi, hin hapu nmi nequj ra nija.

Bi manna Jesús te di nja hante rá nzequi yø pa.

⁷ Bi t'ännbuya, bi t'embj:

—Ague grä xänbäte, çnjam'mø di nja ya yø hya gui mmanya, ngue da xotra nija yø ja'i? ÇTema hmeya di nja'mø ya ni ma da zønna pa di nja'a te gui mmanya?

⁸ Mi dahra Jesús, bi 'yembyø xädi:

—Damj mfähmu xandønho, 'yo gui nne ngue to da hyä'ahu. Porque xangu yø ja'i di n'yo ngue da 'yembyø ja'i: "Go guecä drä Cristogä ya", da 'yembj. Xquet'a da 'yena: "Nuya, ya da guehra ora jap'u da gua'a nximhäi ya", da 'yena. Pe 'yo sä gui øc'eiha.

⁹ Nu'mø gä 'yøhmu ngue ya ja yø datunhni, ya di ndunhyø ja'i, 'yo sä gui suha. Porque jatho ngue ya ngu'a ja ngue di nja. Pe hinga gue'u yø hmeya'u ngue ra nzequi.

¹⁰ Bi sigue bi 'yembuya:

—Da nangyø nación ngue da 'yörpa ra tunhni mi da yø nación. Da nangyø dast'abi ngue da 'yörpa ra tunhni mi da yø dast'abi.

¹¹ Janjuani ngue di 'yan'ahäi. Di nja yø thuhu, di nja yø guehi. Di nsu yø ja'i 'mø bi nu yø hmeya dá nja maya.

Bi xihyø xädi ra Jesús ngue da zä ra n'u, da ts'ui.

¹² Pe hante ngue di nja ya yø hya di xi'ahu ya, da gu'ahu yø ja'i ngue di bent'ahu, di dä'ahu p'u ja yø nija, da jo'ahu. Di ndä'ahu p'u 'buhyo dast'abi. Di ja'ahu p'u yø ja'i ngue gui øc'eigaha.

¹³ Ngue ngu'a di nja'ahu, nu'mø ya gdi yahu yø ts'at'abi, ja gui xihmu p'u ra hoga 'da'yo hya p'uya.

¹⁴ Nu'mø bi ma ma bent'i'ahu, 'yo sä di tu ni mmuihu'a ra hya ja ngue gui xihmu ra ts'at'abi.

¹⁵ Porque ga 'da'ahu ra hya, ngue gui paði te gui mmamhmu p'u 'bu'u di se'ahu. Hinjonda zä da däcra hya ga 'da'ahu.

¹⁶ A nuyä, asta ni papäse di dä'ahu. Ni n'yohuse di dä'ahu. Ni menise di dä'ahu, ni amigose di dä'ahu. Pe di m'mu'ida da tho'ahu.

¹⁷ Da zu'ahu yø ja'i ndap'u bi zä ngue gui øc'eigaha.

¹⁸ Pe ni xinga n'na ni txähu di m'medi.

¹⁹ Nu'mø hingui hyegaha, gue'a di n'na'ahu ra 'da'yo te'a.

²⁰ Nu'mø gä nuha ngue ya di mä's'ø soldado ra hiniñ Jerusalem, gui pahmu p'uya ngue n'na zihmantho da ma majuadi ra hiniñ.

²¹ Nu'u yø mmengu p'u ja ra häi Judea, da 'dagui, di map'u ja yø xanthø. Nu'u di 'bøp'u

ja ra hnini Jerusalén, da 'dagui. A nu'u di 'yo ra 'befi, ya hinda map'u ja ra hnini.

²² Porque ya bi zohra pa di nja ra castigo. Nu te ga nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro, da gue'a ra ora'a ngue di nja'a.

²³ Hucate yo xisu di hadyø bas'a ra pa'a, ogue di sadyø bas'i. Porque ra ndate di nja ua ja ra hai. Ra ndussutho ra castigo da thohyø ja'i.

²⁴ Da tho yo ja'i conyø juai. Mi'da p'uya, da ts'ixa fädi, di ma ra fädi ndø yap'atho n'nanni yo hai. 'Ne nu'u yo ja'i hingyø judio p'uya, da ne'ahai yo mmengu Jerusalén asta gue'mø da ne Oja di m'mehyø hya.

Bi manna Jesús ngue mahonda eua ja ra ximhai.

²⁵ Di nja yo hmeya p'u ja ra hyadi, 'nep'u ja ra zana, 'nep'u ja yo sø. Nua ja ra ximhai p'uya, hinda badi te da 'yøtyø ja'i 'bap'u ja yo nación. Di nsu yo ja'i ngue'a gui thon yo fanthe di ja ra jathe.

²⁶ Nu'mø bi zo yo mmai yo ja'i'a te ja ngue di nja ua ja ra ximhai, asta da güentyø ja'i ngue ra ts'u. Nu te ga bi ja maya, ga di pädi hapu thogui.

²⁷ Da thandra N'yohu di 'ye mehets'i ngue da n'youi ra gui. Da hnu ngue magese, porque mathoguiho ja ra ts'edi.

²⁸ Nu'mø ya bi müdi di nja ya yo hya ya, dami hya ra ts'edi gui juxni yahu, gui hyanthu mayá. Porque ya xma guerpetho da hni Nyatehu.

Bi nhyejpa ra hya n'na nza ra igo.

²⁹ Mahombi hyej hman'na ra hya bi xihyø ja'i ra Jesús, bi 'yembj:

—Gui nnuhu n'na ra za ra igo, ogue ndana bi zä ma za.

³⁰ Nu'mø ya bi c'ammj ngue bi 'dogui, gui pahmu p'uya ngue ya ni ma di pat'i xanho hai.

³¹ Nguna ra hya ja ngue di nja ya. Nu'mø gá nuhu ngue ya bi nja ya yo hya di xi'ahu, dami pahmu ngue ya xma guerpetho di manda Oja ua ja ra ximhai.

³² Nua yo hmeya di xi'ahu ya, dami pahmu ngue guehya di nja ya, hante ngue da du yo ja'i 'buhra pa ja p'uya.

³³ Nu te bi ja maya, 'neua ja ra hai, hingui zai. Pe nuna ra hya di mmangä, ja para zantho na.

³⁴ Dami mfähmu xanho, 'yo dadi mbentui ra nts'o ni mmuihu. Manma thä'i ngue gui n'itihu, ogue hondra menyu gui ja ndummai ha gdi tumhu. Porque nu'mø bi zonna pa ra nzeGui, ja gui thambenihu, ya di jap'u.

³⁵ Tengutho 'mø te bi zo ra 'dih, di njarbatho'a te da thogui gätho yo ja'i 'bai ra nguni nximhai.

³⁶ Gue'a ngue gdi mfähmu xandønho'a. Dami mat'Ojahu hangu ra pa, n'namhma ngue gui mpomhma ra ndate ja ngue di nja.

Janangue da zä gui sømhmu p'u di 'buhra N'yohu di 'ye mahets'i.

³⁷ Nu'mø ra pa, i xänbate p'u ja ra nija ra Jesús. Ra xui p'uya, pa bi op'u bi ja ra nyuni ja ra mbonza ja yo olivos.

³⁸ Gätho yo ja'i, xudi xudi pap'u ja ra nija ngue øxra hya mmanna Jesús.

22

Yø nsuiui ra Jesús ya sänni ngue da hyo.

¹ Ya mi ts'udra ngo ngue ra pascua, guehna ra pa ts'i ra thuhme hingui n'youi ra ixi.

² Nu'u yo hmu yo mmäcja 'nehyø xänbate ngue ra ley, guehya ya ra ya'atho yo pa honi ha di hyo ra Jesús. Pe sup'i di mbøcye yo ja'i.

³ Ra zithu p'uya bi yurbu ja ra mmai ra Judas Iscariote, guehna n'na nc'ei'u 'de'ma yoho yo xädi ra Jesús.

⁴ Nuna ra Judas, bi ma ba nyau yo hmu yo mmäcja, 'nehyø n'yohu di manda p'u ja ra nija. Ba nheca hyau yo mmäcja ha di japi di däpra Jesús.

⁵ Ra ndijohya ya yo mmäcja 'mø dini ha di zädi. Bi xihna ra Judas ngue di unna menyü.

⁶ Bi nu manho te bi sihna ra Judas ngue di t'unna menyü. Bi hyoni ha di japi ngue di däpyø mmäcja ra Jesús, pe da gue'a ra ora ngue 'buse ra Jesús.

Yø xädi ra Jesús bi hoqui te da zi'a ra nde bi nsännigo ngue ra pascua.

⁷ Ya fuhra ngo guehya yo pa ts'i ra thuhme hingui n'youi ra ixi. Guehna ra pa hode'yo yo ja'i ngue sännigo, ngue di nzibde ngue ra pascua.

⁸ Nuna ra Jesús bi 'yetra Bedu 'nehra Xuua, bi 'yembj:

—Ni me ya, bi hocui'a te gdä nzibdehu, ga nsännigohu ngue ra pascua —bi 'yembj.

⁹ Bi 'yenu yo xädi p'uya:

—Zhapu gui nne ga ma hocä'be'a te ga sihu p'uya?

¹⁰ Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Nu'mø gä cut'ui mbo ra hnini, gui nthui n'na ra n'yohu ni ma rä ngu, di tu n'na xoni ra dehe. Dami tennui hapu da zoni.

¹¹ Gui 'yenui ra mmännigu p'uya: “Ra xänbate i ena: Zhapu ja ra cuarto ga nzibdehe ma xädi, ja ga sähe p'u ra ngo ngue ra pascua?” gui 'yenui.

¹² Ra mmännigu p'uya da 'yut'au n'na ra dacuarto bi ja maya ra tøcangu. Ja dami hocui p'u'a te ja ngue gdä nzibdehu p'uya.

¹³ Bi ma'u yoho yo xädi mi yau ra Jesús. Mi zomp'u ja ra hnini, tengutho ra hya xi manna Jesús, gue'a bi nja'a. Bi dinna ngu tengutho xi xifi, ja bi hojpu ra nzibde ngue ra pascua p'uya.

Ra Jesús bi zi ra nzibde ngue ra pascua.

14 Nu'moŋ mi zonna ora di nsihme p'uya, nuna ra Jesus, gatho'u 'de'ma yoho yo xadi, ga 'bap'u ja ra mexa.

15 Ra Jesus bi 'yena:

—Hante ngue da thogui, janjuani ngue sixa mpaha ma mmui ngue 'dau ga nsihme'u na ra ngo ngue ra pascua.

16 Porque di xi'ahu ngue ya hinni mantho ga nsannigohu, asta gue'moŋ di nja'a te ja ngue di nja, ya gdi 'bahu p'u ha di manda Oja p'uya.

17 Bi decra vaso p'uya ngue di ja mammaŋi Oja. Bi 'yembyo xadi p'uya:

—Damj ndarpana naya, sihu 'da'its'u.

18 Porque di xi'ahu ngue ya hinni mantho ga sigä rä ngui ra uva, asta gue'moŋ bi zonna pa di manda Oja ua ja ra ximhai.

19 M'mefa p'uya, bi hyajman'na ra thuhme. Mi ja mammaŋi Oja p'uya, bi xenna thuhme, bi unyo xadi ngue da zi. Bi 'yembi:

—Nuna ya, guehna ma do'yoga naya. Nu'moŋ ga sihu yo pa di map'u naya, gue'a gdi benja'a ngue dadi da ma do'yo ngue da du connä ngue'ahu.

20 Mi juadi bi nsihme p'uya, bi decra vaso, bi 'yena:

—Nuna po ra vaso ja ua ya, guehna ra hmeya naya ngue nu'moŋ da tu, di nja rä ts'edi rä 'da'yo cohi ot'ahu Oja. Porque di mfamma ji connä ngue'ahu.

21 Nuna ja ra mexa di sihme'u ya, 'bucua n'na nc'ei ngue jugatho hai, ya xa hyoni ha di japi ngue di äguu.

22 Nu ra N'yohu bi 'ye mahets'i ja ngue da tho. Nu te xpa ts'ambi ngue da thogui, da thomha'a. Pe hague ngu ra castigo da thohna ra n'yohu di äguu.

23 Bi maŋi di n'yanni n'na ngu n'na p'uya te'o'a ja ngue di da ra Jesus.

Di ntør'mahya yo xadi ra Jesus ndana ja ngue di m'met'o.

24 Bi maŋi bi njun'mahya yo xadi ra Jesus ngue nne di m'met'o n'na ngu n'na.

25 Pe ra Jesus bi 'yembi:

—Nup'u ja yo nación, i 'buhyo dast'abi ngue di manda p'u ja yo hai. Nu'a ra ts'ut'abi di manda yo ja i p'uya, i enyo ja i ngue xanho te'orpabi rä ts'ut'abi.

26 Pe nu'ahu, 'yo gui nne gui mandathohu yo ja'i. Nu ra ja'i nne ngue xta nhe's'i rä cargo da mefi, guehna rä ja'i jatho ngue di mpefi da mäxyo mmj'eiui na. Nu'a da ne di m'met'o ngue gätho yo amigo, guehna jatho da gohi ngue ni mefithohu na.

27 Porque nuyä, 'ndana gue'a nt'embi ma daya, gue'a hup'u ja ra mexa ma da, ua gue'a 'ujte ma da? Uangui hup'u ja ra mexa'a ma da. A nuyä, di 'bucä ua ha gui 'bahu ya, pe hin dadi mandathoga. Sinoque dadi mpefi.

28 A nuyä, gue'ahu xta n'yohu mente yo pa xta sägä ra n'u.

29 Ma Papä bä exqui ngue ga manda gätho yo ja'i. Nugä xquet'a di exahu ya ngue

30 nup'u dadi mandagä, 'dap'u ga mmihmu p'u ja ra mexa ga nsihme'u. Gui mmihmu p'u ja yo nthots'i ngue gui mandahu 'de'ma yo 'bai yo ja'i Israel.

I pahra Jesus ngue da zop'u m'mefa ra Bedu.

31 Nuna ra Jesus bi 'yembra Bedu:

—Ague Bedu, nu'a rä zithu, äpra nt'edi Oja ngue da hyoni ha di japi ngue gui hyegahu p'u.

32 Pe xquet'a di äpra mate Oja connä ngue'e ngue hingui 'behni nt'ec'ei. Pe nu'i 'moŋ bi n'yo ni mmui'a te gui ot'e, damj hatra ts'edi ni cu.

33 Ra Bedu p'uya, bi 'yembi:

—Ague grä Hmu, nugä xquet'a di 'bai madague'a 'da gdä me fädi, ogue asta 'dap'u ga tuui —bi 'yembi.

34 Mi dahra Jesus, bi 'yembra Bedu:

—Ague Bedu, nugä di xi'i, nu'moŋ tobe händi mahra öni, ya xqui cönga nhyundi, gui mma ngue hingui paqui —bi 'yembi.

Ya bi zonna ora da ma ma'ni ra Jesus.

35 Bi 'yanyo xadi rä Jesus, bi 'yembi:

—Xi'moŋ ma xi'ahu ngue hinte gui hyaxhu p'u gä mähä, xingra buxa, ni xingra njumenyu, 'ne hingui cax ni'da ni thixfanjhu, 'ua ja tema cosa gä 'behmu?

Bi 'yembyo xadi p'uya:

—Hin'na, hinte bi m'medi.

36 Mi dahra Jesus, bi 'yembi:

—A nuyä, nu to ja rä buxa, da gats'i. Da gaxrä njumenyu. Nu to hin'yu rä juai, da mä rä pahni ngue da dan'a n'na rä juai.

37 Porque di xi'ahu ngue jatho ngue ga thocä'a te nt'ot'i p'u ja rä Maca Libro ngue ena: "Da tho tengutho n'na rä ts'oc'ei", i ena. Porque nu'a te nt'ot'i ngue ga thocä, jatho ngue di njahma'a.

38 Nu'u yo xadi p'uya, bi 'yembi:

—Ague grä Hmu, ja ua yoho yo juai.

Mi dahra Jesus, bi 'yena:

—Co nu'a 'moŋ —bi 'yembi.

Ra Jesus bi mat'Oja p'u ja ra xequi ni hu ngue Getsemani.

39 Nup'u bi ja ra nyuni mambi o'a m'met'o ra Jesus ja rä mbonza ja yo olivos, ja i map'u rä Jesus, bi mähä yo xadi.

40 Mi zomp'u ha ja ngue da zomp'uya, bi 'yembyo xadi:

—Damj mat'Ojahu ya. Nu'moŋ hingä mat'Ojahu, nthambenitho hindä gue'a gui 'yothu.

41 Bi thohmits'u ni nguep'u rä Jesus. Nup'u bi zöni, tengü ga yap'u da zön'a n'na rä do

'mø bi t'ei. Bi ndantyøhmü p'uya ngue da mat'Oja.

42 Bi 'yena:

—Ague ma Papá'i, nü'mø guí nnu manho, dami yangui ngue'a ra ndate ja ngue ga thocá. Pe hinga nu'a go ga sanná gue'a di nja'a, sinoque nu te guí sannü, gue'a di nja'a —bi 'yena.

43 Bi nü p'uya ngue bi zø'a n'na ra anxé bi 'yε mahets'i, di hatra ts'edi.

44 Nu'a ga ndär'ma n'u rá mmái'a te ja ngue da thogui, man'na ngue rá mmái ga mmat'Oja. Nu'u yø xánthe i ja, i 'yugui so hái, tenguitho 'mø pønná ji p'u ja n'na ra ts'et'i.

45 Mj juadi bi mat'Oja p'uya, bi nangui, bi map'u bí 'buhyø xádi. Nu'u yø xádi p'uya, ya m'í áhá, bi dapra t'áhá ngue ra dummái.

46 Bi 'yembuya:

—¿Hanjá ngue guí áhmi? Dami nangui, guí mmat'Ojahu. Nu'mø hinga mat'Ojahu, nthambenitho hinda gue'a guí 'yøthe.

Ya bi mbenra Jesús.

47 Mente yaui yø xádi ra Jesús, bi zøhna ra Judas ni zi xangu yø ja'i. Guehna n'na nc'ei ja 'de'ma yoho yø xádi ra Jesús. Bi guat'i ngue bi zengua p'u 'bähra Jesús, bi zurpa rá hmi p'uya.

48 Nuná ra Jesús bi 'yembj:

—Ague Judas, con n'na ra beso guí dá ra N'yohu bí 'yε mahets'i ya'mø.

49 Yø amigo ra Jesús m'í nü te bi nja, bi 'yembuya:

—Ague grá Hmü, ¿ua guí nne ga japhu ra juai? —bi 'yembj.

50 Bi gaxrá juai n'na nc'ei rá xádi ra Jesús. Bi zennabí rá 'yεhe ra 'bet'o mmäcja, bi hycjpa rá gu ngue rá n'yci.

51 Pe ra Jesús bi 'yembj:

—Dami hycgui, 'yo gadi japhu —bi 'yembj.

Nuná ra Jesús bi dápá rá gu ná bi thejpa rá gu ngue bi 'yøthe.

52 Nuya yø hmü yø mmäcja, 'nēhyø policia fähra nija, 'nēhyø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija, gá n'í 'yεhra nzite. Ra Jesús bi 'yembj:

—¿Ua guí εmhmu ngue drá begä, ngue guí cahu yø juai 'nε guí cahu yø za ngue guí benngahu?

53 Conque n'na pa ngu n'na pa nmi xännbä ra hya yø ja'i p'u ja ra nija. Uanguí xtá nzá ja xqui benngahu p'u. Pe ya guehna ra ora guí 'yohu naya, ngue nü'mø rá 'bexui i ja rá pähä ra zithu.

Bi manna Bedu ngue hingui padí te'o ra Jesús.

54 Ya bi bentyø ja'i ra Jesús. Bi zixpu ja rá ngu ra 'bet'o mmäcja. Pe ra Bedu, ni 'befa ya'atho p'u ni ma yø ja'i ni zi ra Jesús.

55 Nup'u made ra dathi, bi t'u'a n'na ra sibi ngue bi mihyø ja'i di nhat'i. Xquet'a 'nēhra Bedu bi m'í ngue di nhat'i.

56 Nuná n'na ra xisu ngue ra ganí p'u ja ra ngu, m'í nü ra Bedu ngue hup'u ja ra sibi. Bi za di hetí p'uya, bi 'yembj:

—Nuná ra n'yohu 'bucua, xquet'a rá n'youi ra Jesús.

57 Pe m'í dahra Bedu, bi 'yena:

—Hinj'na cuø, h'indí pacá na ra n'yohu guí mmanya.

58 Mj tho man'na ts'equits'u p'uya, hømbj nü man'na nc'ei p'u m'í hührá Bedu, bi 'yembj:

—Nu'í, xquet'a ni n'youi'u tenna Jesús.

Mj dahra Bedu p'uya, bi 'yena:

—Hinj'na n'yø, hinga 'necá.

59 Mj tho hman'na ora m'mefa p'uya, man'na nc'ei ngut'a bi ma, bi 'yembj:

—Majuani ngue nuná ra n'yohu 'bucua, rá n'youi ra Jesús, porque di nequi ngue ra mmengu Galilea na.

60 Mj dahra Bedu p'uya, bi 'yena:

—Ague n'yø, h'indí pacá tema hya guí nne guí xicya.

Nu'a rá ora'a p'uya, tobe hin maní juadi mmanna Bedu'a te mma, bi mmahra ønj p'uya.

61 Bi 'bätra Jesús ngue bi hyannbu bi hührá Bedu. Ra Bedu p'uya, bi zo rá mmái na ra hya xi xihra Jesús ngue xi 'yembj: “Tobe h'indí mahra ønj, ya xqui cønga nhyundi, guí mma ngue hingui paquí”, xi 'yembj.

62 Ra Bedu p'uya, asta ra zondummai bi bøn'athi.

Ra Jesús rá n'yemmahya yø ja'i.

63 Nu'u yø n'yohu fähra Jesús, i thenni 'nε i pe'mi.

64 Bi gorpa yø dá conna ulu, bi me'mj, bi 'yembj:

—Dami pahya te'o bi mep'a'i ya —bi 'yembj.

65 Xangu m'í da yø hya xifi ngue ga ndenni.

Ya bi 'bup'u ja ra dajunta ra Jesús.

66 Mj necahái p'uya, bi mpeti gátho yø n'yohu di manda p'u ja ra nija, conyø hmü yø mmäcja, conyø xännbate ngue ra ley. Ra dajunta bi nja, ja bi ts'ixpu ra Jesús ngue da t'ørpa ra nt'anni, bi t'embj:

67 —Dami xicje ya ngue'mø gue'e grá Cristo bá εx Oja ngue di ndast'abi, ogue hin'na. ¿Te guí mmanna ra hya naya?

Mj dahra Jesús, bi 'yembj:

—Nu'mø ga xi'ahu ngue guecä, hingui 'yεc'εigahu.

68 Nu'mø xinga øt'ahu n'na ra nt'anni p'uya, xquet'a hingui nne guí mmamhmu'a te ga än'nahu. 'Nε hingui nne guí thøgahu p'uya.

69 Ya ni ma dá zønna ora ya, ngue ra N'yohu bí 'yε mahets'i daní mmip'u ja rá n'yci Oja nuná jase rá ts'edi.

70 Gátho yø ja'i p'uya bi 'yembj:

—¿Ua guí gná ngue gue'e rá Ts'ant'w'i Oja m'ò?

Mí dahra Jesús, bi 'y'embyø ja'í:

—Ahá, go guecá tengutho guí mmamhmu.

⁷¹ Dj n'y'embyø ja'í p'uya:

—¿Tení 'be'a man'na ma testigo ga nnehu ya m'ò? Ya dá øshu ra hya pønná ne ya.

23

Bi ts'ixpu 'buhra Pilato ra Jesús.

¹ Gá bi nangyø ja'í p'uya, bi zixpu 'buhra Pilato ra Jesús.

² Bì mahyø ja'í ngue di yapra Jesús, enyø ja'í:

—Dí tinnbáhe n'na ra hya ná ra n'yohu 'bucua, ngue di ts'onnbá yø mmwi yø ja'í. I embi ngue hingui ja ngue di unyø ja'í a ra menyu áhra dast'abi 'bwa Roma. Xquet'a i mmá ngue guehna ra Cristo ná, i nne da ma ngue n'na ra dast'abi.

³ Ra Pilato bi 'yanna Jesús, bi 'yembj:

—¿Ua gue'e rá dast'abi'í yø judío?

Mí dahra Jesús, bi 'yembj:

—Ahá, go guecá tengutho ra hya guí mmanya —bi 'yembj.

⁴ Ra Pilato bi 'yembyø hmu yø mmácja, da guehmi'da yø ja'í:

—Hín tema ts'oqui dí tinnbá ná ra n'yohu 'bucua —bi 'yembj.

⁵ Pe yø ja'í mahømbi 'yena:

—Nuna ra hya xánnbate p'u ja ra hái Judea ná, di ts'onnyø ja'í ná ra hya ná. Bi fa'a Galilea xánnbate ra hya, asta søcua ya.

Bi ts'ixpu 'buhra Herodes ra Jesús.

⁶ Mí 'yøhra Pilato ná ra hya mmanyø ja'í, bi 'yánnbaya ngue'mø ra mmengu p'u Galilea ná ra Jesús.

⁷ Nu'mø mí xi p'uya ngue ja ra mmengu p'u, bi mánbá ná ra Herodes mí ndast'abi p'u Galilea. Porque ra Herodes, nu'u yø pa'u, mí 'bup'u Jerusalén.

⁸ Ra Herodes, nu'mø mí nu ra Jesús, emmejí di johya. Porque ya rá ya'atho yø pa i nne da nu, ngue øde te mmanyø ja'í t'embj øtra Jesús. Mí tømí ngue da nurpi tema milagro da 'yøt'e.

⁹ Xangu yø nt'änni bi 'yørpe, pe ra Jesús hínje ga ndátho.

¹⁰ Xquet'a 'bup'u yø hmu yø mmácja 'nghyø xánnbate ngue ra ley. Di yapí hín'yu p'u rá nzequí.

¹¹ Nuna ra Herodes co 'nghyø soldado xquet'a hímj nu manho ra Jesús. I thentho, bi hetá n'na rá he mazihotho tengutho rá he n'na ra dast'abi. Ra Herodes mahømbi menhna Jesús, i map'u 'buhra Pilato.

¹² Madague'a mádi nsahmí m'met'o ra Pilato ra Herodes, pe bí n'amigo m'mefa.

Ya nts'änni ngue da tho ra Jesús.

¹³ Nuna ra Pilato bi peti gátho yø hmu yø mmácja, gátho yø ts'ut'abi, gátho mí'da yø ja'í.

¹⁴ Bi 'yembj:

—Ya guá singahu ua ná ra n'yohu 'bucua. Guí emhmu ngue di ts'onnyø ja'í. Pe ní hmi ní dáhu hapu dí ánni, 'ne guí nnuhu ngue hín tema ts'oqui dí tinnbábi ngue'a te gní yapu.

¹⁵ Ní xinga guehra Herodes ngue xtabá ndinnbá rá ts'oqui, porque bi costho hømbi 'yecua. Ja guí nnuhu p'uya ngue hín tema hya di nequí para ngue da t'embj ja te rángue'a ngue da tho.

¹⁶ Nugá ga manda ngue da 'bei, pe ga thøgue.

¹⁷ Ra Pilato i ja ngue da 'yøt'e te ra costum-bre ja yø ja'í, nu'mø ra ngo ngue ra pascua, pa mathøgue n'na ra ofádi.

¹⁸ Gátho yø ja'í p'uya, bí mahra mafi, i ena:

—Nuna ra Jesús da tho ná. Go damí thøhra Barrabás.

¹⁹ Pe nuna ra Barrabás, guehna n'na nc'ej mí ofádi ngue ra 'yøt'í sui, 'ne ra hyote p'u ja ra hñjní.

²⁰ Ra Pilato hømbi xihyø ja'í ngue da zá di thøhra Jesús.

²¹ Pe yø ja'í p'uya, man'na nts'edi ga mafi, i ena:

—Da guatra pont'í. Da guatra pont'í ra Jesús.

²² Rá hyu ndi p'uya, bi 'yenna Pilato:

—¿Pe tema nts'o xa 'yø'na p'uya? Nugá hín tema ts'oqui dí tinnbji ngue da t'embj da tho. Nugá ga manda da 'bei, pe ga thøgue.

²³ Pe yø ja'í hingui sáya ngue mafi, ádi ngue da ma macuati ra pont'í ra Jesús. Nu'a ga mahyø ja'í co 'ne'u yø hmu yø mmácja, bí nja'a te ádi.

²⁴ Ra Pilato p'uya bi zämmi ngue dí nja'a te mmanyø ja'í.

²⁵ Bì ma mathøgue ná ra Barrabás xi manyø ja'í ngue dí nthøgue. Guehna xi jot'í ngue ra 'yøt'í sui 'nghra hyote ná. Go bí ndá ná ra Jesús, i hnepe ngue da tho p'uya.

Ya cuatra pont'í ra Jesús.

²⁶ Nu'mø mí ts'ixra Jesús ngue da tho, bí ntheu p'u ja ra 'yu n'na ra n'yohu xpi 'yøhra 'befi ní hu ngue ra Simu, ra mmengu Cirene. Go bí njapi bí duxra pont'í ná p'uya, ní 'befatho p'u ní ma ra Jesús.

²⁷ Pe xangu yø ja'í bí denni. I ma'a nts'oní yø xisu, tñ yø mmwi ngue te da thøhra Jesús.

²⁸ Pe bi hyetyø ja'í ra Jesús, bí 'yembj:

—Ague gyø xisu guí 'buhmu ua Jerusalén, 'yo guí zomhmu conná ngueque. Sinoque damí nzoní ngue conná ngue 'áhu 'ne conná nguehñ basihu.

²⁹ Porque da 'yøhyø pa guí 'yemhmu: Xanho 'bai te'o hínjo'o yø basi, ogue hímj hya yø basi, ogue hímj satate.

³⁰ Yø ja'j p'uya dā 'yεmbyø t'øhø: "Bá tǎgui, gui soxçāhe". Dā 'yεmbyø nyuni: "Dāmī cogbahe", dā 'yεmbi.

³¹ A nuya ngue hinte gadi ɸph'ā gadi ɸhmū ya, Hague ngu rā n'ū dā tho'a ja rā ts'oqui mø.

³² Xquet'a nī ts'i yoho yø ts'oc'ei ngue 'dap'ū dā duui rā Jesús.

³³ Mī zømp'ū ja rā nyuni gui hutyø ja'j ngue rā Njyaxhmū, ja bī ma maçuati p'ū rā pont'j rā Jesús. Ne'ū yoho yø ts'oc'ei bī ma maçuati rā pont'j, n'na rā n'yēi, n'na rā gaha i gohi.

³⁴ Nu'mø emā cuati rā pont'j rā Jesús, bi 'yεna:

—Mā Papá'i, dāmī pūnba yø ja'j 'bucua, porque nuya hīngui padī te øtya —bi 'yεna.

Yø soldado p'uya bī ma rā taha ngue to xtā rā taha, gue'a dā gacā n'na xequi rā he rā Jesús.

³⁵ Yø ja'j 'bāp'ū p'uya, i hētho. Nu'ū yø judío 'bet'o, i thenthø'ū, i εna:

—Mī mmānna rā n'yohū ngue dā yanyø ja'j. Pē di nyansē ya, ngue'ø majuanī ngue ghehñā rā thanhñī Ojā nuna t'εmbi rā Cristo.

³⁶ Yø soldado p'uya, xquet'a thenñī. Bī guat'ī ngue bī unna vino xā n'ixi dā zi.

³⁷ Bi t'εmbaya:

—Nu'mø gue'e rá dast'abi'ī yø judío, dāmī nyansē ya mø.

³⁸ Nup'ū ja rā ya rā pont'j, bī t'ot'a n'na rā letrero ngue εna: "Nuna rā n'yohū 'bucua, guehñā rā dast'abi yø judío na". Rā letrero p'uya, n't'ot'ī connā hyā ngue rā griego, rā latin, rā hebreo.

³⁹ Nuna n'na rā ts'oc'ei ja cuarbu ja rā pont'j p'uya, xquet'a thenñī, bi 'yεmbi:

—Nu'mø gue'e grā Cristo, dāmī nyansē ya mø. Neçá'be guī nyan'be p'uya.

⁴⁰ Nu'a man'na nc'ei rā ts'oc'ei bi 'yεmbrá amigo di yahñi:

—Nu'j nī xīngui sū Ojā, conque ya guī tup'ū ja rā pont'j ya.

⁴¹ Nugūi ja te rāngue'a ngue dí sāui rā n'ū, porque di jutui'a te xtā øt'ui. Ya nī 'yup'ū'a te dí thohmī. Pē nuna rā n'yohū 'bucua, hñ tema nts'o xā 'yø'na.

⁴² Bi 'yεn'a m'mefa p'uya:

—Ague Jesús, nu'mø rā pa gui søhø ngue guī manda ua, guī mbengui.

⁴³ Mī dahra Jesús, bi 'yεmbi:

—Majuani dí xi'ī, nuya ya gā m'mahmī p'ū mahets'j ya.

Ya bi dū rā Jesús.

⁴⁴ Comā huxyadi, bī mēdi bī m'mexui gā rā ximhāi asta hyū nde.

⁴⁵ Rā hyadi bī m'mexui. Nu'a rā ulu mī zup'ū ja rā goxthi nīja bī hyehmade i gāi ngue bī xet'ī.

⁴⁶ Bi 'yεn'a n'na rá hmafi rā Jesús, bi 'yεna:

—Ague mā Papá'i, dadi fāt'a'j mā tegā ya —bi 'yεna.

Høntho bī man'a p'uya, 'bexpi dū.

⁴⁷ N'na rā capita ngue rā mmēngu Roma bī nu te bī nja, bi 'yεspabi Ojā p'uya, bi 'yεna:

—Majuani ngue nuna rā n'yohū 'bucua, hñ'yu rā ts'oqui na.

⁴⁸ Gā bī nu yø ja'j mī 'bāp'ū te bī nja. Bī ma yø ja'j p'uya, pē patyø tiya ngue tu yø mmūi.

⁴⁹ Gātho'ū yø mpadiui rā Jesús, conyø xisu bá neçā Galilea ngue tenñi ha nī ma, yap'utho bi 'bāi, gā hantho te bī nja.

Ya bi ma nt'āgui rā Jesús.

⁵⁰ Mī 'bū'a n'na rā hoga n'yohū nī hū ngue rā José, mī øt'e te gā mmamp'ū ja rā ley, rā mmēngu p'ū ja rā hñinī Arimatea ja rā hāi Judea. Neñna di manda p'ū ja rā nīja na.

⁵¹ Xquet'a 'neñna mī tø'mi ngue di manda ua Ojā. Janangue hīngui 'būi ngue rā acuerdo'a te rā hya bi ts'āmbū ha bī mpeti yø ja'j.

⁵² Nuna rā n'yohū na, bī ma bá nyaui rā Pilato, bi 'yāpra nt'ēdi ngue dā hyajpu ja rā pont'j rā Jesús.

⁵³ Mī hyajpu ja rā pont'j p'uya, bi 'uennbābī rá do'yo rā Jesús co n'na rā sávana ngue rā hoga ulu. Bi hyaxpu ja rā panteón xi ma nt'a'mī p'ū bī ja n'na rā 'bido ngue bá āgui. Nuna rā panteón, hñjongui o.

⁵⁴ Nde mbēhñ'a rā pa'a, ya dā yətra pa ngue rā ts'āya.

⁵⁵ Nu'ū yø xisu bá neçā Galilea ngue bá n'youi rā Jesús, bī ma bá nu rā n'yāgui. Bī nu ha bi t'āgui.

⁵⁶ Mī zøp'ū ja rā ngu ya yø xisu, bi hocyø 'yεthī māzitho gā yanī ngue dā goxra ánima. Bī nsāya'a rā pa ngue rā ts'āya p'uya, porque gue'a di manda rá ley Ojā'a.

24

Ya bi bēnñate rā Jesús.

¹ Mī hyaxā rā pa ndomingo, zi xuditho bī ma mahøn'a yø xisu p'ū bī o rā Jesús. Bī hyaxyø 'yεthī xi hoqui. Bī mähā mī'da yø xisu.

² Mī zømp'uya, bi dīnī ngue ya n'nannī 'bēnñā do mī nnøpa nju'mī rā panteón.

³ Bi yat'ambo p'uya, pē ya hūmbi dīmp'ū rā Jesús.

⁴ Bī nsū p'uya, hīngui padī te dā 'yøt'e. Mī nu p'uya, 'bāp'ū yoho yø anxē di yoxnī yø he.

⁵ I hēmtho hāi'ū yø xisu ngue εmmēi sū. Yø anxē p'uya, bi 'yεmbi:

—çHanja ngue guī homhmū ua mant'āgui'a ya 'būi?

⁶ Ya hñjo'o ua, ya xā bēnñate. Dāmī bēmhū rā hyā bī xi'āhū 'mø tobe māmbi 'butā Galilea.

⁷ Conque bī mā ngue rā N'yohū bī 'yε mahets'j, mī ja ngue dā ma mađāpi yø ja'j ja

yø ts'oqui ngue di cuatrá pont'i. Rá hyu pa p'uya, di bennate.

⁸ Nu'u yø xisu p'uya, bi zo yø mmui ná rá hya xi man'a m'met'o rá Jesús.

⁹ Nuya yø xisu 'mø mambá pengbu ja rá panteón, nu'a te bá nu, bi xi'u 'de'ma'da nc'ei yø xádi rá Jesús. Bi xifi gátho m'i'da yø ja'i.

¹⁰ Nuya yø xisu bi hyaspabi rá hya ya yø xádi rá Jesús, guehna rá Maya Magdalena, 'nehra Juana, 'nehra Maya rá mamá rá Jacobo, 'ne hmi'da yø xisu p'uya.

¹¹ Pe nuya bi thaspa rá hya p'uya, hingui ec'eitho te mmanya yø xisu. Sinoque enthó: "Hantho loco ya yø xisu", gue emma enthó.

¹² Pe rá Bedu bi bøn'athi, bi ma n'nahmantho p'u bí ja rá panteón. Mí zømp'uya, bi hyet'ambo. Bì nu ngue ya n'nannì 'bønna ulu mant'e rá Jesús. Bì mengbu ha sáya p'uya, pe di 'yøtho hanja'a te xi nja.

Bi ntimmì p'u ja rá 'yu yoho yø xádi rá Jesús ngue manì map'u ja rá hnìni Emaús.

¹³ Nu'a rá pa'a p'uya, yoho yø xádi rá Jesús manì map'u ja rá hnìni Emaús. Nuna rá hnìni ná, di nsocui Jerusalén como 'de'ma'da kilómetro.

¹⁴ Mente 'yo, mente di c'a'a te xi nja.

¹⁵ Nuna rá Jesús mí zà mì zadi, ya 'dap'u nì n'yo.

¹⁶ Madague'a ngue hēti, pe ena te corpatho yø dá ngue hinda badì te'o ná rá Jesús.

¹⁷ Rá Jesús bi 'yánnbaya, bi 'yembì:

—ZTenì 'be'a má hya gadì nxihmì mente guí 'youi ua ja rá 'yu n'yø? Nup'u nná bēngá, ena gue tū nì mmuiui.

¹⁸ Nuna n'na nc'ei nì hu ngue rá Cleofas bi 'yembì:

—Gátho yø ja'i bá 'yo Jerusalén, gá padì te bì nja mantennì pa. 'Nē go guí 'yēnā ngue hingui pahya.

¹⁹ Mì dahra Jesús, bi 'yemp'u yaui:

—ZTema hya n'yø?

Nu'u ts'o p'uya, bi 'yēnā:

—Xigue rá Jesús nuna rá mmēngu Nazaret. Guehna n'na rá n'yohu ngue rá pōngahya Oja, di nēqui ngue ja rá ts'edi ngue bi 'yøtyø milagro, 'nē ja rá ts'edi ngue rá hya bì má. Porque bì nū manho Oja te bi 'yø'te, dá guehyø ja'i bì nū manho te bi 'yø'te.

²⁰ Dì mmāngā'be ngue nu'u yø hmu yø mmācja, dá gue'ma hmuha dī mānda p'u ja rá nja, bi dá rá Jesús. Bi zixpū ja rá ts'at'abi, ja bá ts'ānnbu ngue dá dup'u ja rá pont'i.

²¹ Pe nūgāhe nmì ēngāhe ngue nuna rá n'yohu ná, guehna xtā nyanyø judío ná. A nuyá, ya mangūde bì nja ná rá hya dī xi'a'be ya.

²² Nu'u 'da yø xisu 'da'igu mā nt'ec'eihe, xā pijthogāhe. Porque xā mma mxuditho p'u mambì o rá ánima.

²³ Pe ya hñjonxpā ndìni ngue di op'u. Xpā mmēngbūya, xā xicje ngue xì nū yø anxē. A nu'u yø anxē p'uya, i mma ngue ya 'bøhna rá Jesús.

²⁴ 'Bexque'a p'uya, nu'u 'da má n'yøhe xā mmar' o mambì o rá ánima, pe xā ndìni tengutho rá hya xā mmanyø xisu. Pe rá Jesús ya hñxā hnu ná 'na.

²⁵ Nuna rá Jesús bi 'yembì:

—ZUa hingui ts'u di 'yo nì mmuihu'a te rá hya i ja? ZUa hñjam' o guí øhmū para ngue guí 'yēc'eihu'a te gá rá hya bì manyø pōngahya Oja?

²⁶ ZUa hingui pahmu ngue rá Cristo mí ja ngue dá zà rá n'u hante ngue dī ndast'abi ngue dī mādā ua?

²⁷ Ya bi dū'mì bi xifi gátho'u yø hya nt'ot'i p'u ja rá Macā Libro ngue'a te guí c'a rá Jesús. Bi dunnbabi'a te mmamp'u ja yø libro bi 'yotrā Moisés. Bi sigue bi xi m'i'da yø hya te gá nt'ot'i p'u ja yø libro bi 'yotyø pōngahya Oja.

²⁸ Nu'mø mí zømp'u ja rá hnìni manì ma p'uya, rá Jesús bi 'yø'te ngue enā xø nne dá thogui.

²⁹ Pe nu'u yø n'yohu p'uya, bi japi ngue dī nsāya, bi 'yembì:

—Ma 'daua ga nsāyahū. Guí nnu ngue ya bì nde. Ya nì ma dá dāhra nxui.

Bi yat'ambo rá ngu rá Jesús ngue dī nsāya.

³⁰ Mì mup'u ja rá mēxa p'uya ngue dī nsihmē. Bi hyacra thuhmē, bi ja mammadì Oja. Bi xemp'uya, bi un'na hup'u ja rá mēxa.

³¹ Nu'a rá ora'a p'uya, bi xohyø n'yomifēni ngue bi badì te'o. Pe 'bexpi m'merpatho rá Jesús.

³² Dì n'yembì n'na ngu n'na p'uya:

—Pe uangui hurca má mmuiui mente dará yahū gá rá 'yu, 'nē bi xicui tema hya nt'ot'i p'u ja rá Macā Libro.

³³ Ya hñte mambì dø'mì. Bì mengui 'bexque'a, i má Jerusalén. Bi dñni ngue ya xì mpēt'i 'de'ma'da yø xádi rá Jesús co 'nē'u m'i'da yø n'yohu.

³⁴ A nuya xì mpēt'i p'uya, bi 'yembya ja bi zøhø:

—Majuani xā bēnnate rá Hmu n'yø. Ya xā nnu rá Bedu.

³⁵ A nuya ja bi zø p'uya, xquet'a bì má te xi thop'u ja rá 'yu. Bì má ngue hingui padì te'o ná rá Jesús mente yaui, bi badì, ja gue'mø mí xēnna thuhmē.

Ya bi zømp'u 'buhyo xádi rá Jesús.

³⁶ Mente tobe di yahñitho'u yo nc'ei, ngue mma te xi nū, mī dambēni p'uya, ya 'bāp'u mādē rá Jesús. Bi zēngua p'uya, bi 'yembì:

—Dā hyu nì mmuihu ya —bi 'yembì.

³⁷ A nu'u yø xádi p'uya, di fetyø mmui ngue sū. I enā ngue rá 'yø'a hēti.

³⁸ Pe rá Jesús bi 'yembì:

—¿Hanja ngue guí sũhũ? ¿Hanja ngue guí
εmhmũ ngue hĩmĩmũ juani dí 'bũcã ua?

³⁹ Dami nũrcãhũ mã 'yε 'nεhmã gua.
Gui nũhũ ngue xquethocã. Dami thãnjũ
n'namhmã guĩ nũhũ ngue guecã. A nu'a rã
'yø, rã ndahĩtho'a, hĩn'yũ rã do'yo'a. Pε nugã
guĩ nũhũ ngue drã jã'ĩ.

⁴⁰ Mĩ juadi bi xi'a ngu'a p'ũya, bi 'yũtyø 'yε
'nεhyø gua ha bĩ mε yø clavo.

⁴¹ Pε nu'ũ yø xãdi hĩnga ε'εc'εĩ xãnho,
ngue'a gui johya 'nε εnã sudyø n'yomfεnĩ. Pε
rã Jesũs bi 'yεmbĩ:

—¿Ua hĩngũĩ ts'ũ ua te gã sigã ts'ũ? —bi
'yεmbĩ.

⁴² Bĩ unnã n'na xεqui rã huã ngue nthaxĩ
p'ũya, 'nε bĩ unnã n'na mhmε rã t'afi t'asa.

⁴³ Bĩ hyãmp'ũya, yø hmĩ yø dã yø xãdi p'ũ
ha bi zi.

⁴⁴ Bĩ 'yεmbũya:

—Nũnã te dá thocã ya, guehna rã hya ya
xtã xi'ãhũ m'met'o nã. Ya xtã xi'ãhũ ngue mĩ
jatho dĩ nja'a te nt'ot'i p'ũ ja rã Macã Libro.
Porque rã Moisés co 'nε'ũ mĩ'da yø pøngahya
Oja, bi 'yot'a te ja ngue gã thocã, xquet'a
ngu'a mmãmp'ũ ja yø Salmo.

⁴⁵ Bĩ xojpã yø n'yomfεnĩ p'ũya, ngue dã
dĩnĩ te mmãmp'ũ ja rã Macã Libro.

⁴⁶ Bĩ 'yεmbũya:

—Ya ngu'a nt'ot'i ngue rã Cristo i ja ngue
dã tho. Rã hyũ pa p'ũya, di bεnnate p'ũ dã
nt'ãgui.

⁴⁷ Guehna rã hya dã thaspabi yø ja'ĩ 'bũi
ndap'ũ bi zã yø naciõn, connã nt'εdĩ rã Jesũs,
nũ to dã hyεp'ũ rã nts'o gã 'yo, di pũnnbabi
yø ts'oqui. Pε rã muditho dã manã hya p'ũ
Jerusalén.

⁴⁸ Nũyã, go gui xihmũ yø ja'ĩ nã te gã nũhũ
dá thocã ya.

⁴⁹ Nũnã rã hya bi yat'ãhũ mã Papãgã, gã
ma pεnhnã naya. Pε 'yogui 'uehmũ ua ja rã
hĩnĩ Jerusalén astã gue'mø bĩ n'na'ãhũ rã
ts'edi di 'yε mãhεts'ĩ, ya guĩ mmãhã p'ũya.

Bĩ ma mãhεts'ĩ rã Jesũs.

⁵⁰ Bĩ gujpu mĩ 'bũhyø xãdi rã Jesũs, i map'ũ
jonnã hĩnĩ Betania. Bĩ macyø 'yε p'ũya
ngue di japi.

⁵¹ Mεnte di japũya, hεtho ha i nangũ, bĩ
ma mãhεts'ĩ.

⁵² Mĩ juadi bi ðanne'ũ yø xãdi, bĩ mengui,
i ma Jerusalén. Janjuani ngue di johya.

⁵³ N'na pa ngu n'na pa, i pa niã ngue badi
ja mamãdi Oja.

Ra Xuua

Nana ra Xuua, ja ua yø hya bi 'yo't'i ngue te bi 'yøtrā ra Jesucristo.

Rā Ts'unt'u Oja øt'e ngue fadi hanja Oja.

¹ Nuna rā Ts'unt'u Oja guehna øt'e ngue fadi hanja Oja na. Ya mi 'bu'mø mi nhohra ximhai. 'Dap'u 'buhmi Oja, pe 'nehna Oja na.

² Hante ngue di nhohra ximhai, ya rā n'youi Oja.

³ Go bi hoqui gātho yø cosa ja na, tengutho bá ne Oja ngue bi nja. Nu hangu yø cosa ja ya, hin'yu n'na rā cosa ngue hinxti hoqui.

⁴ Nuna go badi unna 'da'yo te na. Guehna xojpa yø mmui yø ja'i ngue da badi ndana majuaní. Nuna badi unna 'da'yo te, tengutho n'na rā nyot'i ngue xojpa yø mmui yø ja'i.

⁵ Nu rā nyot'i di yorbū ja rā 'bexui, pe hingui hātra 'bexui di 'berpabi'a gui yot'i.

⁶ Nuna Oja, bi menhna n'na rā n'yohu ni hu ngue ra Xuua.

⁷ Bi menhni ngue da xihyø ja'i te'o na da xojpa yø mmui yø ja'i. I nnepe ngue guehna da 'yec'ei gātho yø ja'i na.

⁸ Nuna ra Xuua, hinga guehna ja ngue da xojpa yø mmui yø ja'i na. Sinoque bi 'benhni ngue da xihyø ja'i ndana da xojpa yø mmui yø ja'i.

⁹ Nuna bi zocua ja rā ximhai, guehna majuaní ngue xojpa yø mmui gātho yø ja'i na.

¹⁰ Nuna rā Ts'unt'u Oja bi m'macua ja rā ximhai. Madague'a ngue go bi hocra ximhai na, pe himbi bahyø ja'i te'o na.

¹¹ Bi m'map'u ja rā hai, pe himbi nu manho yø mmenguhū.

¹² Pe nuya to gā bi nu manho, 'ne bi 'yec'ei ngue guehna rā Yante na, guehya bi unna nt'edi bi gohi ngue yø basi Oja ya.

¹³ Nu'a i gohi ngue yø basi Oja yø ja'i, himma 'da'yo 'bui tengutho gā 'bahyø basi yø ja'i, oque dra ja'itho xta nnepe ngue bi njar'u. Sinoque guesc Oja bi ne bi 'yøt'e ngue yø basi yø ja'i.

¹⁴ Nuna øt'e ngue fadi hanja Oja ya, bi nja'i na. Bi m'macua di 'buhmu. Pe dá nuhe ngue maguesc. Maguesc porque rā 'dants'unt'u Oja. Gā majuaní te bi ma, 'ne hinha rā nze:gui di mahyø ja'i.

¹⁵ Nuna rā Xuua, bi xihyø ja'i te'o na, bi 'yembj:

—Nuna ya, guehna nmi mmangā m'met'o naya. Porque ya xta mangā ngue dí ena: “Nuna da ep'u m'mefa, man'na tate na ngue nugā, porque hante ngue gā m'macā, ya mi 'buhna”.

¹⁶ Nu'a te gā badi uni, gā di tocagahu. Badi thjipatho rá mate badi uni hinha rā nze:gui.

¹⁷ Conná nguehra Moisés bi fahrá ley Oja. Pe conná nguehra Jesucristo bi fahrá mate Oja, 'ne bi fahna rā hya majuaní.

¹⁸ Nuna Oja hinjam'mø to di nnu na. Hønt'a rá 'dants'unt'u Oja bi 'bap'u bí 'buhrá Papá, go bi mā hanja Oja na.

Ra Xuua nuna bi 'yøtra nxixya bi ma hanja na ra Jesucristo.

¹⁹ Nu'u yø judío 'bet'o p'u Jerusalén bi menhyø mmácja bi me yø n'yohu ja yø 'befi p'u ja rā nija. Bi map'u 'buhra Xuua ngue bá anni te'o.

²⁰ Ra Xuua p'uya, njuantho bi mā, bi 'yena: —Hinga guecā na rā Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi —bi 'yena.

²¹ Mahømbi 'yānnbaya, bi 'yembj:

—¿Pe te'o'i p'uya? ¿Ua gue gue'e na rā pøngahya Eliás?

Mi dahra Xuua p'uya, bi 'yembj:

—Hinga guecā.

Bi 'yānni mahøn'a p'uya, bi 'yembj:

—Masque gue'e na rā pøngahya ja ngue da ecua mø —bi 'yembj.

Bi 'yena mahøn'a p'uya:

—Hin'na.

²² Bi t'embaya:

—Pe ¿te'o'i p'uya? Dami xicje n'nammā ga haspahe rā hya'u to xpa mcnngāhe. Dami mā te'o'i.

²³ Mi dahra Xuua, bi 'yena:

—Go guecā na bi mmanna pøngahya Isaías ngue bi 'yena: “Dí m'mu'a n'na nc'ei ngue nts'edi di manna hya p'u ja rā dapo. Da 'yena: Dami nsāhu ya, porque ya ni ma da ep'u rā Hmu”, bi 'yena.

²⁴ Nuya yø n'yohu bi ma bá nyauí rā Xuua, guehya yø m'menhni yø fariseo ya.

²⁵ Mahømbi 'yānnbaya, bi 'yembj:

—¿Pe hanja ngue gui øtra nxixya 'mø ngue hinga gue'e na rā Cristo, ni xingrá Eliás, ni xingrá pøngahya dí xi'i?

²⁶ Mi dahra Xuua, bi 'yembj yø ja'i:

—Nugā dí øtra nxixya connā dehe. Pe nuua dí 'buhmu, 'yo ua n'na nc'ei ngue hingui fadi te'o.

²⁷ Nugā dá 'bet'o, pe nuna dí xi'ahu da ep'u m'mefa na. Man'na tate na ngue nugā. ¿Hapu gue gā sucā tengu na?

²⁸ Gā guehya yø hya ja ua bi manna Xuua p'u ja rā hinji Betábara, man'na nguadi rā dathe Jordán mambj øtra nxixya.

Bi manna Xuua te'o na ra Jesús.

²⁹ Mi hyaxpaya, bi nu rā Xuua ngue mmap'u rā Jesús dá zømp'u ha 'bái. Bi xihyø ja'i p'uya, bi 'yembj:

—Nuna rā n'yohu bá ecua ya, guehna da hnoða 'bøt'e naya. Tengutho rā de'yo thop'u ja rā nija ngue pa m'møt'e, di njarbu na.

Porque guehna bá pen'Oja na, ngue di hojpa yø ts'oqui yø ja'i 'bui gá rá ngani nximhái.

³⁰ Guehna dá mmangá 'mø dí xi'ahá naya ngue dí éna: "Nugá dá 'bet'o, pe bá ép'u man'na ra n'yohu táte ngue nugá. Porque hante ngue ga m'muçá, ya mi 'buhna".

³¹ Nugá xquet'a hinmí pacá te'o na t'embj ra Cristo, pe bá 'benngui ngue ga xixyabi yø ja'i, 'ne ga japi gátho yø judío ngue da badí te'o na ra Cristo.

³² Mahombi 'yenna Xuua:
—Dá nugá ra Espiritu Santo bí 'ye mahets'i tengutho n'na rá paloma ngue bi zøp'u 'báhra Jesús ngue dí n'youi.

³³ Nugá tobe hinmí pacá te'o na ra Cristo, pe nu'mø mambá 'benngui ngue ga xixyabi yø ja'i conná dehe, Oja bi 'yengui: "Nuna ra n'yohu gui nnurpi ngue dá zøhra Espiritu Santo p'u ja rá ya, guehna dá japyø ja'i ngue di hatrá ts'edi ra Espiritu Santo na", bi 'yengui.

³⁴ Nguna dá nugá ya, janangue dadi jagá majuaní ngue guehna rá Ts'unt'u Oja na.

Yø mudí xádi ra Jesús.

³⁵ Mi hyaxpaya, mahøn'a 'bap'u ra Xuua n'youi yoho yø xádi.

³⁶ Nu'mø mi nu ngue bi thop'u ra Jesús, ra Xuua bi 'yena:

—Nuna bá écuá ya, guehna bá pen'Oja ngue dá nøpa 'bøt'e yø ja'i na, tengutho rá de'yo thop'u ja rá nija ngue pa m'møt'e.

³⁷ Nuna ra hya bi manna Xuua, mi zä mi 'yø'u yoho yø xádi, bi denña Jesús.

³⁸ Ra Jesús bi nyegui, bi nu ngue ni thenni. Bi 'yembya ni denñi:

—¿Te guí hommi ya?

Nu'u ni denñi bi 'yembi:

—Ague grá xännbate, ¿hapu guí säya?

³⁹ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Ma ga mmähä, ga ut'auí.

Bi me p'uya, bi 'yuti hapu säya. Nu'a ra ora'a, ya mmap'u 'det'a xudi. Pe ja bá the'inde p'u bi zøni.

⁴⁰ Nuna n'na nc'ei bi 'yøde te mmanna Xuua, bi denña Jesús, guehna ra Andre rá n'yohu ra Bedu na.

⁴¹ Nuna ra Andre 'bexpi ma bá honná n'yohu Bedu. Bi 'yembi:

—Dá tingá'be ra Mesías —bi 'yembi.

Nuna ra Mesías i nne dá ma ngue guehna ra Cristo bá ex Oja ngue dí ndast'abi.

⁴² Nuna ra Andre p'uya, bi xixrá n'yohu p'u 'báhra Jesús. Pe mi nu ra Jesús, bi 'yembi:

—Gue'e grá Simu, rá ts'unt'u'í ra Jonás. Nuya gdi hu ngue grá Cefas, 'ne gdi Bedu ya.

Ra Jesús bi xixra Lipe conná Natanael.

⁴³ Mi hyaxpaya, bi map'u ja rá häi Galilea ra Jesús. Hante ngue dá ma, bi nthëui ra Lipe, bi 'yembi:

—Ma ga mmæp'u ga mmagá ague Lipe.

⁴⁴ Nuna ra Lipe, ra mmengü p'u ja ra hñini Betsaida. Xquet'a ra mmengü p'u na ra Andre 'nehra Bedu.

⁴⁵ Nuna ra Lipe bi ma bá honná Natanael. Bi 'yembi:

—Dá tingá'be na ra n'yohu mmamp'u ja ra Maça Libro bi 'yotra Moisés dá gue'u mi'da yø pøngahya. Guehna rá ts'unt'u ra José, nuna ra Jesús ra mmengü Nazaret.

⁴⁶ Mi dahra Natanael, bi 'yena:

—Xip'u Nazaret, ¿ua dá zä dá pømp'u n'na nc'ei ngue xtanho?

Bi 'yenna Lipe p'uya:

—Gue mmæxá gui nnu.

⁴⁷ Mi nu ra Jesús ngue mmap'u ra Natanael dá guarbu 'bui, bi 'yembya:

—Ya gui nnuhu ya, bá écuá n'na ra judío ngue majuaní xanho te ga 'yo, 'ne hinga fëhñitho.

⁴⁸ Ra Natanael bi 'yännbaya, bi 'yembi:

—¿Hague go gni paqui?

Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Conque nu'mø tobe himmaní zo'i ra Lipe ya, dí nnu'i 'mø guí 'bap'u 'báhra za ngue ra igo.

⁴⁹ Bi 'yenna Natanael:

—Ague grá xännbate, gue'e rá Ts'unt'u'í Oja. Gue'e rá dast'abi'i yø judío.

⁵⁰ Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Hønt'a guí 'yec'ei'guí'a ya, ngue dí xi'i ngue dí nnu'i 'mø guí 'bap'u 'báhra igo ya. A nuyá, man'na xanhenni yø cosa gui nnu ya, para ngue man'na gdi pa'di xanho te'ogá.

⁵¹ Mahombi 'yenna Jesús:

—Majuaní dí xi'ahá, gui nnuhu ngue dá xohra c'amahets'i ya. Yø anxé Oja p'uya, ni ma ni 'yep'u 'báhra N'yohu bi 'ye mahets'i.

2

Bi nja n'na ra nthati p'u ja ra hñini Caná.

¹ Rá hyu pa p'uya, bi nja n'na ra nthati p'u ja ra hñini Caná ngue rá häi Galilea. Xquet'a bi m'map'u ja ra nthati rá mamá ra Jesús.

² Xquet'a bi ma mambita ra Jesús conyø xádi, ngue bi map'u ha bi nja ra nthati.

³ Mi guahra vino p'uya, bi 'yembrá mamá ra Jesús:

—Bi guahra vino —bi 'yembi.

⁴ Ra Jesús bi 'yena:

—Ague mamá, ¿hanja ngue go guí xic'a ya? Porque tobe hinguí sønna ora ngue tema hmeya ga øt'á.

⁵ Pe rá mamá ra Jesús bi 'yembyø ja'i nu'u 'uite:

—Damí 'yøt'e te gá dá xi'ahá nu —bi 'yembi.

⁶ Mi jap'u 'dato yø mamohi ngue yø do. Gue'u di usa yø judío'u ngue po rá dehe ga nx'u'ye yø ja'i. N'na ngu n'na'u p'uya häti goho 'däte ogue n'na ciento litro rá dehe.

⁷ Ra Jesús bi 'yembyø 'uite:

—Dami 'yushu ra dehe ya yø mamohi ja ua —bi 'yembj.

Bi yuspuya.

⁸Ra Jesús bi 'yembj mahøn'a:

—A nuýá, hyaspaui zits'u ra mmennigu ya, ngue dá zä.

Bi hyaspabi p'uya.

⁹Ra mmennigu p'uya, bi zä ra dehe ya xi gohi ngue ra vino. Pe hingui padi ha bá thä ra vino. Nu'u to bá ha ra dehe go padi hanja'u. Ra mmennigu p'uya bi zohna novio.

¹⁰Bi 'yembj:

—Gätho yø ja'i, rá maditho di un'a ra vino xanho. Pe nu'u to si ra vino 'mø ya bi zi xangu, ya di un'na ra vino hinga njuani p'uya. Pe nu'i, man'na gue go xcä pestho ra hoga vino ngue rá nzegui.

¹¹Nuna ya guehna rá mudi ra milagro bá ørbu ja ra hnini Caná ngue ra hái Galilea ra Jesús. Ja bi nequi p'u ngue maguesé ra Jesús. Nu'u yø xädi p'uya, man'na bi 'yec'ei ngue guehna rá Cristo na.

¹²M'mefa p'uya, bi map'u ja ra hnini Capernaum, ni n'youi rá mamá, co 'nehyo n'yohu, conyo xädi. Ja bá m'map'u njammü pa p'uya.

Ra Jesús bi 'yet'u mi mpä p'u thinnja.

¹³Ya xmanguerpuho di nsännigo yø judío ngue ra pascua. Ra Jesús bi ma Jerusalén.

¹⁴Nup'u thinnja p'uya, bi dimp'u'u mi pä yø ndani 'nehyo de'yo, 'nehyo paloma. Hup'u ja yø nthuts'i'u di pøspa yø mēnyu yø ja'i yar'u ni 'yehē.

¹⁵Mi nu te jar'u, bi fet'a n'na ra nthahj ra Jesús ngue bi hyøn'athi gätho'u mi mpä p'u thinnja. 'Da i me yø de'yo 'nehyo ndani. Nu'u mađi pähyø mēnyu p'uya, bi c'uaspabi yø mēnyu, bi 'yennba yø mēxa.

¹⁶Nu'u yø mäpaloma p'uya, bi 'yembj:

—Dami jæcui ya te ja ua. 'Yo gui nnøpa täihu ua ja rá ngu ma Papägä.

¹⁷Nu'u yø xädi p'uya, bi zo yø mmui'a te nt'ot'i p'u ja ra Macä Libro ngue ena: "Ma ga 'becä mä te ngue di nnu mansugä ni ngu".

¹⁸Nu'u yø hmu yø judío p'uya, bi 'yøtpa ra nt'änni, bi 'yembj:

—¿Tema milagro gui 'yurcahe n'namhma ga pacähe ngue'mø majuanj Oja di 'da'i ra nt'edi'a te gui øt'e?

¹⁹Mi dahra Jesús, bi 'yena:

—Dami hyømhmu häi ra njja ja ua, 'ne nhyu patho gda hēcä mahøn'a.

²⁰Nu'u yø hmu yø judío p'uya, bi 'yembj:

—Nyote ma'dato njeya i nangra njja ja ua, 'ne go gui 'yena ngue nhyu patho gdi hoqui mahøn'a.

²¹Pe nu'a ra njja bi manna ra Jesús, gue'a rá do'yo bi ma ngue dá thømmi.

²²Janangue nu'mø mi bēnate p'u bi ma nt'ägui ra Jesús, bi zo yø mmui yø xädi'a

te xi xifi. Bi bađi ngue majuanj na ra hyä mmanna Macä Libro p'uya, 'ne'a te xi manna Jesús.

Ra Jesús parpabi yø n'yomfēni yø ja'i.

²³Nuna ra Jesús ya 'bup'u Jerusalén gä i nja ra ngo ngue ra pascua. Xangu yø ja'i bi 'yec'ei ngue guehna rá Cristo na, porque nnu yø ja'i ngue hijnonda zä dá 'yøtyø milagro øtra Jesús.

²⁴Pe nuna ra Jesús hñdi unna mmui ya yø ja'i ya, porque gä patho te mbēnyø ja'i.

²⁵Himma hyoni to dá xi te ja rá n'yomfēni rá ja'i, porque pase te ja rá n'yomfēni n'na rá ja'i.

3

Ra Nicodemo bi nyauj ra Jesús.

¹Bi m'mu'a n'na ra n'yohu ngue ra fariseo ni hu ngue rá Nicodemo. Guehna n'na rá hmu yø judío na.

²Bi ma n'na xui na ra Nicodemo bá nyauj ra Jesús. Bi 'yembj:

—Ague grä xänbate, dí pacähe ngue bá pen'na'i Oja ngue gui nxänngahe. Porque hijnonda zä dá 'yøtyø milagro gui øt'e ngue'mø hingui n'youi Oja.

³Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Majuani dí xi'i, ngue ra ja'i himma 'da'yo di m'mui, hñda zä dá zo rá 'ye Oja.

⁴Ra Nicodemo bi 'yänni ha ránja ra hyä, bi 'yembj:

—Pe xina ra hyä gui mma, ¿ha di njapi? ¿Ua dá zä ngue ma'da'yo hønđi m'mu'a n'na rá daja'i? ¿Ua dá zä hønđa yarbu ja rá mmui rá mamá ngue ma'da'yo dá mi?

⁵Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Majuani dí xi'i, jatho ngue dá ma maxixyabi rá ja'i conna dehe 'nehra Espiritu Santo di unna 'da'yo te, janangue dá zo rá 'ye Oja rá ja'i.

⁶Numø ja bi mihra basi ra ja'itho rá papá, xquetho ngue rá ja'itho rá basi. Pe para ngue ma'da'yo di m'muhra ja'i, hønđra Espiritu Santo dá zä dá 'yøt'a.

⁷Yo gadi 'yøtho na ra hya di xi'i. Gätho yø ja'i ja ngue ma'da'yo di m'mui.

⁸Gui padi ngue ndap'u bi zä 'yo rá ndahi, nup'u go nne di ma. Gui øde ngue di hi, pe hingui padi ha ni 'yehē, ni xingui padi ha ni ma. Njarbatho na rá Espiritu Santo di unna 'da'yo te rá ja'i ya, hñdi nequi.

⁹Mi dahra Nicodemo, bi 'yembj:

—Hñdi pacä hanja na ra hyä gui mmanya.

¹⁰Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Go grä xänbate p'u 'buhyo judío, 'ne hingui pahna ra hya di xi'i ya.

¹¹Majuani dí xi'i, dí mmangähe'a te dí pahme. Nuna te di nnyhe, guehna dađi jahe majuanj na. Pe hingui ec'eiha te di mmangähe.

12 Xi'mø ngue di mmanã ja yø hya ja ngue di nja ua ja ra ximhãi, 'ne hingui ec'eigaha, çgoma gue'mø ga xi'ahua te bi ja mahets'i gui 'yec'eigaha?

13 Hijnjon xpa mmengbu mahets'i, hinda honda N'yohu bi 'ye mahets'i da zã da ma te bi jap'u, porque ja ra ngump'u'a.

14 Nup'u ja ra dapo, ra Moisés bi hocã n'na ra c'eya ngue ra t'egui, bi 'bã'mã n'na ra za bi 'yets'i. Di njarbatho ra N'yohu bi 'ye mahets'i ya, i ja ngue da ma mã'bã'mi ra pont'i di ncuat'i.

15 Ja da thop'u, n'namhma ngue nu te'o gãtho da 'yec'e'i, hĩndi m'medi, sinoque di nja ra 'da'yo te para zantho.

Nuna Oja di mahyø ja'i 'bucua ja ra ximhãi.

16 Janjuani ngue di ma Oja yø ja'i 'bucua ja ra ximhãi. Janangue bã penhua rá 'dants'ant'u ngue da du, n'namhma ngue nu to gã da 'yec'e'i na, hĩndi m'medi, sinoque di nja ra 'da'yo te para zantho.

17 Nuna Oja, himbi benhá Ts'ant'u ua ja ra ximhãi ngue da menhna castigo yø ja'i. Sinoque bã penhua ja ra ximhãi ngue da yanyø ja'i.

18 Nu to gã ec'eibi rá Ts'ant'u Oja, ya hinda ma ra castigo. Pe nuya yø ja'i hingui ec'e'i, ya da ma ra castigo ngue hingui ec'eibi rá 'dants'ant'u Oja.

19 Porque rá Ts'ant'u Oja bã ecua ja ra ximhãi, a nuya yø ja'i hingui ec'e'i ya, gue'a di ma masentencia yø ja'i'a. Tengutho n'na ra nyot'i di nequi gãtho yø cosa, njarbatho naya, bi japi bi bahyø ja'i ngue ja yø ts'oqui. Pe hingui nnu manho yø ja'i nuya sifi ngue ja yø ts'oqui, porque xants'o te øt'e.

20 Nu to gã øtra nts'o hingui nnepe da fadi te øt'e. Janangue hingui nnu manho brã Ts'ant'u Oja, 'ne hingui nne da guarbu ha ya.

21 Pe nuya yø ja'i 'yo manho, cuarbu ha ya rá Ts'ant'u Oja. Porque nnepe da fadi ngue gue'a rá pãhá Oja ørpabi yø ja'i.

Nuna ra Xuua bi 'yøtra nxixya, høn'a mma hanja ra Jesús.

22 M'mefa p'uya, bi mãhä yø xãdi ra Jesús, i ma p'u ja ra hãi Judea. Ja bã m'mup'u njamm'i pa, ja bi ma mãxixyabi p'u yø ja'i.

23 Nuna ra Xuua xquet'a mi øtra nxixya p'u ja ra hãi Enón, ha di ntøt'ui ra hãi Salim, porque xangu yø dehe pop'u. Ja bi ep'u yø ja'i ngue di xixyabi.

24 Tobe him man'i ma fãdi ra Xuua 'mø mi nja naya.

25 Nu 'da yø xãdi ra Xuua, bi njun'mahyaui 'da yø judio ngue ndana man'na xanho ra nxixya øt'e.

26 Bi ma da xihra Xuua p'uya, bi 'yembj: —Ague grã xãnnbate, nuna ra n'yohu gã man'a m'met'o, guehna gã nyãui nu man'na

nguadi ra dathe Jordán, nuya gã ni map'u yø ja'i badi xixyabi ya.

27 Bi 'yenna Xuua p'uya:

—Nuna Oja, ya xpã nzãnnbi n'na ngu n'na ndana gue'a tate ngue mi'da.

28 Ya gã 'yøsehu te dá mangã m'met'o, ngue hinga gueã drã Cristo bã ex Oja ngue di ndast'abi. Sinoque bi ma mã'bet'ogã hante ngue da e'a.

29 Xi'mø ja ngue di nthata n'na ra n'yohu, da ma ra hmute p'u 'bãhrã ndø. Nu'a rá amigo ra n'yohu p'uya, 'bãp'u ngue øde te mma, di johya ngue ya da me rá ndø ra hmute. Di njadã p'uya, dadi johya ngue di ma yø ja'i p'u 'bãhra Jesús.

30 A nuna, man'na di bahyø ja'i ngue tate na, nugã man'na gdã cocã hãi.

Bi manna Xuua ngue bi 'ye mahets'i ra Jesús.

31 Nuna bi 'ye mahets'i, tate na ngue gãtho. A nu rá ja'i ngue ra mmengtu ua ja ra ximhãi, ya ra mmengtu ua'a, 'ne mmanyo cosa ja ua ja ra ximhãi. Pe nu'a bi 'ye mahets'i tate'a ngue gãtho.

32 'Ne i mma te bi nnu p'u mahets'i. Nu'a ra hya bi øde, gue'a mman'a. Pe hijnongui ec'e'i na ra hya i mma.

33 Pe nuya yø ja'i bi 'yec'e'i na ra hya na, guehya haxã njuani ngue majuan'i te bi man'Oja connã guehna ra hya øde i hma.

34 Nuna ra Jesús bã pen'Oja, rá hya Oja mmana. Hinha rá nzequi di hatra ts'edi ra Espiritu Santo ra Jesús.

35 Nuna ra Papã di mãhrã Ts'ant'u, 'ne bi unnã ts'edi ngue di manda'a te gã ja ya.

36 Nu rá ja'i da 'yec'eibi rá Ts'ant'u Oja ja ra 'da'yo te para zantho. Pe nu'a hingui ec'eibi rá Ts'ant'u Oja, hĩndi ntheu'i ra 'da'yo te ra ja'i, sinoque gue'a ra castigo da ja Oja da zãui.

4

Ra Jesús bi ntheu'i n'na ra xisu ngue ra mmengtu Samaria.

1 Bi bahyø fariseo ngue xangu yø xãdi di petra Jesús, 'ne man'na xangu yø ja'i di xixyabi ngue ra Xuua.

2 Pe hingø di jasc ra nxixya ra Jesús, sinoque gue'u yø xãdi di xixyabi yø ja'i.

3 Mi bãhra Jesús ngue ya fadi te øt'e, bã ep'u Judea ngue i ma Galilea.

4 Mi ma p'uya, ja ngue dan'i nthop'u ja ra hãi Samaria.

5 Ni ma da zømp'u ja ra hnini Sicar ngue ra hãi Samaria, ja orbu n'na rá hãi ra Jacob, nuna bi unnã ts'ant'u José.

6 Nuna ra xequi na, jap'u n'na ra poso ngue t'embj bi hocra Jacob. Ra Jesús ya xpi yãp'u ja ra 'yu, bi mij'u ja ra poso. Ya 'dato nde'a ra ora'a.

7 Ya mi hup'u 'mø mi zø'a n'na ra xisu ngue ra mmengu Samaria, ni 'yehra 'yai. Ra Jesús bi 'yembi:

—Daqui ts'u ra dehe ga si —bi 'yembi.

8 Ya xi map'u bi ja ra hnini yø xädi ra Jesús ngue da tänna hmë da zi.

9 Nu'u yø judio di nuu man'uu yø mmengu Samaria, janangue nu'mø mi 'yähra dehe ra Jesús, ra xisu bi 'yembi:

—¿Hanja? Nu'i grá judio, 'ne gui äcra dehe gui si. A nugá p'uya drá mmengugá Samaria.

10 Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Nu'mø ngue gdi padi te di un'Oja ya, ogue gdi padi te'o na ä'i ra dehe da zi, nu'i p'uya gui 'yäcra dehe gui si. A nugá p'uya ga 'da'i ra dehe di unna 'da'yo te.

11 Mi dahra xisu, bi 'yembi:

—Ague zi'ue, pe hin'yu te gdi 'yähra dehe ngue xanhye ra poso. ¿Ha gui hya'a ra dehe di unna 'da'yo te gui 'daqui?

12 Nuna ma mboxitahu ra Jacob, bi zogahe na ra poso ja ua. Ja mi tuxua ra dehe zi si'a. Bi zi yø basi co 'ne'u yø mbo'oni mi si, bi zi ra dehe. ¿Ua ma da'i ngue nu'a ya?

13 Mi dahra Jesús, bi 'yena:

—Nu gátho yø ja'i da zi ra dehe ja ua, mahöndi ntuthe.

14 Pe nu ra ja'i da zi ra dehe ga ungá, hinjam'mø di ntuthe. Porque ra dehe dadi ungá, tengutho 'mø di pøhra dehe mbo rá mmui ra ja'i da zi ngue di unna 'da'yo te para zantho.

15 Mi dahra xisu p'uya, bi 'yembi:

—Ague zi'ue, dami 'dajna ra dehe gui mma, n'namhma ngue ya hinni mantho ga ntuthegá. 'Ne ya hinni mantho ga ma ecá ra 'yai ua ja ra poso ja ua.

16 Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Ga 'yo, bá si ni damme, bá ecua p'uya.

17 Mi dahra xisu p'uya, bi 'yena:

—Hijnjo'o ma damme.

Ra Jesús bi 'yembi:

—Nu'a gui mmana, majuan'i'a ngue hijnjo'o ni damme.

18 Porque ya rá cut'a ni damme xcá m'mahmi. A nu'a gui 'bahmi ya, hinni ndø'a. Ja di nequi p'uya ngue majuan'i gui mma.

19 Bi 'yenna xisu 'mø mi 'yøde te sifi:

—Ague zi'ue, nup'u nná bengá, ena gue gue'e n'na rá pøngahya Oja.

20 Nuya ma mboxitagáhe yø mmengu Samaria, mi thanne Oja ua ja ra nyuni ja ua. Pe nu'ahu ngue gyø judioha, gui emhma ngue nup'u Jerusalén, gue'a ra xequi ja ngue di nthanne Oja'a.

21 Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Dami 'yec'eigui grá xisu, porque da 'yehra ora ngue gui thanneha ra Papá, pe himma hyoni guá emhma ua ja ra nyuni ja

ua, ni xinga guep'u Jerusalén di ja ngue 'be gui mmähä.

22 Nu'u yø mmengu Samaria hingu'i pa Oja i thanne'u. Pe yø judio i pa Oja i thanne. Porque Oja bi zanni ngue da pøn'a n'na nc'ei ra judio ngue dra yante.

23 Pe da 'yehra pa, 'ne ya guehra ora ja p'uya, ngue nu'u majuan'i da danne ra Papá, pe gue majuan'i ngue yø mmui da ndanne. Guehna nepra Papá da 'yøt'e te'o ngue da danne naya.

24 Nuna Oja, hindi nequi na ngue hin'yu rá do'yo. A nu'u yø ja'i thanne Oja, pe gue majuan'i ngue yø mmui da ndanne.

25 Mi dahra xisu p'uya, bi 'yena:

—Nugá di padi ngue ja ngue da ehra Cristo di ndast'abi ua. Nu'mø bá ehna p'uya, go da ma xanho hanja gátho na.

26 Mi dahra Jesús, bi 'yena:

—Nu'a ra Cristo gui mmana, go guecá'a ya.

27 Mente mman'a p'uya, bi zøhyø xädi. Di 'yøtho'u p'uya ngue bi dimp'u mi yau'i n'na ra xisu ra Jesús. Pe hijnombi 'yanni hanja te'be'a madi nxifi.

28 Nuna ra xisu p'uya, bi zop'u rá ts'øye, bi map'u ja rá hnini. Bá xihyø mmenguha, bi 'yembi:

29 —Mmähä ga ma nuha n'na ra ja'i bi xiqui te gátho xtá øt'e. Nthambenitho ngue guehna ra Cristo na.

30 Bi nxyø ja'i p'u ja ra hnini bi zømp'u bi 'buhra Jesús.

31 A nu'u yø xädi ra Jesús bi 'yembi:

—Ague grá xännbate, dami nsihme ya.

32 Pe ra Jesús bi 'yena:

—Nugá jaga n'na ra cosa ga si. Nuna ra cosa na, hingu'i pahma na.

33 A nu'u yø xädi p'uya di n'yembi n'na ngu n'na:

—Rá nzequi 'bai to ya xa 'uini.

34 Pe ra Jesús bi 'yembyø xädi:

—Entho di sihmegá 'mø di ørpabi rá pähä'a bá pengui, 'ne ga juarpabi rá 'befi bi 'daqui.

35 Gui emhma ngue mangoho zana di 'bedi di nja ra nsofo. Pe nugá di xi'ahu, dami hyantha yø ja'i bá ecua. Hinni mantho ga huxha ra pa, ya da 'yec'eigá yø ja'i.

36 Nu'a xofa da hyanná nzäbi. Di njarbøtho ra ja'i di hatra ts'edi yø ja'i ngue da 'yec'eigá ya, xquet'a da hyanná nzäbi. A nu'u yø ja'i ec'eigá di nja ra 'da'yo te para zantho. Janangue nu'a to di dæmra hya, 'ne'a to di hatra ts'edi yø ja'i ngue da 'yec'eigá, 'da gui johyatho.

37 I t'en'a ra hma: "N'nan'yo'a tuhu, n'nan'yo'a xoqui".

38 Nugá di e'ahu ngue gui hathu ra ts'edi yø ja'i ngue da 'yec'eigá. Pe gdi mähä p'u hapu ya xa tho'a n'na ra mamhya. Nu'a ra hya bi dæmi bi man'u, go gui hathu ra ts'edi yø ja'i na ra hya bi xifi.

³⁹ Co nuna ra hya bi manna xisu, xangu yø mmengu Sicar ngue ra häi Samaria bi 'yec'ei ra Jesús. Porque bi 'yenna xisu: "Bi xiqui te gátho xtá øt'e", bi 'yena.

⁴⁰ Mi zøhya yø mmengu p'u ja ra häi Samaria, bi xihra Jesús ngue di n'oxp'u ha bi 'bui. Janangue bi m'map'u nyo pa ra Jesús.

⁴¹ Xangu mi da yø ja i bi 'yec'ei 'mø mi 'yø'a ra hya pønná ne ra Jesús.

⁴² Ya t'embra xisu p'uya:

—A nuya di ec'ei gáhe ya, pe hinga hont'a ra hya gá xicje nná ec'ei gáhe ya, sinoque ya di øshe ra hya mmanya. Ne di pahme njuani ngue guehna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi ná, 'ne guehna ra yante ua ja ra ximhäi ná.

Ra Jesús bi 'yøthebi rá ts'ant'u n'na ra n'yohu.

⁴³ Mi tho'a nyopa p'uya, bi thop'u Samaria ra Jesús, i mpa p'u ja ra häi Galilea.

⁴⁴ Porque ya xi mansé ra Jesús ngue n'na rá pøngahya Oja hinguí hnu mansu p'u ja rá xequi bi m'mui.

⁴⁵ Nu'mø mi zømp'u Galilea, bi nu manho yø mmengu p'u, porque 'nehya ya xi ma ra ts'annigo ngue ra pascua bá njap'u Jerusalén. Ya xi nurpi te xi 'yørbu ja ra ngo.

⁴⁶ Bi mengra Jesús, i map'u ja ra hnini Caná ngue ra häi Galilea, nup'u bá øt'e ngue bi gohi ngue ra vino ra dehe. Nuna n'na ra n'yohu ngue ra mmengu Capernaum i ja rá 'befi xanhets'i, di mpehmi rá gobierno. I si n'na rá ts'ant'u ma di hyenni.

⁴⁷ Nuna ra n'yohu p'uya bi 'yøde ngue ya bi zøp'u Galilea ra Jesús, xpí 'ye'a Judea. Bi ma bá nu p'uya, bá äpra mate ngue da ep'u ja rá ngu da 'yøthebi rá ts'ant'u, porque ya ja ngue da du.

⁴⁸ Ra Jesús bi 'yena:

—Nu'mø ngue hingdi nnuha yø milagro di øt'á, ya hinguí 'yec'ei gáhe.

⁴⁹ Nuna ra n'yohu p'uya bi 'yembra Jesús:

—Ague n'yø, 'yørcá ra mate mme nts'edi, ne da du ma ts'ant'u.

⁵⁰ Mi dahra Jesús, bi 'yembj:

—Ni ma ni ngu ya. Nu ni ts'ant'u guí mma, ya bi zá ya.

Nuna ra n'yohu p'uya bi 'yec'ei te bi manna Jesús. Bi ma rá ngu.

⁵¹ Nu'mø ni ma da zønná ngu ra n'yohu p'uya, bi ma yø hnuqu di c'at'ui, bi 'yembj:

—Ya bi zá ni ts'ant'u —bi 'yembj.

⁵² Nuna ra n'yohu p'uya bi 'yanni tema ora bi zá. Bi t'embaya:

—Comma yoto nde mande bi bønná pa mi n'youi.

⁵³ Bi ben'a ra n'yohu p'uya ngue gue'a ra ora bi manna Jesús ngue ya bi zá na rá ts'ant'u mi u. Gátho'u to 'bap'u ja rá ngu p'uya, gá bi 'yec'ei ra Jesús.

⁵⁴ Nuna bi 'yø'mø mambá pengbu Judea ra Jesús. Ya rá yondi na ra hmeya bi 'yørbu ja ra häi Galilea p'uya.

5

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu tudyø gua.

¹ M'mefa p'uya, bi nsännigo yø judio. Janangue nuna ra Jesús bi ma Jerusalén.

² Nup'u Jerusalén pop'u n'na ra dehe guí nhuti conna hya ngue ra ebreo "Betesda". Pop'u jonna goxthi guí nhuti ngue rá Godthi yø De'yo. Ja jap'u cut'a yø 'døscuangu di thesra dehe.

³ Nup'u ja yø 'døscuangu ja 'bomp'u xangu yø dárquēhi. 'Bomp'u yø xáda, 'bomp'u xannunts'i, 'bomp'u tudyø gua. I tøm'i ngue di 'yanna dehe.

⁴ Porque njandyatho mi sø'a n'na ra anxé ngue anna dehe p'u po. Nu'a ra dárquēhi rá mudi da yørbu ja ra dehe 'mø bi 'yani, dá zá ndana bi zá man'u di hembj.

⁵ Mi 'bemp'u n'na ra n'yohu ngue ya n'näte ma de'ma hyato njeya ma di hyenni.

⁶ Nu'mø mi nu ra Jesús ngue 'bemp'u, bi ba di ngue ya rá ya'atho yø pa ma di hyenni. Bi 'yännbaya, bi 'yembj:

—¿Ua guí nne da zá i n'yø? —bi 'yembj.

⁷ Mi dahra dárquēhi p'uya, bi 'yena:

—Ague n'yø, hinjo'o to di cühnu ja ra dehe 'mø bi 'yani. N'na ndi ngu n'na ndi di ena ngue ga cühnu ja ra dehe 'mø bi 'yani, n'nan'yo'a ni 'bet'o.

⁸ Bi 'yembra dárquēhi ra Jesús:

—Damí nanguí. Caxni fidi, ni ma.

⁹ 'Bexque'a ra ora' p'uya, bi zá ra dárquēhi. Bi gaxra fidi, bi ma. Pe ra pa ngue rá ts'äya'a ra pa bi n'øthe ra Jesús.

¹⁰ Nuya yø hmu yø judio p'uya, bi 'yembra n'yohu mi' u:

—Hinda zá guí caxni fidi ya, porque ra ts'äya ra pa ja p'uya.

¹¹ Bi 'yenna n'yohu p'uya:

—Nu'a ra n'yohu bi 'yøthegui, gue'a bi xiqui ngue ga caxma fidi, ga mma.

¹² Bi t'ännbaya, t'embj:

—¿Te'o na en'i guí caxni fidi, guí mma?

¹³ Pe nuna ra n'yohu p'uya, hinguí padi te'o na xi 'yøthe, porque xangu yø ja i 'yop'u, 'ne ya xi ma ra Jesús.

¹⁴ M'mefa p'uya, nuna ra n'yohu xi 'yøthe ra Jesús bi nthui p'u ja ra nija. Bi 'yembra:

—Ya bi zá i n'yø. Pe 'yo njimantho guí øtra ts'oqui, n'namhma ngue him man'na guí mma man'u.

¹⁵ Nu'mø mi 'yø'a te bi sihna ra n'yohu xi t'øthe, bi ma bá xipyø hmu yø judio ngue guehna ra Jesús xi 'yøthe.

¹⁶ Janangue bi mudi honnbabi rá gua ra Jesús, porque t'embj ngue di mpætho 'mø ra pa ngue ra ts'äya.

17 Pe ra Jesús bi 'yena:

—Da guehna Papáá dj mpetho asta guehya, da guecá p'uya dadi mpefi.

18 Nuná ra hya na p'uya, guehna ga nne yø hmu yø judío ngue da hyo. Porque t'embj ngue hinga hõndra pa ngue ra ts'aya hinguj supj, sinoque di upi ngue j mma ngue 'da'iguui Oja, ngue mma ngue Oja rá Papá.

Bi 'yuhrá ts'edi rá Ts'unt'u Oja.

19 Mj nya ra Jesús, bi 'yena:

—Majuani dí xi'ahu ngue rá Ts'unt'u Oja hinda zá te da jase. Tengutho nnurpi otrá Papá, gue'a øt'a. Janangue nu'a te otrá Papá, xquet'a gue'a otrá Ts'unt'u'a.

20 Nuná ra Papá dj mahrá Ts'unt'u 'ne uti te gá øt'e. A nuyá, man'na xta nhenni mi'da da 'yudi, asta gadi 'yøthohu 'mø gá nuhu.

21 Nuná ra Papá, øt'e ngue di bennate yø ánima. Njarbatho rá Ts'unt'u Oja ya, nu to da nepe di bennate, da 'yøt'e.

22 Nuná ra Papá hijnonni ja'i di sentencia na. Nu'a rá Ts'unt'u go bi unná ts'edi ngue go da zanna sentencia'a.

23 Porque nnepe ngue go da hnu mansu na rá Ts'unt'u, tengutho ga hnu mansu rá Papá. Nu'a hinguj nnu mansu brá Ts'unt'u Oja, ya himma juani ngue nnu mansu brá Papá bá penhi.

24 Majuani dí xi'ahu, nu ra ja'i ørpabi masu ra hya dí mmangá, 'ne ec'ei'a to bá penngui, ya ja ra 'da'yo te para zantho ra ja'i. Ya hinda ma ra castigo. Ya bi mpommi ra sentencia mi ja, ya ja ra 'da'yo te para zantho.

25 Majuani dí xi'ahu, da 'yehra ora dj nja te dí mma, 'ne ya da guehra ora ja p'uya. Nu yø ja'i 'bøhya tengutho 'mø ya xandu, pe nu'mø bi 'yøhra hya mmanná Ts'unt'u Oja 'ne da 'yec'ei, ya di t'unna 'da'yo te.

26 I ja rá ts'edi ra Papá ngue di unna 'da'yo te yø ja'i. Njarbatho rá Ts'unt'u ya, bi unná ts'edi ngue di unna 'da'yo te yø ja'i.

27 'Ne bi unná ts'edi ngue go da zanna castigo'a, porque gue'a rá N'yohu bi 'yø mahets'i'a.

28 'Yo gadi 'yøtho na ra hya dí xi'ahu. Porque da 'yehra ora ngue nu'u xandu, da 'yø'mø bi zo'a rá Ts'unt'u Oja.

29 Da pømp'u da nt'águi. Nu'u xa n'yo manho, di bennate ngue ma'da'yo dí m'mui. A nu'u xa n'yo mant'so, di bennate ngue da ma ra castigo.

Bi nepe da bahyø ja'i ngue ja rá ts'edi ra Jesús.

30 Nugá hinda zá ga sãnse te ga øt'e. Ga øt'á ra ts'ut'abi, pe gue ma'bejpagui. Nu te ga sãnná dj nja, gue'a dj nja'a, pe gue da gue'a ni 'yup'u. Hinda zá ga sãnse te ga øt'e. Nu'a te nnumanho ma Papá bá penngui, gue'a ga øt'a.

31 Nu'mø dadi jase majuani te dí mmangá, 'yogui 'yec'eigahu 'mø.

32 Pe 'bu hman'na di ja majuani te'ogá. 'Ne dí pacá ngue majuani te gá mmanna conná ngueque.

33 Conque gá 'yethu to bá ørpa ra nt'anni ra Xuua. Nuná p'uya, nu'a te ra hya bá ma, gá majuani.

34 Pe nugá himma hyoni ngue toni ja'i di ja majuani te dí mmangá. Nu'a ra hya bj manna Xuua conná ngueque, gue'a dadi benn'nah'u'a ya, n'namhma ngue gui 'yec'eihu na ra hya na, 'ne guehna gdi nyamhmu na.

35 Nuná ra hya bi manna Xuua, tengutho n'na ra nyot'i ngue di petyø 'ue, ja gá mpetihu p'u bi nya'a. Gá johyahu n'na ts'uquits'u ngue te bi ma.

36 Pe nugá, nuya yø hmeya dí øt'e ngue hijnonda zá da 'yøt'e, guehya di ja majuani te dí mmangá ya. Nuná ra hya bj manna Xuua, zits'utho na. Nuya yø hmeya dí øt'á, ma Papá di 'bejpi ngue ngu'a ga øt'e. Ja di nequi p'uya ngue majuani bá penngagui ma Papá.

37 Nuná ma Papá bá penngui, go di ja majuani te dí mmangá na. 'Ne hinga como quiera gui ørpahu ra hya na. Porque hijnam'ni mo gui nnuhu na.

38 Pe nuná rá hya bá penhi, hinguj nne gui 'yøhmu. Porque hinguj nne gui 'yec'ei te dí xi'ahu, 'ne nugá rá m'menhigá ra Papá.

39 Nu'ahu gadi ja ndummai gadi xahmu ra Macá Libro gui cahu, porque ja gui nne gui timhmu p'u hanja ngue ja na ra 'da'yo te para zantho i ja. Conque nuná ra Macá Libro gadi xahmu, nu'a to mmanna hya nt'ot'i p'u, go guecá'a.

40 'Ne hinguj nne gui 'yec'eigahu, n'namhma ngue dj nja'ahu ra 'da'yo te.

41 Nugá hinda honi to da 'yescui.

42 Nugá dí padj ngue hin gadi mahmu Oja.

43 Nugá, ma Papá bá penngui, pe hinguj ec'eigahu. Nu'mø toni n'yohu da ehc ngue rá hyase da ma, man'na go gui ec'eihu'a p'uya.

44 Hague da nzá gui 'yec'eigahu ngue'mø gadi nnu manhose n'na ngu n'na'ahu, 'ne hinguj honi ha dí nu manho'ahu Oja.

45 'Yo gui ena ngue go ga yap'ahu p'u ha 'bøhma Papá. Nu'a, hin'na'a. Nu'a di yap'ahu, gue'a rá Moisés gui ena ngue gui nnoxa'a ya.

46 A nu'mø gdi ec'eihu na ra hya bj manna Moisés, xquet'a 'necá gui 'yec'eigahu 'mø. Porque bi 'yotra hya p'u ja ra libro ra Moisés ngue j mma te'ogá.

47 Pe nu'mø hinguj ec'eihu na ra hya bi 'yotra Moisés, lhague da nzá gui 'yec'ei te dí xi'ahu 'mø?

6

Ra Jesús bi 'yøt'e ngue bi nsihme cut'a mahuhqi ma'yohu.

1 M'mefa p'uya, nuna ra Jesús bi 'dasra zabi Galilea, nuna ja man'na ra thuhu, ni hu ngue Tiberias.

2 Xandongu yø ja'i bi denni, porque nnu yø ja'i ngue øthe yø dårquchi.

3 Bi map'u bi ja n'na ra nyuni ra Jesús, ja i mmihmi p'u yø xädi.

4 Ya xma nguerpätho di nsännigo yø judío ngue ra pascua.

5 Mi nu ra Jesús ngue xandongu yø ja'i mmap'u ni denni, bi 'yembra Lipe p'uya:

—¿Haru ga tämhmu ra thuhme da zi ya yø ja'i bá ecua ya?

6 Nguna bi xifi, porque nne da nu te da manna Lipe. A nuna ra Jesús ya padj te ja ngue da 'yø'te.

7 Pe ra Lipe bi 'yena:

—Nu'mø ngue da thänna thuhme'a te di mporta yo ciento ma pa ra nzäbi, händi zädi ngue da zi 'da'i zits'u yø ja'i.

8 Nuna n'na nc'ei yø xädi ra Jesús, guehna ra Andre rá n'yohu ra Bedu. Bi 'yena:

9 —Bucua n'na ra ts'unt'u ha cut'a yø thuhme 'ne yoho yø huä. Pe haru gue da goxna, xandongu yø ja'i 'bucua —bi 'yembi.

10 Mi dahra Jesús, bi 'yena:

—Damj xihma yø ja'i ngue gä da mi.

Comma cut'a mahuahä yø ja'i bi mip'u ja ra 'batha.

11 Nuna ra Jesús bi hyan'u cut'a yø thuhme, bi ja mammadj Oja. M'mefa p'uya, bi unyø xädi ngue di darpi gätho yø ja'i da zi p'u hudj. Xquet'a ngut'atho yø huä bi darpabi yø ja'i da za. Bi nsahua yø ja'i hont'a hangu bi ne bi za.

12 Nu'mø mi nniya yø ja'i, bi 'yembyø xädi ra Jesús:

—Damj pethu yø thuhme bi bongui, n'namhma ngue hinte di n'antho.

13 Cut'a nthuhme bi ma nsenj ngue bi zi yø ja'i. Nu'u bi bongui, 'de'ma yo canasta yø thuhme bi bongui.

14 Mi nu yø ja'i ra milagro bi 'yøtra Jesús, bi 'yenyø ja'i p'uya:

—Majuani ngue guehna ra pøngahya Oja mi ja ngue da ecua ja ra ximhäi na.

15 Bi zänyø ja'i p'uya ngue xta nzixra Jesús, xti japa nts'edi ngue di ndast'abi. Pe nu'mø mi badi te sänyø ja'i p'uya, bi zop'u yø ja'i ra Jesús, bi ma mayä ra nyuni.

Bi n'yo maxøts'e ra dehe ra Jesús.

16 Nu'mø mi dahra nde, nu'u yø xädi ra Jesús bi map'u brä ja ra zabi.

17 Pe ra Jesús hinni zorp'u 'buhyo xädi, 'ne ya bi nxui. Nu'u yø xädi p'uya, bi yut'a n'na ra barco, bi ma ngue di 'dasra dehe da zømp'u ja ra hñinj Capernaum.

18 Bi müdi bi n'yo n'na ra ndønthi p'uya, bi nangyø fanthe.

19 Nu'mø mi n'yo'a cut'a o 'dato kilómetro p'u ja ra dehe, bi nu p'uya ngue mmap'u

ra Jesús da guatra barco, ni 'yo maxøts'e ra dehe. Bi nsu'u yø xädi p'uya.

20 Pe ra Jesús bi 'yembi:

—Go guecä. Ogui suhu —bi 'yembi.

21 Nu'u yø xädi p'uya, ra ndi johya ngue ya mmap'u ra Jesús, da zømp'u ja ra barco. N'na zihmantho bi zøn'a nneguj haru manj ma p'uya.

Yø ja'i emmei honna Jesús.

22 Mi hyaxpuya, nuya yø ja'i xpi gop'u man'na nguadi ra dehe ya padj ngue honda n'na ra barco mi jap'u, gue'a bi 'yo yø xädi ra Jesús. Pe ra Jesús bá cohi.

23 Ya himma ya'atho p'uya, bi zø hmi'da yø barco bá nexpu ja ra hñinj Tiberias, bi zøp'u ja ra xequi bi ja mammadj Oja 'mø bi 'ujnyø ja'i.

24 Nuya yø ja'i ya, mi nu ngue hñjo'o p'u ra Jesús, ni xinga guehyø xädi di 'bap'u. Bi 'yo'u yø barco bi zø p'uya, bi ma da homp'u Capernaum.

Nuna ra Jesús, guehna ra hme di unna 'da'yo te na.

25 Mi zøm man'na nguadi ra zabi yø ja'i p'uya, ja ni dimp'u ra Jesús. Bi 'yännbaya, bi 'yembi:

—Ague grä xännbate, ¿ha bi nja gui søcua ya?

26 Mi dahra Jesús, bi 'yembyø ja'i:

—Majuani di xi'ahu, gui honju ya, porque ngue gä nsihme 'ne gä nniyahu. Hingue masque gnj hyonju ngue di tinni mmuihu hanja ya yø hmeya di ø'te.

27 'Yo 'be go gadi ja ndummäi ha gdi tihmw'a ra hme da thogui. Sinoque damj ja ndummäi ha gdi tihmw'a ra hme di nja para zantho, nuna guehna di 'da'ahu ra 'da'yo te na. Nuna guehna ra hme di 'da'ahu ra N'yohu bi 'ye mahets'i na. Porque nuna Oja ra Papä, guehna bi 'dacä ra ts'edi ngue ngu'a ga ø'te.

28 Bi t'ännbaya, bi t'embj:

—¿Te 'be'a ja ngue ga ø'tähe p'uya para ngue da numanho Oja ya yø hya nneque ga ø'tähe?

29 Mi dahra Jesús, bi 'yena:

—Nu'a ra hya nne Oja gu 'yøthä, gue'a ngue gui 'yec'ihw'a to bá penhni.

30 Bi t'embaya:

—¿Tema hmeya gui 'yø'te ga nnugähe, n'namhma ja ga ec'ei'ähe p'uya? ¿Te 'be'a da zä gui 'yø'te?

31 Conque ma mboxitahu, bá nsihme p'u bi ja ra dapo, tengutho nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue ena: "Nuna ra Moisés bi unyø ja'i ra hme bi 'ye mahets'i", i enna hya.

32 Mi nya ra Jesús, bi 'yena:

—Majuani di xi'ahu, nuna ra Moisés hingö bi unna hme bi 'ye mahets'i na, sinoque guehna ma Papägä bi un'a. 'Ne guehna

majuani ngue di 'da'ahua ra hme bi 'ye mahets'i na.

³³ Porque nu'a ra hme di un'Oja, gue'a bi 'ye mahets'i'a, guehna di unna 'da'yo te yø ja'i 'bucua ja ra ximhai.

³⁴ Bi t'embuya:

—Ague gra hmu, zant'a gui 'dacje na ra hme gui mmam'mø.

³⁵ Mi dahra Jesús, bi 'yembyø ja'i:

—Nugä guecä'a ra hme di unna 'da'yo te. Nu ra ja'i da denngagui, hinjam'mø di ntuma nthuhu. Nu'a da 'yec'eigui, hinjam'mø di ntuthe.

³⁶ Pe nu ya di xi'ahu ngue hingui ec'eigahu, madague'a guí nnuha te di ø't'e.

³⁷ Nu'u yø ja'i bi dācā ra Papā tenngā'u. Nu'u to tenngui, hinjonda 'yembi: “Yo gui tenngui”.

³⁸ Porque himbi benngā mahets'i ngue da gue'a te mā pāhāse ga ø't'e, sinoque dā ehē ngue ga ørpabi rá pāhā'a to bá penngui.

³⁹ Pe nu'a te rá pāhā mā Papā bá penngui, i nne'a ngue nu'u yø ja'i bi dāqui, hinjondi m'medi, sinoque ga ø't'e ngue di benngate 'mø ra pa rá nze'gui.

⁴⁰ Nu'a te rá pāhā'a to bá penngui, guehna ngue di nja ra 'da'yo te para zantho te'o gā da bađi te'o'a rá Ts'ant'u Oja 'ne da 'yec'e'i. Nugā ga ø't'e ngue di benngate 'mø ra pa rá nze'gui.

⁴¹ Gue'a ga nzahyø judío na ra hya bi manna Jesús, di øpi ngue bi 'yena: “Go guecä'a ra hme bi 'ye mahets'i”.

⁴² Di n'yembuya:

—¿Ua hinga guehna ra Jesús, rá ts'ant'u ra José na? A nuju p'uya, di pahmu rá papá 'nehra mamá na. ¿Hanja ngue ena ngue bi 'ye mahets'i 'mø?

⁴³ Mi nya ra Jesús, bi 'yena:

—Yo nimantho guí nemhyah.

⁴⁴ Nu'mø hinna ngue hra Papā bá penngui da 'yø't'e ngue di ntetyø ja'i, ya hinjonda denngui. Pe nu'u tenngui, nugā ga ø't'e ngue di benngate 'mø ra pa rá nze'gui.

⁴⁵ Nuna ra hya nt'ot'i p'u ja yø libro bi 'yotyø pøngahya Oja, i ena: “Nuna Oja, da 'yø't'e ngue da bahyø ja'i hanja na”. Janangue nuyá, nu to gā øde te mmanna Papā, 'ne da 'yēt'a mmui ra hya xännbabi, gue'u tenngā'u.

⁴⁶ Hingue masque to ya xpā nnu'a ra Papā. Sinoque nu'a bi 'yep'u 'bu Oja, gue'a go pa'a.

⁴⁷ Majuani di xi'ahu, ngue nuya yø ja'i ec'eigā ya, ya ja ra 'da'yo te para zantho.

⁴⁸ Go guecä'a ra hme di unna 'da'yo te.

⁴⁹ Conque nu mā mboxitahu p'u ja ra dapo, bi zi n'na ra hme bi 'ye mahets'i. Pe himbi m'mui para zantho, sinoque bi du dam'mefa.

⁵⁰ Pe nuna ra hme di mmangā, guehna bi 'ye mahets'i na. Nu to da zi na ra hme naya, ya hinda du.

⁵¹ Nugä guecä'a ra hme bi 'ye mahets'i, madague'a drä ja'igä. Nu to da zi na ra hme na, di m'mui para zantho. Nu'a ra hme ga ungä p'uya, guehna mā do'yogā na. Dađi ungä mā do'yo para ngue di nja ra 'da'yo te yø ja'i 'bucua ja ra ximhai.

⁵² Di njun'mahyase yø judío p'uya, di n'yembi:

—¿Pe ua da zä di 'dacju rá ngø 'mø ngue ga sahu? —di n'yembi.

⁵³ Mi nya ra Jesús, bi 'yembyø ja'i:

—Majuani di xi'ahu, jatho ngue gui saphu rá ngø ra N'yohu bi 'ye mahets'i, 'ne gui siphu rá ji, n'namhma ngue di nja'ahu ra 'da'yo te.

⁵⁴ Nu'a da zacä mā ngø 'ne da zicä mā ji, ya ja ra 'da'yo te para zantho ra ja'i. 'Ne ga ø't'e ngue di benngate 'mø ra pa rá nze'gui.

⁵⁵ Porque mā ngögä, majuani ngue guehna nnøpa nts'ihme yø ja'i na. Mā jigä p'uya, gue'a gui thocra duthe yø ja'i'a.

⁵⁶ Nu ra ja'i da zacä mā ngø 'ne da zicä mā ji, guehna di n'yogä'be na.

⁵⁷ Nu mā Papā i 'bai, 'ne di 'bucä connā ngue'a. Nuna mā Papā bá penngui para ngue ga japi di m'mui te'o da zacä mā ngø.

⁵⁸ Janangue ja n'na ra hme bi 'ye mahets'i ngue di unna 'da'yo te para zantho. Nuna ra hme na, hinga ngu'a ra hme bi zi'u mā mboxitahu 'ne siempre bi du dam'mefa.

⁵⁹ Nuna ra Jesús, nguna ra hya bi xännba yø ja'i bi mpeti p'u ja ra nja Capernaum.

Ra Jesús bi manyø hya ngue ra te para zantho.

⁶⁰ Nu'mø mi 'yøhyø ja'i na ra hya bi nxännbate ra Jesús, nu'u yø ja'i tennbu ni ma, xangu bi 'yena:

—Nuna ra hya mmanya, xanhenngitho di fahna. ¿Hague da mba'a n'na'a te mmanu?

⁶¹ Bi bahra Jesús ngue di njun'mahya yø ja'i co nuna ra hya bi mā. Bi 'yännbaya, bi 'yembi:

—¿Ua guí mbøcuchu nguehna ra hya naya?

⁶² ¿Tegue ngu guí mbemhmu 'mø guí nnuha ra N'yohu bi 'ye mahets'i ngue honda mengui di map'u bi 'yehē?

⁶³ Hønsē ra Espiritu Santo di unna 'da'yo te. Nuna ra hya di xi'ahu ya, i nne da mā ngue gui 'yec'eigahu, hingue di en'ahu ngue gui saju.

⁶⁴ Pe nuya 'bu i'da ngue hingui ec'eigahu.

Bi manna nguna ra Jesús, ngue ya m'met'o mi pađi ndana gue'a hingui ec'e'i, 'ne pađi te'o ja ngue di dā.

⁶⁵ Bi 'yembuya:

—Janangue ya xtā xi'ahu m'met'o ngue nu'mø hinna ngue hra Papā da 'yø't'e ngue di ntetyø ja'i, ya hinjonda denngui.

⁶⁶ Bexpi madi bi go'a nxatha xangu yø ja'i mi tenna Jesús. Bi zop'u p'uya, ya hinga 'dap'u n'youi.

67 Nunā rā Jesús bi 'yānya 'de'mā yoho yō xādi, bi 'yēmbi:

—¿Ua xquet'a guí nne gui 'yōthū tengutho otyō ja'í ngue hēgā p'ū?

68 Bi dahra Bēdu p'uya, bi 'yēmbi:

—Ague grā Hmū, hīnjon man'nā dā zā gā tēnnāhe. Nunā rā hyā guí mma, rā hyā ngue rā 'da'yo te para zāntho na.

69 A nugāhe p'uya, dí ēc'ēlgāhe 'nē dí pahme ngue rā Ts'ant'u'í Oja.

70 Mī dahra Jesús, bi 'yēmbiyō xādi:

—Nugā go dā huan'naha 'de'mā yo nc'ēi. A nunā n'nā nc'ēi ngue'āhū ya, rā pāhā rā zithū ōrpe.

71 Ra Jesús bi manna rā hyā nā, pē nunā bi mā, guehna rā Judas Iscariote rā ts'ant'u rā Simū nā. Porque rā Judas guehna ja ngue di dā rā Jesús, 'nē guehna n'nā nc'ēi'ū 'de'mā yoho yō xādi nā.

7

Nī xīngā gue'u yō cū rā Jesús di ēc'ēi.

1 M'mefa nā rā hyā nā p'uya, bi n'yop'u ja yō xēqui ngue rā hāi Galilea rā Jesús. Pē hīngui nne dā n'yop'u ja rā hāi Judea porque nne di nhotē yō hmū yō judío.

2 Ya xma nguerpūtho dī nsānigo yō judío nguehna rā ngo mahōqui yō ngumpaxi.

3 Nu'ū yō cū rā Jesús bi 'yēmbi:

—¿Hanja ngue n'nadua guí 'bui? Damī pōngua nī ma Judea, n'nāmha ngue 'nē'ū yō ja'í ēc'ēi'í p'ū, dā nū te guí ōt'e.

4 Nū rā ja'í nne ngue dā fādī te gā 'yo, hīngā nt'aguītho dā 'yōt'a te ōt'e. Ya guí otya tengu ya, pē gue dā badī gātho yō ja'í nā te guí ōt'e.

5 Ngūnā bi xifi porque nī xīngā gue'u yō cū di ēc'ēi.

6 Mī dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Tobe hīngui sōnna ora gā mmagā p'ū guí xicui. Pē nū'āhū, hōnt'a gomā ora sā ngue guí mmāhā.

7 Nu'āhū, hīngui nnu man'u'āhū yō ja'í. Pē nugā nnu man'ugā yō ja'í, porque dadī jagā majuanī ngue xants'o te gā 'yo yō ja'í.

8 Nī mähā rā ngo ya. Nugā hīngā mma porque tobe hīngui sōnna ora gā mmagā p'ū.

9 Mī juadi bi xihyō ja'í nā rā hyā nā p'uya, bā cop'ū Galilea rā Jesús.

Rā Jesús ya 'bup'ū ha bi nsānigo yō judío.

10 Mī juadi bi ma rā ts'ānigo yō cū rā Jesús, xquet'a 'ngēse rā Jesús bi ma rā ts'ānigo. Bi 'yōt'e ngue hīngui pahyō ja'í ngue 'yop'ū, ya mme nt'aguītho gā 'yo.

11 Nūya yō hmū yō judío homp'ū ja rā ngo ngue'mō di 'yop'ū rā Jesús. Dī n'yēmbi:

—¿Harū 'bū'a rā n'yohū'a? —dī n'yēmbi.

12 Nup'ū ha 'bahyō ja'í, xāngu to di c'a nā rā Jesús. 'Bū i'da ēnā: “Rā hoga n'yohū'a n'yō”. Pē mī'da p'uya i ēnā: “¿Tegue drā hoga n'yohū'a nā 'mō, hante gue hātýō ja'í”, i ēnā.

13 Pē nūya yō ja'í nnu manho rā Jesús, hīngui nnepe dā fādī ngue nnu manho, porque supyō hmū yō judío.

14 Comma emāde rā ngo 'mō mī yārbū ja rā nīja rā Jesús ngue bi nxānngate.

15 Nu'ū yō judío, di 'yōtho'a te rā hyā mmanna Jesús, dī n'yēmbi:

—¿Harū go bā hā'a rā hyā mmanna? 'Nē hīndī nnuhū ngue xtā mma rā xādi.

16 Mī dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Nunā rā hyā dī xānngatēgā, hīmma hyasegā nā. Nu'a bā pēnngui, go rā hyā'a.

17 Nu'mō to dā ne dā 'yōrpabi rā pāhā Oja, guehna dā bahna ngue'mō nī 'yōp'ū 'bū Oja nā rā hyā dī xānngate, ogue mā hyase dī mma.

18 Nū rā ja'í ngue rā hyase mma, gā 'yōt'e ngue dā nū manhose yō ja'í. Pē nū'a di ja ndummāi ngue dā hnu manho'a to bā pēnhnī, guehna majuanī rā hyā mmanna. 'Nē hīn temā fēhni dā thīnnbi.

19 ¿Ua hīmma juanī ngue bi 'da'āhū rā ley rā Moisés? Conque nū'a rā ley'a, hīnjongui pōnī ngue gdi ēc'ēihū'a ya yō hyā mman'a. ¿Hanja ngue guí nne gui hyojū, guí ēnjū ngue hīndī ēc'ēigā te mmamp'ū ja rā ley?

20 Mī dahyō ja'í p'uya, bi 'yēmbi:

—Rā ts'onthī guí n'youi ya. ¿Te'o guí ēnā ngue nne dā hyo'i?

21 Mī dahra Jesús, bi 'yēmbi:

—Hōnda n'nā rā hyā dā ōt'ā 'mō rā pa ngue rā ts'āya, 'nē gā gadi 'yōthohū.

22 Nunā rā Moisés, bi zoc'āhū n'nā rā hmēpya, nī hū ngue rā circuncisión, madague'a hīngo bi fat'a, sinoque gue'u yō mboxita bi futi. Janāngue njap'ū guí mmēpyahū yō ts'ant'u 'mō bi m'mūi, madague'a di tocabi rā pa ngue rā ts'āya, pē ngutho guí mmēpyahū.

23 A nūyā, para ngue hīngui 'dasthohū'a te mmanna ley bi 'yotra Moisés, guí mmēpyahū n'nā rā ts'ant'u 'mō bi m'mūi, madague'a rā pa ngue rā ts'āya. ¿Hanja ngue guí sacjū ngue dā ōthegā n'nā rā n'yohū 'mō rā pa ngue rā ts'āya 'mō?

24 'Yo hōntho guí nnuhū n'nā rā cosa sā 'bexqui haxhū rā güēnda. Nu'mō guí nne gui hyaxhū rā güēnda, pē 'bet'o nmajuanī gdi padī hanja'a te guí mmāmhmū.

Bi mā hapū rā mmēngu rā Jesús.

25 Bi mudi dī n'yānni 'da'ū yō mmēngu Jerusalén, dī n'yēmbi:

—¿Ua hīngā guehna nthonī ngue dā tho nā 'mō?

26 Pē ya 'bahnu ya, ya yahū yō ja'í 'nē hīnte xifi. ¿Ua di ēc'ēi yō ts'at'abi ngue dā guehna rā Cristo nā 'mō?

27 Pē dí pahmū hapū rā mmēngu nā. A nū'mō bā ē'a rā Cristo, hīnjonda badī ha di 'yē'a.

28 Nup'u ja ra nija mi xännbate ra Jesús, mi 'yode te mmanyò ja'i. Bi ts'edi bi 'yembi:

—Ya guí ena ngue guí pahmu ha dá ecä. Pe himma partesc ngue dá ecä. Sinoque dá ecä ngue nuna majuaní Oja i 'bui, guehna bá penngá na. Pe hinguí pahmu te'o na.

29 Nugá go dí pacá te'o na, porque ja dá ecä p'u bí 'bu'a, 'ne go bá penngá'a.

30 Co nuna ra hya na p'aya, bi ne xti bentyò ja'i ra Jesús ngue xta ngot'i. Pe hijnombi bent'i porque him maní zóhrá ora.

31 Xangu yò ja'i bí 'yec'ei ra Jesús ngue guehna ra Cristo na. Dí n'yembi:

—Nuna ra n'yohu 'bucua, ya otyò hmeya tengutho t'emi da 'yotra Cristo 'mò bá ehé.

Yò fariseo bi menhyò policia di bentra Jesús ngue da got'i.

32 Nuya yò fariseo bi 'yode te mmanyò ja'i ngue embi guehna ra Cristo na ra Jesús. Yò fariseo p'aya, conyò hmu yò mmäcja bi menhyò policia di bentra Jesús ngue da got'i.

33 Mi nya ra Jesús, bi 'yembyò ja'i:

—Zits'arbu guí nnuju ua guí 'bahmu. Ya himma ya'atho ga mmagá p'u bí 'bu'a to bá penngui.

34 Gui hyonju p'aya, pe ya hinha gui tinju, porque hinda zá guí thohmu p'u ha ga m'mucä.

35 Dí n'yänse yò judío p'aya, di n'yembi:

—¿Hapu go dí ma na p'aya, ngue ena hinga timhmu ha dí ma? ¿Ua daní mpa man'na nguadi yò hai yar'atho ngue da xännba ra hya yò judío da timp'u? ¿Ua gue gue'u yò mmenguhä da ma dá xännbi?

36 ¿Mbe te nne da manna ra hya xicju na, ngue ena: “Gui hyonju, pe ya hinha gui tinju, porque ya hinda zá guí thohmu p'u ha ga m'mucä”?

I pøhra dehe di unna 'da'yo te.

37 Nuna rá nzequi ra pa ngue ra ngo, guehna ra pa embyò ja'i ngue tate ra danngo na. Nuna ra pa na p'aya, bi nangra Jesús, bi ts'edi bi 'yembyò ja'i:

—Nu'mò te'o tütthe ya, dá ecua di nsithe.

38 Nu ra ja'i ec'eigá ya, nup'u ja rá mmui ra ja'i tengutho 'mò di pøhra dehe ngue di unna 'da'yo te. Porque ngu'a mmanna Maca Libro.

39 Nuna ra hya na, bi ne bi ma ngue nu to dá 'yec'ei, ya di n'youi ra Espiritu Santo. Porque tobe him maní ma mahets'i ra Jesús ngue da pennbabí ra Espiritu Santo yò ja'i.

Hinga 'da'igu mmanyò ja'i.

40 Mi t'ohna ra hya mmanna Jesús, bi 'yenn'da yò ja'i p'aya:

—Majuaní ngue nuna ra n'yohu na, guehna rá pøngahya Oja mi ja ngue dá ecua ra ja ximhäi na.

41 Mi'da yò ja'i p'aya, bi 'yena:

—Nuna ya, guehna ra Cristo naya —bi 'yena.

Pe mi'da yò ja'i di n'yembi:

—Himma juani'a. Porque ra Cristo hinga Galilea di 'y'e'a.

42 I mmamp'u ja ra Maca Libro ngue nuna ra Cristo, dá guehna n'na rá mbom'meto ra dast'abi David. 'Ne drá mmengu Belén nup'u ja ra mmengu ra David.

43 Ya hinga n'nat'a mmanyò ja'i ngue di nxifi te'o na ra Jesús.

44 Bi ne 'da yò ja'i xti bentra Jesús ngue xta ngot'i, pe hijnombi bent'i.

Yò ts'ut'abi hinguí ec'ei ra Jesús.

45 Nu'u yò policia bá nexpu ja ra nija, bi mengui bi zomp'u 'bahyò fariseo conyò hmu yò mmäcja xi menhni. Bi t'embya:

—¿Hanja ngue hinguá sihu p'aya?

46 Mi dahyò policia, bi 'yena:

—Pe hijnam'mò ha di t'ode dá man'a n'na ra ja'i tengu mmanna ra n'yohu na.

47 Yò fariseo p'aya bi 'yembyò policia:

—Xquet'a 'ne'ahu ya bá thä'ahu ya.

48 Ya guí nnuhu ngue hijnongui pøni ngue di ec'ei'u ma hmuhu na ra n'yohu na, ni xinga gue'u yò fariseo di ec'ei na.

49 Pe nuya yò ja'i ec'ei na ra n'yohu na, guehya hinguí pahra ley ya, 'ne guehya yò ja'i dá ma ra castigo ya.

50 Nuna ra Nicodemo, guehna bi ma n'na xui bá nyaui ra Jesús, xquet'a yò n'yohu yò fariseo na. Bi 'yenna p'aya:

51 —Nup'u ja ra ley dí cahu, mmamp'u ja ra ley ngue hinga sä dá ma mäsencia n'na ra ja'i, mente tobe hinguí ja ra ts'ut'abi ngue dá t'ode tema hya dá man'a ma yapi.

52 Bi t'embra Nicodemo p'aya:

—¿Xquet'a 'ne'i grá mmengu Galilea 'mò? Damí xädi te mmanna Maca Libro. Ja guí nnu'p'u p'aya ngue hinga n'na rá pøngahya Oja ni bøn'a Galilea.

N'na ra xisu ngue ra 'yots'om'mäi bi ts'ixpu 'buhra Jesús.

53 Bi ma yò ngu n'na ngu n'na yò ja'i.

8

1 Pe ra Jesús bi map'u bí ja ra nyuni ja ra mbonza ja yò olivos.

2 Mi hyaxpua, ya necahäi, bá pengui, bi zop'u ja ra nija. Bi guat'i gätho yò ja'i p'u ha 'bui. Bi mihra Jesús ngue bi xännba ra hya yò ja'i.

3 A nu'u yò xännbate ngue ra ley conyò fariseo, bi zispabi n'na ra xisu xi ma mabent'i, ngue xi thinnbabí n'na ra n'yohu hingra ndò. Bi ma ma'bä'mi p'u made na ra xisu p'aya.

4 Bi t'embra Jesús:

—Ague grá xännbate, nuna ra xisu 'bucua, bi ma mabent'i 'mò mi thinnbabí n'na ra n'yohu ngue hingra ndò.

5 A nup'u ja ra ley bi 'yotra Moisés, ja mmamp'u ngue da tho ya yø xisu njap'u, ngue da 'bundo. Xi'i, ¿te guí mmanãa ra hya naya?

6 Bi xihna ra hya na, porque nne da nurpi ngue'mò hinga gue'a ra hya da manãa Jesús, para ngue da zã di yapi. Nunã ra Jesús bi ndoqui, ot'a hãí connã saha.

7 Pe hinguí sãya'u yauí ngue änni temã hya da ma. Bi m'mã p'uya, bi 'yembj:

—Nuaa guí 'bãhmã ya, nu'mò 'bucua n'na nc'ei ngue hinjam'mò di òtra ts'oqui, gue'a rá müdi da mando ra xisu'a —bi 'yembj.

8 Bi ndojtho mahøn'a p'uya, ngue ot'a hãí connã saha.

9 Pe mî 'yø'a ra hya sihyø ja'i p'uya, bi dâr'man'u yø mmui yø ja'i porque pađi ngue gã ja yø ts'oqui. Bi bønî 'da mî'da p'uya. Rã müdi bi bønnyø daja'i. Nu'mò mî bønî gãtho p'uya, bi gosc p'u ra Jesús co 'nehra xisu ma yapi bi goscuí p'u.

10 Mî guxrã ya ra Jesús, bi nu ngue hinjongui 'bup'u, ya mahøndra xisu 'bup'u. Bi 'yembuya:

—Ague grã xisu, ¿haru 'bu'u mađi yap'a'i ya? Ya hinjombj zãnni ngue da tho'i ya 'mò.

11 Mî dahra xisu, bi 'yena:

—Ya hin'na ya, grã hmu.

Bi 'yembrã xisu mahøn'a ra Jesús:

—Ni xinga guecã ga sãnni ngue da tho'i ya. Ni ma ya, pe 'yonj mantho høngu'i òtra ts'oqui.

Da xojpa yø mmui yø ja'i ra Jesús.

12 Nunã ra Jesús, mahømbj zohyø ja'i, bi 'yembj:

—Nugã ga øt'e nne da xohyø mmui yø ja'i. Nu ra ja'i da dengui, guehna ra ja'i di nja ra 'da'yo te na, pe ya hinñi mantho di n'yo man'to ra ja'i.

13 Yø fariseo bi 'yembrã Jesús:

—Nu'i gadi jase majuaní ra hya guí mma. Hinte di müui ra hya guí mma.

14 Mî dahra Jesús, bi 'yembj:

—Nunã ra hya dí mmangã, di müui na, madague'a dađi jase majuaní ra hya dí mma. Pe nugã dí pađi ha dá ehẽ, 'ne dí pađi ha nnã ma. Pe nu'ãhu hinguí pahmu ha dá ecã, ni xinguí pahmu ha nnã magã.

15 Nu'ãhu guí hãxhu ra güenda tengutho ga hyaxra güenda yø ja'i ua ja ra ximhãi. Nugã hinjondí haspa ra güenda.

16 A nu'mò xinga hãxã ra güenda, nu te ga sãnnã ngue di nja, pegue dra hya njuantho ga sãnni. Porque hĩndi 'dase ga hãxã ra güenda. Nunã ra Papã bá peñngagui, guehna 'da gda hãxã'be ra güenda na.

17 Nup'u ja ra ley guí çahu, nt'ot'i p'ura ra hya ngue nu'mò yoho yø testigo 'da'igu mma, jatho ngue da t'ec'ei te mma.

18 A nuyã, guecã dađi jase majuaní ra hya dí mmangã. Nunã ra Papã bá peñngui, 'nehna di ja majuaní ra hya dí mmangã na.

19 Bi t'embuya:

—¿Haru go 'bãhñi Papã?

Mî dahra Jesús, bi 'yena:

—Nu'ãhu hinguí paçju, ni xinga guehna ma Papãgã guí pahmu. Nu'mò ngue gdi paçju, xquet'a 'nehma Papãgã gdi pahmu 'mò.

20 Nu'mò mî xãnnbã ra hya yø ja'i p'u ja ra nija ra Jesús, guehya yø hya ja ua bi xifi. Bi m'mã p'u ja yø njãmnyu ngue ra ofrenda. Pe hinjombj bent'i ngue xtã ngot'i, porque tobe him manj zønnã ora.

Hĩnda zã da denyø ja'i p'u di ma ra Jesús.

21 Mahømbj 'yembyø ja'i ra Jesús:

—Ga mmagã, 'ne gui hyonju. Gui tuhu, pe himma hoquitho ni ts'oquihu. Nup'u ha gda magã, hĩnda zã guí tenngaha.

22 Yø judío p'uya, di n'yembj:

—¿Ua da zã di nhyose nu, ngue hĩnda zã ga tenhna ha di ma?

23 Mî nya ra Jesús, mahømbj 'yembj:

—Nu'ãhu, gyø mmenguhu ua ja ra ximhãi. Pe nugã drã mmengugã mahets'i. Nu'ãhu gyø mmenguhu ua ja ra hãí, pe nugã hĩndrá mmengugã ua ja ra ximhãi.

24 Janangue nugã dí xi'ãhu ngue guí tuhu 'ne himmã hoquitho ni ts'oquihu. Guehna hinguí nhohni ts'oquihu na ngue hinguí ec'ei gaha ngue di mma te'ogui.

25 Bi t'ãnnbaya, bi t'embj:

—¿Pe te'oi p'uya?

Mî dahra Jesús, bi 'yembj:

—Ya xtã xi'ãhu m'met'o te'ogã.

26 Xangu mî'da yø hya da zã ga xi'ãhu, 'ne da zã ga hats'ãhu ra güenda. Pe nunã ra hya dí xicã yø ja'i ua ja ra ximhãi, guehna ra hya dí ode mman'a to bá peñngui, pe gue majuaní ra hya mman'a.

27 Pe himbj ðinyø mmui yø ja'i ngue guehna rá Papã j mma.

28 Janangue bi 'yembj:

—Nu'mò gã cuathu ra pont'i ra N'yohu bí 'ye mahets'i, guí pahmu te'ogã p'uya. Hĩnda zã ga sãñse ra hya ga mma. Nunã ra hya xãngagui ra Papã, guehna dí mmangã na.

29 Porque dí n'yogã'be'a to bá peñngui. Nugã hinguí hegase ma Papã, porque nu te nnu manho, que'a zant'a dí øt'a.

30 Mî manna ra hya na p'uya, xangu yø ja'i bi 'yec'ei ra Jesús.

Bi manna Jesús ndana gue'a yø basj Oja.

31 Ra Jesús bi 'yembyø judío xi 'yec'ei:

—Nu'mò hinguí hyehmu na ra hya dí xi'ãhu ya, majuaní ngue gue'ãhu ma xãdi'ãhu 'mò.

32 'Ne gui pahmu xanho na ra hya majuaní. Nunã ra hya majuaní p'uya, guehna da yan'ãhu na.

³³ Mj dahyø ja'i, bi 'yembj:

—Nugåhe yø mbom'meto gåhe ra Abraham. 'Në hñjam'mø to xtå ø't'e ngue ma hmuhe. ¿Hanja'a guí mma ngue guí ena da ma nhyanigåhe?

³⁴ Nunå ra Jesús bi 'yembyø ja'i:

—Majuani dí xi'åhu ngue nu to gå øtra ts'oqui, guehya ya xa mbent'ui ra ts'oqui ya.

³⁵ Nu ra ja'i ngue ra hñiquitho, 'bøp'u ja rá ngu rá hmu, hñguj zamp'u ja ra ngu na ra hñiqui. Pe nu'a ngue rá ts'ant'u ra hmu, zamp'u ja rá ngu'a.

³⁶ Janangue nuyá, nu'mø ngue da yan'åhu rá Ts'ant'u Oja, ya majuani gá nyamhmu'mø.

³⁷ Nugå dí paði ngue yø mbom'meto'åhu ra Abraham. Pe guí nne guí hyoju, porque hñguj nnu manhoå ra hya dí mmangå.

³⁸ Ya dá xi'åhu te gå dí nnugå p'u bi 'båhma Papá. Pe nu'åhu gadi siguetho guí øth'u'a te xi'a ní papåhu.

³⁹ Mj dahyø ja'i p'åya, bi 'yembj:

—Nu'a ma papågåhe gue'a ra Abraham.

Måhømbi 'yenna Jesús:

—Nu'mø ngue dyø basi'åhu ra Abraham, dague'a te bi 'yøtra Abraham guí 'yøth'u'mø.

⁴⁰ Pe nuyá guí nne guí hyoju. Conque dí xi'åhu ra hya majuani, nunå ra hya dí øcå mman'Oja, guehna dí xi'åhu na. Pe nu'a guí nne guí 'yøth'u ya, hñga ngu'a bi 'yøtra Abraham.

⁴¹ Nu'åhu guí øth'u tengutho ø'ni papåhu.

Måhømbi 'yenyø ja'i p'åya:

—Nugåhe, hñdyø thimbasitho gåhe. N'nat'a ma papågåhe 'bui, gue'a Oja'a.

⁴² Måhømbi 'yenna Jesús:

—Nu'mø ngue mmajuani ngue guehna Oja ni papåhu, gadi maçju'mø. Porque nugå dá øcå p'u 'bui Oja, 'në ya dí 'bucua ya. Hñnda sånse ngue dá øcua, sinoque Oja bá benngui.

⁴³ ¿Hanja ngue hñguj sá guí tímhmå na ra hya dí mmangå? Hñguj tímhmå hanja ra hya, porque hñguj nne guí 'yøthmu na ra hya dí xån'naåhu.

⁴⁴ Nu'a guí nnøpa papåhu, gue'a ra zithu'a. Nu'a ra hya nnu manho na p'åya, guehna guí nne guí 'yøth'u na. Nunå ra zithu, guehna ra hyote na asta guep'u bá fudi. Hñjam'mø dí mman'a te majuani. Nu'mø ya, gå ra fehni gå ya. Gå rá hyase ga ya porque ra fehni. 'Në guehna nnøpa papå'u to mmanna fehni na.

⁴⁵ Pe nugå ngue majuani na ra hya dí xi'åhu, hñguj øc'ei gåhu.

⁴⁶ Gåtho'åhu ya, hñjondå bønñi da 'yengui ngue ja ma ts'oqui. Xi'mø ngue majuani ra hya dí xi'åhu, ¿hanja ngue hñguj øc'ei gåhu'mø?

⁴⁷ Nu'a rá basi Oja ya, gue'a dí ho da 'yøde te mman'Oja'a. Pe nu'åhu ngue hñgyø basi'åhu Oja, janangue hñguj nne guí 'yøthmu ra hya mman'Oja.

Ya mj 'båhra Cristo hante dí m'måhra Abraham.

⁴⁸ Mj dahyø judío p'åya, bi 'yembra Jesús:

—Ni 'yup'u te dí mmangåhe ngue grå mmengü p'u ja ra häi Samaria, nu'i guí n'youi ra ts'onthi.

⁴⁹ Mj dahra Jesús, bi 'yembj:

—Hñ teni ts'oqui dí n'yogå'be. Nu'a te dí øt'a, dí nnu mansugå ma Papá. Pe nu'åhu hñguj nnu mansuju.

⁵⁰ Nugå hñdi honi ha dí nu mansugyø ja'i. Nunå Oja go honngui ha dí nu mansugå yø ja'i na. 'Në haxta ra güenda Oja ya, te'o ngue hñguj sugui.

⁵¹ Nugå majuani dí xi'åhu ngue nu to ørpa masu ra hya dí mmangå, guehna ra ja'i hñjam'mø da du na.

⁵² Mj dahyø judío p'åya, bi 'yembj:

—A nuyá, dadi seguragåhe ya ngue guí n'youi ra ts'onthi. Xi ra Abraham 'në gåtho m'i da yø pøngahya xa m'mai, gå xa ndu. Nu'i p'åya guí ena: "Nu'a to da 'yørpa masu ra hya dí mmangå, guehna ra ja'i hñjam'mø da du na", guí ena.

⁵³ ¿Ua man'na go ma da'i ngue'a ma papågåhe Abraham? A nunå bi du. 'Nëhyø pøngahya xa m'mai gå xa ndu. ¿Te'o guí ena ngue gue'e'mø?

⁵⁴ Mj dahra Jesús, bi 'yembyø ja'i:

—Nu'mø ngue go gdi honi ha dí nu mansugå yø ja'i, hñte dí muui'mø øscå yø ja'i'mø. Pe nu'a honi ha di hnu mansugå, guehna ma Papågå na. Nunå guí ena ngue ni Ojåhu.

⁵⁵ Pe hñguj pahmu na p'åya. Nugå go dí pacå na. Nu'mø ga ena ngue hñdi pacå Oja, xquet'a dí fehni gå'mø tengutho'åhu ngue gyø fehnihu. Pe nugå majuani dí pacå na, 'në dí ørpa masu te xiqui.

⁵⁶ A nunå ma mboxitahu ra Abraham, bi johya na ngue mambå øp'u ra pa ga socå ua. Bi badi hanja, janangue emmei bi johya.

⁵⁷ Mj dahyø judío p'åya, bi 'yembra Jesús:

—Tobe hñguj 'bui' nyote ma'det'a njeja, 'në go guí 'yena gå nu ra Abraham.

⁵⁸ Mj dahra Jesús, bi 'yembyø ja'i:

—Majuani dí xi'åhu ngue ya nmi 'bucå hante dí m'måhra Abraham.

⁵⁹ Bi gaxyo do yø ja'i p'åya, ngue da mando ra Jesús. Pe ra Jesús bi thop'u maðe ha 'båhyø ja'i, bi bømp'u ja ra nija, bi ma.

9

Ra Jesús bi 'yøthe n'na ra n'yohu ngue ra xadå.

¹ Nup'u ni nthohra Jesús, bi nu n'na ra n'yohu ngue ra xadå asta gue'mø mambå mi.

² Bi 'yånya yø xadi p'åya, bi 'yembj:

—Ague grå xånnbate, ¿hanja ngue ya ra xadå'mø mambå mihna ra n'yohu na? ¿Ndanå gue'a ja rá ts'oqui, guehna ra n'yohu,

ua rá papá, ua gue rá mamá ja rá ts'oqui ngue bi njap'u?

³ Mí dahra Jesús, bi 'yēnā:

—Hīn'í nxādā nā rá n'yohu ngue conná ts'oquise, ogue rá ts'oqui rá papá ogue rá mamá. Sinoque bí nxādā para ngue conná nguehnu dá fādí ngue ja rá ts'edi Oja ngue te dá 'yøpe.

⁴ Mēnte jap'u rá tiempo ya, jatho ngue ga ørpabi rá 'bēfi'a to bá penngui. Porque dá 'yēhra pa ngue ya hīmma nzā te ga pēfi.

⁵ Mēnte dí 'bucua ja rá xīmhai, ma ga øt'e ngue dá xohyø mmi' yø ja'í.

⁶ Mí juadi bí manna rá hya nā, bi zo'a hāi rá jīnī rá Jesús. Bi 'yøtra bōhāi conná jīnī, bi gospa maxøts'e yø dá rá xādā.

⁷ Bi 'yēmbūya:

—Ní ma ya, bá nxādā p'u ja rá dehe Siloé —bi 'yēmbi.

Nūnā rá Siloé ga mbøni ngue “Bi 'benhni”. Nūnā rá xādā bí ma bá nxādā. Mambá pengui, ya zø yø dá.

⁸ A nu'u yø besino p'uya, 'nē hmi'da yø ja'í ya mī pađi ngue mará xādā, gā dī 'yēmbi:

—¿Ua hīnga guehna rá nhyaxā limosna nā?

⁹ Mí'da yø ja'í p'uya, bi 'yēnā:

—Guehnu.

Pē mī'da yø ja'í bi 'yēnā:

—Guehnu p'u guí nēqui, pē gue hīnga guehnu.

Pē nušē nā mará xādā p'uya, bi 'yēnā:

—Ahá, go guēcā —bi 'yēnā.

¹⁰ Ya bi t'ännbūya, bi t'ēmbi:

—¿Hanja ngue ya zø nī dá ya 'mø?

¹¹ Bi 'yēnā mará xādā p'uya:

—Nūnā rá n'yohu nī hu ngue rá Jesús bi 'yøtra bōhāi. Bi goscağı mā dá. Bi 'yēngui: “Ní map'u ja rá dehe Siloé, bá nxādā”, bi 'yēngui. Dá magā p'uya ngue dá nxādā, pē 'bexpi nzø mā dá 'mø mā nxādā.

¹² Bi t'ännbūya, t'ēmbi:

—¿Haru 'buhna rá n'yohu guí mmanya?

Bi 'yēmbūya:

—Hīndí pačā —bi 'yēmbi.

Yø fariseo bi 'yøpa rá nt'änni nā mará xādā.

¹³ Bi ts'ixpu 'buhyø fariseo nā mará xādā p'uya.

¹⁴ Rā pa ngue rá ts'äya 'mø mī 'yøtra bōhāi rá Jesús ngue bi xojpa yø dá rá xādā.

¹⁵ Nūya yø fariseo p'uya, xquet'a bi 'yän'nā mará xādā ngue ha bí nja ngue ya zø yø dá. Bi 'yēmbūya:

—Bi gosca rá bōhāi maxøts'e mā dá. Dá mā dá nxādā p'uya. A nuyá, ya zø mā dá ya.

¹⁶ Bi 'yēn'ida yø fariseo p'uya:

—Nūnā rá n'yohu bi 'yø'nā rá hya nā, hīngrā m'menhni Oja nā, porque hīngu'í suprá pa ngue rá ts'äya.

Mí'da p'uya, bi 'yēnā:

—A nu'mø di ja rá ts'oqui nā rá n'yohu nā, hīnda zá dá 'yøtya yø milagro ør'mø.

Ya dī njun'mahyase p'u yø ja'í p'uya.

¹⁷ Mahømbi t'än'nā mará xādā p'uya, bi t'ēmbi:

—Xí'í n'yø, ¿te guí mma nguehna rá n'yohu bi xoc'a nī dá?

Nūnā mará xādā p'uya, bi 'yēnā:

—Nugā dí ēnā ngue rá pøngahya Oja nā rá n'yohu nā.

¹⁸ Pē yø hmu yø judío, hīngu'í ēc'ēi ngue mará xādā nā rá n'yohu yaui. Bi 'yēc'ēi, ja gue'mø mī zonnabí rá papá 'nēhra mamá nā mará xādā.

¹⁹ Bi 'yännbūya, bi 'yēmbi:

—¿Ua guehna nī ts'unt'ui nā 'bucua, nūnā t'ēmbi ngue ya rá xādā 'mø mambá mī? ¿Hanja ngue ya zø yø dá ya 'mø?

²⁰ Bi 'yēn'ā rá papá 'nēhrā mamá p'uya:

—Dí pađi ngue guehna mā ts'unt'ube nā. 'Nē ya rá xādā 'mø mambá mī.

²¹ Pē nuyá, hīndí pa'be to bi 'yøthebi yø dá. Dāmí 'yänshu. Ya rá dan'yohu, dá xi'aschu hanja.

²² Nūnā rá papá 'nēhrā mamá nā mará xādā, bí manna tengü nā ngue supyø hmu yø judío. Porque ya xi nhēca hya ngue dá dujpabi rá thuhu p'u ja rá nija'a to dá ma ngue rá Jesús gue'a rá Cristo'a.

²³ Jananguē ngunā bí man'u yø daja'í p'uya, ngue bi 'yēnā: “Yänshu, ya rá dan'yohu, dá xi'aschu hanja”.

²⁴ Nu'u yø hmu yø judío, mahømbi zon'nā rá n'yohu mará xādā. Bi 'yēmbi:

—Hønt'a Oja guí 'yēspabi ngue bi nzø nī dá. Nugāhe dí pahme ngue ja rá ts'oqui nā rá Jesús.

²⁵ Bi 'yēn'mø mī dá p'uya:

—Nugā hīndí pađi ngue'mø ja rá ts'oqui ogue hīn'nā. Hønt'a dí pađi ngue nugā nmará xādā, 'nē ya zø mā dá ya.

²⁶ Mahømbi t'ännbūya, bi t'ēmbi:

—¿Te 'be'a bi ja'í? ¿Te bi 'yøt'e para ngue bi nzø nī dá?

²⁷ Mí dá p'uya, bi 'yēnā:

—Ya xtá xi'ahu, 'nē hīngu'í ørcahu mašü. ¿Hanja ngue mahøn'a guí nne ga xi'ahu ya? ¿Uague guí nne ngue 'nē'ahu dyø xād'i'ahu nā rá n'yohu nā?

²⁸ Bi zu p'uya, bi 'yēmbi:

—Nu'í go rá xād'i' nā rá n'yohu nā. Pē nugāhe yø xädigāhe rá Moisés.

²⁹ Nugāhe dí pahme ngue bí nyauí Oja rá Moisés. Pē nūnā rá n'yohu nā, hīnjongui pađi haru rá mmēngu nā.

³⁰ Bi 'yēn'ā rá n'yohu p'uya:

—Xquet'a guehna ngue nnā 'yøthogā naya, ngue hīngu'í pahmu haru rá mmēngu nā, pē bi xogagui mā dá.

³¹ Conque dí pahmu ngue nūnā Oja, hīngu'í ø'mø nzo'u yø ja'í ja yø ts'oqui nā.

Pe nu'mo nzo'u yø ja'i thanne 'ne ørpabi rá páhä, i øde.

³² Asta guehyø pa xa thogui hingui t'øde ngue da bøn'a n'na ra n'yohu da xojpa yø dá n'na rá xädá asta gue'mø mambá mï.

³³ Ngue'mø hindrá m'menhni Oja na ra n'yohu na, hinda zá te da 'yøt'e.

³⁴ Ya bi t'embuya:

—Nu'i gá ra ts'oqui gni 'bui asta gue'mø gambá mï, 'ne go gui 'yena gui xámgahe —bi t'embï.

Bi hyøn'a thi p'uya.

T'embï ngue xädá yø ja'i ngue njot'i yø nyomfëni.

³⁵ Bi bahra Jesús ngue ya bá thøn'a thi p'u ja ra nja na mará xädá. Mï nthëui p'uya, bi 'yembï:

—¿Ua gui ec'ëibi rá Ts'ant'u Oja n'yø?

³⁶ Bi 'yenna n'yohu p'uya:

—Te'o'a p'uya grá hmu, n'namhma ga ec'ëigá —bi 'yembï.

³⁷ Mï dahra Jesús, bi 'yembï:

—Ya gui nnugya. Go guecá dï nyaui ya —bi 'yembï.

³⁸ Nuná ra n'yohu p'uya bi ndantyøhmu p'u 'bahra Jesús, bi 'yembï:

—Nuya grá hmu, dí ec'ëi'i ya.

³⁹ Mï nya ra Jesús, bi 'yena:

—Dá ecá ua ja ra ximhäi, n'namhma ngue nu'u yø xädá dï nzø yø dá. A nu'u ena ngue zø yø dá p'uya, tengutho 'mø di xädá'u.

⁴⁰ Nu'u 'da yø fariseo mï 'bär'u p'uya, mï 'yøde te mmanna Jesús. Bi 'yembï:

—¿Ua gui ena ngue 'necáhe dyø xädägáhe?

⁴¹ Mï dahra Jesús, bi 'yembï:

—Nu'mø ngue gyø xädáhu, hinda ja ni ts'oquihu 'mø. Pe nuya ngue gui ena ngue zø ni dáhu, ya gui paði ngue ja ni ts'oquihu ya.

10

Bi hyejpa yø føt'e yø de'yo'a ra hya bi manna Jesús.

¹ Majuaní dí xi'ahu, nu'a hinní yərbu ja rá goxthi føt'e yø de'yo, sinoque ni nexman'na nguadi, guehna rá bæde'yo na.

² Pe nu'a ni yərbu ja rá goxthi føt'e, gue'a ra mände'yo'a.

³ Nu'mø bi zøhø, da xojpa rá mángoxthi dá yat'ambo. Nu'u yø de'yo p'uya, parpabi rá hya. I nzohyø de'yo conyø thuhü, dá gacathi p'uya.

⁴ Nu'mø bá jajma xøts'e rá føt'e gátho'u yø de'yo p'uya, ni 'bet'o p'u ni ma yø de'yo. Yø de'yo p'uya tenni porque parpabi rá hya.

⁵ Pe nu'a hingui parpabi rá hya, hingui ten'na. Hante 'da 'mø bi nu, porque hingui parpabi rá hya.

⁶ Bi hyoni te gui hyejpa ra hya bi xihyø ja'i rá Jesús. Pe nu'u nzofø himbi dinyø mmái te ni bønna hya bi xifi.

Nuná ra Jesús, guehna rá hoga mände'yo na.

⁷ Bi sigue bi zohyø ja'i rá Jesús, bi 'yembï:

—Majuani dí xi'ahu, guecá tengutho n'na ra goxthi ni yatyø de'yo.

⁸ Gátho'u yø mádi bi m'm'u'a m'met'o hante ngue ga ma ecá, hinní yərbu ja rá goxthi, gue'u yø bæde'yo'u. Janangue himbi 'yørpa ma su yø de'yo 'mø nzofø.

⁹ Go guecá tengutho n'na rá goxthi. Nu'a ga japá da thogui, gue'a dï nyan'a. 'Ne dá 'yøt'e tengutho n'na rá de'yo ngue ni yat'i, ni bømp'u ja rá føt'e, 'ne tñi te si.

¹⁰ A nu'a rá bæ, høndrá mfë ga 'yo'a, di ammahø dyø de'yo. Pe nugá dá ghe para ngue dï nja'ahu rá 'da'yo te, 'ne gui m'mamma páhähu.

¹¹ Nugá guecá tengutho n'na rá hoga mände'yo. Nu'a rá hoga mände'yo enná te ngue nyanyø de'yo.

¹² Pe nu'a rá mádi ngue rá hmiqutho, hinga gue'a rá mádi ngue yø de'yo'a. Porque hingrá mmeti. Nu'mø bi nu ngue bá ep'u rá zate, dá zop'u yø de'yo, dá 'dagui. Rá zate p'uya, dí bentyø de'yo, dí n'u'en'u hinda bent'i.

¹³ Nuná ra n'yohu na, 'dagui porque ngue rá hmiqutho. Hingui tu rá mmái 'mø te dá ja yø de'yo.

¹⁴⁻¹⁵ Nugá guecá tengutho n'na rá hoga mände'yo. Nuná má Papágá pacá na, nugá xquet'a dí pacá na má Papá. Njarbatho ya, dí pacá gátho'u má de'yo. Dá gue'u p'uya, xquet'a paquí. 'Ne dí engá má te ngue dï nyangá'u má de'yo.

¹⁶ Xquet'a 'bup'u mi'da má de'yo ngue hingyø n'youi ya 'bæcua. Xquet'a jatho ngue ga mma si, 'ne dá 'yø'mø dá zofø. Ya n'na 'butho dï nja p'uya, 'ne n'na dra mände'yo dï m'mái.

¹⁷ Nuná má Papá dï macá na, porque dí engá má te conná nuehma de'yo. A nugá dá zá ngue mahønga m'mái.

¹⁸ Pe nu'mø ga nnegá, hñjonda hyogui, pe dí nnese ngue dí engá má te. I ja grá ts'edi ngue dadí ungá má te, 'ne ja grá ts'edi ngue mahønga m'mái. Nuná ya, guehna rá hya bi xicá má Papá na.

¹⁹ Nu'mø mï 'yøhyø judío na rá hya na p'uya, ya hinga 'da'igu mma.

²⁰ Xangu yø judío bi 'yena:

—¿Hanja ngue gui ørpa hu masu te mmanna? Nuná dí locobi rá ts'onthi n'youi na —bi 'yena.

²¹ Mi'da yø judío p'uya, bi 'yena:

—Pe nu'mø ngue dï n'youi rá ts'onthi, hinda zá dá má tengu na rá hya na 'mø. A nu'a n'youi rá ts'onthi, hinda zá dá 'yøt'e ngue dï nzø yø dá yø xädá'a.

Nu'u yø judío himbi nu manho rá Jesús.

²² Mï ja yø se'ye'a rá ora'a. Ya dï nsá yø ja'i p'u Jerusalén ngue dï nsännigo p'u ja rá nja.

23 Nunā rā Jesús, nup'u ja rā ngun'yū nija nī hū ngue rā Salomón, ja 'yop'u.

24 Nu'u yō judío bī māsrā Jesús, bī 'yembī:
—¿Ua guí nnepe ngue xōgue gā rā tiempo di 'yot'itho mā mmāigāhe? Nu'mō ngue gue'e grā Cristo, n'na ndītho damī xicje njuanī.

25 Mī dahrā Jesús, bī 'yēna:
—Ya dī xi'ahū, pē hīnguī ɛc'ɛigahū. Nu te gā guí nnuhū dī ɔt'ā connā nguehrā ts'edi dī 'dacā mā Papá, ja dī nēquī p'u nā rā hyā dī xi'ahū ya.

26 Pē hīnguī ɛc'ɛigahū, porque hīnga gue'e mā dē'yo'ahū, tengutho rā hyā ya xtā xi'ahū m'met'o.

27 Nu'u mā dē'yogā, xā mbarcatho mā hyagā'u. A nugā p'uya, xquet'a dī pathogā ndana gue'a ya mā dē'yo. Nu'mō bī nugā mā dē'yo, tennguī.

28 Nugā gā unnā rā 'da'yo te para zantho'u mā dē'yo, 'nē hīnjam'mō dī m'mēdi. Porque hīnjondā guascā p'u ja mā 'yē.

29 Nu'a mā Papá bī 'dacā'u. Hīnjo mman'na tengu nā, 'nē hīnjondā guaspabī p'u ja rā 'yē mā Papá.

30 Tengutho mā Papágā, xquet'a dī njadā p'uya.

31 Yō judío p'uya, mahōmbī go yō do ngue dā mūdo rā Jesús.

32 Pē mī nyā rā Jesús, bī 'yēna:
—Nī hmī nī dāhū hapū dī ɔt'ā xangu yō cosa xāhno connā nguehrā ts'edi dī 'dacā mā Papá. ¿Ndana gue'a ya yō hyā ya ngue gdi pūdogahū ya?

33 Mī dahyō judío p'uya, bī 'yembī:
—Nu'u yō cosa xāhno guí ɔt'e, hīnga gue'a gdā pūndo'āhe'a. Sīnoque gdā pūndo'āhe ngue hīnguī supra xudī Oja, co nūnā rā hyā guí mma. Conque nu'ī grā ja'itho tengutho gāhe, 'nē sā guí ɛnā ngue go 'da'igu'auī Oja.

34 Mī dahrā Jesús, bī 'yēna:
—I nt'ot'ī p'u ja rā ley guí cahū ngue bī 'yēn'Oja: "Nu'ahū, ɛntho Oja'ahū", bī 'yēna.

35 'Nē guí pahmū'a te nt'ot'ī p'u ja rā Macā Libro, hīnjondā zā dā gōn'a te mmamp'u. A nūnā Oja, bī mā ngue nu'u yō ja'ī dī fātrā hyā, tengutho Oja'u.

36 Xi'mō ngue bā ɛxcā Oja ngue bā pēnngā ua ja rā xīmhāi, ¿ua dā zā guí 'yēmhū ngue hīndī supā rā xudī Oja ngue'mō dī mma ngue rā ts'ant'ugui Oja?

37 A nu'mō hīndī sā gā ɔt'ā yō cosa tengutho ɔr'mā Papá, 'yo guí ɛc'ɛigahū 'mō.

38 Pē nu'mō ngue sā dī ɔt'e tengutho ɔt'a, madague'a hīnguī ɛc'ɛigahū, pē damī 'yēc'ɛigahū co nu'a te dī ɔt'e. Ja guí pahmū p'u, 'nē ja dā dīmp'u nī mmāihū ngue mā Papá dī n'yo'be.

39 Co nūnā rā hyā bī manā Jesús, mahōmbī ne yō ja'ī xtī bent'ī ngue xtā ngot'ī, pē hīmbī zā, porque 'bexpi mā.

40 Mahōmbī mengrā Jesús ngue i mā man'na nguadi rā dathe Jordán, ha mambī ɔtrā nxixyā m'met'o rā Xuua. Ja bá n'yop'u p'uya.

41 Xandōngu yō ja'ī bī mā bá nū rā Jesús. Dī n'yēmbiyō ja'ī:

—Majuani ngue rā Xuua hīn temā milagro bī 'yot'e, pē nu'a te gāma hyā bī manā Xuua connā nguehrā Jesús, gā majuanī.

42 Ja bī 'yēc'ɛi p'u xangu yō ja'ī rā Jesús ngue majuanī guehna rā Cristo nā.

11

Bi dū rā Lázaro.

1 Mī 'bu'a n'na rā n'yohū mađi hyēnnī nī hū ngue rā Lázaro rā mmēngu Betania, ja rā hūnī mī 'bāhrā Maya connā juhūe Marta.

2 Nunā rā Maya, rá nju nā rā Lázaro mađi hyēnnī. Guehna bī duxrā aceite mazihotho gā yūnī ngue bī gospa yō gua rā Hmū Jesús. 'Nē bī dujpi conyō xtā.

3 Nūya yō nju rā Lázaro, bī mennbā rā hyā rā Jesús, bī 'yembī:

—Ague grā Hmū, xān'u nī amigo gađi nsixūi — bī 'yembī.

4 Mī 'yōhna rā hyā bī 'bennbā rā Jesús, bī 'yēnā:

—Pē hīnga hyēmbra n'u nā rā Lázaro ngue dā hyo. Sīnoque ja dā bap'u yō ja'ī ngue magues: Oja. 'Nē dā bahyō ja'ī ngue xquet'a magues: rā Ts'ant'u Oja.

5 Nunā rā Lázaro, connā Marta, connā Maya, n'na ngu n'na, ɛmmei mađi mahra Jesús.

6 Madague'a bī 'yōde ngue mađi hyēnnī, pē bá m'māhū nyopa p'u ha mambī 'būi.

7 M'mēfa p'uya, bī 'yēmbiyō xādi:
—Ma gā mmāhā mahōn'a Judea ya.

8 Nu'u yō xādi p'uya bī 'yembī:
—Ague grā xānngāte, conque ja xma ngue-hya nne dā hyo'ī yō hmū yō judío ngue xtābā mmūdo'ī, 'nē mahōnguī nne gdī mā p'uya.

9 Bī hycrā hyā bī xihyō xādi rā Jesús, ngue tobe hīm manī zōnna ora p'u dā dū. Bī 'yembī:

—¿Ua hīmma juanī ngue 'de'mā yo ora ja rā nyot'ī mō mā pa? A nu'a 'yo ngue rā pa, hīnha dī fets'e, porque gā 'yo rā nyot'ī dī yot'ua ja rā xīmhāi.

10 Pē nu'mō to 'yo xūi, dī festrā gua, porque hīn'yū rā nyot'ī p'u nī mā.

11 M'mēfa p'uya, bī 'yēnna Jesús:
—Nūnā mā amīgo hū rā Lázaro bī āhā. Pē gā mā āgā ya.

12 Nu'u yō xādi p'uya, bī 'yembī:
—Ague grā Hmū, nu'mō ngue bī āhā, ya hīnte dā ja 'mō.

13 Bī ne xtā mmānā Jesús ngue ya xi dū rā Lázaro, pē nup'u i bēnyō xādi, bī 'yēmbī ngue mma ngue bī ātho.

14 Pe njuantho bi man'a m'mefa te nne xta mmanna Jesús. Bi 'yembj:

—Ya bi du ra Lázaro ya.

15 Para ngue nu'aha ya, ya xanho ngue hin dabi 'bucá p'u 'mò mî du ra Lázaro, porque nuya man'natho gui 'yεc'εigaha ya. Nuya ga ma nuha ya.

16 Nuná ra Toma t'εmbj ngue ra cuate p'uya, bi 'yεmbyø mmixãdih:

—Ma 'da gda mmähä ya, n'namhma ngue 'dap'u danj thojn na.

Ra Jesús da 'yøt'e ngue di nja ra mbennate, 'ne di unna 'da'yo te.

17 Bi zøn'a Betania ra Jesús, pe ya rá gupa xi ma nt'ägui ra Lázaro.

18 Nup'u ja ra hñini Betania, como yo kilómetro made gui nhyacui Jerusalén.

19 Xangu yø judío xi ma ngue badi zengua ra Marta cona Maya, di hojpa yø mmui ngue rá ida bi du.

20 Nuná ra Marta 'mø bi badi ngue ya mmap'u ra Jesús, bi ma bí c'at'ui. Pe ra Maya bi gop'u ja rá ngu'a.

21 Ra Marta bi 'yεmbrá Jesús:

—Ague grá Hmu, nu'mø gdi 'bucua, hinxta ndu ma idagá 'mø.

22 Pe nugá di padj ngue di 'da'i Oja te gä gui 'yäpi.

23 Mî dahra Jesús, bi 'yεmbj:

—Nu nî idá di bennate'a.

24 Bi 'yenna Marta p'uya:

—Ahá, dí padj ngue nu'mø ra pa rá nze GUI, mahøndj bennate yø ánima.

25 Ra Jesús bi 'yεna:

—Go ga øt'a ngue di bennate yø ánima, 'ne ga unna 'da'yo te. Nu'a dá 'yεc'εigá, madague'a xta ndu, pe høndj bennate.

26 A nuya, nu'u yø ja'í 'baha 'ne εc'εigui, ya hñjam'mø dá du, ya ja ra 'da'yo te yø ja'í. ¿Ua gui εc'εi ná di xi'í ya?

27 Ra Marta p'uya bi 'yεna:

—Ahá, grá Hmu, dí εc'εigá ngue gue'e grá Cristo, rá Ts'unt'u'í Oja nu'a mî ja ngue dá εcua ja ra ximhäi.

Ra Jesús bi nzomp'u ha nt'ägui ra Lázaro.

28 Mî juadi bi manna ra hya na p'uya, nuná ra Marta bi ma bá zo rá juhue Maya. Bi xifi njanate, bi 'yεmbj:

—Bá εp'u ra xännbate. Bá pen'na ra hya ngue bi nzo'í 'na.

29 Nu'mø mî 'yøhra Maya ngue bi ts'ofø, bi nangui, bi ma bá nu ra Jesús.

30 Nuná ra Jesús, tobe hñ manj yat'ambo ra hñni, bi 'bärpü ha bi nthēui ra Marta.

31 Mî nu yø ja'í ngue bi nangra Maya, bi bøn n'nahmantho, bi ma. Janangue xquet'a bi ntetyø ja'í p'uya, εmbj ngue bi ma dá nzomp'u bi o ra ánima.

32 Bî ma ra Maya p'u mambj 'bähra Jesús. Bî ndant'yøhmü p'u ha 'bäi, bi 'yεmbj:

—Ague grá Hmu, nu'mø ngue gdi 'bucua, hinxta ndu ma idagá 'mø.

33 Nu'mø mî nu ra Jesús ngue zonna Maya co 'ne'u yø judío nî n'youi, bi dār'man'u rá mmui p'uya.

34 Bi 'yännbaya, bi 'yεmbj:

—¿Harü nt'ägui ya? —bi 'yεmbj.

Mî dá p'uya, bi 'yεna:

—Ague grá Hmu, bá εhe guí nnu.

35 Xquet'a bi zonna Jesús.

36 Dî n'yεmbyø judío p'uya:

—Ya guí nnuha te øtja. Ja di nequi p'uya ngue janjuani ngue madj madj.

37 Bi 'yeni'í 'da yø judío p'uya:

—A nuná, ngue bi zä bi xojpa yø dá rá xädä, rá nze GUI xta nzä xta 'yøt'e ngue hinxta ndu ra Lázaro.

Ya bi bennate ra Lázaro.

38 Mahømbj dār'man'u rá mmui ra Jesús. Bi guarbū ja ra 'bido o ra ánima p'uya ngue dá hyajpa rá ndødo nnøpa njo'mj.

39 Bi 'yenna Jesús:

—Damj hyacjü ra do —bi 'yεna.

Bi 'yenna Marta nuná rá njü ra ánima p'uya:

—Ague grá Hmu, rá nze GUI ya yanya, porque ya rá gupa nt'ägui ya.

40 Mî dahra Jesús, bi 'yεmbj:

—Uangui dí xi'í ngue nu'mø gui 'yεc'εigui, gui pa p'uya ngue magueε Oja.

41 Mî ma nthaqui ra do p'uya. Bî nø'smaya ra Jesús, bi 'yεna:

—Ma Papá'í, dadi ja mamjadi'í ngue gui ø'mø dí nzo'í.

42 Nugá dí padj ngue zant'a gui ø'mø dí nzo'í, pe dá mangá na ra hya na n'namhma ngue nuya yø ja'í 'bucua, dá 'yεc'εi ngue go guá penngagui ua.

43 Mî juadi bi manna ra hya na p'uya, bi matra ánima, bi 'yεmbj:

—Ague Lázaro, bá øømp'u gui o —bi 'yεmbj.

44 Bá nangra ánima p'uya, bá εp'u, bá m'mát'í yø ulu yø 'ye conyø gua. Rá hmj p'uya bá n'youi rá njo'mj. Ra Jesús bi 'yεmbyø ja'í:

—Damj xahmj ya, thøhmj p'uya, dá ma.

Bi nheca hya yø ja'í p'uya, ngue di bentra Jesús.

45 Nuya yø judío mî 'bap'u ja rá ngu ra Maya mî nu te bi 'yøtra Jesús, gue'a í 'yεc'εi'a p'uya.

46 Pe mî 'da yø judío, bi ma bá xihyø fariseo te bi 'yøtra Jesús.

47 Nuya yø fariseo p'uya conyø hmü yø mmäcja, co 'ne'u yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío, bi 'yøtra dajunta. Dî n'yεmbj:

—¿Te 'be'a ja ngue ga øthu? Nuná ra n'yohu na, xandøngu yø milagro øt'e.

48 Nu'mø ngue ga hehma p'u, gä yø ja'í dá 'yεc'εi te mmanna. A nu'u yø ts'et'abi Roma

p'uya, da penhyo soldado ngue da demhra maca nija ja ua, 'ne da 'yotra sui ua ja ma haihu.

49 Bi da'a n'na nc'ei ni hu ngue ra Caifás, guehna ra hmu yø mmäcja'a ra jeya'a. Bi 'yembyo ja'i:

—¿Ua hinguí pahmu ha di nja te ga othu ya?

50 ¿Ua hin gadi umhmu ra güenda hanja? Man'na xanho ngue n'na nc'eitho da du conná nguehyø ja'i, hinda gue'a ngue di m'medi gátho yø ja'i 'bucua ja ma haihu.

51 Pe nuna ra Caifás hingat hyase na ra hya bi ma, sinoque Oja bi bennbi ngue ngu'a bi ma. Porque guehna ra jeya ngue bi nopa hmu yø mmäcja. Bi ma ngue ra Jesús guehna ja ngue da du conná nguehyø judío na.

52 'Ne hingat hont'u yø judío p'uya, sinoque da du conná nguehyø ja'i 'bui ndap'u bi za. Porque nne Oja ngue ndap'u bi za di m'mahyø ja'i ngue dyø basi Oja.

53 Gue'a ra hya bi nja'a p'uya, nu'u yø judío mi nts'at'abi, bi mudi bi nheca hya ngue da hyo ra Jesús.

54 Janangue ya him mambi zop'u ha 'bahyø judío ra Jesús, sinoque bi ma n'nanni n'na ra xequi ja ra hai Judea. Ya mme ra nendapo, ja n'na ra hnini ni hu ngue Efraim. Ja bá m'mahmu p'u p'uya co 'nchyø xadi.

55 Ya xma nguerp'utho ra pa ngue ra ngo otyø judío, nuna embi ra pascua. Xangu yø ja'i bi ma Jerusalén ngue di hocyø ts'oqui p'u ja ra nija hante di nja ra ngo.

56 I 'yo yø ja'i p'uya, ngue honna Jesús. Nu'mø bi zomp'u nija di n'yanni n'na ngu n'na, i ena:

—¿Terp'u gni bemhmu? ¿Ua da ecua ja ra ngo ra Jesús, ua gue hin'na?

57 Nu'u yø fariseo p'uya, co 'ne'u yø hmu yø mmäcja, ya xi xihyø ja'i ya p'uya, ngue nu'mø to da badí ha bi 'bahra Jesús, da ma. Porque bi ne di 'benra Jesús ngue da got'i.

12

N'na ra xisu bi gopa ra aceite ra Jesús.

1 Man'nato ma patho di nja ra ngo ngue ra pascua. Bi ma ra Jesús bá sön'a Betania rá ngu ra Lázaro. Guehna ra Lázaro bi 'yotra Jesús ngue bi bennate.

2 Ja bá t'orpa p'u ra nts'ihme ra Jesús, bi nu'ite ra Marta. Conna Lázaro 'dap'u hühmi p'u ja ra mexa ngue sühmei.

3 Nuna ra Maya p'uya bá ha made litro ra aceite mahotho ga yuni, pe xandømmadi rá muui. Bi gopabi yø gua ra Jesús, bi dujpi conyø xta. Bi yu'ambo ra ngu'a ga yanna aceite.

4 Mi 'bup'u ra Judas Iscariote rá ts'unt'u ra Simu. Guehna n'na nc'ei yø xadi ra Jesús, 'ne guehna bi dá na. Nuna ra Judas bi 'yena:

5 —¿Hanja ngue himbi 'bá ra aceite, ngue xtí t'unna menyu yø hyoya? Porque xtí 'bá ra aceite'a te pøxi hyu ciento ma pa ra nzabi.

6 Pe nuna ra Judas hin'i mmanna ra hya na ngue di tu rá mmui dá máxyø hyoya. Sinoque bi manna ra hya na ngue ra be. Porque go mafati ra buxa ca ra menyu na. I pe ra menyu njati p'u ja ra buxa.

7 Mi nya ra Jesús, bi 'yena:
—Dami hyemhma, 'yo te guí mma. Porque nuna ra xisu guí sui, ya mi pesra aceite xta ngosca ma do'yo 'mø dá n'yägui.

8 A nuya yø hyoya guí mma, jap'u ra pa guí faxhu ya, porque 'daua guí 'buhmu ya yø hyoya. Pe nugá ya himma ya'atho ra pa di n'yohe ua.

Bi nhecahya yø ja'i ngue honda hyo ra Lázaro.

9 Xangu yø judío bi badí ngue bi 'bup'u Betania ra Jesús. Bi ma yø ja'i bá nu. Pe hingat hontho nne yø ja'i ngue da nu ra Jesús, sinoque xquet'a nne da nu ra Lázaro nuna xi japi xi bennate p'u mant'ägui.

10 Janangue bi nhecahya yø hmu yø mmäcja ngue xta hyo ra Lázaro conná Jesús.

11 Porque nu'a i bennate ra Lázaro, ya hep'u yø mmijudioui yø judío p'uya ngue go ec'ei ra hya mmanna Jesús.

Bi yurbu ja ra hnini Jerusalén ra Jesús.

12 Nup'u ja ra hnini Jerusalén, xandøngu yø ja'i bi ma da nsännigo ngue ra pascua. Ja bi bahyø ja'i 'mø mi hyats'i, ngue ya ja ngue da zop'u ja ra hnini ra Jesús.

13 Yø ja'i p'uya, bi dujpa yø xi yø palma, bi ma di c'at'ui ra Jesús. Bi mahra hmafi yø ja'i p'uya, i ena:

—Nuna rá m'menhni Oja 'bucua, guehna tate na. Oja di japhna rá dast'abi yø judío bá 'benhni.

14 Bi din'a n'na ra burru bi hyuxra Jesús. Ya bi nja tengutho nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue ena:

15 “Ague gyø mmenguhu p'u ja ra hnini Sión, 'yogui suhu. Guí nnu ngue bá ep'u ni dast'abihu, bá hyuxa n'na ra burru”.

16 Nup'u rá mudi hinguí pahyø xadi ra Jesús hanja'a te ø't'e. Pe nu'mø mi ma mahets'i ra Jesús, ja bi zo yø mmui p'uya, ngue nu'a te gäma hya xi nja, ya mant'ot'i ngue ngu'a ja ngue di nja.

17 Nuya yø ja'i n'youi ra Jesús, guehya bi nup'u bi japi bi bennate ra Lázaro, gä mmanyø ja'i te gä xi nurpi ngue ø't'e.

18 Janangue bi ma yø ja'i ngue di c'at'ui ra Jesús, porque pahyø ja'i ngue nu'a ra milagro xi 'yø't'e, hinjonda dá da 'yø't'e.

19 Yø fariseo p'uya, di n'yemsabi:
—Ya guí nnuhu ya, ya hinguí sä te ga othu. Guí nnuhu ngue gä ni me yø ja'i ra Jesús.

Nuya 'da yø ja'i hingyø judío bi hyonna Jesús.

²⁰ Nuya yø ja'i bi ma Jerusalén ngue da thanne Oja 'mø bi nja ra ngo, n'youi p'u 'da yø mmengü Grecia.

²¹ Nuya p'uya bi guarba 'bähra Lipe nuna ra mmengü Betsaida ngue ra häi Galilea. Bi 'yäpra mate p'uya, bi 'yembü:

—Ague n'yø, di nne ga nyagähe ts'u ra Jesús.

²² Nuna ra Lipe p'uya, bi xihra Andre'a te sifi. Nuna ra hya bi sifi, 'da i matho gä yoho ngue bá xihra Jesús.

²³ Nuna ra Jesús bi 'yenthö 'mø mi dadi:

—Nu ra N'yohu bi 'yë mahets'i, ya ni ma da zonna pa p'u da hnu ngue maguese.

²⁴ Majuanü di xi'ahu, ngue nugä, ja ngue da thogui, n'namhma ngue xangu yø ja'i da dinna 'da'yo te. Tengutho n'na zihmudä ra trigo, mente hinga nthuhu ra hmudä, xquetho n'na mhmudä tho i ja. Pe nu'mø ya bi thuhu, da bøxra hmudä, pe ya xangu yø trigo da ma ma peti 'mø bi nja.

²⁵ Nu ra ja'i honi ha di mpommi ra ndate, guehna di 'behrä te na. Pe nu ra ja'i ennä te ua ja ra ximhäi, guehna di t'unna 'da'yo te para zantho na.

²⁶ Nu ra ja'i nne da 'yorcagui ma pähä, da denngu. Nup'u ha ga m'macä, ja di m'mup'u. Nu ra ja'i da 'yorcagui ma pähä, guehna nnu manho ma Papägä na.

Bi manna Jesús ngue ya ni ma da tho.

²⁷ A nuyä, hündi padü te ga ötya. ¿Teni 'be'a ja ngue ga mma? Ya hingui sä ngue ga ena: "Ma Papá'i, dami yangui ngue'a te ja ngue ga thogui", ga ena. Porque ya dá ecá'a, ngue nu'a te ja ngue ga thogui, ga thomhmagä'a.

²⁸ Bi 'yemp'uya:

—Ague ma Papá'i, da fadi ngue mague'ase'i ya.

Nu'a ra ora'a p'uya, bi t'ode ngue bá nya Oja maya, bi 'yena:

—Ya xa nja'a te di fadi ngue maguecsëgui. Pe mahonga øt'e ngue da fadi ngue maguecsëgui ya.

²⁹ Nu'u yø ja'i mi 'bäp'u, bi 'yøde ngue bá nya Oja maya, pe smthobi ngue ra ngani'a øde. Mi'da yø ja'i p'uya, bi 'yena:

—Rä anxë Oja i nzohnu —bi 'yena.

³⁰ Mi nya ra Jesús, bi 'yembyø ja'i:

—Nuna ra hya bi t'øhya, himma partegä p'u ngue bi t'øhna ya, sinoque ni partehu na.

³¹ Ya ni ma da zonna ora da thaxra güenda ua ja ra ximhäi ya. Da thejpa rá hya ra zithu di manda ua ja ra ximhäi.

³² Nu'mø bi ma ma'bä'mi ra pont'i da n'nø'migä, ndap'u bi zä, da denyø ja'i ma hyagä.

³³ Bi manna ra hya na, ngue di opan'yu yø ja'i tema forma di dü 'mø bi tho.

³⁴ Bi 'yenyø ja'i p'uya:

—Ya xtä øcähe te nt'oti p'u ja ra libro ngue ra ley, ngue ra Cristo i 'bui para zantho. 'Në nu'i guí ena ngue ra N'yohu bi 'yë mahets'i, i ja ngue da ma macuati ra pont'i. ¿Ndana gue'a'a ra n'yohu bi 'yë mahets'i guí mmam'mø?

³⁵ Mi dahra Jesús, bi 'yembü:

—Nuyä, ya mits'u dra pa gui hehna ua'a ja ngue da xoc'a ni mmuihu ya. Nu'mø bi dini xanho ni mmuihu na ra hya di xi'ahu ya, guehna ra hya gdi n'yohu na. Pe nuna ra ja'i hinda ne da 'yot'e te di mmangä, guehna ra ja'i hingui padü te ga 'yo na.

³⁶ Dami 'yec'ëihu na ra hya da xoc'a ni mmuihu mente da zä ga xi'ahu ha di xohni mmuihu. 'Në majuanü da xoc'a ni mmuihu na ra hya na.

Mi juadi bi manya yø hya ya p'uya, bi ma ra Jesús, hingui fadi ha i ma.

Nt'oti p'u ja ra Maca Libro ngue yø judío hingui ec'ëi ra Jesús.

³⁷ Madague'a xangu yø milagro bi nu yø ja'i bi 'yotra Jesús, pe hingui ec'ëi te xifi.

³⁸ Pe ya ja ngue da ngu'a di nja, tengutho ra hya bi 'yotra pøngahya Isaias ngue bi 'yena: "Ague grä Hmu, ¿ndana gue'a bi bøni ngue bi 'yec'ëi na ra hya dá xicähe ya? ¿Ndana gue'a põni ngue da badi ngue ya uhrä ts'edi Oja ya?"

³⁹ Ra Isaias xquet'a bi 'yoti hanja ra hya ngue himbi 'yec'ëi ra hya yø ja'i, bi 'yena:

⁴⁰ "Nuna Oja bi gorpabi yø nthandi yø ja'i, n'namhma ngue hinda hyeti conyø dä. 'Në bi gorpabi yø mmui, n'namhma ngue hinda djmp'a ja yø mmui hanja ra hya. 'Në hündi 'bätyø mmui ngue da den'Oja para ngue hündi punnbi".

⁴¹ Ra Isaias bi manna ra hya na, ngue parpi ngue maguese ra Jesús, janangue bi ma hanja'a ra Jesús.

⁴² Co ngu'a xangu yø judío ja yø cargo bi 'yec'ëi ra Jesús. Nja hingui xihyø ja'i ngue ec'ëi, porque su yø fariseo, i nne ngue hinda dujpa yø thuhu p'u ja ra nja.

⁴³ I ena ngue man'na xanho ngue da nu manho yø ja'i, hinda gue'a ngue Oja da 'yembü ngue xanho te øt'e.

Da ma ra castigo yø ja'i hingui ec'ëi te mmanna Jesús.

⁴⁴ Nuna ra Jesús bi ts'edi bi nya, bi 'yena:

—Nu ra ja'i ec'ëigä ya, hinga hængthogui ec'ëigü ra ja'i, sinoque xquet'a ec'ëi'a ma Papá bá penngu.

⁴⁵ Nu ra ja'i hercä ya, tengutho 'mø go di het'a to bá penngu.

⁴⁶ Nugä guecä ga xoc'a ni mmuihu. Dä ecä ua ja ra ximhäi, n'namhma ngue nu'a da 'yec'ëigä, hündi m'mai tengutho ga 'bahyø ja'i 'yo mants'o.

⁴⁷ A nuyä, i 'bui to øhra hya di mmangä ya, pe hingui ørpa masu. Ya himma partegä p'u

da ma ra castigo ra ja'i. Porque hindá ecá neque 'bexca sánni da ma ra castigo yø ja'i 'bucua ja ra ximhäi, sinoque dá ehe neque ga nyani.

48 A nuyá, nu ra ja'i hingui orca masu, 'ne hingui orpa masu na ra hya di mmangá, guehna ra ja'i da ma ra castigo na. Nuna ra hya di mmangá ya, guehna di ts'annbabi ra castigo yø ja'i 'mø ra pa ra nzeGui na, neque hingui e'ei yø ja'i te di mma.

49 Porque himma hyase di mma. Nu'a ma Papá bá penngui, nuna ra hya di 'bejpi ga mma, guehna ra hya di xan'nahu na.

50 Pe di pacá p'uya, neque nu to da 'yec'ei na ra hya di 'bejpagui ma Papá ga mma, di nja ra 'da'yo te ra ja'i. Nuna ra hya xijma Papá ga mma, guehna ra hya di mmangá na.

13

Bi merpa yø gua yø xädi ra Jesús.

1 Hante di nja ra ngo neque ra pascua, nuna ra Jesús ya padj neque ya bi zonna ora da bonga ja ra ximhäi, di ma mahets'i bi 'buhra Papá. Nuna ra Jesús himha rá nzeGui di ma'u yø xädi 'bucua ja ra ximhäi.

2-3 Ra zihu ya xi benná rá mmái ra Judas Iscariote nuna rá ts'ant'u ra Simu neque di dá ra Jesús. Nuna ra Jesús, ya padj neque bi 'yep'u bi 'bu Oja, 'ne mahondi map'u bi 'bu Oja. 'Ne padj neque nu'a rá Papá, di unna ts'edi neque di manda gátho yø cosa i ja.

4 Mente sime p'uya, bi nangbu ja ra mexa mi hudj, bi mörhá tuhü, bi ngat'a 'nna ra toaya p'uya.

5 Bi xitra dehe p'u ja nna ra bandeja, bi merpa yø gua yø xädi. I dujpa ra dehe conna toaya di ngat'i.

6 Nu'mø ya mmap'u da merpa yø gua ra Bedu p'uya, ra Bedu bi 'yembj:

—Ague grá Hmu, iua 'necá gui percagui ma guagá?

7 Mi dahra Jesús, bi 'yembj:
—A nuyá, hingui padj te ga mbon'a te di ot'a ya, pe gui pa'a m'mefa te ga mboni.

8 Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yembj:
—A nugá hindá zä gui perca ma gua.

Mi dahra Jesús, bi 'yembra Bedu:
—Nu'mø neque hinga pet'a ni gua, ya himma n'youi 'mø.

9 Bi 'yenna Bedu p'uya:
—Ague grá Hmu, hinga horma gua gui percagui 'mø, gui pegagui ma 'ye 'ne gui hiqui.

10 Pe ra Jesús bi 'yembj:
—Nu ra ja'i ya m'met'e, ya bi bo gá rá do'yo. Ya hindá hondyø gua ja neque dá 'berpabi ra ja'i. Ya gá m'meque'ahu neque ra nts'o, hindá honda 'nna'ahu neque hinga m'meque.

11 Bi manna ra hya na neque hinga gátho m'mequebi yø mmai yø xädi neque ra nts'o, porque padj ndana gue'a ja neque di dá.

12 Mi juadi bi mejpa yø gua yø xädi p'uya, mahombi hye rá tuhü ra Jesús. Bi mijp'u ja ra mexa mahon'a p'uya. Bi 'yembj:

—iUa gui padj te dá ot'ahu ya?

13 Nu'ahu gui enju neque drá xänbategá, 'ne drá hmugá. Pe gue ni 'yup'u te gui xicju, porque go guecá drá xänbategá 'ne drá hmugá.

14 A nu'mø neque drá xänbategá 'ne drá hmugá, 'ne di pet'a ni guahu, xquet'a nne neque gui njahu p'uya. Gui mpejpa ni gua n'na ngu n'na'ahu.

15 Nugá, ya dá ut'ahu te ja neque gui 'yøthu, n'namhma neque tengutho dá ot'ahu ya, da ngu'a gui 'yørpe n'na ngu n'na'ahu.

16 Majuanj di xi'ahu, neque n'na ra mefitho, 'yo di ena neque hindá zä dá 'yot'e tengu øtrá hmu. Nu'a 'nna ra m'menhni, 'yo di ena neque hindá zä dá 'yot'e tengu ot'a to penhni.

17 Nu'mø neque tinnj mmaihu ya yø hya di xi'ahu gui 'yot'a mmaihu ya, ra mmenthi gá nthehu 'mø.

18 Nu te di mmangá ya, hinga gátho di toca'ahu na ra mmenthi na. Porque di padj te'o ya xta huanhni, gue'u di tocabi'u. Pe jatho neque di nja'a te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro neque ena: "Nuna 'daua di simegá'be ya, guehna 'bui neque ma nsuig'be na".

19 Di xi'ahu na ra hya na hante neque di nja, n'namhma neque nu'mø bi nja p'uya, gui 'yec'ei neque go guecá.

20 Majuanj di xi'ahu neque nu ra ja'i di unna säya'a to di penhna, tengutho 'mø go dadj 'dacra ts'äya ra ja'i. Nu to di 'dacá ra ts'äya p'uya, tengutho 'mø go dadj unna ts'äya'a to bá penngui.

Bi manna Jesús neque guehna ra Judas i ja neque di dá.

21 Mi juadi bi manna ra hya na p'uya, bi zä neque tár'man'u rá mmái ra Jesús. Bi ma njuantho p'uya, bi 'yena:

—Majuanj di xi'ahu ya, neque 'bucua n'na nc'ei jagatho häi, ya honj ha di japi neque di dagui.

22 Nu'u yø xädi p'uya bi madi di nhyeti n'na ngu n'na, hingui fadi te'o sihna ra hya i hma.

23 Nu'a n'na nc'ei 'dap'u hühmi neque simeui ra Jesús, guehna rá xädi emmei di madi.

24 Ra Bedu p'uya, bi 'yörpa ra senya'a 'dap'u hühmi ra Jesús neque dá 'yänni te'o na i mma.

25 Nu'a bi t'örpa ra senya p'uya, man'na bi guarbu hu ra Jesús neque bi 'yänni, bi 'yembj:

—Ague grá Hmu, i'te'o na gui mma? —bi 'yembj.

26 Mi dahra Jesús, bi 'yena:
—Ma ga pocá n'na xequi ra thühme ya. Nuna ga unná p'uya, guehna di mmangá na.

Bi po'a n'na xequi ra thuhme p'uya, bi unna Judas Iscariote ra ts'ant'u ra Simu.

²⁷ Nunā ra Judas, ngu i hyanna ra thuhme, bi yatra zithu p'u ja ra mm̄i. Ra Jesús bi 'yembaya:

—Nu'a te ja ngue gui 'yot'e, 'yot'e n'nahmantho.

²⁸ Pe nu'u 'dap'u hūhm̄ p'u ja ra m̄xa ngue s̄hm̄e, h̄njombi n'yo yō mm̄i hanja na ra hya bi sihna ts'ofu.

²⁹ A nunā ra Judas ngue mā fāti ra buxa n̄h̄m̄enyu, bi 'yemp'u i b̄n̄j'da, ngue nuna ra Jesús bi xifi ngue dā dāi temā hyoni ngue ra ngo, ogue di unni zi algo yō hyoya.

³⁰ Hōntho bi zi ra thuhme bi t'unna Judas, bi b̄oni, bi ma. Pe ya nxui p'uya.

Ma'da'yo ra hya di manda ra Jesús ngue di nja.

³¹ M̄i b̄onna Judas, bi 'yenna Jesús:

—A nuyā ja di neqūi p'uya ngue maguese ra N'yohu bi 'yē mah̄ets'i. 'Nē connā ngue'a te ot'e, ja di neqūi p'u ngue maguese Oja.

³² Xi'mō ngue ra N'yohu bi 'yē mah̄ets'i, nū te ot'e, gue'a gūi neqūi ngue maguese Oja'a, nunā Oja ya, xquet'a dā 'yud̄i ngue maguese'a rā Ts'ant'u ya. 'Nē ya m̄i ts'adyō pa di nja nā d̄i xi'ah̄u ya.

³³ Ague mā b̄asi'ah̄u, ya m̄i ts'udrā ora d̄i 'b̄h̄m̄u ua ya. Tengutho ra hya xtā xicā yō judío, xquet'a ngut'atho ra hya d̄i xi'ah̄u ya. Gui hyon̄u, p̄e h̄inda zā gūi tenngah̄u har̄p̄ gdā magā.

³⁴ Ma'da'yo hōn dadi 'bep'ah̄u ya, ngue gūi mm̄ah̄m̄u n'na ngu n'na'ah̄u. Tengutho nnā mā'ah̄u, gūi njathu p'uya ngue gūi mm̄ah̄m̄u n'na ngu n'na'ah̄u.

³⁵ Nu'mō ngue gūi mm̄ah̄m̄u n'na ngu n'na'ah̄u, di unna guenda gātho yō ja'i ngue gue'e mā xādi'ah̄u m'ō.

Bi manna Jesús ngue da gōn'a m'mefa ra Bedu.

³⁶ Ra Bedu bi 'yōrp̄a ra nt'ānni ra Jesús, bi 'yemb̄i:

—Ague grā Hm̄u, ħhar̄p̄ gue gd̄i ma p'uya? M̄i dahra Jesús, bi 'yēnā:

—Nup'u ha gdā magā, ya h̄inda zā gūi tenngah̄u. P̄e dā zā gūi tenngah̄u m'mefa.

³⁷ Ra Bedu p'uya, bi 'yemb̄i:

—Ague grā Hm̄u, ħhanja ngue gūi enā ngue h̄inda zā ga ten'na'i ya? Nugā d̄i emmā te connā ngue'e.

³⁸ M̄i dahra Jesús, bi 'yēnā:

—Gūi enā ngue gūi en̄ni te connā nguecā. P̄e majuan̄i d̄i xi'i ngue hante d̄i mmahra ōni, ya xqūi cōnga nhyu nd̄i.

14

Nunā ra Jesús, guehna ra 'yu nā ngue di zōnna ja'i p'u 'buhra Papā.

¹ 'Yo d̄i tū n̄i mm̄ih̄u. Gūi hyah̄ni mm̄i gūi 'yēc'ēih̄u Oja, dā guecā dam̄i 'yēc'ēigah̄u.

² Nup'u ja rá ngu mā Papágā, xangu yō ts'āya b̄i jap'u. Nu'mō dā h̄in'yū p'u yō ts'āya, h̄inte ga s̄ānni ga xi'ah̄u m'ō. P̄e nuyā, ga mmagā ya ngue gūi nsāgā ha gūi nsāyah̄u.

³ Nu'mō dā magā p'uya ngue gūi nsāgā ha gūi nsāyah̄u, ga ma ēcā mah̄on'a p'uya ga sixah̄u, n'namhmā ngue 'dap'u ga m'mah̄m̄u.

⁴ Gūi pah̄m̄u p'uya har̄p̄ gdā magā, 'nē gūi pah̄m̄u ra 'yu.

⁵ M̄i dahra Toma p'uya, bi 'yemb̄i:

—Ague grā Hm̄u, h̄ind̄i pacāhe ha gd̄i ma, ħha dā nzā ga pacāhe ra 'yu gd̄i ma?

⁶ M̄i dahra Jesús, bi 'yemb̄i:

—Connā nguecā dā zā gūi s̄ōmh̄m̄u p'u 'b̄u Oja. 'Nē connā nguecā gūi pah̄m̄u ndana majuan̄i. Go dadi ungā ra 'da'yo te. Nū to gā dā 'yēc'ēigui, gue'u dā zōmp'u 'buhmā Papā'u.

⁷ Ngue h̄ingm̄i pah̄m̄u te'ogā mā m'met'o, janangue h̄ingm̄i pah̄m̄u te'o nā ra Papā. A nuyā, ya gūi pah̄m̄u ya, porque ya gūi n̄n̄uh̄u ya.

⁸ Bi 'yembra Lipe p'uya:

—Ague grā Hm̄u, 'yot'e ngue dā zā ga nugāhe ra Papā m'ō. Co nu'a p'uya.

⁹ M̄i dahra Jesús, bi 'yemb̄i:

—Ague Lipe, ya xā mma yō pa d̄i n'yohu, ħ'nḡ tobe h̄ingui paqūi? Nu'a to b̄i nugā, ya b̄i nū ra Papā'a. ħHanja'a gūi xiqui ngue gūi engui ga ot'ā ngue gūi n̄n̄u ra Papā?

¹⁰ ħUa h̄ingui ēc'ēigui ngue tenguthogā ya, njarb̄tho mā Papā? Tengutho mā Papágā p'uya, xquet'a d̄i njadā p'u. Nunā ra hya ya xtā xi'ah̄u, h̄ingo d̄i mmansegā nā. Nu'a ra Papā d̄i n'yo'be, go ot'a te d̄i ot'ā'a.

¹¹ Dam̄i 'yēc'ēigah̄u ngue tenguthogā ya, njarb̄tho mā Papā. Tengutho mā Papágā ya, xquet'a d̄i njadā p'u. A nu'mō h̄ingui ēc'ēih̄u nā ra hyatho, dam̄i 'yēc'ēigah̄u m'ō gā n̄uh̄a te d̄i ot'e.

¹² Majuan̄i d̄i xi'ah̄u, nū ra ja'i ngue rá mm̄i ga 'yēc'ēigui, xquet'a dā zā dā 'yōtrā ja'i tengutho d̄i ot'e. Man'na xangu dā 'yōr'mō ngue dā zā, porque nugā ga mmagā p'u bi 'buhmā Papā.

¹³ Rāngue gūi ēc'ēigah̄u, nu'mō gā mat'Ojah̄u, gūi hya ra ts'edi gūi 'yādi te gūi nnehu. Nugā ga 'da'ah̄u'a te gā gūi 'yāhm̄u, n'namhmā dā fadi ngue maguese nā mā Papā.

¹⁴ Rāngue gūi ēc'ēigah̄u, nu'mō gūi hya ra ts'edi gūi 'yādi te gūi nnehu, nugā ga 'da'i ndana b̄i zā maçosa gūi 'yāhm̄u.

Bi xihyō xādi ra Jesús ngue da penhna Espiritu Santo.

¹⁵ Nu'mō gadi maçm̄, dam̄i 'yot'e te dadi 'bep'ah̄u m'ō.

¹⁶ Gā āpa ra mate mā Papā ngue dā penhni te'o dā māxah̄u, 'nē di hoc'a n̄i mm̄ih̄u, tengutho d̄i ot'ah̄u ya. Nunā dā 'benhni, guehna ra Espiritu Santo dā gāp'ah̄u ra

'yu majuaní. 'Nε guehna guí n'yohu para zantho na.

17 Nu yø ja'i hingui εc'ei Oja, hingui sà di n'youi ra Espiritu Santo, porque hingui hεti 'nε hingui padí te'o. Pe nu'ahu, ya guí pahmu te'o na, porque ra Espiritu Santo ya 'bucua guí 'buhmu, 'nε guí n'yohu para zantho na.

18 Nugá hinga soc'asehu ua, ga ma pengá ngue ga n'yohu.

19 Ya mi ts'utho ya, ya hinni mantho da nugá yø ja'i. Pe nu'ahu guí nnuju mahon'a. 'Nε di nja'ahu ra 'da'yo te, ngue mahongdi 'bucá.

20 Nu'a ra pa'a p'uya, guí umhu ra guenda ngue dí n'yogá'be ma Papá. Da gue'ahu p'uya, di n'yohu p'u guí 'buhmu.

21 Nu ra ja'i da 'yøt'e te dadi 'bepi, guehna di nequí ngue majuaní di maqui. Ma Papágá p'uya, xquet'a di madí gátho ya yø ja'i di maqui. Nugá p'uya xquet'a dadi madi, 'nε ga øt'e ngue da fadi ngue dí n'yo'be ra ja'i di maqui.

22 Bi 'yεnna Judas, nuna hinga Iscariote: —Ague grá Hmu, zhanja ngue honjithogáhe guí 'yudi ngue dí n'yohu, 'nε hinga gátho mi'da yø ja'i da badi?

23 Mi dahra Jesús, bi 'yεna: —Nu ra ja'i di maqui, guehna da 'yørpabi masu te dí xifi, 'nε guehna di mahma Papágá na. Nugá ya, co 'nehma Papá, ya dí n'yohe ra ja'i di maqui.

24 A nu ra ja'i hinda maqui, guehna hingui øcatho masu te dí xannbi. Nuna ra hya dí xi'ahu ya, himma hyasegá na, go rá hya'a ma Papá bá penngui.

25 Di xi'ahu gátho ya yø hya ya, mente tobe 'daua dí 'buhmu.

26 A nugá ga ápra mate ra Papá ngue da penhna Espiritu Santo, n'namhma da máxahu 'nε di hoc'a ni mmuihu. Gue'a go da xán'nahu gátho'a p'uya, 'nε gá di ben'nahu ya yø hya ya xtá xi'ahu.

27 Ya ga soc'ahu ya, pe di hut'a ni mmuihu. Nugá ga øt'e ngue da hyu ni mmuihu, hinga tengu ra hya manyø ja'i ngue embi nthummi. 'Yo sá di tu ni mmuihu 'nε 'yo guí suhu.

28 Ya guí øde te xtá xi'ahu ngue ga mmagá p'u bí 'buhra Papá, 'nε honga ma εcá ngue 'dap'u ga n'yohu. Nu'mø majuaní gadi macju, dami johyahu ngue ga mmagá. Porque nuna ra Papá, tate na ngue nugá.

29 Dí xi'ahu na ra hya na hante ngue di nja, n'namhma ngue nu'mø bí nja, ya guí 'yεc'ihu na ra hya ya xtá xi'ahu p'uya.

30 Ya hinga ya'atho ga nyahu ya, porque ya bá ep'u ra zithu nu'a dí manda yo ja'i hingui εc'εigá. Pe cohra ts'edi na, hinda zá da dajpi.

31 Pe ya jatho ngue ngu'a di nja, para ngue da bahyø ja'i ngue dadi macá ma Papá. 'Nε dí øt'e te di 'bejpi ga øt'e. Nanju ya, ma ga 'uehmu ua.

15

Ra Jesús bi hyejpabi ra hya bi ma ngue n'na 'bairá uva conyø 'yet'o.

1 Go guecá tengutho n'na 'bái ra uva, 'nε hijnom man'na tengugá. Ma Papágá p'uya, tengutho n'na ra mefi ngue fáhra nua'uva.

2 Sajpa yø 'yet'o hingui nne di nzadi. Pe nu'hu yø 'yet'o zadi, fadi 'nε øjpa yø 'yont'o, n'namhma ngue man'na di nzadi xanhu.

3 A nu'ahu, tengutho yø 'yet'o ngue zadi, porque guí ørpahu masu te dí xán'nahu.

4 'Yo guí hegahu p'u, tengutho gá hinda hεc'ahu p'u. Xi n'na ra 'yet'o ya, nu hinda zá di nzahrá ndát'á mø 'yose, ya himbi thep'uja ra da'yhu. Guí njathu p'uya, hinda zá guí n'yo manhohu mø guí hyεgahu p'u.

5 Nugá tengutho n'na ra da'yhu. A nu'ahu p'uya, tengutho yø 'yet'o. Nu'a hingui hegagui ya, man'na di n'yo manho, porque dí n'yo'be. A nu'mø guí hyεgahu p'u, ya hinda zá te guí 'yøthu.

6 A nu ra ja'i hεp'u ma hyagá, di njapi tengutho ra 'yet'o hingui zadi. I nthεqui ngue ma'ot'i. Nu'mø bi 'yot'i, da ma mapeti ngue da t'udi.

7 Nu'mø hingui hyεgahu p'u, guí 'yet'a mmui te dí xán'nahu, dami 'yadi te guí nne guí 'yáhu, guí nnu gue di n'na'ahu.

8 Nuna ma Papágá, da hnu mansu 'mø ngue guí n'yo manhohu na. Gue'a di nequi'a p'uya ngue majuaní ma xádi'ahu.

9 Tengutho guí macá ma Papá, njarbutho nná ma'ahu ya. Nu te dí nnu manhogá, gue'a guí 'yøthu'a.

10 Nu'mø guí 'yøt'e te dadi 'bep'ahu, ya ni mantho ga ma'ahu 'mø. Nugá dí øt'e te di 'bejpagui ma Papá, janangue di maqui.

11 Dí xi'ahu na ra hya na, n'namhma ngue tengutho nná johyagá, ngu'a gdi johyahu. 'Nε hangu ra pa guí johyahu.

12 Nuna ra hya naya, dadi 'bep'ahu ngue tengutho nná ma'ahu ya, da ngut'a gdi mmahmu n'na ngu n'na'ahu.

13 Nu'a ma datho ja ngue da 'yøt'a n'na ngue'mø di mahrá amigo, da 'yenná te conná nuehrá amigo.

14 Nu'ahu, ya ma amigo'ahu ngue'mø guí 'yøt'e te dadi 'bep'ahu.

15 Nuyá, ya hinga εn'ahu ngue gyø mefithohu ya, porque nu'a ra mefitho hingui padí te øtrá hmu'a. Nuya dí mma ngue ma amigo'ahu, porque ya dá o'ahu n'yu te gáma hya xicá ma Papá.

16 Hingo gá huanngahu, nugá go dá huan'nahu. A nuyá, ngue guí εc'εigahu, dí nne ngue zant'a guí n'yo manhohu, n'namhma ngue di n'na'ahu'a te gá guí 'yáphu ra Papá.

17 Nuna ra hya naya, dadi 'bep'ahu ngue guí mma di n'na ngu n'na'ahu.

I nnu man'u yø ja'i ra Jesús co 'ne'u yø xädi sambabi.

18 Nu'mø ngue nnu man'u'ahü yø ja'i, ya gui pahmu ngue ya mam'met'o xa hnu man'ugui.

19 Nu'mø ngue gadi n'amigohu yø ja'i hingui e'c'igä, dadi ma'ahü yø ja'i 'mø tengutho gui mahyø amigo. Pe nugä, go dä huan'nahü p'u 'bahyø ja'i ua ja ra ximhäi. A nuyä, ya hin gadi n'amigohu yø ja'i ya. Janangue nnu man'u'ahü.

20 Dami benna hya ya xtä xi'ahü m'met'o. Hinjo'o n'na ra mefitho dä 'yena ngue hinda thogu tengutho thohra hmu. Nu'mø ngue bi nu man'ugä yø ja'i, xquet'a gui njathu p'uya, da nu man'u'ahü yø ja'i. Nu'mø ngue hingui t'ec'ei'a te di xänbategä, ni xinga gue'ahü da t'ec'ei'ahü.

21 Nu te gä di xi'ahü ya, da ja'ahü yø ja'i, porque ngue ma xädi'ahü. Nuna Oja bä penngui, hingui pahyø ja'i te'o na, janangue di ja'ahü p'u yø ja'i.

22 Nu'mø hin xcabä ehe ga nzohyø ja'i, ya hinda jase yø ja'i p'u da ma ra castigo 'mø. Pe nuyä, di jase p'u da ma ra castigo ya ngue hingui e'c'igui.

23 A nuyä, nu'a ga nnu man'ugä yø ja'i ya, xquet'a 'ne'a ma Papägä nnu man'u ya.

24 Hin tema castigo di nja 'mø ngue hin tema hmeya xcä öt'a p'u ha 'bahyø ja'i. 'Ne nu'a te gä di öt'e, hinjongui pøni ngue di sä da 'yot'e. Madague'a bi nu yø ja'i te gä di öt'e, pe co ngu'a nnu man'u gyø ja'i, co 'ne'a ma Papä i hnu man'u ya.

25 Nuyä yø hya di mmangä, di nja ya, porque jatho ngue di nja'a te nt'ot'i p'u ja ra Macä Libro ngue ra ley ca yø ja'i, i ena: "Hingui ja te ränge'a i hnu man'ugui".

26 Ga xicä ma Papä ngue da penhna Espiritu Santo da mäxahu 'ne di hoc'a ni mmuihu. A nu'a, go di ja majuan'i te'ogä'a.

27 Xquet'a 'ne'ahü dami jahu majuan'i te'ogä, porque di n'yohu asta guerp'u bä fuhra hya.

16

1 Di xi'ahü ya yø hya ya, n'namhma hingui nyobenihu.

2 Ne da ma nthugui ni thuhu p'u ja yø nija yø judio. Da 'yehra ora ngue di m'mu i'da da yø'ahü, da 'yena ngue ørpa rä 'befi Oja.

3 Nguna rä hya da ja'ahü yø ja'i, porque hinjam'mø di nne da ba'a ma Papä, ni xinga gueque di pacyø ja'i.

4 Di xi'ahü na ra hya na, n'namhma ngue nu'mø bi zønna ora di nja, da zo ni mmuihu na rä hya ya xtä xi'ahü.

Ja di nequi p'u'a te øtra Espiritu Santo p'uya.

Mam'met'o hunte di xi'ahü na rä hya na, porque 'dau di 'buhmu.

5 A nuyä, ya ga mmagä ya, gani m'mær'u bi 'buhma Papä bä penngui. A nu'ahü ya, ya hinjonda bøni da 'yengui: "¿Haru gni ma ya?"

6 Pe nuyä ngue dä xi'ahü na rä hya na, bi du ni mmuihu ya.

7 Pe majuan'i te di xi'ahü, go ni nhohu ngue ga mmagä. Porque nu'mø hinga mmagä, zhague di 'ye'a ra Espiritu Santo da mäxahu 'ne di hoc'a ni mmuihu 'mø? Pe nu'mø ga mmagä, ya ga ma penhna p'uya.

8 Nu'mø bä e'a p'uya, go da 'yot'a ngue da bahyø ja'i 'bucua ja ra ximhäi ngue ja yø ts'oqui, 'ne da badi hanja na ra 'yu njuantho. 'Ne da bahyø ja'i ngue da zønna pa da japra castigo Oja.

9 Da badi ngue ra ts'oqui øtyø ja'i himbi 'yec'igui.

10 A nugä ngue njuantho dä n'yogä, ya ga mmagä p'u bi 'buhma Papä. 'Ne ya hinni mantho gui nnuju ua. Janangue da hyaxa njuani yø ja'i p'uya ndana gue'a ra 'yu njuantho ja ngue dä n'yo.

11 Da hyaxa njuani yø ja'i p'uya hanja na rä hya xa nzän'Oja. Porque ya da ts'änbi ngue da ma rä castigo na rä zithu di manda ua ja ra ximhäi.

12 Xangu mi'da yø hya jap'u di nne ga xi'ahü, pe tobe hingui sønna ora p'u da zä gui timhmu te ga mbøn'a te di xi'ahü ya.

13 Nu'mø bä ehra Espiritu Santo ya, go di o'ahü n'yu hanja'a te majuan'i'a. 'Ne gä majuan'i'a te da xän'nahü'a, porque hingra hyase dä ma, a nuna tengutho rä hya da sifi, da ngu'a da ma. Da 'yot'e ngue gui timhmu hanja'a te ja ngue di nja.

14 Nu'a go da 'yot'e ngue da hnu mansugä'a, porque da ha'a rä hya ga xifi, 'ne da 'yot'e ngue gui pahmu hanja ra hya.

15 Nu te gäma hya mmanna Papä, gä gue'a rä hya di mmangä'a. Janangue di xi'ahü ngue ra Espiritu Santo da hanngagui ma hya, 'ne di ja'ahü ngue gui pahmu hanja rä hya.

Da gohi ngue ra johya'a ra dummui ja yø xädi.

16 Ya mi ts'udra ora ngue hin hapu gui nnuju ya. M'mefa p'uya, ya hinda ya'atho gui nnuju mahøn'a, porque ga mmagä mahets'i bi 'buhma Papä.

17 Nuyä da yø xädi p'uya, di n'yänni n'na ngu n'na, di n'yembi:

—¿Te ga mbøn'a xicju na? ngue ena ya mi ts'udra ora ya, ya hin hapu ga nnuhu. Ximmi ts'udra ora ngue ga nnuhu mahøn'a p'uya, ximmi mmamp'uya ngue da ma mahets'i bi 'buhra Papä.

18 ¿Teni 'be'a ga mbøn'a mmanna? ngue embi ya mi ts'atho. Hinda pahmu tema hya mmanna.

19 Bi bahra Jesús ngue nne da 'yányo xádi na ra hya bi ma, bi 'yembuya:

—Nugä dí xi'áhu, ya hinda ya'atho hin haru gui nnuju. M'mefa p'uya, ya hinda ya'atho gui nnuju. Ua guehna ra hya gadi n'yáhnna naya?

20 Majuaní dí xi'áhu ngue gui nzomhuu 'ne da du ni mmuihu. Nu'mò bi nu'áhu yò ja'í 'b'a nximhái p'uya, dadi johya. Pe hunte ja'a. Nu ni dummuihu da gohi ngue ra johya'a.

21 Conque nu'mò ja ngue di m'muhrá basi n'na ra xisu, tu rá mmiu porque ya bi zonna ora da zá ra n'u. Pe nu'mò ya bi m'muhrá basi p'uya, ya hinní mantho mben'a ra n'u mi sá. Porque di johya ngue ya bi m'muhrá basi ua ja ra ximhái.

22 Xquet'a gui njathu p'uya. Bá ep'u ra ora da du ni mmuihu. Pe nugä ga ma pengui ga nnu'áhu. Gä ra johya di nja ni mmuihu p'uya. Gue'a n'na ra johya hinjonda zá da hyaqui.

23 Nu'a ra pa'a p'uya, ya himma hyoni te gui 'yánnghu. Nugä majuaní dí xi'áhu, nu'mò gá mat'Ojahú rángue gui é'c'igáhu, damí hya ra ts'edi gui 'yádi te gui nnehu. Ma Papágá p'uya dí 'da'i te gui 'yáphu.

24 Astá guehya tobe hunte gui áphu Oja dí 'da'áhu rángue gui é'c'igáhu. Damí 'yáhmú n'namhma dí n'na'áhu. Janjuaní ngue gá ra johya dí nja'áhu p'uya.

Bi ntate ra Jesucristo ua ja ra ximhái.

25 Nuya yò hya ya xtá xi'áhu, dá honí te nná hycpabi ra hya dá ma. Pe da 'yehra ora ngue nuya yò hya dí xi'áhu, ya hinga honí te gá hycpi. Sinoque ga xi'áhu njuantho ha dí njap'u gdi pahmu ra Papá.

26 Nu ra pa ja p'uya, ya dá zá gui 'yáphu ra Papá'a te gui nnehu rángue gui é'c'igáhu. Ya himma hyoni ngue 'bet'o gá ápa ra mate ma Papá conná ngue'áhu.

27 Porque di ma'aschu ra Papá. Di ma'áhu, porque gadi ma'aschu, 'ne gá 'yec'ihu ngue dá é'cá p'u bí 'bu Oja.

28 Bí nexcá ma Papá 'mò dambá é'cua ja ra ximhái. A nuyá, ga póngá ua ja ra ximhái ya, ga mma mahets'í bí 'buhma Papá.

29 Mí dahyò xádi p'uya, bi 'yena:

—A nuyá, njuantho gui xicje ya. Hin tema hya gni hycpi te gui mmanya.

30 A nuyá, ja dí tingáhe p'uya ngue gá gui papabi yò n'yomfení yò ja'í. Himma hyoni ngue 'bet'o da t'ot'a'í ra nt'ánni. Guehna nná é'c'igáhe naya ngue güi 'yep'u mahets'í bí 'bu Oja.

31 Ra Jesús bi 'yena:

—A nuyá, ya gui é'c'ihu ra hya dí mmangá ya.

32 Ya mme 'bexque'a ya, ya ni ma dá zonna ora ga nhyehmu, 'da'a n'naní gdi máh. Ya

gui sogaschu p'uya. Pe nugä hindí 'dasegá, porque dí n'yogá'be ma Papá.

33 Nu'mò ngue gui unní mmuihu ya yò hya dí xi'áhu ya, guehya yò hya dá hyut'a ní mmuihu ya. Nuya ja ra ximhái gui sáhu ra n'u ua. Pe damí hyahú ra ts'edi, ya xtá tapá'a se'cua ja ra ximhái.

17

Bi marpabi Oja yò xádi ra Jesús.

1 Mí juadi bi manya yò hya ya p'uya, bi hyanma hets'í ra Jesús, bi 'yena:

—Ma Papá'i, ya bi zonna ora ya. Dá bahyò ja'í ya ngue magues'a ní Ts'ant'u, n'namhma ngue xquet'a 'nehni Ts'ant'u dá 'yot'e ngue dá bahyò ja'í ngue mague'ase'i.

2 Nu'í gá unna ts'edi ní Ts'ant'u ngue nu'u to gá gá dápi, di unna 'da'yo te para zantho. 'Ne gá unna nt'edi ngue nu'a te dá zänni gue'a dí nja'a.

3 Nu'a ra 'da'yo te para zantho, gue'a di dinná ja'í dá ba'í'a, 'ne dá baqui. 'Ne hon'atho'i ngue majuaní grá Oja. A nugä p'uya, guecá drá Jesucristo guá penhua.

4 Nugä dá ot'e ngue bi bahyò ja'í ua ja ra ximhái ngue mague'ase'i. Dá juacá ra 'befi gá 'bejpi ga ot'e.

5 A nuya ma Papá'i, damí 'daqui ngue nup'u ja ní hmi ní dá, maguecségauí tengutho nmi jauí m'met'o hante dí nhohra ximhái.

6 Nuya yò ja'í gá huanhua ja ra ximhái ngue gá dáqui, dá japi bi badi te'o'i. Mí o ní 'ye yò ja'í, pe go gá dáqui, 'ne bi 'yec'ei na ní hya guá pennbi.

7 A nuyá, ya pahyò ja'í ya ngue go gui xiqui te gáma hya dí mmangá.

8 Dá unna ná ní hya gá xiqui ga xifi. Yò ja'í p'uya, bi 'yec'ei. 'Ne haxa njuani yò ja'í ya ngue majuaní dá é'cá p'u güi 'bui, 'ne é'c'ei ngue go guá pennagauí ua.

9 Dí á'i ra mate ya ngue gui fáhyò ja'í. Nuna ra mate dí á'i, hin dadi terpá p'u gátho yò ja'í 'b'a nximhái. Nu'u yò ja'í gá dáqui, gue'u dí xi'i gui fá'u, porque o ní 'ye.

10 Nu'u to gá o ma 'yegá, gá o ní 'y'e'u. Nu'u to o ní 'y'e p'uya, o ma 'yegá'u. 'Ne dá hnu mansugá conná ngue'u.

11 Nugä ya hinní mantho ga m'mac'ei ua ja ra ximhái. Nugä ga mmagá p'u gui 'bui, ja ga m'macá p'u. Pe nuya dá gocua ja ra ximhái, guehya dí xi'i gui fáhu. Ma Papá'i, xandaxqui'i. Conni ts'edi damí fadi te'o gá dáqui, n'namhma ngue xogue n'na hyatho dá gohi, tenguthogüi, n'na hyatho dí jauí.

12 Mente ra pa 'daua dá m'mahme ua ja ra ximhái ya gá dáqui, conní ts'edi nmará fadi. Hinjombi m'medi, hinda honda n'na nc'ei, nuna ya bá nt'ot'i ngue di m'medi, para ngue di nja na ra hya nt'ot'i p'u ja ra Macá Libro.

13 A nuyá, ga mmagá p'u guí 'búhya. Pe mēnte tobe dí 'bútá ua ja ra ximhái, dí mmangá ya yø hya ya, n'namhmá ngue nuya ma ja'íui, gá ra johya dí nja, tengutho nná johyagá.

14 Nuná ra hya guá pennba yø ja'í ngue ga xännbi, bí nu manho ra hya. Pe nuya yø ja'í himbi nu manho ni hya p'uya, bí nu man'ya yø ja'í bí nu manho ni hya. Porque ya hinní mantho øtra nts'o ga 'yo yø ja'í, tenguthogá ngue hindá øt'á ra nts'o ga 'yo yø ja'í.

15 Hinná á'i ra mate ngue guí júcua ja ra ximhái ya yø ja'í dí xi'i. Sinoque dí á'i ra mate ngue guí fádi ngue ra zithu hindí ts'onnbá yø nt'éc'ei.

16 Tengutho gá hindá øt'á ra nts'o øtyø ja'í, dá guehya ma ja'íui, xquet'a hingui øtra nts'o ga 'yo yø ja'í ya.

17 Damí 'yøt'e ngue da hyo yø mmái conná ngue'e, dá hyonna nho dá n'yo conná nguehni hya. Porque nuná ni hya, guehna majuaní ná.

18 Tengutho guí penngagui ua ja ra ximhái, xquet'a dí njadá p'uya, dá øt'á ya ma ja'íui ngue dá ma dá manna hya p'u ha 'búhyø ja'í.

19 Dí engá ma te conná guehema ja'íui, n'namhmá ngue xquet'a 'n'è'u dá hyo yø mmái ngue xtá nho te dá n'yo conná guehna ra hya majuaní.

20 Pe hinga hont'u dí á'i ra mate guí fá'u, sinoque 'n'è'u yø ja'í dá 'y'éc'ei gá m'mefa conná guehra hya dá manya ma ja'íui, xquet'a dí xi'i ngue guí fádi.

21 Gátho ya dí xi'i ya, dí á'i ngue xøgue n'na hyatho dá gohi tenguthogüi, ngue n'na hyatho di jaui. Ga njathu p'uya, n'na hyatho gá cohmu ya ma ja'íui, ma Papá'i, gue'a di badí gátho yø ja'í'a ngue guá penngagui ua ja ra ximhái.

22 Nugá dá japá ya ma ja'íui tengutho guí jajpagui m'met'o, n'namhmá ngue gue'a di gohi ngue xøgue n'na hyatho di jah'u'a p'uya, tengutho'i co 'n'écá n'na hyatho di jaui.

23 Nugá dí n'yogá'be ya ma ja'íui. Nu'í p'uya dí n'youi. Gue'a di gohi ngue xøgue n'na hyatho di jah'u'a. 'N'è gue'a di ba hmi'da yø ja'í'a ngue nu'í go guá penngagui ua, 'n'è gadí ma'ua ma ja'íui, tenguthogá, gadí maquí.

24 Ma Papá'i, nuya ma ja'íui gá dáqui, dí nnegá ngue 'n'ehya dí m'map'u ha ga m'mucá ya, n'namhmá ngue dá nu te guí ørcagui, ngue guí øt'e ngue 'n'écá dí tategá hapu guí 'bai. Porque nu'í gadí maquí hante dí nhohra ximhái.

25 Ma Papá'i, gá ra nho guí øt'e. Nuya yø ja'í 'bucua ja ra ximhái, hingui pa'í ya. Pe nugá dí pa'í. A nuya ma ja'íui p'uya, ya padí ngue go guá penngagui ua.

26 'N'è dá xifi hanja ra hya ngue te'o'i. 'N'è tobe ni mantho dí xifi te'o'i ya, n'namhmá

ngue tengu'í ngue gadí maquí, dá ngu'a dá 'yøt'e. A nugá p'uya, dí n'yogá'be ya yø ja'í ya.

18

Bi ts'ixra Jesús ngue dá jot'i.

1 Mí juadí bí manya yø hya ya, bí ma ra Jesús, bí me yø xádi, bí ma man'na nguadi ra 'yuthe Cedrón. Nu'p'ua ja n'na ra nuaza p'uya, ja bi yurbu ra Jesús conyo xádi.

2 Xquet'a 'n'ehna ra Judas bí dá ra Jesús, ya mí pa'á ra x'equi'a, porque xangu yø nnidí ja madí perpu yø xádi ra Jesús.

3 Nuná ra Judas bí zømp'u 'búhra Jesús. Ní n'youi n'na 'bui yø soldado co 'n'ehyø policia yø m'menhni yø mmäcja conyo fariseo. Ní gu yø juai, 'n'è ha yø lámpara guí nyot'i. Mí'da yø ja'í, ní gu yø za tøhra sibi yø nya ngue guí nyot'i.

4 P'è ra Jesús ya gá padí te ja ngue dá thogui. Bí ma di c'at'ui ngue bí 'yänni, bí 'y'embí:

—¿Te'o guí homhmu?

5 Nu'ua yø ja'í p'uya, bí 'y'embí:

—Dí hongáhe ra Jesús nuná ra mmengu Nazaret.

Mí dahra Jesús, bí 'y'embí:

—Go guecá masque guí honju.

Ní n'youi yø ja'í na ra Judas bí dá ra Jesús.

6 Nu'mø mí 'y'embyø ja'í ra Jesús: "Go guecá", i gohyø xatha yø ja'í, bí t'unga hái.

7 Nuná ra Jesús mahømbí 'yännbúya, bí 'y'embí:

—¿Te'o guí homhmu?

Nu'ua yø nzite p'uya, bí 'y'embí:

—Dí hongáhe ra Jesús nuná ra mmengu Nazaret.

8 Mí dahra Jesús, mahømbí 'y'embí:

—Ya dí xi'ahu ngue go guecá. Nu'mø go guí honju, p'è damí thøhmu ya 'bucua, dá ma.

9 Nguna bí ma, para ngue dí nja'a te ra hya xi manna Jesús ngue xi 'y'ena: "Ma Papá'i, nu'ua gá dáqui, hínjombí m'medi", xi 'y'ena.

10 Ra Bedu p'uya bí gaxrá juai mí ha, bí hyejpa rá gu ngue rá n'yei'a n'na n'c'ei ní hu ngue ra Malco, nuná rá 'y'ehé ra 'bet'o mmäcja.

11 P'è ra Jesús bí 'y'embí:

—Ague Bedu, damí fos'ni juai. ¿Ua guí ena ngue ya hindí nja'a te ra n'u xpá nzánma Papá ga thogui?

Ya 'bup'u 'búhrá hmu yø mmäcja ra Jesús.

12 Ní n'youi n'na rá hmu ya yø soldado conyo policia yø m'menhni yø hmu yø judío, bí bentra Jesús, bí dut'í.

13 Bí zixpu ja rá ngu ra Anás. Nuná ra Anás mará ndøhu ya ra Caifás nuná madí manda yø mmäcja'a ra jeya'a.

14 Nuná ra Caifás xi 'y'embyø hmu yø judío ngue man'na xanho ngue n'na n'c'ei tho dá tho connángue gátho yø ja'í.

Bi manna Bedu ngue hingui padj te'o ra Jesus.

15 Nup'u ja ra ngu na ra hmu yø mmäcja, nu'a ra dathi ja mbo, ja i ts'ixpu ra Jesus. Nunä ra Bedu co 'ng'hna man'na nc'ei rä xädi, bi denna Jesus. Nunä n'na nc'ei rä xädi na, mađi mpahmi ra mmäcja. Janangue bi tho'ambo m'ø m'j yat'ambo ra Jesus.

16 Pe nunä ra Bedu bi gohmaxøts'e ra goxthi na. Janangue bá pøn'a ra xädi marä mpađiui ra mmäcja ngue bi nyau i na ra xisu fähra goxthi ngue da tho'ambo ra Bedu.

17 Nu'a ra xisu fähra goxthi p'uya, bi 'yänna Bedu, bi 'yembj:

—¿Ua hinga 'ne'i rä xädi'i na ra n'yohu na? Mj dahra Bedu, bi 'yena:

—Hin'na, hinga 'necä.

18 Nu'a ra ora'a mj se, janangue nu'u yø hmiq'ui 'bap'u, conyø policia, xi 'yuhra sibi p'u 'bäi ngue di nhat'i. Ra Bedu p'uya xquet'a 'ne'a 'dap'u 'bähmu'a ngue di nhat'i.

Nuna rä hmu yø mmäcja bi 'yörpa ra nt'änni ra Jesus.

19 Nunä rä hmu yø mmäcja bi du'mj bi 'yänna Jesus ndana gue'a yø xädi, änni te 'be'a ma hya xänmbi.

20 Mj dahra Jesus, bi 'yembj:

—Nuna ra hya ya xtä mangä, yø hmi yø dä yø ja'i xtä mangä na ra hya na. Xtä nxänbategä p'u ja yø t'änjja, da guep'u ja ra danjja di mpeti gätho yø judio. Hin tema hya xtä mangä ngue da nt'agujtho.

21 ¿Hanja ngue ja gui ännui tema hya xtä mangä ya? Damj 'yänhmu yø ja'i ya, go da xi'ahna hanja ra hya xtä mangä'u. Nu'u go pa'u tema hya xtä mangä.

22 Høntho bi manna nguna ra Jesus, mj 'bäp'u n'na ra policia di mper'u ja ra danjja, bi memba rä hmi, bi 'yembj:

—¿Ua ya ngu'a gdi tha'mø gui yau i rä hmu yø mmäcja ya?

23 Mj dahra Jesus, bi 'yembj:

—Nu'mø ja ma n'u te dä mangä, damj ma te gui sä man'u m'ø. Pe nu'mø ngue njuantho di yagä, ¿hanja ngue gui pegbagui ma hmi?

24 Ra Anäs bi du'tra Jesus, bi mennbäbi na ra Caifäs rä hmu yø mmäcja.

Mahømbi gønna Bedu ra Jesus.

25 Mente di sigue 'bäp'u ja ra sibi ra Bedu ngue di nhat'i, bi t'embuya:

—¿Ua hinga 'ne'i rä xädi'i na ra n'yohu na? —t'embj.

Mj dahra Bedu p'uya, hømbi ncøni, bi 'yena:

—Hin'na, hinga 'necä.

26 Mj 'bap'u n'na rä hmiq'ui na rä hmu yø mmäcja. Nunä ra hmiq'ui p'uya, di mmeñui na ra n'yohu xi zenna Bedu xi hyejpa ra gu ngue rä n'yei. Bi 'yännbuya, bi 'yembj:

—Pe, uangui gue'e xtä nu'i p'u ja ra nuaza ngue gui n'yoi ra Jesus —bi 'yembj.

27 Ra Bedu p'uya mahømbi ncøni. Nu'a ra ora'a p'uya, bi mmahra øni.

Ya 'bap'u 'bahra Pilato ra Jesus.

28 Nup'u ja rä ngu ra Caifäs, bá njucra Jesus ngue i map'u ja ra palacio 'bahra gubernador. Pe ya 'yo haxpuya. Nu'u yø judio p'uya, himbj yurbu ja ra palacio'u. I ja yø costumbre, i ena ngue nu'mø ja ngue di nsännigo, hingui sä di ntøt'ui yø ja'i hingyø judio. Nu'mø xtä nyut'i, ena ngue ya hinda zä di nsihme p'u ja ra ngo ngue ra pascua.

29 Janangue bá pønna Pilato ngue bi nyau i yø judio. Bi 'yembj:

—¿Te 'be'a ma hya gni yaphu na ra n'yohu 'bucua?

30 Bi 'yenyø hmu yø judio p'uya:

—Nu'mø ngue hindra ts'oc'ei na, hinxca dägähe ua m'ø.

31 Bi 'yenna Pilato p'uya:

—Uangui gui cahu ra ley p'uya, da zä gui sixhu gui 'yøschu ra ts'ut'abi.

Yø judio p'uya bi 'yena:

—Pe nugähe ngue yø judio, hin'yugähe ra nt'ejdi ngue sä ga hogähe n'na ra ja'i. Nu'i go nnethe gui sänni te di nja.

32 Ja bi bømp'u'a te xi man'a m'met'o ra Jesus, ngue ya xi ma ngue da thop'u ja ra pont'i.

33 Nu'mø mj yat'ambo ra palacio ra Pilato, bi manda bä ts'ohra Jesus ngue da 'yörpa ra nt'änni. Bi 'yembj:

—¿Ua gue'e rä dast'abi'i yø judio? —bi 'yembj.

34 Mj dahra Jesus, bi 'yembj:

—Xi'a ra hya gui mmanya, go gui äanse, ¿ua gue 'bui to xa xi'i ngue guecä?

35 Mj dahra Pilato p'uya, bi 'yembj:

—¿Ua go ma mmjjudiohu p'uya? Nu'u ni mmjjudiohu 'ne'u yø hmu yø mmäcja go xa dä'i ua di 'bucä'u. ¿Teni 'be'a ga 'yøt'e?

36 Mj dahra Jesus, bi 'yembj:

—Nup'u dađi mandagä, hinga guecua ja ra ximhäi jaua p'u. Nu'mø ngue ja gađi mandagä ua, gdi sigä to da 'yøtra sui m'ø, ngue hinxtä mma madägä p'u 'buhyø judio. Pe nup'u dađi mandagä, hinga guecua p'u.

37 Ra Pilato bi 'yembj:

—¿Janangue gue'e grä dast'abi m'ø?

Mj dahra Jesus, bi 'yena:

—Ahä, go guecä tengutho ra hya gui mma. Gue'a dä ecä ua ja ra ximhäi'a, ngue ga m'mai para ngue ga mangä na ra hya majuanj. Nu to gätho nne da bađi hanja na ra hya majuanj, da 'yøde te di mmangä ya.

38 Ra Pilato p'uya bi 'yembj:

—¿To go da bønji ngue da bađi hanja'a ra hya majuanj p'uya?

Ya nts'änni ngue da tho ra Jesus.

Mj juadi bi 'yörpa ra nt'änni p'uya, bi bøn'athi ra Pilato ngue bi nyau i yø judio. Bi 'yembj:

—Hın tema ts'oqui dí tinnbã nã ra n'yohu 'bucua.

³⁹ Pɛ ja'ahũ ra costumbre ngue pa mathogũe n'na ra ofãdi 'mø ja ra ngo ngue ra pascua. ¿Ua guí nnehu ngue ga thocã nã rá dast'abi yø judío?

⁴⁰ Bĩ mahra hmafi gãtho yø ja'ĩ p'uya, bi 'yena:

—Nu'a, hın'na'a. Go dami thøhra Barrabás.

Pɛ nuna ra Barrabás, guehna n'na ra bɛ nã.

19

¹ Nuna ra Pilato, bĩ manda ngue bĩ ma m'mei ra Jesús.

² Nu'u yø soldado, ya xĩ me n'na ra corona ngue yø 'uini, bi gãspa rá ya ra Jesús. 'Nɛ bi heta n'na ra he ngue ra 'bojpoi.

³ Bĩ guarbu 'bãhra Jesús, bi 'yembĩ:
—Guí tate ague rá dast'abi'i yø judío —bi 'yembĩ.

Mente pẽmbã rá hmi p'uya.
⁴ Ra Pilato p'uya, mahombĩ bøn'athi, bi 'yemybyø judío:

—Para ngue guí umhmu ra güenda ngue hın tema ts'oqui dí tinnbã nã ra n'yohu nã, guí nnuhu ngue ga ma jucã ua ya —bi 'yembĩ.

⁵ Mambã ponna Jesús, bá oxrá ya n'na ra corona ngue yø 'uini. 'Nɛ he ra 'bojpoi xĩ ma mahete. Ra Pilato p'uya, bi 'yemybyø ja'ĩ:

—'Bucua nã ra n'yohu ya.
⁶ Nu'u yø hmu yø mmãcja 'mø mi nu p'uya, co 'nɛ'u yø policia, bĩ mahra hmafi, bi 'yena:
—Dã guatra pont'ĩ. Dã guatra pont'ĩ.

Bi 'yenna Pilato p'uya:
—Pɛ dami sishu 'mø, bí cuathu ra pont'ĩ, porque nugã ya hın tema ts'oqui dí tinnbĩ.

⁷ Nu'u yø hmu yø judío p'uya, bi 'yembĩ:
—Nugãhe dí cahe n'na ra ley. Conforme ra ley dí cagãhe, jatho ngue dã tho, porque mma ngue rá Ts'ant'u Oja.

⁸ Nuna ra Pilato 'mø mi 'yøhna ra hyã nã p'uya, man'natho bĩ nsu.

⁹ Hombĩ yat'ambo ra palacio p'uya, bi 'yanna Jesús, bi 'yembĩ:
—¿Haru grã mmengu n'yø?

Pɛ ra Jesús hınte ga ndãtho.
¹⁰ Ra Pilato p'uya, bi 'yembĩ:

—Hınguı nne guı thã 'mø dí nzo'i 'mø. ¿Ua hınguı padı ngue jagã ra ts'edi ga cuat'a'ĩ ra pont'ĩ? 'Nɛ xquet'a jagã ra ts'edi ngue ga thoc'a'ĩ.

¹¹ Mĩ dahra Jesús, bi 'yembĩ:
—Hın tema ts'at'abi dã zã guı 'yøt'e, ngue'mø hın nãngue Oja xtı 'da'i nı cargo. Janãngue nu'a bi dãgã ua guı 'bui, mã dãtho ja rá ts'oqui'a.

¹² Nu'a ra ora'a p'uya, bi hyonna forma ra Pilato ngue xtı thøhra Jesús. Pɛ janjuanı ue yø judío ngue bi 'yembĩ:

—Nu'mø ngue gui thøhna ra n'yohu nã, ya hınnı amigo ra dast'abi Roma 'mø. Nu to bi zã dã 'yena ngue ra dast'abi ya, ya rá nsaiui ra dast'abi Roma.

¹³ Nu'mø mi 'yøhra Pilato nã ra hyã nã p'uya, bĩ mã danı mmıp'u ja rá nhudı nhøt'a hyã 'mø bĩ nı. Bĩ mãnda p'u hudı ngue bá ts'innbabi ra Jesús. Guehna ra xequi nı hu conã hyã ebreo, "Gabata". I nne dã mã ngue "Mats'axti xanho p'u bi t'ado".

¹⁴ Tobe jadyø ngo ngue ra pascua'a ra ora'a, ya mme 'dato xudı. Gue'a ra pa dı nsã yø ja'ĩ hante ra pa ngue ra ts'ãya. Nuna ra Pilato, bi 'yemybyø judío:

—'Bucua nı dast'abihu ya —bi 'yembĩ.
¹⁵ Bĩ mahra hmafi yø judío p'uya, bi 'yena:
—Dã tho nãya, dã tho nãya. Dã guatra pont'ĩ.

Rã Pilato p'uya, bi 'yemybyø ja'ĩ:
—¿Ga cuatã ra pont'ĩ nı dast'abihu 'mø?
Bi 'yenu yø hmu yø mmãcja p'uya:
—Nu'a mã dast'abihu, gue'a ra dast'abi Roma'a, 'nɛ hınjom man'na.

¹⁶ Mĩ manyø ja'ĩ nã ra hyã nã p'uya, ra Pilato bi dãpyø ja'ĩ ra Jesús ngue dã mã di cuatra pont'ĩ. Bi zixyø judío nã ra Jesús.

Bĩ ma maçuati ra pont'ĩ ra Jesús.

¹⁷ Bĩ ma ra Jesús nı hyã rá pont'ĩ. I map'u ja ra xequi nı hu ngue ra Njãyxahmu. Nuna ra hyã ngue ra ebreo, nı hu ngue ra Gólgota.

¹⁸ Ja bĩ mã maçuati p'uja ra pont'ĩ ra Jesús. 'Da'ĩ mã maçuatiui ra pont'ĩ mı yonc'ɛı. 'Da'a n'na nguadi rá hyo i gohi n'na ngu n'na. Nuna ra Jesús, bi gohmade nã.

¹⁹ Bĩ mãnda ra Pilato ngue bĩ mã maçuati p'u ja rá ya ra pont'ĩ n'na ra letrero, i ɛna: "Guehna ra Jesús, ra mmengu Nazaret ngue rá dast'abi yø judío nãya".

²⁰ Xangu yø judío nı nã ra letrero, porque nup'u bĩ mã maçuati ra pont'ĩ ra Jesús, guerp'atho ra danıhni. Nuna ra letrero, nt'ot'i conã hyã ngue ra ebreo, conã hyã ngue ra griego, 'nɛ nt'ot'i conã hyã ngue ra latin.

²¹ Janangue bi 'yembrã Pilato'u yø hmu yø mmãcja:

—'Yo guı ot'i ngue dã 'yena: "Rã dast'abi yø judío". Sinoque damı 'yot'i ngue dã 'yena: "Nu'a t'embı rá dast'abi yø judío".

²² Mĩ dahra Pilato p'uya, bi 'yena:
—Ya dí ja p'u'a te nt'ot'i ya —bi 'yena.

²³ Mĩ juadi bi cuatra pont'ĩ ra Jesús, nuya goho yø soldado bi gajpa rá he ra Jesús ngue dı ndarpi n'na ngu n'na. Bĩ gajpa rá pahni p'uya. Nuna ra pahni hınha nt'eti, n'na thoguitho bĩ mɛ rá 'be gã rá do'yo ra pahni.

²⁴ Dı n'yemybyø soldado p'uya:
—Hınga xemhmu nãya. Man'na xanho ga mmãhã ra taãa. Nu'a dã dãã, gue'a dã ganna pahni'a.

Ya bi nja'a te nt'ot'i p'u ja ra Maça Libro ngue ɛna: "Bi ndarpabi n'na ngu n'na'u ma he. Bi ma ra taha ngue to da gan'i". Nguna ra hya bi 'yot'yø soldado.

²⁵ Nup'u bi ma maçuati ra pont'i ra Jesús, ja 'bäp'utho rá mamá co 'ne'a rá juhue'a rá mamá, conna Maya rá xisu ra Cleofas, co 'ne'hra Maya Magdalena 'bäp'u.

²⁶ Nuna ra Jesús mi hyétrá mamá ngue 'bäp'u, 'dap'u 'bähmi n'na rá xädi ɛmmɛi di mahra Jesús. Bi 'yembrá mamá p'uya:

—Ague mamá, gui 'yot'e ngue ni basi na ma xädigä ya.

²⁷ Mahømbi 'yembrá xädi p'uya:

—Gui 'yot'e ngue ni mamá na ma mamágä ya —bi 'yembj.

'Bexque'a ra ora'a p'uya, nu'a rá xädi ra Jesús bi zixra Maya p'u ja rá ngu ngue di jammansu.

Ya bi du ra Jesús.

²⁸ Mi thohna ra hya na p'uya, ya pahra Jesús ngue ya bi nja gätho'a te ja ngue di nja. Para ngue di nja'a te nt'ot'i p'u ja ra Maça Libro, bi 'yenna Jesús:

—Di tuthögä ya.

²⁹ Mi jap'u n'na ra xano yuhra vino xan'ixi. Bi ma mapobo p'u ja ra vino n'na ra esponja xanthu'i. Bi nøta n'na ra 'yet'o ngue ra isopo. Bi cuarpa rá ne ngue da zats'i.

³⁰ Nuna ra Jesús mijuadi bi zi ra vino xan'ixi, bi 'yemp'uya:

—Ya gä bi nja'a te ja ngue di nja ya.

Mi man'a p'uya, bi m engrä ya ngue bi du.

Nu'a n'na ra soldado bi hyespa rá hyo ra Jesús conna lansa.

³¹ Mi hyats'i, ya ra pa ngue ra ts'äya. Nu'u yø judío, hingui nnepe ngue di cuatho p'u ja ra pont'i yø ánima 'mø ra pa ngue ra ts'äya, porque gue'a ra pa ngue ra ngaxango ngue ra pascua'a. Janangue nu'u yø hmu yø judío bi xihra Pilato ngue di manda da ma nthmhmi yø gua'a mi cuatra pont'i, n'namhma ngue da du nts'edi. Janangue da thacyø ánima p'u ja ra pont'i 'mø bi du.

³² Bi ma yø soldado p'uya ngue bá tennbabi yø gua'a n'na n'c'ei. Ja bi map'u'a man'na ni guatra hyo ra Jesús.

³³ Mi map'u cuatra Jesús, bi nu p'uya ngue ya xi du. Janangue ya himbi dennba yø gua na p'uya.

³⁴ Pe nu'a n'na ra soldado siempre bi hyspi conna lansa rá hyo ra Jesús. Nup'u bi thexp'uya, bi bønna ji 'ne'hra dehe.

³⁵ Nugä go dá ot'a ra s'ucua ja ua, dá cuati te dá nu. Majuanj te di mma. Dí padj ngue majuanj te di mma n'namhma ngue xquet'a gui 'y'c'ei hu.

³⁶ Porque nuya yø hya ya, bi nja para ngue di nja'a te nt'ot'i p'u ja ra Maça Libro ngue i ɛna: "Hinda thennbabi yø do'yo", i ɛna.

³⁷ Man'na parte nt'ot'i p'u ja ra Maça Libro, i ɛna: "Da hnu ngue da thespa rá do'yo".

Ya bi ma nt'ägui ra Jesús.

³⁸ M'nefa p'uya, nuna n'na ra mmengu Arimatea ni hu ngue ra José, bi ma bá äpra nt'edi ra Pilato ngue da hyajpa ja ra pont'i ra Jesús ngue da 'yägüi. Xquet'a 'ne'na ra José mi tenna hya mi mmana Jesús. Pe hingui nnepe da ba'u yø mmjudioui, porque su. Ra Pilato p'uya bi unna nt'edi. Bi ma ra José ngue bá hajpa ja ra pont'i ra Jesús.

³⁹ Xquet'a bi zomp'u na ra Nicodemo nuna bi ma n'na xui bá nyau'i ra Jesús. Ni hya 'däte ma'et'a kilo yø 'yethi mauants'i, i n'youi'a ni hu ngue ra mirra, 'ne'a ra 'yethi ni hu ngue ra äloes.

⁴⁰ Nuna ra José conna Nicodemo bi hyajpa rá do'yo ra Jesús. Bi 'ue conna ulu ma njots'i ra 'yethi mauants'i. Gue'a yø costumbre yø judio ør'mø ähra ánima'a.

⁴¹ Nup'u bi ma maçuati ra pont'i ra Jesús, guerp'u mi ja n'na zant'i yø za, ja jarbu n'na ra 'bido ngue hijnom mi o, ya xi ma mahoqui ngue to da 'yop'u.

⁴² Nuna ra 'bido na, ja bi jərbu ra Jesús, porque ja mi jarbutho, 'ne ya bi zønna ora da yutra pa säya yø judío.

20

Ya bi bennate ra Jesús.

¹ Mi hyaxa ra pa ndomingo p'uya, zixuditho bi ma ra Maya Magdalena p'u mambi o ra Jesús. Tobe 'bøndra 'bexui. Bi nu p'uya ngue ya hñte juaxpu ra do mi cotra 'bido.

² Bi gu ra 'dih'i p'uya, bi map'u bi 'bahra Bedu co 'ne'a man'na ra xädi ɛmmɛi mađi mahra Jesús. Bi 'yemb'uya:

—Ya xa thaxpu ha mi o ra Hmu 'na, pe hñdi pahme hapu xa jätya.

³ Ra Bedu p'uya, co 'ne'a man'na ra xädi, bi map'u mambi o ra Jesús.

⁴ 'Dap'u bi nts'i gä yoho ngue ni tih'i. Pe nu'a man'na n'c'ei, man'na bi nti'a ngue ra Bedu. Rá madi bi zomp'u mi o ra Jesús.

⁵ Bi ndojp'uya ngue c'at'ambo. Bi nu ngue 'bømp'u yø ulu bi 'bännbabi ra Jesús. Pe himbi yat'ambo.

⁶ 'Bexque'a mmarbutho ra Bedu p'uya, go bi yat'ambo ra 'bido na. Xquet'a bi nu ngue 'bønnbutho yø ulu mam'mant'i.

⁷ Da gue'a ra ulu bi jomba rá ya ra Jesús bi nu ngue 'bømp'u, pe hinga 'dap'u 'bømhmu yø ulu mam'mänhni ra Jesús. Ma nunni'u 'bøn'a n'nanj.

⁸ Xquet'a bi yat'ambo na ra xädi m'met'o bi zomp'u ja ra 'bido p'uya. Bi nu te jap'u mi o ra Jesús. Bi 'y'c'ei p'uya ngue ya 'bui mahøn'a.

⁹ Ja bi ðimp'u'a te ra hya nt'ot'i p'u ja ra Maça Libro p'uya, ngue ra Jesús mi jatho ngue di bennate p'u da nt'ägui.

10 Bá penc'u yø xädi p'uya, bí 'yεp'u ja ra ngu.

Bí nthεui ra Maya Magdalena ra Jesús.

11 Pε nuna ra Maya, 'bärma xøts'e ra 'bido ngue zoni. Mente zomp'uya, bí ndoqui ngue hεt'ambo ra 'bido.

12 Bí nu ngue 'bap'u yoho yø anxε p'uya, he yø t'axcahe, ngue hup'u mi o ra Jesús. Nuna n'na ra anxε hup'u manj go rá ya. Man'na p'uya, hup'u manj go yø gua.

13 Nuya yø anxε p'uya, bí 'yεmbi:

—Ague grá xisu, ¿hanja ngue guí zoni?

Mí dahra xisu p'uya, bí 'yεna:

—Dí zoni tha, porque xa thascagui ma Hmu. A nuyá, hñdĩ padĩ haru xa jätya.

14 Mí manna ra hya na p'uya, bí 'bät'i, bí nu p'uya ngue 'bap'u ra Jesús, pε hñguĩ padĩ ngue gue'a ra Jesús.

15 A nuna ra Jesús bí 'yännbaya, bí 'yεmbi:

—Ague grá xisu, ¿hanja ngue guí zoni? ¿Te'o guí honi?

Nuna ra xisu p'uya, εmbi ngue gue'a ra mädi p'u'a 'bäp'u, bí 'yεmbaya:

—Ague grá ja'j, nu'mø ngue go xcá hyats'j, damj xiquĩ haru xcuá pegui, n'namhma ngue ga ma haťs'j.

16 Mí dahra ra Jesús, bí 'yεmbi:

—Ague Maya —bí 'yεmbi.

Ra Maya p'uya, bí 'bät'i, bí zofo cona hya ngue ra ebreo p'uya, bí 'yεmbi:

—Raboni.

Nuna ra Raboni, j nne da ma "Ague grá xännbate".

17 Mí nya ra Jesús, bí 'yεmbi:

—O gadi benngui, porque ja ngue ga mmagá p'u bí 'bähma Papá. A nuyá, ni ma ya, bá xi'u ma cugá ngue ya ga mmagá p'u bí 'bähma Papá, nu'a ni Papáhu. Ga mmagá p'u bí 'bähma Oja, nu'a ni Ojahu.

18 A nuna ra Maya Magdalena p'uya, bí ma bá xipyø xädi ra Jesús. Bá xifi ngue ya xi nu'a ra Hmu, 'nε bá xifi te gäma hya xi xifi.

Ya bí nnuhu yø xädi ra Jesús.

19 Mí dahra nde'a ndomoro rá mädi ra pa ngue ra semana p'uya, bí mpeti yø xädi ra Jesús. Pε n'nøt'e xanho yø goxthi p'u ha 'bui ngue su yø judío. Mí hnu p'uya, ya 'bäp'u ra Jesús, bí m'mäp'u made ha 'bahyø xädi. Bi zengua p'uya, bí 'yεmbi:

—A nuyá, da hyu ni mmähü ya —bí 'yεmbi.

20 Mí juadi bí xihna ra hya na p'uya, bí 'yutyø 'yε ha bí mfoxyø clavo 'mø mi 'dø'mj, 'nε bí 'yutrá hyo bí mε ra lansa. Janjuani ra ndijohya'u yø xädi 'mø mi nu yø Hmu.

21 Nuna ra Jesús mahømbi 'yεmbi:

—Da hyu ni mmähü ya. Nugä, tengutho bí mεngá ua ma Papá, guí njathu p'uya, xquet'a dí pen'nahu ngue guá mamhma ra hya.

22 Bi japrá hyane p'u 'buh'u yø xädi p'uya, bí 'yεmbi:

—A nuyá, guí n'yohu ra Espiritu Santo ya.

23 Nu'u yø ja'j guí punnbahü yø ts'oqui, gue'u ya bí punnbabi Oja'u. A nu'u hñguĩ punnbahü yø ts'oqui, gue'u yø ja'j hñmbi punnbabi Oja'u.

Bí nu ra Toma ngue ya 'buhrá Hmu.

24 Nuna ra Toma, guehna n'na nc'ei'u yø xädi t'εmbi ngue ra cuate. Hñjio'o p'u 'mø mi zø'a m'met'o ra Jesús.

25 Nu'u mi da yø xädi p'uya, bí 'yεmbi:

—Ya xtá nugähe ra Hmu.

Mí dahra Toma p'uya, bí 'yεna:

—Mente hñdĩ nnuse, 'nε ga nnurpa yø 'yε ha bí mfoxyø clavo, hñdĩ εc'ei ngue 'bui. Nu'mø ngue ga thädi conma saha p'u ha bí yuhyø clavo, 'nε ga thänmba rá hyo bí mε ra lansa, ya ga εc'ei.

26 Mí dátra hyato ma pa p'uya, mahømbi mpeti p'u ja n'na ra ngu'u yø xädi. Mí 'bap'u ra Toma'a ra ora'a p'uya. Ma nnøt'e xanho yø goxthi, pε ja mi hnu ya 'bäp'u ra Jesús. Bi zengua p'uya, bí 'yεmbi:

—A nuyá, da hyu ni mmähü ya —bí 'yεmbi.

27 Bi 'yεmbra Toma p'uya:

—Damj thäni conni saha ya, damj nu yø mädi n'youi ma 'yε. 'Nε damj c'u'ni 'yε ngue guí thängua ja ma hyo bí mε ra lansa. 'Yodi yøbenj ni mmäh, damj 'yεc'eigui —bí 'yεmbi.

28 Bi 'yεnna Toma p'uya:

—Ague grá Hmu, ma Oja'j.

29 Ra Jesús bí 'yεmbi:

—Ague Toma, nuya guí εc'eigui ya ngue gá nuse hanja. Pε ra mmenthi di nthεui te'o hñmbi nuguĩ, 'nε bí 'yεc'eigui.

Bí manna Xuua hanja ngue bi 'yotra libro ja ua.

30 Nuna ra Jesús, yø hmi yø dá yø xädi p'u bí 'yøt'e xangu yø milagro. Pε hñnga gä nt'ot'i ua ja ra libro ja ua'u yø milagro bí 'yøt'e.

31 Pε nuya yø hya ja ua, bí ma nt'ot'i para ngue guí 'yεc'eihu ngue nuna ra Jesús, guehna ra Cristo bá εx Oja ngue di ndast'abi na, 'nε guehna rá Ts'ant'u Oja na. Nu'mø ngue gá 'yεc'eihu na p'uya, ya di nja'ahu ra 'da'yo te.

21

Ya bí nyai yoto nja'i yø xädi ra Jesús.

1 Man'na ra pa p'uya, nup'u ja ra nenzabi Tiberias, ja mahømbi nyai p'u yø xädi ra Jesús.

2 Ja ua yø thuhu ya 'dap'u mi 'yo: Ra Bεdu, ra Toma nuna t'εmbi ra cuate, ra Natanael nuna ra mmengu Caná ngue Galilea, 'nε'u yø ts'ant'u ra Zebedeo, 'nε mamj yoho yø xädi ra Jesús.

3 Nuna ra Bεdu bí 'yεmbyø amigo:

—Nugä ga mma ra 'bahua —bí 'yεmbi.

Nu'u nzo p'uya, bi 'yena:
—'Necähe ga mmähä 'mø.
Bi yat'a n'na ra barco p'uya, bi ma. Pe nu'a ra xui'a p'uya, hin teni hua bi dini.

4 Mi necähäi p'uya, bi hnu ra Jesús ngue 'bäp'u ja ra nenthe. Pe hingui pa'u yø xädi ngue gue'a.

5 Bi 'yenna Jesús:
—Ague n'yø'ahü, çua hin teni hua gui theui ya?

Nu'u yø mahua p'uya bi 'yembi:
—Hingui ts'u cuø.

6 Mi dahra Jesús, bi 'yembi:
—Damí 'yentra xit'a p'u ja rá hyo ra barco ne n'yei ya'mø, gui theui yø hua p'uya.

Bi 'yentra xit'a p'uya. M'mefa, asta hingui hä't'i da juxra xit'a p'u ja ra dehe, ngue xangu yø hua bá çap'u.

7 Nu'a ra xädi emmei di mahra Jesús bi 'yembra Bedu'a p'uya:
—Guehna mä Hmuçü na n'yø.

Hønho bi 'yøhra Bedu ngue t'ëmbi gue'a ra Hmu'a 'bäp'u, bi hye rá pahni p'uya, porque xi mmøgue. Mi hye p'uya, bi nhyørbu ja ra dehe ngue bi zøn'a nts'edi p'u bi 'bäi.

8 Man'na ciento metro mađi 'bedi ngue da zøn'a nenthe ra barco. Nu'u mi'da yø xädi p'uya, bi 'yonna barco bi zøn'a nnengui, ni gatra xit'a çu yø hua.

9 Mi zøn'a nenthe p'uya, ya mi zø ra sibi, oxpu 'da yø hua ngue nthaxi. Jar'u ra thuhme.

10 Nunä ra Jesús bi 'yembi:
—Bä çui ua yø hua ja gui theui ya.

11 Bi nexpu ja ra barco ra Bedu p'uya, ngue bá jønna xit'a, bi zøp'u hingui he ra dehe. Pe bá yuhyø ndøhua ra xit'a, n'na ciento 'ne yote ma'de'ma hyu yø hua bá çap'u. Xandøngu, pe himbi xetra xit'a.

12 Bi 'yembyø xädi ra Jesús:
—De gui nzimxudui ya.

Nu'u yø xädi p'uya, hinjombi 'yänni te'o na ra Jesús, porque ya pađi te'o.

13 Bexpi guatra Jesús, mi hyaçra thuhme, bi unni da zi. Bi hyaçra hua p'uya, bi unni da za.

14 Ya rá hyu ndi na ra ora na, ngue mahømbi nyau yø xädi 'mø mi bennate ra Jesús.

Inzohra Bedu ra Jesús.

15 Mi juadi bi nsihme p'uya, nunä ra Jesús bi 'yänna Bedu, bi 'yembi:

—Ague Bedu, rá ts'ant'u'i ra Jonás. çUa man'na gađi maquí ngue tengu gui macä ya mi'da?

Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yembi:

—Ahä, grä Hmu. Nu'i gui pađi ngue dađi ma'i.

Mi dahra Jesús, bi 'yembuya:
—Damí fähuyø ja'i nu'u çc'igä ya'mø.

16 Rá yondi p'uya, mahømbi 'yembi:

—Ague Bedu, rá ts'ant'u'i ra Jonás. çUa gađi maquí?

Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yembi:

—Ahä, grä Hmu. Gui pađi ngue dađi ma'i.

Mi nyä ra Jesús, bi 'yembuya:

—Damí fähuyø ja'i nu'u çc'igä ya'mø.

17 Rá hyu ndi p'uya, mahømbi 'yembi:

—Ague Bedu, rá ts'ant'u'i ra Jonás. çUa gađi maquí?

Nunä ra Bedu p'uya, bi du rá mmäi porque ya rá hyu ndi bi 'yänni ngue'mø di mađi. Bi 'yenna Bedu p'uya:

—Ague grä Hmu, nu'i gätho gui pađi. 'Ne gui pađi ngue dađi ma'i.

Mi dahra Jesús, bi 'yembuya:

—Nu'mø ngue gađi maquí, damí fähuyø ja'i nu'u çc'igä ya'mø.

18 Majuani di xi'i ngue nu'mø marä ngü'e'i, bi zä gä dätñi ngut'i, gui pa haru gui nne gui mma. Pe da zønna pa ngue gui ndac'e'i, gui majni 'ye p'uya ngue n'nan'yo ra ja'i di dät'a'i, nup'u haru hingui nne gui mma, ja di zixa'i p'u.

19 Nguna ra hya bi manna Jesús, di opan'yu ra Bedu te ra forma ja ngue di tho, gue'a di 'yespabi Oja'a di du. M'mefa p'uya bi 'yembi:

—Ogui hegagui —bi 'yembi.

Bi 'yänna Bedu teni 'be'a da tho'a man'na ra xädi.

20 Bi nyehra Bedu p'uya, bi nu ngue mmap'u'a man'na rá xädi emmei di mahra Jesús. Guehna rá xädi bi 'yøpa ra n't'änni'a ra ora 'dap'u mi sihmeui yø xädi ra Jesús. Bi 'yembi: "Ague grä Hmu, çte'o'a ja ngue di dä'?" bi 'yembi.

21 Mi nu ra Bedu na p'uya, bi 'yänna Jesús, bi 'yembi:

—Xina 'bucua, çte 'be'a da tho na?

22 Mi dahra Jesús, bi 'yembi:

—Nu'mø ga nnegä ngue di m'mucua nu asta gue'mø dá pengui, ya di njatho. Xi'i, çte go di mporta'i? Nu'i 'yo gui hegagui.

23 Ya bi n'yo ra hya p'u ha 'bø hmi'da yø 'yec'e'i p'uya, ngue t'ëmbi ya hinda du na ra xädi na. Pe nunä ra Jesús hingue masque bi ma ngue hinda du. Sinoque bi 'yena: "Nu'mø ngue ga nnegä di m'mucua nu asta gue'mø dá pengui, xi'i, çte go di mporta'i?" bi 'yena.

24 Nunä ra xädi naya, guehna ra xädi di ja majuani na ra hya naya, 'ne bi 'yot'ua ja ra sæcua na ra hya mma. Pe dí pahmu ngue majuani te mma.

25 Xangu te gä bi 'yøtra Jesús. Pe nu'mø ngue xta mma nt'ot'i ua ja ra sæcua n'na ngu n'na'u yø hya ya, rá nzequi hinxti 'yengua ja ra ximhäi yø libro xta mma nt'ot'i 'mø. Da ngut'atho.

Hechos Ja ua yø hya bá otyø xädi ra Jesucristo p'u bá fudi bi 'yonna hoga 'da'yo hya.

Ra Jesús bi nyauí yø xädi 'mø bi bennate.

¹ Ague Teófilo, nuná rá mædi rá libro dá ot'i, gá dá cuarta sũcua te gá bá ørbu bá fudi bi nxãnnbate rá Jesús,

² asta gue'mø mí ma mahets'i. Pe hante dá ma maya, nuya yø xädi xi huanhni ngue yø representante, bi xifi te nnepra Espiritu Santo dá 'yøt'e.

³ Porque nu'mø mí bennate p'u bi t'ãgui, søp'u 'buehyø xädi rá Jesús ngue yaui. Mente gue'a nyote ma pa, njandyatho bi hnu rá Jesús. Janangue bi fadi ngue majuani 'bæi mahøn'a. Bi opan'yu yø xädi rá Jesús ngue ha di njap'u di zo rá 'ye Oja yø ja'i.

⁴ Nu'mø tobe 'dap'u 'bæhmu yø xädi rá Jesús, bi xifi ngue hinda bømp'u ja rá hñini Jerusalén. Bi 'yembj:

—Danj tømhmũ ná ra hya ya xtã xi'ahũ ngue di yat'ahũ má Papágã.

⁵ Majuani ngue bi 'yøtra nxixya rá Xuua conã dehe, pe ya himã ya'atho yø pa di ha'ahũ rá ts'edi rá Espiritu Santo ya.

Bi ma mahets'i ra Jesús.

⁶ Mahømbj nyauí yø xädi rá Jesús. Pe bi 'yørpa rá nt'ãni ya yø xädi, bi 'yembj:

—Ague grã Hmu. ¿ua guehyø pa ja ua gui 'yøt'e ngue di mmandase yø ja'i ua ja rá häi Israel?

⁷ Mí dahra Jesús, bi 'yembj:

—Nu'a rá hya xã nzãnnã Papá dá 'yøt'e, hingui ja ngue go gui pãhmu temã pa, ogue temã ora danj nja'a.

⁸ Pe di ha'ahũ rá ts'edi rá Espiritu Santo ngue gui japhũ majuani yø ja'i te'ogã. Nguna rá hya gui xihmu yø ja'i 'bæp'u Jerusalén, gãtho mí'da yø ja'i 'bæp'u ja rá häi Judea, dá guerp'u ja rá häi Samaria, asta gue'mø gá tãthũ rá nguni nximhäi.

⁹ Mí juadi bi manã rá hya bi mamp'uya, hegtho yø xädi ha i ma maya rá Jesús. Bi yørbu ja n'na rá gui p'uya, ya hinni mantho bi hyandi.

¹⁰ Hingui hegui hantho mahets'i ha i mpa. Mí nu p'uya, 'bæp'u yoho yø anxẽ, he yø t'axcahe.

¹¹ Bi 'yembuya:

—Ague gyø mmenguhũ Galilea, ¿hanja ngue gui hanthũ maya? Ya gã nuhũ ngue bi ma mahets'i rá Jesús, pe mahønda ep'u tengutho gui nuhũ ngue i ma ya.

Bi thanhã Matias.

¹² Nuya yø xädi mambi 'bæp'u ja rá nyuni ja rá mbonza ja yø olivos, bá ehẽ, bi zø'a

Jerusalén. Nunã rá nyuni ná, guerpãtho ngue Jerusalén, commã n'na kilómetro.

¹³ Mí zømp'u ja rá hñini p'uya, bi nexpu ja rá tøcangu mí nsãya. Nuya yø xädi, guehã rá Bedu, rá Jacobo, rá Xuua, rá Andre, rá Lipe, rá Toma, rá Bartolomé, rá Mateo, rá Jacobo nunã rá ts'ant'u rá Alfeo, rá Simu nunã n'yohũ rá partido ngue rá zelote, rá Judas nunã rá n'yohũ rá Jacobo.

¹⁴ Gãtho ya p'uya, 'dap'u bi mpeti ngue mmat'Oja. Mí 'bæp'u mí'da yø xisu, 'nehra Maya rá mamá rá Jesús, 'nẽ'u yø cü rá Jesús.

¹⁵ N'na rá pa p'uya, xi mpeti commã n'na ciento 'nẽ 'dãte njã'i. Bi nangra Bedu p'uya, bi m'mãp'u mãde 'buehyø 'yẽc'ẽi. Bi 'yembuya:

¹⁶ —Ague mã zi cü'ahũ, jatho ngue di njã'a te nt'ot'i p'u ja rá Mãcã Libro. Porque rá David, rá Espiritu Santo bi bennabj ná rá hya bi 'yot'i ngue bi mã te dá thohra Judas. A nunã rá Judas, guehã bi m'mæt'o ngue bi zixyø ja'i bi bentra Jesús.

¹⁷ Mãmã n'yogãhe ná rá Judas, porque xquet'a bi tocabi rá 'befi ngue rá representante rá Jesús.

¹⁸ A nunã p'uya, nu'a rá nzãbi bi dahã ngue bi dá rá Jesús, bi thãn'a n'na rá häi. Nunã rá häi ná, ja bi dup'u rá Judas ngue bi dægui, i m'mãnya. Bi bõni gãtho yø xẽfo ngue bi føgue.

¹⁹ Nu'mø mí 'yøhyø mmengũ Jerusalén te bi nja, i hutra häi ngue rá Acældama, gue'a rá hya ga ya yø ja'i'a. I nne dá mã, ni hu rá häi ngue rá ji.

²⁰ Nguna rá hya bi cuarpũ ja rá libro ngue yø Salmo rá David, bi 'yena: “Dã dũ rá mmenniũgu, ya hñjondj m'mup'u ja rá ngu”, bi 'yena. Xquet'a bi 'yena: “Ndan'yo to di thojpa rá 'befi”.

²¹ A nuãa dí 'bæhmu ya, 'bucua 'da yø n'yohũ ngue hingui hegahe mente yø pa dá n'yohe rá Hmu Jesús.

²² Bi nup'u bi xixyabi rá Xuua, 'nẽ bi nu 'mø mí ma mahets'i. A nuyã, jatho ngue dá guehya 'da yø n'yohũ ya, dá t'ets'i ngue 'dap'u gã n'yohe ngue di ja majuani p'u bi bennate rá Jesús.

²³ Bi thanhni yo nc'ei p'uya, rá Matias 'nehra José. Nunã rá José p'uya, ja mí'da yø thũhu ngue i Barsabás 'nẽ i Justo.

²⁴ Mí mat'Oja yø ja'i p'uya, bi 'yena:

—Mã Oja'i, nu'i gui parpabi yø n'yomfeni yø ja'i. Dami 'yũhya ndana gui huanhya yo nc'ei 'bucua ya.

²⁵ Nunã rá n'yohũ gui huanhni, di thocra 'befi, ngue rá representante mí pøhra Judas, nunã bi hycp'u rá 'befi 'mø mí 'yøtra ts'oqui, nup'u ni 'yup'u di ma, ja i map'u.

²⁶ Bi gũcra suerte yø ja'i p'uya. Nunã rá suerte, bi nthui rá Matias. 'Bexque'a rá ora'a p'uya, 'dap'u bi n'yohũ 'de'mã'dã nc'ei yø representante ná rá Matias.

2

Ra Espiritu Santo bi hatra ts'edi yø xädi.

1 Nu'mø mi zøhra pa ngue ra ngo Pentecostés, gä xi mpeti yø 'yεc'ei p'u ja n'na ra ngu.

2 Xøgue nthambenitho bi 'yehmaya, εna n'na ra ndonthi ra ndi fat'ambo ra ngu. Gä bi 'yup'u ja ra ngu xi mihyø 'yεc'ei.

3 Bi hnu p'uya ngue εna yø janí yø sibi di nxamp'u hudi n'na ngu n'na.

4 Guehna ra Espiritu Santo di hatra ts'edi yø ja'i. Nuna ra Espiritu Santo, bi japyø ja'i ngue ga ya yø 'dan'yo hya hingui padi. N'na ngu n'na yø ja'i, gue'a ra Espiritu Santo xänbi temä hya da ma.

5 Nu'a ra pa'a p'uya, nup'u Jerusalén mi 'bap'u da yø judío xpi 'yεhε 'dama 'dan'yo yø häi ngue da nu ra dannigo.

6 Guehya xi mpeti 'mø mi 'yøde ngue εna 'yo ra ndonthi ya. Mi 'yøde ngue di yahni yø 'yεc'ei p'uya, hingui padi hanja ngue ga ya yø 'yεc'ei'a te yø hya. Porque øhyø ja'i ngue ga ya yø 'yεc'ei'a te yø hya ga yap'u ja yø häi xpi 'yεhε.

7 Gä di 'yødyø ja'i, hingui padi te da 'yøt'e. Di n'yεmbi n'na ngu n'na:

—Nuya yø n'yohu di yahni ua, gä yø mmengu Galilea ya.

8 Pe çhague nja ngue di øhmü ga ya'a te ma hyahu n'na ngu n'naja?

9 A nuyá, 'bucua yø mmengu Partia, yø mmengu Media, yø mmengu Elam, yø mmengu Mesopotamia, yø mmengu Judea, yø mmengu Capadocia, yø mmengu Ponto, yø mmengu Asia,

10 yø mmengu Frigia, yø mmengu Panfilia, yø mmengu Egipto, yø mmengu Africa nuya ra m'map'u man'na ra nguep'u ngue ra hnini Cirene. Xquet'a 'bucua yø mmengu Roma. Nu 'da'u p'uya, yø judío p'u hä mi, mi'da p'uya, ya xa bennbabi yø nt'εc'ei yø judío.

11 Xquet'a 'bucua yø mmengu Creta, yø mmengu Arabia. 'Nε di øhmü ngue εspabi Oja yø ja'i, 'nε ga ya'a te ma hyahu n'na ngu n'naja.

12 Gä di 'yødyø ja'i, hingui padi hanja ngue ga ya yø 'yεc'ei'a te yø hya ga ya. Di n'yänni n'na ngu n'na p'uya, di n'yεmbi:

—¿Hanja'a te hmangua? —di n'yεmbi.

13 Pe thentho mi'da yø ja'i, i εmbi ngue iti'u di yahni.

Bi zohyø ja'ira Bedu.

14 Nuna ra Bedu mi 'bap'u p'uya, 'dap'u 'bähm'u 'de'mä'da yø representante ra yesüs. Bi ts'edi bi 'yεmbyø ja'i:

—Ague gyø judío gui søthu ua, da guehyø mmengu ua Jerusalén, dami pahmu hanja na ra hya jap'u ya. Dami 'yøhmü xanho ra hya ga xi'ahu ya.

15 Nuya yø n'yohu 'bucua, hingui iti ya tengutho gui mbεmhmu. Porque hijnongui iti'a guto xudi.

16 Nuna te bi nja ya, guehna ra hya bi manna pøngahya Joel ngue bi 'yεna:

17 “Ga xi'ahu ra hya mman'Oja. Bi yεna: Da 'yehra pa ga pennbabi ra Espiritu Santo gätho yø ja'i 'bai rá ngani nximhäi. Guehna di bennbabi ra hya da manni ts'ant'ahu 'nehni t'ixuhä na. Yø ts'ant'u da nu yø cosa hingui nnu mi'da yø ja'i. Yø dac'ei da 'ui yø t'i.

18 Nu'u yø pa'u, ga pennbabi ra Espiritu Santo ma mæfi ngue yø n'yohu 'nehyo xisu. Guehna di bennbabi ra hya da manna.

19 Ga øt'a yø milagro nu maya. Nuya ja ra häi p'uya, di nja yø hmeya ngue ra ji, 'nehra sibi, da nangra 'bifi.

20 Ya hindí yotra hyadi. Xtä ntheni ra zana tengutho ra ji. Guehna di nja naya hante ngue da zonna pa dá ep'u ra Hmu. Guehna ra pa di nequi rá ts'edi Oja maguesε.

21 Nu te'o gä nzo Oja, gue'u di nyanyø te'u”, i εn'Oja.

22 Ra Bedu p'uya, bi sigue bi 'yεmbyø ja'i:

—Ague gyø judíohu, dami 'yøhmü ra hya ga mman'ga. Bi ne Oja ngue bi 'yøtyø milagro p'u gui 'bähmü connä guehna ra Jesús ra mmengu Nazaret. Janangue gui pahmu ngue guesε Oja bi hatra ts'edi'a te bi 'yøtra Jesús.

23 Pe gä daphu yø ts'oc'ei ra Jesús ngue bi cuatro pont'i, bi hyo. Pe ya manjam'mø xpä nzän'Oja ngue bi zo ni 'yeha ra Jesús ngue gä jahu p'u.

24 Pe nuyá, Oja bi japi ngue bi bennate ra Jesús. Bi gup'u ja ra ndate mi o, porque hingui sä ngue da cop'u.

25 Ja bi bømp'u'a te bi manna David connä guehra Jesús ngue bi 'yεna: “Zant'a ga n'yo'be Oja. Oja 'bap'u ja ma n'yεi, n'nahmu ngue hijnonda 'yangui.

26 Janangue dadi johya, ga mma hanja ngue ja gra pähä. 'Nε hu ma mmü ngue te da thohma do'yo 'mø dá tü.

27 Porque hingua sogagui ma tegä p'u ha o yø ánima. Hingui jaqui da 'ya ma do'yo, porque ni mæfigui gadi maqui.

28 Nu'i gä xogagui ma mmü ngue dá padi ngue ja gra te para zanthu. Ya man'natho di njaga mpähä 'mø ga nnu'i”, bi 'yεna.

29 Ague n'yø'ahu, di nne ga xi'ahu te bi thohna ma mboxitahu ra David. Bi du na, 'nε bi t'ägui. A nu'a rá panteón, i jatho asta guehra pa jap'u'a ya.

30 Pe nuna ra David marä pøngahya Oja na. Mi padi te xi yarpabi Oja, ngue nuna n'na'u yø mbom'meto, guehna ra Cristo naya. Go di ponnbabi'a ra ndast'abi mi pehra David.

31 Nuna ra David, ya mi pa'a m'met'o ngue di bennate ra Cristo na. Janangue

bj mamp'uya ngue rá te ra Cristo, hinda ts'ojpabi p'u ha o yò ánima. Bi ma ngue hinda 'ya rá do'yo.

32 Oja bi japi ngue bi bennate ra Jesús. Gáthogáhe ya, gá dadi jahe majuanj ngue bi bennate na.

33 Nuná Oja nnepe ngue dá hnu mansu ra Jesús, bi zixpu bi ja rá n'yei. Nuná ra Espiritu Santo ya xi yat'Oja ngue dá penhni, bi japra Jesús ngue bá penhni, bi zocua dí 'buhmu. A nuyá, guehna ra Espiritu Santo go øt'a te guí nnuhu ya, 'ne'a ra hya guí øhmu ya.

34 A nuná ra David, himbi ts'ixmate p'u ja rá n'yei Oja na. Sinoque bi 'yena: "Nuná Oja, nu'mø mj zojpagui ma Hmu, nguna ra hya bi xifi, bi 'yembj: Damj mjcuja ja ma n'yeigá ya,

35 asta gue'mø ga øt'e ngue guí manda gátho'u ni nsuiui", bi 'yembj.

36 Gátho yø judío rá m'map'u ja ra hai Israel, jatho ngue dá ba'a njuani te'o na ra Jesús. Guehna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi na. Pø nu'áhu, gá cuathu ra pont'i na.

37 Gá bi dár'man'u yø mmui yø ja'i 'mø mj 'yøhna ra hya bi maná Bedu p'uya. Bi 'yøpá ra nt'anni ra Bedu p'uya co 'ne'u mj'da yø representante ra Jesús, bi 'yembj:

—Ague n'yø'áhu, ¿te 'be'a ja ngue ga øt'áhe p'uya?

38 Mj dahra Bedu p'uya, bi 'yembyø ja'i: —Damj hyehmu p'u ra nts'o n'na ngu n'na'áhu. Jatho ngue guí nxixyáhu, gue'a di fadi ngue guí ec'cihu ra Jesucristo'a. Nuná Oja p'uya, di pun'na ni ts'oquihu, 'ne dá pen'náhu ra Espiritu Santo.

39 Porque go di toca'áhu na ra hya ya xa mma mayat'i, 'ne ni basihu, 'ne'u to gá rá m'map'u 'yapatho. Nuná Oja ma Hmuhu, i nzohni hangu yø ja'i nne prá mmui dá zofo.

40 Ra Bedu p'uya, xangu mj'da yø hya bi xihyø ja'i. Bi consejo yø ja'i, bi 'yembj:

—Damj hyehmu p'u'a te gáma nts'o ga 'yo yø ja'i —bi 'yembj.

41 Nuya yø ja'i bi nu manho ra hya mmanna Bedu, bi ma maxixyabi. Nuya ja ma'da'yo bi 'yec'ei ra hya'a ra pa'a p'uya, comma hyu mahuaqi nja'i bi zædi.

42 Gátho ya yø ja'i ya, hingui nne dá hyc'a ra hya xännbate yø representante ra Jesús. 'Da'igu mma n'na ngu n'na, 'ne 'dap'u mmat'Oja. 'Dap'u xenna thuhme dá zi, tengutho ra hya bi zohra Jesús.

Ya xangu to bi 'yec'ei ra Jesús.

43 Gá bi nsu yø ja'i ngue xangu yø milagro bi 'yøtyø representante ra Jesús.

44 Nu'u ya xi 'yec'ei ra hya p'uya, gá 'dap'u di mpeti. Nu'a te gá pets'i, 'da guj mmetitho.

45 Bj má yø hai yø ja'i, nu'u ja mj'da te mj pets'i, gá bj má. Di ndarpi n'na ngu n'na'a te honi.

46 N'na pa ngu n'na pa di mpeti p'u ja ra nija. Nup'u ja yø ngu yø ja'i, gá 'dap'u di mpeti ngue sihme. Gá 'dagui johyatho yø ja'i ngue 'dap'u sihme 'ne hinjondi 'yets'i.

47 Gá espabi Oja. Nuya yø ja'i 'bup'u ja ra hniñ, gátho nu manho ya yø 'yec'ei. N'na pa ngu n'na pa, nuná Oja øt'e ngue man'na ni hyuxta yø 'yec'ei di nyanyø te.

3

Bi t'øthe n'na ra dogua.

1 N'na ra pa, nuná ra Bedu 'nehra Xuua, 'da i marbu bi ja ra nija di mpeti yø judío. Comma hyu nde bj ma, gue'a ra ora pa ra mhmat'Oja yø ja'i'a.

2 Mj zømp'u ja ra goxthi nija ni hu ngue ra Goxthi Mahotho. Mj hup'u n'na ra 'nyohu ngue tudyø gua asta gue'mø mamba mj. I t'ep'u ngue hnepe dá 'yapra limosna'u yø ja'i cut'ambo nni ja.

3 Nu'mø mj nu ra Bedu 'nehra Xuua ngue mmap'u dá yørbu ja ra nija, nuná ra dogua p'uya bi 'yapra limosna.

4 Ra Bedu p'uya 'nehra Xuua bi hyeti. Bi 'yembra dogua na ra Bedu p'uya:

—Damj hyerca'be —bi 'yembj.

5 Nuná ra dogua p'uya, bi hyeti. I tøm'i ngue te xti unni.

6 Pø ra Bedu bi 'yembj:

—Hin tema mnyu nna hagá ngue ga 'da'i. Pø nu te dá zä ga 'da'i, ga 'da'i. Conná ts'edi ra Jesucristo nuná ra mmengu Nazaret, dí xi'i ya, damj nangui, guj 'nyo.

7 Nuná ra Bedu p'uya, bi bennba rá 'ye ngue rá n'yei, bi gats'i. 'Bexque'a ra ora'a p'uya, bi hyu xanho yø hyundo'yo ngue yø dágua. Bi zä bj m'mái xanho.

8 Nuná ra dogua p'uya, xøgue ra n'nas'mø mj nangui ngue bj 'nyo. 'Da i yørbu ja ra nija p'uya. Ya ni 'yo, 'ne ni sägui mente di ja mamma di Oja.

9 Gátho yø ja'i mj 'bu'ambo nni ja, bj nu ngue mente ni 'yo na mará dogua, mente di ja mamma di Oja.

10 Nuya yø ja'i, i padi ngue gue'a ra dogua xi t'ep'u ja ra goxthi nija ni hu ngue ra Goxthi Mahotho'a. Gue'a ra 'nyohu mj apra limosna yø ja'i'a. Yø ja'i p'uya, di 'yøtho 'ne i su ngue nnu yø ja'i ngue ya bi zä na mará dogua.

Ra Bedu bi zohyø ja'i 'bup'u ja ra nija.

11 Nuná mará dogua 'mø mj zä, asta hingui nne di thøhra Bedu 'nehra Xuua, i sammj. Gátho yø ja'i p'uya, gá di fetyø n'yomfenj ngue su. Bi map'u bi 'bahra Bedu ja ra ngun'yu ni hu ngue ra Salomón.

12 Mj nu ra Bedu p'uya ngue xangu yø ja'i 'bup'u, bi 'yembuya:

—Ague gyø judiohu, ¿hanja ngue gadi 'yøthohu'a te bj nja? ¿Hanja ngue guí øhmu ngue comma ts'disce'be, ogue ngue

dí sugá'be Oja, dá japá'be bi n'yo ná ra n'yohu 'bucua?

13 Sinoque nu'a ma Ojahu mi thanne ma mboxitahu ra Abraham 'nehra Isaac 'nehra Jacob, gue'a bi n'oth'e'a ya, para ngue da t'espabi'a rá Ts'ant'u Jesús. Pe nuna ra Jesús, guehna gá dáhu p'u 'buhyo ts'ut'abi na. Nu'mo mi ne xti thóhra Pilato, pe nu'ahu hingá nehú.

14 Pe nuna ra Jesús hin temá nts'o bi 'yot'e, gá ra nho maní n'yo. A nu'ahu p'uya, hingá nehú ngue xtá ma mathogue na, sinoque go gá 'yáhmú ngue bi ma mathogue n'na ra hyote.

15 Go gá hyohu ná bádi unna te. Pe Oja bi japi ngue bi bennate p'u ha bi t'águi. A nugá'be ya, go dádi jagá'be majuaní ngue bi bennate ra Jesús.

16 A nuna ra n'yohu 'bucua ya, guí pahmu ngue mi dogua na. Pe ni hmi ni dáhu ngue bi zá ná ra n'yohu na. Rángue bi 'yéc'ei ngue ra Jesús dá zá da 'yoth'e, janangue bi zá xandónho ya.

17 Ague n'yó'ahu, nugá dí padí ngue hinguí padí te gá mbón'a gá 'yothu. Xquet'a njarbútho ni hmúhu dí manda p'u ja ra nija ya, áha bi hyo ra Jesús.

18 Pe nuna Oja, bi japi ngue bi nja'a te gá bi 'yotyó póngahya' m'oyó pa xathogui. Nu'u yó póngahya, bi ma ngue ra Cristo i ja ngue dá zá ra n'u.

19 Janangue nuyá, damí hyéhmú p'u'a te gni 'yohu. Damí 'yéc'ei hu Oja, n'namhma ngue dí mpun'na ní ts'oquiúh. Ja dá hyut'a ní mmúihu Oja p'uya.

20 A nuna Oja dá penhna Jesús, porque guehna ra Cristo ya xpá t'ets'i ngue dí manda ua na.

21 A nuyá, ra Jesucristo jatho ngue dá m'map'u mahets'i astá gue'mó dá 'yot'Oja ngue dá gom'na'yo gátho yó cosa i ja. Nguna ra hya bi man'u yó maça póngahya Oja xa m'mú'mó ya mandónjam'tho.

22 Nu'mó mi zohyo nyogui ja'i ra Moisés, bi 'yembí: "Nuna Oja má Hmúhu, nu'u yó judío, dá bón'a n'na nc'ei ngue dí mpóngahya tengutho bi jacá. Nu'a ra póngahya'a p'uya, damí 'yóhmú te gáma hya dá xi'ahu.

23 Nu ra ja'i hinda 'yéc'ei ná ra póngahya na, dá ts'ijpu ha 'buhyo judío ngue dá tho", bi 'yena.

24 Bá fúdi astá ra Samuel, gátho'u mi'da yó póngahya xa m'mú, gá bi ma ngue dí nja'a te gá dí nnuhu ra pa ja p'uya.

25 Nuna ra hya ya xa yarpabi Oja yó ja'i ngue dí nja, tengutho ra hya bi bennbabi yó póngahya ngue bi xihyo ja'i, nuna ra hya na, dá 'yot'ahu ra nho na. Oja bi 'yot'ui n'na ra cohi má mboxitahu Abraham, bi 'yembí: "Conná guehna n'na ní mbom'meto dí m'mú, dá ma majapi gátho yó ja'i 'bu'a nximhái", bi 'yembí.

26 Nuna Oja bi unná cargo ná rá Ts'ant'u, rá mudí i mennbu guí 'buhmu ngue dí jap'ahu. I nnepe ngue guí hyéhmú p'u ra nts'o gni n'yo n'na ngu n'na'ahu.

4

Ra Bedu 'nehra Xuua bí 'báp'u ha 'buhyo mmácja.

1 Mente yahu yó ja'i ra Bedu 'nehra Xuua, bi zóhyó mmácja p'uya, bá n'youi ra 'bet'o asminyó co 'né'u yó saduceo.

2 I mbócué'u p'uya, ngue ra Bedu 'nehra Xuua xánnba ra hya yó ja'i, i xifi ngue nu'u xa ndú i ja ngue dí bennate, porque bi bennate ra Jesús.

3 Bi bent'i bi got'a fádi, ja gue'mó mi hyats'i xtí nja ra hya. Porque ya bi nde bi got'i.

4 Pe nu'u yó ja'i bi 'yóhra hya i hma, xandóngu bi 'yéc'ei ra hya. Nu'a gangu yó 'yéc'ei p'uya, bi t'ótra güenda ngue hónse yó n'yohu, ya ní ma dá zú i cat'a máhuahí.

5 Mí hyaxpaya, bi mpeti yó hmú yó mmácja p'u Jerusalén, co 'né'u yó n'yohu 'bet'o ngue yó judío, ní n'yohu yó xánnbate ngue ra ley.

6 Ní n'yohu ná ra Anás rá hmú mmácja. Ní n'yohu ra Caifás, 'nehra Xuua 'nehra Alejandro. 'Né gátho yó mení ya yó hmú mmácja ní n'yohu.

7 A nuya p'uya, bi manda ngue bá ts'i ra Bedu 'nehra Xuua, bi ma má'bá'mí p'u máde ngue dá t'órpá ra nt'ánni. Mí 'yánnbaya, bi 'yembí:

—¿Te'o bi 'da'úi ra nt'édí'a te guí ót'ui n'yó, ogue te'o bi 'da'úi ra ts'edi ngue guí ót'ui tengú ná ra hya ná? —bi 'yembí.

8 Nuna ra Bedu ts'o p'uya, ra Espíritu Santo dí hatra ts'edi bi 'yembí yaui p'uya:

—Ague n'yó'ahu, nuya yó n'yohu dí manda ua ja ra hníní, dá guehyó n'yohu 'bet'o ngue yó judío.

9 Guí ánnga'be ha bi nja'a ra nho dá órpá'be ná ra n'yohu mi'u, ngue ha bi njap'u i yaní.

10 A nuyá, ga xi'ahu ha bi nja, n'namhma ngue dá bádi gátho yó judío. Nuna ra n'yohu 'bucua bi yaní conná ts'edi ra Jesucristo nuna ra mméngu Nazaret. Guehna ra Jesucristo gá cuathu ra pont'i ngue bi tho na. Pe Oja bi japi bi bennate p'u bi t'águi. Conná guehna ya, ní hmi ní dáhu p'u bi yaná ra n'yohu 'bucua.

11 Gá 'yothu tengutho yó gado 'mó bi 'yen'a n'na nguadi n'na ra do, embí ngue hinguí ho. Pe m'mefa p'uya, guehna dá gohi ngue brá 'bebo p'u brá fúhra jado na. Guí njathu p'uya, hingá nu manho ra Jesús. Pe guehna rá thanhní Oja na.

12 Hínjom man'na dá zá gdá nyamhmu. Porque bá sán'Oja ngue nuya ja ra ximháí, hóndra Jesús ja rá ts'edi dá yanja.

13 Nu'ua yø n'yohu di manda p'u ja ra nija p'uya, bi nu te øtra Bedu 'nehra Xuua ngue ya manzaqui. 'Ne pahyø ja'i ngue nuya yø n'yohu ya, himbi ma ra xädi, i embyø ja'i ngue himte paði. Janangue di 'yøtho. Pe pahyø ja'i ngue mi n'youi mam'met'o ra Jesús.

14 I nnu yø ja'i p'uya, ngue 'dap'u 'bähmu na ra n'yohu marä dogua ya xi zä. Ya hingui säp'u da 'yembyø ja'i ngue ra fehni'a te bi nja.

15 Bi xi p'uya ngue bi ma bá m'mä'athi, mente bi nhecahya, bi zänni te da japi.

16 Di n'yembi:

—zTe 'be'a ga japhu ya yø n'yohu 'youa di 'bähmu? Porque gätho yø mmengu Jerusalén, ya paði ngue hinjonda zä da 'yøt'a te bi 'yøt'e. Ya hingui sä ga emhmu ngue himma juani'a te bi 'yøt'e.

17 A nuyä, ma ga pihmu ya, n'namhma ngue hinnj mantho da manna hya p'u ha 'bähyo ja'i. Ma ga xihmu ya ngue ra pa di map'u, ya hinnj mantho da xihyo ja'i hanja na ra Jesús.

18 Mi juadi bi nhecahya yø ja'i p'uya, bi zonhni ngue bi 'yembi:

—A nuyä n'yø'au, yø hongui xihmu ra hya yø ja'i ya. 'Yoni mantho hongui xänbahu yø ja'i rä hya ra Jesús.

19 Mi dahra Bedu 'nehra Xuua, bi 'yembi:

—Damj hyacju xanho ra güenda ya. zUa gui haxu njuani ngue da nu manho Oja ngue go di nja'a te gui mmamhma ya'mø, hingø di nja'a te mman'Oja 'mø?

20 Nuna ra Jesús, jatho ngue ga mmamhmagä'be'a te dä nu'be bi 'yøt'e, 'ne'a te dä ø'be bi ma.

21 Høntho juadi bi pidi, bi thø p'uya. Porque ya himbi dini ha xti japi ngue xta ngot'i. Porque supj di mbøcue ya yø ja'i espabi Oja ngue te xi nja.

22 A nuna ra dogua xi t'øthe connä ts'edi Oja, i tho'a nyote njeya 'bai.

Bi 'yäprä ts'edi Oja yø 'yec'ei ngue hindj nsu.

23 Nu'mø mi ma mathøgue ra Bedu 'nehra Xuua, bi map'u 'bähyo amigo. Bi xifi gätho'a te xi manyø hmu yø mmäcja, 'ne'ua yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío.

24 Nu'mø mi 'yø'a te si p'uya, 'da i mmat'Ojatho, bi 'yena:

—Ma Oja'i, gue'e grä Oja gä hoqui te gä bi ja maya, gä hocra häi, gä hocra jathe, gä hoqui gätho yø cosa i ja.

25 Nu'i ma Oja'i, connä Espiritu Santo gä japni mafi ra David ngue bi man'a te gui nne gui mma, porque ra David bi 'yena: "zHanja ngue mbøcue yø ja'i 'bap'u ja yø nación? 'Ne hindj nja'a te sänni di nja.

26 Di mpeti yø dast'abi p'u ja yø nación. Da guehyø ts'et'abi 'bap'u ja yø hinnj 'da'igu

sänni. I su Oja 'ne sambabi'a ra Cristo bá ets'i", bi 'yenna David.

27 Porque majuanj ngue nuya ja ra hinnj Jerusalén, nuna ra dast'abi Herodes connä Ponce Pilato, conyø judío, conyø ja'i hingyø judío, gä bi mpeti, bi nhecahya ngue su'a ni macä Ts'ant'u Jesús guä ets'i.

28 Pe nuna ra hya bi 'yøtyø dast'abi, ya manjam'møtho xcä manna ra hya mi ja ngue di nja.

29 A nuya grä Hmu, ya gui nnu te gui pite yø ja'i ya. Damj hacje ra ts'edi ya, n'namhma ngue hindj nsu ni mafi da mamp'a'i ni hya.

30 Conni ts'edi damj 'yøt'e ngue da zä'u to xan'u. Damj 'yühyo hmeya, ngue di nja yø milagro 'mø ts'o'a ni macä Ts'ant'u Jesús.

31 Høntho bi juadi bi mat'Oja yø ja'i p'uya, bi 'yan'a häi p'u xi mpeti yø ja'i. Gä bi zä yø ja'i ngue di haträ ts'edi ra Espiritu Santo. Ya hingui su da mambrä hya Oja p'uya.

Nu'a te pes'yø ja'i, gä 'da gui mmetitho.

32 Gätho yø 'yec'ei, 'bai tengutho 'mø ngue da n'na nc'ei'tho. 'Da'igu øt'e, 'da'igu mbeni. Ni xinga n'na nc'ei'tho da 'yena jase rä mmeti. Nu te gä pets'i, gä comhni.

33 A nuya yø representante p'uya, gä ha ra ts'edi di ja majuanj ngue bi benñate ra Hmu Jesús. Nuna Oja, man'na bi unnä njapi.

34 Yø 'yec'ei p'uya, hinjo'o ngue da hin'ya te da hyoni. Porque nu to gä ja yø häi, ogue yø ngu, i pä ngue di unna mnyu ngue ma darpi yø ja'i.

35 Nu'mø bi zøp'u 'bähyo representante ra Cristo, di däpra mnyu. Go di darpabi yø ja'i ya p'uya, n'na ngu n'na yø ja'i ma t'unni'a te honj.

36 Mi 'bap'u n'na ra n'yohu ni hu ngue ra José. Guehna n'na ra levita na ngue ra mmengu Chipre. A nu'ua yø representante ra Cristo p'uya, gui hutj ngue ra Bernabé. I nne da ma ngue n'na ra n'yohu di hojpa yø mmui yø mmic'eiui.

37 Nuna ra José p'uya, bi mä n'na rá häi mi ja. Bi däpra mnyu yø representante ngue di dat'i.

5

Ra ts'oqui bi 'yøtra Ananías 'nehra Safira.

1 Nuna n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Ananías connä Safira rá xisu, bi mä n'na rá häi ya p'uya.

2 Pe bi hyaca n'na parte ra mnyu i mä rá häi, go 'nehrä xisu bi baði. Nuna man'na parte p'uya, bi däpyø representante ra Cristo, tengutho 'mø ngue himte xta hyaqui.

3 Ra Bedu p'uya bi 'yembi:

—Ague Ananías, zhanja ngue di cants'a ni n'yomfeni ra zithu ngue gui nne gui hyätra Espiritu Santo? Porque gä hyacra mnyu gui pä ni häi.

4 Xina ra häi, zuangui ni mmeti na? Ya ga pa, 'ne mi o ni 'ye ra menyu, uangui xqui 'yot'e te gui nne. zHanja ngue ga beni gui mmana fehi? Hingyo ja'i'u gui nne gui hyäti, sinoque Oja gui nne gui hyäti —bi 'yembi.

5 Ngu i 'yohna ra hya bi sihra Ananias, 'bexpi du, bi da p'uya. Ga bi 'yemmei bi nsu ya yo ja'i bi badi te bi nja.

6 Bi nangui 'da nu'yohu mi 'bap'u, bi 'uennabi ra do'yo ra anima, bi hyats'i ba ägui.

7 Mi thogui comma nyu ora p'uya, bi yat'ambo na ra Safira ra xisu ra anima. Pe hingui padi te xi nja.

8 Ra Bedu p'uya, bi 'yembi:
—Damj xiqui, za gue'a gui pa ni häiu'a ra hya xa hmangua mah'e'mo, uague hin'na?

Mi dahra Safira, bi 'yena:
—Aha, gue'a da pa'be'a —bi 'yena.

9 Ra Bedu p'uya bi 'yembra xisu:
—zHanja ngue ya xcuä nhecahya ngue gui hyar'mahyaui ra Espiritu Santo? 'Bap'u goxthi'u to xpä 'yac'a'i ni damme. 'Ne mahonda hyaxa'i ya ngue guä n'yägui —bi 'yembi.

10 'Bexque'a ra ora'a p'uya, bi dahra xisu p'u mi yau ra Bedu, ngue bi du. Mi yat'ambo yo 'yate p'uya, mahombi dini ngue ya xi du ra xisu. Ba jup'uya, bi ma ba ägui 'dap'u bi 'youi ra damme.

11 Ga bi nsu yo 'yec'ei. Ximmangu'uhingyo 'yec'ei p'uya, xquet'a bi nsu mo mi 'yot'a te bi nja.

Xangu yo milagro bi nja.

12 Nup'ja ra ngun'yu ni hu ngue ra Salomon, ja bi mpeti p'u xangu yo 'yec'ei. Nuya yo representante ra Cristo p'uya, 'dama 'dan'yo yo hmeya bi 'yutyö ja'i, porque hinjongui sä da 'yotyö milagro bi 'yorbu bi mpeti yo ja'i.

13 Madague'a hingui cuarbu 'buhyo 'yec'ei ya yo ja'i hingyo 'yec'ei, pe nnu manho yo 'yec'ei, hingui sui.

14 Man'na man'na ni hyuxta yo ja'i bi 'yec'ei ra Jesus. Yo n'yohu, yo xisu bi 'yec'ei.

15 Asta bi jucyo darquehi yo ja'i ngue pop'u ja yo caye. 'Bu'o ba oxyo t'ots'i, 'bu'o ba oxyo fidi, i nnepyo ja'i ngue nu'mo bi thop'u ra Bedu, madra xatho di nthui ra darquehi, 'bexi sä ra n'u hembu.

16 Nu'u yo hni'ni guerpatho bi ja, ba ehyo ja'i bi zo'a Jerusalen. Ba du yo darquehi, ba du yo ndunthi. Pe ga bi t'othe.

Bi n'ofadi yo representante ra Cristo.

17 Nuna ra hmu yo mmäcja p'uya, gätho ya mi'da yo n'yohu, nuya ja yo nt'ec'ei ni hu ngue yo saduceo, ga bi nseyä 'mo mi nu ngue xandongu yo ja'i n'youi ya yo representante ra Cristo.

18 Bi ma mabent'i ya yo representante p'uya, bi jot'i.

19 Pe ra anxu Oja p'uya, bi xocra goxthi fadi 'mo minxui ngue ba juqui. Bi 'yembi:

20 —Ni me ya, ni m'mahmi p'u ja ra nija di mpeti yo judio. Dami xihmi yo ja'i hanja na ra hya ngue ra 'da'yo te.

21 Nu'u yo representante ra Cristo 'mo mi 'yohna ra hya bi xihra anxu, bi ma mxuditho p'u ja ra nija ngue bi xänba ra hya yo ja'i. Nu'a ra ora ebi mmana hya p'u ja ra nija p'uya, ja bi ot'a junta'u yo hmu yo mmäcja. Bi petyo n'yohu di manda p'u ja ra nija. Ja bi manda ngue da njucyo ofadi p'uya.

22 Pe nu'mo mi zo'p'u ja ra fadi'u yo policia, ya himbi dimp'u yo ofadi. Ba pennbuya, bi ma ngue ya hinjo'o p'u yo ofadi.

23 Bi 'yena:
—Da tingähe ngue n'nø't'e xanho ra fadi, 'bap'u yo mo p'u ja ra goxthi. Pe nu'mo ma xocähe ra goxthi p'uya, ya hindä tingähe p'u mbo yo ofadi.

24 Mi 'yohyo hmu yo mmäcja na te xi nja p'uya, 'ne'a ra hmu'u yo n'yohu ja yo 'befi p'u ja ra nija, ngue hinjo'o p'u yo ofadi, di n'yembuya:

—zXo Hague xpi bøn'u p'uya? —di n'yembi.

25 Nu'a ra ora'a p'uya, bi zo'a n'na nc'ei, bi 'yembi:

—Nu'u yo n'yohu ga cothu fadi 'mo minde, ya bi 'bap'u ja ra nija. Bi xänba ra hya yo ja'i —bi 'yembi.

26 Nu'a ra hmu yo policia p'uya, bi mahä'u yo mmipoliciaui ngue da si'u yo representante ra Cristo. Pe himbi ni, porque su da mando yo ja'i.

27 Nu'mo mamba ts'i'u yo representante ra Cristo p'uya, bi ma ma'ba'mi p'u ja ra junta. Nu'a ra hmu mmäcja bi 'yembi:

28 —zUa hingui ohmu ra hya, uangui da hec'ähe ngue nu'a ra hya ra Jesus, ya hinni mantho gui xänbahu yo ja'i? A nuya gätho ra hni'ni Jerusalen, ya xcä sinnbahu'a ra hya gui xänbatehu ya. 'Ne gui emhmu ngue go ma ts'oquigähe p'u bi du na ra n'yohu gui mmahmu.

29 Mi dahra Bedu p'uya, co 'ne'u mi'da yo representante, bi 'yena:

—Nugähe di emhme ngue jatho da t'ec'ei te man'Oja, hindä gue'a ngue yo ja'itho da t'ec'ei bi yo hya.

30 Nuna ra Jesus di mmangähe ya, guehna ga cuathu ra pont'i ngue bi du na. Pe nuna Oja mi thanne ma mboxitahu, bi japi ngue bi bennate.

31 Oja p'uya, bi zixpu bi ja ra n'yei na ra Jesus, guehna bi 'yets'i ngue di ndast'abi ngue da yanyo ja'i na. A nuyä, nuya yo judio, mat'unni ra tiempo ngue da hyc'p'u ra nts'o ga 'yo, n'namhma ngue di mpunnba yo ts'oqui.

32 Guesu ra Espiritu Santo di ja majuanj na ra hya na. Da guecähe p'uya, xquet'a dadi

jahe majuanı na ra hya na. Nunā ra Espıritu Santo p'uya, guehna bā pennbabi Oja'ı yø ja'ı bi 'yεc'εıbi rā hya na.

³³ Mı 'yøhna ra hya bi si p'uya, janjuanı ngue bi mbøcuc. Bı ne ngue xtā hyopyø representante ra Cristo.

³⁴ Nup'ı 'bāhyø mmācja, n'youi p'ı n'na ra n'yohı nı hı ngue ra Gamaliel, ja rā nt'εc'εı ngue ra fariseo 'ne ra xānnbate ngue ra ley. 'Ne gā nnu mansu yø ja'ı nā ra Gamaliel. Bı m'mā p'uya, bı mānda ngue bı njucathi n'na ts'āquits'ı ya yø representante ra Cristo.

³⁵ Bı 'yεmbyø ja'ı nā ra Gamaliel: —Ague gyø judıohı, damı n'yomfεnı te guı nee guı 'yørpahı ya yø n'yohı 'bucua.

³⁶ Damı bεmhmı te bı nja 'mø yø pa xa thoguı ngue mı 'yonna hya ra Teudas. Bı 'yεnā ngue maguese, 'ne bı dennı comma goho ciento nja'ı. Mı zā mı tho p'uya, gā bı n'uen'ı mı tennı. Bı m'mep'ı rā hya p'uya.

³⁷ M'mefa p'uya, nu'mø mı nja ra censo, mahømbı 'yonna hya ra Judas nu'ı ra mmεngu Galilea. Xquet'ā xangu to bı dennbā rā hya. A nu'mø mı tho, gā bı n'uenı to mı tennı.

³⁸ Janangue damı hıehmı p'uya yø n'yohı 'bucua. 'Yo gadı nthınt'ı ngue guı sūhmı. Porque nu'mø yø hyase'ā rā hya ı mma, dı m'mehyø hya 'mø.

³⁹ Pε nu'mø ngue rā hya Oja ı mmamp'uya, hında zā guı hejpahı te mmam'mø. Man'na n'yo mı 'yøthı ngue go gā cohı ngue ma nsuıhı Oja.

⁴⁰ Gā bı nı manho yø ja'ı te bı manna Gamaliel. Bı ma macat'ı mbo ya yø representante ra Cristo p'uya ngue bı 'bei. Bı xi p'uya ngue ya hınnı mantho dā xıhyø ja'ı hanja nā rā hya ra Jesús. Bı thø p'uya.

⁴¹ Mı bømp'ı ja ra junta'ı yø representante ra Cristo p'uya, dı johya ngue ya bı zā ra n'ı connā guehıra Jesús.

⁴² N'na pa ngu n'na pa hınguı säya bı xānnbate p'ı ja rā nıja dı mpetı yø judıo, 'nep'ı ja yø ngu ı mmanna Jesucristo p'ı nı ma.

6

Bı t'εxi yoto nja'ı ngue dı nfāxte.

¹ Nu'ı yø pa'ı p'uya, man'na man'na nı hyuxtho'ā gangu yø 'yεc'εı. Nu'ı gā ya rā hya ngue rā griego p'uya, bı madi bı za'ı yø judıo gā ya rā hya ngue ra ebreo. I εnā ngue hınguı t'ørpabi masu xanho'ı yø 'danxu 'mø ma dat'ı rā hmε n'na pa ngu n'na pa.

² Janangue nu'ı 'dema yoho yø representante ra Cristo p'uya, bı petı gātho'ı yø 'yεc'εı, bı 'yεmbı:

—Hında zā'ı ngue go gā hecāhe p'ı'ā nnā mangāhe rā hya Oja, ngue guı 'yεmhmı ngue 'bet'o go gā ørpahe masu p'ı ja rā nts'ıhıme.

³ Janangue nıya ma zı cu'ahı, nıya ha dı 'būhmı ya, damı hyomhmı yoto yø n'yohı dā ma mafāti nā rā 'bεfi nā. Pε gue dā gue'ı yø n'yohı bā dınnā hya, 'ne nnu mansu gātho yø ja'ı, 'ne dadı nequı ngue n'youi ra Espıritu Santo.

⁴ A nugāhe p'uya, gā siguegāhe rā mhmāt'Oja, 'ne gā nxānnbāhe yø ja'ı rā hya Oja.

⁵ Gā 'da'ıgu bı mamp'uya. Bı than'na rā Teba p'uya, ngue dā t'εts'ı. Guehna n'na rā n'yohı xanzaquı rā nt'εc'εı, 'ne n'youi rā Espıritu Santo. Conna Lıpe bı thanhı, rā Prócoro, rā Nicanoı, rā Timón, rā Parmenas, rā Nicolás nıya ra mmεngu Antıoquıa, guehna ya xi 'yεc'εıbi m'met'o yø nt'εc'εı yø judıo nā.

⁶ Nıya yø n'yohı bı thannbıya, bı ts'ıxıhı 'bāhyø representante ra Cristo ngue bı marpabi Oja. Nıya yoto nja'ı bı t'ınyø cargo, bı japyø 'yε p'ı ja yø ya.

⁷ Rā hya Oja p'uya, man'na nı ma ma'yonıtho. Man'na nı 'yεc'εıtho yø ja'ı p'ı ja rā hınnı Jerusalén. Xquet'ā xangu yø mmācja bı nı manho rā hya, 'ne bı 'yεc'εı.

Bı ma mabent'ı rā Teba ngue bı tho.

⁸ Xandøngu rā njapı Oja bı unna Teba, ngue yø hmεya bı 'yørbı 'bāhyø ja'ı. Nıya yø milagro bı 'yøt'e, hınjonguı sä dā 'yøt'e.

⁹ Bı madi bı njuntui rā Teba ya yø n'yohı pap'ı ja rā nıja yø judıo nı hı ngue rā Libertos, 'nehya yø judıo ngue yø mmεngu Cirene, 'nehya yø mmεngu Alejandria, 'nehya yø mmεngu Cilicia, 'nehya yø mmεngu Asia, gā tønıhmāhya rā Teba.

¹⁰ Pε hımbı zā xtā ndājpa rā hya, porque ra Espıritu Santo dı bεnnbabi rā hya mmanna Teba.

¹¹ Astā bı dahra mεnyu 'da p'uya, sıfı ngue dā ma ngue xi 'yøde ngue ya mants'o rā Teba ngue sūhra Moısés, 'ne sa Oja.

¹² Janangue bı yans'yø ja'ı p'uya, bı mpetı yø n'yohı 'bet'o ngue yø judıo, 'nehıyø xānnbate ngue rā ley. Bı bent'ı, bı zıxıhı bı nja rā junta.

¹³ Bı t'εxyø ja'ı dā manyø fehnı p'uya, bı 'yεnā:

—Nunā rā n'yohı 'bucua, hınguı säya ngue nnømmān'ı rā macā nıja ja ua, 'ne nnømmān'ı bı rā ley Oja.

¹⁴ Ya xtā øcāhe te mmanna ngue nıya rā Jesús rā mmεngu Nazaret, εmbı ngue dā dεmhıra nıja 'nā. 'Ne εmbı ngue dı pähyø costumbre bı zogahı rā Moısés.

¹⁵ Nı to gā mı hıp'ı ja rā junta p'uya, heırpabi rā hmı rā Teba ngue εntho rā hmı n'na rā anxε Oja.

7

Bı zohıyø nsıııı rā Teba.

¹ Nu'ı rā hmı yø mmācja p'uya bı 'yεmbı: —Zıa majuanı'ı sı'ı'ı ya n'yø? —bı 'yεmbı.

2 Mí dahra Teba p'uya, bi 'yena:
 —Ague n'y'ohu, damí 'yohmu ná ra hya ga mmangá ya. Nuna ma mboxitahu ra Abraham, nu'mo mi m'mu p'u ja ra hai Mesopotamia, tobe himmani map'uja ra hai Harán, bi nthui na Oja maguese.

3 Oja bi 'yembi: “Damí sop'u ni hai ya, gátho'u ni mení da gop'u. Guí mmap'u ja ra hai ga xi'i”, bi 'yembi.

4 Nuna ra Abraham, bá p'omp'u ja rá hai ni hu ngue Caldea mi 'bui. Bi ma, i m'mu p'u Harán. M'mefa p'uya, bi du rá papá. Oja p'uya, bi xihra Abraham ngue bá eua ja ra hai dí 'buhmu ya.

5 Pe nu'mo mamba ehe, ni xinga n'na xequi xti unna ra hai ja ua. Ni xinga guerp'u di 'bámrá gua xti unni. Pe madague'a, nuna Oja bi yarpí ngue di unni gátho na ra hai ja ua. A nu'mo bi du p'uya, da gohmi yó basi. Nu'u yó pa'u p'uya, tobe him maní m'mahyo basi ra Abraham.

6 Nuna Oja bi 'yembra Abraham, “Nu'u ni mbom'meto, goho ciento njeya daní m'mup'u ja n'na ra 'dan'yo hai. Ja da ma ma'ani p'u, porque jatho da 'yotra 'befi di manda yó hmu”.

7 Pe Oja bi 'yembi: “Ga haspagá ra güenda ya yó ja'i da 'yot'e ngue yó hmu. M'mefa p'uya, da eua ya ma ja'i ngue da dannegui”, bi 'yen'Oja.

8 Nuna Oja bi gohmi n'na ra cohi ra Abraham, bi xifi ngue da thejpa n'na xequi ra xifani rá do'yo yó ts'ant'u 'mo bi m'mui. Gue'a ni hu ngue ra circuncisión, guehna da nopa hmeya na ngue'a ra cohi bi 'yot'e. Janangue nu'mo mi m'muhra Isaac, bi mepya 'mo mi gua'a nhyato ma pa. Nuna ra Isaac xquet'a ngu'a bi 'yor'mo mi m'muhra ts'ant'u ni hu ngue ra Jacob. Nuna ra Jacob xquet'a ngu'a bi japyá 'de'ma yoho yó ts'ant'u bi m'mu'a m'mefa, guehya yó xita ya ngue yó judío.

9 Nuya yó ts'ant'u ra Jacob, gá bi seyabi na ra José yó n'yohu. Janangue bi 'bá na ra José p'uya, bi danyo ja'i maní ma Egipto. Pe ra José, bi máx Oja.

10 Nu hangu ra n'u bi zá ra José, bi yan'Oja. 'Ne bi unna n'yomfeni xanho. Bi 'yot'Oja ngue bi nu manho ra José na ra Faraón. Nuna ra Faraón mará dast'abi p'u ja ra hai Egipto, guehna bi 'yexra José ngue di manda p'u Egipto na, 'ne bi 'yets'i ngue bi mandabi p'u ja rá ngu.

11 N'na ra pa p'uya, bi nja ra ot'i p'u ja ra hai Egipto, 'nep'u ja ra hai Canaán bi nja ra ot'i. Ndummuitho te bi nja. A nu'u ma mboxitahu p'uya, hinha tiji te da zi.

12 Ngu i 'yode ngue bi ja te da ts'i p'u ja ra hai Egipto, bi menhyo ts'ant'u ngue da tu ra trigo. Ya rá muditho na ra 'yogui na p'uya.

13 Rá yondi bi ma p'uya, ya bá mpate'u yó n'yohu ra José p'uya. Ya bá mmeya ra Faraón ngue te'o yó mení ra José p'uya.

14 Bi manda na ra José ngue bá ts'innbabi rá papá Jacob, gátho'u mi da yó mení bá ts'i, hyate ma'de ma cat'a nja'i mi sudi ngue gátho.

15 Janangue bi njar'u ngue i mpa Egipto ra Jacob. Ja bá tup'u p'uya. Xquet'a 'ne'u 'de'ma yoho yó ts'ant'u bá tup'u.

16 Pe himbá t'áp'u Egipto 'mo mi du, porque nuya yó ts'ant'u ra Hamor ngue yó mmengu Siquem, ya xi má n'na ra panteón ngue xi dámma Abraham, ja i thuxpu ngue bá t'águi.

17 Pe ena bi ba'mo ni ma da zonna pa di nja'a ra hya xi yarpabi Oja ra Abraham, mathoguiho bi nxandyo judío p'u Egipto.

18 Nup'u Egipto, bi m'mu'a m'mefa n'na ra dast'abi ngue himbi badí te'o na ra José.

19 Nuna ra dast'abi na, bi nu man'u ya ma mboxitahu. Bi japi ngue da 'yenyó basi 'mo bi m'mui, n'namhma da du.

20 Gue'u yó pa'u p'uya, ngue bi mihra Moisés. Guehna n'na ra zits'ant'u bi nu manho Oja. Pe honda nhyushna bi zi rá mamá p'u ja rá ngu.

21 Nu'mo mi 'yemp'uya, nuna rá t'ixu ra Faraón guese na bi hyaxra 'uene ngue bi tede tengutho 'mo drá basi.

22 Nuna ra Moisés, gá bi barpabi yó mfađi yó mmengu Egipto. 'Ne bi 'yehra pa ngue bi zedi te bi ma. 'Ne padi xanho ha di japi te da 'yot'e.

23 Nu'mo mi gua'a nyote njeya 'buhra Moisés, bi zo rá mmui ngue da ma di zengua ya yó judío ngue yó mení.

24 Mí zomp'u 'buhyo mení p'uya, bi nu n'na ra mmengu Egipto ngue di annbabi n'na rá mení. Bi cospabi'a te mi orbuya, pe bi hyo'a ra mmengu Egipto.

25 Nuna ra Moisés bi 'yena ngue di mmeya'u yó mení ngue bi mennbabi Oja ngue da yaní para ngue da ma mathogue p'u sá ra n'u. Pe himbi mmeya yó judío te t'orpbai.

26 Mí hyaxpuya, nuna ra Moisés bi djimmi yo nc'ei yó judío ngue di ndunse. Bi hejpa p'uya, i nnepe ngue di nhyegui, bi 'yembi: “Ague n'y'ohu, gadi mmemíui. ¿Hanja ngue gadi ndunseui?” bi 'yembi.

27 Nu'a mi pate p'uya, bi nonhna Moisés, bi 'yembi: “¿Te'o bi 'yexa'i ngue gui nts'at'abi, ngue gui hyasca'be ra güenda?”

28 ¿Ua guí nne gui hyogui tengutho gá japa n'na nc'ei ra mmengu ua Egipto mande?” bi 'yembi.

29 Mí 'yohra Moisés ngue t'embí xi nhoté, bi 'dagui, i map'u ja ra hai Madián. Ja i m'mup'u p'uya, 'ne ja bá mip'u yoho yó ts'ant'u.

30 Nuna ra Moisés, mi gua'a nyote njeya ngue 'bup'u Madián. Nup'u ja ra dapo jonna t'ohó Sinai, bi nu n'na ra ndat'o ngue tóhra sibi. Ja bá nyap'u rá anxé Oja p'uya.

31 Nu'mø mi hyetra sibi ra Moisés, di 'yøtho hanja'a te bi nu. Bi guarbaya ngue da nu xanho. Bá nya Oja p'uya, bi 'yembj:

32 "Guecá drá Oja mi thannegá ni mboxita Abraham. Drá Ojagá ngue ra Isaac, drá Ojagá ngue ra Jacob", bi 'yey'Oja. Pe asta huacra Moisés ngue bi nsu. Ya hinguí ha nzammui ngue da hyeti xanho.

33 Bi 'yey'Oja p'uya: "Damí c'ojhni thixfani, porque nuua guí 'bái, ra ndaxcahái ua.

34 Dí nnugá ra n'u i thohma ja'igá ra m'mu'a Egipto. Dí ø'mø dants'i. Dá ecá ya ngue ga nyani n'namha ngue da ma mathøgue. Ague Moisés, dí nne ga pen'na'i Egipto ya" —bi 'yembj.

35 Madague'a himbj nu manho m'met'o yø judío na ra Moisés ngue xi 'yembj: "¿Te'o xpá 'yexa'i ngue guí nts'ut'abi, ngue guí hyasca'be ra güenda?" xi 'yembj, pe guehna bi 'yex Oja ngue dyø hmu yø ja'i nuya da jøqui. Nuná bi xihra anxé bi nup'u ja ra ndut'o mi danzø.

36 Nuná ra Moisés, guehna bá juhru ja ra hái Egipto ma mboxitahu na. Ja bá up'u yø hmeya ngue yø milagro bi 'yøt'e, tengutho bi 'yørbu ja ra Thenga Jathe. Bi 'yøtyø milagro mente bi n'yo dapo nyote njeya.

37 Nuná ra Moisés bi xihyø ja'i, bi 'yembj: "Nuna Oja, da 'yexa n'na ra pøngahya ngue yø judío tengutho bi jacá. Nuná ra pøngahya na p'uya, damí 'yøhmu te gáma hya da xi'ahmu", bi 'yembj.

38 Guehna 'dap'u bi n'yohu yø ja'i p'u ja ra dapo na ra Moisés. 'Né bi map'u ja ra t'øhø Sinaí ngue bá nyauí rá anxé Oja. Ja bá sip'u rá hya Oja p'uya. Bá ep'u 'buhma mboxitahu ngue di thojpabi na ra hya bá sifi, guehna ra hya bi t'unni ngue di thogahu naya.

39 Pe ma mboxitahu himbj 'yec'ei na ra hya bi manna Moisés. Bi mespatho te bi ma, sinoque bi ne xtábá mmenga Egipto mahøn'a.

40 Bi 'yembyø ja'i ra Aarón: "Ague Aarón, dí nnegáhe ngue guí hocyø dahmu di m'met'o p'u gdá máhá. Porque nuna ra Moisés bá jøgahu p'u ja ra hái Egipto, hündi pahmu te bá jana", bi 'yembj.

41 Bi hoca n'na ra dahmu ngue ra t'undani p'uya. 'Né bi hyo yø mbo'øni ngue bi 'yørpá ra 'bøt'e ra dahmu. Di johya yø ja'i ngue ya bi hocra dahmu da danne.

42 Nuná Oja p'uya, bi hyep'u yø ja'i. Bi unna 'yu yø ja'i ngue yø sø bí ja maya, gá ørpa yø dahmu ngue thanne. Ngu'a nt'ot'i p'u ja ra libro bi 'yotyø pøngahya Oja ngue ena: "Ague gyø judíohe, mente gá n'yo dapohe nyote njeya, ¿ua gá hyocju yø mbo'øni ngue gá 'yø'ni 'bøt'ehmu? Nu'á, hin'na'a.

43 Hante gue nup'u gni máhá, gadi 'yonnbahmu rá ngu ra dahmu Moloc, 'né guí

tuhu n'na ra dahmu ngue rá sø ni hu ngue ra Renfán. Guehya yø dahmu gadi hocse guí thannehu. Janangue nuya, ga høn'ahmu thip'u ja ra hái guí 'buhmu ya, gdá pen'nahmu man'na rá nguep'u ngue ra hái Babilonia", bi 'yena.

44 Bi sigue bi nya ra Teba p'uya, bi 'yena:

—Nup'u ja ra dapo, nuya ma mboxitahu mi ja n'na ra ngun'ulu ngue mi nnøpa nija yø ja'i. Ja pespu yø xindo nt'ot'i rá ley Oja. Nuna ra ngun'ulu p'uya, bi xi Oja ra Moisés ngue da 'yøt'e tengutho ra forma xi 'yuti.

45 Nuná ra ngun'ulu di pont'a cohmi. Nu'mø mamba ehra Josué bá n'youi ma mboxitahu, go bi søcua ra ngun'ulu ua di 'buhmu'ya. Mi zøhø bi hyannba yø hái yø 'dan'yo ja'i mi 'bucua. Guehna Oja bi hyøn'athi yø mmehái. Bi nja ra ngun'ulu asta gue'mø mi m'mahra dast'abi David.

46 Nuná ra David, xangu rá mate Oja bi djinnbi. Bi ne ngue xta hyø'a n'na ra nija, ngue rá ngu na rá Oja mi thanne ra Jacob.

47 Pe go bi hyehra nija na ra Salomón rá ts'unt'u ra David.

48 A nuna Oja maguec, hinguí 'bup'u ja yø nija di hocyø ja'i na. Porque rá pøngahya Oja bi 'yotra hya bi man'Oja ngue bi 'yena:

49 "Dí hucá p'u mahets'i ngue dadi manda. Nuua ja ra ximhai p'uya, di nnøpa nhnets'i. ¿Te 'be'a mangu guí ena guí hogahu? Ogue ¿haru guí emhmu ngue ga nsáyagá?

50 ¿Ua hindá hoca ya te gáma cosa i ja?" bi 'yey'Oja.

51 Bi sigue bi zohyø ja'i ra Teba, bi 'yembj:

—Xandø nnaxi ni mmuihu. Ni guhu xancoti, zant'a guí festohu te manna Espíritu Santo. Tengutho bi 'yø'ma mboxitahu, guí njathu p'uya.

52 Nuya ma mboxitahu, gätho yø pøngahya Oja xa m'mui, gá xa nzui. 'Né bi hyo'u yø pøngahya bi xihyø ja'i ngue da ep'u na nc'ei ngue gá ra nho da n'yo. A nuya, ya bá e'a to bi man'u yø pøngahya'u. Pe gá dähmu ngue bi tho.

53 Madague'a bá pensé yø anxé Oja ngue bi 'da'ahu ra ley, pe hinguí ec'ei hu ra hya.

Ya bi tho ra Teba.

54 Nu'mø mi 'yøhyø ja'i na ra hya bi si p'uya, bi ndanzø yø mmui ngue ra cue, pets'i da zadra Teba.

55 Nuná ra Teba p'uya, di hatra ts'edi ra Espíritu Santo. Bi hyanma hets'i p'uya, bi hyandi ngue di yoxni Oja, 'né bi hyandi ngue nup'u ja rá n'yei Oja ja 'bup'u ra Jesús.

56 Bi 'yenna Teba p'uya:

—Dí handá ngue bi xohra c'ammahets'i. Nuná ra n'yohu bí 'yé mahets'i p'uya, ya 'buhmu ja rá n'yei Oja nu —bi 'yena.

57 Bi mahra hmafi yø judío p'uya, bi gotyø gu, porque hinguí nne da 'yøhna ra hya

mmanna Teba. Bi nyuntyo ja'i p'uya ngue bi bent'i.

⁵⁸ Bi gujma xost'e ra hnini ngue ba pando. Nu'u yø testigo xi manna fehni p'uya, bi gacyo tuhü ngue bi mör'u 'bä'a n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Saulo. Bi mardo ra Teba p'uya.

⁵⁹ Mente 'bando ra Teba p'uya, bi zo Oja, bi 'yembj:

—Ague ma Hmu'i Jesús, dädi dä'i ma te —bi 'yembj.

⁶⁰ Bi ndantyøhmü p'uya, ra ndost'edi bi 'yena:

—Ague ma Hmu'i Jesús, 'yogui mbennbabi'a te ra ts'oqui øta yø ja'i 'bucua. Hontho bi man'a p'uya, bi dü.

8

Bi sigue ra Saulo ngue sahyø 'yec'ei.

¹ 'Da'igu bi mammü ra Saulo'u to bi hyo ra Teba. Nu'a ra pa'a p'uya, bi nanga n'na ra dasai p'u Jerusalén ngue bi ts'ahyø 'yec'ei. Gä bi n'uehyø 'yec'ei, i mpa mi'da yø hnini rá njap'u ja ra häi Judea. I mpa 'da asta ra häi Samaria. Pe nuya yø representante ra Cristo hmbi 'dahya.

² Nuya yø n'yohu suprá xudi Oja, guehya bi 'yähra Teba ya. Janjuani zoni ngue mbeni.

³ Pe di sigue ngue sahyø 'yec'ei na ra Saulo. I huaxtyø ngu, bi jacyo n'yohu 'nehyo xisu ngue cot'i.

Bi ma ma'yonü ra hoga 'da'yo hya p'u Samaria.

⁴ Nuya yø ja'i bi 'dap'u Jerusalén, ndap'u bi zä i mpa yø ja'i, pe Gä mmanna hoga 'da'yo hya p'u ni ma.

⁵ Nu'a ra Lipe guehna n'na nc'ei ra 'dagui na, i mpa p'u ja n'na ra hnini ngue ra häi Samaria. Bi müdi bi xihyø ja'i ra Cristo p'uya.

⁶ Bi mpeti gätho yø ja'i ngue øxra hya mmanna Lipe. Mi nu yø ja'i yø milagro bi 'yøtra Lipe p'uya.

⁷ Mi 'bap'u xangu yø ja'i ngue yø ndunthi, pe Gä bi t'øthe. Nu'mø xihyø ts'onthi ngue da hyep'u yø ja'i n'youi, asta mafi. Xangu yø dogua bi 'yøthe, xangu yø ja'i tudyø gua bi 'yøthe.

⁸ Janangue Gä di johya yø ja'i 'bap'u ja ra hnini.

⁹ Nup'u ja ra hnini, mi 'bap'u n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Simu. Mi hyatyø ja'i p'u ja ra häi Samaria connä mfadi ngue ra magia, mi ena ngue maguesë.

¹⁰ A nunä, dingüe djinnoho mi ørpa masu. Di 'yembjø ja'i: "Nuna ra Simu, janjuani ngue n'youi rá ts'edi Oja na", di n'yembj.

¹¹ Mi t'ørpabi masu, porque ya rá ya'atho yø pa mi hätyø ja'i connä mfadi.

¹² Pe ra Lipe bi xihra hoga 'da'yo hya yø ja'i. Bi xihyø ja'i ha di njap'u di zo rá 'ye Oja.

'Ne xifi hanja na ra Jesucristo. Nu'mø mi t'ec'ei'a te bi manna Lipe p'uya, yø n'yohu yø xisu bi nxixya.

¹³ Xquet'a 'nehra Simu bi 'yec'ei ra hya 'ne bi nxixya. Asta ya hingui nne da hyehra Lipe na ra Simu. Di 'yøtho 'mø bi nu yø milagro øtra Lipe.

¹⁴ Mi 'yøhyø representante ra Cristo mi 'bua Jerusalén ngue ya 'nep'u Samaria xi t'ec'ei rá hya Oja. Ja i 'bennba ra Bedu 'nehra Xuua p'uya.

¹⁵ Nu'mø mi zømp'u Samaria'u bi 'benhni, bi marpabi Oja yø 'yec'ei ngue nnepe di n'youi ra Espiritu Santo.

¹⁶ Porque tobe hinga n'na nc'ei mi n'youi ra Espiritu Santo. Sinoque hontho xi nxixya para ngue da fadi ngue ec'ei ra Hmu Jesús.

¹⁷ Ra Bedu 'nehra Xuua, nu'mø mi japyø 'ye p'u ja yø ya yø 'yec'ei, yø 'yec'ei p'uya bi n'youi ra Espiritu Santo.

¹⁸ Mi nu ra Simu'a te øtyø representante ra Cristo, ngue nu'a gui japyø 'ye p'u ja yø ya yø 'yec'ei, 'be xi n'youi ra Espiritu Santo yø 'yec'ei. Ra Simu p'uya, bi ne xta ngutra menyu ngue di njap'u.

¹⁹ Bi 'yembj:

—Damü 'daci na ra ts'edi ja'gui, n'namhma ngue nu to bi zä ga japä ma 'ye p'u ja rá ya, di n'youi ra Espiritu Santo —bi 'yembj.

²⁰ Mi dahra Bedu p'uya, bi 'yembj:

—Nu'a ni menyu 'da gdi m'mehmi'a. ¿Hanto gui ena ngue nu'a bädi un'Oja, ra menyu gdi tin'a?

²¹ Nu'i hin'yu ni mmenthü ngue gui nthëui na ra 'befi na. Porque nup'u ja rá hmi rá dä Oja, hinga njuanitho ni mmäi.

²² Damü hyep'u ra nts'o ja ni mmäi. Damü 'yäprä mate Oja, xamhmatho di pun'na'i te gui mbeni.

²³ Porque di nnugä ngue grä zeya, 'ne Gä ra nts'o xa mbent'ui ni mmäi.

²⁴ Bi 'yennä Simu 'mø mj dä p'uya:

—Damü marcauits'u Oja n'namhma ngue hinga thocä'a te gui xicui.

²⁵ M'mefa p'uya, nuya yø representante ra Cristo, nu'mø mi juadi bi xihyø ja'i ngue majuanü na rá hya Oja, bá pengbaya, bí 'ye'a Jerusalén. Nup'u ja yø hnini ja'a ra häi Samaria bá thogui, Gä bi xihra hoga 'da'yo hya yø ja'i.

Ra Lipe bi nthëui n'na ra mmengu Etiopia.

²⁶ M'mefa p'uya, n'na rá anxë Oja bi xihra Lipe, bi 'yembj:

—Nuyá, ja ngue gui mma gdi ma Sur. Gui hyaxra 'yu bá nexa Jerusalén, i ntho'a Gaza —bi 'yembj.

Nup'u i nthohnä ra 'yu na, hinjongui 'bui.

²⁷ Bi map'u sihna ra Lipe. Bi nthëui p'u ja ra 'yu n'na ra n'yohu ngue ra mmengu Etiopia, ngue xpí 'yehra ndanne Jerusalén.

Rá 'bet'o mefi ná n'na rá xisu ní hú ngue rá Candase mí ndast'abi p'u Etiopía, mí ja rá cargo ngue rá tesorero.

28 Ní húxrá carro jutyø faní ní ma rá hái Etiopía. Mente ní 'yo p'uya, di xáhrá libro bí 'yotrá pøngahya Isaiás.

29 Pe rá Espiritu Santo bí 'yembrá Lipe: —Damí cuatrá n'yohu ní húxrá carro mma nu.

30 Rá Lipe p'uya bí guarbu ja rá carro. Bí 'yøde ngue nuna rá n'yohu di xáp'u ja rá libro bí 'yotrá Isaiás. Bí 'yembuya:

—¿Ua guí padí te gadí xáhya? —bí 'yembi.

31 Mí dahná rá n'yohu p'uya, bí 'yena:

—Pe ¿hague gdá pacá p'uya, 'ne hínjo'o to dá xiqui hanja rá hya? —bí 'yembi.

Bí xihrá Lipe p'uya ngue bí nexpu ja rá carro, 'dap'u bí mihmí.

32 Nu'a rá parte nt'ot'i p'u ja rá Macá Libro di xá p'uya, guehna rá hya ngue ena: “Tengutho n'na rá de'yo 'mø ní ma dá tho, dí mmuñi. Ogue nt'axi n'na rá de'yo hñdi 'yaní. Dí njarbatho ná rá n'yohu 'mø ní ma dá tho ya, hñdi 'yaní.

33 Dá ma ma'berpi rá sá ngue hñda ma m'máts'i. ¿To go dá badí hague ngu rá nts'o dá 'yøtyø ja'í di 'bu'a rá pa'a? Porque dá thajpabi rá te ua ja rá ximhái”.

34 Nuna rá n'yohu p'uya, bí 'yanna Lipe, bí 'yembi:

—Damí 'yørcá rá mate xiqui te'o ná mmaná rá pøngahya naya. ¿Uague nuñe, uague 'bui te'o man'na mmaná?

35 Mí dahrá Lipe p'uya, í dambatho'a te nt'ot'i p'u ja rá Macá Libro mádi xádi, bí xihrá hoga 'da'yo hya ngue ha bí nja rá Jesús.

36 Nu'mø mí thop'u po n'na rá dehe p'uya, bí 'yen'a rá n'yohu yaui rá Lipe:

—Í poua rá dehe ya, ¿ua hñda zä ga nxixyagá 'mø?

37 Mí dahrá Lipe p'uya, bí 'yembi:

—Nu'mø guí hahñi mmui guí ec'ei rá hya, dá zä njam'mø dá hñ'na.

Mí dahrá n'yohu p'uya, bí 'yembi:

—Dí ec'eigá ngue rá Jesucristo guehna rá Ts'ant'u Oja ná.

38 Bí manda rá n'yohu ngue bí ma ma'ba'mí rá carro p'uya. Bí mep'u ja rá dehe ngue bí xixyabi rá n'yohu ná rá Lipe.

39 Nu'mø mí bøn'a nenthe p'uya, bí gas'rá Espiritu Santo rá Lipe. Nuna rá n'yohu bí nxixya p'uya, ya hñha mambi nu rá Lipe. Bí sigue bí n'yo p'uya, pe di johya gá rá 'yu.

40 Mí dambení rá Lipe p'uya, ya 'bup'u ja rá hñini Azoto. Bí n'yo ngue bí hya 'da yø hñini ngue bí maná hoga 'da'yo hya, asta gue'mø mí zømp'u ja rá hñini Cesarea.

9

Nuna rá Saulo, bí mudí bí 'yec'ei rá Jesús.

1 Nuna rá Saulo, hñguí säya di pihyø ja'í ngue nne dá hyo'u ec'ei rá Hmu Jesús. Bí map'u 'buhrá hmu yø mmäcja p'uya.

2 Bí 'yäpra sucua dá gats'í, dí map'u ja yø njja p'u ja rá hñini Damasco, ní hya rá ts'edi ngue dá si'u to ec'ei rá hoga 'da'yo hya. Nu'mø yø n'yohu ogue yø xisu dá tñni, dá tut'í dá sip'u Jerusalén ngue dí 'nofadi.

3 Pe nu'mø ní ma dá zøt'a Damasco p'uya, nthambenitho bí yot'a n'na rá nyot'i maya ngue bí nthëui.

4 Bí dá'a hái rá Saulo p'uya. Bí 'yø p'uya ngue ts'ofu, bí t'embji:

—Ague Saulo. Ague Saulo. ¿Hanja ngue emmei guí saqui?

5 Mí dahrá Saulo p'uya, bí 'yembi:

—¿Te'o'i p'uya, grá Hmu?

Nu'a nzo p'uya, bí 'yembi:

—Go guecá drá Jesús ngue emmei guí saqui. Pe gadí n'anse, tengutho rá ndani 'mø embra nhnet'í rá za ma saní.

6 Astá huacrá Saulo ngue bí nsu. Bí 'yembuya:

—Ague grá Hmu, ¿teni 'be'a guí nneque ga øt'a p'uya?

Mí dahrá Hmu Jesús, bí 'yembi:

—Damí nangui, ní manu bí ja rá hñini. Ja dani si'í nu te ja ngue guí 'yøt'e.

7 Emmei di 'yødya yø n'yohu mí n'youi rá Saulo, porque bí 'yøde ngue bí ya maya'a nzohrá Saulo, pe hñjombi nu.

8 Nu'mø mí nanga hái rá Saulo p'uya, í nne dí nhanni, pe bí nxädá. Janangue bí ma macunhñi, bí zøn'a Damasco.

9 Bí m'map'u nhuyu pa, pe hñha heñi. Xingra hme, ní xingra dehe xtá nzi.

10 Nup'u Damasco, mí 'bup'u n'na rá 'yec'ei ní hú ngue rá Ananías. Nuna rá Hmu Jesús bí zohrá Ananías, bí 'yembi:

—Ague Ananías —bí 'yembi.

Mí dá p'uya, bí 'yena:

—Dí 'bucua grá Hmu. ¿Tema hya?

11 Mí dahrá Jesús, bí 'yembi:

—Gá 'yo, ní map'u ja rá caye ní hú ngue Njuantho. Carbu ja rá ngu rá Judas. Damí 'yannu n'na rá n'yohu ní hú ngue rá Saulo, rá mmengu Tarso. Nuya, exá bí mmat'Oja ya.

12 Mente mmat'Oja rá Saulo p'uya, nup'u í nu, bí zøn'a n'na rá n'yohu p'u ha 'bui ní hú ngue rá Ananías. Bí nu ngue bí yat'ambo, bí japrá 'yø p'u ja rá ya para ngue dí nzo yø dá.

13 Nu'mø mí 'yø'a rá hya sihra Ananías, bí 'yena:

—Ague grá Hmu, xangu rá nts'o dí øcá xa 'yø'na rá Saulo ngue di anyø ja'í nu'u ec'ei'í p'u Jerusalén.

14 A nuyá, bá äpra sucua yø hmu yø mmäcja ya, ngue bá ecua ngue nu'u yø ja'í nzo'í, gá dá dut'í dá zits'i.

15 Pe rá Hmu Jesús bí 'yembrá Ananías:

—Nj mahma. Porque nuna ra n'yohu na, ya xtá huanhná na ngue da xihyø ja'i te'ogui. Da xihyø ja'i rá m'm'á n'nannj yø naciøn, 'nëp'u ha 'b'hyø dast'abi da ma te'ogui, 'nëp'u 'b'hyø judío da xifi te'ogui.

16 Nuga ga uti hague ngu gangu ra n'u da thogui conná ngueque.

17 Nuna ra Ananías bi map'u ja ra ngu mambi 'b'hra Saulo. Mj yat'ambo p'uya, bi japrá 'yë p'u ja rá ya ra Saulo, bi 'yëmbi:

—Ague ma zi cu'i Saulo, nuna ra Hmu Jesús bá zo'i p'u ja ra 'yu, xpá mmëngä ya ngue da zá di nzø ni dá, 'në gui n'youi ra Espiritu Santo —bi 'yëmbi.

18 'Bexque'a bi nzø yø dá ra Saulo p'uya. Bi hyø'u ena yø xihua mi ja yø dá. Bi nxixya p'uya.

19 Mj nsihme p'uya, mahømbi hya ra ts'edi. Bá m'm'hma njammj pa p'u 'b'hyø 'yëc'ei p'u Damasco.

Ra Saulo bi mambrá hya Oja p'u Damasco.

20 Bi da'mi bi manna hya ra Saulo p'u ja yø nija di mpëti yø judío p'uya. I xihyø ja'i ngue ra Jesús, gue'a rá Ts'ant'u Oja'a.

21 Nuya gátho yø ja'i øde te mmamp'uya, di 'yøtho, di n'yëmbi:

—¿Ua hinga guehna ra n'yohu 'bu'a Jerusalén, nuna t'ëmbi sahyø ja'i 'ëc'ei ra Jesús? Huangui gue'a ni 'yëcua'a ya ngue da dut'u to da ðini, da zispabi yø hmu yø mmäcja.

22 Pë man'na ni hyadra ts'edi ra Saulo ngue mmanna hya. I utyø ja'i te mmamp'u ja ra Maca Libro, ngue ra Jesús guehna ra Cristo xa 'yëc'Oja ngue di ndast'abi na. Asta hinguji padj te da 'yøtyø judío mi 'bu'a Damasco.

Bi pongra ndate yø judío na ra Saulo.

23 Mj ma ya'atho yø pa p'uya, bi nhëc'ahya yø judío ngue xtá hyo ra Saulo.

24 Nu'u yø hyote, i fáhyø gothi ngue ra nenihni ngue da hyo 'mø bi thop'u. Pë mi mmëya'a te fënnabji ra Saulo.

25 Nu'mø minxui p'uya, nuya yø 'yëc'ei bi 'yët'a n'na ra ranasta na ra Saulo. I cambu ja ra jado di thesra nenihni. Bi bømp'uya.

Ra Saulo bi ma Jerusalén.

26 Nuna ra Saulo, mi zøn'a Jerusalén, bi ne xtí mpënhui'u yø 'yëc'ei mi 'b'p'u. Pë gä sü 'mø mj nu, porque ëmbi ngue himma juani ra 'yëc'ei na ra Saulo.

27 Nuna ra Bernabé go bi zixra Saulo p'u 'b'hyø representante ra Cristo na. Go bi manna p'uya ha bi njap'u i nu ra Saulo p'u ja ra 'yu na ra Hmu Jesús. Bi ma ha bi nja ngue bi zofu. Gue'a i hya ra ts'edi ra Saulo ngue bi mamp'u Damasco hanja na ra Jesús.

28 Nup'u ja ra hnini Jerusalén, 'dap'u 'yohu'u yø representante na ra Saulo. Nup'u

ni ma yø representante, ja ni map'u ra Saulo.

29 Nuna ra Saulo bi hya ra ts'edi ngue mma hanja na ra Hmu Jesús. Di nju'mahya 'mø yaui ya yø judío ga ya ra hya ngue ra griego. Pë nuya yø judío ya, i nne da hyo ra Saulo.

30 Mj mmëya yø 'yëc'ei p'uya ngue nne da tho ra Saulo. Bi zixp'uya, i ma Cesarea ja bi thøp'u. Ya bi mase p'u ja ra hnini Tarso na ra Saulo p'uya.

31 Ya 'b'mmanho gátho yø 'yëc'ei rá m'map'u ja ra häi Judea, da guerp'u Galilea, da guerp'u Samaria. Man'na ni hyadra ts'edi'u rá m'map'u. I 'bai ngue suprä xudi Oja, 'në fäxra Espiritu Santo. Man'na manj 'yëc'eiho mi'da yø ja'i.

Bi t'øthe ra Eneas.

32 Bi n'yo ra Bedu ngue bi zengua yø cu. Xquet'a bi ma bi zengua'u yø 'yëc'ei rá m'map'u ja ra hnini Lida.

33 Nu'a ra hnini'a p'uya, bi ðimp'u n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Eneas. Ya nhyato jeya mi oxrá t'ots'i, porque mi tudyø gua.

34 Nuna ra Bedu bi 'yëmbi:

—Ague Eneas, da 'yøthe'i ra Jesucristo ya. Damj nangui, pës'ni ðidi.

Nuna ra därkehi 'bexpi nangui.

35 Nu'u yø mmëngu Lida 'në'u yø mmëngu Sarón mi nu ngue bi zá ra Eneas. Bi hyëp'u yø nyogui nt'ëc'ei p'uya, bi 'yëc'ei ra Hmu Jesús.

Bi bennate ra Dorcas.

36 Nup'u ja ra hnini Jope mi 'b'p'u n'na ra 'yëc'ei ngue ra xisu manj hu ngue ra Tabita. Ra hya ngue ra griego p'uya, gui huji ngue ra Dorcas. Nuna ra xisu na, mente ra pa bi m'mai bi 'yøtra nho, i fäxyø ja'i hin'yu te da hyoni.

37 Mi 'yëc'a n'na ra pa p'uya, nuna ra Dorcas bi hyënni, pë bi du p'uya. Nu'mø mi 'betra ánima, bi 'bep'u ja n'na ra cuarto bí ja mayá ra tøcangu.

38 Nup'u ja ra hnini Lida ja mi dup'u ra Dorcas, querp'atho bi ja ra hnini Jope mambi 'b'hra Bedu. Nu'mø mi bahyø 'yëc'ei p'uya ngue bi 'b'p'u Jope ra Bedu, n'na zihmantho bi menhni yo nc'ei ngue bá si ra Bedu.

39 Nu'mø mi zømp'u bí 'b'hra Bedu'u yø nzite p'uya, 'bexpa ehra Bedu. Mi zøp'u ja ra ngu ra Bedu p'uya, bi ts'ixp'u ra cuarto mayá bí 'benná ánima. Xøge di mäs'yø 'danxu p'u 'beni ngue zoni. Bi t'ut'ra Bedu'u yø tuhu 'nëhyø vestido mi ør'mø mi 'b'hra Dorcas.

40 Nuna ra Bedu p'uya, bi xihyø ja'i ngue gä da bøn'athi. Bi ndantyøhmu p'uya, bi mat'Oja. Mente hëtra ánima na ra Bedu p'uya, bi 'yëmbi:

—Ague Tabita, damj nangui —bi 'yëmbi.

Bj nzø yø dā rā ánima p'uya, bi hyētra Bēdu, bj nangui bj mi.

⁴¹ Nūnā rā Bēdu, bi bennbā rā 'yē rā Dorcas ngue bi xots'i. Mī xoxp'aya, bj ma maçat'i mbo yø 'yēc'ēi conyø 'danxū ngue bi dāpi, pē ya i te.

⁴² Bi fādī gā rā hnīnī Jope nā rā hya nā p'uya. Jananguē xangu yø ja'i bi 'yēc'ēi rā Hmū Jesūs.

⁴³ Nūnā rā Bēdu p'uya, ya'atho yø pa bā m'map'ua Jope ja rā ngu n'na rā hyuxfanī xquet'a nī hū ngue rā Simū.

10

Bj nyqui rā Bēdu rā Nēyo.

¹ Nūp'ua ja rā hnīnī Cesarea, mī 'bap'ua n'na rā n'yohū nī hū ngue rā Nēyo. Marā capita nā rā n'yohū nā, rā hmū n'na 'būi yø soldado nī hū ngue rā Italiano.

² Nūnā rā n'yohū nā, gā thanne Oja'ua 'bap'ua ja rā ngu, 'nē gā suprá xudī Oja. Xquet'a xangu rā mēnyū madī unī ngue fāxyø judío. 'Nē zant'a mmat'Oja.

³ N'na rā pa p'uya commā hyū nde, bj mpā rā nhandī rā Nēyo tengutho 'mø di 'uī. Bj nū xanho ngue n'na rā anxē Oja bi yarbū ha 'būi, bi 'yēmbi:

—Ague Nēyo —bi 'yēmbi.

⁴ Bi hyētra anxē rā Nēyo p'uya, pē bj nsū. Bi 'yānbūya, bi 'yēmbi:

—¿Tema hya, grā Hmū?

Mī dahra anxē p'uya, bi 'yēmbi:

—I nnu manho te Oja ngue guī mmat'Oja 'nē nnu manho te guī øt'e ngue guī fāxyø ja'i hūn'ya te da hyonī.

⁵ Anūyā, damī 'yēt'i to dā si rā Simū bi 'būa'ua Jope, nūnā gā ts'ofø ngue i Bēdu.

⁶ Nūnā rā Bēdu, 'bap'ua ja rā ngu rā hyuxfanī nūnā xquet'a i Simū. I ja rā ngu p'ua ja rā nnengui rā jathe. Nūnā go dā xi'i te 'bē'a ja ngue guī 'yø'nā —bi 'yēmbi.

⁷ Mī ma rā anxē p'uya, nūnā rā Nēyo bi zonhñī yoho yø mēfi 'nē n'na rā soldado. Nūnā rā soldado, rā n'youi rā Nēyo ngue xquet'a 'nēhñā mī thanne Oja nā.

⁸ Bi xifi te xi nū p'uya. M'mēfa p'uya, bj mēnhyø nzite p'ua ja rā hnīnī Jope.

⁹ Mī hyaxp'aya, ya nī 'yo rā 'yū yø nzite, nī ma dā zømp'ua ja rā hnīnī. Commā huxyadi p'uya. Nūnā rā Bēdu bj nexmā xøts'e rā ngu ngue dā mat'Oja

¹⁰ Nūnā rā Bēdu p'uya bj ntū manthuhū. Mēnte mahojpi te dā zi, bj mpā rā nhandī tengutho 'mø di 'uī.

¹¹ Bj nū ngue bā xohra c'ammahēts'i. Bā çacua hāi n'na rā manta xanno, bā nthut'i yø ts'at'i.

¹² Nūp'ua ja rā ulu p'uya, bā cap'ua xangu yø zu'ē ngue ja goho yø gua. Bā cap'ua yø c'ēya, bā cap'ua yø ts'int's'ua.

¹³ Bi 'yøhra Bēdu p'uya ngue ts'ofø, bi t'ēmbi:

—Ague Bēdu, damī nangui. Guī hyo yø zu'ē 'bæcua n'nammhā guī sa.

¹⁴ Mī dahra Bēdu p'uya, bi 'yēnā:

—Hīn'nā grā Hmū. Porque hīnjam'mø xtā sigā n'na rā cosa nu'a hīn'ya rā nt'ēdī gā si, ogue xants'o —bi 'yēmbi.

¹⁵ Nu'a bi ya maya p'uya, mahømbi zofø, bi 'yēmbi:

—Nu'a mman'Oja ngue xanho, 'yo gnī hutī ngue xants'o'a.

¹⁶ Nhyu ndī bi 'yøhra Bēdu ngue ts'ofø. M'mēfa p'uya, bj mengra manta, i ma mahēts'i.

¹⁷ Pē rā Bēdu hīngui padī te dā 'yøt'e. Dī n'yomfēñī hanja te gā mbøn'a bj nū. Bi zøp'ua ja rā goxthi'ua yø nzite rā Nēyo p'uya. Ya xpī n'ānnī hapū ja rā ngu rā Simū.

¹⁸ Bi 'yānnī ngue'mø di 'bap'ua n'na rā n'yohū nī hū ngue rā Simū 'nē i Bēdu.

¹⁹ Mēnte sodrā mmāi rā Bēdu'a te xi nū p'uya, rā Espiritu Santo bi 'yēmbi:

—'Bæcua ja rā goxthi hyū yø n'yohū hon'i.

²⁰ Gā 'yo, damī çai. 'Yo guī yøbēñī ngue guī mmē, porque nugā go xtā et'a'ua.

²¹ Nūnā rā Bēdu p'uya, n'na zihmantho bi gai. Bj ma bā nyai'ua yø nzite rā Nēyo bi zøhø. Bi 'yēmbi:

—Dī 'bæcā ua n'yø, masque go guī hongūi.

¿Tema hya gnī 'yēhmī?

²² Nu yø nzite p'uya bi 'yēmbi:

—Nu'a rā capita nī hū ngue rā Nēyo xpā mmēnngāhe ngue gā sixāhe. Nūnā rā Nēyo, guehñā n'na rā hogā n'yohū ngue suprá xudī Oja. 'Nē nnu manho gātho yø judío nā. I mmā ngue bi zø'a n'na rā maçā anxē Oja p'ua ha 'būi, bi xifi ngue dā pēnhñī to dā zixā'i, para ngue dā 'yø'a rā hya ja ngue guī mma —bi 'yēmbi.

²³ Nūnā rā Bēdu p'uya, bi cut'ambo'ua yø nzite ngue dī n'oxi. Mī hyaxp'aya, bj mähā ya yø nzite. 'Nē bj mähā mī dā yø 'yēc'ēi ngue yø mmēngu Jope.

²⁴ Rā yø pa p'uya, bi zøn'a Cesarea. Nūnā rā Nēyo, ya mī ndø'mate p'ua ja rā ngu. Ya xi petyø mēñī conyø amigo dī nsixui.

²⁵ Mī zøhra Bēdu, 'bexpa nangra Nēyo ngue bi nzenquauī. Bj ndantyøhmū p'uya ngue nne xtā ndanne.

²⁶ Pē rā Bēdu bi xihra Nēyo ngue dā nangui. Bi 'yēmbi:

—Damī nangui. Nugā xquet'a drā

ja'ithogā tengutho'i.

²⁷ Mēnte yaui p'uya, bi yat'ambo rā ngu. Bj nū ngue xangu yø ja'i 'bap'ua xi mpeti.

²⁸ Rā Bēdu p'uya bi 'yēmyø ja'i:

—Guī pahmā ngue n'na rā judío, hīngui nneprā nt'ēc'ēi ngue dī n'amigoui n'na rā 'dan'yo ja'i, nī xinga gue'a ngue dā yarbū ja rā ngu. Pē Oja, ya xā xiqui ngue hīnjonnī ja'i

ga embi ngue hingui sä ga nya'be, ogue ga embi ngue xants'o.

²⁹ Janangue nu'mø mambá ts'igui, hinte dá ma, sinoque n'na zihmantho dá ehé. A nuyá, dí nne ga pađi te guí zoqui.

³⁰ Mj dahra Neyo p'uya, bi 'yembi: —Ya rá gupa ya, comma tengutho rá ora ja p'uya, ya mmap'u comma hyu nde. Him mará nsihme'a rá ora'a. Mente dí mmat'Oja ua ja ma ngu, bi mpá ma nhandi tengutho 'mø gdi 'ui. Dá nugá n'na rá n'yoha bi zøcua, di yoxni rá he.

³¹ Bi 'yengui: “Ague Neyo, nu'a ni mmat'Oja guí øt'e, i ø Oja'a.

³² Damj 'yet'i to da si n'na rá n'yoha ni hu ngue rá Simu 'ne i Bedu. Bi 'bap'u ja rá hnini Jope. Isáya p'u ja rá ngu'a xquet'a ni hu ngue rá Simu. Rá hyuxfani'a rá n'yoha, 'bap'u ja rá nnengui rá jathe. Nu'mø bi zøcua'a p'uya, go dá xi'i hanja'a”, bi 'yengui.

³³ Janangue dá penhá p'u te'o dá si'i. Ya xanho ngue xcuá ehé. A nuyá, gátho dí 'bucáhe ua ja rá hmj rá dá Oja ya. Dí nne ga øcáhe te gáma hya di 'ber'p'a'i Oja guí xicje —bi 'yembi.

Rá Bedu bi xihra hya yø ja'i 'bap'u ja rá ngu ra Neyo.

³⁴ Mj nya rá Bedu p'uya, bi 'yena: —A nuyá, dí haxá njuani ya ngue Oja hinjongui en'a.

³⁵ Sinoque i nnu manho hønt'o bi zä maja'i 'bucua ja rá ximhäi ngue suprú xudi 'ne øtra nho.

³⁶ Nuná Oja bi zohyø judío, bá pennbabi rá hoga 'da'yo hya ngue di nhojpauí yø ja'i conná guehra Jesucristo. 'Ne guehna nnoþa hmu gátho yø ja'i naya.

³⁷ Nu'ahú guí pahmu te bá njap'u Galilea 'necua Judea 'mø mj manna hya rá Xuua bi 'yøtra nxixya.

³⁸ Guí pahmu ngue nuná Oja, bá pennbabi rá Espíritu Santo rá Jesús nuná rá mmengu Nazaret, ngue bi hatra ts'edi dá 'yøtra nho p'u dí ma. Bi 'yøthe gátho yø ndunthi mađi mna zithu. Bi zä bi 'yøt'e tengü nã rá hya nã, porque n'youi Oja.

³⁹ A nugáhe ya, dáđi jagáhe majuanj te gá bi 'yøtra Jesús, tengutho te bi 'yørbu ja rá xequi rá njap'u Judea 'nep'u ja rá hnini Jerusalén. M'mefa p'uya, bi ma maçuati rá pont'i ngue ja bi dup'u.

⁴⁰ Pē nuná Oja, bi japi bi bennate'a rá hyu pa. Bi nepe ngue mahøndá nuhe 'mø ya xi bennate.

⁴¹ Hinqe masque gátho yø ja'i bi nu 'mø mj bennate rá Jesús, sinoque go dá nugáhe. Ya m'met'o xpí zän'Oja ngue ga jahe majuanj p'u bi bennate rá Jesús. Nugáhe p'uya, 'dap'u dá nsihmehe 'mø mj bennate p'u mant'ägui.

⁴² 'Ne gue'a bi 'bejpahe'a ngue ga japáhe majuanj yø ja'i, ngue nuná rá Jesús guehna

bá ex Oja ngue di ndast'abi nã, ngue dá hyaspa rá güenda'u i te 'ne'u xandu.

⁴³ Nuná rá Jesús, guehna bi ma gátho yø pøngahya Oja nã, ngue nu to gátho dá 'yec'ei nã, di mpunnba yø ts'oqui conná guehna.

Ba 'bennbabi rá Espíritu Santo yø ja'i hingyø judío.

⁴⁴ Tobe di yahniþho rá Bedu 'mø mj zøhra Espíritu Santo p'u 'buhyø ja'i mj øxra hya mmanna Bedu.

⁴⁵ Nu'u yø judío xi 'yec'ei m'met'o rá Jesús bá n'youi rá Bedu ngue di hyani, di 'yøtho'u p'uya, ngue 'ne'u yø ja'i hingyø judío bá 'bennbabi rá Espíritu Santo.

⁴⁶ Mbønequi xanho, porque øde ngue n'nan'yo rá hya ga ya'u 'bap'u. 'Ne øde ngue espabi Oja.

⁴⁷ Bi 'yenná Bedu p'uya: —Xiya, ¿ua hinda zä di nxixya ya yø ja'i bá 'bennbabi rá Espíritu Santo ya, tengutho bi njacju m'met'o? —bi 'yena.

⁴⁸ Bi xihyø ja'i p'uya ngue bi ma maxixyabi, gue'a di fađi ngue ec'ei rá Jesucristo'a. M'mefa p'uya, ya himma thøgue rá Bedu, xihyø ja'i ngue di m'map'u njammj pa.

11

Rá Bedu bi dápra güenda yø 'yec'ei p'u ja Jerusalén.

¹ Nuya yø representante rá Cristo co 'ne'u mj'da yø 'yec'ei rá m'map'u Judea, bi 'yøde ngue 'ne'u hingyø judío ya xi ec'eibi rá hya Oja.

² Nu'mø mj zønna Bedu p'u Jerusalén, bi mbøcue 'da yø judío ngue ya mayø 'yec'ei.

³ Bi 'yembi: —¿Hanja ngue gá sømp'u 'buhyø ja'i hingyø judío, 'ne 'dap'u gá nsihmeui? —bi 'yembi.

⁴ Nuná rá Bedu p'uya, bi dá rá güenda te gá xi nja, bi 'yena:

⁵ —Nu'mø dambí 'bucá p'u ja rá hnini Jope, ma mat'Oja'a p'uya. Bi mpáhma nhandi tengutho 'mø gdi 'ui. Dá nugá n'na rá manta xanno ho bí gahmaya, bá nthut'i ngoho mats'at'i. Bi zøp'u dí 'bui.

⁶ Nu'mø má hətá p'uya, dá nu te 'be'a cumbo. Dá nu ngue bá cap'u yø zu'ε ja goho yø gua, bá cap'u yø zate, bá cap'u yø c'eya, bá cap'u yø ts'int'su.

⁷ Dá øcá p'uya ngue nzoqui bi 'yengui: “Ague Bedu, damj nangui. Guí hyo yø zu'ε 'bucua n'namhma guí sa”, bi 'yengui.

⁸ Nugá p'uya dí embi: “Hin'na grá Hmu. Porque hinjam'mø xtá sigá n'na rá rosa nu'a hin'ya rá nt'edi ga si, ogue xants'o”, dí embi.

⁹ Nu'a nzojþya, mahømbi 'yengui: “Nu'a mman'Oja ngue xanho, 'yo gni hutj ngue xants'o'a”, bi 'yengui.

10 Nhyu ndi bi zoqui ngue ngu'a xiqui. 'Bextá nugá p'uya ngue bi mengra manta, i ma mahéts'i.

11 Nu'a ra ora'a p'uya, nup'u ja ra ngu nmi 'bui, bi zón'i hyu nc'ei xi nexa Cesarea, ni ma da sigui.

12 Ra Espiritu Santo p'uya, bi xiqui ngue hinga nyobeni, ga mme'be'u yò n'yohu bi zòhò ngue sixqui. Xquet'a dá macáhe ya 'dato má zi cuhu 'bucua. Gá dá cut'áhe p'u ja rá ngu n'na ra n'yohu ngue ra mmengu Cesarea.

13 Nuná ra n'yohu p'uya, bi xicje ha bi nja ngue bi nu n'na ra anxé bi zòp'u ja rá ngu. Ra anxé p'uya bi 'yembi: "Dami 'yet'i to da si n'na ra n'yohu ni hu ngue ra Simu, 'bap'u ja ra hñini Jope, nu'a xquet'a ja man'na ra thuhu ni hu ngue ra Bedu.

14 Nuná ra Bedu, go dá xi'i ná ha di njap'u gdi nyaní, co 'né'u 'bap'u ja ni ngu", bi 'yembi.

15 Pe hóntho dá fadi dá xicá ra hya yò ja'i p'uya, 'bexque'a bá 'bennbabi ra Espiritu Santo, tengutho bi njac'u m'met'o.

16 Bi zo má mméigá p'uya ngue nguna ra hya bi man'a m'met'o ra Hmu Jesús, bi 'yena: "Ra Xuua bi 'yotra nxiya conná dehe'a. Pe nu'áhu, ra Espiritu Santo di ha'áhu ra ts'edi", bi 'yena.

17 Pe xi'mò ngue bi ne Oja ngue bi japyò ja'i tengutho bi jac'u 'mò má ec'ei hu ra Hmu Jesucristo, çua dá zá ga tájpagá'a te nne dá 'yot'a Oja p'uya?

18 Nuya yò 'yec'ei mi 'bap'u Jerusalén, mi zá mi 'yòhya yò hya bi maná Bedu, mambí nsáyatho. Bi 'yemp'uya:

—Maguesé na Oja, ngue xquet'a 'né'u hingyò judío bi ne Oja ngue bi hyep'u ra nts'o, 'né bi tocabi ra 'da'yo te para zantho.

Yò mmengu Antioquia bi 'yec'ei ra Jesucristo.

19 Bi 'yemmej bi ts'uhyo 'yec'ei 'mò mi tho ra Teba. Nu'u bi 'dagui, i mpa 'da astá Fenicia, astá Chipre, astá Antioquia i mpa 'da. A nuya p'uya, nuná ra hoga 'da'yo hya ni hya, ja ni mamp'u ni mpa. Pe høndyò judío bi xifi, hñjom mi'da ni ja'i xta xifi.

20 Dá gue 'da yò 'yec'ei ngue yò mmengu Chipre, 'né'u yò mmengu Cirene bi zòmp'u ja ra hñini Antioquia. Xquet'a bi xihra hoga 'da'yo hya yò ja'i hingyò judío. Bi xihyò ja'i hanja'a ra Hmu Jesús.

21 Di hatra ts'edi Oja ngue dá maná hya. Janangue xangu yò ja'i bi hyep'u yò nyogui nt'ec'ei ngue bi 'yec'ei ra Hmu Jesús.

22 Nuná te bi nja, mi zá mi 'yò'u yò 'yec'ei p'u Jerusalén, 'bexpi menhá Bernabé ngue i ma astá Antioquia.

23 Nu'mò mi zónna Bernabé, bi nu p'uya ngue nuná Oja ya xi japi xandónho yò ja'i. Ra ndijohya p'uya. Bi xifi gátho yò ja'i ngue

dá hyahyò mmái dá hya ra ts'edi ngue dá den'na ra Hmu Jesús, hinda hyegui.

24 Nuná ra Bernabé, rá hoga n'yohu na, n'yoiu ra Espiritu Santo, di zajpabi rá nt'ec'ei. Janangue xangu yò ja'i bi dapyò mmái ngue bi 'yec'ei ra Hmu Jesús.

25 Ja bi nexpu ra Bernabé ngue bi map'u ja ra hñini Tarso ngue bá honná Saulo. Nu'mò mambá timp'uya, bá n'yoiu, bi 'y'e'a Antioquia.

26 N'na jeya xanho bi m'map'u ha 'buhyò 'yec'ei. Xandongu yò ja'i bi xännbabi ra hya. Ja bá fup'u Antioquia p'uya, ngue nuya yò ja'i tenna Cristo i nhuti ngue yò cristiano.

27 Nu'u yò pa'u p'uya, nu'u 'da yò pøngahya Oja bá nexpu Jerusalén ngue i ma Antioquia.

28 Nuná n'na nc'ei ni hu ngue ra Agabo bi nangui bi m'map'u 'buhyò 'yec'ei. Bi bennbabi ra Espiritu Santo'a ra hya bi mamp'uya, ngue i ja ngue di nja n'na ra thuhu gá rá ngani ra hái. Nu'a te bi mamp'uya, bi nja, gue'u yò pa ngue mi ndast'abi rá Claudio.

29 Janangue nuya yò 'yec'ei p'u Antioquia bi 'yòrpabi ra 'báxte'u yò mmí'yec'eiui ni m'mw'a Judea. N'na ngu n'na bi uní te ts'u bi zarpa yò ts'edi di uní.

30 Nguna bi 'yot'e ngue bi petra menyu, bi mennbabi yò 'yec'ei p'u Judea ngue bi ndäpi to 'bet'o. Nuya bi hyaxra menyu, guehna ra Bernabé 'nehra Saulo.

12

Bi tho ra Jacobo, 'né bi n'ofádi ra Bedu.

1 Nuná ra tiempo na p'uya, bi bent'i 'da yò 'yec'ei na ra dast'abi Herodes ngue bi uní.

2 Nuná ra Jacobo rá n'yohu ra Xuua, bi manda ngue bi thejpa rá ya conná juai.

3 Bi nu ra Herodes ngue di ho yò judío te bi 'yot'e, bi bent'i mahón'a ra Bedu p'uya. Nuná ra hya na p'uya, bi nja'a ra pa ngue ra ngo ts'i ra thuhme hinguí n'yoiu ra ixi.

4 Nu'mò mi ma mabent'i ra Bedu, bi manda ra Herodes ngue bi jot'i. Nup'u ja ra fädi p'uya, bi mä'i goho poní yò soldado ngue yò goho nja'i n'na poní. Bi zänni ngue ja xti sentencía 'mò xta nguahra ngo ni hu ngue ra pascua.

5 Ya ofádi ra Bedu, pe m'mädi xandónho. Janangue hinguí säya'u yò mmí'yec'eiui, janjuani ngue mmarpabi Oja.

Oja bá jujpu ja ra fädi ra Bedu.

6 Nu'a ra xui'a p'uya, hóntho xta hyats'i xta mma njèqui ra Bedu ngue xta mma ma sentencía ngue dá tho. Nuná ra Bedu, xi 'yet'inde yoho yò soldado p'u mi áha. Má nthut'i co yoho yò cadena. Nu'u mi'da yò soldado p'uya, 'bäp'u ja ra goxthi fädi ngue di mfädi.

7 Mí zə'á n'na rá anxé Oja p'uya, bi yot'i gá mbo rá fádi. Nuná rá anxé, bi dospá rá hyo rá Bedu ngue bi 'yá, bi 'yembí:

—Dámí nangui n'nahmantho.

Bi xo'ú yə cadena manthut'j yə 'yε rá Bedu p'uya.

8 Nu'a rá anxé bi 'yembí:

—Dámí d'ú'ni ngúti ya, dámí t'í'ni thixfani —bi 'yembí.

Nu'mə mí 'yotrá Bedu'a te sifi, rá anxé mahəmbi 'yembí:

—Dámí hye ní t'uhú ya, bá nterb'uya.

9 Nuná rá Bedu p'uya, ní 'befatho p'ú ní ma rá anxé ngue bi bəni. Pε h'ingui padí ngue'mə majuaní ogue h'immá juaní'a te ərpabi rá anxé, bi 'yεnā ngue i 'u'i.

10 Pε nu'mə mí thop'ú rá mudi 'bái yə soldado, bi 'ujx'a rá yə 'bái, mí zəmp'ú ja rá goxthi ngue gá rá t'εgui p'uya. Bi xose rá jut'i, bi bəmb'uya. M'mefa p'uya, ya ní 'yop'ú ja rá caye. Bi zop'ú rá anxé p'uya, bí ma.

11 Bi hyaxá njuaní rá Bedu p'uya ngue majuaní'a te ərpabi rá anxé bi nu, bi 'yεmp'uya:

—A nu'yá, dí haxá njuaní ya ngue majuaní bá penhna anxé Oja ngue bi yəngá p'ú ja rá 'yε rá Herodes. Bi yəngui ngue rá ndate mí mbεnngagui yə judío.

12 Mεnte sodrá mmái rá Bedu'a te tho p'uya, bi zəmp'ú ja rá ngu rá Maya rá mamá rá Xuua. Nuná rá Xuua xquet'a ní h'ú ngue i Marco. Xəngu yə 'yεc'εi x'í mpeti p'ú ja rá ngu ná p'uya ngue mmat'Oja.

13 Nuná rá Bedu p'uya, bi jətrá goxthi p'ú thi. Bá pən'a n'na rá hmute ní h'ú ngue rá Rode ngue dá padí te'o di jətrá goxthi.

14 Pε nu'mə mí bá p'uya ngue rá Bedu 'báhma xəts'e, nu'a gui johya, bi ntihi i ma mbo ngue bá ma. Gue h'inga 'be bi xojpi.

15 Mí mamp'uya ngue 'báp'ú thi rá Bedu. Bi t'εmb'uya:

—Antho guí loca ya, tegue dá hyongua'a 'mə.

Pε rá hmute n'nat'a mma ngue majuaní gue'a rá Bedu 'báhma xəts'e. Bi 'yεnyə ja'í p'uya:

—H'inga gue'a, sinoque rá ndah'ia.

16 Pε rá Bedu bi sigue di jətrá goxthi. Bi ma to bá xocra goxthi p'uya. Mí nu yə ja'í ngue gue'a rá Bedu, εmmεi bí nsú.

17 Rá Bedu p'uya, ərpatho yə senya conna 'yε ngue h'indí 'yaní. Bi xihyə ja'í ha bí nja ngue bá juc'a Oja p'ú ja rá fádi. Bi 'yembí:

—Nu te dá thocá ya, dámí xihma rá Jacobo 'nε'ú mí'da má z' c'úha —bi 'yembí.

Bi bəmp'uya, bí ma man'na rá xεqui.

18 Mí hyaxp'uya, janjuaní ngue h'ingui padí te dá 'yətyə soldado. Porque h'ingui padí ha x'í nja rá Bedu.

19 B'í manda rá Herodes ngue bá thonna Bedu, pε h'imbá th'ini. B'í ma nt'ənni yə mádi p'uya. M'mefa p'uya, bí manda ngue bi tho'ú

yə mádi. Mí nhote rá Herodes, bi bəmp'ú ja rá hái Judea, bí ma i m'map'ú ja rá hái Cesarea.

Ya bi du rá Herodes.

20 Nuná rá Herodes mađi nsəhmi yə mmεngu Tiro 'nεhyə mmεngu Sidón. Pε bí nhεcəhya yə ja'í ngue dá menhna n'na rá comisió ngue dá ma dá nyauí rá Herodes. Pε 'be bi hyəspabi rá mεnyu ná rá Blasto dí manda p'ú ja rá ngu rá Herodes. Go bi cətrá h'ya ná p'uya ngue dí nhøjpai yə ja'í rá Herodes. Porque nup'ú ja rá hái Tiro 'nεp'ú ja rá hái Sidón, ja maní map'ú'a te mí pəmp'ú ja rá hái rá Herodes ngue si yə ja'í.

21 N'na rá pa p'uya, bí mεnnbá rá h'ya yə ja'í rá Herodes ngue bá εhyə ja'í bí nyauí. Nuná rá Herodes bi hye rá he ngue rá hedast'abi. B'í m'ip'ú ja rá nthuts'í ngue bí nhət'a h'ya p'uya.

22 Mí juadi bí nya p'uya, bi 'yεnyə ja'í:

—Nuná ya ya, h'ingra ja'itho ná, sinoque Oja ná —bi 'yεnyə ja'í.

23 Bexque'a p'uya, n'na rá anxé Oja bí japi ngue bi hyεnna Herodes, bi gəmyə mase mí cə rá mmái, bí d'ú. Porque bí hotho te mmanyə ja'í ngue εmbi Oja, h'imb'í hejpi ngue εspabi yə ja'í.

24 Pε nuná rá h'ya Oja, man'na man'na ní zεtho ndap'ú bí zā i h'ma.

25 Nuná rá Bernabé 'nεh'ra Saulo mí dá rá mεnyu i 'bεnhni ngue daní dáp'ú Jerusalén. Həmbá pengui, bi 'yε'a Antioquia. Bá si rá Xuua nuná ní h'ú ngue i Marco.

13

B'í mudi dí mpeh'ra Bernabé 'nεh'ra Saulo ngue bi 'yonna h'ya.

1 Nu'ú yə 'yεc'εi 'bəp'ú ja rá hnini Antioquia, i n'yoi p'ú 'da yə pəngahya Oja 'nεhyə xānbate 'da. Guehna rá Bernabé, rá Simu nuná ní h'ú ngue rá Niger, rá Lucio nuná rá mmεngu Cirene, rá Manaén nuná rá tede rá Herodes mí ndast'abi p'ú Galilea, 'nεh'ra Saulo.

2 N'na rá pa bí mpeti yə 'yεc'εi ngue thanne Oja. 'Nε εtyə mmái yə ja'í 'mə ndanne. Rá Espíritu Santo bí 'yεnā:

—Dámí 'yεxui rá Bernabé 'nεh'ra Saulo, para ngue dá 'yotrá 'bεfi ga 'bεpi, porque ya xtá huanhná ya.

3 Mí juadi bí mat'Oja yə ja'í p'uya, 'nε εtyə mmái, bí japyə 'yε p'ú ja yə yə p'uya, para ngue dá fadí ngue ya bí t'εts'í. B'í n'yεte p'uya, bí ma.

Ya bí manna h'ya p'ú Chipre.

4 Nuná rá Espíritu Santo bí menhna Bernabé 'nεh'ra Saulo ngue di 'yonna hoga 'da'yo h'ya. I mpa p'ú ja rá hnini Seleucia. Ja bí 'yop'ú rá barco ngue i mpa p'ú ja n'na rá hái brá ja mađe rá jathe ní h'ú ngue Chipre.

5 Mī zōmp'ʉ ja rā hñinjī Salamina, nū'ʉ yō judío xī mpeti p'ʉ ja ra nija p'ʉya, gā bi xihra hya Oja. Nī n'youi rā Xuua ngue yō māxte.

6 Bi n'yo p'ʉya, xangu p'ʉ bi thogui. Sār'mō mī zōmp'ʉ ja rā hñinjī Pafos. Ja bi nthēui p'ʉ n'na rā judío nī hū ngue rā Barjesús. A nuna p'ʉya, rā badi pē mmanna fehñi, enā ngue rā pōngahya Oja.

7 Nuna rā Barjesús marā amigo rā dast'abi Sergio Paulo. Rā dast'abi p'ʉya, mī ja xanho rā n'yomfēñi. Bi zonhna Bernabé 'nehra Saulo, bi ne bi 'yō'a rā hya Oja.

8 A nuna rā badi p'ʉya, ja man'na rā thuhū ngue rā Elimas. Bi dāipi te mmanya yaui rā dast'abi, bi ne xti hejpi ngue hinda 'yēc'ēi rā hya sifi.

9 Nuna rā Saulo xquet'a nī hū ngue rā Pablo. Pē rā Pablo di hatra ts'edi rā Espiritu Santo, bi za di heṭi rā Elimas.

10 Bi 'yēmbuya:

—Nu'jī grā ndøβethani, gā rā nts'o gnī 'yo. Rā basi'jī rā zithu. Nī nsaiui'a te gā xanho. ¿Ua hñinjam'mō guī 'yēc'ēi rā hoga 'da'yo hya. hya njuantho di un'Oja?

11 A nuyā, di castiga'i Oja ya. Guī nxādā njammi pa ya, hinda zā guī nnuṛpa rā nyot'i rā hyadi —bi 'yēmbi.

N'na zihmantho bi ga 'bexui p'ʉ ha heṭra Elimas, honj to di canhñi, porque hñinha heṭi.

12 Nu'mō mī nū rā dast'abi'a te bi nja p'ʉya, 'bexue'a bi 'yēc'ēi rā hoga 'da'yo hya. 'Nē janjuani di 'yōtho'a te rā xādi i ja ngue sifi hanja'a rā Hmū Jesús.

Rā Pablo 'nehra Bernabé bi ma man'na rā hñinjī xquet'a nī hū ngue rā Antioquia.

13 Nuna rā Pablo 'nehya mī da yō n'yohu, gā bi 'youi rā barco p'ʉ ja rā hñinjī Pafos ngue i map'ʉ ja rā hñinjī Perge, ja yō xequi rā njap'ʉ Panfilia. Ja bá nsote p'ʉ rā Xuua p'ʉya, porque bá pengui ngue bi zō'a Jerusalén.

14 Mambá thop'ʉ Perge p'ʉya, i mpa p'ʉ ja rā hñinjī Antioquia ngue Pisidia. Nu'mō rā pa ngue rā ts'āya, bi yarbū ja rā nija di mpeti yō judío. Bi mī p'ʉya.

15 Nu'mō mī juadi bi hman'a te nt'ot'i p'ʉ ja rā libro ngue rā ley Oja, 'nē'a te bi 'yotyō pōngahya Oja, nū'ʉ di manda p'ʉ ja rā nija bi mēnba rā hya, bi 'yēmbi: "Ague n'yō'au, nu'mō ja temā hya gnī hyaui ngue gui xihmī yō ja'jī, dā zā guī mmammī ya".

16 Rā Pablo p'ʉya, bi nanguī. Bi 'yōtra senya cona 'yē, di hejpbā yō ja'jī ngue hñidi 'yanjī. Bi 'yēmbuya:

—Ague gyō judiohñ, te'o gā suprá xudi Oja, damj 'yōhñm ya yō hya ja ua.

17 Nuna Oja thanne yō judío, bá huan'ʉ mā mboxitahñ. Bi 'yōt'e ngue bi zē'ʉ yō mbom'meto rā Israel mēnte bá m'mup'ʉ ja rā 'dan'yo hāi Egipto. Connā ts'edi Oja bá jacyō ja'jī p'ʉ Egipto.

18 Mēnte bi n'yo dapo nyote njeya yō ja'jī, nuna Oja bi zeti te otyō ja'jī.

19 Bi jua Oja yoto yō nación manj njap'ʉ ja yō hāi Canaán. Yō hāi ya yō ja'jī bi gua p'ʉya, go bi t'unma mboxitahñ ngue dā gohmjī.

20 M'mefa p'ʉya, mēnte bi zōn'i goho ciento 'nē yote ma'det'a njeya, bi 'yēxyō ts'ut'abi ngue di manda yō judío asta gue'mō mambá m'muhra pōngahya Samuel.

21 Nuya yō judío, bi 'yādi ngue dā t'exra dast'abi di manda. Nuna Oja p'ʉya, bi 'yēxa n'na rā dast'abi ngue bi mpe'a nyote njeya. Guehñā rā Saul bi t'ēts'jī, nuna rā ts'ant'ʉ rā Cis. Nuna rā n'yohu nā, rā mbom'meto rā Benjamin.

22 M'mefa p'ʉya, bi hyajpābi Oja rā 'befi rā Saul. Bi 'yēx hman'na rā dast'abi nī hū ngue rā David. Bi 'yēn'Oja p'ʉya: "Nuna rā David rā ts'ant'ʉ rā Isai, guehñā n'na rā n'yohu di nnu manhogā nā. Nu'a te gā di nnegā ngue di nja, nuna go dā 'yō'na", bi 'yēn'Oja.

23 A nuna rā Jesús, rā mbom'meto rā David, guehñā bá ēx Oja ngue dā yanyō judío tengutho xi yarpa Oja m'met'o yō judío.

24 Hante ngue dā fahñā rā Jesús, nuna rā Xuua bi xihyō judío ngue jatho dā hyep'ʉ rā nts'o gā 'yo yō ja'jī n'namhñā di nxixya.

25 Nu'mō nī ma dā zōnnā pa dā dū nā rā Xuua, bi 'yēnā: "Nu'a rā Cristo guī mmamhñu, hñga guec'a'a. Dā ep'ʉ m'mefa'a, pēgue nmagues'e mō bá ēhē. ¿Haru gue gā swāc tengu'a?" bi 'yēnā.

26 Ague gyō judío nī mēñihñ rā Abraham, gātho mī da yō ja'jī suprá xudi Oja. Go bá 'ben'nahñ nā rā hya ja ua ngue gdi nyamhñu nā.

27 Nu'ʉ yō mmēngu Jerusalén conyō ts'ut'abi hñguī 'yo yō mmai te'o nā rā Jesús. Nuna rā hya bi 'yotyō pōngahya Oja, nhyato nhyato di xāp'ʉ ja rā nija yō ja'jī, pē hñguī tñnyō mmai'a te rā hya nt'ot'i. I njarbatho ya, nu'mō mī sentencia rā Jesús, ya bi nja'a te rā hya nt'ot'i.

28 Madague'a hñmbi dinnba rā ts'oqui ngue xti dū, pē bi xihyō judío nā rā Pilato ngue di manda dā tho.

29 Mī zā mī njapi gātho'a te nt'ot'i p'ʉ ja rā Maçā Libro p'ʉya, bá thajpa ja rā pont'i p'ʉya ngue bi t'āgui.

30 Pē nuna Oja bi 'yōt'e ngue bi bēnnate p'ʉ ha bi t'āgui.

31 Nu'ʉ yō xādi 'dap'ʉ mī 'youi rā Jesús, n'youi 'mō mambá nēxpñ Galilea ngue nī ma Jerusalén. Pē xangu yō nñidi mahōmbi nyauī 'mō mī bēnnate. Nuya yō xādi ya, guehya 'bui ngue di ja majuanjī rā hya p'ʉ ha 'bhhyō judío ya, ngue hanja nā rā Jesús.

32 Dadi ot'ahe nā rā hoga 'da'yo hya, ngue nu'mō yō pa xā thogui, ya bi nja nā rā hya xi yarpābi Oja'ʉ mā mboxitahñ.

33 Porque ngue yø mbom'metøj'u ya, nunā Oja, ya bi nja'a te ra hya xa mma mmam'met'o, ngue dā penhua ra Jesús. Ya bi nja na ra hya nt'ot'i p'u ja ra Salmo rá yoho ngue enā: "Gue'e ma Ts'unt'ui, go di exa'i ya ngue guí ndast'abi", bi 'yēn'Oja.

34 Ya m'met'o xi man'Oja ngue jatho dā japi di bennate p'u ha dā nt'āgui ra Jesús. Porque hinguí nnepe dā 'ya rá do'yo. Nguna bi manya ngue bi 'yēnā: "Ga øt'ā ngue guí timhm'u a ra nho dā yarpagā ra David".

35 Xquet'a nt'ot'i man'na ra hya p'u ja ra Salmo ngue i enā: "Nu'a ni Macā Ts'unt'u, hinguí japi dā 'ya rá do'yo'a", i enā.

36 Majuaní ngue bi 'yørpabi rá pāhā Oja mente ra pa bi m'mahra David. Nu'a ra hya di 'bep'a Oja dā 'yøt'e, gue'a bi 'yøt'a. M'mefa p'uya, bi dū, 'dap'u bi tāmji rá mboxita. Pe bi 'ya rá do'yo.

37 Pe nunā ra Jesús, bi 'yøt'a Oja ngue bi bennate, himbj 'ya rá do'yo na.

38 Ague n'yø'ahu, nunā ra hya ma øt'e'ahu ya, jatho guí pahmu ngue nunā ra Jesús, guehna di punnga ma ts'oquihu na.

39 Hangū bi mēhyø ja'i ngue nne xtí mpunnbi ngue xta 'yøt'e te gāma hya nt'ot'i p'u ja rá ley ra Moisés, pe himbj zā. Di mpunnbabi ra ja'i ya, pe gue gue'a dā 'yēc'ei ra Jesús.

40 Dāmi mfāhmu, man'na n'yo mi 'yøt'e ngue go guí thohmu'a te bi 'yotyø pøngahya Oja ngue bi 'yēnā:

41 "Ague gyø dennatehu, nu'a te gā nuhu ya, madague'a guí suhu, pe ngutho guí m'mehmu. Porque guecā drā Ojagā, dā zōnna pa ga øt'ā yø cosa ngue tate mazihotho, asta hinguí 'yēc'ei hu 'mø to dā xi'ahu hanja", bi 'yēnā.

42 Mj jua'a ra hya bi manna Pablo p'uya, bi bømp'u ja ra nija n'youi ya mi'da yø n'yohu. A nu'u hinguø judío p'uya, bi xifi ngue nu'mø bi dātra pa sāya yø ja'i, hōnda ngu'a ra hya dā manna Pablo.

43 Mj n'uenyø ja'i p'u ja ra nija p'uya, nunā ra Pablo 'nehra Bernabé, bi denni xangu yø judío, dā gue'u yø ja'i ya xa bennba yø nt'ēc'ei yø judío xquet'a ni tet'i. Nuya ni terbūya, majapi nts'edi ngue hinda hyejpabi rá mate Oja.

44 Mj dātra hyato mā pa sāya yø ja'i p'uya, ya mme gā ra hñinj bi mpeti, ngue nne dā 'yøspa rá hya Oja.

45 Pe mj nu yø judío p'uya ngue enā yø xaju yø ja'i, bi nseyā p'uya. Bi dājpi te mmanna Pablo, bi zui.

46 Ra Pablo p'uya, 'nehra Bernabé bi hya ra ts'edi ngue bi nya, bi 'yēmyø ja'i:

—Ague gyø judío hu, mi jahma ngue go rá mudi dá si'ahu rá hya Oja. Pe ya hinguí nthēhu rá 'da'yo te para zantho, ngue hinguí nnu manhohu na ra hya na. A nuyá, gdá mácāhe p'u rá m'mahyø ja'i hinguø judío ya.

47 Porque guehna bi mēngāhe Oja na ngue bi 'yēnā: "Nuya dí exa'i ya ngue guí cānnabi rá 'yu dā n'yo yø ja'i hinguø judío, tengutho n'na ra nyot'i 'mø ni 'bet'o. Janangue dā zā di nyanyø ja'i rá nguñi nximhāi".

48 Mj 'yøhyø ja'i na ra hya si p'uya, janjuaní ngue ra ndi johya'u hinguø judío. I mmanyø ja'i p'uya ngue xandønhø rá hya Oja. 'Nē gā bi 'yēc'ei hu yø ja'i ya xpá ts'ānnbi ngue di nthēui rá 'da'yo te para zantho.

49 Bi ma mā'yoni rá hya Oja gātho'a ra xequi'a p'uya.

50 Nuya yø judío mbøcue, bi 'yutya yø xisu ya suprā xudj Oja, guehya hnu mānsu p'u ja ra hñinj ya yø xisu. Da guehyø n'yohu di mānda p'u ja ra hñinj, gā bi 'yøt'i. Janangue bá yans'yø ja'i p'uya, ngue bi zahra Pablo 'nehra Bernabé. Bi 'yøt'i, xifi ngue ya hinda pengui.

51 Pe nuya yø representante ra Cristo, bi huamhyø fonthāi mj n'youi yø mbongua, gue'a ra hmēya'a ngue ya bi thēp'u yø ja'i nuya himbj nu manho ra hya. Bi tho p'uya, i mpa p'u ja ra hñinj Iconio.

52 Nu'u yø ja'i ya xi 'yēc'ei ra hya p'uya, janjuaní ngue di johya 'nē di hatra ts'edi ra Espiritu Santo.

14

Ra Pablo 'nehra Bernabé bi manna hya p'u Iconio.

1 Nup'u ja ra hñinj Iconio, jap'u ra nija di mpeti yø judío, ja bi yarbu ra Pablo 'nehra Bernabé ngue bi manna hya. Mj manna hya p'uya, xangu yø judío bi 'yēc'ei, 'nē'u hinguø judío bi 'yēc'ei ra hya.

2 Pe nu'u yø judío himbj 'yēc'ei ra hya p'uya, bi 'yutyø mmengj Iconio, bi japi ngue bi nu man'u yø 'yēc'ei.

3 Janangue ya'atho yø pa bá m'map'u, bi hya ra ts'edi bi manna hya. Hønt'a Oja nøts'e mente xihyø ja'i hanja'a rá mate Oja. I fāx Oja ngue øtyø milagro para ngue dā fadi ngue majuanj te mma.

4 Pe nu'u yø ja'i 'bøp'u ja ra hñinj, yo 'bui i nja. Nu'a n'na 'bui 'da'igu mmamhmu yø judío. Man'na 'bui p'uya, 'da'igu mmamhmu yø representante ra Cristo.

5 Yø judío, 'nē'u hinguø judío, bi nhēcahyahu yø ts'at'abi ngue dā zamba yø representante ra Cristo, 'nē dā mando.

6 Mj zā mj badj te fēnnbabi ra Pablo 'nehra Bernabé, bi bømp'uya, i map'u ja ra hñinj Litra. Bi thogu, i mpa p'u ja ra hñinj Derbe. Guehya yø hñinj rá njap'u Licoonia ya. Gā bá n'yop'u ja yø hñinj querpū bi ja.

7 Ja bi mmamp'u ra hoga 'da'yo hya p'uya.

Bi 'bundo ra Pablo.

8 Nup'u ja ra hñinj Litra, bi dīmp'u n'na ra n'yohu mj hup'u ngue hinguí sá di n'yo.

Porque ra dogua mēnte ra pa xa m'mai, h̄njam'mō di 'yo.

⁹ A nuna ra n'yohu na, mi 'yode te mmanna Pablo. Ra Pablo bi h̄yēti, bi ba p'uya ngue εc'ei ngue da zā yō gua.

¹⁰ Nuna ra Pablo bi ts'edi bi 'yēmbi: —Dam̄i nangui gā 'bāi —bi 'yēmbi.

Nuna ra n'yohu p'uya, bi m'māi. Bi 'yen'a n'nā ra sāgui p'uya, bi n'yo.

¹¹ Mi nu yō ja'i'a te bi 'yōtra Pablo p'uya, bi mēhra h̄mafi yō ja'i, ga ya'a te yō hya yō ja'i Licaonia, i εna:

—Yō zi dahm̄u xp̄a ngohi ngue yō ja'i, bi zōcua di 'buhmu ya —bi 'yēna.

¹² Nuna ra Bernabé, t'ēmbi ngue ra dahm̄u Júpiter. Nuna ra Pablo p'uya, t'ēmbi ngue ra dahm̄u Mercurio na, porque guehna ra Pablo bi manna h̄ya.

¹³ Nu'a rá mmācja ra dahm̄u Júpiter i ja rá nija p'u ja ra nenihni ni yatra 'yu. Bá zi yō ndani na p'uya, xp̄i tōtyō thōdōni, ni map'u 'buhyō representante ra Cristo. Bá n'youi yō ja'i di nhomndani ngue da 'yōrpa ra 'bōt'e ngue da danne.

¹⁴ Pe ra Bernabé 'nehra Pablo, bi mmēya'a te nne da 'yōtyō ja'i ya p'uya. Bi xētyō pahni p'uya, ngue gue'a guī nequi ngue h̄ingui nnu manho te nne da 'yōrpabi yō ja'i. Bi yarbū ha 'buhyō ja'i p'uya, ni mafi, i εna:

¹⁵ —Ague n'yō'ahū, zhanja'a guī nne gui 'yōthū? Nugā'be xquet'a dyō ja'itho gā'be tengutho'ahū. A nuyá, nná ēhe gā ot'a'be na rá hoga 'da'yo hya Oja ya, n'namh̄ma gui h̄yehm̄u p'ua te guī othu, h̄inte di muui'a. Dam̄i 'yēc'ei hu Oja nuna 'bāi. Guehna bi 'yōt'e te gā bi ja mahēt'si, 'nehra hāi, 'nehra jathe. 'Nē bi 'yōt'e gātho yō cosa di nnuhu.

¹⁶ Nu'mō yō pa xa thogui, nuna Oja, madague'a h̄ingui nnu manho te otyō ja'i, pe bi unna 'yu yō ja'i ngue da 'yōt'e te di ho.

¹⁷ Pe zant'a di nequi te'o na Oja, ngue gā ra nho o'cahu. Di 'dacju ra 'ye. I o't'e ngue nja yō huah̄i. Di 'dacju te gā sihu, 'nē di unna pāhā ma mmūihu.

¹⁸ Madague'a ngue nguna ra h̄ya bi manna Pablo, pe xanhenūtho ha i hejpabi yō ja'i ngue h̄inda hyo yō ndani da 'yōrpabi ra 'bōt'e.

¹⁹ Bi zōhyō judío ngue yō mmēngu Antioquia p'uya, 'nehyō mmēngu Iconio. Bi japa nts'edi yō ja'i ya p'uya, ngue da mūdo ra Pablo. M̄i mūdo p'uya, εna ngue ya bi hyo. Bi gurp̄aya, bá εmma xōts'e ra h̄nini.

²⁰ Pe bi mpeti yō 'yēc'ei p'u ha 'benna Pablo. Bi nangra Pablo p'uya, mahōmbi yarbū ja ra h̄nini. M̄i hyaxp̄aya, bi ma, bi mē ra Bernabé, i mpa p'u ja ra h̄nini Derbe.

²¹ M̄i juadi bi manna hoga 'da'yo hya p'u ja ra h̄nini Derbe p'uya, xandōngu yō ja'i bi 'yēc'ei ra h̄ya. Bi mēngu mahōn'a p'uya, i map'u ja ra h̄nini Lистра. Bi tho'a Iconia, i mpa Antioquia.

²² Di hatra ts'edi yō 'yēc'ei p'u ja yō h̄nini bá thogui. Bi xifi ngue h̄inda h̄ye'a ra h̄ya εc'ei. Bi xifi ngue nu ra ja'i nne da yarbū di manda Oja, jatho da zā ra n'u ua ja ra ximhāi ngue da ts'ui.

²³ Xquet'a bi 'yēxyō n'yohu n'na ngu n'na yō h̄nini ngue di m'met'o p'u di mpeti yō 'yēc'ei. Da zōmp'u da zōni, otyō mhmat'Oja 'nē etyō mm̄i. Nuna ra Pablo di fāt'a Oja ya yō ja'i bi 'yēc'ei ra h̄ya.

Bi mēngra Pablo 'nehra Bernabé ngue i ma Antioquia.

²⁴ Mambá ep'uya, bá tho'a Pisidia, i mpa Panfilia.

²⁵ M̄i zōp'u ja ra h̄nini Perge p'uya, bi manna hoga 'da'yo h̄ya. M̄i thop'u p'uya, i mpa p'u ja ra h̄nini Atalia.

²⁶ Mambá thop'u p'uya, bá o ra barco i ma Antioquia. Guehna ra h̄nini na ngue bi t'āprá mate Oja ngue da mār'u di ma ra Pablo 'nehra Bernabé ngue'a ra 'befi ya bi juadi bi 'yōt'e.

²⁷ M̄i zōmp'u ja ra h̄nini Antioquia p'uya, bi mpeti yō 'yēc'ei. Bi xihyō ja'i te xi 'yōt'Oja conná ngue'u. Bi xifi ngue nne Oja ngue 'nē'u yō ja'i h̄ingyō judío da 'yēc'ei ra Jesucristo.

²⁸ Ya'atho yō pa bá m'map'u 'buhyō 'yēc'ei na ra Pablo 'nehra Bernabé.

15

Bi nja n'na ra junta p'u Jerusalén.

¹ Nu'u yō pa'u p'uya, bá nēxa Judea 'da yō n'yohu, bi zō'a Antioquia. B̄i m̄adi bi xānnbabi yō 'yēc'ei p'uya, bi 'yēmbi:

—Para ngue guī nyamh̄mu, jatho ngue gui 'yōthū tengutho bi manda ra Moisés ngue da hmēppya'ahū conná circuncisión —bi 'yēmbi.

² Nuna ra Pablo 'nehra Bernabé, bi 'yēmmēi bi njunt'ui'ū mman'a p'uya. M'mēfa p'uya, bi t'ēxra Pablo 'nehra Bernabé ngue i ma Jerusalén, bi mähā m̄i da yō 'yēc'ei ngue da nyahu yō representante ra Cristo co 'nē'u 'bet'o p'u di mpeti yō 'yēc'ei p'u Jerusalén. Janangu da nu ha di jap'na ra h̄ya na.

³ Nu'u yō 'yēc'ei p'u Antioquia, bi ma bi thōp'u ja ra 'yu ra Pablo 'nehra Bernabé. N̄i nthop'u ja yō hāi Fenicia 'nē Samaria. I mma ha bi nja ngue bi h̄yep'u yō nyogui nt'ēc'ei yō ja'i ngue bi 'yēc'ei Oja. Gātho yō 'yēc'ei p'uya, εmmei di johya 'mō m̄i 'yōhna ra h̄ya na.

⁴ Nuna ra Pablo 'nehra Bernabé bi zōmp'u Jerusalén, bi mpeti yō 'yēc'ei conyō representante ra Cristo 'nē'u n'yohu 'bet'o p'u di mpeti yō 'yēc'ei. Bi mā te xi 'yōrpabi Oja p'uya.

⁵ Bi nangui 'da yō fariseo ya xi 'yēc'ei ra h̄ya p'uya, bi 'yēmbi:

—Jatho ngue da ma hmēppya ya yō 'yēc'ei h̄ingyō judío, di njapra circuncisión. 'Nē di njapi ngue da zupra ley bi 'yōtra Moisés —bi 'yēmbi.

6 Janangue bi mpeti yø representante ra Cristo p'uya, co 'ne'u yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija, para ngue da hnu ha di njapra hya.

7 Mi juadi mi nyau ya'atho p'uya, bi nan-gra Bedu, bi 'yena:

—Ague ma zi cu'ahu, gui pahmu ngue nu'mø yø pa xa thogui, ba huanngä Oja p'u ha gui 'buhmu, ngue ga xica ra hoga 'da'yo hya yø ja'i hingyø judio. I nnepe ngue 'nehya da 'yec'ei ra hya ya.

8 Nuna Oja, i parbabi yø n'yomfeni yø ja'i. 'Ne di negui ngue bi nu manho Oja ngue 'nehyo ja'i hingyø judio da 'yec'ei, porque bá pennbabi ra Espíritu Santo, tengutho bi jacju m'met'o.

9 Tengutho bi jacju Oja, bi jarbutho ya hingyø judio ya. Bi punnbabi ya yø ja'i bi 'yec'ei.

10 Xiya, zhanja ngue gui täcju'a te nne da 'yot'Oja ya? Porque gui xihmu yø 'yec'ei ngue jatho da denna ley nuna hñjanm'mø di sä da 'yøtyø ja'i, ni xinga guehma mboxitahu xta nzä xta 'yot'e, ni xinga guecju di sä ga øthu'a te gäma hya di manda ra ley.

11 Pe di ec'ei hu ngue gdä nyamhmu connä mate ra Hmu Jesús. Xquet'a njarbutho yø ja'i hingyø judio ya.

12 Gä bi nsäya'a gui njun'mahya yø ja'i p'uya. Bi 'yørpa masu ra hya mmanna Bernabé 'nehra Pablo. Bi ma te bi nja 'mø mi map'u 'buhyo ja'i hingyø judio, ngue bi 'yøtyø milagro Oja connä ngue'u.

13 Mi juadi bi hmanna ra hya na p'uya, bi 'yenna Jacobo:

—Ague ma zi cu'ahu, dami 'yøhmu te ga mmangä ya.

14 Nuna ra Simu, ya bi xicju ha bi nja te bi 'yørpabi Oja 'mø rá mædi mi map'u 'buhyo ja'i hingyø judio. Nuna Oja, ya xpa huanhyø ja'i ja ngue da zo rá 'ye.

15 Nuna ra hya naya, di nthæui na ra hya bi 'yøtyø pøngahya Oja naya, ngue ena:

16 “Nu'mø bi nja'a ra hya nt'oti ya, nu'a ra nija bi hyøhra David, ma'da'yo ga hoqui haru xants'oni, porque ya xa xoti'i.

17 Di nne ngue gätho yø ja'i hingyø judio da hyongui n'namhmä da zo ma 'ye.

18 Nguna ra hya bi man'Oja, 'ne bi japi bi bahyo ja'i xa m'mahyo pa xa thogui”, bi 'yena.

19 Nugä di ena ngue nuya yø ja'i hingyø judio, ngue ya 'yo di 'bätyø mmæi ngue ec'ei Oja, ya hingui sä ga ts'onnbahu yø mmæi ya.

20 A nuyá, para ngue hñdj nshñji ya yø judio ngue yø 'yec'ei ya, høndya yø hya ja ua da ma macuarpi ra sacua ya. Ngue hñnda za ra ngø, nu'a i tho ngue i t'ørba ra 'bøt'e yø dahmu. 'Ne hñndi n'yots'om'mäi. 'Ne hñnda zaprá ngø yø zu'ε hingui pønna ji 'mø bi du, 'ne hñnda zi ra ji.

21 Porque asta guehyø pa xa thogui, ya mandø njam'møtho, n'na ngu n'na yø hññi i

'bui te'o mmanna ley bi 'yotra Moisés. Nuna ra ley na, nu'mø ra pa ngue ra ts'äya, nhyato nhyato hmamp'u ja yø nija di mpeti yø judio.

22 A nuya yø representante ra Cristo p'uya, co 'ne'u yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija, 'ne gätho yo 'yec'ei, bi zänbhaya ngue da huanhñi to da menhñi, di ma Antioquia, da me ra Pablo 'nehra Bernabé. Bi t'exra Judas nu'a ja man'na ra thuhu ngue ra Barsabás. 'Ne bi t'exra Silas. Guehya yø n'yohu 'bet'o p'u 'buhyo 'yec'ei ya.

23 Bi ma nt'øt'e ra sacua da gaxp'uya, i enna sacua:

“Nugähe yø representante gahe ra Cristo, 'nehya 'bet'o ua ja ra nija, 'nehya mi'da ma zi cuhu 'bucua, dädi zenguagähe'u ma zi cuhu hingyø judio rá m'map'u ja ra hññi Antioquia, 'ne'u rá m'map'u ja ra häi Siria, co 'nep'u ja ra häi Cilicia.

24 Di øcähe ngue bi nexua 'da yø n'yohu ngue hñdá et'ähe. A nuya p'uya, hingui padí te gui 'yøthu ngue badi ts'on'na ni mmæihu 'na ra hya i mma, ngue di manda di nja'ahu ra hmeppya ngue ra circuncisión, 'ne gui suphu gätho'a te di manda ra ley bi 'yotra Moisés.

25 Janangue dá mpetigähe ngue dá nhecähyähe. Dä exähe yø n'yohu bi map'u, bi mähä na ma zi cuhu ra Bernabé 'nehra Pablo.

26 A nuna ra Bernabé 'nehra Pablo i enyo te connä nguehna ma Hmuhu Jesucristo.

27 Nuya yø n'yohu dá et'ähe p'uya, guehna ra Judas 'nehra Silas. Nuya p'uya da zä gui nyaschu, guehya da xi'ahu tema hya dá sännähe ya.

28 Nu'a te bi zänna Espiritu Santo p'uya co 'necähe, dá nu manhohe ngue hingui ja ts'edi da 'yøtyø ja'i'a te gä ga 'yo yø judio. Hñnda høndya yø hya i ja ngue gui 'yøthu p'u ha 'buhyo judio da si'ahu.

29 'Yo gui sahu ra ngø i tho ngue t'ørba ra 'bøt'e yø dahmu. 'Ne ra ji p'uya, 'yo gui sihu. Nu'a ra ngø hingui pønna ji 'mø bi du, 'yo gui sahu. 'Ne 'yo gui 'yots'om'mæihu. Nu'mø ngue gä 'yøthu na ra hya di xi'ähe ya, ya xanho te gui øthu 'mø. Hønt'Oja da mä'aha”.

30 Ya bi ma'u bi t'erbaya. Mi zømp'u ja ra hññi Antioquia, bi petyø 'yec'ei, bi dä ra sacua p'uya.

31 Nu'mø mi nu ra sacua yø 'yec'ei p'uya, emmæi di johya ngue ya bi nhohyo mmæi.

32 Nuna ra Judas 'nehra Silas xquet'a yø pøngahya Oja ya, bi hojpabi yø mmæi yø 'yec'ei ya p'uya, 'ne bi hatra ts'edi na ra hya bi xifi.

33 Bá m'map'u njammí pa p'u Antioquia. M'mefa p'uya, bá n'yete ngue bi mengui i ma Jerusalén.

34 Pe nuna ra Silas bi nu manho ngue bá cop'u na.

³⁵ Xquet'a 'nehra Pablo, 'nehra Bernabé bā cop'u Antioquia. Bi sigue bi xānbbābi yō ja'i nā rá hoga 'da'yo hya Oja. Bi mfāxui mī'da yō mmēngu p'u ngue xānbbā rá hya yō ja'i.

Nuna rá Pablo, ya rá yo ndi bi ma ngue di yonna hya.

³⁶ Mī ma njammī pa p'uya, rá Pablo bi 'yēmbra Bernabé:

—Mahōnga mmēp'u ja yō hnini ya xtā mammi rá hya Oja ya. Ga ma nuui te di ja'u ma zi cūhu —bi 'yēmbi.

³⁷ Nuna rá Bernabé, bi ne xtā nzixra Xuua nuna ja man'na rá thūhū ngue rá Marco.

³⁸ Pē rá Pablo hīmbi nū manho ngue xtā nzits'i, porque rá Xuua ya xpī nsote p'u Panfilia, hīngui nne dá mēp'u nī ma ngue di 'yonna hya.

³⁹ Bī n'ueñi n'na ngu n'na ngue hīnga 'da'igu i mma. Nuna rá Bernabé bi zixra Marco na. Bi 'yo rá barco i map'u ja rá hai Chipre.

⁴⁰ Rá Pablo p'uya, guehna rá Silas bi ne bi mē na. Yō 'yēc'ei p'uya bi 'yāprá mate Oja ngue dá mādi ha nī ma.

⁴¹ Rá Pablo 'nehra Silas i mpa p'u ja rá hai Siria, 'nep'u ja rá hai Cilicia. Di hatra ts'edi yō 'yēc'ei p'u nī ma.

16

Rá Timoteo bi mähä rá Pablo 'nehra Silas.

¹ Rá Pablo 'nehra Silas bi zōmp'u ja rá hnini Derbe. Mī thop'u p'uya, i mpa p'u ja rá hnini Litra. Nup'u ja rá hnini p'uya, bi dīmp'u n'na rá 'yēc'ei nī hū ngue rá Timoteo. Rá judío'a rá mamá, pē ya rá 'yēc'ei. Rá papá p'uya, hīngra judío'a.

² Nū'u yō 'yēc'ei mī 'bup'u ja rá hnini Litra bi nū manho na rá Timoteo, dá gue'u yō 'yēc'ei p'u ja rá hnini Iconio, xquet'a bi nū manho.

³ Rá Pablo p'uya, bi ne bi mähä nā rá Timoteo. Bi japi ngue bi ma mhmeppya, bi njapra circuncisión n'namhma ngue hīndi mbōcūe yō judío p'u di ma. Porque ya fadi ngue hīngra judío rá papá nā rá Timoteo.

⁴ Nup'u ja yō hnini ntho p'uya, bi xi-hyō 'yēc'ei ngue dá 'yot'e te mmanna sūcua bi mēnhyo representante rá Cristo, conyo n'yohu 'bet'o p'u di mpeti yō 'yēc'ei p'u Jerusalén.

⁵ A nuya yō 'yēc'ei p'uya, bi hya rá ts'edi yō nt'ec'ei. N'na pa ngu n'na pa, man'na nī 'yēc'ei tho mī'da yō ja'i.

Rá Pablo bi 'ui n'na rá n'yohu ngue rá mmēngu Macedonia.

⁶ Rá Espiritu Santo hīmbi nepe xtani manna hya p'u ja rá hai Asia nā rá Pablo. Janangue bi 'damp'u ja rá hai Frigia p'uya, i mpa Galacia.

⁷ Mī zōmp'u ja rá hyodi rá hai Misia p'uya. Ja bi bēmp'u p'uya ngue xtī map'u ja rá hai

Bitinia. Pē rá Espiritu Santo hīmbi nepe xtī map'u.

⁸ Janangue bi 'dastho'a rá hai Misia p'uya, i mpa p'u ja rá hnini Troas.

⁹ Ja bi n'ui p'u nā rá Pablo 'mō mīnxui p'uya. Nu'a rá t'i p'uya, bi nu ngue 'bāp'u n'na rá n'yohu ngue rá mmēngu p'u ja rá hai Macedonia. Bi 'yēmbi:

—Bī 'yēcua Macedonia, guí fāxcahe —bi 'yēmbi.

¹⁰ Mī n'ui rá Pablo p'uya, dá sānni ngue dá mächē Macedonia. Dí haxhe njuani ngue nzongahe Oja ngue ja ganī mangāhe p'u rá hoga 'da'yo hya.

Rá Pablo 'nehra Silas bi ma Filipos.

¹¹ Dá ogāhe rá barco p'u ja rá hnini Troas. Danī mpächē p'u ja n'na rá hái bí ja mbo rá jathe nī hū ngue Samotracia. Rá yo pa p'uya, dá sōngāhe p'u ja rá hnini Neápolis.

¹² Dá nēxāhe p'u p'uya, danī mpächē p'u ja rá hnini Filipos, gue'a n'na 'bui yō ja'i ngue yō Romano. Nu'a rá danīhū'a p'uya, tate sedi ngue'u mī'da yō hnini jap'u ja rá hai Macedonia. Dá m'mücāhe p'u njammī pa p'uya.

¹³ Mī zōhra pa ngue rá ts'äya, dá mähme nenihni ha ja n'na rá dathe. Nu'a rá xequi'a, ja zai di mpeti p'u yō judio ngue mmat'Oja. Dá mihme 'mō ma sōmhme. Dá xihme rá hoga 'da'yo hya yō xisu ya xi mpeti.

¹⁴ Nu'a n'na'u yō xisu p'uya, nī hū ngue rá Lidia, rá mmēngu p'u ja rá hnini Tiatira. Mará má'ulu nā rá xisu nā, pē ya thanne Oja. Pē bi xojpabi Oja rá mmi nā rá xisu ngue bi 'yōrpabi masu te mmanna Pablo.

¹⁵ Bi nxixya p'uya, dá gue'u mī 'bup'u ja rá ngu, gā bi nxixya. M'mefa p'uya, bi 'yēnje:

—Nu'mō guí haxhu njuani ngue majuanī dí ēc'igā rá Jesús, mmähä p'u ja ma ngungā 'mō, guí nsāyahū p'u —bi 'yēnje.

Bi jacje ngue dá mähme p'u ja rá ngu p'uya.

¹⁶ Man'na rá ora p'uya, nmará mähme p'u ja rá mhmat'Oja dí n'yohe rá Pablo, dá nthēhe n'na rá hmute mará badī ngue mī n'yoiu rá ts'onthi. Nuna rá hmute nā, mī tapi xangu rá mēnyu yō hmu ngue mī ja rá m'fadi conna ts'onthi.

¹⁷ Nuna rá hmute p'uya, nī dēnna Pablo ngue mmarche, i ēna:

—Nuya yō n'yohu 'bacua, guehya yō mēfi Oja maguesē ya. Nuya guehya xān'nahū ha di zā guí nyahma ya —bi 'yēna.

¹⁸ N'na ndi ngu n'na ndi gā mmähme rá mhmat'Oja, dí jaje p'u nā rá hmute. Mī sōrpabi rá Pablo p'uya, bi 'bāt'i, bi 'yēmbra ts'onthi mī n'yoiu rá hmute:

—Conná ts'edi rá Jesucristo, dí xi'i ngue damī hyep'u rá hmute guí n'yoiu —bi 'yēmbi.

'Bexque'a rá ora'a p'uya, bi hyep'u rá ts'onthi mī n'yoiu rá hmute.

19 Pe nu'u yø hmu ra hmute p'uya, bi nu'ngue ya hingui tøm'i ngue hønnda dapra mēnyu ra hmute. Bi bēntrā Pablo 'nēhra Silas. Bi zixrā ja ra centro 'būhyø ts'ut'abi.

20 Bī ma madāpi yø ts'ut'abi p'uya, bi t'ēmbj:

—Nūya yø n'yohu 'būcua, yø judío ya. Di ts'onoyø ja'i 'būcua ja mā hñinīh.

21 I xānmbate yø costumbre nu'u hingui ja ngue gā øthū, porque dyø romanoh.

22 Bī nangyø ja'i p'uya ngue bi zai. Yø ts'ut'abi p'uya bī manda ngue dā bøjba yø ũlu ngue dā 'bei conyø t'o.

23 Ğmmēj bi 'bei. M'mēfa p'uya, bi got'i. Bi sihra alcaide p'uya ngue dā mādi xāndønho.

24 A nu'a ra alcaide 'mø mī si p'uya ngue dā mādi xānho, bi cārpu ja ra ngumm'mēxui astā mbo ra fādi. Bi japyø za nt'āt'i, gā ts'ēmbā yø gua yø ofādi p'uya.

25 Pe nu'mø mī zo made ra xui p'uya, nūnā ra Pablo 'nēhra Silas i mmat'Ojatho, 'nē tūrpa bi yø alabansa Oja. Øxtā'u mī'da yø ofādi te gā øt'e.

26 Nthambēnītho bi 'yan'a hāi p'uya. Xøgue ra huatyø ndəcjadø p'u ja ra fādi. 'Bēxpī xogui gātho yø goxthi, 'nē bī nxūhyø cadena manthut'i yø za n'youi yø gua yø ofādi.

27 Nu'a ra alcaide p'uya, mī nu'ngue gā xi xohyø goxthi fādi. Bi 'yēmbj ngue ya xi mā gātho yø ofādi p'uya. Bi gæxrā juai p'uya, bī ne xtī nhyose.

28 Pe bī matrā Pablo, bi 'yēmbj: —Man'nan'yo mī 'yøt'e guī nhyose ague n'yø. Gā dī 'būcāhe ua —bi 'yēmbj.

29 Nūnā ra alcaide p'uya, bi 'yāhra nyot'i. Nī tihī bi yat'ambo. Nī huaquī ngue bī nsu. Bī guarbū 'bāhra Pablo 'nēhra Silas ngue bī ndantýøhmū.

30 Bā jūcathi p'uya, bi 'yēmbj: —Ague n'yø'auī, ğte 'be'a ja ngue gā øt'e para ngue gā nyānī?

31 Nūya yø ofādi p'uya, bi 'yēmbj: —Dāmī 'yēc'ēj ra Hmū Jesucristo n'nāmhū guī nyānī. 'Nē'u to 'būp'u ja nī ngu, dī nyān'mø dā 'yēc'ēj —bi 'yēmbj.

32 Nūnā ra alcaide p'uya, gātho'u 'būp'u ja rā ngu, bi sifi xānho hanja'a rā Hmū Jesús.

33 Tobe ndaxūitho'a rā ora'a. Nūnā ra alcaide bī mejpābi yø n'ānī mī n'youi. Bī nxixyā p'uya, gātho'u 'būp'u ja rā ngu bī nxixyā.

34 M'mēfa p'uya, bi zixrā ngu ngue bi ũnna hmē dā zi. Nūnā ra alcaide p'uya, gātho'u 'būp'u ja rā ngu, janjuānī dī johya ngue bi 'yēc'ēj Oja.

35 Nu'mø mī hyaxpaya, nu'u yø ts'ut'abi bī menhyø policia dā xihra alcaide ngue dī thøhyø ofādi.

36 Rā alcaide p'uya bi 'yēmbra Pablo: —Bā pēngā rā hya yø ts'ut'abi ngue gā thøc'auī. Janāngue 'yo te guī mbēmbj ya, mī mēhma —bi 'yēmbj.

37 Mī dāhra Pablo, bi 'yēmbyo policia:

—A nugā'be dyø romanogā'be. 'Nē nnu yø ja'i p'u bī megba'be, nī xinga 'bet'o hācra gūenda ja dī ncote. 'Nē dā 'yēnā go nt'aguitho dī thøgga'be ya. Nū'ā, hñ'nā'a. Guī xihmī ya dā ēse dā guga'be ua ja rā fādi.

38 Yø policia p'uya, bī mengui bā xihyø ts'ut'abi te mmanýø ofādi. Yø ts'ut'abi p'uya, bī nsu 'mø mī bādī ngue yø romano ya yø ofādi.

39 Mī zøp'u ja ra fādi yø ts'ut'abi p'uya, bi 'yāpa mpunnbate. Bā jūjp'uya, bi xifi ngue dā bømp'u ja ra hñinī.

40 Nu'mø mī bømp'u ja ra fādi nā rā Pablo 'nēhra Silas, i map'u ja rā ngu rā Lidia. Ja bī nyahu p'u mī'da yø 'yēc'ēj p'uya. Høntho bī zajpa yø mmāi yø ja'i, bī ma p'uya.

17

Bi ts'u p'u Tesalónica ra Pablo.

1 Mī ma rā Pablo 'nēhra Silas, i mpa p'u ja ra hñinī Anfilopolis, i nthop'u ja ra hñinī Apolonia. Bi zømp'u ja ra hñinī Tesalónica p'uya. Mī jār'u rā nīja dī mpeti yø judío.

2 Nūnā ra Pablo bī yarbu ja ra nīja, ya gā ngu'ā ørbu ja yø hñinī xi thogui. Nhyu sábadu bī membī bī nyahu yø judío p'u ja ra nīja.

3 Di opān'yu yø ja'i hanja'a te mmāmp'u ja rā Macā Libro, ngue rā Cristo jatho ngue dā zā rā n'u, dā tho, dā t'āgui. M'mēfa p'uya, dī bēnnate p'u dā nt'āgui. Bi 'yēmbūya:

—A nūnā rā Jesús dī xi'āhu ya, guehna rā Cristo bā ex Oja ngue dī ndast'abi nā.

4 Ngue ngūnā xifi, bi 'yēc'ēj 'da yø judío. Bi guarbū ha ya rā Pablo 'nēhra Silas. Xquet'a bī 'yēc'ēj xangu yø ja'i hingyø judío ya mī thanne Oja. 'Nē xangu yø xisu nūya hnu mānsu p'u ja ra hñinī bi 'yēc'ēj rā hya.

5 Bī nseyā ya yø judío hīmbi 'yēc'ēj rā hya p'uya. Bi zonhyø ja'i ngue yø ts'oc'ēj mī 'yop'u ja rā caye, bā yans'yø ja'i p'u ja rā hñinī p'uya. Bī māspa rā ngu rā Jasón ngue honnā Pablo 'nēhra Silas. Bī ne xtā nzits'i ngue xti dāp'u 'būhyø ja'i.

6 Pe ngue hīmbā timp'u'u p'uya, bā jūcra Jasón 'nē'u mī'da yø 'yēc'ēj. Bā si ngue bī dāp'u ja rā ts'ut'abi. I mahyø ja'i p'uya, i ēnā:

—Nu'u yø n'yohu dī mmangāhe ya, ndap'u bī zā dī ts'onoyø ja'i. A nuyá, xquet'a 'youa ja mā hñinīh ya.

7 Go dī sáyabi p'u ja rā ngu nā rā Jasón. Gātho ya p'uya, hingui ēc'ēj'a rā ley ga 'yo rā dast'abi Roma. Porque ēmbj ngue 'bū hman'na rā dast'abi nī hu ngue rā Jesús.

8 Mī 'yøhyø ja'i nā rā hya nā p'uya, co 'nēhyø ts'ut'abi, dī maxnī yø ja'i p'uya ngue ncue.

9 Nūnā rā Jasón co 'nē'u mī'da yø mmī'yēc'ējui, bī gutrā mēnyu ngue bī mā mathøgue.

Ya 'bap'u ja ra hnini Berea na ra Pablo 'nehra Silas.

10 Mi nxui p'uya, nu'u yø 'yec'ei n'na zihmantho bi japi bi bønna Pablo 'nehra Silas. I mpa p'u ja ra hnini Berea. Mi zømp'u p'uya, bi map'u ja ra nija di mpeti yø judío.

11 Nuya yø judío ngue yø mmengu p'u, man'na yø ndøhoja'i ya ngue yø mmengu Tesalónica. Janjuani ngue yø mmui ga 'yøhra hoga 'da'yo hya sifi. N'na pa ngu n'na pa huaxtyø hya nt'ot'i ra Maça Libro. Porque nne da baði ngue'mø majuan'i'a te sifi ogue hin'na.

12 Janangue xangu yø judío bi 'yec'ei ra Jesús. Da gue'u hingyø judío, xangu bi 'yec'ei. Ngu yø n'yohu, ngu yø xisu nuya hnu mansu, ga bi 'yec'ei ra hya.

13 Mi mambrá hya Oja p'u ja ra hnini Berea na ra Pablo. Ngu i 'yøhya yø mmengu Tesalónica, 'bexpi ma yø judío ngue bá utyø ja'i p'u ja ra hnini.

14 Nu'u yø 'yec'ei p'uya, n'na zihmantho bi 'yetra Pablo, bi map'u ja ra nenga jathe. Pe nuna ra Silas 'nehra Timoteo bi gop'u Berea'u.

15 Nu'u bi mähä ra Pablo p'uya, bá emp'u ja ra hnini Atenas. Mambá penc'u p'uya bá hannbabi ra hya ra Silas 'nehra Timoteo ngue dan'i zadi n'na zihmantho.

Ra Pablo ya 'bap'u ja ra hnini Atenas.

16 Mente ndø'mate ra Pablo p'u Atenas, bi m'mähra sibi rá mmui p'uya ngue nny yø ja'i p'u ja ra hnini ngue gá sihyø dahmu thanne.

17 Janangue bi xihra hya yø judío p'u ja ra nija, da gue'u ya thanne Oja, ga bi xihra hya. N'na pa ngu n'na pa xihra hya yø ja'i di nthœi p'u ja ra tai.

18 'Bu'i da yø n'yohu, ngue madi xä'a ra hya mi xännbate ra Epicuro. Mi'da p'uya, madi xä'a ra xädi ngue ra estoico. Bi madi bi nyai ra Pablo'u p'uya. Bi 'yeni'da p'uya:

—¿Teni 'be'a ma hya mmanna ra n'yohu 'bœcua? Hini'y'u p'u rá nze'gui di yahn'i ua —bi 'yena.

Mi'da p'uya, bi 'yena:

—Ena gue di 'yonna hya na ngue yø 'da'yo dahmu.

Bi manna nguna, porque ra Pablo bi xihyø ja'i hanja ra Jesús, 'ne xifi ngue bi bennate.

19 Bi ts'ixra Pablo p'u ja n'na ra xequi ni hu ngue ra Areópago p'uya, nup'u zai di mpeti yø ja'i ngue ma consejo. Bi t'embuya:

—Di nne ga paçähe teni 'be'a ma'da'yo xädi na ra hya guj mma n'yø.

20 Porque hinjam'mø xtä øcähe te guj mmanya. Di nne gui xicje te ga mbønya yø hya guj mma —bi 'yenyø ja'i.

21 Nu'u yø mmengu p'u Atenas co 'ne'u yø 'dan'yo ja'i ya mi 'bap'u, hin tema n'nama

hya di ørpa masu, hinda hønt'a te ma'da'yo nne da sifi ogue da 'yøde.

22 Bi m'mä inde ra Pablo p'u ja ra junta ngue ra Areópago p'uya, bi 'yembyø ja'i:

—Ague gyø mmengu'u ua ja ra hnini Atenas. Ya xtä nugä te guj øthu ua gui 'bähmu. Di nequi ngue emmei gui thannehu yø dahmu.

23 Porque nup'u xtä thocä, xtä nugä n'na ra altar ngue nt'ot'i n'na ra letrero ngue ena: "Guehna rá altar Oja nu'a hingui fadi te'o naya", i enna letrero. A nuyá, guehna Oja gui thannehu naya, pe hingui pahmu te'o na, guehna Oja dadi ø'ähu naya.

24 Nuna Oja bi hocra ximhäi 'ne bi hoqui gätho yø cosa i ja. Gue'a rá mmeti te gä bi ja mahets'i'a ya, 'necua ja ra ximhäi. Pe hingui 'bap'u ja yø ngunja di hocyø ja'i na Oja na.

25 Nuna Oja, hunte honna ngue da 'yenyø ja'i te di unni. Porque go badi 'dacu ra te'a, 'nehma hya di juxhu, 'ne gätho mi'da yø cosa go badi un'a.

26 Nuna Oja, bi 'yø't'e ngue n'na 'yatho p'u bá fadi ngue bi nxandyø ja'i 'bui gä rá nguni nximhäi. Bi zännbabi ra pa di m'mui. 'Ne bi zännbabi ra xequi haru di m'mui.

27 I 'yø't'Oja'a, n'namhma ngue gätho yø ja'i da hyon'Oja, 'ne da badi te'o. Majuan'i ngue nuya, hinga yap'u 'bu Oja ngue gätho gahu.

28 Porque connänge Oja di 'bähmu, 'ne dadi 'yamhma, 'ne ja ma tehu. Tengutho ra hya bi man'i da ni 'yot'a sæcuahu, bi ma ngue yø basigahu Oja.

29 Pe xi'mø ngue yø basigahu Oja, hingui sä ga emhma ngue nuna Oja, gdä hyejpa hu yø dahmu ngue yø oro, ogue yø dahmu ngue yø t'axi, ogue yø dahmu ngue yø do. Porque nuya yø dahmu ya, rá n'yomfënisse ra ja'i gui hoqui.

30 Nu'mø yø pa xa thogui, nuna Oja mi serpabi yø ja'i thanne yø dahmu, porque him man'i bahyø ja'i hanja. Pe nu ra pa di 'bähmu ya, nuna Oja hønntu bi zä di 'bepi gätho yø ja'i ngue da hye'p'u yø dahmu thanne.

31 Porque Oja, ya xpä nzänna n'na ra pa ngue da hyaspi xandønho ra güenda gätho yø ja'i 'bu'a nximhäi. Nuna da hyaxra güenda p'uya, guehna n'na ra n'yohu ya xpä huanhni. Nuna Oja, i nnepe ngue gätho yø ja'i da baði te'o na ya xpä huanhni. Janangue bi japi bi bennate p'u ha bi t'ägui.

32 Nu'mø mi 'yøhyø ja'i ngue embi bi bennate p'u ha bi t'ägui, i thentho 'da. Mi'da p'uya bi 'yembi:

—'Bet'o man'na ra pa ya, mahøngui xicje na ra hya na —bi 'yembi.

33 Bi map'u ha säya ra Pablo p'uya.

34 Pe nuya 'da yø ja'i bi nu manho ra hya mmanna Pablo, 'ne bi 'yec'ei. N'yoi p'u ra Dionisio, guehna n'na'u yø ts'ø't'abi p'u ja ra Areópago. Xquet'a n'yoi p'u n'na ra xisu

bi 'yεc'εi rā hya, nī hū ngue rā Dámaris. 'Nε n'youi p'u mī'da yō ja'j.

18

Rā Pablo ya 'bup'u ja rā hnīni Corinto.

1 M'mefa p'uya, nūnā rā Pablo bī nεxp'u ja rā hnīni Atenas, bi zōmp'u ja rā hnīni Corinto.

2 Nūnā rā hnīni nā p'uya, bi dīmp'u n'na rā judío nī nū ngue rā Aquila, rā mmengu Ponto. Nūnā rā Aquila n'youi nā rā Priscila rá xisu, hīnna ya'atho yō pa xi zōp'u Corinto. Bā εp'u ja rā hāi Italia, ngue nūnā rā dast'abi Claudio bī mанда ngue gā bi thōn'athi yō judío mī 'bup'u ja rā hnīni Roma. Bī ma rā Pablo ngue bā nyai.

3 Nūnā rā Pablo mī pa'a rā 'bεfi mī pεhna rā Aquila. 'Dap'u bī m'mahmī p'uya ngue bī mεfi, di hocyō ngun'ulu.

4 Nu'mō rā pa sāya yō ja'j p'uya, nhyato nhyato pa rā Pablo p'u ja rā nīja dī mpeti yō judío, ngue nne di 'bātyō judío 'nε'u hīngyō judío, ngue da 'yεc'εi rā Jesucristo.

5 Mī zōhrā Silas 'nεhra Timoteo ngue xpī 'yε'a Macedonia. Rā Pablo p'uya, hīngui sāya ngue mmanā hoga 'da'yo hya. Di opānyū yō judío ngue rā Jesús, guehna rā Cristo bā εx Oja ngue dī ndast'abi nā.

6 Pε nuya yō judío, ya mants'o ngue sahra hya. Bi huacrā pahni rā Pablo p'uya, gue'a rā hmεya'a ngue ya bi hyc'p'u yaui, bi 'yεmbuya:

—Gadi jasεhu p'u guī mmähā rā castigo ya, ya hīnnī ma mā güendag'a ya. Nuyá, gdá magá p'u rā m'mahyō ja'j hīngyō judío ya —bi 'yεmbi.

7 Mī bōmp'u ja rā nīja rā Pablo p'uya, i map'u ja rá ngu n'na rā n'yohu nī hū ngue rā Justo. 'Bup'u ja rá hyo nīja, ya thanne Oja nā rā n'yohu nā.

8 Man'na rā n'yohu nī hū ngue rā Crispo p'uya, mī 'bet'o p'u ja rā nīja dī mpeti yō judío, 'nεhna bī 'yεc'εi rā Hmū Jesús gātho'u 'bup'u ja rá ngu. Xquet'a xangu mī'da yō mmengu p'u Corinto bi 'yεc'εi rā Jesús. Mī zā mī 'yōhra hoga 'da'yo hya yō ja'j, bi 'yεc'εi 'nε bī nxixya.

9 Bī n'ui 'mō mī nxui rā Pablo p'uya, bī nū ngue εmbrā Hmū Jesús:

—Yo guī su ague Pablo. Dāmī sigue manā hya, o guī sāya.

10 Nūgā go dī n'youi, hīnte da ja'j yō ja'j. Nūnā rā hnīni ja ua, dī pacā ngue xangu yō ja'j da 'yεc'εigā ua —bi 'yεmbi.

11 Janangue bā m'mu'a n'na jeya mađe p'u ja rā hnīni Corinto rā Pablo p'uya, ngue bi xānnbāi rá hya Oja yō ja'j.

12 Mī 'yεhra pa p'uya ngue bī ndast'abi p'u ja rā hāi Acaya nā rā Galión. Bī mpeti yō judío p'uya ngue bi zahra Pablo. Bi zixpu ja rā ts'at'abi.

13 Bi t'εmbrā dast'abi p'uya:

—Nūnā rā n'yohu 'bεcua, di japa nts'edi yō ja'j ngue da danne Oja. Pε hīnga gue'a nī 'yup'u mma, tengutho mmanā ley ngue gdá thannehū Oja —bi 'yεnyō ja'j.

14 Ya mmap'u ngue da dahra Pablo, pε nūnā rā dast'abi Galión bi 'yεmbyō judío:

—Nu'mō ngue da n'na rā ts'oqui xtānhεts'j nā rā hya guī mmamhmu, da zā gā øt'ahu rā ts'at'abi conforme rā ley 'mō.

15 Pε nja ngue yō hyatho'u guī mmamhmu, 'nε yō thuhutho yō ja'j, 'nε nī leysεhu'a guī ørpa hu rá hya, damī hocε nī asuntohu. Porque hīndī nne gā øt'ā rā ts'at'abi nā rā hya nā.

16 Bi hyon'athi p'u bī nja rā hya p'uya.

17 Nu'u yō ja'j hīngyō judío p'uya, bi bentra Sóstenes nūnā 'bet'o p'u ja rā nīja, ngue bī ma ma'ani rá hmi rá dá rā ts'at'abi. Pε hīmbi 'yørpatho masu nā rā Galión te bi 'yøtyō ja'j.

Mahōmbi mengra Pablo, i ma Antioquia.

18 Nup'u ja rā hnīni mī 'bahra Pablo, bī m'map'u mā njammī pa. M'mefa p'uya, bī 'yεhyō 'yεc'εi ngue bī ma, bī mähā rā Priscila 'nεhra Aquila, i mpa p'u ja rā hnīni Cencrea. Ja bi zundī bi 'yaxpu rá ya rā Pablo p'uya, gā mbōni ngue rā ndanne gā 'yo. Ja bī nεxp'u ngue bi 'yo rā barco i mpa p'u ja rā hāi Siria.

19 Mī zōmp'u ja rā hnīni Efeso p'uya. Ja bā cop'u rā Priscila 'nεhra Aquila. Hante ngue da tho p'uya, bī map'u ja rā nīja dī mpeti yō judío nā rā Pablo ngue bā nyahu.

20 Nu'u yō judío p'u Efeso p'uya, i xifi ngue xtabá m'map'u njammī pa. Pε rā Pablo hīmbi ne.

21 εm'mō mambá εdī:

—Ija ngue ga sōngā Jerusalem. Ja ganī sāgā p'u rā ngo bā εp'u. Pε nu'mō da ne Oja, gā ma pengā mahōn'a ngue ga nnu'ahu —bi 'yεmbi.

Bi 'yo rā barco p'uya, bī ma.

22 Nu'mō mī zōnna Pablo p'u Cesarea p'uya, bi thogui, i ma Jerusalem. Mī juadi bi zengua yō 'yεc'εi 'bup'u, bi tho p'uya, i mpa Antioquia.

23 Mī zōmp'u p'uya, bī m'map'u njammī pa. Mambá εhε, bā thop'u ja yō hnīni ja'a rā hāi Galacia, 'nεp'u ja rā hāi Frigia bā thogui ngue di hatra ts'edi gātho yō 'yεc'εi.

Rā Apolos bī manā hya p'u Efeso.

24 Nu'u yō pa'u p'uya, bi zōp'u ja rā hnīni Efeso n'na rā judío nī hū ngue rā Apolos, rā mmengu Alejandria. I mma xandōnho rā hya, 'nε padī xandōnho'a te nt'ot'i p'u ja rā Maca Libro.

25 Ya xi xādi xanho hanja'a te bi 'yøtra Hmū Jesús. I ha rā ts'edi ngue mmanā hya, 'nε xānnbate xanho hanjana rā Jesús, madague'a ngue hōnt'a rā nxixya bī nxānnbate rā Xuua mī padī hanja.

26 Nūnā rā Apolos bī hya rā ts'edi bī manā hya p'u ja rā nīja dī mpeti yō judío. Pε nu'mō mī 'yøhra Priscila 'nεhra Aquila te

i mma, bi zica n'annni ra Apolos. Bi opan'yu xandõho hanja na ra 'da'yo hya Oja.

²⁷ Bi ne bi thohna ra Apolos i map'u ja ra hai Acaya. Yõ 'yec'ei p'uya, bi mæxmahya. Bi 'yõrpa n'na ra sucua bi gats'i ngue danj dæpyõ 'yec'ei ra m'mæp'u Acaya, n'namhma ngue di unni xanho ra ts'äya. Nu'mõ mi zõmp'u Acaya p'uya, bi 'yõrpa ra nho ya yõ 'yec'ei ya xi 'yec'ei ra hya conná mate Oja.

²⁸ Porque yõ hmi yõ dá yõ ja'i p'u, bi hya ra ts'edi bi dæjpi te mmanyõ judío. I uti te nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro, ngue ra Jesús guehna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi na.

19

Ya 'bup'u ja ra hniñi Efeso ra Pablo.

¹ Ra Apolos ya 'bup'u ja ra hniñi Corinto. Nuná ra Pablo p'uya, bi 'damp'u ja yõ xanthõ ngue bi zõn'a Efeso. Ja i dimp'u 'da yõ 'yec'ei p'uya.

² Ra Pablo bi 'yányõ 'yec'ei, bi 'yembj: —Xi'mõ gmí 'yec'ei hu ra hya ya, çua 'bexqui n'yohu ra Espiritu Santo, uague hin'na?

Mi dahyõ ja'i p'uya, bi 'yembj: —Hin'na. Hinjam'mõ xtá ócåhe ngue di 'bu'a ra Espiritu Santo.

³ Nuná ra Pablo p'uya, bi 'yembj yõ ja'i: —¿Tema nxixya bi nja'ahu p'uya?

Bi 'yem'mõ mi dahyõ ja'i p'uya: —Gue'a ra nxixya bi manna Xuua.

⁴ Bi 'yenná Pablo p'uya: —Nuná ra Xuua bi xixyabi yõ ja'i na, gue'a ra hmey'a'ã ngue da fadi ngue ya bi hyep'u ra nts'o yõ ja'i. Pe xquet'e bi xifi ngue jatho da 'yec'ei'ã n'na nc'ei da ep'u m'mefa ngue ra Xuua. Nuná bi ma, guehna ra Jesucristo na.

⁵ Mi 'yõhyõ ja'i na ra hya na p'uya, mahõmbi nxixya para ngue da fadi ngue ya ec'ei ra Hmu Jesús.

⁶ Ra Pablo p'uya, bi japrá 'ye p'u ja yõ ya yõ ja'i. Yõ ja'i p'uya di hatra ts'edi ra Espiritu Santo. N'nan'yo yõ hya ga ya p'uya, ot'a Oja p'uya ngue sã da manyõ ja'i'ã ra hya nnepe da ma.

⁷ De'ma yonc'ei hu yõ n'yohu bi nxixya. ⁸ Nhyushna bi mæmbabi ra Pablo ngue par'u ja ra nija di mpeti yõ judío. Bi hya ra ts'edi ngue ja bi mmamp'u ra hya. I nne di 'bätýõ ja'i, porque xihyõ ja'i ha di njap'u di zo ra 'ye Oja.

⁹ Pe hinguñi nne da 'yec'ei 'da yõ ja'i, nu te ja, ya ja. Sinoque bi nya man'utho p'u ha 'bæhyõ ja'i, ngue sahra hoga 'da'yo hya. Bi zop'u ra Pablo p'uya. Nu'u yõ 'yec'ei, bi zixra Pablo p'u ja n'na ra escuela 'bu'a n'na ra xãnbate ni hu ngue ra Tiranno. N'na pa ngu n'na pa ja bi mmamp'u ra hya p'uya.

¹⁰ Ngut'a i tho'a nyo jeya p'uya. Janangue gætho'u yõ ja'i rá m'mæp'u ja ra hai Asia,

ngu yõ judío, ngu'u hingyõ judío, gã bi 'yõde hanja na ra hya ra Hmu Jesús.

¹¹ Nuná Oja, xangu yõ milagro bi japi bi 'yõtra Pablo.

¹² Madra bayutho, ogue tema ulu di ngut'i, i jaspabi yõ dærqehi ngue da dadi. Bextá zã ra n'u di ja p'uya. Yõ ts'onthi p'uya, i hæp'u yõ ja'i n'youi.

¹³ Mi 'yop'u 'da yõ judío ngue yõ mpõnthi p'uya. Bi zãpi bi marpabi rá thuhu ra Jesús, ngue di japi da hyep'u yõ ts'onthi n'youi ra ja'i. Bi 'yena:

—Dadi 'bæp'a'i ya grá ts'onthi ngue gui hyep'u ra ja'i. Dí xi'i ngue gui hyep'u conná ts'edi ra Jesús nuná mmaná Pablo —bi 'yena.

¹⁴ Nuná n'na ra judío ngue ra hmu mmæcja, ni hu ngue ra Esceva, mi si yoto yõ ts'ant'u ngue gã yõ mpõnthi. Nguna bi man'u p'uya.

¹⁵ Nu'mõ mi dahra ts'onthi, bi 'yembj: —Dí pacá te'o na ra Jesús gu mmanya. 'Ne dí pacá te'o na ra Pablo. Pe nu'ahu, hñdi pacá te'o'ahu —bi 'yembj.

¹⁶ Bi bentýõ mpõnthi na ra n'yohu mi n'youi ra ts'onthi p'uya, bi ne'ahai. Bi dapi gætho. Janangue bi 'dap'u ja ra ngu'u yõ mpõnthi p'uya, ngue bi zet'i 'ne bi nxennba yõ ulu.

¹⁷ Gætho'u yõ mmengu Efeso p'uya, ngu yõ judío, ngu'u hingyõ judío, gã bi nsu 'mõ mi 'yõ'a te bi nja. Gã espabi yõ ja'i na ra Hmu Jesús.

¹⁸ Nuya yõ ja'i bi guarbu ha bi nja ra hya, xangu bi 'yec'ei ra hya. I mmanyõ ja'i ngue xants'o te xi n'yo m'met'o.

¹⁹ Nuya yõ ja'i ya manj n'yo'a ngue ra mfadi, xangu to bá cahyõ libro mfadi p'uya, ngue yõ hmi yõ dá yõ ja'i p'u bi 'yudi. Bi t'õtra güenda hangu di muui yõ libro p'uya, bi bõxra güenda comma yote ma 'det'a mahuañi ra t'axi di nthæui.

²⁰ Nu'mõ bi hma hanja na ra Hmu Jesús, i u Oja ngue ja rá ts'edi, porque hát'i di 'bätýõ ja'i ngue ec'ei.

²¹ M'mefa p'uya, bi zo rá mmui ra Pablo ngue di ma Jerusalén. Pe 'bet'o danj n'yop'u ja ra hai Macedonia, 'næp'u ja ra hai Acaya. Bi 'yena:

—Nu'mõ da juadi dá n'yogã p'uya, jatho ga thogui ganj mpagã Roma —bi 'yena.

²² Nuná ra Pablo, bi menhni yoho yõ mãxte ngue di ma Macedonia. Guehna ra Timoteo 'ngra Erasto. Pe ra Pablo bi gosc njammj pa p'u ja ra hai Asia.

Bá ts'uhra Pablo p'u Efeso.

²³ Nu'u yõ pa'u p'uya, bi nja n'na ra dæsu conná guehrã hya ra Jesucristo.

²⁴ Go bi 'yuhra sibi na ra Demetrio mi õtyõ nt'embj ngue ra t'axi, mi ot'e tengutho ja ra

nija p'u 'buhra dahmu Diana. Porque xangu ra mɛnyu mi jutyø mɛfi.

²⁵ Nuna ra Demetrio bi peti gätho'u 'da'igu ra 'befi pɛhmi, bi 'yɛmbi:

—Ague n'yø'ahu, guí pahmu ngue nuna ra 'befi jaju ya, ja dí tɛhmu p'u na ra nho nná 'buhmu.

²⁶ Ya guí nnuha te øtra Pablo 'yop'u, i xihyø ja'i ngue nu'u yø dahmu di hocra ja'i, hinga gue'u Oja'u. 'Nɛ dí øhmu p'uya ngue hinga høndua Efeso njap'u, sinoque ya mme gätho ra häi Asia, ya hinguí ɛc'ɛi yø dahmu yø ja'i co nu'a ra hya mmanna Pablo.

²⁷ Ya nts'utho'a te ja p'uya, porque di m'mehra 'befi dí pɛhmu. Nu'a rá nija ra maca dahmu Diana p'uya, xquet'a ya hinni mantho da zupyø ja'i. Di m'mɛ'a ga 'yɛspabi ra dahmu yø ja'i p'uya, conque guehna ra dahmu Diana thanne gätho yø mmɛngu Asia, 'nɛ thanne gätho yø ja'i 'bu'a nximhäi.

²⁸ Bi ndɛcue yø ja'i 'mø mi 'yøhna ra hya na p'uya. I mahyø ja'i p'uya, bi 'yɛna:

—Maguesɛ na ra dahmu Diana thanne yø mmɛngu Efeso —bi 'yɛna.

²⁹ Bi madi bi yans'yø ja'i p'u ja ra hnini p'uya. Bi bɛntra Gayo, 'nɛhra Aristarco, guehya yø n'yohu ngue yø mmɛngu Macedonia mambá n'youi ra Pablo. Bi zixpu ja ra estadio di mpeti gätho ra hnini 'mø øt'a junta p'uya.

³⁰ Bi ne ra Pablo ngue xta mmapp'u ha 'buhyø ja'i, pɛ hɛmbi japyø 'yɛc'ɛi bi ma.

³¹ Xquet'a madi mpahmi ra Pablo 'da'u yø ts'ut'abi di manda p'u ja ra häi Asia, guehya bi mɛnnba ra hya ra Pablo ngue hinda zä da zømp'u ha di mpeti yø ja'i ya.

³² Nup'u bi mpeti yø ja'i, n'nan'yo mman'i'da, n'nan'yo bi mmamm'i'da. Xøgue 'dagui nuanstho yø ja'i p'u ha mafi, xandøngu yø ja'i hinguí paði hanja ngue bi mpeti yø ja'i.

³³ Nuna n'na ra judío ni hu ngue ra Alejandro, bi bøn'i'da yø mmijudíoui ngue bi xifi hanja ra hya. Mi badi hanja ra hya p'uya, bi 'yøtra senya conná 'yɛ ngue nne di hejpabi yø ja'i. Bi ne xti nyap'u 'buhyø ja'i ngue di catra sui p'u 'buhyø mmijudíoui.

³⁴ Pɛ nu'mø mi 'buhyø ja'i p'uya, ngue xquet'a ra judío na nne di nya, bi mahra mafi gätho yø ja'i p'uya. Comma nyo ora bi mmafi, i ɛna:

—Maguesɛ na ra dahmu Diana thanne yø mmɛngu Efeso.

³⁵ A nuna go n'na ra secretario p'u ja ra hnini p'uya, go bi zä bi hejpi te mmányø ja'i na, bi 'yɛmbi:

—Ague gyø mmɛnguhu ua ja ra hnini Efeso. Gätho yø ja'i ndap'u bi zä, gä paði ngue nuua ja ra hnini Efeso i høxyø xi yø ja'i ngue da mahra nija haru 'buhra dahmu Diana nuna maguesɛ bí 'yɛ mahɛts'i.

³⁶ Nuna ra hya dí xi'ahu ya, gä guí pahmu ngue majuaní na. Janangue nuyá, dami nsäyahu. Dami n'yomfɛni te guí nne guí 'yøth.

³⁷ ¿Hanja ngue sä gni sihu ua ya yø n'yohu 'bucua? 'Nɛ hinguí xocra nija, ni xinga gue'a ni dahmuha di nnømman'u.

³⁸ A nu'mø 'bui to di nsahmi na ra Demetrio, da gue'u yø mɛfi n'youi, uanguí gue'a ga 'buhyø ts'ut'abi'a ngue di nyapi n'na ngu n'na.

³⁹ Nu'mø ja te man'na ma hya guí nnehu, guí mmamhmu 'mø bi nja ra junta, ja di nhop'u.

⁴⁰ Asta guehya dí 'bu mman'uhu 'mø da faði te xa nja ya. Da t'ɛmbi ngue dyø nequisaihu. Nu'mø da t'annghu hanja'a ra njunt'i xanja ya, hin'yu p'u te ga mmamhmu.

⁴¹ Høntho bi juadi bi man'a ra hya'a p'uya, bi n'yɛte yø ja'i ngue bi ma.

20

Ra Pablo bi map'u ja ra häi Macedonia 'nɛp'u ja ra häi Grecia.

¹ Nu'mø mi thohra sui, bi zonhyø 'yɛc'ɛi na ra Pablo ngue di hatra ts'edi. Bi n'yɛte p'uya, bi ma i map'u ja ra häi Macedonia.

² Bi zengua gätho yø 'yɛc'ɛi rá m'mapp'u ja yø xequi rá njap'u. Di hatra ts'edi yø ja'i na ra hya i mma. M'mɛfa p'uya, bi zømp'u ja ra häi Grecia.

³ Ja bā m'mapp'u nhyushna. Ya ja ngue xta 'yo ra barco ngue xti ma Siria p'uya. Pɛ bi ba p'uya ngue sänyø judío ngue da hyo. Janangue bi zännbaya ngue bi n'yoguoatho, mahøn'i map'u ja ra häi Macedonia.

⁴ Nuya yø n'yohu ra Pablo 'dap'u 'youi guehna: ra Sòpater ngue ra mmɛngu Berea, 'nɛ'u yø mmɛngu Tesalónica ra Aristarco 'nɛhra Segundo, 'nɛhra Gayo nuna ra mmɛngu Derbe, 'nɛhra Timoteo, 'nɛhyø mmɛngu Asia, ra Tiquico 'nɛhra Trófito.

⁵ Bi m'met'o ya ngue i ndømate p'u ja ra hnini Troas.

⁶ Nugähe ja dá macähe 'mø mi tho ra ngo ts'i ra thuhmɛ hinguí n'youi ra íxi. Dä nɛxähe p'u Filipos, daní nthɛgähe p'u ja ra hnini Troas. Ja dá m'macähe p'u nyoto ma pa p'uya.

Ra Pablo ya 'bup'u ja ra hnini Troas.

⁷ Nu'a ndomingo p'uya, bi mpeti yø 'yɛc'ɛi ngue di nxɛnnba ra thuhmɛ da zi, tengutho ra hya bi zohra Jesús. Nuna ra Pablo p'uya, bi xännbabi ra hya yø ja'i. Pɛ comma ya ja ngue da ma 'mø mi hyats'i, bi gunna hya bi ma, asta gue'mø mi zo made ra xui.

⁸ Xi mpeti yø ja'i p'u ja ra cuarto bi ja maya, nup'u bí ja xangu yø lámpara di yot'i.

⁹ Mi huxpu ja ra ventana n'na ra ts'unt'u ni hu ngue ra Eutico. Comma ra Pablo p'uya bi gunna hya bi ma, bi do'mra t'aha na ra

ts'ant'u p'uya, rá hyu rá piso p'u bá tãgui. Ya xi du 'mò mambá thats'i.

¹⁰ Bi gahra Pablo p'uya, ngue bá hats'i. Bi 'yembyø ja'i p'uya:

—'Yo sã guí sũhã, i te nã rá ts'ant'u —bi 'yena.

¹¹ Mahombi nexmaya rá Pablo. Ja bi xenãã thũhmẽ dá ts'i p'uya, tengutho rá hyã bi zohra Jesús. Mĩ tho'a p'uya, bi sigue bi nya asta gue'mò mĩ hyats'i. Ja bi ma p'uya.

¹² A nuna rá ts'ant'u xi dãgui, bi ts'ixrá ngu nã, pẽ ya ja manho. Gã bi hyu yø mmui yø ja'i.

Rã Pablo bã nexã Troas, i mpa p'u ja rá hñinj Mileto.

¹³ Bi ne bi n'yoguatho rá Pablo asta rá hñinj Asón. Ja danj nthegãhe p'u p'uya ngue dá ohe rá barco.

¹⁴ Mã nthegãhe rá Pablo p'u ja rá hñinj Asón, ya 'da dá mãhme p'uya, dá ohe rá barco danj mpãhme p'u ja rá hñinj Mitilene.

¹⁵ Dã pøngãhe p'uã rá yo pa p'uya. Danj nthogãhe p'u ja rá nnengui rá hãi Quío. Rã hyu pa p'uya, dá søngãhe p'u ja rá hãi Samos. Danj nsãyahe p'u ja rá hñinj Trogilio. Rã gu pa p'uya, dá søngãhe p'u ja rá hñinj Mileto.

¹⁶ Nuna rá Pablo, ya xi zãnni ngue dá thorpu ja rá hñinj Efeso. Hĩmbi ne di nsãya p'u ja rá hãi Asia. Bi xoni bi zøn'a Jerusalén, xãmhmãtho dá zudi ngue dãnj zãp'u rá ngo ngue rá Pentecostés.

Bi nyqui rá Pablo'u yø 'yẽc'ei 'bet'o p'u ja rá hñinj Efeso.

¹⁷ Nup'u ja rá hñinj Mileto, bi mennbatho rá hyã rá Pablo'u yø 'yẽc'ei 'bet'o p'u di mpeti yø 'yẽc'ei'a rá hñinj Efeso, ngue bá ehẽ bi nyau.

¹⁸ Nu'mø mi zø'u bá ts'i p'uya, rá Pablo bi 'yẽmbi:

—Ya guí pahmu te dá n'yogã 'mø rá mũdi yø pa mã søcã ua Asia ja ni hãihã.

¹⁹ Hingra n'yets'i dá n'yogã p'u guí 'bãhmu mẽnte rá pa dá ørpã rá 'bẽfi rá Hmu Jesús. Dã ãngã mã mmui connã nguehyø ja'i nu'ũ hĩngui nne dá 'yøhra hyã. 'Nẽ xangu rá n'ũ dá sãgã ngue nne xtã hyogã yø judío.

²⁰ Nu'mø mã xi'ãhũ rá hyã, dá xi'ãhũ'a te gãmã hyã ja ngue dá 'yøt'ãhũ rá nho. Dã xãn'nãhũ rá hyã p'u gãdi mpetihũ, 'nẽp'u ja ni ngũhũ dá xãn'nãhũ rá hyã.

²¹ Ngu'ũ yø judío, ngu'ũ hĩngyø judío, dá xicã ngue dá hyp'u rá 'yøt'ãhũ ga 'yo, dá den'nã Oja, 'nẽ dá 'yẽc'ei nã mã Hmuã Jesucristo.

²² A nuyã, di 'bejpagã rá Espiritu Santo ngue ganj mpagã Jerusalén. Pẽ hĩndi padj te ganj nthocã p'ũ.

²³ Høndã n'na rá hyã di padj, ngue nup'u ja yø hñinj xtã thogui, rá Espiritu Santo xiqui ngue nup'u Jerusalén, ya nthø'miguĩ ngue dá joqui, 'nẽ dá mã mã'ũnigui.

²⁴ Pẽ hingã gue'a di du mã mmuigã'a. Astã di engã mã te squerãngue ga jua'a te nnã 'yo con n'na rá pãhã. Di nne ga juahãã rá 'bẽfi bi fãrca mã Hmu Jesús. I nne rá Jesús ngue gã xicã yø ja'i nã rá hoga 'da'yo hyã bá n'yoiu rá mte Oja.

²⁵ Nu to gã guí 'bũhmu ua ya, ya gã xtã xifi ha di njap'u di zo rá 'yẽ Oja, dãdi seguragã ngue ya hĩnni mantho dá nurcãgui mã hmĩ yø ja'i.

²⁶ Rã ora ja p'uya, di nne gã xi'ãhũ ngue ya hĩnni mã mã xigã te'o dá mã rá castigo.

²⁷ Porque nu'a te gãmã hyã xpã nzãn'Oja ngue di nja, ya gã xtã xi'ãhũ, hĩn temã hyã di 'bedi.

²⁸ Dãmĩ hyoni ha gdi n'yo manho n'na ngu n'na'ãhũ ya. Xquet'a dãmĩ fãhmu yø 'yẽc'ei. Guehãã rá Espiritu Santo exãhũ ngue guí fãhmu ya yø ja'i 'yẽc'ei Oja. Guehya yø ja'i bi pøhra Jesús connã mãcã ji bi mãmp'u ja rá pont'i.

²⁹ Di padj ngue nu'mø dá magã ua, dá ep'u mũ'da yø mamhya dá ne dá 'uẽnyø 'yẽc'ei. Tengutho yø zate 'mø sa yø de'yo, di njarbũ.

³⁰ Guesẽ ni amigohũ dá bõni ngue di nxãnnbãte rá fehni, go dá garpabi yø 'yẽc'ei'u p'uya.

³¹ Dãmĩ mfãhmu 'yo di hã'ãhũ ya n'nan'yo rá hyã dá xãn'nãhũ. Guí 'yøthũ tengutho dá øt'a mẽnte nhyu jeya, rá pa rá xui dá xãn'nãhũ rá hyã, hĩndã nsãya. Astã mã guidã nnã xi'ãhũ rá hyã n'na ngu n'na'ãhũ.

³² A nuyã mã zi cũ'ãhũ, hønt'Oja dá mã'ãhũ ya. Dãmĩ fãhmu xanho nã rá hyã ngue rá mate Oja. Nunã, i ja rá ts'edi nã ngue man'nã gdi tĩhmu rá hyã. Oja di japi te'o gã o rá 'yẽ.

³³ Hĩnjonnj ja'i dá nepã rá mẽnyu ogue rá ulu.

³⁴ Guí pahmu xanho ngue nu'a te di honi co 'nẽhya mũ'da di n'yohe, dá mpẽhme n'namhmã ga tĩnj te di homhme.

³⁵ Guí njathũ p'uya, porque jatho ngue di mpe'a n'na, n'namhmã dá zã dá mãts'i to hĩn'yũ te dá hyoni. Dãmĩ bẽmhmũ'a rá hyã bi mam'mø me di 'ygnãã Hmu Jesús: "Mãn'na xanho ngue di un'a n'na, hĩndã gue'a ngue dá mã mat'unnĩ".

³⁶ Høntho bi juadi bi mãnnã Pablo nã rá hyã nã, bi ndantyøhmũ gãtho yø ja'i mĩ n'yohe ngue bi mat'Oja.

³⁷ Astã zonj gãtho yø ja'i ha guí nhyahmĩ rá Pablo ngue ẽdi.

³⁸ Porque ẽmmẽi tu yø mmui yø ja'i nã rá hyã xi mãnnã Pablo ngue ya hĩnni mantho dá nurpã rá hmĩ. Bi mãhã p'u ja rá barco p'uya, ja bi n'yẽp'u.

21

Rã Pablo i mã Jerusalén.

¹ Nu'mø dãmãbã n'yẽtegãhe p'u ha 'bũhmu zi cũhũ, dá ogãhe rá barco ngue dá mãcãhe

njuantho p'u ja ra häi Cos. Rá yo pa p'uya, danj nthocáhe p'u ja ra häi Rodas. Ma thocáhe p'u p'uya, danj mpácáhe p'u ja ra hninj Pátara.

2 Nu'p'u Pátara, ja dá t'ingáhe p'u man'na ra barco ngue i mpa p'u ja ra häi Fenicia. Dá ogáhe'a p'uya, dá máhme.

3 Nu'mò má thocáhe p'uya, danj nugáhe ra häi Chipre nuna ja mbo ra jathe. Ngaha i go 'mò má thocáhe na ra häi na, danj nthocáhe p'u ja ra häi Siria. Nu'a ra barco p'uya, i ja ngue danj zohrá 'benj p'u ja ra nenthe ngue ra hninj Tiro. Janangue ja danj mpáhme p'u.

4 Dá nthegáhe p'u 'bahyò 'y'ec'ei p'uya. Ja dá m'mucáhe p'u nyoto má pa. Pe ra Espiritu Santo bi 'yutyò 'y'ec'ei'a te ja ngue dá thohra Pablo. Janangue h'indj jaryò 'y'ec'ei ngue xti ma Jerusalén.

5 Pe mj gua'a nyoto má pa p'uya, siembre dá máhme. Gátho yò 'y'ec'ei conyò xisu 'n'ghyò basi 'da dá máhme asta nenihnj. Dá ndantyòhmj gáhe p'u ja rá nnengui rá jathe p'uya, ngue dá mat'Ojahe.

6 Nu'mò má n'y'ehme p'uya, dá c'athe ra barco. Bj mengyò ngu yò 'y'ec'ei p'uya.

7 Dambá n'xáhe p'u Tiro, dá s'ongáhe p'u ja ra hninj Tolemaida. Ja bi zep'u'a nná ogáhe rá barco p'uya. Má s'omhme p'u ja ra hninj, dá z'enguahe ya má zi c'uh. Ja dá m'mucáhe p'u n'na pa p'uya.

8 Mj hyaxp'uya, dá thogui ngue dá máhme p'u ja ra hninj Cesarea, di n'yohe ra Pablo co 'n'ghya mj'da man'yohe. Dá macáhe p'u ja rá ngu rá Lipe mádi 'yonna hoga 'da'yo hya p'uya. Guehna n'na nc'ei'u yoto nja'i xi thanhna m'met'o ngue di mfáxui yò representante ra Cristo. Ja dá n'oxáhe p'u ja rá ngu na p'uya.

9 Nuna ra Lipe, mj si goho yò t'ixu ngue him mádi nthati. Nuya yò hmute p'uya, nu'a ra hya di b'ennbabi Oja dá má, gue'a mmán'a.

10 Ya nmj 'bucáhe p'u njammj pa p'uya, bi z'ò'a n'na rá p'ongahya Oja nj hu ngue ra Agabo, xp'i 'y'e'a Judea.

11 A nuna p'uya, nj 'y'eh'e dá nuje. Bi gajpa rá ngat'i ra Pablo p'uya, bi d'utyò gua 'n'ghyò 'y'e. Bi 'y'em'p'uya:

—Nuna ra hya mmanna Espiritu Santo ya, nuna ra n'yohu rá mmeti ra ngat'i ja ua ya, di jaua yò judío p'u Jerusalén ngue dá dut'i. 'N'e di ndáp'yo ja'i h'ingyò judío —bi 'y'embi.

12 Nu'mò má ocáhe na ra hya na p'uya, hangú dá xicáhe ra Pablo, dá gue'u yò mmengü p'u, xifi ngue h'indj ma Jerusalén.

13 Bi 'y'enna Pablo p'uya:
—¿Teni 'be'a guí ø't'e ngue sá guí zomhmu? Gadi unngahu má mmuigá. Nuga di 'bui hont'a go te ts'u ga thogui, hinga hont'a di tharcagu, sinoque xquet'a dá zá ga tugá p'u

Jerusalén conná nguehma Hmu Jesús —bi 'y'ena.

14 Ya h'indá taphe ngue h'inxti map'u, dá hecáhe p'u p'uya, di emphe:

—A nuyá, di nja'a te rá páhã Oja ya 'mò.

15 M'mefa p'uya, 'n'ecje dá nsáhe ngue dá máhme p'u Jerusalén.

16 Bi hyungáhe 'da yò 'y'ec'ei ngue yò mmengü Cesarea. Nuya yò 'y'ec'ei ya p'uya, n'yoi p'u n'na ra mmengü Chipre nj hu ngue ra Mnasón. Ya mará nyogui 'y'ec'ei na. Go bi zixcáhe rá ngu na p'uya ngue ja dá nsáyahe p'u.

Bi ma ra Pablo di zengua ra Jacobo.

17 Nu'mò má s'ongáhe Jerusalén, emme di johya yò 'y'ec'ei ngue dá nnuhe.

18 Mj hyaxp'uya, dá máhme ra Pablo ngue di z'enguahe ra Jacobo. Gá mj 'bap'u yò 'y'ec'ei 'bet'o p'u ha di mpeti yò 'y'ec'ei.

19 Mj juadi bj nzenguaui yò 'y'ec'ei na ra Pablo, bi dá mj bi má te xi 'yot'e, manyarbu i ma ra hya bj má ngue xifi hanja ngue xi máx Oja ra Pablo p'u ha 'bahyò ja'i h'ingyò judío.

20 Mj 'y'ò'a te sihyò ja'i p'uya, bi 'y'espabi Oja. Bi t'embra Pablo p'uya:

—A nuyá má zi cu'i Pablo, ya guí nnu ngue yò mahuahitho yò judío ec'ei ra Jesús. Pe gátho ya p'uya, h'ingui nne dá hyep'u yò costumbre n'yoi p'u ja ra ley bi 'yotra Moisés.

21 I hma ngue t'embi n'nan'yo ra hya guí xännbabi yò judío rá m'mu hman'na nguadi yò häi. T'embi ngue guí xifi ngue h'inda 'y'orpa masu'u yò hya bj manda ra Moisés, 'n'e h'inda 'y'otyò costumbre nná 'yohu. T'embi ngue guí xifi ngue h'inda m'epya yò ts'ant'u 'mò bj m'mui.

22 ¿Ha di nja te ga øthu co nuna ra hya naya? Porque di mpeti yò ja'i 'mò bi badi ngue ya gá s'ohø.

23 Man'na xanho gui 'yot'a te ga xi'ahe ya. I 'bucua di 'bucáhe goho yò n'yohu ja ngue dá 'y'otyò ndanne.

24 Damj sixa njja'u ya, guí nhoqui tengutho da 'yot'u. Jurpabi yò gasto ngue da 'yaxyo ya. Nu'mò gá 'yot'a p'uya, gátho yò ja'i dá d'inyò mmái ngue himma juani'a te si'i. Sinoque xquet'a 'n'e'i guí ec'ei 'n'e guí hats'i xanho te mmamp'u ja ra ley.

25 Pe nuya yò ja'i h'ingyò judío ngue ya ec'ei ra Jesús, ya xtá orpahe ra sacua te dá sännáhe ya. Ya xtá xihme ngue h'inte dá ma nts'upi ya yò hya ya. Sinoque h'ontho ngue h'inda za ra ngø 'bøspabi yò dahmu, 'n'e h'inda zi ra ji. 'N'e h'inda zapra ngø yò zu'ε h'ingui p'onná ji 'mò bi du. 'N'e h'indj n'yots'om'mái.

Ya bi mbentra Pablo.

26 Mj hyaxp'uya, bj me ra Pablo'u goho yò n'yohu ngue 'da di n'hojtho. Bi y'arbu ja ra njja di mpeti yò judío p'uya para ngue dá má

tema pa da ze'a guí nhoqui. Nu'mò bi dátra pa p'uya, da 'yotyò 'bòt'e n'na ngu n'na.

²⁷ Pe nu'mò tobe him maní dàt'a nyoto ma pa, nuya yò judío ngue yò mmengu Asia bi nu' ngue 'bup'u ja ra nija ra Pablo. Bi hyurpa ra cue yò mmái gátho yò ja'i p'uya. Janangue bi ma mabent'i ra Pablo.

²⁸ Bi mahra hmafi yò judío p'uya, bi 'yena:

—Ague gyò judíohu, damí fáxcáhe ua. Nuna ra n'yohu 'bucua ya, guehna xänmbabi yò ja'i ndap'u bi zà na ngue hinguí nnu manho'a te nná 'báhm. I xänmbabi yò ja'i ngue hinguí nnu manho ra ley, 'ne hinguí nnu manho ra nija jaua. I ja man'na ra hya p'uya, ya xa cutua ja ra nija 'da yò ja'i hingyò judío. Di ts'ongua ja ra maca nija jaua.

²⁹ Nguna ra hya bi manyò ja'i, porque m'met'o ra pa, ya xi hnup'u ja ra hnini ra Pablo ngue n'yoiu n'na ra n'yohu hinga judío, ni hu ngue ra Tróforo ra mmengu Efeso. Ra Pablo p'uya bi t'embí ngue ya xi curpu ja ra nija'a ra n'yohu xi hnurpi ngue ni n'yoiu.

³⁰ Bá yants'i gátho yò ja'i p'u ja ra hnini p'uya. Bá tihí ngue di bentrá Pablo. Bá jumá xòst'e ra nija p'uya. N'nahmantho bi ma ndòt'e yò goxthi 'bexque'a.

³¹ Ya nne yò ja'i ngue xta hyo ra Pablo. Bi zonna hya p'u bi 'buhra hmu yò soldado p'uya, ngue ya bá yans'yò ja'i gá ra hnini Jerusalén.

³² Janangue bi nya mi'da yò hmu p'uya ngue bi peti gátho yò soldado, da ma da nu tema hya bi nja. Ni tihí bi zomp'u 'buhyo ja'i. Mi nu yò ja'i ngue mmar'u yò soldado, bi hycp'u'a guí anna Pablo.

³³ Mi guarbu 'buhyo ja'i yò soldado p'uya, nuna ra hmu bi manda bi mbentrá Pablo 'ne bi thut'i co yoho yò cadena. Bi 'yanni te'o na ra Pablo, 'ne bi 'yanni te'be'a xi 'yot'e.

³⁴ Pe nup'u mahyo ja'i p'uya, n'nan'yo mman'i'da, n'nan'yo'a bi mma mmí'da. Janangue hinguí sá da hyaxa njuani tema hya, porque janjuani di uexhni yò ja'i. Bi manda ra hmu ngue bi ts'ixra Pablo p'u bi ja ra cuarte p'uya.

³⁵ Nu'mò mi zomp'u ja yò 'dexto ngue ra cuarte, xogue ni gasho yò soldado na ra Pablo, porque di más'yò ja'i ngue nne da guaspi.

³⁶ Bá mafi gátho yò ja'i bá 'befa, bi 'yena:

—Da du ra Pablo —bi 'yena.

Bi manna Pablo'a ra hya ja ngue di nyamp'u ha 'buhyo ja'i.

³⁷ Nu'mò ni ma da yurbu ja ra goxthi cuarte ra Pablo p'uya, bi 'yembrá hmu yò soldado:

—¿Ua dá zà ga xi'i n'na ne yo ne'a te di nne ga mmangá? —bi 'yembí.

Mi dahra hmu p'uya, bi 'yembra Pablo:

—¿Ua guí padí guí nya ra hya ngue ra griego p'uya?

³⁸ ¿Ua hinga gue'e'a ra mmengu Egipto bi xoxa n'na ra sui møy yò pa xa thogui? ¿Ua hin gadi mandá'u goho mahuahí nja'i yò hyote bá m'mup'u ja ra dapo?

³⁹ Mi dahra Pablo p'uya, bi 'yena:

—Nugá drá judiógá, drá mmengugá p'u ja ra hnini Tarso, guehna ra hnini tate p'u ja ra hái Cilicia na. Pe damí 'yorca ra mate guí 'dacra nt'edi ga nzocá yò ja'i —bi 'yembí.

⁴⁰ Nu'a rá hmu yò soldado p'uya, bi unna nt'edi ra Pablo ngue di nya. Bi m'map'u ja yò 'dexto ra Pablo p'uya, bi macrá 'ye ngue ørpa ra senya yò ja'i ngue di nsáya. Nu'mò mi nsáya'a guí maxhni yò ja'i p'uya, nuna ra Pablo i nya ra hya ngue ra ebreo, bi 'yembí:

22

¹ —Ague n'yó'ahu, nuna ra hya gda nyanga ua guí 'báhm ya, damí 'yøhm ha rá nja ra hya ga xi'ahu.

² Mi 'yøhyò ja'i p'uya ngue ga ts'ofò conna ebreo ga ya yò ja'i, man'natho ngue hinjondí 'yani. Ra Pablo p'uya bi 'yembí:

³ —Nugá drá judiógá. Drá mmengugá p'u Tarso ja ra hái Cilicia. Pe bi ma ma tedegá ua Jerusalén. Ja dá ogá ua ra escuela, gue'a ra Gamaliel ma xänbategá. Bi xänngagui'a ra ley maní n'yo ma mboxitahu. Nugá dá ja ndummi ngue dá supá rá xudi Oja co gátho ma mmái, tengutho guí øthu ra pa ja p'uya.

⁴ Nugá 'møy yò pa xa thogui, xtá sác'a'u yò ja'i mi 'c'ei ra hoga 'da'yo hya. Yò n'yohu 'nghyò xisu di tut'i ngue di cot'i, 'ne di nne ga ho 'da.

⁵ Nu'a rá hmu yò mmácja, 'ne'u yò n'yohu 'bet'o ngue yò judío, dá zà dá ma hanja'u, porque go bi 'dacá ra sacua dá cats'i ngue xcani dápa yò judío p'u Damasco. Dá magá p'u ngue di hongá yò 'yec'ei, xcambá sigá ua Jerusalén ngue xtí n'ofádi.

Bi manna Pablo ha bi nja ngue bi 'yec'ei ra Jesús.

⁶ Pe nup'u ja ra 'yu p'uya, comma huxyadi ya ni ma ga sön'a Damasco, nthambenitho bi yot'a n'na ra nyot'i maya ngue bi gogbagui.

⁷ Dá táca hái p'uya, dá øde ngue nzoqui, bi 'yenguí: "Ague Saulo. Ague Saulo. ¿Hanja ngue emmei guí nnu man'ugui?" bi 'yenguí.

⁸ Ya dí embá p'uya: "¿Te'o'i p'uya grá Hmu?" Hombá thá p'uya, bi 'yenguí: "Guecá drá Jesús, drá mmengu Nazaret, janjuani ngue guí nnu man'ugui", bi 'yenguí.

⁹ A nu'u ma amigo nmi n'yo'be p'uya, majuaní ngue bi nu ra nyot'i, pe bi zu. Pe himbi mmeya ma amigo te 'be'a xicá'a nzoqui.

¹⁰ Nugá p'uya, dí embí: "Ague grá Hmu, ¿te 'be'a ja ngue ga øt'a p'uya?" Nu'a ra Hmu p'uya, bi 'yenguí: "Damí nanguí, guí thogui

gdí ma Damasco. Nup'u ja daní si'i p'u te gá ja ngue guí 'yot'e".

11 Bi xädägui'a rá nyot'i dá nth'e'be. Bi canngagui'u má n'yo'be, gá dá sön'a Damasco.

12 Nup'u Damasco p'uya, mi 'bap'u n'na rá n'yohu ni hu ngue rá Ananías. Gue'a n'na rá n'yohu ngue mi ot'e gátho'a te mmamp'u ja rá ley Oja. 'Né di nuu manhoui gátho yø judío.

13 Bá ghe bi nugá na rá Ananías. Mi zop'u di 'bai, bi 'yengui: "Ague má zi cu'i Saulo, di nzø ni dá ya", bi 'yengui. 'Bexque'a rá ora'a p'uya, bi nzø má dá, dá hēti ha 'bái.

14 Bi 'yengui: "Nuna Oja mi thanne má mboxitahu ya, ya mam'met'o xpa huan'na'i ngue guí parpabi rá páhä. Bi ne ngue guí nuurpabi rá hmi'a rá Ts'ant'u Oja nuna gá rá nho ot'e, 'né guí 'yo'a rá hya bi ma.

15 A nuyá, ndap'u bi zä guí ja hmajuani gátho yø ja'i ná rá hya di xi'i ya. Guí xihyø ja'i te gá nu ya, 'né guí xihyø ja'i tema hya gá 'yøde.

16 Xiya, zte guí tøm'ya? Damí nanguí, guí nxixya nts'edi, n'namhma di nequí ngue guí ec'ei rá Hmu Jesús, 'né di pun'na'i ni ts'oqui", bi 'yengui.

Bi manna Pablo tema hya i men'Oja p'u ha 'buhyø ja'i hingyø judío.

17 Dámhá pengá p'uya, ngue dá sø'a Jerusalén. Dá map'u ja rá nija ngue dá mat'Oja. Bi mpähma nhandi p'uya.

18 Dá nugá rá Jesús ngue engui: "Damí xøni guí pøn'a nts'edi ua Jerusalén, porque hinda t'ørpa mašu rá hya guí mma conná guecä", bi 'yengui.

19 A nugá p'uya, di embi: "Ague grá Hmu, ya pahyø ja'i ngue nmi pagá p'u ja yø nija, dambi sigá yø ja'i ec'ei' ngue di cot'i, 'né dadi ani.

20 Nu'mø mi tho ná ni mēfi rá Teba bi xihyø ja'i ni hya, di 'bäcä p'u 'mø, xquet'a dá negá ngue bi du ná. Nu'mø mi tho ná, dá färpagá yø tuhu'u to bi hyo".

21 Pē rá Jesús bi 'yengui: "Gá 'yohma. Nugá yap'utho ga pen'na'i, guí mmap'u rá m'mahyø ja'i hingyø judío", bi 'yengui.

Yø soldado bi bentra Pablo.

22 Bi 'yøxhyø ja'i p'u bá fudi ngue bi nya, asta gue'mø mi manna rá hya ngue ena dá map'u 'buhyø ja'i hingyø judío. Bi mahra hmafi yø ja'i p'uya, bi 'yēna:

—Dá tho ná rá n'yohu ná. Hinni 'yup'u ngue 'buhna —bi 'yēna.

23 Mente mafi, mente çacyø tuhu, en'a hai. 'Né ens'maya yø fonthai ngue rá cue.

24 Bi manda ná rá hmu yø soldado p'uya ngue bi ma maçat'i mbo rá cuarte rá Pablo. 'Né bi manda ngue bi 'bei, bi njapi dá ma hanja ngue sahyø ja'i.

25 Pē nu'mø mi dut'i ngue dá meí, nuna rá Pablo bi 'yēmbra capita 'bäp'u:

—¿Tema nt'ēdi guí pēts'i ngue guí nne guí fchm'u n'na rá n'yohu ngue rá romano, 'né hinga 'bet'o guí haħhu rá güenda hanja rá hya? —bi 'yēmbi.

26 Nu'mø mi 'yo'a rá hya sihra capita p'uya, bi ma bá xi'a rá hmu nne di mfete, bi 'yēmbi:

—Damí n'yomfení te guí nne guí 'yot'e, porque nuna rá n'yohu guí nne guí fei, rá romano ná —bi 'yēmbi.

27 Nu'a rá hmu p'uya, bi guarbu 'bähra Pablo, bi 'yēmbi:

—¿Ua majuaní ngue grá romano ague n'yø?

Mi dahra Pablo p'uya, bi 'yēmbi:

—Ahá, majuaní.

28 Nu'a rá hmu p'uya, mahømbi 'yēmbi:

—Pē nugá, xangu rá mēnyu xa cuestagá ngue dá cohi ngue drá romano.

Rá Pablo p'uya, bi 'yēna:

—Pē nugá drá romanogá p'u dá micä.

29 Co nuna rá hya ná p'uya, bi zop'u rá Pablo'mi nne xtí mfete. Dá guehna rá hmu, xquet'a bi zop'u 'mø mi hyaxa njuani ngue rá romano. Bi nsu p'uya ngue xi dut'i.

Rá Pablo 'bäp'u ha bi 'yøtra junta yø judío.

30 Mi hyaxp'uya, nu'a rá hmu yø soldado bi ne xtá hyats'i xanho rá güenda tení 'be'a guí yapyø judío ná rá Pablo. Bi xoja yø cadena má nthat'i p'uya, bi manda ngue bi ma mapeti yø hmu yø mmäcja. Bi nja rá dajunta. Bá njecra Pablo p'uya, bi ma má'bä'mi p'u 'buhyø ja'i.

23

1 Nuna rá Pablo bi hyetyø ja'i 'bap'u ja rá junta. Bi 'yēmbuya:

—Ague n'yø'ahu, i nuu Oja ngue yø pa xpí 'yep'u, 'né asta guehya, co n'na rá hoga mmaito nná 'bai.

2 Nuna rá hmu mmäcja Ananías, bi 'ber'u 'dap'u 'bähmi rá Pablo ngue dá memba rá ne.

3 Bi 'yēnna Pablo p'uya:

—Go di ani Oja ngue hinga njuantho guí øtra ts'at'abi. ¿Ua hingni mip'u ngue guí 'yøtra ts'at'abi conforme rá ley? ¿Hanja ngue guí nuixra ley ngue gadi manda dá 'begbä má ne? —bi 'yēmbi.

4 Nu'u 'bäp'u p'uya, bi 'yēmbra Pablo:

—Guí thennbabi rá dá mmäcja Oja 'mø —bi 'yēmbi.

5 Mi dahra Pablo p'uya, bi 'yēmbi:

—Pē hindí pacä n'yø, ngue'mø guehna rá dá mmäcja ná. Porque nt'ot'i p'u ja rá Macä Libro ngue ena: "Yo guí nnømman'u'a nnøpa ts'at'abi yø ja'i", i enna hya.

6 Bi bahra Pablo p'uya, ngue 'bap'u 'da yø judío p'u ja rá junta ngue tenna nt'ec'ei ni hu ngue rá saduceo. Man'na 'bai yø judío p'uya,

nj̄ h̄u ȳo nt'ɛc'ɛj̄ ngue r̄a fariseo. R̄a Pablo p'uya, bi ts'edi bi 'yemb̄ȳo ja'j̄:

—Ague n'ȳo'ah̄u, nuḡa dr̄a fariseoḡa, r̄a ts'unt'uḡa n'na r̄a fariseo. Nu'a nn̄a ɛc'ɛj̄ḡa ya ngue b̄a ɛp'ua r̄a pa di bennate ȳo ʼnima, gue'a ga thasc̄a r̄a ḡuenda'ya.

⁷ Nu'm̄o mj̄ man̄na r̄a hya n̄a p'uya, nu'ȳo ȳo fariseo, conȳo saduceo, di njun'mahyase p'uya. Ya yo 'bui bi gohȳo ja'j̄.

⁸ Porque ȳo saduceo mman'ngue h̄indi bennate ȳo ʼnima, nj̄ xingȳo anx̄e di 'bui, nj̄ xingr̄a ndah̄i. P̄e ȳo fariseo p'uya, ḡa ɛc'ɛj̄ ya ȳo hya ya.

⁹ Bi mahra h̄mafi ḡatho ȳo ja'j̄ p'uya. Bi nangui 'da ȳo x̄annbate ngue r̄a ley, ȳo n'yoh̄u ȳo fariseo. Bi 'ȳen'u p'uya:

—Nun̄a r̄a n'yoh̄u 'bucua, h̄in tem̄a nts'o di ʼna. Nu'm̄o d̄a t'ɛmbi ngue n'na r̄a anx̄e bi zof̄o, h̄ingui ho ga cohi ngue m̄a nsuihu Oja.

¹⁰ Mathoguitho bi nsuihȳo ja'j̄ p'uya. Ya nsu'a r̄a h̄mu ȳo soldado ngue p̄ets'i d̄a x̄enȳo ja'j̄ r̄a Pablo. Bi 'bep̄ȳo soldado p'uya ngue bi zicr̄a Pablo p'u ha 'buihȳo ja'j̄, bi zixr̄u ja r̄a cuarte.

¹¹ R̄a nyohr̄a x̄ui p'uya, bi nu r̄a Pablo r̄a H̄mu Jesus, ngue bi 'ȳembj̄:

—Dam̄i hya r̄a ts'edi ague Pablo. Tengutho gūa ʼorb̄u Jerusal̄en ngue ḡa m̄a hanja m̄a hyaḡa, d̄a ngut'a r̄a hya gn̄i man'a Roma ya.

Inthoni ha di tho r̄a Pablo.

¹² Mj̄ hyaxp̄uya, bi nh̄ecahya 'da ȳo judio ngue d̄a hyo r̄a Pablo. Bi 'ȳena:

—A nuȳa, nj̄ xingr̄a hm̄e, nj̄ xingr̄a dehe ga sihu ya, ast̄a gue'm̄o d̄a nuhu bi d̄u r̄a Pablo. D̄a z̄ucju Oja 'm̄o h̄indi nja'a te di mm̄amh̄mu —d̄i n'ȳembj̄.

¹³ Pongui yote nja'j̄ ya 'da'iḡu bi m̄a ngue d̄a hyo r̄a Pablo.

¹⁴ Bi map'u 'buihȳo h̄mu ȳo mm̄ac̄ja p'uya, 'n̄ep'u 'buihȳo n'yoh̄u 'bet'o ngue ȳo judio. Bi 'ȳemb̄uya:

—Nun̄a r̄a hya xt̄a manḡahe, h̄inga nsihm̄ehe ast̄a gue'm̄o d̄a nuhe bi d̄u r̄a Pablo. Di ɛnḡahe ngue d̄a z̄ucje Oja 'm̄o h̄indi nja'a te di mm̄amh̄me.

¹⁵ A nu'ah̄u ya, co 'n̄e'u ȳo n'yoh̄u 'bet'o ngue r̄a junta, dam̄i xihm̄a r̄a h̄mu ȳo soldado ngue d̄a si n̄ixud̄i r̄a Pablo ua gui 'buihm̄u. Gui 'ȳemp'u ngue ja ts'edi man'na r̄a hya d̄a t'ann̄i. Nuḡahe p'uya, ya x̄ca ns̄ahe ngue ga hohe hante d̄a z̄ocua.

¹⁶ P̄e nu'a n'na r̄a 'be'ue r̄a Pablo p'uya, bi 'ȳode tem̄a hya nts'ann̄i. B̄i map'u ja r̄a cuarte ngue b̄a xihr̄a Pablo'a r̄a hya xi 'ȳode.

¹⁷ Nu'm̄o mj̄ xihr̄a Pablo'a te f̄ennbi, bi zonhn̄a n'na r̄a capita p'uya, bi 'ȳembj̄:

—Nun̄a r̄a ts'unt'u 'bucua, dam̄i sixr̄u 'buihm̄i h̄mu. Porque j̄ap'u n'na r̄a hya d̄a xifi.

¹⁸ Nu'a r̄a capita p'uya, bi zixr̄a ts'unt'u p'u 'buihr̄a h̄mu ȳo soldado. Bi 'ȳembj̄:

—Nun̄a r̄a Pablo of̄adi, bi zongnagui ngue d̄a sin'na'j̄ ua n̄a r̄a ts'unt'u 'bucua. Ja te nne d̄a xi'a'j̄ n̄a —bi 'ȳembr̄a h̄mu.

¹⁹ Nun̄a r̄a h̄mu ȳo soldado p'uya, bi bennb̄a r̄a 'ye r̄a ts'unt'u, bi zic̄a n'nann̄i, bi 'ȳembj̄:

—ɛTe gūi nne gui xiqui n'ȳo?

²⁰ Nun̄a r̄a ts'unt'u p'uya bi 'ȳembj̄:

—A nuȳa, nu ȳo judio, ya x̄a nh̄ecahya ya, ngue nu'm̄o d̄a xudi, da 'ya'j̄ ngue gui sixr̄u ja r̄a dajunta r̄a Pablo. Gui 'ȳenui ngue ja ts'edi man'na r̄a hya d̄a t'ann̄i 'na.

²¹ P̄e nu'j̄ 'yo gūi ɛc'ɛj̄, porque pongui yote nja'j̄ ȳo judio x̄a nz̄ann̄i ngue d̄a gorpa r̄a 'yu r̄a Pablo, d̄a hyo. 'N̄e j̄ mm̄a ngue nj̄ xingr̄a hm̄e, nj̄ xingr̄a dehe d̄a zi, ast̄a gue'm̄o d̄a nu ngue d̄a d̄u r̄a Pablo. ɛn̄a ngue d̄a z̄u Oja 'm̄o h̄indi nja'a te x̄a nz̄ann̄i 'na. A nuȳa, ya x̄a ns̄aya, ngue t̄omtho tem̄a hya gūi m̄anya.

²² Nu'a r̄a h̄mu ȳo soldado bi xihr̄a ts'unt'u ngue h̄injond̄a xifi ngue bi man'a te r̄a hya xi 'ȳode.

Bi 'bennb̄ari r̄a Pablo n̄a r̄a gobierno Félix.

²³ Nun̄a r̄a h̄mu ȳo soldado p'uya, bi zonhn̄i yoho ȳo capita. Bi 'bepi ngue di ns̄a yo ciento ȳo soldado ngue ȳo 'yogua, 'n̄e hyate ma'd̄e't'a ȳo t̄oḡue, 'n̄e yo ciento nja'j̄ ȳo nhya lansa ngue d̄a zixr̄a Pablo 'm̄o bi z̄u'i ḡato nx̄ui, d̄a menhn̄i di ma Cesarea.

²⁴ 'N̄e j̄ m̄anda ngue d̄a th̄ospabi r̄a nthuts'j̄ r̄a fan̄i d̄a hyuxr̄a Pablo. B̄i m̄anda ngue h̄inte di njapr̄a Pablo, sinoque di nd̄apra gobierno Félix.

²⁵ Bi 'yot'a n'na r̄a s̄ucua r̄a h̄mu p'uya, ngue bi gax̄ȳo soldado, bi d̄apra Félix. I ɛnna s̄ucua:

²⁶ 'Nuḡa dr̄a Claudio Lisias, d̄adi zengua'j̄ gr̄a hoga gobierno Félix.

²⁷ Di pen'na'j̄ p'u n̄a r̄a n'yoh̄u 'bucua, bi gotȳo judio, ya ja ngue xt̄a hyo. P̄e nu'm̄o m̄a pac̄a p'uya ngue r̄a romano, d̄a pennb̄abi ȳo soldado ngue b̄a yan̄i.

²⁸ D̄a ne ngue x̄ca pad̄i te gui yap̄i. D̄a six̄a p'u bi 'yot̄ȳo junta ȳo judio p'uya.

²⁹ P̄e nun̄a r̄a hya bi n̄equi, guehn̄a ja ua n̄aya. Gui yap̄i ngue'a r̄a ley ga 'yo judio. P̄e h̄imb̄i n̄equi r̄a hya ngue te xt̄i hyo, nj̄ xinḡa gue'a di s̄a ngue d̄a jot'i.

³⁰ P̄e d̄a mm̄eyaḡa p'uya, ngue nu'u ȳo judio, ya xi nh̄ecahya ngue xt̄a hyo. Jan̄angue nuȳa di pen'na'j̄ p'u n̄a r̄a n'yoh̄u na. 'N̄e x̄quet'a di xic̄a'h̄i di yap̄i ngue d̄a map'u gūi 'bui ngue d̄a xi'i te ḡa nz̄ui. H̄ont'a r̄a hya'a ya'.

³¹ Nu'u ȳo soldado p'uya, bi 'yot'e te bi m'ep̄i. Bi zixr̄a Pablo 'm̄o mj̄ nx̄ui, bi ma p'uya, j̄ nthop'u ja r̄a hn̄inj̄ Antipatris.

³² Mj̄ z̄a mj̄ n̄ecah̄i p'uya, b̄a penc'u ȳo soldado ngue ȳo 'yogua, bi zop'u ja r̄a cuarte. Go bi m̄ah̄a r̄a Pablo'a ȳo t̄oḡue.

33 Mí zømpu ja ra hnini Cesarea p'uya, bi ndäpra sœcua ra gobierno, 'ne xquet'a bi ndäpra Pablo.

34 Nu'mø mi juadi bi nu ra sœcua ra gobierno p'uya, bi 'yänni hapu ra mmengu na ra Pablo. 'Bexpi batho ngue ra mmengu p'ua ja ra häi Cilicia.

35 Bi 'yembuya:
—Ga œc'a ra hya gui mmam'mø bi zœcua'u di yap'a'i —bi 'yembj.

Nup'ua ja ra ngu na ra dast'abi Herodes, bi manda ngue ja da mäp'ua yø soldado na ra Pablo.

24

Ra Pablo bi manna hya p'ua ha 'buhra Félix.

1 Ya rá cat'a ma pa xi zønna ra Pablo p'ua Cesarea 'mø ja mi zøn'a ra hmu mmäcja Ananías, ni n'youi 'da yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío. 'Ne ni n'youi n'na ra pøngahya p'ua ja ra ts'ut'abi ni hu ngue ra Tértulo. Bi zømp'ua 'buhra gobierno ngue di yapra Pablo.

2 Mambá ts'i ra Pablo p'uya, nuna ra Tértulo bi müdi di yapra Pablo, bi 'yembra Félix:

—Ague grá gobierno, dadi ja mamñadi'ähe ngue hin tema hya, di 'bu manhogähe. Conná nguehni mfadi gä 'bammenho yø ja'i.

3 Gätho'a te gui øt'e, di 'bammenhogähe ndap'ua bi zä. Gä guehna nná ja mamñadi'ähe naya, grá ts'ut'abi Félix.

4 Pe hündi nne ga 'bet'ähe xangu ni tiempo. Dí äcähe ra mate n'na ts'äquits'u, ngue gui 'yøde te ga xi'ähe.

5 Dí tingähe n'na ra hya, ngue nuna ra n'yohu 'bucua, i 'yo ndap'ua bi zä gä rá nguñi nximhäi ngue di ts'onyo ja'i tengutho n'na ra n'u. Guehna ra 'yøt'i sui p'ua ha 'buhyo judío na, porque 'bet'o na ngue'u to øc'ei na ra mmengu Nazaret.

6 Nugähe dá benthe, dá øphe ngue bi ne xti ts'onña nija. Dí nne xcä haspahe ra güenda conná ley ngue ma nt'øc'eihe p'uya.

7 Pe nuna ra Lisias rá hmu yø soldado p'uya, rá ts'editho bi 'yøt'e ngue bi yerbü di yahe ngue bi zingähe na ra Pablo.

8 Bi xicje p'uya ngue nu'mø to nne di yap'i, dá øcua gui 'bui. Pe nuyá, dá zä ngue gui 'yänse ya. Gui pase p'uya ngue majuan'i'a te gä nná yapähe.

9 A nuyá, gätho'u yø judío n'yohu ya, 'da'igu mma ngue embj majuan'i'a te xifi.

10 Ra gobierno p'uya, bi 'yøpra ra senya ra Pablo ngue di nya. Ra Pablo p'uya bi 'yena:

—Co n'na ra pähätho ga nyangá ua gui 'bui grá ts'ut'abi. Porque di pacá ngue ya xa mma yø jeya gui nts'ut'abi ua ja ra häi di 'buhmu.

11 Nu'j dá zä gui hyaxa njuani hanja ra hya. Tobe hingui tho'a n'ne'ma yomma pa xtá magá Jerusalén ngue di thanne Oja.

12 Pe himbi thingui ngue to gadi njun'mahya'be. Ni xinga guerp'ua ja ra danija xta thingui ngue to gdi orpabi, ni xinga guerp'ua mi'da yø nija, xta thingui ngue to gdi ya'be. Ni xinga guerp'ua ja ra hnini p'uya.

13 Nuya yø n'yohu 'bucua, nu'a ra hya gui yajpagui, hindá zä ha di japi ngue di ja majuan'i'a te mma.

14 Ma ga xi'i hanja ra hya ya. Dadi njuani, hin dadi ncøni ngue di øc'ei gä Oja nuna mi øc'ei ma mboxitahe. Da gue'a ra 'da'yo hya embyø ja'i 'bucua ngue ra 'dan'yo nt'øc'ei, gue'a ra hya di tenná'a ya. Pe gä di øc'ei gä'u yø hya nt'øt'i p'ua ja ra libro ngue rá ley Oja, dá gue'u mi'da yø hya bi 'yotyø pøngahya Oja.

15 Tengutho yø nt'øc'ei yø judío, di njadá p'uya. Di øc'ei gä ngue dá 'yøt'Oja ngue di bennate yø ánima, gue'u yø hoja'i, gue'u yø ts'oc'ei, gä di bennate.

16 Janangue dadi ja ndummai ngue ga n'yo xanho, n'namhma ngue hin tema hya dá dinnagagui Oja, ni xinga guehyø ja'i dá zä dá 'yengu ngue hinga gue'a nná 'yo.

17 Mí ma njammí jeya ngue n'nanni ra nación dambí 'yo, mahøndá pengui asta Jerusalén ngue dá dá má limosna, 'ne dá ørpabi ra 'bøt'e Oja.

18 Pe nu'a ra ora'a p'uya, nu'u 'da yø judío ngue yø mmengu Asia, bi dingui ngue di 'bup'ua ja ra nija ngue nñadi nhoqui conforme ra costumbre ja ngue dá 'yøt'a n'na. Pe hingui ngup'ua di 'yohe. 'Ne himbi thingui ngue gadi yahnjhe.

19 Nuya yø n'yohu di mmangá ya, guehya ja ngue dá thocua di yajpagui, ngue'mø ja te ga nzøqui.

20 A nu'mø ngue hin'na, nuya yø n'yohu 'bucua, go dá manya ngue'mø ja tema ts'oqui bi thinnagagui 'mø ma thocá p'ua bi 'yøtra dajunta yø judío.

21 Høndá n'na zine nts'edi dá mangá p'ua ja ra junta mi 'buhya, ngue dá ena: "Nu'a nná øc'ei gä ya, ngue bá øp'ua ra pa di bennate yø ánima, gue'a ga thascá ra güenda'a ya", dá ena.

22 Nu'a ra Félix, mi zä mi 'yøhna ra hya bi manna Pablo, mambi njarbætho ra hya. Porque ra Félix ya padi xanho hanja'a ra nt'øc'ei i ja ngue ra Cristo. Bi hyuspa ra pa yø ja'i p'uya, bi 'yembj:

—Nu'mø bá øhra Lisias rá hmu yø soldado ya, ja ga pacá xanho hanja na ra hya gui mmamhma p'uya.

23 Nuna ra Félix, bi 'bepa n'na ra capita ngue di sigue dá ma m'mädi ra Pablo. Pe bi xihra capita ngue ya hindá ma nthut'i, 'ne bi xifi ngue nu'mø bi zøhyø amigo di zengua, di njapi ngue di nyau'i'u nne dá mäts'i te honi.

24 Mí ma njammí pa p'uya, mahømbi zønna Félix, ni n'youi na ra Drusila rá xisu, ra judío na ra xisu. Bi manda bá ts'i ra Pablo p'uya.

Bi japi dā mā hanja rā nt'ɛc'ɛi i ja ngue rā Jesucristo.

25 Nunā rā Pablo, bī mā hanja'a rā nho ja ngue dā n'yo rā jā'i, 'nɛ bī mā ngue jatho dā zamrā mmāi n'na. Bī mā hanja nā rā castigo dī nja m'mefa. Nunā rā hyā bī 'yøhrā Félix, bī zū. Bī 'yɛmbrā Pablo p'uya:

—Be nī mahmā. Nu'mø bi bongagā, mahønga nzon'na'i gā nyaui —bī 'yɛmbi.

26 Nunā rā Félix i tø'mi ngue xtā ngutra mɛnyu rā Pablo ngue xti thøgue. Janangue xangu yø nnidī bi zonhni ngue bī nyaui.

27 Mī gua'a nyo jeya p'uya, bi dā rā cargo mī pɛhnā rā Félix ngue rā gobierno. Bī ponnabī n'na rā n'yohu nī hu ngue rā Porcio Festo. Nunā rā Félix bī ne ngue dā nu manho yø judío, janangue bi sigue bī ma m'mäditho rā Pablo.

25

Rā Pablo bī nyaui rā Festo.

1 Nunā rā Festo p'uya, bī ma di bentrā cargo ngue dī ngobierno. Ja rā hyu patho xi bentrā cargo p'u Cesarea p'uya, ja bá nɛxp'u ngue i ma Jerusalén.

2 Mī zømp'u Jerusalén, nu'u yø hmu yø mmäcja, 'nɛ'u yø judío tate ngue t'ɛc'ɛi, bī map'u 'bøhrā Festo ngue di yapra Pablo.

3 Bi 'yāpra mate ngue dā pɛnnabī rā Pablo di 'yɛ'a Jerusalén. Nu'u yø judío di yapate p'uya, ya xī nhɛcahya ngue dā hyo rā Pablo p'u ja rā 'yu.

4 Mī dāhra Festo p'uya, bi 'yɛmbi: —Ya m'mädi p'u Cesarea nā rā Pablo. Pɛ ya hīmma ya'atho ga pengā p'u Cesarea.

5 Nu'u yø n'yohu ɛxā hā rā ts'ɛdi ngue di yapra Pablo, guī xihmā ngue gā mmäcähe Cesarea ngue mø ja rā ts'oqui rā Pablo, dā zā guī yapu.

6 Pɛ nunā rā Festo, commā manhyato mā pa, ogue n'net'a mā pa, bá m'mu'a Jerusalén. Bá pengui, bi 'yɛ'a Cesarea p'uya. Mī hyaxpaya, bī mīp'u ja rā nthuts'i hu'mø øtra ts'ut'abi. Bī mānda bá ts'i rā Pablo p'uya.

7 Nu'mø mī yat'ambo rā Pablo, bī mäs'yø judío xpī 'yɛ'a Jerusalén ngue di yapī. Xangu yø hyā ja man'u gue guī yapī, pɛ yø judío hīngui sādī ja majuanī'a te mma.

8 Mī dāhra Pablo p'uya ngue dī nyaui, bi 'yɛnā:

—Nugā hīn temā ts'oqui dī øt'e. Nī xīnga guehrā ley dā t'enguī hīndī nnu manho, nī xīnga guehrā danija, nī xīnga guehrā dast'abi Roma ngue di tīnnga mā ts'oqui.

9 Pɛ nunā rā Festo, bī ne ngue dā nu manho yø judío. Janangue bi 'yɛmbrā Pablo:

—Ua guī nne gdi ma Jerusalén, ja ganī hocā p'u nī asunto?

10 Mī dāhra Pablo p'uya, bi 'yɛmbi: —Nūua 'bøhrā ts'ut'abi bi 'yɛxra dast'abi Roma. Ja i ja ngue dā thascaguī ua rā

güenda. Nu'i guī padī xānho ngue hīn temā nts'o dī ørpā yø judío.

11 Nu'mø ngue di ja mā ts'oquigā, ogue xti nɛqui n'na rā hyā ngue nī 'yup'u ga tu, hīndī sū gā tugā. Pɛ nu'mø ngue hīn temā hyā dī nɛqui'a te guī yajpā ya 'bøcua, hīnjonda zā dī dāgui ngue ga sogā yø 'yɛyū. Man'na xānho ngue gā thocā p'u 'bøhra dast'abi Roma m'ø.

12 Nunā rā Festo, nūya yø n'yohu dī nfāxui p'u ja rā ts'ut'abi, bī nhɛcahya ngue bi zānnī te dā 'yøt'e. Bī 'yɛmbrā Pablo p'uya:

—Guī ädi guī thop'u 'bøhra dast'abi Roma. Pɛ ja gdi ma p'uya.

Rā Pablo i 'bāp'u 'bøhra ts'ut'abi Agripa.

13 Mī ma njammī pa p'uya, bī map'u Cesarea nā rā ts'ut'abi Agripa, nī n'youi rā nju Berenice, ngue bī zengua rā Festo.

14 Pɛ bá m'mup'u njammī pa p'uya, nunā rā Festo bi xihra ts'ut'abi'a rā asunto rā Pablo. Bī 'yɛmbi:

—Gosque 'bøcua n'na rā n'yohu ngue m'mäditho, bi zocua 'mø mī nts'ut'abi rā Félix.

15 Nu'mø dāmbā 'yogā p'u Jerusalén, nu'u yø hmu yø mmäcja co 'nɛ'u yø n'yohu 'bet'o ngue yø judío, bī map'u dī 'bøi. I ädi ngue dā mā mā sentencia nā rā n'yohu nā.

16 Pɛ nugā p'uya dī ɛmbi: “Nu rā dast'abi Roma hīndī costumbrā ngue to sādī sentencia'a ngue dā tho, mēnte tobe hīndī n'yunnbā hmīui rā nšuiui'a mā yapī, para ngue dā fadi ndana gue'a di dūnna hyā”.

17 Janangue nu'mø mī zøcua'u ya, hīndā 'betā rā tiempo. 'Bexque'a 'mø mī hyats'i, dā magā p'u ja rā ts'ut'abi. Dā mānda gā bá ts'i'a rā n'yohu p'uya.

18 Dī ɛngā ngue mī ja rā ts'oqui, pɛ nu'mø mī zø'u yø yapate p'uya, hīn temā ts'oqui bī nɛqui ngue'u yø hyā guī yapī.

19 Nu'a rā hyā guī nyapī, gue'u yø nt'ɛc'ɛi yø judío'a, 'nɛ'a n'na rā n'yohu bi dū nī hu ngue rā Jesús, i mmanā Pablo ngue 'bøi. Gue'a gā nzu'a ya.

20 Nugā p'uya, hīndī padī ha gda japi ga øt'a rā ts'ut'abi tengu nā rā hyā nā. Janangue dā ännā rā Pablo p'uya, ngue mø dā ne xti ma Jerusalén, ja xtābā njap'u rā ts'ut'abi nā rā hyā nā.

21 Pɛ rā Pablo p'uya, bi 'yādi ngue dā thop'u 'bøhra Augusto nunā ndast'abi p'u Roma. Dā mānda p'uya ngue bi sigue bi 'bādi, 'be dā bonngaguī ja gā pɛnhni, dī map'u 'bøhra dast'abi Roma.

22 Mī dāhra Agripa p'uya, bi 'yɛmbrā Festo:

—Xquet'a dī nne gā øcā te dā manā rā n'yohu nā.

Rā Festo bi 'yɛmbi: —'Bex hnixudī guī 'yøde te dā manya 'mø.

23 Mj hyaxpaya, nuna ra Agripa 'nehra Berenice bi yarbu ja ra cuarto bi nja ra hya. Xandongu p'u ni 'yo, tengutho 'm' di sannigo. Ni n'yohu y' hmuy' soldado, 'ne' y' n'yohu 'bet'o p'u ja ra hnini. Bi manda ra Festo p'uya ngue ba ts'i ra Pablo.

24 Bi 'yennā Festo p'uya:
—Ague grā dast'abi Agripa, gātho ya y' n'yohu 'daua xtā mpetihū ya. Xangu y' judío bi xiqui ngue hinguí nnu manho na ra n'yohu 'bucua, ngup'u Jerusalén, nguua Cesarea. Hinguí sāya y' ja'í xiqui ngue jatho da tho na ra n'yohu na.

25 Pe nugā p'uya, dí tingā ngue hin tema ts'oqui di ot'e ngue sá da tho. Nuna ra Pablo ādi ngue da thop'u 'buhra Augusto nuna ndast'abi p'u Roma. A nuyá, dí sanní ngue ga pennbabi ya.

26 Pe nja ngue nuna ra n'yohu dí nne ga pennbabi na mā hmuy' ra dast'abi, madits'u tema hya di tinnbi ngue di ja ts'edi ga pennbj. A nuyá, dá sigā ua ha guí 'buhmu ya. Mā datho go nnā sin'na'í ya grā ts'ut'abi Agripa, ngue guí juannbabi xanho ha exa hanja rá asunto. Nu'a ra hya da bōnna ne p'uya, gue'a da cuarta sacua ga pennbā ra dast'abi'a.

27 Porque nup'u nnā bengā, ena gue hinguí pōnna güenda ngue ga penhna n'na ra ofadi, 'ne hinda mep'u ja ra sacua'a ra hya guí nyapi.

26

Bi manna hya ra Pablo p'u 'buhra ts'ut'abi Agripa.

1 Nuna ra Agripa bi 'yembra Pablo:
—Da zā guí mma te guí nne guí mmanya n'yō.

Bi mudi bi nya ra Pablo p'uya, i anyō 'ye ha ga ya. Bi 'yena:

2 —I jaga mpāhā ngue da zā ga nyagā ua ha guí 'bai, grā ts'ut'abi Agripa. Dī nne ga nyangā ngue'a te gāma hya guí yajpā y'ō judío.

3 Dadi johyagā ngue guí padī gātho y'ō costumbre otyō judío, 'ne guí padī te guí njunt'í. 'Yōrcā ra mate guí 'yōde xanho na ra hya ga mmanā ya.

Bi manna Pablo te manī n'yo 'mō him manī y'ec'ei ra Cristo.

4 Nu'u mā mmjudiohe gā padī te xtā m'macā p'u Jerusalén. I fadi te xtā m'macā p'u ja ra hnini Tarso mente marā ngūegui.

5 Nuyū p'uya, i padī xanho hapū dā ngūe asta y'ō pa xpī 'yep'u. Nu'mō nne da mā, da mā ha bā njap'u dā ngūegā ngue drā fariseo. 'Nē da gue'e guí padī ngue nu'a rá nt'ec'ei y'ō fariseo, gue'a haṣts'í xandōnho'a te nt'ot'í p'u ja ra ley ga 'yo mā nt'ec'eihe'a.

6 A nuyá, guehna nnā n'yost'abigā naya, ngue dí tō'mā da 'yot'Oja'a te bi yarpabi mā mboxitahe ngue di bēnnate y'ō ánima.

7 Gātho'u 'de'mā y'ō'bai y'ō judío dī mmēni ya, i tō'mi ngue da nū dī nja'a te xā mma mā yat'í. Janangue njap'u thanne Oja ra pa ra xui. Pe nuna ra hya dí xi'i ngue nthō'mj ya grā ts'ut'abi Agripa, guehna guí yajpā y'ō judío naya.

8 ¿Hanja ngue hinguí ec'eihe ngue da 'yot'Oja ngue di bēnnate y'ō ánima?

Mam'met'o mayō nsuii ra Pablo'u mī ec'ei ra Cristo.

9 Nugā 'mō mam'met'o, dí enā ngue xanho te nmi ot'e, ngue nmi sacā y'ō ja'í mī ec'ei ra Jesús nuna ra mmēngu Nazaret.

10 Nguna ra hya xtā ot'a p'u Jerusalén. Pe gue y'ō hmuy' y'ō mmācja'u madi 'dacra nt'edi ngue dí cot'ā fadi y'ō 'y'ec'ei. Nu'mō bi hōy p'uya, 'nequi dī nnu manho te ot'e.

11 Xangu y'ō nnidi dá ungā y'ō ja'í ngue dī nnepe da hyep'u y'ō nt'ec'ei. Da guep'u n'nanni y'ō nija, ngu'a dambi ot'e. Janjuani gue jo mā xiyū ngue ra cue, ngue di sacā y'ō ja'í ec'ei ra Jesucristo, astā xtā magā n'nanni y'ō hnini ngue dí honj hapū ga tūni.

Mahombi manna Pablo te bi nup'u ja ra yu.

12 Conque gue'a nnā 'yogā 'mō mā magā Damasco'a. Gue'u y'ō hmuy' y'ō mmācja bi hacra ts'edi ngue da magā p'u.

13 Pe ague grā ts'ut'abi, nup'u ja ra 'yu, conma huxyadi dá nugā ngue bi 'yē mahets'í n'na ra nyot'í bi gogbagui co 'nē'u y'ō n'yohu nmi n'yo'be. Pe man'na xanzaqui ra nyot'í bi gogbagui ngue'a guí yotra hyadi.

14 Gā dá tãcãhe hã p'uya. Dã ode ngue nzoqui conma hya ngue ra ebreo nna ya, bi 'yēngui: “Ague Saulo. Ague Saulo. ¿Hanja ngue guí saqui? Gadī n'anse tengutho n'na ra ndani 'mō embrā hnet'í ra za mā sani”, bi 'yēngui.

15 Nugā p'uya, dí embj: “¿Te'o'i p'uya grā Hmu?” Nu'a ra Hmu p'uya bi 'yēngui: “Go guecā drā Jesús ngue emmēl guí sūqui”.

16 Mahōn'a bi 'yēngui: “Damī nangui, gā 'bã. Porque guehna dá ntheui na ngue guí 'yotra 'befi ga xi'i. Connā nguecā guí ja hmajuani y'ō ja'í'a te gā nū ya, da gue'a te guí nnu m'mefa.

17 Pe ga nyan'a'í 'mō bi zai y'ō judío. 'Nē ga pen'na'í p'u 'buhyō ja'í hingu'ō judío. Nu'mō bi zai, ga nyan'í.

18 Dī pen'na'í p'u rá m'me'u ya, ngue guí xojpa y'ō n'yomfeni y'ō ja'í. Ya hinni mantho dī n'yo mants'o, sinoque dī n'yo manho, n'namhna ngue hinni mantho da 'yo rá 'ye ra zithu. Sinoque Oja da zo rá 'ye. Nu'mō bi 'y'ec'ei gā y'ō ja'í, dī mpunnba y'ō ts'oqui, 'nē dī tocabi tengutho di tocabi y'ō ja'í ya o rá 'ye Oja”.

Bi 'yεc'εi ra Pablo'a ra hya bi sip'u ha bi nu ra nyot'i.

¹⁹ Nuna ra hya bi 'yε mahεts'i, grá ts'ut'abi Agripa, hinda festhogá na.

²⁰ Sinoque rá mudi dá xicá ra hya yø mmεngú Damasco. M'mefa p'uya, dá magá p'u Jerusalén, 'nε dá n'yogá gátho yø hai Judea ngue dá manna hya. 'Nε'u hingingyø judío dá xicá ra hya. Dá xihyø ja'i ngue dá hyep'u ra nts'o ga 'yo, di 'bátyø mmui dá 'yεc'εi Oja. Da 'yøtra nho para ngue di nεqui ngue ya bi 'bátyø mmui.

²¹ Conná nguehna ra hya naya, bi bεnnga yø judío p'u ja ra danija ngue nne xtá hyogui.

²² Pε fāxcátho Oja, hinda hecá ra hya asta guehya. Dí xicá ra hya gátho yø ja'i, di ngúε, di nnoho. Hinte man'na ma hya di xifi, hinda hont'u yø hya bi manna Moisés, gátho m'ida yø pøngahya Oja, gá bi ma te ja ngue di nja m'mefa.

²³ Bi ma ngue ra Cristo i ja ngue dá zá ra n'u, 'nε dá du. M'mefa p'uya, gue'a rá mudi di bεnngate p'u da nt'águi'a. Janangue nu'u yø judío 'nε'u hingingyø judío dá bad'i ngue majuan'i di bεnngate yø ánima.

Nuna ra Pablo, nnepe ngue da 'yεc'εi ra Cristo na ra Agripa.

²⁴ Nguna ra hya i nyanna Pablo p'u bi nya. Ra Festo p'uya, nts'edi bi 'yεmbi:

—Hantho guí loco ya Pablo. Hantho ngue hingui säya gadi xádi asta guí cohi guí loco ya —bi 'yεmbi.

²⁵ Mí dahra Pablo p'uya, bi 'yεmbi:

—Hindí locogá grá ts'ut'abi Festo. Hante gue nuna ra hya dí xi'i, guehna ra hya majuan'i na.

²⁶ 'Bucua rá ts'ut'abi Agripa ya. Nuna i padí xanho ya yø hya dí mmangá na. Janangue di ha ra ts'edi dí mmangá ra hya ua haru 'bui. Porque dadi seguragá ngue 'nεhna padí xanho ya yø hya dí mmangá na. Nuna ra hya dí mmangá ya, hinga nt'agui'ho bi nja na.

²⁷ Ague grá ts'ut'abi Agripa, zuanguí guí εc'εi'u yø hya bi man'yø pøngahya Oja? Nugá dí padí ngue guí εc'εi.

²⁸ Mí dahra Agripa p'uya, bi 'yεmbra Pablo:

—Hantho guí ena zits'utho dí honi ngue ga εc'εigá ra Jesús guí mmanya.

²⁹ Ra Pablo p'uya bi 'yεmbi:

—Gue'mø gue ts'utho guí honi, gue'mø gue hin'na, pε da ne Oja ngue hinga hon'atho'i guí 'yεc'εi, sinoque di nne ngue 'nεhya 'bucua øde te dí mma, gá dá 'yεc'εi ra hya tengutho nná εc'εigá. Pε hindí nne ngue nu'mø bi 'yεc'εi yø ja'i ra Jesús, dá ma nthut'i conyø cadena tengutho di thocá —bi 'yεnna Pablo.

³⁰ Mí manna Pablo na ra hya na p'uya, bi nangra Agripa 'nεhra Festo cona Berenice. Gátho m'ida yø ja'i m' hup'u bi nangui.

³¹ Bi ma n'nanni p'uya, di n'yanni ha di nja na ra hya mmanna Pablo. Di n'yεmbuya:

—Nuna ra n'yohu na, hin temá ts'oqui xa 'yø'te ngue dá t'εmbi dá tho, ni xinga gue'a ngue di sá di n'ofadi.

³² Mí dahra Agripa p'uya, bi 'yεmbra Festo:

—I sä dá ma mathøgue na ra n'yohu na, ngue'mø hindí adi dá thop'u 'bakra dast'abi Roma.

27

Bi 'benhna Pablo, i ma Roma ja ra hai Italia.

¹ Mí zá bi ts'anni ngue dá 'benngähe p'uya, gdá mähme p'u ja ra hai Italia. Nuna ra Pablo, dá guehmi'da yø ofadi, bi ndäpa n'na ra capita ni hu ngue ra Julio ngue dá zits'i. Nuna ra Julio, yø n'yohu'u yø federal ni hu ngue ra Augusto.

² Dá ohe ra barco bi nεxp'u ja ra hñini Adramitio, i mpa p'u ja ra nnenga jathe ngue ra hai Asia. 'Da dá mächähe ra Aristarco nuna ra mmεngu Tesalónica ja ra hai Macedonia.

³ Mí hyaxp'uya, dá sōngähe p'u ja ra hñini Sidón. Nuna ra Julio, emmei di n'yørpau masu ra Pablo na. Janangue bi unna nt'εdi bi ma bá nu yø amigo p'u ja ra hñini bi zōni. Nu'u yø amigo ra Pablo bi 'yørpabi masu, bi mäts'i.

⁴ Ma pøngähe p'u ja ra hñini Sidón, daní nthocähe p'u ja ra hai Chipre nuna ja mbo ra jathe. Pε ngahá i go 'mø ma thocähe p'u ha ja na.

⁵ Dá 'dangähe ra jathe, daní mpächähe p'u ja ra nnenga jathe ngue ra hai Cilicia 'nεhra hai Panfilia. Dá sōngähe p'u ja ra hñini Mira, gue'a n'na ra danihni jap'u ja ra hai Licia'a.

⁶ Nuna ra capita p'uya, ja bi dīmp'u n'na ra barco bí nεxp'u ja ra hñini Alejandría, maní map'u ja ra hai Italia. Ja dá ogähe p'u ra barco p'uya ngue dá thohme p'u nná mähme.

⁷ Bi ma njammí pa ngue njanate ga 'yo ra barco. Xandøn hennitho ha dá thocähe p'u ja ra jathe handra hñini Gnido. Pε comma tobe di coscahe ra ndäh'i p'uya, daní nthocähe p'u handra hai Salmón. Dá nthets'ähe ra hai ja made ra jathe ni hu ngue ra Creta p'uya.

⁸ Xandøn hennitho ha dá thogähe p'u ja rá nnengui'a ra hai'a. Sär'mø ma sōngähe p'u ja n'na ra xequi säya yø barco ni hu ngue ra Buenos Puertos. Ya xma nguerpátho ja ra hñini Lasea.

⁹ Pε ya xangu yø pa xi m'mε p'uya. Ya nts'utho ngue to di n'yop'u ja ra jathe, porque ya tihí bá cuatyø pa ngue ra se'ye. Ra Pablo p'uya, tobe ximhma'u to di 'yonna barco,

10 bi 'yεmbi:
 —Ague n'yø'ahñ, εñā gue nts'utho gā thohmñ ya. Porque dī m'mehra barco 'ne dī m'mehyø 'beni, astā 'neçjñ gā tuññ —bi 'yεmbi.

11 Pε hĩmbi 'yøp̄atho maşu rā capita'a te mmāñ Pablo, sinoque go bi 'yεç'εitho te mmāñ'a to di 'yonñā barco, 'ne'ā rā mmādi ngue rā barco.

12 Dī n'yεmbi ngue nu'a rā ts'āya rā barco jap'u bi uĩts'i, ĩngui ho ngue ja dā thop'u rā se'ye. 'Da'igu bi mamp'uya ngue bi thogu. Dī n'yεmbi ngue xamhmatho dā zā dā zømp'u ja rā hnĩni Fenice ngue ja xta thop'u rā se'ye. Gue'a n'na rā ts'āya yø barco jap'u ja rā hāi Creta'a. Iεt'inde rā dehe rā hāi, nĩ nja rā hāi norte 'ne nĩ nja rā hāi sur.

Bi nangrā ndate ndahĩ p'u ja rā jathe.

13 Bi mēdi bi n'yo rā huinnā ndahĩ nĩ 'yε'a sur. Bi 'yεmp'uya ngue dā zā dā thogu. Dā thocāhe p'uya, dā tēnhne rā nnengā jathe ngue rā hāi Creta.

14 Hĩmmā ya'atho p'uya, bi nthēui n'na rā ndōnthi rā barco. Gui ĩutyø ja'ĩ nā rā ndahĩ ngue rā Noreste.

15 Bi gatrā barco rā ndahĩ p'uya, ya ĩngui hāt'i dā hyεgui. Dā thøjpahe rā 'yu ngue bi nōnnbaya.

16 Danĩ nthogāhe p'u ja rā xatha n'na rā zit'u hāi ja mādē rā jathe, nĩ ĩu ngue rā Claudia. Ya ĩĩnts'ε ĩĩĩsu 'yo rā ndahĩ'a rā xequi'a. Dā ne dā cat'āhe mbo rā dābarco n'na rā t'ubarco mambā gat'i, pε xanħēnniitho i yat'ambo.

17 Nu'mø mā cat'āhe mbo'a p'uya, bi 'bānnabĩ yø nthahĩ rā dābarco p'uya ngue ts'upĩ dī nxahyø xithe. I su ngue xtanĩ mpa p'u ja yø 'bomudehe nĩ ĩu ngue rā Sirte. Janangue bi gajpabi rā ũlu nu'a εññā ndahĩ p'uya. Bi japi ngue bi nōnhñā ndahĩ rā barco.

18 Mĩ hyaxp̄aya, tobe nts'edi 'yodra ndahĩ. Bi thørbu ja rā jathe yø 'beni rā barco p'uya.

19 Rā ĩyū pa p'uya, dā høt'āhe p'u ja rā jathe yø cosa mĩ ja mbo rā barco.

20 Bi ma njammĩ pa ngue ĩñdā nuhe rā ĩyū, nĩ xingyø sø xcā nuhe ngue rā xui. Hōndrā ndate ndahĩ fεxçāhe. Ya dī εñā ngue ĩñxçā ponje.

21 Bi ma njammĩ pa ngue ĩñdā nsihmεhe. Bi m'mā inde rā Pablo p'uya, bi 'yεmbyø ja'ĩ:

—Ague n'yø'ahñ, nu'mø xqui 'yøp̄ahñ maşu'a rā ĩyū dā māñgā ngue ĩñ xcabā pømhñ p'u Creta, ĩñxtĩ nts'onñā barco ja ua 'mø, 'ne ĩñxtĩ m'mehyø 'beni 'mø.

22 Pε nuyá, 'yo tu nĩ mmũññ ya. ĩñjondā dū, ĩñdā hōndrā barco dī m'mēdi.

23 Porque dī ogā rā 'ye Oja, 'ne dī ørpa rā 'befi. Xtā nugā n'na rā anxe 'mø mānxui ngue rā m'mēnhñ Oja.

24 Xā 'yεngā rā anxe: “Yo guĩ sū ague Pablo. Jathe guĩ sømp'u 'bāhrā dast'abi

Roma. Connā ngue'e dā yan'Oja ya yø ja'ĩ guĩ n'youi ua ja rā barco ngue ĩñdā dū”, xā 'yεngui.

25 Janangue nuyā n'yø'ahñ, 'yo di tu nĩ mmũññ ya, porque nugā dādi seguragā ngue nu'a rā ĩyū xicā rā anxe Oja, dī nja'a.

26 Pε nuyá, jathe ngue gā thēññ n'na rā hāi ja mādē rā jathe ya.

27 Mĩ dāhrā nde'a rā 'de'mā goho mā pa p'uya, dā thocāhe p'u ja rā jathe nĩ ĩu ngue rā Adria. Nĩ 'yenje ua, nĩ 'yenje nñ rā ndahĩ. Nu'mø mĩ zo mādē rā xui p'uya, nu'u di 'yonñā barco bi mmēya ngue ya nĩ ma dī nthēui rā hāi.

28 Bi 'yeni ĩangu ganħē rā dehe p'uya, 'dāte mā'de'mā 'dato metro bi zūdi. Dā n'yogāhe mĩts'u p'uya, māhømbi 'yeni ĩangu ganħē rā dehe. Ya māmi 'dāte māyoto metrotho bi zūdi.

29 Dī sūhe p'uya, ngue dī nthēui rā barco yø do ja mbo rā jathe. Bi 'yemmĩ goho yø xone t'εgui p'u ja rā xatha rā barco p'uya ngue bi zammĩ. Dī xōnhne ngue dā ĩyats'i.

30 Nu'u mādi 'yonñā barco p'uya, bi zāññi ngue xtā 'dagui. Bi ca'mrā t'ubarco p'u ja rā ya rā dābarco. I ĩātyø ja'ĩ, εmbi ngue dā 'yemmĩ mĩ'da yø xone t'εgui p'u ja rā ya rā barco ngue dā zammĩ xanħo.

31 Pε rā Pablo bi 'yεmbrā capita co 'ne'u yø soldado:

—Nu'mø ngue ĩñdĩ m'mēcua ja rā barco yñ yø n'yohñ di 'yonñā barco, ĩngui ponjñ 'mø —bi 'yεmbi.

32 Nu'u yø soldado p'uya, bi ĩyεjpa yø nthahĩ māñi nzhħrā t'ubarco, bi ĩyørbu ja rā jathe.

33 Mĩ necahāi p'uya, bi xihyø ja'ĩ rā Pablo ngue gā dī nsihmε. Bi 'yεmbi:

—Ya rā 'de'mā goho mā pa ya ngue ĩñjongui sħmε, 'ne ĩñjongui āhā.

34 Dī ācā rā mātē ya ngue guĩ nsihmεññ, n'namħmā guĩ ĩyāññ rā ts'edi. Ya ĩñjondā dū ya, nĩ xingā n'na nĩ xtaħñ dī m'mēdi.

35 Mĩ māññā Pablo nā rā ĩyū nā p'uya, bi macrā 'yε ngue bi ĩyacrā ĩmε. Yø ĩmĩ yø dā yø ja'ĩ p'u bi ja māmmādi Oja. Bi xεj̄p̄aya ngue bi mēdi bi nsihmε.

36 M'mēfa p'uya, gā bi ĩyū yø mmũ yø ja'ĩ. Janangue bi nsihmε.

37 Nu'a gangu'u mĩ op'u ja rā barco p'uya, mĩ ĩuadi commā yo ciento 'ne ĩyāte mā'de'mā 'dato mā'yohñ.

38 Mĩ ĩuāte rā ts'ĩhmε yø ja'ĩ p'uya, bi ĩyøtrā trigo p'u ja rā jathe, ĩ nnepe ngue ĩñdĩ ĩyū rā barco.

Ya bi thunt'a mbonthe rā barco.

39 Nu'mø mĩ ĩyats'i xanħo p'uya, nu'u mādi 'yonñā barco ĩngui padĩ temā hāi ĩñdĩ. Mĩ ĩyāñdā n'na rā 'yethe ngue gā rā 'bomudehe p'uya. Bi zāññi ngue ja xti çarpñ rā barco.

40 Bi hɛjɛpabɪ yø nthahɪ mambi the yø xone t'ɛgui p'uya, bi zop'u ja rã jathe'u. Bi 'yannbã rã palanca gã 'yo rã barco p'uya. Bi gaspabɪ rã ulu p'u ja rã za 'bãp'u ja rá ya rã barco, i nnepe ngue dá nònnhã ndahɪ. Rã barco p'uya, bi guarbã ja rã nenthe.

41 I mpa p'u dɪ nthɛ yø ts'ɛdi yø dehe p'uya. Bɪ ndãp'u ja yø 'bomudehe rã barco, ya hɪnguɪ sã di 'yanɪ. Bi 'uahrá xutha rã barco p'uya ngue ɛmmɛɪ tònhyø funthe.

42 Yø soldado p'uya bɪ ne xtã hyo yø ofãdi, porque supɪ xtɪ nxaha ngue dá 'dagui.

43 Pɛ nuna rã capita bɪ nepe ngue dá bongra Pablo, hɪmbɪ japyø soldado xtã hyo yø ofãdi. Sinoque bi 'bɛpyø ja'ɪ ngue nu'u pahra nxaha, dɪ nhyørbu ja rã dehe, dá zøn'a nenthe.

44 Nu'u hɪnguɪ pahra nxaha p'uya, dá guxyø xɛcã xithe jap'u ja rã barco ngue di 'yoxmã xøts'e rã dehe, ogue te man'na macosa jap'u ja rã barco, dá hyats'i ngue dɪ nxaha, dá zøn'a nenthe. Gue'a bɪ nja'a p'uya, ya hɪnjombɪ dɪ.

28

Rã Pablo ya 'bup'u ja rã t'uhãi ja mbo rã jathe nɪ hu ngue rã Malta.

1 Nu'mø gã mã sɔngãhe nenthe p'uya, dá mmɛyahe ngue nu'a rã häi dá nthɛhe nɪ hu ngue rã Malta.

2 Mɪ sɛ'u yø pa'u, ngue marã 'ye. Pɛ nu'u yø mmɛngu p'u ja rã häi dá sòmhmɛ bi 'yørcãhe masu, bi 'yu'a n'na rã sibi ngue dɪ nhatyø ja'ɪ. Bi xicɛ p'uya ngue gã cuat'i gã nhathe.

3 Bɪ ma rã Pablo ngue bɪ honna 'yonza. Mɪ 'yøts'a sibi rã rã mambã gu p'uya. Bã hsã'a n'na rã c'ɛya ngue sɪ rã pa. Bi zaprã 'yɛ.

4 Nu'mø mɪ nu yø mmɛngu p'u ngue dɪ nts'unna c'ɛya p'u ja rã 'yɛ rã Pablo, dɪ n'yɛmbɪ n'na ngu n'na:

—Nuna rã n'yohu 'bucua, rá nzegui rã hyote nã. Ya xpã mbongbu ja rã jathe ya, pɛ di castiga Oja ngue nnepe dá dɪ.

5 Bi huacrã c'ɛya p'u ja rã sibi nã rã Pablo p'uya. Pɛ hɪnte bi ja rá 'yɛ.

6 Gãtho yø ja'ɪ p'uya, tømɪ ngue xtã nnenna 'yɛ rã Pablo, ogue n'na ts'uquits'utho xtã ndãgui ngue dá dɪ. Tømɪ, tøm'yø ja'ɪ ngue te dá ja rã Pablo. Pɛ bɪ nu p'uya ngue hɪnte dɪ jatho. Bi 'bãtyø n'yomfɛnɪ yø ja'ɪ p'uya, bi 'yɛmbɪ ngue n'na rã dahmu nã rã Pablo.

7 Nup'u dá n'uspigãhe p'uya, ja orbãtho yø häi n'na rã n'yohu nɪ hu ngue rã Publio. Gue'a dɪ manda p'u ja rã t'uhãi dá sɔngãhe'a. Nhyu pa bi ja mmãnsuje, bi 'dacɛ rã ts'ãya.

8 Nu'a rá papã rã Publio p'uya, mɪ oxpũ ja rá t'ots'i ngue madɪ hyɛnnɪ. Mɪ hɛmbra pa, 'nɛ rã 'bɪcɪ. Bɪ ma rã Pablo ngue bá nu p'uya. Bɪ marpabɪ Oja, bi japyø 'yɛ p'u ja rá do'yo rã dãrquɛhɪ. Bi zã p'uya.

9 Mɪ 'yøhyø ja'ɪ'a te bɪ nja p'uya, nu'u yø dãrquɛhɪ ngue yø mmɛngu p'u, bá ɛhɛ ngue bi hmarpabɪ Oja, 'nɛ bi zã ha hɛmbɪ.

10 Nuya yø ja'ɪ ya, bɪ nu manhoje. M'mɛfa p'uya, nu'mø mã ohe rã barco ngue dá mãhme, bi 'dacɛ te gã homhme p'u ja rã 'yu.

Bi zøn'a Roma rã Pablo.

11 Mɪ gua'a nhyushnã dá m'mãhme p'u ja rã t'uhãi ja mbo rã jathe, mɪ jap'u n'na rã barco mɪ tømɪ ngue dá thohrã sɛ'ye, gue'a dá ohe'a p'uya. Bɪ nɛxpũ ja rã hnɪnɪ Alejandria nã rã barco. Nu'a nnøpã senya rã barco p'uya, gue'a n'na rã cuate dahmu nɪ hu ngue rã Cãstor, man'na p'uya nɪ hu ngue rã Pólux.

12 Dã sɔngãhe p'u ja rã hnɪnɪ Siracusa p'uya. Ja dá m'mãhme p'u nhyu pa.

13 Mã mãhme p'u ja rã tɛnthohe rã nnenga jathe, dá sòmhmɛ p'u ja rã hɪnɪ Regio. Mɪ hyaxpũya, bɪ n'yo rã ndahɪ nɪ 'yɛ'a sur. Rã yo pa p'uya, dá sɔngãhe p'u ja rã hnɪnɪ Puteoli.

14 Ja dá tɪngãhe p'u yø 'yɛc'ɛɪ p'uya. Bi xicɛ ngue dá m'mãhme p'u nyoto mã pa. M'mɛfa p'uya, dá mãhme Roma.

15 Nu'u yø 'yɛc'ɛɪ bɪ 'bup'u Roma, mɪ zã mɪ 'yøde ngue darã mpãcãhe p'u, bá ɛ'u p'uya ngue dá c'athe p'u ja rã hnɪnɪ Tres Tabernas. Mɪ da p'uya bi thogui ngue bá thacɛ p'u ja rã hnɪnɪ Foro de Apio. Nu'mø mã nthɛgãhe'u bá thacɛ p'uya, bi ja mammadɪ Oja rã Pablo, 'nɛ bi hyã rã ts'ɛdi ngue bɪ nu yø mmɪ'yɛc'ɛɪui.

16 Nu'mø mã sɔngãhe Roma p'uya, nuna rã capita nmɪ n'yogãhe, bi dãpyø ofãdi nã rá mmɪhmũui. Pɛ rã Pablo bɪ njapi ngue bɪ m'mu'a n'nannɪ, hõnda n'na rã soldado bɪ mãdi.

Rã Pablo bɪ mambrã hyã Oja p'u Roma.

17 Rã hyu patho xtã sɔngãhe Roma p'uya, bi zonhnã Pablo ya yø n'yohu dɪ manda p'u ja yø nɪja dɪ mpɛti yø judío, ngue bɪ nyauɪ. Bi 'yɛmbɪ:

—Ague n'yø'ahu, hɪn temã nts'o dá øt'ã ngue'a te ga nzacã yø judío. Nɪ xɪnga gue'u yø costumbre mã mboxitahu dɪ tɪnnngaguɪ n'na rã hyã ngue gdi nnømman'u. Pɛ madague'a, bi jocã p'u Jerusalen, bɪ ma mã dãgã p'u 'bũhyø mmɛngu Roma.

18 Pɛ commã ngue hɪn temã hyã bi dɪnnngaguɪ ya bi 'yørcã rã nt'ännɪ, janangue bɪ ne xtɪ thøggauɪ. Porque hɪn temã hyã bɪ nɛquɪ ngue dá t'ɛmbɪ nɪ 'yup'u ga tɪ.

19 Pɛ hɪmbɪ ne yø judío ngue xti thøggauɪ. Dã guecã p'uya, dá ädi ngue dá thocã ua Roma 'bũhra dast'abi, ngue dá 'yørcaguɪ rã ts'ut'abi, madague'a hɪnguɪ ja te rãngue'a guɪ yajpã yø judío.

20 Janangue guehna rã hyã dá zon'nahũ nãya, ngue ga nyahu. Porque jatho ngue gã mmangã hanja nã rã hyã tøm'yø judío

ngue di nja. Nuna ra hya naya, guehna ga nthut'igä conyø cadena naya.

²¹ Mî dahyø judío p'uya, bi 'yembî:

—Hîñ tema sœcua di sœcua ngue di 'yε'a Judea ngue nmayap'i. Nî xinga gue'u ma mmjudiohœ di sœcua dadi yap'a'i, ogue di nnœmmän'u'i.

²² Nu'a ra hya guí mbeni guí mmanya, di nne ga œcähe hague rá nja'a. Porque di paçähe ngue ndap'u bi zä hnœmmän'u na ra 'da'yo nt'εc'εi na —bi 'yembî.

²³ Janangue bi hyuspabi tema pa di mpeti p'uya. Pε xandœngu yø ja'i bi mpeti p'u säya ra Pablo 'mø mî zœnna pa. Bi da'mra hya ra Pablo 'mø mixudi, astä gue'mø mî dähra nde. I xihyø ja'i ha di njap'u di zo rá 'yε Oja. I nnepyø judío ngue nu'mø bi ðinyø mmui'a te mmanä ley bi 'yotra Moisés, 'nε'a te bi 'yotyø pœngahya Oja, ya da 'yεc'εi ra Jesús.

²⁴ Bi nu manho 'da yø judío te bi manna Pablo. Mî'da p'uya, hingui εc'εi te xifi.

²⁵ Pε comma ngue hinga 'da'igu mmamp'uya, bi müdi bi bœnyø ja'i ngue bi ma. Ra Pablo p'uya bi 'yembî:

—Majuani na ra hya bi manna Espiritu Santo 'mø mî bœnba ra hya bi manna pœngahya Isaías, ngue bi xihma mboxitahœ, bi 'yembî:

²⁶ “Nî ma ya, bá xihyø judío na ra hya jaua, gui 'yembî: Da 'yøhyø ja'i hanja ra hya ja ua, pε hinda ðinyø mmui hanja ra hya da 'yøde. Nu te da nu yø ja'i, hinda ðinyø mmui yø ja'i hanja'a te da nu.

²⁷ Porque nuya yø ja'i ya, i njot'i yø n'yomfeni. Æntho xa ngotyø gu ngue hingui nne da 'yøhra hya. Æntho xa ts'antyø dá ngue hingui nne da hyε'ta te ja ngue da hyε'ti. Porque hingui nne da ðinyø mmui hanja ra hya, 'nε hingui nne di 'bätyø mmui ngue da 'yεc'εigui, n'namhma ngue ga pœnnbabi yø ts'oqui”, εn'Oja.

²⁸ A nuyá, dami pahma ya ngue nuna ra hya bá pœn'Oja ngue di mpøhyø ja'i, di 'bœnba rá m'mahyø ja'i hingyø judío naya. Nu'u p'uya da 'yø'mø bi sifi.

²⁹ Mî manna Pablo na p'uya, bi ma yø judío, pε di nju'mahyase p'u ni ma.

³⁰ Nuna ra Pablo, nyo jeya bi m'map'u ja ra ngu bi hmihî. Pε gä di unna ts'äya'u yø ja'i bádi zengua p'u 'bui.

³¹ Bi hya ra ts'edi xihyø ja'i ha di njap'u di zo rá 'yε Oja. Bi xänba yø ja'i ha exa nja na ra hya ngue ra Hmu Jesucristo. Pε hijnondi hejpi.

Romanos Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mennba yø 'yɛc'ɛi Roma.

1 Nugä drä Pablo, rá mæfigä rá Jesucristo. Nunä Oja bi 'yɛxqui ngue drä representantegä rá Jesucristo. Bi huannagui Oja ngue ga mmambrá hoga 'da'yo hya.

2 Ya mandønjam'mø tho bi 'yorpü ja rá Maca Libro yø pøngahya Oja ngue da 'yɛhra pa di nja ya yø hya n'youi na rá hoga 'da'yo hya.

3 Nunä rá hoga 'da'yo hya na, i mma hanja na má Hmühu Jesucristo rá Ts'ant'ü Oja. I mma ngue bi nja'i, 'nɛ quehna rá mbom'meto rá dast'ü Oja.

4 Pɛ nü'a rá maca te rá Jesucristo, di nɛqui xanho ngue hinga ra'itho, porque bi bennate 'mø mü dü. Janangue nts'edithe di nɛqui ngue rá Ts'ant'ü Oja.

5 Ra Jesucristo bi 'yøtra mate bi 'dacrä 'befi ngue rá representantegui. I neque ngue ndap'ü bi zä yø häi, ga xicä rá hoga 'da'yo hya yø ja'i, 'nɛ da 'yɛc'ɛi. Da 'yøtyø ja'i'a ra hya ga xifi. Co nunä rá hya na, yø ja'i da 'yɛspabi rá Jesucristo.

6 A nuya yø ja'i bi zon'na Oja ngue bi 'yɛc'ɛi rá Jesucristo, xquet'a nzon'nahü Oja ngue gui 'yɛc'ɛihü rá Jesucristo ya.

7 Dadi zengua'ahü, ague gyø mmɛngühu Roma. Bi ma'ahü Oja, gue'a i zon'nahü'a ngue gui sohu rá 'yɛ. Di nnegä ngue nunä Oja má Papáhu co 'nɛhna má Hmühu Jesucristo di jap'ahü 'nɛ da hyut'a ni mmüihü.

8 A nuyá, ngue di ɛc'ɛi rá Jesucristo, ya dá zä ga mmat'Oja. Nü'mø di mmat'Oja, dadi ja mammaði Oja connä ngue'ahü. Porque dadi johya ngue nunä ni nt'ɛc'ɛihü i ja, ya i hma ndap'ü bi zä.

9 A nugä, di hahma mmüi ngue di ørpabi rá 'befi Oja. Di mmangä rá hoga 'da'yo hya ngue hanja rá Ts'ant'ü Oja. Pɛ pa Oja ngue nü'mø di mmat'Oja, zant'a dadi tet'ahü p'ü di mmat'Oja.

10 Nugä, ɛmmei di äpra mate Oja xamhmatho ngue Oja da nü ha di japi ngue dá zä ga mmagä p'ü gui 'buhmu.

11 Porque di nne ga mmagä p'ü ga ma nü'ahü. Gue'a di zä ga o'ahün'yü xanho hanja Oja'a, n'namhma ngue man'na gui hyahü rá ts'edi.

12 Di nnegä ngue nunä má nt'ɛc'ɛihü i ja, man'na ga nhyathü rá ts'edi n'na ngu n'naju.

13 Ague má zi cü'ahü, di nne gui pahmu ngue ya xangu yø nniði xtá sänni ga ma nü'ahü. Pɛ asta guehya hinguí sá ga mmap'ü. Nü'a nna ne ga mmagä p'ü, di nne ga japä

mü'da yø ja'i ngue da 'yɛc'ɛi rá Jesucristo tengutho di ørpabi yø ja'i 'bai ndap'ü bi zä.

14 A nugä 'yo má güenda ngue ga xihra hoga 'da'yo hya gátho yø ja'i. Ga xihra hya yø basücuä, ga xihra hya ü hinguø basücuä.

15 Janangue nugä, nü'ü ni mmɛngühu 'bøp'ü ja rá hnini Roma, janjuani ngue di nne ga xicä rá hoga 'da'yo hya'ü.

16 Nugä hindi pɛs'ma sä ngue ga mmangä na rá hoga 'da'yo hya. Porque nunä rá hya na, n'youi rá ts'edi Oja para ngue di nyani gátho yø ja'i da 'yɛc'ɛi rá hya. Hinga høndyø judio di nyanyø te, sinoque xquet'a 'nɛ'ü hinguø judio di nyanyø te 'mø da 'yɛc'ɛi rá hya.

17 Nunä rá hoga 'da'yo hya na, ja timp'ü má mmüihü ngue Oja di hojpa rá ts'oqui rá ja'i, høntho da 'yɛc'ɛi rá Jesucristo n'na. Nguna ra hya mmamp'ü ja rá Maca Libro ngue ɛna: "Nü to da 'yɛc'ɛi Oja, gue'a rá ja'i di hojpati rá ts'oqui'a 'nɛ di unna 'da'yo te rá ja'i".

18 Ya di nünuhu ngue nunä Oja bi 'buh mahɛts'i, rá nüssutho rá castigo dá japyø ja'i ngue yø ts'oc'ɛi. Porque nuya yø ja'i ya, nunä te rá nts'o øt'e, hindi japi dá fahna rá hya majuani.

19 I jahmä há rá nja nguøp'ü di fadi ngue 'buh Oja. Porque nunä Oja i uði hanja ngue 'bui.

20 A nuyá, nunä Oja na, hünjongui nnu na, pɛ nü te bi hoqui, gä di nünuhu. Ja di nɛqui p'ü ngue 'buh Oja. Mi zä mü nja rá ximhäi, ya bi nɛqui ngue 'buh Oja, 'nɛ ja rá ts'edi para zantho. Ya hinguí sãp'ü da 'yɛnyø ja'i ngue hinguí padi ngue 'buh Oja.

21 Madague'a pahyø ja'i ngue 'buh Oja, pɛ hinguí ɛspi ngue da 'yɛmbi gue'a Oja'a. Ni xindi ja mammaði. Nü'a te gäma hya ngue yø hyase yø ja'i, gä hinte di müui. Gue'a corpabi yø n'yomfɛni'a.

22 Yø ja'i ɛna ngue ja yø mfadi, pɛ nü te øt'e, gue'a gü nɛqui ngue hunte padi.

23 Porque yø ja'i hinguí ɛspabi na Oja maguesɛ hünjam'mø da dü. Guego ɛspabi'ü yø dahmu ja yø hmü tengutho rá ja'i nunä dá thotho. Bi hocyø dahmu ngue yø ts'int'sü, bi hocyø dahmu ngue yø c'ɛya, bi hocyø dahmu ngue yø zü'ɛ ja goho yø gua, ɛmbi ngue gue'ü Oja'ü.

24 Ngue nguna bi 'yøtyø ja'i, nunä Oja ya bi hyɛp'ü, bi unna 'yü yø ja'i ngue da 'yøt'a te ra nts'o so yø mmüi. A nü yø ja'i p'üya, rá 'bɛ'isátho te di n'yørpe n'na ngu n'na.

25 Guehya yø ja'i hümbi ne da 'yɛc'ɛi na rá hya majuani para ngue dá badi hanja Oja. Sinoque nü'a rá fehni, gue'a ɛc'ɛi'a. Pɛ yø ja'i hinguí thanne Oja, nunä bi hoqui te gäma cosa i ja. Sinoque gue'ü yø cosa

bi hoc'a Oja thanne yø ja'i. 'Nε gue'u nnu mansu'u. Conque nuna majuanj ngue Oja p'uya, hont'a ni 'yup'u ngue da ma nthanne para zantho'a. Da ngut'atho.

²⁶ Janangue nuna Oja, di unna 'yu yø ja'i ngue da 'yot'a te yø 'be'isä ga 'yo. Nu yø xisu hingui nne di nthati ngue di m'mahyø ndø, sinoque yø mmixisuu'i di n'unj ngue di 'bespabi yø sä.

²⁷ Xquet'a njarbatho yø n'yohu p'uya, hingui nne ngue di nthati ngue di m'mahyø xisu. Sinoque di n'unj ngue yø mmim'yohau'i di 'berpabi yø sä. Pe nu'a ra nts'o ga 'yo ya yø ja'i ya, ya ja ra njut'i'a te ø't'e, ngue ga ra m'medi ga 'yo.

²⁸ A nu yø ja'i hingui nne da badi hanja Oja, janangue nuna Oja bi hyep'u, bi unna 'yu yø ja'i da 'yot'a te ra nts'o so yø mmai ngue hijnj 'yup'u da 'yot'e.

²⁹ Ya xa bennba yø mmaj yø ja'i'a ra nts'o ga 'yo. A nu yø ja'i, yø 'yots'om'mäi, yø ts'oc'ei, man'na ni netho ngue di xandi te pets'i, yø zeya, yø hyote, yø nequisai, yø hyäte, yø mambethani.

³⁰ En'a häi yø mmic'eiui p'u ha ya. 'Nε nnu man'u Oja, hijnjongui su, yø dennate, di 'yets'i ha ya, honi ha di zä da 'yotra nts'o. Hingui εc'ei rá papá ogue rá mamá 'mø nzofu.

³¹ Ma 'bedi yø mmaj. Nu te mma ngue da 'yot'e, hingui ø't'e. Hijn'yu yø yemmaj, 'nε hndi punnbabi yø mmic'eiui. Hijn'yu yø huçate.

³² Nuya yø ja'i øtya yø hya ja ua, padi xanho ngue mman'Oja ngue da japra castigo ya yø ja'i øtra ts'oqui. Pe yø ja'i ena man'na di sigue ni 'yotho ra ts'oqui. Nu'mø nnu ngue xants'o te øtyø mmic'eiui, asta di johya.

2

¹ Nu to gä haspa ra güenda te ga 'yo rá mmic'eiui, embj ngue da ma ra castigo ngue ra ts'oqui ø't'e, pe nuna ra ja'i haxra güenda, guehna di jase p'u da ma ra castigo na, porque xquet'a ja rá ts'oqui.

² Dí pahmu njuanj ngue nuna Oja, go ni 'yup'u da hyaspa ra güenda'a te gä ra nts'o øtyø ja'i na.

³ Nu to gätho mma ngue da ma ra castigo rá mmic'eiui ngue xants'o te ø't'e, 'nε xquet'a njase p'u ngue xants'o te ø't'e, xquet'a 'nεhya hndj mpommi ra castigo ya.

⁴ ¿Ua hndj unna güenda na ra ja'i na, ngue hanja ngue nuna Oja, hinga 'bexque'a di japra castigo ra ja'i 'mø xants'o te ø't'e? Ra ja'i i jonnbabi rá mate Oja, porque Oja i tømra ja'i ngue da hyep'u ra nts'o ga 'yo.

⁵ Nu ra ja'i xandønaxi rá mmaj ngue hingui nne da hyep'u ra nts'o ga 'yo, pe nu'mø ra pa danj hyaxra güenda Oja,

man'na xangu ra castigo da thohna ra ja'i njap'u.

⁶ Nuna Oja, nu te xa 'yot'e n'na ngu n'na yø ja'i, gue'a ra njut'i di t'un'na.

⁷ Nuna Oja, ra 'da'yo te di unni te'o ya ga 'bu'a ngue høndra nho ø't'e, i honnbj ngue ha di hnu manho Oja 'nε di ja ndummai ngue honi ha di yarbu di manda Oja para zantho.

⁸ Pe Oja, da japra castigo ya yø ja'i festho ra hya 'nε hingui nne da 'yec'ei na ra hya majuanj, sinoque gue'a te xants'o ga 'yo.

⁹ Ra ndø dummai da thogui te'o gätho xants'o te ga 'yo. Hinga høndyø judío, sinoque 'nε'u hingyø judío mathoguiho ra n'u da zä.

¹⁰ Pe nu'u yø ja'i ngue gä ra nho ga 'yo, gä ra nho di t'unni. Oja da 'yot'e ngue da hnu mansu 'nε da hyurpa yø mmaj. Hinga høndyø judío, sinoque xquet'a 'nε'u hingyø judío di nthai ra nho.

¹¹ Porque nuna Oja, n'na ngu n'na yø ja'i da hyaspabi xandønho ra güenda.

¹² A nuyá, gätho yø ja'i, gä ja yø ts'oqui. Pe nuna Oja da hyaspabi ra güenda. A nu yø ja'i ngue hingui pa'a ra ley ga 'yo yø judío, xquet'a da thaspa ra güenda co nu'a te ra hya padi. Pe nu yø ja'i padi te mmamp'u ja ra ley ga 'yo yø judío, da thaspabi ra güenda co nu'a te ra hya nt'ot'i p'u ja ra ley.

¹³ Porque Oja hndi nu manho yø ja'i'a ngue hontho da badi te mmamp'u ja ra ley Oja. Nu'u yø ja'i nnu manho Oja, gue'u yø ja'i da 'yot'a te ra nho mmamp'u ja ra ley Oja'u.

¹⁴ A nuyá, madague'a 'buhyø ja'i ngue hijnjam'mø xa 'yøde te ra hya nt'ot'i p'u ja ra ley ga 'yo yø judío, pe xquet'a ya pase'a te ra nho di manda Oja ngue da n'yo. Porque pase p'u ja yø n'yomfeni'a te ra nho i jatho ngue da 'yot'e. Ya xquet'a di nthaiui'a te ra nho mmamp'u ja ra ley Oja.

¹⁵ Nu'a te ga 'yo, gue'a gui nequi'a ngue pap'u ja yø n'yomfeni'a te ra nho mmamp'u ja ra ley nuna ja ngue da 'yot'e. I pahyø ja'i ngue'mø xanho te ø't'e, ogue hingui ho te ø't'e.

¹⁶ Nu te gäma hya mbemp'u ja yø mmaj yø ja'i, nuna Oja, da 'yehra pa da penhna Jesucristo ngue da hyaspa ra güenda yø ja'i te gäma hya mbeni. Guehna ra hya di mmangä naya mente ngue dadi 'yongä ra hoga 'da'yo hya.

¹⁷ Nu'u yø judío, di nne ga xi'ahu te ra hya ja ngue da thogui. Guehya padi xanho te mmamp'u ja ra ley bi 'yotra Moisés. 'Nε di 'yets'i ngue padi xanho hanja Oja.

¹⁸ Yø judío padi xanho hanja'a te rá pähä Oja, porque nuna ra ley i ca, guehna xänbbabi na ndana gue'a ra nho i jatho ngue da 'yot'e.

¹⁹ I ena ngue yø mbadi xandønho, da zä da xänbbabi yø ja'i entho yø xädä ngue 'yo 'bexui.

20 I ɛnā ngue pađi xandønho ha di japra hya da xānbbabi'u yō ja'i hinte pađi. I ɛnā ngue pađi xandønho ha di japra hya di opan'yū'u yō ja'i hinguī pađi hanja ra hya. Porque nup'u ja ra ley, i ɛnā ngue gā ja bī jajpū'a ra hya majuanī ngue xānbbabi yō ja'i.

21 Pe xi'mō ɛnā ngue majuanī'a te ra hya xānbbabi mī'da yō ja'i, çhanja'mō ngue hinguī ɔt'a te ra hya xānbbate 'mō? I ɛmbi ngue hinguī ho di mpe yō ja'i, çhanja'mō ngue go i mpeɛɛ?

22 I ɛmbi ngue hinguī ho di n'yots'om'māi yō ja'i, 'nɛ go 'yots'om'māise. I ɛnā ngue hinguī nnu manho yō dahmu, pɛ nuya p'uya, guehya pɛɛɛ'a ra mɛnyu di mpeti p'u ja ra nija ya.

23 Di 'yɛts'i ngue ɛnā pađi xandønho'a te ra hya mmamp'u ja ra ley. Pe nuyá, guehya hinguī ɔtya yō hya mmamp'u ja ra ley ya, go guehya yō ts'oqui ya nguep'u hinguī nnu mansu Oja yō ja'i.

24 I nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue ɛna: "Go ni ts'oquihu p'u nno mman'u Oja ya yō ja'i hingu yō judío", i ɛnā hya.

25 Nu ra ja'i bī mī ngue ra judío, ya xanho ngue'mō ɔt'e te gāma hya mmamp'u ja ra ley ga 'yo yō mmījudioui. Pe nu'mō hinguī ɔt'e te gāma hya mmamp'u ja ra ley, ya hinte di muui, madague'a bī mī ngue ra judío.

26 A nu ra ja'i hinga judío, 'nɛ da 'yōt'e te mmamp'u ja ra ley ga 'yo yō judío, ya rá ja'i Oja. Ya cohi tengutho 'mō dra judío.

27 Nu ra ja'i ngue hinga judío pɛ ɔt'e te mmamp'u ja ra ley, ya di nɛqui xanho ngue ja rá ts'oqui ra judío. Porque ja ha nt'ot'i ra ley i ca, 'nɛ hinguī ɔt'e te mmamp'u ja ra ley i ca.

28 I t'ɛmbi ngue ra judío, gue'a rá ja'i Oja'a. Pe himma juani ngue rá ja'i Oja ra ja'i nu'a høntho bī mī ngue rá basi ra judío, ogue n'youi ra hmɛpya rá do'yo tengutho yō judío ngue n'youi ra circuncióñ.

29 A nu'a majuanī ngue rá ja'i Oja, gue'a ra ja'i hahrá mmāi ngue hɛp'u ra nts'o'a. Guehna ra ja'i nnu manho Oja na p'uya, madague'a ngue hingo nnu manho yō ja'i.

3

1 Pe nuna ra hya dí mmangā, hīndi mmangā ngue hinte di muui te bi 'yōt'Oja ngue bi huanhyō judío 'nɛ bī manda bī japra hmɛpya ngue ra circuncióñ.

2 Porque xangu ha rá nja ra hya. Porque gue'u yō judío, mā datho ngue bi fātrá hya Oja.

3 A nuyá, nu 'da'u yō judío ya, ya bi hyɛp'u Oja. Pɛ, çua rángue bi hyɛp'u Oja'u, ua go 'nɛ'a Oja da hyɛp'u'a rá hya bī mā ngue da 'yōt'e?

4 Nu'a, hīn'na'a. Madague'a gā yō fɛhni yō ja'i, pɛ nuna Oja hīnjam'mō di fɛhni na.

Nguna ra hya nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro, i ɛna: "Nu'i ma Oja'i, di nɛqui ngue nu'a te ra hya guī mma, gā xanho. Hīnjonni ja'i da bōni da 'yɛmbi ngue hinga gue'a ra hya guī mma", i ɛnā.

5 Pe xi'mō ngue gue'a ra nts'o dí ɔthū, ja di nɛqui p'u ngue tate xandønho Oja, çndana ja ngue gā mmamhmu ya 'mō? Çua da zā gā ɛmhmū ngue ya hīnni 'yup'u te da 'yōrcahu Oja ngue da jacju ra castigo 'mō? Porque gue'a yō hya yō ja'i'a.

6 Nu'a ra hya'a, hīnda zā ngue gue'a gā mmamhmu'a. Porque nu'mō ya hīnni 'yup'u te ɔrcahu Oja, çha di zā da hyaspabi ra güenda yō ja'i 'bu'a nxīmhai 'mō?

7 Pe xi'mō mmanna fɛhni n'na, ja di nɛqui p'u ngue nuna Oja i tate xandønho rá hya, porque hīnjam'mō di fɛhni Oja, çua sá gā ɛmhmū ngue ya hīnni 'yup'u da hasca ra güenda mā ts'oquihu na Oja 'mō?

8 Ya sátho ngue man'na xants'o te ga ɔthū 'mō, n'namhma ngue da zā gā mamhmu ngue di honnbahu ha di nɛqui ngue xandønho Oja. Nuna ra hya naya, i 'bu' i'da yō ja'i di yajpagui ngue ɛngu ngue ngu'a ra hya di xānbbate. Pe himma juani ngue xants'o te di xānbbate. Nuya yō ja'i mman'a ra hya'a, guehya yō ja'i ni 'yup'u da ma ra castigo ya.

9 Xi ya 'mō, çua man'na tate xanho'u yō judío ngue gátho mī'da yō ja'i ya 'mō? Nu'a ra hya'a, hīnda zā'a. Porque ya di mmangā ngue ngu'u yō judío, ngu'u hingu yō judío, gā ja yō ts'oqui.

10 Nup'u ja ra Maca Libro nt'ot'i p'u ra hya ngue ɛna: "Hīnjonni ja'i di pōni ngue xtanho te ga 'yo, ni xinga n'na nc'ɛi.

11 Hīnjonni ja'i di pōni ngue di tīni hanja ra hya. Ni xinga n'na nc'ɛi di pōni ngue da hyon'Oja.

12 Gátho yō ja'i ya xa hyɛp'u Oja. Porque xōgue gá ra m'medi ga 'yo. Hīnjongui pōni ngue xtanho te ɔt'e, ni xinga n'na nc'ɛi.

13 Nu'mō bī nya yō ja'i, tengutho 'mō bī ma nts'ots'i p'u o ra ánima, njapu ga nts'o ra hya pōnna ne. Gá ra fɛhni ga ya. Ra ndate n'youi yō hya pōnna ne rá ja'i, tengutho ra poza 'mō bī za ra ja'i n'youi ra ndate p'u ha sa.

14 Hōndra ts'ate ga ya, hīnjam'mō di ya manho.

15 Hōndra nthote nne.

16 Nup'u ha ni ma, gá ra nts'onj ɔrpa yō ja'i.

17 Nu'a da japi ngue hīndi nsuhyō ja'i, hinguī pađi ha rá nja'a ra hya'a.

18 Ni xinga gue'a di so yō mmāi ngue da nu mansu Oja".

19 Nguna ra hya nt'ot'i p'u ja rá ley Oja. Jananguɛ nuyá, hinguī sá ngue to da 'yɛnā ngue hīn'yu rá ts'oqui. Porque nu'a te ra hya mmanna ley, i mman'a te ga 'yo yō ja'i ca'a

ra ley'a. Guehna ra hya mman'Oja na ngue gátho yø ja'i 'bu'a nximhäi, gä ja yø ts'oqui.

²⁰ Nu'a te gä ra nho di manda ra ley ga 'yo yø judío, hñjongui pøni ngue di øt'e. Janangue nuyá, nu to ena ngue ga 'yo'a te di manda ra ley, pe hinga gue'a di nyanná te'a. Porque Oja bi unna ley para ngue ga pahmu ngue ja ma ts'oquih.

²¹ A nuyá, ra hoga 'da'yo hya i mma ha rá nja ra hya ngue di hoga ma ts'oquih Oja. Ya di nequi ngue bi hogatho ma ts'oquih Oja, hinga gue'a ra ley ga 'yo yø judío i nhohma ts'oquih. Nup'u ja ra ley, nu'u yø pøngahya Oja bi 'bet'o ra hya ngue da zønna pa da yanju Oja.

²² Nuná Oja, di hoga ma ts'oquih 'mø ga øc'ei ngue ya bi yanju ra Jesucristo. Hønt'o bi zä ma ja'i da 'yøc'ei, di hojpa bi rá ts'oqui. Porque gátho yø ja'i, mahyonitho ngue guehna Oja di hojpa bi yø ts'oqui.

²³ Porque gátho yø ja'i, gä ja yø ts'oqui. Hñjongui pøni ngue di øt'a te ra nho i nne Oja ngue da 'yøtyø ja'i.

²⁴ Nuná Oja, ra matetho bi 'yøt'e ngue bi hoga ma ts'oquih. Porque ra Jesucristo gue'a bi gurca ma ts'oquih'a.

²⁵ Nuná Oja, bá penhna Cristo para ngue yø hmj yø dá yø ja'i p'u da tho. Bi du ngue di hojpa yø ts'oqui gátho yø ja'i da 'yøc'ei. Nu'mø mi du ra Cristo, ya bi nequi hanja ra hya ngue ya bi nhohyø ts'oqui yø ja'i. Nu'mø yø pa xa thogui, xa nzerpa yø ja'i na Oja, hñmbi menhna castigo ngue yø ts'oqui xa 'yøt'a m'et'o.

²⁶ Pe nuya ngue ya bi du ra Cristo, ya di nequi ngue njut'i gátho yø ts'oqui yø ja'i. A nuyá, ya di haxhu njuani ngue Oja, njuantho ra ts'at'abi øt'e, nu te'o gátho øc'ei ra Jesucristo, gue'u di hojpa yø ts'oqui'u.

²⁷ Xi ya, ¿hapø di nequi yø hya'u di 'yøts'i, ena ngue ja temá nho bi 'yøt'e ngue i nhohyø ts'oqui ya? Ya hñha di nequi'a ya. Porque nu'a i nyanma tehu, hinga gue'a ngue ga øth'u te mmamp'u ja ra ley'a. Sinoque nu'a i nyanma tehu, gue'a ma nt'øc'ei ja'a.

²⁸ A nuyá, ya di nuuh ngue nu'a i nhohma ts'oquih, hinga gue'a ngue ga øth'u yø hya mmamp'u ja ra ley ga 'yo yø judío'a. Nu'a di nhohra ts'oqui, gue'a ngue da t'øc'ei ra Jesucristo'a.

²⁹ Xi Oja, ¿ua en'a ngue hønt'u yø judío yø Oja'a? ¿Uangui mman'Oja ngue 'ne'u hñgyø judío yø ja'i Oja? Majuanj ngue xquet'a 'ne'u.

³⁰ Porque nuná Oja, 'dasc na. 'Nø guehna di hojpi gátho yø ja'i da 'yøc'ei ra Jesucristo na, ngu yø judío, ngu'u hñgyø judío, gä di hojpi.

³¹ Xi ya, ngue ja ma nt'øc'ei, ¿ua da zä ga ømhma ngue ya hinga øth'u te ra nho mmamp'u ja ra ley ya'mø? 'Yo gui mman'a

tengu'a. Hante gue man'na gue'a di zäp'u ga øth'u te mmamp'u ja ra ley'a.

4

¹ Xi ma mboxitahu ra Abraham, ¿te 'be'a bi 'yøt'e ngue Oja bi hojpa bi yø ts'oqui?

² Nu'mø ngue ra Abraham ja temá nho bi 'yøt'e janangue Oja bi hojpa bi yø ts'oqui, ya säp'u da 'yøc'ei. Pe pa Oja ngue hñgui sä di 'yøts'i.

³ I mmamp'u ja ra Macá Libro ha bi nja ngue Oja bi hojpa bi ra Abraham ngue ena: "Ra Abraham bi 'yøc'ei ngue di nja'a te ra hya xi xi Oja. Nu'a i 'yøc'ei p'uya, Oja bi hojpa bi", i ena.

⁴ A nuyá, nu'mø ngue to øt'a n'na ra 'befi, nu'a ra nzäbi ma t'unni, ya hinga matetho t'ørpe ngue'a te ma t'unni, sinoque thupi.

⁵ Pe Oja hñgui enja ngue ja temá 'befi ga øth'u ngue di hoga ma ts'oquih. Porque Oja, ra matetho bi 'yøt'e ngue bi hoga ma ts'oquih. A nuyá, høntho ga øc'ei ngue Oja di nja'a te bi ma.

⁶ Ra David bi ma ngue ra mmenthi di nthui yø ja'i nu'u di hojpa bi Oja, madague'a hñgui øt'e gátho'a te ra nho ja ngue da 'yøt'e.

⁷ Bi 'yøc'ei: "Ya ra mmenthi bi nthui yø ja'i, nu'u di punnabi Oja. Ya hñda japa castigo ngue yø ts'oqui xa 'yøt'e.

⁸ Ya ra mmenthi bi nthui yø ja'i nu'u ja yø ts'oqui 'ne di hojpa bi Oja yø ts'oqui", i ena.

⁹ Xiná ra mmenthi na, ¿ua høndyø judío mpeya yø do'yo di nthui na ra hya na? Nu'a, hñna'a. Sinoque 'ne'u yø ja'i hinga mhpeya yø do'yo di nthui na ra mmenthi na. Porque di xi'aha ngue ra Abraham bi 'yøc'ei ngue di nja'a te ra hya bi xi Oja. Nu'a i 'yøc'ei p'uya, gue'a i hojpa bi Oja'a.

¹⁰ Xi'mø mi ma mahojpi ra Abraham, ¿ua ya mhpeya, ua gue tobe hñmanj hpeya 'mø mi ma mahojpi? Nuná, bi ma mahojpi hante ngue da hpeya.

¹¹ M'mefa p'uya, ra Abraham bi njapa hpeya ngue ra circuncisión, gue'a bi nopa hpeya Oja ngue ya bi hojpi ngue bi 'yøc'ei. Janangue nuyá, guehna ra Abraham i nopa papá to gátho ja yø nt'øc'ei ya. Madague'a hñgui n'youi ra hpeya ngue ra circuncisión, pe Oja di hojpi.

¹² Xquet'a ra Abraham guehna bi nopa papá'u to gä bi njapa hpeya ngue ra circuncisión. Pe hinga høntho bi nopa papá ngue n'youi ra hpeya, sinoque bi nopa papá ngue bi denbabi rá nt'øc'ei bi nja ra Abraham hante ngue da hpeya.

¹³ Nuná Oja, bi yarpabi n'na ra hya ra Abraham ngue nu'u yø mbom'meto, di t'unna häi da gohmj gä rá nganñ nximhäi.

Pe hingue i t'unna häi da gohmj ngue da t'embj bi 'yot'e gätho'a te mmamp'u ja ra ley. Nu'a, hin'na'a. Sinoque bi 'yec'ei ngue Oja bi hojpabi yot's'oqui, janangue bi t'un'na ra häi da gohmj.

14 Nu'mo di t'enju ngue jatho ga othu te ga mmamp'u ja ra ley, ja di n'nacj'a te ra hya di yat'a Oja, ya hinte ni bontho ma nt'ec'eiha 'mo. Xi mmangu'a ra hya di yat'a Oja p'uya, xquet'a hinte ni bontho 'mo, porque ga ja yot's'oqui yot'ja'i.

15 Ne nu'a ra ley, ra castigotho n'youi'a. Nup'u hapu fadi tema hya mmanna ley, ya pahyo ja'i ngue ja yot's'oqui, porque hingui o't'e te mmamp'u ja ra ley.

16 Nuna ra hya di yat'a Oja, i mma ngue gue'u yot'ja'i da 'yec'ei, di japi. Ya di nequi p'uya ngue Oja ra matetho bi 'yot'e ngue di japi to da 'yec'ei. Hingui mman'Oja ngue da hont'u to da 'yot'e te mmamp'u ja ra ley di japi. Porque ra ja'i ja ra nt'ec'ei tengutho ra nt'ec'ei bi nja ra Abraham, ya guehna ra Abraham i nnope ngue ra papä ra 'yec'ei.

17 Guehna i nne da manna hya bi xi Oja ra Abraham ngue bi 'yembj: "Ague Abraham, ga o't'a ngue guj cohi gra papä ya. Porque xangu ni basi di nxandi ga rä nguni nximhäi", bi yembj. Nuna ra Abraham bi 'yec'ei te bi man'Oja, porque Oja i sä da 'yot'e ngue di benngate'u to ya xa ndu. Ximmj sä da 'yot'e ngue di m'mu'u yot'basj tobe hingui 'bui.

18 Ra Abraham bi xi Oja ngue di m'muhrä basj, nuna rä basj di m'mui, di nxandi ndap'u bi zä ga rä ximhäi. Ne hingui sä di 'bede hangu ga ngu. Ra Abraham himbi badj ha di zä di nja na ra hya na, pe nu'a te ra hya bi xi Oja, bi 'yec'ei ngue di nja.

19 Ra Abraham rä nzequi ya mmemi 'bu'a n'na ciento njeja. Ra Sara p'uya, xquet'a ya ra boda'c'ei. Ya xi thohyo pa p'u xti m'muhrä basj. Pe ra Abraham himbi 'behrä nt'ec'ei bi nja.

20 Hijnjam'mo bi nyobeni. Sinoque n'nat'a bi beni ngue di nja'a te ra hya xi xi Oja. Bi hya ra ts'edi ec'eitho ngue di m'muhrä basi xi xi Oja ngue di m'mui. Janangue espatho Oja.

21 Nuna ra Abraham ya man'natho di segura p'uya ngue Oja i ja rä ts'edi da 'yot'a te gama hya di yat'i ngue di nja.

22 Nuna rä nt'ec'ei bi nja ra Abraham, guehna i hojpabi Oja yot's'oqui mj ja na.

23 Nu'mo mj ma nt'oti ra hya ngue ya bi ma mahojpi ra Abraham, hin'i ma nt'oti na ra hya na ngue hontho da hnu manho ra Abraham.

24 Sinoque bi ma nt'oti na ra hya na, ja ga pahmu p'u ngue Oja xquet'a di hogahu 'mo ga ec'eiha na Oja bi 'yot'e ngue bi benngate ma Hmuhu Jesucristo 'mo mj du.

25 Nuna ra Jesús, bi n'uni bi tho ngue bi gurca mä ts'oquih. M'mefa p'uya, bi benngate. A nuyä, gue'a i hogahu Oja'a ya.

5

1 Ya bi nhohma ts'oquih ngue dá ec'eiha na mä Hmuhu Jesucristo. Connä nguehra Jesucristo ya dá nhohpahu Oja.

2 Ya dá tinnbahu rä mate Oja ngue dá ec'eiha ra Jesucristo. Ne dädi johyahu ngue bá ep'u ra pa ga nnuhu'a ra nho di un'Oja.

3 Pe hinga hondra nho di un'Oja gdä johyahu ya, sinoque ne'mo di sähu ra n'u jatho ga johyahu. Porque nu'mo sä ra n'u n'na, ja fap'u ngue seti hangu ra n'u sä ra ja'i.

4 Nu'mo di seti hangu ra n'u di thohmu, ya nnu manhoju Oja 'mo. A nu'mo ya nnu manhoju Oja p'uya, ya di pahmu ngue bá ep'u ra pa ga nnuhu'a ra nho di uni.

5 Nuna ra nho ja ngue di n'nacju, hingra fehnitho na. Porque ya bá benngahu ra Espiritu Santo ga n'yoha, gue'a xoga ma mmuihu ha gdä pahmu ngue majuanj di macju Oja'a.

6 A nuju, hindä zä ngue ga honse ha di nyamma tehu. Pe bi zonna pa bi nja'a te bá san'Oja, ngue ra Cristo bi du connä nguehma ts'oquih.

7 Conque nuju, hijnonni ja'i di ponj da 'yennä te da tho connä nguehrä mmic'eui, madague'a ra hoja'i'a ja ngue da tho. Pe rä nzequi 'bui te'o da 'yennä te da tho connä ngue'a ra ndo hoja'i.

8 A nuyä, di nequi xanhu ngue di macju Oja, porque rä Cristo bi du connä nguecju, conque ja mä ts'oquih.

9 Rä Cristo ya bi du ngue bi hoga mä ts'oquih. Janangue nuyä, man'natho di haxhu njuanj ngue ya bi yanju p'u ja ra castigo di nja'mo rä nzequi.

10 Connä nguehma ts'oquih, mama nsuihu Oja. Pe bi 'yot'Oja ngue da nhohpahu connä ngue'a i du rä Ts'unt'u. A nuyä, ya dädi n'amigohu Oja ya. Ya man'natho di haxhu njuanj ngue hingui encju ra Cristo, sinoque 'bui ngue da yanju p'u ja ra castigo.

11 Pe hinga hontho ga johyahu ngue ya bi yanju p'u ja ra castigo, sinoque mä datho dädi johyahu ngue ya dá nhohpahu Oja connä nguehna mä Hmuhu Jesucristo.

12 Nuna ja ra ximhäi, n'na nc'eitho rä müdi bi 'yotra ts'oqui. Ja bá fap'u ra ndate p'uya ngue'a ra ts'oqui bi nja. Janangue nuyä, nu gätho yot'ja'i 'bui, gä i tu porque gä otra ts'oqui.

13 Nu yot'ja'i bi m'mui hante ngue da fahra ley bi 'otra Moisés, gä bi 'otra ts'oqui. Nu'u yot'ja'i'u, hingui sä da 'yena ngue hingui padj ndana'a ra nho ja ngue da 'yot'e.

14 Di nequij ngue ra ts'oqui bi 'yotyø ja'i, porque gá bi du. Rá mudiho ra Adán bi 'yøtra ts'oqui, m'mefa p'uya gátho mi'da yø ja'i bi 'yøtra ts'oqui, madague'a ngue hinga da'igui ra ts'oqui bi 'yøtra Adán.

Nu'a te ra ts'oqui bi 'yøtra Adán, gue'a bi ts'onj gátho yø ja'i'a. Pe m'mefa bi m'mahra Cristo, guehna bi 'yørpabi ra nho yø ja'i na.

15 Ja uana te bi nja ngue ra Adán bi 'yøtra ts'oqui, ximmi ja uana te bi nja ngue'a rá mate Oja bi 'dacju. A nuna ra Adán, mi zã mi 'yøtra ts'oqui, xandøngu yø ja'i bi tocabi ngue bi du. Pe nuna ra Jesucristo guehna bá hannbabi rá mate Oja, 'ne xandøngu yø ja'i bi tocabi ngue di nyani. Man'na ja ts'editho te bi 'yøtra Jesucristo ngue ra Adán.

16 Nu'mø mi mudi bi nja ra ts'oqui, bi man'Oja ngue nu'a ra ts'oqui, di nja ra njut'i ngue ra castigo. Pe nu'mø ya mandøngu dyø ja'i øtra ts'oqui, nuna Oja bi ma ngue da 'yøtra mate di nhojpathoui yø ja'i ja yø ts'oqui.

17 Co nuna n'na nc'ej bi 'yøtra ts'oqui, m'mefa p'uya, gátho yø ja'i ja ngue da tho ra ndate. Pe nu to gá di nthuei rá mate Oja ngue di punnba yø ts'oqui, di t'unna 'da'yo te conná nguehra Jesucristo.

18 Nuna ra Adán bi 'yøtra ts'oqui, gátho yø ja'i mi ja ngue da ma ra castigo. Pe nuna ra Jesucristo bi 'yøtra nho, gátho yø ja'i ja ngue di tocabi da ma mahojpi yø ts'oqui 'ne di nthuei ra 'da'yo te.

19 Ra Adán himbi 'yøt'e te bi xi Oja, mandøngu dyø ja'i bi gohi ngue yø 'yøt'its'oqui. Pe ra Jesucristo ngue bi 'yøt'e te bi xi Oja, ya mandøngu dyø ja'i di tocabi ngue di hojpabi Oja.

20 Nuna ra ley, bi ma n'tot'i para ngue man'na gdá padj ngue ja ma ts'oquihu. A nuyá, nu'mø di padj ngue xangu ma ts'oquihu i ja, ya man'na gdá pahmu ngue nuna rá mate Oja bi 'dacju, ma datho ngue xangu na.

21 Janangue nuna ra ts'oqui xa bennga ma mmuihu, gue'a bá hanngha ra ndate'a. Pe nuyá, ngue ya bi bennga ma mmuihu rá mate Oja ya, guehna bá hanngha ra 'da'yo te naya, ngue ya bi ma mahoqui ma ts'oquihu conná nguehma Hmuhu Jesucristo.

6

1 ¿Ndaná exa ja ngue ga øthu ya'mø? ¿Ua sã ngue ga sigue ga øthu yø ts'oqui n'namhma ngue nuna Oja man'na xangu rá mate di 'dacju?

2 Nu'a, hingui sã'a ngue ga sigue ga øthu yø ts'oqui. Sinoque ya bi zep'u'a te ra ts'oqui xtã øthu m'met'o. ¿To go enã ngue ga sigue ga øthu yø ts'oqui?

3 ¿Ua hingui pahmu ngue nu to gátho ya dá nxixyaha, ya dá mbenthã ra Jesucristo? Nu'a i du'a, xquet'a tengutho 'mø ya dá tuhu.

4 Nu'mø ma nxixyaha, ya di ør'ma güendaha ngue ya bi zep'u'a ra nts'o xtã øthu m'met'o. Èntho ya bi ma nt'ãguigha tengutho ra Cristo ngue bi t'ãgui. Pe nuna ra Cristo conná ts'edi rá Papá bi japi ngue bi bennate p'u bi t'ãgui. A nuju ya, tengutho 'mø ya dá bennateha ngue ma'da'yo dá m'mahmu.

5 Porque nu'mø di øthu ra güenda ngue ya dá tuhu tengutho ra Cristo ngue bi du, xquet'a ya di øthu ra güenda ngue ya ma'da'yo høndá m'mahmu tengutho ra Cristo ngue ma'da'yo bi m'mai.

6 Nu'mø mi 'dømbu ja ra pont'i ra Cristo, tengutho 'mø ngue ma do'yoha bi 'dø'mi. Porque ya bi zep'u yø ts'oqui xtã øthu m'met'o, ya hinni mantho di mandagaha ra ts'oqui tengutho 'mø gdi øt'e ngue ma hmuhu'a.

7 Porque nu ra ja'i øtrã güenda ngue bi du rá do'yo, ya bi hyep'u ra ts'oqui.

8 Pe nu'mø di ør'ma güenda ngue ya dá tuhu 'mø mi du ra Cristo, ya di ec'ejhu ngue ma'da'yo høndá m'mahmu tengutho ra Cristo ngue ma'da'yo hømbi m'mai.

9 Porque di pahmu ngue nu'mø mi du ra Cristo, bi bennate, 'ne ya hinni mantho da du. Sinoque 'bui para zantho.

10 Ra Cristo n'na nditho bi du conná nguehyø ts'oqui yø ja'i. A nuya ngue ya 'bui, ga 'buhya ngue ørpabi rá páhã Oja.

11 Da guecju ya, ma ga njathu p'uya, ga øthu ngue ya bi zep'u ra ts'oqui ngue ya ma n'yoha ra Jesucristo. Ya gdá 'buhmu'a ya ngue ga ørpa hu rá páhã Oja.

12 Janangue nuyá, mente yø pa di 'buhmu ua ja ra ximhai, ya hinni mantho ga unhu ra 'yu'a ra ts'oqui. Hinga nnehu ngue da dajpahu'a tengue rá páhãe ma do'yoha.

13 Hinga unna 'yu ma mmuihu ga øthu ra nts'o. Sinoque ma ga unma mmuihu Oja ngue ra nho ga øthu. Porque ya ma'da'yo høndá m'mahmu.

14 Nu'a ra ts'oqui xi bennga ma mmui ngue madj mandagaha, ya hinni mantho di mandagaha'a ya. Nu'a ra ley mi haxra güenda ngue ma ts'oquihu, ya hinni mantho hascahu ra güenda'a ya. Porque Oja, ra matetho bi 'yøt'e ngue bi yangthogaha.

15 Ya bi nyamma tehu, pe hinga gue'a ngue ga øthu te gá mmamp'u ja ra ley i nyamma tehu. Sinoque Oja ra matetho bi 'yøt'e ngue bi hoga ma ts'oquihu. Xi ya, ngue ya bi ma mahoqui ma ts'oquihu, ¿ua sã ga sigue honga øthu yø ts'oqui? Nu'a ya hin'na'a.

16 Ya gui pahmu ngue nu'mø ga homma hmu di mandagaha, ya di ohu rá 'ye'a ma

hmũhũ. Janangue nuyá, nu'mø ga øt'e ngue ma hmũhũ'a ra ts'oqui, ya jatho ngue ga tuhũ 'mø. Pɛ nu'mø ga øt'e ngue ma hmũhũ Oja, ya di hoga ma ts'oquihu.

¹⁷ A nugã, dadi ja mamãdi Oja porque ya gã hyehmũ p'ũ ra ts'oqui xĩ bent'a nĩ mmũihu. 'Nɛ ya gã unnĩ mmũĩ gã 'yɛc'ɛi'a ra hya bi sãn'nahũ.

¹⁸ Ya bá njũc'ahũ p'ũ ja ra ts'oqui. A nuyá, gã gue'a ra nho guĩ nnøpe nĩ hmũhũ ya.

¹⁹ Nunã ra hya dí mmangã, dí honĩ te nna hyejpa ra hya, n'namhũa ngue da ãini xanho nĩ mmũihu hanja ra hya. A nuyá, nu'mø yø pa xa thogui, xcã unhnũ ra 'yu'a ra nts'o ngue mĩ tap'ahũ, mathoguiutho yø ts'oqui xcã 'yøthũ. Pɛ nuyá, ãamĩ unnĩ mmũihu ngue gã ra nho guĩ 'yøthũ ya. Janangue nu'a te gã guĩ 'yøthũ, ãa gue'a te rá 'bɛfi Oja guĩ 'yøthũ.

²⁰ Nu'mø yø pa xa thogui ngue gã ra nts'o xtã øthũ, hĩnmĩ pađĩ ga øthũ ra nho.

²¹ ¿Teni 'bɛ'a dá tahmũ ngue'a ra nts'o xtã øthũ? Porque ra 'bɛ'isãtho te xtã øthũ. Gã ra ndate bá n'yoiu.

²² Pɛ nuyá, ya dá pømhũa p'ũ ja ra ts'oqui ya, ya yø mɛfigahũ Oja ya. Janangue ya yø ja'igahũ Oja 'nɛ ya di 'dãcju ra te para zãntho.

²³ Nu'a ra njut'i ngue ra ts'oqui, gue'a ra ndate'a. Pɛ nu'a di un'Oja, gue'a ra te para zãntho di 'dãcju rãngue di n'yohũ ma Hmũhũ Jesucristo.

7

¹ Ague mã zi cũ'ahũ, ya guĩ pahmũ ngue ra ley i ja, i ja rá ts'edi ra ley ngue di manda ra ja'ĩ mɛnte 'bɛi. Pɛ nu'mø bi ãu ra ja'ĩ, ya hĩnnĩ mantho di manda ra ley ra ja'ĩ.

² Ya guĩ nnũhũ tengutho n'na ra xisu 'mø bi nthãti, i ja n'na ra ley hapũ mã ngue hĩn'yu ra nt'ɛdi ãa hyɛp'ũ rá ãamme ra xisu. Pɛ nu'mø ya bi ãu rá ãamme, ya bi xot'a ra ley mĩ sãmmrã xisu.

³ Pɛ nu'mø hõndi nthãtrã xisu 'nɛ 'bãtrã ãamme, ya ra ts'oqui øtrã xisu. A nu'mø bi ãu rá ãamme, ya bi xot'a ra ley mĩ ja ngue ra nthãti. Ya sã ãi nthãti mahõn'a, 'nɛ ya hĩngra ts'oqui øtrã xisu ngue ãi nthãti.

⁴ A nuyã mã zi cũ'ahũ, ya dí øtrã güenda ngue dá tuhũ p'ũ ja ra pont'ĩ bi ãu ra Cristo. Nu'a ra ley mĩ sangbahũ, ya bi xotrã hya'a ya. Ya hĩndĩ mandagahũ ra ley ya. Ya mã n'yohũ'a ra Cristo bi bɛnnãte p'ũ ha bi t'ãgui. Ya ãa zã gã ørpaũ rá 'bɛfi Oja ya.

⁵ Nu'mø yø pa xá thogui, gã ra nts'o xtã n'yohũ. Mã pahmũ'a te mmamp'ũ ja rá ley Oja, ɛnã man'na bi 'yannga mã mmũihu ra ley ngue ra ts'oqui ga øthũ. Pɛ nu'a ra njut'i ngue ra ts'oqui, gue'a ra ndate'a.

⁶ Pɛ ya bi xotrã hya'a ra ley mãdi mandagahũ ya. Porque ya dí øthũ ra güenda ngue ya dá tuhũ. A nuyá, mã'da'yo dá

m'mahmũ para ngue gã ørpaũ rá 'bɛfi Oja. Guehna ra Espiritu Santo di 'dãcju ra pãhã gã ørpaũ rá 'bɛfi Oja ya, pɛ hĩnna øthũ rá 'bɛfi Oja ngue gã suhũ'a te mmamp'ũ ja ra nyogui ley.

⁷ Ngue ya dí mmangã nã ra hya nã, çua guĩ ɛmhũa ngue dí mãã ngue ya hĩngui ho rá ley Oja? Nu'a, hĩn'na'a. Sinoque ra ley xãndõnho. Xi'mø ngue hĩndĩ ja ra ley, ya hĩxcã pahmũ te 'bɛ'a na ra ts'oqui 'mø. Tengutho mmãnnã ley ngue ɛnã: "'Yo guĩ nnehu n'na ra cosa ngue n'nan'yo to rá mmɛti", i ɛnã. Janangue nuyá, dí pahmũ ngue ra ts'oqui dí øthũ 'mø dí nnehu n'na ra cosa ngue n'nan'yo to rá mmɛti.

⁸ Nu'mø mã pahmũ te mmamp'ũ ja ra ley, ɛnã man'na bi hãcju ra ts'edi ngue dí nnehu n'na ra cosa nu'a n'nan'yo to rá mmɛti. Mɛnte ra pa hĩmbĩ fađĩ te mmamp'ũ ja ra ley, hĩndĩ nɛgui te 'bɛ'a na ra ts'oqui.

⁹ Nugã, nu'mø hĩmmãrá pađĩ te mmamp'ũ ja rá ley Oja, ya dí ɛnã ngue xanho te dí øt'e. Pɛ nu'mø mã pađĩ te mmamp'ũ ja ra ley, bi ãinnã mmũ p'ũya ngue hĩndĩ øt'e te mmamp'ũ ja rá ley Oja. Ya dá pađĩ ngue ja ngue gã mã ra castigo ngue mã ts'oqui.

¹⁰ Porque nunã ra ley mĩ ja ngue xti 'dãcra 'da'yo te 'mø xcã øt'e te gã dí mãnda, guehna ra ley bi zãnnngui ngue gã mã ra castigo nã, porque hĩndã øt'e te ãi mãnda ra ley.

¹¹ Nu'a ra ts'oqui mĩ jagui, gue'a mĩ hãrcã mã n'yomfɛni'a, dí ɛnã ngue ãa zã gã øt'e te gã mmamp'ũ ja ra ley. Pɛ nup'ũ ja ra ley p'ũya, dá ãimp'ũ mãã ngue gã mã ra castigo ngue mã ts'oqui.

¹² Janangue nunã rá ley Oja, xãndõnho nã. Nu te gã mãã hya ãi mãnda, gãtho xãndõnho.

¹³ Hĩngui sã ga ɛmhũa ngue hĩngui ho rá ley Oja ngue i mãã ngue jatho gã mããhã rá castigo. Nu'a ja ngue gã mããhã rá castigo, ngue ja mã ts'oquihu. Janangue co nu'a te gã mãã hya mmãnnã hoga ley, gue'a guĩ nɛgui ngue xãndõnts'o mã ts'oquihu'a.

¹⁴ Dí pahmũ ngue nu'a ra ley, gã gue'a ra hoga hya bi un'Oja i mmamp'ũ. Pɛ nuju ngue ãyø ja'ĩthohũ, gã gue'a ra ts'oqui xã bɛnnga mã mmũihu.

¹⁵ Hĩndĩ pađĩ hanja te nmĩ øt'e. Porque nu'a ra nho nmĩ nne ga øt'e, hĩnga gue'a nmĩ øt'a. Nu'a tengue hĩndĩ nnũ mãnho p'ũya, go gue'a dí øt'a.

¹⁶ Pɛ nu'mø ngue 'nɛgui hĩndĩ nnũ mãnhosɛ te dí øt'e, ya dí pađĩ ngue nu'a te ra hya mmamp'ũ ja ra ley, xãndõnho.

¹⁷ Janangue nuyá, hĩngui nne mã mmũĩ ngue dá øt'a te ya xtã øt'e. Sinoque gue'a ra

ts'oqui mi jagui, gue'a go di mpe'a ngue'a te xta' ot'e.

¹⁸ Porque di padi ngue hin tema' nho xta' ot'e. Nu'a ra' nho nmi' nne ga' ot'e, himbi za' xca' ot'e.

¹⁹ Hinda' ot'a te ra' nho nmi' nne ga' ot'e, sinoque nu'a te ra' nts'o hinda' nnu' manho' ngue ga' ot'e, gue'a xta' ot'a.

²⁰ Janangue nuyá, nu'mo' xta' ot'a'a ra' nts'o hinda' nne ga' ot'e, pe' hingo dadi jagá'a, sinoque gue'a ra' ts'oqui xa' bennaga ma' mmi, gue'a go di ja'a.

²¹ Nguna' ra' hya' xta' thoca' ya. Nu'mo' nmi' nne ga' o'ra' nho, pe' xogue hontra' nts'o mi' so ma' mmi ga' ot'e.

²² A nugui, dadi hogá'a te ra' hya' mmamp'u' ja' ra' ley Oja.

²³ Nua' ja' ma' mmi mi' ja' ua' n'na' ra' n'yomfeni' ngue hinmi' nnu' manho'a te ra' nho nmi' sanni' ga' ot'e. Pe' nuna' ra' hya' na, nu'a' ra' ts'oqui xa' bennagui' ma' mmi, gue'a himmi' nneque ga' o'ra' nho'a.

²⁴ Pe' hu'cate yó ja'i' njap'u. ¿Te'o da' za' da' yani' ngue hinda' thohra' castigo ja' ngue da' thogui'?

²⁵ Porque conná n'yomfeni' ra' ja'i' i' nnu' manho'a te ra' nho mmamp'u' ja' ra' ley Oja. Pe' nu' ra' do'yo ra' ja'i', ga' gue'a ra' páhá ra' ts'oqui i' nne da' yorpe. Pe' dadi ja' mamma'di Oja ngue ma' Hmuhá Jesucristo go bi' zá bá jagaha' p'u ja' ra' nts'o'a.

8

¹ A nuyá, ngue ya ma' n'yohu' ra' Jesucristo ya, ya hinga mmáhá ra' castigo ya. Porque nu' to' n'youi' ra' Jesucristo, ya bi' n'un'i' ngue gue'a ra' Espiritu Santo da' xánnbi te da' n'yo. Ya hinni' mantho ngue o'ra' nts'o mi' ja' rá mmi m'met'o.

² A nuyá, i ja' rá ts'edi ra' Espiritu Santo ngue di' dac'u' ra' da'yo te ngue man'yohu' ra' Jesucristo. Ya bá jagaha' p'u ja' rá ts'edi ra' ts'oqui ma'di mandagaha, ya bi' yanju' ngue ra' castigo mi' ja' ngue ga' thohma.

³ Dá pahmu' hanja'a ra' ley Oja, pe' himbi hyat'i bi' gúgaha' p'u ja' rá ts'edi ra' ts'oqui'a ra' ley. Porque himbi zá dá othu' gátho'a te gáma' hya' di' manda ra' ley. Pe' nuna' Oja bi' yanju. Bi' yot'e ngue bi' nja'i' rá Ts'ant'u' bá penhua. Bi' hnu' ngue ra' ja'i', pe' himbi' yotra' ts'oqui. Guehna' bi' tho' na' ngue bi' gurca' ma' ts'oquiha. Bi' hyejpabi' rá ts'edi ra' ts'oqui xi' benna' ma' mmiha.

⁴ Nguna' bi' yot'e, porque bi' nepe ngue gue'a ra' Espiritu Santo da' gágbaha' ra' yu' gdá n'yohu, n'námhma' ngue da' záp'u' ga' othu' ra' nho mmamp'u' ja' ra' ley. Pe' nu'a' ra' nts'o mi' ja' ma' mmiha' m'met'o, ya hingu' sa' ngue ni' mantho ga' othu'a ya.

⁵ A nu' ra' ja'i' ngue rá n'yomfenise' juqui te ga' yo, hont'a te ra' nts'o ga' 'báhyo ja'i' di ja'

ndummai' ngue ot'e. Pe' nu' ra' ja'i' ngue gue'a ra' Espiritu Santo di' unna' hoga' n'yomfeni' ga' 'yo, gue'a ra' ja'i' ngue hondrá páhá Oja di' ja' ndummai' ngue ot'e.

⁶ Janangue nuyá, nu' to' di' ja' ndummai' ngue da' yotra' nts'o ga' 'báhyo ja'i', da' ma' ra' castigo. Pe' nu' ra' ja'i' di' ja' ndummai' ngue gue'a rá páhá Oja da' yorpe, gue'a ra' ja'i' hu' rá mmi' ngue di' t'unna' da'yo te'a.

⁷ Nu' yó ja'i' ngue hondra' nts'o di' ja' ndummai' ngue ot'e, guehya' yó nshuii' Oja ya. Porque hingu' nne da' yec'ei' te mmamp'u' ja' rá ley Oja. Ni' xinga' gue'a Oja di' sa' ha' di' yec'ei'.

⁸ Janangue nuyá, nu' yó ja'i' ngue hondra' nts'o di' ho' da' yot'e, guehya' hingu' nnu' manho' Oja te ga' yo ya.

⁹ Pe' nuju' ngue ya dá hehma' p'u ra' nts'o, gue'a ra' Espiritu Santo i' cágbaha' ra' yu' nna' 'yohu. Porque ra' Cristo bá penhna' Espiritu Santo ngue di' n'youi' te'o gá ec'ei'. A nu' yó ja'i' ngue hingu' n'youi' ra' Espiritu Santo, guehya' yó ja'i' hingu' ec'ei' ra' Cristo ya.

¹⁰ Nu' má do'yohu, ya bá ep'u' ra' pa' da' du' ngue ra' ts'oqui i' ja. Pe' ngue di' n'yohu' ra' Cristo, nu' má tehu' di' sigue di' m'matho, porque ya bi' hoga' ma' ts'oquiha' Oja.

¹¹ Nuna' Oja bi' japi bi' bennate' ra' Cristo 'mo' mi' du. Xquet'a da' japi di' bennate' ma' do'yohu' mo' ya xta' ndu, porque ya di' n'yohu' ra' Espiritu Santo.

¹² Ague ma' zi' cu'aha, i ja' ts'editho ga' othu'a te ra' hya' xánngha' ra' Espiritu Santo. Ya hinda' dajpaha' ra' nts'o so ma' mmiha.

¹³ Porque nu'mo' ga' siguethoha' ra' nts'o xta' othu' m'met'o, ya ga' mmáhá ra' castigo. Pe' nu'mo' ga' othu'a te xánngha' ra' Espiritu Santo, ngue ga' hehma' p'u ra' nts'o, ya di' 'dac'u' ra' da'yo te para' zantho.

¹⁴ A nuyá, nu' to' gátho ya ga' yo'a te ra' hya' xánnbabi' ra' Espiritu Santo, gue'u' yó basi' Oja'u.

¹⁵ Ya ma' n'yohu' ra' Espiritu Santo ya. Ya hingu' ja' ngue honga' nshu' ya, tengutho' n'na' ra' ja'i' mo' su' rá hmu. Porque majuan' ngue ya yó basigaha' Oja ya. Nuna' ra' Espiritu Santo di' n'yohu, guehna' annga' ma' mmiha' na' ngue di' emphu' Oja: "Ma' Papá'i", di' emphu.

¹⁶ A nuna' ra' Espiritu Santo di' n'yohu, guehna' ot'e ngue di' pahmu' p'u ja' ma' mmiha' ngue ya yó basigaha' Oja na.

¹⁷ Pe' ngue ya yó basigaha' Oja ya, xquet'a di' tocagaha' ra' nho di' yat'Oja di' un'i. Tengutho' ra' nho di' t'unna' Cristo, ngut'atho' di' n'nacju. A nuyá, nu'mo' di' nne di' n'nacju na' ra' nho di' t'unna' Cristo ya, pe' gue'mo' ga' n'un'i' ga' sahu' ra' n'u' tengutho' ra' n'u' bi' zá ra' Cristo.

¹⁸ Ma ga ɔr'ma güendaha ya, ngue zits'urbu dí sähü ra n'ü ya, porque nu'a ra nho di 'dacju Oja m'mefa, ma datho xandøngu'a.

¹⁹ Nu te gäma cosa bi zän'Oja ngue ja ua ja ra ximhäi, a nuyá, indø'matetho asta gue'mø da zønna pa xa nzän'Oja ngue di unna nho yø basi.

²⁰ Porque Oja bi hocra ximhäi, pe bi nts'om'mø mi man'Oja ngue di njapra castigo'a ra ts'oqui bi 'yøtra Adán. Pe xquet'a Oja bi zänni ngue da 'yehra pa mahønda gom'da'yo ra ximhäi.

²¹ Gue'a ra pa'a ngue ya hinni mantho di nja ra ndate'a ra ximhäi'a. Ya hndi nts'onyo cosa nu'ü ja yø te. Nuya yø hya ya, gä guehya di nja'mø bi zønna pa di unna nho yø basi Oja ya.

²² A nuyá, dí pahmu ngue nu'a te gäma cosa ja ua ja ra ximhäi, gä sä ra n'ü, i dants'i tengutho 'mø bi zønna ora di m'muhrá basi n'na ra xisu i sä ra ndate, i njarbatho yø cosa ja ya.

²³ 'Né hinga hønt'a te ja nximhäi sä ra n'ü, xquet'a 'necju di nneha ngue da tho'a ra n'ü dí sähü, da 'yehra pa ngue da gom'na'yo ma do'yohu. Ya di necju ngue dyø basigahu Oja p'üya. Madague'a ngue ya di n'yohu ra Espiritu Santo, pe dí nne ga nnuhu te gäma nho di nja m'mefa.

²⁴ A nuyá, ya dí ec'eihu ngue di nja'a te mman'Oja, janangue bi yanju. Pe xi'mø ngue ya bi nja te mman'Oja, ya hingui ja ngue te njimantho ga tømhmü 'mø.

²⁵ A nuju, dí tømhmü'a te ja ngue di nja m'mefa. Ma ga sethü'a te gä ra n'ü dí thomhmü, asta gue'mø di nja'a te dí tømhmü di nja.

²⁶ A nujá, nu'mø di nne ga mmat'Ojahü 'né hndi padi te ga xihmu Oja, go ra Espiritu Santo i fáxte. Madague'a ra jats'itho nna bømhmü Oja, pe ra Espiritu Santo go øt'a ngue i cohi ngue ra mhmat'Oja'a ra hya hingui pøts'e ga mmamhmü.

²⁷ Porque nuna Oja, ya padi tema hya ja mbo ma mmüihu. I tini tema hya i nne da manna Espiritu Santo. Porque nu'a te ra hya nne Oja ngue di ts'ofø, go ra Espiritu Santo'a äpra mate Oja conná nguecju.

²⁸ Dí pahmu ngue nu to gä dadi mahmu Oja, gue'mø xanho ogue xan'ü te dí thommu, pe Oja honi ha gui japi ngue da 'yørcahu ra nho. Porque ya xpá nzänn'Oja tengü ga cohmu m'mefa.

²⁹ Hante ngue di nhohra ximhäi, nuna Oja ya padi te'o ja ngue da 'yec'ei m'mefa, guehya yø ja'i bi zännbi ngue da gohi tengutho rá Ts'ant'ü Oja ya. Janangue nuna rá Ts'ant'ü Oja, guehna 'bet'o na ngue di ncuui gätho yø 'yec'ei.

³⁰ Nuna Oja, ya mam'met'o xpá nzänni te'o ja ngue da zofo, guehya yø ja'i bi zohya. A nuya yø ja'i bi zofo, ya bi hojpbabi yø ts'oqui. Nuya yø ja'i ya bi hojpbabi yø ts'oqui, bá ep'ü ra pa da gohyø ja'i tengutho rá Ts'ant'ü Oja.

³¹ ¿Ndana man'na ra hya ja ngue ga mmamhmü 'mø? Ya ma amigohu Oja ya. Nu te'o nne da zucju ya, ya hinte di müü'ü ya.

³² Nuna Oja hmbi nua rá mmü ngue bá penhua rá Ts'ant'ü ngue bi dü conná ngueju. Ja dí haxu p'ü njuani ya ngue nu te gäma hya bi man'Oja ngue di 'dacju, di 'dacju'a.

³³ Gätho gahu, ya xa huanngahu Oja, ya hingui sä to da 'yembü ngue ni mantho ja ma ts'oquihu. Porque guesc Oja bi hoga ma ts'oquihu.

³⁴ Ya hinda zä to da 'yena ngue ga mmähä ra castigo. Porque ya bi dü ra Cristo conná ngueju, 'né bi bennate, ya bi 'bup'ü ja rá n'yei Oja ya. A nuyá, gue'a zant'a ma mäxtehü p'ü ha 'bu Oja'a ya.

³⁵ Ya hinte da zä da hyaqui te gui macju ra Cristo. Madague'a ga sähü ra n'ü, pe ngutho di macju ra Cristo. Ogue tü ma mmüihu, pe ngutho di macju. Ogue sacju yø ja'i, pe ngutho di macju. Ogue hin'yü te ga sihü, pe ngutho di macju ra Cristo. Ogue hin'yü ra ulu ga hehu, pe ngutho di macju ra Cristo. Ogue di 'bamma n'ühu, hingui nne ha da nuhu yø ja'i, pe ngutho di macju ra Cristo. Ogue ya ja ngue da thoju, pe ngutho di macju ra Cristo.

³⁶ I nt'ot'i p'ü ja ra Maca Libro ra hya ngue ena: "Dí ucähe yø ja'i ngue di ec'ei'ähe, n'na pa ngu n'na pa i nne da hyoje. Xntho ho de'yo yø ja'i p'ü ga mbeni", i ena.

³⁷ Madague'a ga sähü ra n'ü 'mø ngue dí thommu tengü ya yø hya ya, pe ma ga hahmahü ra ts'edi'a te gui macju ra Cristo.

³⁸ Janangue ma ga segurahu ngue nuna Oja zant'a di macju na. Ya hinda zä da hyac'a te ra n'ü dí thommu mente di tehü. Ni xinga gue'mø da thoju. Ni xinga guehyø anxé da zä da hyaqui. Ni xingra zithu da zä da hyaqui. Porque Oja di macju ra pa ja p'üya, daguehra pa di 'yep'ü di macju Oja.

³⁹ Nu te gätho bi hoc'a Oja, ngup'ü mahets'i, ngu ua ja ra häi, ya hinjonda zä da hyagahu'a gui macju Oja. Porque ya ma n'yohu na ra Hmu Jesucristo.

9

¹ Nugá dí ec'ei ra Cristo, janangue nuna ra hya dí nne ga xi'ahu ya, hingra fehni na. Guesc ra Espiritu Santo xijpa ma n'yomfeni ngue majuanü na ra hya dí xi'ahu.

² Mathogutho dí 'bu ndummu. I 'bamma'ü ma mmü ngue ma mmijudiohe hingui nne da 'yec'ei ra Cristo.

³ Nu'mò dí sá ha gdá japi ngue ga nyangá má mmjudiohe, nugá ga øt'e, madague'a go ga mmagá ra castigo, ya hinga nnugá ra Cristo. Pɛ nja ngue hinguí sá.

⁴ Nuya yø judío ya, guehya yø mbom'meto ra Israel. Bi zo Oja ngue da 'yøt'e ngue yø basj. Guehya bi nu ha bi nja ngue bi 'yuhrá ts'edi Oja ya. 'Nɛ bi gohmj ra cohi ya yø judío ya. Bi dápra ley nu'a ja ngue da n'yo. Bi xifi ha di japyø ndanne ja ngue da 'yøt'e. Mazihotho na ra hya bi yarpabi Oja yø judío ngue da 'yørpe.

⁵ Guehya yø mbom'meto yø ndiua judío ya. Nu'mø mj mihra Cristo, xquet'a ra judío na. 'Nɛ guehna Oja na ngue di manda gátho'a tengue i ja. 'Nɛ guehna t'espabi na para zantho na. Da ngut'atho.

⁶ A nuyá, xangu yø judío hinguí nne da 'yɛc'ei ra Cristo. Pɛ hinguí sá ga emhmɛ ngue ya hĩndi nja'a te ra hya bi xi Oja yø judío. Porque himma juani ngue gátho yø judío yø ja'i Oja. Janangue hinga gátho yø judío di tocabi ya yø hya xa yat'Oja ngue di nja.

⁷ Porque bi xi Oja ra Abraham ngue hinga gátho'u yø mbom'meto da gohi ngue yø ja'i Oja. Nuná Oja bi 'yɛmbi: "Nu'u yø basj ra Isaac, hont'u da gohi ngue yø basj Oja'u", bi 'yɛmbi.

⁸ Gátho yø ja'i 'bui, hinga gátho yø basj Oja. A nuya yø ja'i ngue yø basj Oja, guehya yø ja'i ya xpá nzámbi ngue di tocabi ra hya di yat'a Oja ya, høndya yø basj Oja ya.

⁹ Porque nguna ra hya bi xi Oja ra Abraham, bi 'yɛmbi: "Bá ep'u ra pa ga ut'auí ngue ja má ts'edi. Nuná ra Sara ni xisu, di m'mu'a n'na rá ts'ant'u", bi 'yɛmbi.

¹⁰ Mj ma yø jeya p'uya, bi nte na rá ts'ant'u ni hu ngue ra Isaac, bi nthatui ra Rebeca. Mi hya ra basi na ra Rebeca p'uya, yø cuate bi øni.

¹¹⁻¹³ Pɛ hante ngue da mihya yø basj ya, nuna Oja, bi xihra Rebeca ngue ra Esau rá madi da mja'a. Nuna ra Jacob ngue ra zaxinya, di manda rá n'yohu na. Nguna nt'ot'i p'u ja ra Macá Libro ngue bi man'Oja, bi 'yɛna: "Dadi macá ra Jacob, pɛ ra Esau, hĩn dadi madi". Guehna ra hya bi man'Oja naya hante da mihyø basj. Hinga 'be bi dømá Oja ngue di m'mahya yø basj para ngue da hny ndana di n'yo xanho, ndana hinguí 'yo xanho. Ja di nɛqui ua ya ngue ya mam'met'o xpá nzán'na Oja te 'be'a ja ngue di nja m'mefa. Hingue masque 'bet'o da nu te 'be'a da gohyø basj, sinoque nu'a te xa nzámbi ngue da huanhni, gue'a nja'a.

¹⁴ Xi ya, çua i sá ga emhmɛ ngue hinguí ho te øt'Oja? Nu'a hinguí sá'a. Porque nu te gá øt'Oja, gá gue'a ni 'yup'u øt'e.

¹⁵ Porque Oja bi 'yɛmbra Moisés: "Nu te'o dí sámbi ga huɛqui, gue'a dadi huɛc'a 'nɛ ja ma yemmui conná ngue'a".

¹⁶ Janangue nuyá, nuna ra nho di un'Oja, hinda 'yɛnna ja'i ngue bi 'yɛmmɛi bi hyoni ha di dinná nho. Porque Oja ya xa nzámbi to di huɛqui.

¹⁷ I nt'ot'i p'u ja ra Macá Libro te bi xi Oja ra dast'abi madi manda p'u ja ra hái Egipto. Bi 'yɛmbi: "Dí exa'i ya ngue gui ndast'abi n'namhma ngue nu'u yø hmɛya ga ut'a'i, da bahyø ja'i ndap'u bi zã ngue te'o gá. 'Nɛ da badi ngue ja ma ts'edi", bi 'yɛmbi.

¹⁸ Ja di nɛqui ua ya ngue nuna Oja, nu'a go da zãmbi ngue di huɛqui, gue'a di huɛc'a. Nu'a go da zãmbi di untho ra 'yu ngue xta nnaxi rá mmai, gue'a di unna 'yu'a.

¹⁹ Rá nɛgeui 'bui to nne da 'yɛngya: "Hanja Oja 'mø ngue ɛmbi ja yø ts'oqui yø ja'i. Porque Oja, nu'a te xa nzámbi ngue da 'yøt'e, hĩnjonni ja'i da zã da dáqui te sãmbi da 'yøt'e", da 'yɛngui.

²⁰ A nuju ngue dyø ja'ithohu, çteni 'be'a go gui ɛna ga japhu Oja ngue'mø ga ɛna hinga nny manhohu te sãmbi da 'yøt'e? Xi n'na ra ts'øye, çua sá da 'yɛmbra 'yøt'ats'øye: "Hĩndi nny manhogá te ra forma gui hogagui", da 'yɛmbi?

²¹ Nu ra 'yøt'ats'øye, nu'a goma forma da nepe da gohra ts'øye di hoqui, ya gue'a da go'a. Madague'a ngue n'nat'a ra bøhãi, pɛ da zã da 'yøt'a n'na ra ts'øye ngue nts'upi, xinda zã da 'yøt'a n'na ra ts'øye ngue hinga nts'upi.

²² A nuyá, nuna Oja, nnepe ngue man'na di bahyø ja'i ngue jase rá ts'edi. 'Nɛ nnepe ngue man'na di bahyø ja'i ja yø ts'oqui ngue da japra castigo. Janangue tobe serpabi ya yø ja'i ni 'yup'u ngue da ma ra castigo.

²³ Bi nepe ngue da bahyø ja'i ngue mathoguitho xandøngu rá nho i ja Oja. Porque bi huɛgahɛ 'nɛ ya dí pahmu'a te ra nho xa nzámbi ngue di 'dacju ya.

²⁴ Bi zongahu Oja. Hinga høndyo judío bi zofu, sinoque xquet'a 'nɛhyø ja'i hinguø judío bi zofu.

²⁵ Bi nja tengutho mmamp'u ja ra libro bi 'yotra pøngahya Oseas, ngue Oja bi 'yɛna: "Nuya yø ja'i xta man'a m'met'o ngue himma ja'i, a nuyá dí mma ngue ma ja'i ya. Guehya yø ja'i ngue hĩn madi madi, pɛ nuya dadi mahya", bi 'yɛna.

²⁶ Nu'u yø mmɛngu p'u ja ra xequi bi xihyø ja'i Oja ngue ɛmbi: "Nugá, himma ja'i'ahu", pɛ ja 'bexpi xip'u p'uya ngue ɛmbi: "Nugá drá Oja, majuanj ngue dí 'bui, guecá ma basj'ahu ya", bi 'yɛmbi.

²⁷ A nu'u yø ja'i ngue yø judío, nuna ra pøngahya Isaías bi 'yɛna: "A nu'u yø judío, madague'a mandøngutho'u, tengutho yø 'bomu dehe p'u ja ra jathe, pɛ zi yohotho'u da bøni ngue di nyani.

²⁸ Porque nu'mø ra pa da japra castigo Oja gátho yø ja'i rá ngani nximhãi, n'na zihmantho di nja".

29 Rā Isaiās maḥōmbi 'yēnā: “Nūnā Oja jase rā ts'edi, nu'mō hīn dadi huēcyō ja'ī nā, n'na zihmantho di jua'u yō judiō, tengutho 'mō mī jua'u yō ja'ī mī 'būp'u ja rā hnīnī Sodoma 'nēp'u ja rā hnīnī Gomorra”.

30 Guehna rā hya naya ngue nuya yō ja'ī hīngyō judiō, guehya hīmmī honī ha dī nhojpauī Oja ya. Pē bi 'yēhra pa ngue bi 'yēc'ēī Oja yō ja'ī, gue'a i nhojpauī Oja'a ya.

31 Pē nuya yō judiō mī hū yō mmāi xtī nhojpauī Oja, ngue mī enā xta 'yōt'e te gā mmāmp'u ja rā ley. Pē hīnjombī bōnī ngue xta mma maḥojpi rā ts'oqui ngue xta 'yōt'e te mmāmp'u ja rā ley, porque hīnjongui pōnī ngue dā 'yōt'e te gāma hya dī manda rā ley.

32 Ḥhanja 'mō ngue hīmbī nhojpauī Oja yō ja'ī? Porque mī nne ngue xtī nyanyō te yō ja'ī ngue xta 'yōt'a te gā rā nho mmāmp'u ja rā ley. Pē hīmbī ne xta 'yēc'ēī yō ja'ī ngue rā Cristo nā dā zā dā yanī. Ja bi fespū yō gua p'uya, porque rā Cristo tengutho 'mō 'bēnna do p'u ha dā tho rā ja'ī, di fets'e.

33 Nup'u ja rā Macā Libro nt'ot'i p'u rā hya ngue Oja bi 'yēnā: “Ga pecā p'u Sion n'na rā do ngue di fesyō ja'ī. Pē guedra ndō mēdo dā 'yōt'e ngue dā dāhyō ja'ī. Pē nu to gātho dā 'yēc'ēī nā rā do nā, dā dīnī xanho p'u ja yō mmāi ngue nu te rā hya ēc'ēī, gātho majuanī ngue dī nja”.

10

1 Ague mā zi cu'āhā, janjuānī dī haḥma mmāi dī mmarpabī Oja'u yō judiō ngue dī nyani.

2 Porque di pacā ngue yō mmāi ga ndanne Oja. Pē nja ngue nu'a rā ndanne ōt'e, hīngui tīnyō mmāi hanja nā rā hya nne Oja ngue dī nyanyō ja'ī.

3 Porque hīngui nne dā badī temā hya xā zān'Oja ngue dī nhojpabī yō ja'ī. I enā ngue dā hyonse ha di japi ngue di hojpabī Oja. Janāngue hīngui nne dā 'yēc'ēī nā rā hya di hojpabī Oja yō ja'ī.

4 Nu to gātho ya ēc'ēī rā Cristo, guehya yō ja'ī bī nhohyō ts'oqui ya. Ya hīnnī mantho dā 'yēnyō ja'ī ngue 'be dā 'yōt'e te gā mmāmp'u ja rā ley, ja dī nyanyō te.

5 Pē nuya yō ja'ī enā ngue di hojpa Oja yō ts'oqui ngue dā 'yōt'e te gā mmāmp'u ja rā ley bi 'yotra Moisés, pē rā Moisés, i ja ua nā rā hya bi 'yot'i, ngue enā: “Nu rā ja'ī dā hyāt'i dā 'yōt'e gātho'u yō hya dī manda rā ley, guehna rā ja'ī dī nyanna te nā”, i enna hya.

6 Pē ja man'na rā hya, guehna rā hya naya dī nhohma ts'oquiḥu ngue ga ēc'ēīḥu rā Jesucristo. Porque nt'ot'i rā hya ngue enā: “Janāngue nuyā, 'yo sā guī emhmu ngue jatho ngue to dā ma maḥets'ī, dā si rā Cristo ngue dī nyante. Porque ya bi zōcua rā Cristo.

7 'Yo sā guī emhmu ngue nuya jatho ngue to dā map'u o yō anima ngue dā honnā Cristo. Porque ya bi bēnnate”.

8 Ya hīngui ja ngue ja guī hyomhmu hanja rā hya ngue ha dī nhohyō ts'oqui yō ja'ī. Porque nt'ot'i rā hya ngue enā: “Nūnā rā hya nā, hīnga yap'utho ja ngue nu'ī. Ya gadī nxihmu nā rā hya nā ya. Ya jap'u ja nī mmāiḥu nā rā hya nā”, i enā. Nūnā rā hya mmānna ya, guehna rā hya dī xi'i ngue guī 'yēc'ēīḥu nā.

9 Nu'mō gā mamhmu ngue rā Jesús, gue'a mā Hmūh'u, 'nē gā ēc'ēī p'u ja mā mmāiḥu ngue Oja bi japi bi bēnnate 'mō bi dū, ya dī nyanna teḥu.

10 Porque Oja gue'a di hogah'u ngue'mō dī ēc'ēī p'u ja mā mmāiḥu. 'Nē'mō gā xihmu yō ja'ī ngue dī ēc'ēīḥu rā Hmū Jesucristo, ya dā yanju Oja.

11 Nup'u ja rā Macā Libro, nt'ot'i p'u rā hya ngue enā: “Nu to gā dā 'yēc'ēī rā Cristo, hīnjam'mō dā zā dā 'yēnna ja'ī ngue hīngui ho te ēc'ēī”.

12 I mma ngue gātho yō ja'ī, ngu'u yō judiō, ngu'u hīngyō judiō, gā n'nat'a Oja nnōpe ngue yō Hmu. 'Nē nūnā Oja, xandōngu rā nho di unni te'o gā nzofō.

13 Porque nu to gā nzohnā rā Hmu, guehna rā ja'ī dī nyanna te nā.

14 Xi'u yō ja'ī hīngui ēc'ēī rā Cristo ya, ḥhague di zohra Cristo 'mō? Pē ḥhague di 'yēc'ēī 'mō ngue hīngui ōde hanja rā hya? 'Nē ḥhague di 'yōhyō ja'ī hanja rā hya 'mō ngue hīnjongui xifi hanja?

15 'Nē ḥhague dā m'mahyō ja'ī dā mā hanja rā hya 'mō ngue hīnjongui et'i ngue dā ma dā manna hya? Nup'u ja rā Macā Libro i enā: “Nu'u yō ja'ī mmanna hoga 'da'yo hya ngue ha di zā gā nhojpaḥu Oja, mazihotho 'mō dā zōcua'u ngue dā xicū rā hya Oja”.

16 Pē nja ngue hīnga gātho yō ja'ī ēc'ēī rā hoga 'da'yo hya 'mō sifi. Rā Isaiās ngūnā rā hya bī mā, bi 'yēnā: “Ague mā Oja'ī, ḥhanja ngue hīngui ēc'ēī yō ja'ī nā rā hya dī mmāngāhe?” bi 'yēnā.

17 Pē nu to bi 'yēc'ēī, ya ēc'ēī ngue bi 'yōde hanja rā hya bi sifi. 'Nē nūnā rā hya bi sihyō ja'ī p'uya, guehna rā hya i hmā hanja nā rā Cristo nā.

18 Pē xi'u yō judiō ngue hīmbī 'yēc'ēī rā hya, ḥua hīmbī 'yōde hanja rā hya'u? Majuanī ngue bi 'yōde hanja rā hya. Porque mmāmp'u ja rā Macā Libro rā hya ngue enā: “Nūnā rā hya nā, ndap'u bi zā nt'ōde nā rā hya bī manyō mamhya. Porque nūnā rā hya nā, mā 'yonī gā rā nguī nximhāi”.

19 Xiya yō judiō ya 'mō, ḥua hīngui 'yo yō mmāi hanja nā rā hya bi sifi 'mō? Pē nu mī'da yō ja'ī bi dīnyō mmāi hanja nā rā hya bi sifi. Nu'mō yō pa xā thogui, bi 'yēnna Moisés: “Nūnā Oja, dā yanō ja'ī hīngyō judiō, n'namhmu ngue yō judiō di se'yabi yō

ja'i nu'u di nyani. Di ncu'e yø judío ngue nuya yø ja'i hin'ya yø n'yomfɛni go da ðinnbabi rá njapi Oja ya".

20 Pɛ rá Isaiás njuantho bi 'yotra hya bi man'Oja ngue ɛna: "Nu'u yø ja'i himmi hongui, gue'u bi ðinyø mmɛi ha di baði te'o gu'i. Nu'u yø ja'i himmi ɛnni te'o gu'i, gue'u da nth'e'be'u", bi 'yɛn'Oja.

21 Pɛ nu'u yø judío, Oja bi 'yɛna: "N'na pa ngu n'na pa di nzocá yø judío. Pɛ nuya p'uya, hingui nne da 'yøhna rá hya dí xifi".

11

1 Xi ya, xi'Oja, ¿ua ya bi hyep'u yø judío ya 'mø? Hin'na, hingui hep'u. Porque nugá drá judío, ma mboxitagá na rá Benjamín, nuna rá mbom'meto rá Abraham.

2 Nu'u yø judío, ya ma m'met'o xa huan'na Oja'u ngue da gohi ngue yø basi. Janangue hingui hep'u Oja ya yø judío. Damí bɛmhmu te mamp'u ja rá Macá Libro ngue rá Elías bi yapyø judío 'mø mi mat'Oja, bi 'yɛna:

3 "Ague ma Oja'i, nu yø judío, ya bi hyo'u ni pøngahya. A nu'a ni altar haru thanne'i yø ja'i, ya bi themmi. Ya mahøngsɛgui dí 'bui ngue dí thanne'i ya. Pɛ xquet'a nne da hyogyø ja'i", bi 'yɛnna Elías.

4 Mí da Oja p'uya, bi 'yɛmbi: "Hin'na, hinga høn'atho'i guí thannegui. Sinoque 'bærpátho mi yoto mahuañi yø judío ngue thannegui, 'nɛ hingui ndantyøhmu p'u 'bæhrá ðahmu Baal ngue da ðanne", bi 'yɛn'Oja.

5 Da guehna rá ja p'uya, xquet'a njarbátho ya, hinga gátho yø judío xa hyep'u Oja. Sinoque 'bu i'da ngue conná mate Oja bi gohi ngue yø thanñi Oja.

6 ¿Ua di ja temá nho bi 'yøtya yø ja'i bi huan'na Oja 'mø? Nu'a, hin'na'a. Sinoque rá matetho bi 'yøt Oja ngue bi huanhni. Nu'mø ngue di ja temá nho xta 'yøtyø ja'i, janangue bi huanhni, ya hingrá matetho bi 'yøt'Oja 'mø.

7 Guehna rá hya naya ngue nu'u yø judío mi honi ha xti nhohyø ts'oqui, pɛ hingui ngu'u bi ðini ha di nhojpa yø ts'oqui. Høndya te'o ya xpa huan'na Oja ngue bi ma mahojpi. A nu'u mi'da yø judío, bi jorpabi yø n'yomfɛni ngue himbi ðinyø mmɛi hanja rá hya.

8 I mamp'u ja rá Macá Libro rá hya ngue ɛna: "Nuna Oja, bi 'yøt'e ngue hinda ðinyø mmɛi yø ja'a rá hya da 'yøde. Nu'a te da nu, hinda ðinyø mmɛi hanja rá hya. Da 'yøhyø hya da hma, pɛ hundi n'yo yø mmɛi hanja'a rá hya da 'yøde. Ngu'a bá nja'u yø pa xa thogui, da guehya mahøn'a njarbátho".

9 Rá David nguna rá hya bi ma ngue bi 'yɛna: "Nup'u ha di sännigo yø ja'i, di ɛna ngue ja mpähä, di ɛna ngue i nnu manho Oja te øt'e. Pɛ himma juani ngue di nnu manho

Oja te øt'e. Sinoque di njapra castigo'a te øt'e.

10 Nu'a te da hyetyø ja'i, hinda ðinyø mmɛi hanja. Janangue di m'mamman'u hangu rá pa".

11 Xi ya 'mø, ¿ua xma ma da hyep'u Oja yø judío ya 'mø? ¿Ua hinjam'mø da 'yehra pa di nyanyø te mi'da yø judío ya 'mø? ahá, da 'yehra pa di m'mahyø judío di nyanyø te. Majuani ngue nuya yø judío bi hyep'u Oja, pɛ Oja bi 'yøt'e ngue nu'u yø ja'i hingyø judío da gohi ngue yø ja'i Oja. Porque nnepe ngue nu'u yø judío bi hyep'u Oja, di seyabi ya yø ja'i ya.

12 Nu'a i hyep'u Oja yø judío, nuya yø ja'i hingyø judío, gue'a di ðinnbabi rá njapi Oja'a. Pɛ nu'mø bi zønna pa ngue 'nɛhyø judío da 'yɛc'ɛi rá Cristo, nuna Oja mathoguiitho di japi gátho yø ja'i 'bu'a nximhai.

13 A nuyá, i ja man'na rá hya dí nne ga xihyø ja'i ngue hingyø judío. Nuya yø ja'i ya, bá pennagui Oja ngue ga xihra hoga 'da'yo hya. Pɛ nuna rá 'bɛfi bi 'dacá Oja, dí honnbabi yø ja'i ha di baði ngue dí nnu mansugá na rá 'bɛfi na.

14 Porque nu'u ma mmijudiohe hingui ɛc'ɛi rá Cristo ya, dí nnegá ngue di seyabi ya yø ja'i bi nthɛui rá Cristo, n'namhma ngue xquet'a 'nɛ'u da 'yɛc'ɛi'u n'namhma di nyanyø te.

15 Mazitho 'mø da 'yehra pa ngue mahøndi nhojpau Oja yø judío nuya ya xi hyep'u Oja. Conque Oja, bi 'yøt'e ngue nuya yø ja'i hingyø judío bi nhojpau. Pɛ nuyá, nu'mø di 'bátyø mmɛi yø judío ngue da 'yɛc'ɛi rá Cristo, ɛntho ja di bɛnnate yø ja'i ngue ya xi ðu.

16 Nuna rá Abraham, guehna rá maditho rá judío na, 'nɛ ya o rá 'yɛ Oja. Xquet'a nu'u yø judío ngue yø mbom'meto ya, xquet'a ya o rá 'yɛ Oja. Nuna rá Abraham, tengutho n'na rá daza ná. Nu'u yø judío ngue yø mbom'meto p'uya, tengutho yø 'yɛza'u. Pɛ o rá 'yɛ Oja gá rá do'yo rá za.

17 Guehna n'na rá za ngue rá hoga za na. Pɛ bi ma nts'aqui 'da yø 'yɛza rá za. Guehya yø judío bi hyep'u Oja ya. Nu'ahu ya, ngue hingyø judío, tengutho 'mø ngue yø 'yɛza'ahu n'na rá za ngue ja dapo. Nup'u bi ts'ajpabi yø 'yɛza rá hoga za, ja bi ma nt'ɛts'i'ahu p'u. A nuyá, ya ni n'yohu'u yø ja'i Oja ya.

18 Pɛ mahsä mi 'yɛna ngue man'na tate xanho'ahu ngue'u yø judío bi hyep'u Oja. Damí bɛmhmu ngue yø 'yɛza i ja yø te ngue bi thep'u ja rá daza. Hingue masque ja rá te rá daza conná ngue'u yø 'yɛza.

19 ¿Ua guí ɛna ngue man'na tate xanho'ahu ngue'u yø judío bi hyep'u Oja, janangue bi

ts'ajpa yø 'ye ra hoga za ngue ja bi ma nt'ets'ahũ p'ũ? Nu'a, hinda zã'a.

²⁰ Nuya yø judío mi nnõpa 'yeza ra hoga za, bi ma nts'aqui, bi thep'ũ p'ũya ngue himbi ne bi 'yẽc'ei ra Cristo. Pẽ nu'ahũ ja dapo ra za mi nnõpa 'yeza'ahũ. Nu'a ni nt'ẽc'eiũ bi nja, gue'a i ma nt'ets'i'ahũ p'ũ ja ra hoga za'a. Janangue nuyá, 'yo sã gadi 'yẽxhũ, dami mfãhmũ xanho. Nu'mø hingã mfãhmũ, ya da ma nthẽqui'ahũ mahõn'a.

²¹ Xi'mø ngue Oja bi hyep'ũ yø judío ngue himbi 'yẽc'ei ra Cristo, da gue'ahũ ya, nu'mø hingũ 'yẽc'eiũ ra Cristo, da hyec'ahũ p'ũ.

²² Nuna Oja, ya gui nnuhũ ngue nu'a rá mate i ja, mandõnhotho te øt'e. Pẽ xquet'a da japra castigo yø ja'i øtra ts'oqui. Porque bi japra castigo'ũ yø judío himbi 'yẽc'ei. Go bi 'da'ahũ rá mate ngue gá 'yẽc'eiũ. Pẽ nu'mø gui hyẽhmũ p'ũ Oja, xquet'a di ja'ahũ ra castigo.

²³ A nuyá, nu'mø da 'yẽhra pa ngue yø judío da 'yẽc'ei Oja, i ja rá ts'edi Oja ngue mahõnda 'yẽsprũ ja ra za bá saqui.

²⁴ Porque man'na hingui henni di t'ẽsra 'yeza nu'a bá ts'ajpa ja ra hoga za, hinda gue'ahũ ngue ja dapo ra za gambi thehũ.

²⁵ Ague ma zi cu'ahũ, nuna ra hya hingui fadi hanja, di nnegã ya ngue gui pahmũ xanho hanja ya. Porque hinda nnegã ngue gui 'yẽna ngue gui tatehũ ngue yø judío. Majuanĩ ngue xangu yø judío hingui nne da 'yẽc'ei ra Cristo. Pẽ da 'yẽc'ei, ja gue'mø bi zõnna pa ngue ya mandõngu dyø ja'i hingyø judío da 'yẽc'ei ra Cristo.

²⁶ Nu'mø ya bi nja'a p'ũya, gãtho'ũ yø judío di 'bũ'a ra pa'a, ya di nyani. I nt'ot'i p'ũ ja ra Macã Libro ra hya ngue ẽna: "Nuna ra Yante, guerp'ũ Sion di m'mahna. Guehna di hojpa yø ts'oqui yø judío na, nuya yø 'yãmẽni p'ũ bá fadi bá m'mahra Jacob.

²⁷ Guehna ra cohi ga co'be na ngue ya ga hojpa yø ts'oqui yø ja'i", ẽn'Oja.

²⁸ Nu'ũ yø judío ngue festho na ra hoga 'da'yo hya, bi gohi ngue yø nsuiui Oja. Janangue i menhna hya Oja p'ũ ha 'bũhyø ja'i hingyø judío. Pẽ madague'a, nuna Oja xquetho ngue di ma'ũ yø judío. Porque nu'ũ yø mboxita'ũ gue'ũ yø thanhi Oja'ũ.

²⁹ Nuna Oja, hinjam'mø ngue di cohra mmũ na. Nu to gã bi zofo, hangũ ra pa di madi 'nẽ di japi.

³⁰ Nu'mø ma m'met'o, xa mmestho te mi man'Oja'ũ yø ja'i hingyø judío. Pẽ nuya ngue 'nẽhyø judío bi mestho te mman'Oja ya, janangue Oja bi unnã mate'ũ yø ja'i hingyø judío ya.

³¹ Nuya yø judío bi mespatho te mman'Oja. Pẽ nuna Oja, ni netho ngue di unnã mate tengutho i unnã mate'ũ yø ja'i hingyø judío.

³² Nuna Oja, nguna bi 'yøt'e, bi unnã 'yu ngue gãtho yø ja'i bi mespatho te mma, para ngue da zãp'ũ 'da di untho rá mate gãtho yø ja'i.

³³ Hinjongui pøni ngue di padi xandõnho hangũ gangu ra nho i ja Oja. Hinjongui padi hangũ gangu rá mfadi Oja i ja. Hinjongui padi hangũ gangu rá n'yomfeni i ja. Porque hinjongui pøni ngue di padi xandõnho tengũ ẽga 'yo Oja.

³⁴ Hinjonni ja'i di pøni ngue di tini xandõnho hanja rá n'yomfeni Oja, 'nẽ hinjonni ja'i di t'ẽmbi ngue bi xãnnbi te øt'e.

³⁵ Nuna Oja, hingra mihi na ngue da 'yenyø ja'i ya mi ndupate Oja'a te bi unni.

³⁶ Porque nu te gãmã cosa di nnuhũ ngue ja, Oja bádi unĩ. Go bi hoc'a 'nẽ gã go rá mmeti'a. A nuyá, hõnse Oja i ja ngue da t'ẽspi para zãntho. Da ngut'atho.

12

¹ Ague ma zi cu'ahũ, mathogutho ngue bi 'dacũ rá mate Oja. Janangue di hagã rá ts'edi di xi'ahũ ngue gui unni mmũihũ Oja, n'namhmã ngue hangũ ra pa gui 'yøthũ'a te rá páhã Oja. Guehna ra ndanne i ja ngue gui 'yørpahũ Oja naya.

² A nuyá, dami páhni n'yomfeniũ ya. 'Yo gui øthũ tengutho øtyø ts'oc'ei ua ja ra ximhã. Dami 'yøt'e ngue da gom'na'yo'a te ja ngue gdi n'yohũ. Janangue da zãp'ũ gui pahmũ xanho'a te rá páhã Oja. Nuna te ra nho nne Oja ngue gdi n'yohũ, da gue'a gui 'yøthũ'a.

³ Oja bi 'yøtra mate bi 'dacã ra ts'edi ngue ga xi'ahũ te ja ngue gui 'yøthũ. 'Yo to di nne man'na ra 'befi xanhets'i' ngue'a te ra 'befi bi un'Oja. Sinoque da hyacra güenda xanho te 'be'a ma'befi bi t'unni.

⁴ Ya gui nnuhũ ngue rá do'yo rá ja'i, xangu yø xequi i ja ngue 'dama 'dan'yo i pefi.

⁵ Xquet'a njarbatho yø 'yẽc'ei ya. Madague'a xanguja, pẽ ẽntho n'na nc'ẽtho di jaha. Porque gãtho ma n'yohũ ra Cristo. Pẽ nuna ra 'befi bi 'dacũ Oja, 'dama 'dan'yo ma 'befi na.

⁶ Oja bi zãnni temã 'befi di tocabi n'na ngu n'naju. Ya gue'a rá 'befi ja ngue ga øthũ'a p'ũya. I 'bũhyø ja'i ngue bi t'unná 'befi ngue drã pøngahya Oja. Pẽ nu'a te ra hya di bẽnnba Oja da ma, hont'a da man'a.

⁷ I 'bũhyø ja'i bi t'unná 'befi ngue da mãxra mmic'eiui. Pẽ i jatho ngue co gãtho rá mmũ di 'yøtra 'bãxte. I 'bũhyø ja'i bi t'unná 'befi ngue di nxãnbate rá hya Oja. Pẽ i jatho ngue di nxãnbate xanho.

⁸ I 'bũhyø ja'i bi t'unná 'befi ngue di hatra ts'edi yø mm'i'yẽc'eiui. Pẽ di ja ndummi ngue da 'yøt'a te rá 'befi pefi. I 'bũhyø ja'i

ngue bi t'unná 'befi ngue co nu'a te pæts'i, da máxyø mmic'eiui. Pe 'yo di ya yø mmái ngue'a te rá 'báxte da 'yørpa rá mmic'eiui. I 'buhyo ja'i ngue bi t'unná 'befi ngue di m'met'o p'u di mpeti yø 'yéc'ei. Pe jatho ngue da gámfæni da 'yøt'e xanho'a te rá 'befi pæfi. I 'buhyo ja'i bi t'unná 'befi ngue da máts'i to ja te hembj. Pe nu'a rá 'báxte da 'yørpabi rá mmic'eiui, co n'na rá páhatho di 'yøt'e.

9 Pe gue majuanj ngue nj mmái gdj mahnj mmic'eiui n'na ngu n'a'áhu. Damj hyechmu p'u rá nts'o. Damj 'yøthu rá nho.

10 I jatho ngue gui mahnj mmic'eiui n'na ngu n'a'áhu porque gátho gadi ncúhu ngue rá Cristo. N'na ngu n'a'áhu damj hyonnbj ha di hnu mãsu m'i da nj cúhu.

11 'Yo gui sáyathohu, damj hyáhu rá ts'edi'a te ja ngue gui 'yøthu. Co gátho nj mmái gdj 'yørpahu rá 'befi ma Hmúhu Jesucristo.

12 Zant'a damj johyahu ngue bi djnjj mmái hu hanja'a rá nho ja ngue di nja. Nu'mø gui sáhu rá n'u, damj seti xanho. 'Né damj mat'Ojáhu hangú rá pa, 'yogui sáyathohu.

13 Nu'u nj mmj'yéc'ei hu 'mø ngue hin'ya te da hyoni, damj fáxhu. A nu'u yø 'yéc'ei yap'u nj 'yéhé, damj unhnú rá ts'áya.

14 A nu'u yø ja'i sá'áhu, damj 'yáphu Oja ngue di japi. 'Yo tema yanthi gui áphu Oja ngue da thogui.

15 Nup'u ha di johya nj mmic'ei hu, xquet'a damj johyahu. Nup'u zonnj mmic'ei hu, xquet'a ja damj nzomhmu p'u.

16 Gátho damj nnu manho n'na ngu n'na'áhu. O gadi 'yэхhu. Damj 'yøt'e ngue 'da'igu'áhu'u yø ja'i hinga njuanj. 'Yo sá gui éna ngue go jase nj m'fadihu.

17 'Yo gadi cospabi'a te rá nts'o øt'a'i nj mmic'ei hu. Damj ja ndummai hu ngue nu'a te xanho, da gue'a gui 'yøthu'a.

18 Damj hyoni ha gdj n'amigohu gátho yø ja'i asta nup'u go da zá. Gui ja ndummai ngue 'yo gadi njunthú.

19 Ague ma zi cu'áhu, 'yo gadi cots'i te t'øt'áhu. Damj hyémhmahú hma, nu'a Oja go di cots'a. Porque nt'ot'i p'u ja rá Maça Libro rá hya ngue én'Oja: "Nugá, go nj 'yé ma xi ngue ga jagá rá castigo. Go ga jut'a'a te øt'áhu yø ja'i", én'Oja.

20 Xquet'a nt'ot'i rá hya ngue én'Oja: "Nu'mø gá nu nj nsaiui ngue tú manthuhú, damj unna hme da zi. Nu'mø gá nu ngue tÿthe, damj unna dehe da zi. Nu'mø gui ørpabi nj nsaiui tengu ná rá hya naya, ya da mæsrá sá, porque da zo rá mmái'a te rá nts'o xa 'yøt'a'i".

21 Manma ndap'áhu rá nts'o ngue gui 'yøt'e tengutho øt'a nj nsaihu. Sinoque damj tapha rá nts'o ngue gui 'yørpabi rá nho nj nsaihu.

13

1 Gátho yø ja'i 'bui, jatho ngue da 'yéc'ei yø ts'ut'abi. Porque gátho yø ts'ut'abi, Oja bi zännbj ngue ja yø cargo. Hinjo'o rá ts'ut'abi ngue da zãnsø ngue di nja rá cargo.

2 A nu rá ja'i fespátho te mmánna ts'ut'abi, nuna Oja bi 'yexra ts'ut'abi, go guehna fespabi rá hya ná. Ya rá ts'oquise rá ja'i p'u da japra castigo rá ts'ut'abi.

3 Porque yø ts'ut'abi hinga 'bui ngue di pihyo ja'i nuya øtra nho. Sinoque guehya yø ja'i xants'o te øt'e i cot'i. Nu'mø gui nne ngue hingui sulu yø ts'ut'abi, damj 'yøthu rá nho n'namhma ngue da hnu manho'áhu.

4 Porque yø ts'ut'abi, rá 'befi Oja ørpe para ngue da máxahu. Pe nu'mø ngue xants'o te gui øthu, ya gui sulu rá ts'ut'abi p'ya. Ya sãp'u há rá ts'edi rá ts'ut'abi ngue di ja'áhu rá castigo. Porque rá 'befi Oja ørpe ngue da japra castigo yø ja'i xants'o te øt'e.

5 Janangue ja ts'editho ngue da t'éc'ei te di manda yø ts'ut'abi. Pe hndj 'yøtyø ja'i'a ngue da 'yéc'ei rá ts'ut'abi ngue hontho di mpommj rá castigo, sinoque da 'yéc'ei te mmányø ts'ut'abi porque nj 'yup'u ngue da t'éc'ei te di manda yø ts'ut'abi.

6 Janangue damj jutha rá njuthái 'mø njui. Porque yø ts'ut'abi øtra 'befi nuna bi un'Oja.

7 Nu to gá gui tÿphu, damj jutha. Nu to ndupate rá njuthái, da gutrá njuthái. Ogue ndupate rá cooperación, da gut'i". Damj nu mãsulu te'o gátho ja yø cargo.

8 Nu'mø ngue gui ndupatehu, 'yo di njarbatho, damj jutha. Nu'a ja ngue gui 'yøthu hangú rá pa, damj mahnj mmic'eiui n'na ngu n'a'áhu. Porque nu rá ja'i di mahrá mmic'eiui, ya ga 'yo tengutho rá hya mmamp'u ja rá ley ja ngue da n'yo yø ja'i.

9 A nuna rá hya di manda rá ley i éna: "'Yo grá 'yots'om'mái. 'Yo grá hyote. 'Yo grá bé. 'Yo to gui sãnnba rá fehni. 'Yo gui nnehu n'na rá cosa ngue ndan'yo to rá mmæti". Guehya yø hya ja ua di manda rá ley ya. 'Né ja m'i da yø hya ngue di manda. Pe gátho ja di mpénhua yø hya mmamp'u ja rá ley ngue éna: "Damj mahnj mmic'eiui tengutho gni ne ngue di ma mamadi'i".

10 Porque rá ja'i di mahrá mmic'eiui, ya hin tema nts'o ørpabi rá mmic'eiui. Janangue nu rá ja'i di mahrá mmic'eiui, éntho 'mø di padi xanho te mmamp'u ja rá ley, porque gue'a te mmamp'u ja rá ley ga 'yo.

11 Guehya yø hya jatho ngue gdj n'yohu ya. Ya gui nnuhu, nu'mø rá pa dambá éc'ei hu rá hoga 'da'yo hya, mađi 'betyø pa 'mø. Pe nuyá, n'na pa ngu n'na pa bá cuatyø pa ngue da ep'u rá Cristo má Yantehu. Ya hingui ja ngue ga nsáyathohu ya.

12 Ya ni ma da gaxyo pa di m'muhmu ua ja ra ximhai, ya ba cuatyo pa ga m'muhmu p'u 'bu Oja. Janangue nuyá, dami hyehmu p'u ra nts'o ga 'yo yo ja'i ua ja ra ximhai. Gá gue'a te xanho gui 'yothu. 'Yo di tap'ahu ra nts'o.

13 Ma gda 'yohu'a ra nho ni 'yup'u gdá 'yohu. Hinga ni'tihu. 'Ne hinga m'muhmu p'u ha 'buhyo minhni. Hinga n'yots'om'maihu. 'Ne hinga ndunhu. 'Ne hinga nseyahu.

14 Nu'a ma Hmuhu Jesucristo, ga ra nho i n'yo'a, da ngut'atho gdí n'yohu ya. 'Yo sa gui emhmu ngue i saho gui 'yothu ra nts'o ga 'yo yo ja'i. Nu'a, hin'na'a.

14

1 Nu ra 'yec'ei ngue tobe hingui tini xanho ra mmái hanja'a ra hya ec'ei. nup'u ha gadi mpetihu dami unhu ra ts'aya. 'Yo gui nne ngue gui njun'ma hyathoha.

2 Porque 'bu i da yo 'yec'ei ngue tini xanho p'u ja yo mmái ngue sa da zi gatho'a te ts'i. Pe 'bu hmi da yo 'yec'ei p'uya, ngue hingui tini xanho p'u ja yo mmái hanja'a ra hya ec'ei. I ena ngue ra ts'oqui da 'yot'e ngue da zi ra ngo, janangue ena ngue hondyo cosa ngue hinga ngo sa da zi.

3 A nuyá, nu ra 'yec'ei ngue si gatho'a te si yo ja'i, 'yo di embi ngue hingui ho te otra 'yec'ei nu'a hajtho yo cosa si. Xi mmangu ra 'yec'ei nu'a hajtho yo cosa si, 'yo di embi ngue hingui ho te otra 'yec'ei nu'a si gatho'a tengue ts'i. Porque ya ra 'yec'ei, ya o ra 'ye Oja.

4 Nu ra mafi n'nan'yo to di mpehmi, zteni 'be'a gui ena go gui japi ngue gui 'yembi hinga gue'a te o'te? Nu'a ra hmu ra mafi, go da man'a ngue'mo xanho te o'tra mafi ogue hin'na. Pe nu ra ja'i ngue ra 'yec'ei da gomanho, porque nu'a ra Hmu jase ra ts'edi ngue da za da 'yot'e ngue da gomanho.

5 I 'bu i da yo 'yec'ei ya, embi ngue ja dra pa tate xandaxqui ngue mi da yo pa. Ximmi 'bu hmi da p'uya, embi ngue gatho yo pa, ga 'da'igutho. Janangue nuyá, n'na ngu n'na yo 'yec'ei, nu te ra hya timp'u ja ra n'yomfeni ngue embi xanho, da 'yot'a te ra hya tini.

6 Nu ra 'yec'ei ngue ja n'na ra pa supi, ga nzup'a ra pa'a ngue nnu mansu Oja. A nu ra 'yec'ei ngue hingui supra pa supra mmi'yec'eiui, hingui sup'a ra pa'a porque nu te o'te, gue'a ga nnu mansu Oja'a. A nu ra 'yec'ei ngue si gatho'u yo cosa i ts'i, i si, porque di ja mamma'di Oja ngue'a te ga si. A nu ra 'yec'ei ena ngue i ja 'da yo cosa ngue hingui nnepe'a Oja ngue da zi, ya hingui si, porque gue'a ga nnu mansu Oja'a te o'te. 'Ne xquet'a di ja mamma'di Oja ngue te si.

7 Hingo'ngue to da zanse te da n'yo, porque gathogahu di oha ra 'ye ma Hmuhu

Jesucristo. Nu'mo di tehu, di oha ra 'ye. Nu'mo da tuhu, di oha ra 'ye.

8 Janangue nuyá, mente di 'buhmu, ya gdá 'buhmu'a ngue ga o'pahu rá páhá ma Hmuhu Jesucristo. Nu'mo ja ngue ga tuhu, gue'a ma Hmuhu sanni ngue ga tuhu. Janangue nuyá, gue'mo di tehu, ogue xtá tuhu, gue'a ra Hmu di oha rá 'ye.

9 Ra Cristo bi du 'ne mahombi m'mai para ngue da gohi ngue gue'a ma Hmuhu'a. Ngu'mo di tehu, ngu'mo xtá tuhu, gue'a ma Hmuhu'a.

10 Nu'a ngue ra ja'itho, hingui sa ngue da hyaspa ra guenda te ga 'yo ra cu. Hingui sa ngue sa da 'yembi hingui ho te ga 'yo ra cu. Porque ba ep'u ra pa ngue gathogahu ga somhu p'u ja ra hmi ra da ra Cristo. Nuna p'uya, go da hyascahu ra guenda na.

11 Porque nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ra hya ngue ena: "Nu te di mmanga, majuaní ngue di nja'a, enna Oja i 'bui. Nugá di xi'ahu ngue gatho yo ja'i di ndantyohmu p'u ha ga m'muca. Gatho yo ja'i p'uya da ma ngue gueca drá Ojaga", enna hya.

12 Janangue nu'a ra ora'a p'uya, n'na ngu n'naju ga dapschu ra guenda Oja te xtá n'yohu.

13 Ya hingui sa ngue ga haspahu ra guenda ma mmi'yec'eihu ngue ga emphu hingui ho te ga 'yo. A nuyá, ma ga ja ndummai ngue hingo ma ts'oquihu p'u da 'yotra ts'oqui ma cuhu.

14 A nuyá, ngue ya di ec'eihu ra Hmu Jesucristo, nu tengue di sihu, ya di pahmu njuani ngue hin tema cosa di ja ngue ga emhmu ngue ra ts'oqui di o'thu 'mo da sihu. Pe nu ra 'yec'ei ena ngue ra ts'oqui bi 'yot'mo bi zi'a te di sihu, ya ra ts'oqui bi 'yot'e, porque bi zi 'ne embi ngue hingui ho.

15 Janangue nu'mo majuaní ngue gadi mahni cu, 'yo gui sihu n'na ra cosa nu'a di ts'onnbabi rá mmái ni cu. Ra Cristo ya bi du ngue bi yani. 'Yo gni 'yothu'a ngue gui ts'onnbahu rá n'yomfeni, ngue hontho go gui nne gui sihu n'na ra cosa xancuhi.

16 Madague'a gui pahmu njuani ngue xanho te gui o'thu, pe 'yo gni 'yothu'a ngue da 'yembyo ja'i ngue ra ts'oqui gui o'thu.

17 Porque nuyá, ngue gue'a Oja di o'pahu rá páhá, ya hingui ja ts'edi ngue ga sihu'a te ga dadi ho ga sihu. A nu'a ja ts'editho ngue ga o'thu, gue'a ngue ga hahma mmái ga n'yohu xanho, 'ne ja ts'edi ngue ga nhojpahu te'o dadi nsahmu, ma ga johyahu ngue ya di n'yohu ra Espiritu Santo.

18 Porque nu ra 'yec'ei ngue o'pabi rá páhá ra Cristo, guehya yo hya da mmanga nnepe ngue da n'yo ra ja'i. 'Ne nuna Oja i nnu manho te ga 'yo ra ja'i, da guehyo ja'i p'uya xquet'a da nu manho.

19 Ma ga homhm̄u r̄a hȳa ngue h̄inga njun'mahyah̄u. N'na ngu n'naj̄u, ma ga honnbah̄u ha di zacyø nt'ɛc'ɛī ma mm̄i'yɛc'ɛīh̄u.

20 Yo gadi ts'onnbah̄u r̄a 'bɛfi Oja ngue co nu'a te guí sih̄u. Majuan̄i ngue gátho'a te i ts'i, gá xanho ngue da ts'i. Pɛ nu'mø 'bɛp'u ha di 'buh̄m̄u n'na r̄a 'yɛc'ɛī nu'a ɛna ngue r̄a ts'oqui da 'yør'mø da zi'a te di sih̄u, man'na xanho ngue h̄inga sih̄u'a te ɛna ngue di 'yøtra ts'oqui 'mø da zi.

21 Man'na xanho ngue h̄inga sah̄u r̄a ngø, n̄i xingra v̄ino ga sih̄u, h̄inga nne ngue ga øth̄u'a tengue di 'yøtra ts'oqui ma cuh̄u. H̄inga øth̄u'u yø hȳa di ts'onnbabī r̄a nt'ɛc'ɛī i ja.

22 Yo guí nne ngue nu' te guí sih̄u, gue'a gdi njunt'ui n̄i cuh̄u'a. Ya guí ɛc'ɛīh̄u ngue gá xanho'a te guí sih̄u, da gue Oja p'uya, ya pađi te guí øth̄u. A nuyá, r̄a mmenthī bi nth̄eui r̄a 'yɛc'ɛī nu'a pađi xanho p'u ja r̄a mm̄i'ngue xanho te øt'e, 'nɛ h̄ingui ɛnná n'yomfɛnī ngue r̄a ts'oqui øt'e ngue te ga 'yo.

23 Pɛ nu r̄a 'yɛc'ɛī ngue si n'na r̄a cosa nu'a ɛmbi ngue h̄ingui ho, nu'mø bi zi, ya r̄a ts'oqui bi 'yøt'e. Porque h̄ingrá mm̄i ga nzi'a te si. Nu r̄a ja'i da 'yøt'a te ɛmbrá mm̄i ngue h̄ingui ho da 'yøt'e, nu'mø bi 'yøt'e, ya r̄a ts'oqui øt'e.

15

1 A nuju, ngue ya t̄ini xanho ma n'yomfɛnih̄u'a te ja ngue gdá 'yoh̄u, i jatho ngue ga serpah̄u ma mm̄i'yɛc'ɛīh̄u nu'u h̄ingui t̄ini xanho p'u ja yø n'yomfɛnī te ja ngue di n'yo. H̄inga honseh̄u r̄a nho ngue di tocagah̄u, sinoque ga honnbah̄u r̄a nho m̄i'da yø ja'i.

2 N'na ngu n'naj̄u, jatho ngue ga øth̄u'a te nnu manho ma mm̄i'yɛc'ɛīh̄u. Nu'a te di pah̄m̄u ngue da 'yørpabī r̄a nho m̄i'da yø ja'i, gue'a ga øth̄u'a, para ngue da hȳa r̄a ts'ɛdi yø nt'ɛc'ɛī.

3 Porque r̄a Cristo h̄imbj hyonsē r̄a nho di tocabi. Ya mmannā Maça Libro te r̄a hȳa bi xi Oja, ngue bi 'yɛmbi: "Nu'u yø ja'i s̄u'i, xquet'a 'nɛqui bi zøqui", bi 'yɛmbi.

4 Nu te gáma hya nt'ot'i r̄a Maça Libro, bi ma nt'ot'i para ngue ga xah̄m̄u 'nɛ ga pah̄m̄u hanja'a r̄a hȳa i mma. Nuná r̄a hya mmannā Maça Libro, 'nɛ t̄imma mm̄iuh̄u hanja, di hatra ts'ɛdi ma mm̄iuh̄u ngue ga seti te dí thoh̄m̄u. Porque dí pah̄m̄u ngue di nja'a te r̄a hya nt'ot'i.

5 Nuná Oja di hatra ts'ɛdi ma mm̄iuh̄u ngue ga seti te gá r̄a n'u ja ngue ga thoh̄m̄u. Dí nnegá ngue Oja da 'yøt'e ngue n'na ngu n'na'ah̄u, da zã guí n'yoh̄u tengutho i n'yo r̄a Jesucristo. 'Nɛ da 'yøt'e ngue xøgue da da'igu n̄i n'yomfɛnih̄u.

6 Janangue da zãp'u ngue xøgue n'na hyatho guí 'yɛspah̄u n̄a Oja r̄a Papá ma Hm̄uh̄u Jesucristo.

7 Gue'a di t'ɛspabī Oja'a, ngue guí 'yøt'e ngue guí n'amigoh̄u n'na ngu n'na. Nguna ja ngue guí 'yøth̄u porque r̄a Cristo bi 'yøt'e ngue dá n'amigoh̄u'a.

8 Ya guí nnuh̄u ngue r̄a Cristo bi 'yɛhɛ ngue di japyø judio. Nu'a te r̄a hya bi ma mayat'ibīh̄u ma mboxitah̄u 'mø manjam'mø, gue'a bi 'yɛhɛ bi 'yøt'a. Ja di nɛqui p'uya ngue Oja h̄indi pumbɛnī'a te r̄a hya xa yat'i ngue di nja.

9 Co 'nɛhyø ja'i h̄ingyø judio bi 'yɛhra Cristo ngue bi japi n'namhm̄a ngue 'nɛ'u di ja mammađi Oja ngue ya bi d̄innbabī r̄a mate. I nt'ot'i r̄a Maça Libro te r̄a hya bi xihrá Papá r̄a Cristo ngue bi 'yɛmbi: "Nup'u ha 'buh̄yø ja'i h̄ingyø judio, ga ɛts'a'i. 'Nɛ ga t'ut'a'i yø alabansa n'namhm̄a di bahyø ja'i ngue guí tate", bi 'yɛmbi.

10 I mmannā hya nt'ot'i r̄a Maça Libro ngue ɛna: "Nu'u yø ja'i h̄ingyø judio, 'da di johyathoui'u yø judio ngue yø thanh̄nī Oja".

11 Man'na parte r̄a Maça Libro i nt'ot'i r̄a hya ngue ɛna: "Gátho yø ja'i h̄ingyø judio, damī 'yɛspah̄u Oja. Hønnbu bi zã 'buh̄yø ja'i, gá da 'yɛspabī Oja".

12 R̄a pøngahyā Isaias bi 'yɛna: "Dí m'm'u'a n'na r̄a mbom'meto ra Isai. Nuná, guehna da bøn̄i ngue hønnbu bi zã dí manda yø ja'i ngue h̄ingyø judio. 'Nɛ nuya yø ja'i ya, guehya da 'yɛc'ɛī ya ngue gue'a yø Yante'a".

13 Da ne Oja ngue gá r̄a johya di nja'ah̄u, 'nɛ da 'yøt'e ngue da hyu n̄i mm̄i ngue ya guí ɛc'ɛīh̄u. 'Nɛ da 'yøt'e ngue r̄a Espiritu Santo da xoc'a n̄i mm̄iuh̄u ngue man'na gdi pah̄m̄u ngue nu'a te r̄a nho guí tømhm̄u di nja, majuan̄i ngue di nja.

14 Ague ma zi cu'ah̄u, dí haxã njuani ya ngue guí pađi xanho ndanā r̄a nho ja ngue gdi n'yoh̄u ya. Ya bi d̄inni mm̄iuh̄u xanho hanja n̄a r̄a hya na. A nuyá, ya sã ngue n'na ngu n'na'ah̄u guí opan'yu n̄i cuh̄u hanja r̄a hya ya.

15 Pɛ nugá njuantho dá xi'ah̄u hanja ya yø hya dá cuatã r̄a s̄ucua ja ua. Høntho dadi bɛn'nah̄u hanja r̄a hya, n'namhm̄a ngue h̄ingui pumbɛnih̄u. Nugá dadi ha'ah̄u r̄a ts'ɛdi, porque gue'a ma 'bɛfi bi 'dacã Oja'a ngue ga ha'ah̄u r̄a ts'ɛdi.

16 Nuná Oja bi 'dacã ma 'bɛfi ngue ga mmambra hya r̄a Jesucristo p'u ha 'buh̄yø ja'i h̄ingyø judio. Dí mmambrá hoga 'da'yo hya Oja n'namhm̄a ngue nu'u yø ja'i h̄ingyø judio ga dãpã Oja tengutho 'mø ngue r̄a 'bøt'e t'ørpabī Oja. Nuná Oja p'uya, da nu manho yø 'yɛc'ɛī, porque r̄a Espiritu Santo ya xa 'yøt'e ngue ya yø ja'i Oja.

17 Dadi ja mammadiga ra Jesucristo ngue ya bi bonmanho na ra 'befi Oja di orpe.

18 Hinte man'na mahya di nne ga mma, hontho di nne ga xi'ahu te bi 'yorcagui ra Jesucristo. Nuna ra hya da xica yo ja'i hingyø judio, ra Jesucristo bi 'yøt'e ngue yo ja'i bi 'yec'ei bi ra hya Oja. Go bi 'dacra ts'edi ngue da mangã na ra hya na. 'Nε bi 'dacra ts'edi te di øt'e.

19 Connã ts'edi ra Espiritu Santo bi nja yo milagro. Janangue nuyã, ya da tãti da mangã ra hoga 'da'yo hya ya, ngue ra Jesucristo gue'a ra Yante'a. Bã fãdi astã Jerusalen ngue da mangã ra hya ndap'u bi zã. Dani mpagã astã ra hãi Ilirico ngue da mangã ra hya.

20 A nugã, nup'u haru hinjam'mø xa 'yøtyø ja'i ra thuhø ra Cristo, ja da ja ndummai da mangã p'u ra hoga 'da'yo hya. Porque nup'u ya fahra hya, ngue n'nan'yo to xa mpefi, hindã ne ngue ja hongã mmangã p'u ra hya.

21 Di øt'e tengutho ra hya manna Macã Libro ngue εna: "Nu'u yo ja'i hinjam'mø xa 'yøde hanja ra hya Oja, pe da ma ma'øte ra hya ya. Nu yo ja'i madã n'na ndi di sifi hanja ra hya Oja, pegue nuyã da sifi hanja ra hya ya".

22 Janangue njap'u ngue hinga mbongui ga mmagã p'u gui 'bahmu ga ma nu'ahu. Madague'a xangu yo nni di sãnni ga mmap'u, pe hingui sã.

23 Pe nuyã, ya da zã ga mmagã p'uya, porque ya da tãti da mangã ra hya yo xequi ra njaua ya. Pe ya xa mma yo jeya di sãnni ga mmagã p'u gui 'bahmu ngue ga ma nu'ahu.

24 Nu'mø da magã p'u ja ra hãi España, nup'u gui 'bahmu ganj nthocã p'u ngue ga nzenguahu. Porque ja gampãhã ngue ga nnuhu. M'mefa p'uya ga nyεhmu.

25 Pe nuyã, di nne 'be ga mmagã Jerusalen. Ga ma dãgã ra mnyu, nuna bi ma mapeti ngue di t'unyø 'yec'ei nu'u hyoia.

26 Porque nu'u yo 'yec'ei 'bap'u ja ra hãi Macedonia conyø 'yec'ei 'bap'u ja ra hãi Acaya, gã bi petra mnyu da menhni ngue di t'unyø 'yec'ei ngue hyoia p'u Jerusalen.

27 Nuyã yo 'yec'ei hingyø judio i ja mpãhã ngue da 'yøpabi ra 'bãxte ya yo judio ngue yo mmi'yec'eiui. Ni 'yup'u ngue da mãts'i, porque yo ja'i hingyø judio bi ma mathoquibi ra hoga 'da'yo hya mi ec'ei ya yo judio. Janangue nuyã, nuyã yo judio bi thocra hya mi ec'ei ngue bi xihra hya yo ja'i hingyø judio. A nuyã yo ja'i hingyø judio bi sihra hya ya, 'ne ja te pets'i, nu'a gui ja mammadj ya to bi xihra hya, i fãts'i to hyoia.

28 Pe nuyã, hontho ga ma dãgã na ra mnyu bi ma mapeti, 'bexque'a ga mmagã España p'uya. 'Nε di nne ganj thocã p'u gui 'bahmu ngue ga nzenguahu.

29 Nu'mø da søngã p'u gui 'bahmu, nuna te ra hya ga xi'ahu, di haxã njuani ngue ra Cristo mathoguitho di jajpahã.

30 Ague ma zi cu'ahu, ngue ya gui ec'ei ma Hmuhu Jesucristo, ra Espiritu Santo i øt'e ngue gadi maçã. Janangue nuyã, di açã ra maçe ya ngue gui fãxçahu, gui mmarçahu Oja ngue Oja da mãxcagui.

31 Damj 'yãphu Oja ngue nup'u ja ra hãi Judea, Oja da yangã p'u 'bahyø ja'i hingyø 'yec'ei. 'Nε damj 'yãphu Oja ngue nuna ra mnyu ga haspã'u yo 'yec'ei 'bap'u ja ra hni ni Jerusalen, da ne da hyani.

32 Da ne Oja ngue ngu'a di nja. Janangue nu'mø da søngã p'u gui 'bahmu, ga johya. Porque ya da zãp'u ga nsãyats'u.

33 Oja da hyut'a ni mmahu, 'nε di japi gãtho'ahu. Da ngut'atho.

16

1 Nuna n'na ma cuhu ngue ra xisu ni hu ngue ra Febe, damj pahmu te'o na. Nuna, guehna di mper'u ja ra njja jap'u ja ra hni ni Cencrea na.

2 Nuna, ra 'yec'ei xanho na, damj unhu ra ts'aya, mø bi map'u. Porque ni 'yup'u ngue ngu'a da 'yøtyø 'yec'ei. Nuna ra Febe, nu'mø temã hya da hyembu gui 'bahmu, damj fãxhu. Porque nuna, xangu ra 'bãxte xa 'yøpabi yo ja'i 'bucua, da gueque 'nεqui fãxcagui mø te di honi.

3 Damj zenguagahu ts'ap'u ra Priscila co 'nehra Aquila nuna ra damme ra Priscila. Nuyã, guehya ma mmimmedihe ngue di ørpahe ra 'befi ra Jesucristo.

4 Nu'mø mi zacã yo ja'i, nuyã guehya bi 'yenyø te ya ngue bi yangui. Janangue dadi ja mammadiga ya yo ja'i ja. 'Nε hinga hongthogui dadi ja mammadj ngue'a te øt'e, sinoque 'nehyø 'yec'ei hingyø judio di ja mammadj ngue bi yangui.

5 'Nε damj zenguagahu ts'ap'u gãtho yo 'yec'ei di mpeti p'u ja ra ngu ra Aquila. Co 'nε'a ma ndø'amigo ra Epeneto, damj zenguagui ts'ap'u. Nuna, guehna ra mdi bi 'yec'ei ra Cristo p'u ja ra hãi Acaya na.

6 Co 'nehra Maya, damj zenguagui ts'ap'u. Nuna, guehna mathoguitho xangu ra 'befi xa 'yørbu ha gui 'bahmu na.

7 Da guehya ma mmenguhe ra Andrónico co 'nehra Junias damj zenguaguis p'uya. Guehya 'dap'u da n'ofãdigãhe ya. Xquet'a damj pahmi xanhu ngue nçhya yo representante ra Cristo ya. 'Nε guehya m'met'o bi 'yec'ei ra Cristo ya ngue nugã.

8 Nuna ra Amplias ma ndø'amigo ngue ec'ei ra Hmu Jesús, damj zenguagui ts'ap'u na.

9 Damj zenguagui ts'ap'u ra Urbano, guehna ma mmimmedihe na ngue di ørpahe ra 'befi ra Jesucristo. Co 'nehna ma amigo ra Estaquis damj zenguagui ts'ap'u.

10 Damj zenguagui ts'ap'u na ra Apeles. Nuná, xandøngu ra n'u bi zã 'mø mi 'yɛc'ei ra Cristo. Da gue'u yø ja'i ɛc'ei ra Cristo p'u ja rá ngu ra Aristóbulo, damj zenguagui ts'ap'u.

11 Nuná ma mmɛngu'be ra Herodión, damj zenguagui ts'ap'u. Co 'nɛ'u yø ja'i 'bɔp'u ja rá ngu ra Narciso ngue ya ɛc'ei ra Cristo, xquet'a damj zenguagui ts'ap'u.

12 A nuya ma cuhu ngue yø xisu, nuná n'na ni hu ngue ra Trifena, nuná man'na ni hu ngue ra Trifosa, damj zenguagui ts'ap'u. Nuya yo nc'ei ya, emmei di mpefi xandønho, ngue ørpabi rá 'befi ra Hmu Jesús. Co 'nɛ'na man'na ma cu ngue ra xisu ni hu ngue ra Pérsida, damj zenguagui ts'ap'u. 'Nɛ'na xquet'a emmei di mpefi xanho ngue ørpabi rá 'befi ra Hmu Jesús.

13 Damj zenguagui ts'ap'u ra Rufo. Nuná, ya fadi xanho ngue ɛc'ei xanho ra Hmu Jesús. Co 'nɛ'a rá mamá ra Rufo, damj zenguagui ts'ap'u. Nuná ra xisu na, 'nɛ'qui xøgue entho ma mamágã na.

14 Damj zenguagui ts'ap'u ya yø ja'i ga xi'ahu ya: guehna ra Asíncrito, ra Flegonte, ra Hermas, ra Patrobas, ra Hermes, co gátho'u mi'da ma cuhu 'bɔp'u ha 'bahu p'uya, damj zenguagui ts'ap'u.

15 Damj zenguagui ts'ap'u ra Filólogo, cona Julia, cona Nereo, co 'nɛ'a rá nju, cona Olimpas, co gátho'u mi'da ma cuhu 'bɔp'u ha 'b'u ya, damj zenguagui ts'ap'u.

16 Co n'na ra respeto damj zengua n'na ngu n'na'ahu. Gátho ya yø ja'i 'bui ndap'u bi zã ngue ya xa 'yɛc'ei ra Cristo, gã di zengua'ahu.

17 Ague ma zi cu'ahu, nugã dí xi'ahu ngue damj mfáhmã xandønho. Porque 'bui 'da ngue hønðra sui nne. I 'uɛnyø ja'i, astã di ts'onna hyã. Nuya yø ja'i ya, guehya hinguí nnu manho ra hyã bi sãn'nahu. O gadi nsixhu ya to øtra sui.

18 Porque nuya yø n'yohu ya, hinga gue'a rá 'befi ra Hmu Jesucristo ørpabi, s n que gue'a te nnepsabi yø mmui da n'yo, gue'a øt'a. 'Nɛ di hoc'a te ra hyã xihyø ja'i nu'u hinguí henni ga thát'i.

19 Nu hangu yø 'yɛc'ei i 'bui, gã padi xanho ngue ya guí ɛc'ei ra hoga 'da'yo hyã. Janangue nugã, nu te gã 'yøthu, janjuani dadi johya. A nuyá, dí nne ga xi'ahu ngue damj pahmu xanho ha gdi 'yøthu ra nho. A nu'a ra nts'o, 'yogui 'yøthu'a.

20 Nuná Oja da zã da 'yøt'e ngue da thohra sui, ya hinguí njunthu. A nu'a ra zithu nne da 'uɛnyø ja'i p'uya, Oja da 'yøt'e ngue da ma hã rá hyã'a. Dí nnegã ya ngue di jap'ahu ma Hmuhu Jesucristo.

21 Nuná ma mmimmedigã'be ra Timoteo di zengua'ahu. 'Nɛ di zengua'ahu ya hyu ma

mmɛnguhe 'bucua, ra Lucio, ra Jasón nɛhra Sosípater.

22 A nugã drã Tersio, dadi cuatã ua ja ra sɛcua na te ra hyã mmanna Pablo, xquet'a 'nɛcã dadi zengua'ahu conã nguehra Jesucristo.

23 'Nɛ'na ma cuhu ra Gayo di zengua'ahu. Go rá mmɛti ra ngu hapu di säyagã na. 'Nɛ xquet'a di hmi na rá ngu ngue ja di mpeti ua yø 'yɛc'ei 'bucua. Xquet'a di zengua'ahu na ra Erasto, nuná ja rá 'befi ngue ra tesorero ua ja ra hniñi. Nuná ma cuhu ni hu ngue ra Cuarto, xquet'a di zengua'ahu.

24 Nuná ma Hmuhu Jesucristo, dí nne ngue di japi gátho'ahu. Da ngut'atho.

25 A nuyá, ma ga ja mamadihu Oja ya. Nuná, guehna da 'yøt'e ngue da zã di ndu ni nt'ɛc'ei hu i ja na. Nguna ra hyã n'yoi ra hoga 'da'yo hyã dá øt'ahu 'mø ma xi'ahu hanja ra Jesucristo. Nuná ra hyã na, ya mandø njam'møtho hinguí fadi hanja.

26 Pe nuyá, ya bi fadi hanja ya. Porque guehya yø hyã bi 'yotyø pøngahya Oja ya. 'Nɛ nuná Oja i 'bui para zantho, guehna di 'bɛpyø ja'i ngue di 'yonna hyã naya, i nnepe ngue ndap'u bi zã da 'yɛc'ei yø ja'i na ra hyã na 'nɛ da 'yøtyø ja'i'a te ra hyã ma'bepi da 'yøt'e.

27 A nuná Oja, hønse na i ja rá mfadi. 'Nɛ conã nguehra Jesucristo i t'ɛspabi Oja para zantho. Da ngut'atho.

1 Corintios

Ja ua rá mudi rá carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mēnmba yø 'yεc'εi Corinto.

¹ Nugä drá Pablo, Oja bi 'yεxqui ngue drá representantegá rá Jesucristo. Co 'nēhna mā zi cūhā rá Sóstenes 'bucua,

² dadi zenguagá'be'ū to gátho ya o rá 'ye Oja, rá mməp'ū ja rá hñini Corinto. Ya yø ja'i'ahā Oja ngue guí εc'εihā rá Jesucristo. Bi zon'nahā Oja ngue guí hēmhmā p'ū rá nts'o. Porque gue'a i ts'ofó gátho yø ja'i' εc'εi rá Jesucristo'a ngue dá hyεp'ū rá nts'o. Ngujū, ngu mī'da yø ja'i, gue'a rá Jesucristo ga øt'e ngue mā Hmūhā.

³ Dī nnegá'be ya ngue nuna Oja mā Papáhā co 'nēhna mā Hmūhā Jesucristo di jap'ahā 'nē dá hyūt'a nī mmūihā.

⁴ Nugä njandyatho dadi ja māmādi Oja conná ngue'ahā. Porque xandøngu rá njapi Oja bi unnj te'o gátho ya guí n'yohā rá Jesucristo.

⁵ A nuyá, ngue ya guí n'yohā rá Jesucristo ya, εmmēi di jap'ahā Oja. Porque xoc'a nī mmūihā Oja, ngue guí pahmā xanho hanja rá hya. 'Nε øt'e ngue guí padī ha gdi japra hya guí xihmā yø ja'i.

⁶ A nuyá, nū te rá hya dá xi'ahā ngue di nja'mø gá 'yεc'εihā rá Cristo, gue'a rá hya bi njap'ū guí 'bahmā'a ya.

⁷ Janangue nuyá, mēnte rá pa guí tømhmā ngue dá εp'ū mā Hmūhā Jesucristo, ya hñinte gadi 'behmā'a rá njapi Oja di unj.

⁸ Di ha'ahā rá ts'edi Oja ngue guí ndūhā xandønho astā guεp'ū rá nze'guí. Porque nnepe ngue hñi temā hya dá dñ'nahā 'mø rá pa dá εp'ū mā Hmūhā Jesucristo.

⁹ Nuna mā Hmūhā Jesucristo, rá Ts'ant'ū Oja. Bi zonngahā Oja ngue 'dap'ū gā n'yohā nā. Nu'a rá hya di yarcāhā Oja ngue di nja, gue'a di nja'a.

¹⁰ Ague mā zi cū'ahā, gue'a mā Hmūhā Jesucristo di 'dacá rá ts'edi ngue dí xi'ahā nā rá hya ja ua. Dí xi'ahā ngue hñga 'da'a n'nannj di n'yo nī hyahā, sinoque 'dap'ū di n'yo nī hyahā. I jatho ngue dá 'da'igu nī n'yomfēñihā, dá 'da'igu guí 'yøthā.

¹¹ Dí xi'ahā nā rá hya nā mā zi cū'ahā, porque nū'ū yø mēñi rá Cloé bi xiqui ngue gadi njunthā.

¹² Porque hñga n'na hyatho guí mmāmhmā. I 'bū i'da nī n'yohā ngue εnā: "Nugä di tennā rá hya mmānā Pablo". Mī'da p'uya εnā: "Nugä di tennā rá hya mmānā Apolos". Mī'da p'uya εnā: "Nugä

dí tennā rá hya mmānā Bēdu". Mī'da p'uya εnā: "Nugä di tennā rá hya mmānā Cristo".

¹³ A nuyá, xi'a rá Cristo, ¿ua 'bēti'da yø 'yεc'εi ngue n'yoi'á? A nugä drá Pablo, ¿ua guí εmhmā ngue bi mā mā cuatigá rá pont'i conná ngue'ahā? ¿Uague gá nxixya 'da'ahā ngue guí tēngahū?

¹⁴ Nugä dadi ja māmādi Oja ngue hñjon dá xixya'ahā, hñda høndra Crispo 'nēhra Gayo dá xixyabi.

¹⁵ Janangue hñgui sá guí 'yεmhmā ngue dá xixyabi yø ja'i para ngue dá dēngui.

¹⁶ Bi zo mā mmūi ya ngue rá Estēfanā co nē'ū 'bēp'ū ja rá ngu'a, xquet'a dá xixyabi. Hñdi padī ngue'mø 'bū hñi'da yø ja'i dá xixyabi, ogue hñ'nā.

¹⁷ Pē rá Cristo hñmbi mēngui ngue gā xixyabi yø ja'i. Sinoque bi mēngui ngue rá hoga 'da'yo hya gā xihyø ja'i. Nugä hñdi mmāngā yø hya māhotho gā nt'øde ngue høntho gā nnepe dá 'yεc'εigui yø ja'i te di mma. Sinoque høn't'a ja ts'edi gā mma ngue bi dū p'ū ja rá pont'i rá Cristo, gue'a di mman'a.

¹⁸ Nuna rá hoga 'da'yo hya nā, i hmā ngue bi dū p'ū ja rá pont'i rá Cristo ngue bi yanjū. A nū yø ja'i ngue di m'mēdi, εmbi ngue hñte di muui nā rá hya nā. Pē nujū ngue di nyamma tehā, n'yoi rá ts'edi Oja nā rá hya nā.

¹⁹ I mmāmp'ū ja rá Maçā Libro rá hya te bi man'Oja ngue εnā: "Nu'ū yø ja'i εnā ngue ja xāngu yø mfađi, nugä gā uđi ngue hñte di muui yø hya padī. Nu rá ja'i dá 'yεnā ngue rá bamhya, di nēqui ngue hñte di muui rá hya padī", εn'Oja.

²⁰ Nuaa ja rá ximhāi, i 'bahyø ja'i εnā ngue ja yø mfađi. I 'bahyø ja'i εnā ngue yø xānnbāte. I 'bahyø ja'i εnā ngue yø mbađi xandønho, i padī te gā ja nximhāi. Pē nuna Oja i εmbi ngue hñte di muui yø mfađi ya yø ja'i ya.

²¹ Nuna Oja majuanj ngue jase rá mfađi. Bi zānnj ngue nu'a te yø mfađi yø ja'i 'bucua ja rá ximhāi, hñga gue'a ja ngue di fađi te'o Oja'a. Nuna Oja bi zānnj ngue nu'ū yø ja'i dá 'yεc'εi rá hoga 'da'yo hya, gue'ū di nyanyø te'ū. Nuna rá 'da'yo hya nā, εmbyø ja'i nu'ū hñgui εc'εi rá hya, ngue hñte di muui rá hya.

²² Yø judío, i nne ngue 'be dá nū yø milagro, ja dá 'yεc'εi rá hya. A nū yø ja'i hñngyø judío, gue'a te yø mfađi yø ja'i 'bucua ja rá ximhāi di ho dá 'yøde.

²³ Pē nugāhe, nuna rá hya ja ts'editho gā mmāngāhe, guehñā ngue dá sihyø ja'i ngue bi dū p'ū ja rá pont'i rá Cristo nā, ngue di hoga mā ts'oquihā. Høn't'a di mmāngāhe'a. Pē yø judío p'uya, i εnā ngue rá 'be'isátho 'mø

øhna ra hya na. A nu'u yø ja'i hingyø judio p'uya, embi ngue hinte di muui na ra hya na.

24 Pe nuju, ngue ya di 'εc'ei hu ra Cristo, ngu yø judio, ngu'u hingyø judio, ga bi zonngahu Oja 'ne bi xoga ma n'yomfēni hu para ngue ga pahmu ngue ra Cristo hapra ts'edi Oja 'ne hapra mfadi Oja.

25 Nu'a te i du ra Cristo, yø ja'i embi ngue Oja hingui padi te øt'e. Pe Oja i pase te øt'e. A nu yø ja'i hingui padi hanja'a te øt'Oja. Porque yø ja'i embi ngue hingui nzaqui Oja. Pe Oja mathoguitho ga ndønzaqui ngue'a ga nzaqui yø ja'i.

26 Ague ma zi cu'ahu, ya guí nuhu te gama ja'i bi zon'na Oja ngue da 'yεc'ei ra Cristo. Zi yohotho bi zo'u yø ja'i t'εmbi ngue ja yø mfadi, nuya nuu manho yø ja'i ua ja ra ximhai. Nu'u ja yø cargo ngue nts'ut'abi xquet'a zi yohotho bi zofo. Xquet'a zi yohotho bi zo'u yø ja'i ngue hnu'c'ei p'u ja yø hñini.

27 A nuyá, Oja bi huanhyø ja'i nu'u hin'yuh yø mfadi ua ja ra ximhai para ngue di 'berpabi yø sa'u yø ja'i ena ngue ja yø mfadi. Oja bi huanhyø ja'i nu'u hingui nzaqui yø hya ua ja ra ximhai para ngue di 'berpabi yø sa'u yø ja'i ena ngue xanzaqui yø hya.

28 Nuna Oja bi huanhyø ja'i nu'u t'εmbi ngue hinga njuani ua ja ra ximhai xøque ma høt'e p'u, para ngue da hyspabi yø hya'u yø ja'i ena ngue ja yø ts'edi.

29 Janangue nu'p'u ja rá hmi rá dá Oja ya hinjonni ja'i da zäp'u da 'yεna ngue di 'yεts'i.

30 Nuna Oja, bi 'yøt'e ngue ya man'yohu ra Jesucristo ya. Oja bi ne ngue conná nguehra Cristo dá pahmu hanja na ra hya Oja. A nuyá, ngue conná nguehra Cristo, ya bi hoga ma ts'oquihu. 'Ne go øt'a ra Cristo ngue ya di øhu rá 'ye Oja. Porque go gue'a ra Cristo bi gurca ma ts'oquihu.

31 Ja di nequi ua hanja na ra hya nt'ot'i p'u ja ra Macá Libro ngue ena: "Nu to i nne di 'yεts'i, pe gue da 'yεspabi'a rá Hmu bí 'bu mahεts'i, hingue masque go ra ja'i'a di 'yεts'i", i ena.

2

1 Ague ma zi cu'ahu, nu'mø ma magä p'u guí 'buhmu ngue dá xi'ahu rá hya Oja, hindá mangä yø hya ga ya yø ja'i ena ngue yø bamhya. Ni xindá mangä yø hya nu'u mahotho da nt'øde.

2 Porque nu'mø ya di 'bucä p'u ha guí 'buhmu, høndä n'na ra hya dá sänni ngue ga xi'ahu. Guehna ra hya na ngue ga mma hanja ngue bi ma ma cuati p'u ja ra pont'i ra Jesucristo.

3 A nu'mø ya di 'bucä p'u ha guí 'buhmu p'uya, gä nuhu ngue hindí ya manzaqui. Sinoque asta dí huaqui, porque dí su ngue hindá bøngmanho ra hya ga mma.

4 Nu'mø ma xi'ahu na ra hya na, hindá mangä'u yø hya mahotho da nt'øde ngue ma mfadise, para ngue di thap'a ni mmuihu. Sinoque nuya yø hya dá xi'ahu, guese ra Espíritu Santo i ja rá ts'edi ngue bi xoc'a ni mmuihu para ngue da dinni n'yomfēni hu xanho hanja na ra hya na.

5 Janangue nuna ni nt'εc'ei hu ja ya, guehna Oja jase rá ts'edi bi the na ra hya na. Hinga guep'u ja yø hya yø ja'i nu'u ena ngue yø bamhya bi the na ra hya na.

6 Pe nu'p'u 'buhyø ja'i ngue ya xa nzehyø nt'εc'ei, guehya dí xicä rá hya nu'a majuaní ngue di gohi ngue yø bamhya yø ja'i. Pe nuna ra hya na, hinga guehna ra hya pa'u yø ja'i ena ngue yø bamhya 'bucua ja ra ximhai yø hya na. Ni xinga gue'a te ra hya pa'u yø ja'i di manda ua ja ra ximhai yø hya na. Porque nu te ra hya pa'u, da thotho'a.

7 A nuna ra hya ngue majuaní di gohi ngue yø bamhya yø ja'i, guehna rá hya Oja di mmangä na. Nu'mø yø pa xa thogui, nu yø ja'i mi 'bucua ja ra ximhai himbi badi hanja na ra hya na. Hante ngue di hocra ximhai Oja, ya xi zänni te 'be'a di njam'mefa ngue ha di njap'u di nyamma theu.

8 Nu'u yø ts'ut'abi ua ja ra ximhai, hinjombi n'yo yø mmui ngue xta mbaði hanja na ra hya na. Porque nu'mø ngue xta ndinyø mmui yø ja'i hanja na ra hya na, nuna ma Hmuhu Jesucristo maguec, ya hinxta mma ma cuati ra pont'i mø.

9 Bi nja tengutho ra hya mmamp'u ja ra Macá Libro ngue ena: "Nuna Oja, ya xa nzänni te da japyø ja'i nu'u di madi. Guehna rá njapi Oja hinjonni ja'i di pøni ngue di padi hanja na. Porque hinjam'mø 'be bi nja'a te mi ja ngue da 'yøt'Oja".

10 Pe Oja bá penngahu ra Espíritu Santo, gue'a bi 'yøt'e ngue bi dinnmä mmuihu hanja na ra hya na. Porque ra Espíritu Santo i padi gätho'a te rá n'yomfēni Oja'a.

11 Nu' n'na ra ja'i ya, hinjongui parpi te ja rá n'yomfēni. Hønc ra ja'i pase te mbεmp'u ja rá n'yomfēni. Xquet'a njarbutho Oja ya, hinjonni ja'i da zä da badi te ja rá n'yomfēni Oja. Sinoque hønse ra Espíritu Santo i padi xanho te ja rá n'yomfēni Oja.

12 Janangue nuju, hinga gue'u yø hya yø bamhya 'bucua ja ra ximhai na ra hya dí pahmu. Oja'a bá penngahu ra Espíritu Santo ngue gda pahmu hanja na rá njapi Oja di 'dacju.

13 Janangue nuna ra hya dí mmanya, hinga guehya yø hya ngue ma n'yomfēniεc'ei di mma, sinoque ra Espíritu Santo i xännga ra hya dí xihyø ja'i nuya n'youi ra Espíritu Santo.

14 Pe yø ja'i hingui n'youi ra Espíritu Santo hingui sä dá dinyø mmui hanja na ra hya

xänngha ra Espiritu Santo. Embi ngue hingat bamhya ra ja'i mmana ra hya na. Hingui padi hanja, porque hingui n'youi ra Espiritu Santo.

15 A nu yø ja'i n'youi ra Espiritu Santo i sä hacra güenda xandõho hanja na ra hya na. 'Ne hingui sä to da 'yembi ngue hinga gue'a te ra hya i mma.

16 Porque nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ra hya ngue ena: "¿Te'o ni ja'i da zä da barpabi ra n'yomfeni'a ma Hmuha? ¿Te'o da 'yena ngue bi m'muhrä xännbate Oja ngue bi xännbi te øt'e?" Pe nuja, ra Espiritu Santo'a di n'yohu, 'ne gue'a ra Espiritu Santo øt'e ngue di tímhuu zits'u hanja rá n'yomfeni ra Cristo.

3

1 Ague ma zi cu'aha, nu'mø dámba m'mucá p'u guí 'buhma, nugä hindá xi'aha yø hya nu'u dí xicá yø 'yec'eí ja n'youi ra Espiritu Santo. Sinoque dá xi'aha ra hya hingui henni gdi pahma. Porque guí 'buhma tengutho yo basj ngue zits'atho tinni mmuihu hanja rá hya ra Cristo.

2 Dá xän'aha yø hya hingui henni gdi pahma. Tengutho n'na ra basj 'mø sidra xi'ba, hingat hme ma t'unni da zi, dá ja'aha p'u. Porque himbi zä xta ndinni mmuihu hanja ya yø hya xanheni. Asta ni xinga guedia di tinto ni mmuihu hanja ra hya ya.

3 Porque tobe guí øthohu tengutho ga 'bu hmi'da yø ja'i. Tobe gyø zeyathohu. Tobe gyø 'yøt'i sathohu. Tobe hinga 'da'igu ra hya guí mmamhu. Tobe guí øthohu tengutho øtyø ja'i nu'u hingui pa Oja.

4 Porque nu 'da'aha, guí em'mø guí yahu: "Nugä dí tennä ra hya mmana Pablo". Mi'da p'uya ena: "Nugä dí tennä ra hya mmana Apolos". Janangue ja di nequi p'uya ngue guí øthohu tengutho øtyø ja'i 'bucua ja ra ximhai.

5 Nugä drá Pablo, cona Apolos, ¿teni 'be'a goma ts'edi jagä'be ngue go tennägä'be yø ja'i? A nugä'be yø mefithogä'be Oja. Hontho dá øt'ä'be ra 'befi ngue gá 'yec'eíhu ra Hmu Jesucristo. Pe n'na ngu n'nagä'be, nu'a te ra 'befi bi 'dacä'be Oja, gue'a dí øt'ä'be'a.

6 Nuna ra hya dá xi'aha, tengutho n'na ra hmu'dá 'mø bi thuhu, njarbutho na. Nu ra Apolos, go bi xithe'a. Pe gue'a Oja di tetra hmu'dá.

7 Janangue nuyá, ngu'a tu ra hmu'dá, ngu'a xithe, hingtonui tate. Go gue'a Oja i tate, porque go øt'e ngue i te ra hmu'dá'a.

8 A nu'u tuhra hmu'dá, 'ne'u xithe, 'da'igu yø hya. Pe n'na ngu n'na ya, nu'a te ra 'befi bi 'yøt'e, Oja da gut'i.

9 A nugä'be, yø mefithogä'be Oja. A nu'aha, ni mmuihu p'u bi ma nthuhu ra hmu'dá, gue'aha i nnøpa huahj Oja.

I ja man'na ra hya ya. Nuna Oja, tengutho 'mø ngue bi da'mi bi hyø'a n'na ra ngu p'u guí 'buhma.

10 A nugä p'uya, tengutho n'na ra gado. Nuna Oja bi 'yøt'e ngue dá da'mä ra 'befi. A nu mi'da yø xännbate p'uya, tengutho 'mø dádi tetra jado'u. Pe n'na ngu n'na yø gado di sigue ra 'befi, i ja ngue dá mádi xandõho, hinha di dunna ngu.

11 Nuna te ra hya bi ma ma da'mi ngue bi si'aha hanja ra Jesucristo, guehna ra hya bi nøpa do p'u ha brá fuhra ngu na. Hingui sä ngue dá ma madu'mi rá 'befi Oja mente hingui hma hanja'a ra Jesucristo.

12 Pe nuyá, xangu yø do i ja ngue di usa'u to di sigue ra 'befi ngue hønnigu. Nu 'da yø mæfi, dá japa do ngue ra oro p'u ja ra ngu. Nu mi'da yø mæfi, dá japa do ngue ra t'axi. Mi'da yø mæfi, dá japyø do ngue mazihotho guí nequi. A nu mi'da yø mæfi, yø za dá japa ngu. Mi'da yø mæfi, dá japyø paxi ra ngu. Mi'da yø mæfi, yø xanza dá japa ngu.

13 Pe n'na ngu n'na yø mæfi, nu'a te ra 'befi bi hoqui, nu'mø ra pa danj thaxra güenda, ja dá fadi xanho p'uya ngue'mø xanho ra 'befi bi hoqui, ogue hin'na. Porque nu'a ra pa'a, ra sibi di nja. Nu'a ra sibi p'uya, ja di nequi p'u'a te ga nho ra 'befi bi hoqui n'na ngu n'na yø hyønnigu.

14 A nu ra hyønnigu ngue hndi nzø'a te bi japa ngu, ya dá hyanna nzäbi.

15 Pe nu ra hyønnigu ngue bi nzø'a te bi japa ngu, ya di m'me'a te ra 'befi bi hoqui. Høse ra hyønnigu di nyanna te, tengutho 'mø ngue bá pongra ndate n'na ra ja'i p'u ja ra ndate sibi.

16 ¿Ua hingui pahma ngue gätho'aha, i nnøpa nija Oja haru 'buhra Espiritu Santo? Porque ra Espiritu Santo ya guí n'yohu'a ya.

17 Nu'mø ngue to di ts'onnbabi rá nija Oja, Oja di castiga ra ja'i. Porque rá nija Oja xanduxqui'a. Janangue nu ra xännbate ngue di ts'onnbabi rá 'befi Oja p'u guí 'buhma, dá ma ra castigo.

18 Hingui sä ga här'ma mmui, ga ena ngue di paschu hanja ra hya. Madague'a en'da yø ja'i ngue xangu yø mfadi i ja, pe nuyá yø ja'i ya, jatho ngue dá 'yøt'e tengutho 'mø ngue hinte di padi. Ja dá dimp'u xanho rá mmui ra ja'i ha rá nja na ra hya majuanj di nja rá mfadi.

19 Porque nuyá yø ja'i 'bucua ja ra ximhai, ngue hingui pa Oja, nu'p'u ja rá hmi rá dá Oja hinte di muui yø mfadi ya yø ja'i ya. I mmamp'u ja ra Maca Libro ra hya ngue ena: "Nuna Oja, i øt'e ngue nuna ra ja'i ena ngue bi dñse rá mmui na ra hya padi, nuna ra hya bi dinna ja'i, hin tema nho da 'yøpabi".

20 I nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro man'na ra hya ngue ena: "Nu yø ja'i ena ngue ja yø mfadi, pe Oja parpabi yø n'yomfeni yø ja'i ngue nuyá yø hya pahyø ja'i hinte di muui".

21 Janangue nuyá, nu' u yò ja'i guí emhmú ngue ja yò mfadi ngue yò bamhya, 'yo sá guí espahu ngue dá guehya gui huanhni ndana guí tenhnu ya. Porque gátho yò xánnbate, gátho'a te ja nximhái, gátho Oja bá sánni ngue i ja para ngue dá 'yòt'áhu rá nho.

22 Nugá drá Pablo, rá Apolos, rá Bedu, dí 'bucáhe ngue gá fáxáhe. A nuyá, nu te gá bá sán'Oja ngue ja ua ja rá ximhái, i ja má tehú, i ja rá ndate, nu te gá dí nnuhú ngue ja rá pa dí 'báhmú ya, dá gue'a te gá nnuhú rá pa dí 'yep'ú, nu te gátho dí nnuhú ya, gá nja yò cosa ngue dá 'yòrcáhu rá nho.

23 A nu' u ya, ma ga órpáhu rá páhá rá Cristo. Rá Cristo p'uya, i órpábi rá páhá Oja.

4

1 A nuyá, dami 'yò'ni güendáhu ngue yò mefithogáhe rá Cristo. Bá excahe ngue nuna rá hya Oja hingui fadi hanja, ga xánnbahe yò ja'i hanja ná rá hya ná.

2 Guí páhmú ngue n'na rá mefi 'mò bi ndápa n'na rá 'befi, nu'a rá 'befi sifi ngue dá 'yòt'e i ja ts'editho ngue dá 'yòt'e.

3 A nugui, ¿te'o dá zá dá hyasca rá güenda ngue'mò xángo te dí ót'e, ogue hin'na? Dí háxá njuani ngue hinga gue'a ní 'befihú'a ngue gui hyascahá rá güenda. 'Né hijnjónni ja'i dá zá ngue dá hyascagui rá güenda ngue'mò gue'a dí ót'e ogue hin'na. Ní xinga gueque dí háxá njuani ngue'mò gue'a te dí ót'e ogue hin'na.

4 Nup' u nná b'engá'a te dí ót'e, dí éna ngue ya gue'a te nná 'yo ya. Pé hingue masque dí éna ngue hin'yu má ts'oqui. A nuyá, nu'a ja ngue dá hyasca rá güenda te dí ót'e, guesé Oja dá hyasca rá güenda.

5 A nuyá, 'yo to sá guí haspáhu rá güenda mente tobe hingui sónna pa dá ep' u má Hmuhá Jesucristo. Nu'a go dá hyaxra güenda'a, ndana rá ja'i xángo te xa 'yòt'e, ndana rá ja'i hingui ho te xa 'yòt'e. Nu'a go pa'a te mbemp' u ja yò nyomfeni n'na ngu n'na yò ja'i. Nu'a te dá dinnbábi Oja n'na ngu n'na yò ja'i, gue'a rá njut' i dí nja'a.

6 Ague má zi cu'áhu, ya dá xi'áhu ya yò hya dá hyequi ngue rá 'befi dí ót'e, dá gueh'rá 'befi ótra Apolos. Nguna rá hya dá xi'áhu, n'namhmá ngue guí páhmú ngue nu'a te mmamp' u ja rá Maça Libro, 'yo guí festhohe. Porque gátho dí muui yò xánnbate, hingui ho guí 'yespáhu dá yò xánnbate, xingui 'yemhmú ngue hinte dí muui mi'da yò xánnbate.

7 Xiya, ¿te'o bi xi'áhu ya ngue man'na tate xángo'áhu ngue mi'da yò ja'i? ¿Ndana rá hya guí tímhmú ya ngue hindá gue'a Oja bi 'da'áhu rá hya ya? A nuyá, xi'mò ngue Oja bi 'yòt'e ngue gá páhmú rá hya guí páhmú ya, ¿hanja ngue gá dí 'yexhu co nu'a te rá hya guí

páhmú ya 'mò, éntho xóga xáséhu rá hya p' u gni b'émhmú ya?

8 Nup' u gni b'émhmú ya, ngue ya gá páhmú hanja ná rá hya ná, guí éna ngue ya hinte gá dí 'b'émhmú ya. Guí 'b' u mmanhóhu p' u gni b'émhmú ya, éntho guí ndast' abihu p' u ga mbón'a te guí óthu ya. Nugáhe p' uya, guí enje n'na nguadi tengutho 'mò ngue hinte dá dí mugáhe. Nuhmá 'mò majuani ngue gdi ndast'abi, gá dí mandáhu ndap' u bi zá. 'Né cáhe dí jats' u má cargogáhe 'mò ngue'a te rá 'befi gdi péhmú.

9 Nup' u ga mbón'a te t'órcáhe ngue yò representantegáhe rá Cristo, éna gue xógue ga 'yòt'a Oja'a ngue ga m'mefathogáhe. Dí 'bucáhe tengutho 'mò ngue yò ofádi xa ts'ánnbi ngue dá tho, dí njagáhe p' u. Dí mpeti yò ja'i ngue dá nu te ga thohme. Ngu yò anxé, ngu yò ja'i dá nuho te ga thohme.

10 A nugáhe, i t'enje ngue dyò 'yammúigáhe ngue rá hya rá Cristo dí mmanhme. Pé nu' áhu p' uya, nup' u gni b'émhmú, nu'a rá hya rá Cristo ya guí tinséhu xándónho hanja rá hya. Pé nugáhe dí éngáhe ngue hindí ya manzaquíguáhe. A nu' áhu p' uya, guí emhmú ngue xanzaquí te guí mmanhmu. Mente thenngáhe yò ja'i, a nu' áhu p' uya i hnu mansu' áhu.

11 Nu'mò yò pa xathogui, xtá sáhe rá n' u ngue hin'yu te ga sihe. Astá guehya, dí sáhe rá n' u rá thuhú. Ja'mò dí tuthegáhe, ogue hin'yu te ga hegáhe. Ja'mò dí unje yò ja'i ngue pegbahe. Ní xingrá ngu dí ja ngue hapu ga m'mahme.

12 Dá dí 'mni dá dí mpefi conma 'yehé. I sanje yò ja'i, pé nugáhe p' uya dí ápáhe Oja ngue dí japi te'o sanje. I mb'engáhe xan' u yò ja'i, pé dí setáhe.

13 I nnò man' uje p' u ha ya yò ja'i. Pé nugáhe dí thammanhótho gáhe. I nnu háigáhe yò ja'i, enje p' u tengutho 'mò ngue n'na rá cosa ya xa hórba yò ja'i, ya hinte dí muui. Nguna bi 'yòrcáhe yò ja'i, astá guetya njarbatho.

14 Nuna rá hya dá cuatá ua ja rá sacua ja ua, hindá cuatá ná rá hya ná ngue gá dí 'bet'a ní sáhu. Sinoque dá dí 'da'áhu n'na rá consejo tengutho 'mò ngue má basi' áhu.

15 Madagúe'a guí 'yena ngue dí 'bu'i 'det'a mahuahú ní xánnbatehu ngue dí xán' náhu hanja rá hya rá Cristo, pé nugá go ní papágáhu. Porque go rá mudi dá xán' náhu rá hoga 'da'yo hya, janangue bi njap' u ngue guí é' éihu rá Cristo ya.

16 A nuyá, ya gá nuhú te dá ót'a p' u guí 'báhmú, gue'a dí xi' áhu guí 'yóthu' a ya.

17 Janangue dí et' á p' u ná rá Timoteo ngue dá xi' áhu te ja ngue gdi n'yohú. Nuná, dá dí má dí tengutho 'mò ngue má ts'ant' u, porque dí pá dí ngue é' éi xángo rá Jesucristo. Nu'a te nná 'yogá ya ngue dí tenná rá Jesucristo, go dá xi' áhu hanja ná. Tengutho rá hya dí

xännba yø 'yεc'εi di mpeti ndap'u bi zä, dä ngru't'atho dä xi'ähu näya.

¹⁸ Nu'u ni xännbatehu p'u ha gui 'bøhmü, i 'bøp'u 'da ngue di 'yεts'i, εnä ngue yø bamhya. Nup'u ga mbεni, εnä ngue ga su ga mmagäp'u ngue ga ma nyähu.

¹⁹ Pe dä ne Oja ngue ya hinda ya'atho ga mmagä p'u ga ma nyähu. Ga nnugä p'ya tegue ngu dä 'yøt'u di 'yεxpü gui 'bøhmü. Ya ga nnugä 'mø ngue majuanü øt'a te ra hyä i mma, hingra hyatho i mma.

²⁰ Porque nu'u yø ja'i ngue ørpabi rä 'bεfi Oja, hingra hyatho mman'u, sinoque hä rä ts'edi ngue øt'a te ra hyä i mma.

²¹ Xiya, çdana guü nne gui 'yøthu ya? Guü nne gui sigue te gui øthu para ngue ga s'ähu 'mø dä magä p'u, çuague guü nne gui n'yo manhoü para ngue mahotho gdä zo'ähu 'mø dä magä p'u?

5

¹ A nuyä, ndap'u bi zä i hma te 'bε'a bi 'yøt'a n'na mä çuü p'u ha gui 'bøhmü, ngue ya 'bøhmü rä hømme. Nunä rä ts'oqui nä p'ya, guehna täte xants'o, conque guü nnuü ngue nu'u yø ja'i hingui pa Oja, hingui øt'e tengu nä rä hyä nä.

² Nε tobe gadi 'yεxpü gui yahü ngue gui εnä ya gä gue'a te gui øthu. A nuyä, ngue nguna ra hyä bi nja, i jatho ngue guü m'mü ndummaühu. A nunä rä n'yohü bi 'yø'na rä ts'oqui nä, damü hyømhmü thi p'u ha gadi mpetihü nä.

³ Madague'a ngue hindü 'bucä p'u ha gui 'bøhmü, pe nu'mø dä bεn'ähu εntho ya xti 'bucä p'u ngue ga haspa rä güenda nä rä n'yohü bi 'yøtra ts'oqui.

⁴ A nuyä, damü mpetihü ya, damü 'yøthu'a te nnu manho mä Hmuühu Jesucristo. Nup'u ha guü mpetihü, gui 'yø'ni güendahu ngue di 'bucä p'u. Dä gue'a mä Hmuühu Jesucristo guü pahmü ngue di m'møp'u'a ngue dä xän'nahü'a te ja ngue gui 'yøthu.

⁵ Nu'a rä n'yohü bi 'yøtra ts'oqui, damü hyømhmü thi p'u gui 'bøhmü, di map'u 'bøhyø ja'i di manda rä zithu, ja dä säp'u rä n'u rä do'yo. Xämhmätho ngue di nyänna te 'mø rä pa dä εp'u rä Hmuü Jesús.

⁶ Nu'a te rä hyä guü øthu, ya hingui sä nimantho sä guü 'yεts'i ngue gui 'yεnä gä gue'a te gnü 'yohü. çÜa hingui pahmü ngue co zits'u rä ixi, di ixqui gä rä janü?

⁷ Janangue nuyä, damü hyømhmü thi'a rä n'yohü bi 'yøtra ts'oqui ya, n'namhmä ngue hindü ts'om mü'da yø ja'i. Porque tobe hindü nts'onnyø n'yomfεni yø ja'i ya. Rä Cristo ya bi tho ngue bi hoga mä ts'oquiü, bi gohi tengutho rä 'bøt'e ja'mø rä ngo ngue rä Pascua.

⁸ Janangue jatho ngue majuanü gui hyεhmü p'u rä nts'o, gätho dä gue'a rä nho gdi n'yohü.

⁹ Nu'a rä carta dä pεn'nahü m'mεt'o, dä xi'ähu te ja ngue gui 'yøthu, ngue 'yo gadi nuans'u yø 'yots'om'mäi.

¹⁰ Pe nugä hindü εn'ähu ngue ya hingui sä guü ntøthü yø 'yots'om'mäi 'bucua ja rä ximhäi. Ogue ya hingui sä guü ntøthü yø ja'i høndyø mεnyü di xandi, ogue yø bε, ogue thanne yø dahmu. Nu'mø ngue dä gue'a gdi xi'ähu'a, ya nnetho ngue gui pømhmü ua ja rä ximhäi 'mø. Pe nja ngue hinga gue'a di mmangä'a.

¹¹ A nunä rä hyä dä ne ga xi'ähu ya, 'yo nimantho gadi nsixui'u sä εnä ngue gadi ncühu, 'nε yø 'yots'om'mäi, ogue høndyø mεnyü di xandi, ogue thanne yø dahmu, ogue yø fehni, ogue yø iti, ogue yø bε. Nuyä, guehya ni xinga gue'a di sä ngue 'dap'u guü nsimhmεhu ya.

¹²⁻¹³ Porque nu'u yø ja'i hingma n'yohü, hingö di tocagui ga haspa rä güenda. Guesε Oja dä hyaspa rä güenda ya di xi'ähu. Pe nup'u ha gadi mpetihü, damü hyaxhä rä güenda te ga 'yo yø 'yεc'εi. Janangue nugä di xi'ähu ngue nunä rä n'yohü bi 'yøtra ts'oqui, damü hyømhmü thi nä.

6

¹ A nuyä, nu'mø 'bøhyø 'yεc'εi ja ngue di yaprä mmü'yεc'εiui, 'yo di thop'u 'bøhra ts'ut'abi hingra 'yεc'εi. Dä zä di map'u 'bøyø mmü'yεc'εiui, dä xifi ngue di hojpi temä hyä hεmbi.

² çÜa hingui pahmü ngue nu'u yø ja'i Oja, gue'u dä hyaspa rä güenda yø ja'i 'bucua ja rä ximhäi'u? Xi'mø ja ngue ga haspahü rä güenda yø ja'i 'bucua ja rä ximhäi, xi rä asunto zits'atho guü hεmphü, çua hinda zä guü xihni mmü'yεc'εiü ngue di hoqui?

³ Conque astä yø anxε Oja ga haspahü rä güenda. Janangue goma gue'a n'na rä asunto zits'atho di hεmεhu ngue hinda zä ga hocju.

⁴ Xi'mø hingui padü ha gdi hocju n'na rä asunto 'mø guü hεmphü, çua sä ngue gue'u yø ja'i hingyø 'yεc'εi di hoc'a ni asuntohu 'mø?

⁵ Di xi'ähu nä rä hyä nä n'namthma ngue guü pεs'ni sähu. Xip'u ha guü 'bøhmü, çua xinga n'na nc'εi ni n'yohü ngue di padü di hocä n'na rä asunto 'mø ja te hεmbyø çü?

⁶ çHanja ngue nup'u 'bøhra ts'ut'abi hingra 'yεc'εi, ja ni map'u yø 'yεc'εi ngue di yaprä mmü'yεc'εiui?

⁷ A nuyä, nu'a te rä njunt'i guü øthu, ja di nequi p'ya ngue gadi 'bøhmü rä hyä. çHanja ngue nu'mø hinga gue'a t'øt'ähu, hingui hät'i guü sεthü? çHanja ngue hin gadi n'unü dä fε'ähu, xøgue madü zits'u te guü nne guü 'bøhmü?

8 Conque xquet'a guí njaha p'u ngue hinguí ho te guí othá, asta ní mmí'yec'ejui guí p'ehá.

9 'Yo gyø thätihá. Guí pahmá ngue nu'u yø ja'i xants'o te øt'e, hinda yarbá ha di manda Oja'u. Hinda yarbá yø 'yots'om'mái. Hinda yarbá ya yø n'yohá ørpe tengutho 'mø dra xisu yø mmín'yoháui. Hinda yarbá ya yø ja'i thanne yø dahmu.

10 Hinda yarbá yø bε. Hinda yarbá ya yø ja'i høntho i nne ngue di xandi te p'ets'i. Hinda yarbá yø iti. Hinda yarbá yø zate. Hinda yarbá'u corpa rá 'yu yø mmíc'ejui ngue pε.

11 Nuya yø hya dí xi'ahá ya, ya xcá njap'u 'da'ahá ya. Pε nuyá, ya bí ma mahøjpi'ahá. Ya yø ja'i'ahá Oja ya, ngue gá 'yεc'ejh'a rá Hmu Jesús. Ya guí n'yohá rá Espíritu Santo bá pen'nahá Oja ya.

12 Ya händj mandagahá rá ley ga 'yo yø judío ya. Ya sá ga øthá te dí nnehá ya. Pε ma ga samma mmáihá ngue hinga øthá'a te hinnj 'yup'u ga øthá.

13 Majuanj'a te rá hya i hma ngue nu te si rá ja'i, rá mmái ní ma. A nu rá mmái rá ja'i p'áya, ga nja'a ngue ja da mεsp'á te si. Pε nuya yoho yø hya ya, Oja da 'yøt'e ngue dí njap'u rá nzequi ya. Pε hinguí sá ga emhma ngue ga nja má do'yohá ngue rá 'yots'om'mái. Sinoque rá do'yo rá ja'i, ga nja ná para ngue dá 'yørpabi rá 'bcfi rá Hmu. A nu'a rá Hmu p'áya, di hatrá ts'edi má do'yohá.

14 Nuná Oja bi japi ngue bi bennate rá Hmu Jesucristo p'u ha bi t'águi. Xquet'a di jaju p'áya, ja rá ts'edi ngue dá 'yøt'e ngue ga bennateha.

15 ¿Ua hinguí pahmá ngue nu má do'yohá, i nnøpe ngue rá do'yo rá Cristo? ¿Ua dá zá ga hajpahá n'na parte rá do'yo rá Cristo ngue dí mpenhui rá do'yo n'na rá xisu ngue rá 'yots'om'mái? Nu'a, hinguí sá'a.

16 Guí pahmá ngue n'na rá n'yohá 'mø bí mε n'na rá xisu ngue rá 'yots'om'mái, nuya yo nc'ej ya, εntho n'na nc'ejtho, porque n'nat'a rá te comhmj. I nt'ot'i p'u ja rá Macá Libro rá hya ngue εná: "Nu'u yo nc'ej dí mpenhni, i cohi ngue n'nat'a yø do'yo, porque i comnda rá te".

17 A nuyá, nu rá ja'i dí mpenhui rá Hmu Jesús, i cohi tengutho 'mø n'na nc'ejtho.

18 'Yo guí 'yots'om'máihá. I ja xangu m'ida yø ts'oqui øtyø ja'i, pε nu rá ja'i ngue 'yots'om'mái, rá do'yose dí ts'onj.

19 ¿Ua hinguí pahmá ngue nu má do'yohá, gue'a nnøpa njja rá Espíritu Santo'a? Porque Oja bá penhna Espíritu Santo ngue dí m'map'u ja má mmáihá. A nuyá, ya hin dadj mmāndaschá ya.

20 Porque ya dí ohá rá 'yε Oja ya ngue bi gurca má ts'oquihá. Janangue nuyá, jatho ngue ga ørpahá rá páhä Oja conma do'yohá 'nε conma n'yomfεñihá. Porque ya rá mmetigahá Oja.

7

1 Nuná man'na rá hya guí ännghá ya, dí nne ga xi'ahá hanja. Nu rá ja'i ngue hinguí nne dí nthati, ya xanho ngue'mø händj nthati.

2 Pε i fadi ngue ndap'u bi zä emmej 'yots'om'mái yø ja'i. Janangue man'na xanho ngue rá n'yohá dí m'mährá xisu. Rá xisu p'áya, dí m'mährá ndø.

3 Nu rá n'yohá i jatho ngue dí m'mahmj xanho rá xisu. Ximmangu rá xisu, i jatho ngue dí m'mahmj xanho rá ndø.

4 Nu rá xisu ngue ya o rá 'yε rá ndø, dá 'yørpabi rá páhä rá ndø. A nu rá n'yohá ngue ya o rá 'yε rá xisu, dá 'yørpabi rá páhä rá xisu.

5 Nu'mø ja rá páhä rá n'yohá, 'yo di εnna xisu ngue hinda zá. Nu'mø ja rá páhä rá xisu, 'yo di εnna n'yohá ngue hinda zá. A nu'mø ja ngue dá 'yøtyø mhemat'Oja, man'na xanho dá gohra cohi ngue hinda dáhrá xisu rá n'yohá njammj pa. M'mεfa p'áya, ya di siguetho tengutho m'met'o. A nu'mø händj siguetho tengutho m'met'o, nu'a händj hyati dá zamyø mmái, rá zithu p'áya dá japi ngue dá 'yøtra ts'oqui n'nanni.

6 Nuná rá hya ja ua dí xi'ahá, høntho dí xi'ahá ngue dá zä dí nthatra ja'i. Pε nugá hin dadj mandagá ngue xøgue di ja ts'editho dí nthatra ja'i.

7 Dí εnsegá ngue xanho 'mø ngue gátho'ahá guí 'yøthá tengutho dí øt'á ngue hin dadj nthati. Pε nuná Oja, gá go bi sämbj n'na ngu n'na yø ja'i te dá zä dá 'yøt'e. 'Bøhyø ja'i ngue dí nthati, 'bøhyø ja'i händj nthati.

8 Nugá dí xihyø ja'i nu'u tobe händj nthati, dá guehyø 'danxu, nu to händj nthati tengutho dí øt'á ngue hin dadj nthati, ya xanho.

9 Pε nu rá ja'i εná ngue hinda zá dí m'mεsε, man'na xanho ngue dí nthati, hinda gue'a ngue ja dí andrá mmái ngue händj nthati.

10 Nugá dí xihyø ja'i ngue ya xa nthati, nu rá xisu ya 'bøhrá ndø, 'yo di hεp'u rá ndø. Nuná rá hya dí xi'ahá, hingma hyasεgá ná, sinoque gue'a rá Hmu rá hya ná te dí xi'ahá ngue guí 'yøthá.

11 Pε nu'mø ya bi hεp'u rá ndø n'na rá xisu, rá xisu 'yo dadj nthati mahøn'a, øgue man'na xanho dá mε rá ndø mahøn'a. Ximmangu rá n'yohá p'áya, hinguí ja ngue dá hεp'u rá xisu.

12 I ja man'na rá hya dí nne ga xi'ahá, pε ja dí nne ga xi'ahá ná rá hya naya, himbj man'a m'met'o'a rá Hmu ná rá hya ná. A nu má chúh ngue rá n'yohá, nu'mø hinga

'yɛc'ɛi rá xisu, nu'mò nnu manho ra xisu ngue di sigue di m'mahmi rá ndò, ra n'yohu 'yo di hep'ua rá xisu.

¹³ A nu'mò ngue ra xisu, hingra 'yɛc'ɛi rá ndò, 'nɛ'mò nnu manho ra n'yohu ngue di sigue di m'mahmi rá xisu, ra xisu 'yo di hep'ua rá ndò.

¹⁴ Porque ra n'yohu ngue hingra 'yɛc'ɛi di tocabi rá njapi Oja di t'unna xisu ngue ra 'yɛc'ɛi. Da guehra xisu ngue hingra 'yɛc'ɛi, di nthui rá njapi Oja di t'unna n'yohu ngue ra 'yɛc'ɛi. A nu'mò ngue hõnse ra 'yɛc'ɛi di nthui rá njapi Oja, nu yò basi p'uya, ya hin'na'ua. Pe ya fadi ngue xquet'a 'nɛhyò basi di nthui rá njapi Oja di t'unna papá ogue rá mamá ngue rá 'yɛc'ɛi.

¹⁵ Pe nu'mò ra n'yohu ogue ra xisu ngue hingra 'yɛc'ɛi da ne ngue da hyep'ua ra 'yɛc'ɛi 'bõhmi, ya da zã da hyep'ua. Porque ra 'yɛc'ɛi hingui sã da 'yõrpa ra ts'edi di m'mahmi 'mò hingui nne. Porque bi zongahũ Oja ngue ga m'mũ manhohũ, hin tema sui di nja.

¹⁶ A nuyá, ngu yò n'yohu, ngu yò xisu ngue yò 'yɛc'ɛi, nu'mò 'bõhmi yò ja'i hingyò 'yɛc'ɛi, xamhmatho da zã ha di japi di nyannã te ra ja'i hingra 'yɛc'ɛi.

¹⁷ Nuna Oja, bã sãnni te nnã 'bõhmu n'na ngu n'najũ. Nu te di jahũ 'mò mamba zongahũ Oja, ya gue'a ga siguethohũ'a. Ndap'ua bi zã yò hniñi hapũ di mpeti yò 'yɛc'ɛi, guehna ra hyã dí xicã yò ja'i naya.

¹⁸ Nu ra ja'i bi zon'na Oja ngue da 'yɛc'ɛi, 'nɛ ya n'youi ra hmɛpya ngue ra circunsiõn, 'yo sã di tũ rá mmũ ngue ya mhɛpya. A nu ra ja'i bi zon'na Oja ngue da 'yɛc'ɛi, 'nɛ hinmanĩ njapra hmɛpya, 'yo sã dadi ja ndummai ngue di njapra hmɛpya.

¹⁹ Porque ya hingui ja ts'edi'ua ya ngue di njapra hmɛpya yò ja'i, ogue hin'na. A nu'a ja ts'editho ngue da 'yõt'yò ja'i ya, ma datho ja ts'edi ngue da 'yõrpabi rá pãhã Oja.

²⁰ N'na ngu n'na yò ja'i, nu te mi ja 'mò mi zon'na Oja ngue bi 'yɛc'ɛi ra Jesucristo, ya di nja tengutho ja ra ja'i.

²¹ A nu'mò ngue grã hmiqũ 'mò mamba zo'i Oja, 'yo sã di tũ ni mmũ ngue grã hmiqũ. Pe nu'mò ngue da zã ha gdi japi ngue gui põmp'ua 'bõhni hmu, dami hyoni ha i japi.

²² Pe nu ra ja'i marã hmiqũ 'nɛ ya ra 'yɛc'ɛi ya, da badĩ ngue nup'ua ja rá hmi rá dã Oja, ya rá n'youi ra Cristo. A nu ra ja'i ngue manjo'o rá hmu, 'nɛ ya ra 'yɛc'ɛi ya, da badĩ ngue nup'ua ja rá hmi rá dã Oja, ya rá mɛfi ra Cristo.

²³ A nuyá, ya dí ohũ rá 'yɛ ra Cristo nu'a bi gurca ma ts'oquihũ ya. Ya hingrá ja'itho ma hmu ya.

²⁴ A nuyá ma zi cu'ahũ, nu'a te ra 'bɛfi mi pehyò ja'i 'mò mi zon'na Oja, di siguehmaha yò 'bɛfi yò ja'i. Porque ndap'ua bi zã 'bõhyò ja'i ngue ɛc'ɛi Oja ya, pe ya gdi yò n'youi Oja.

²⁵ A nuyá, nu'ua yò ja'i ngue tobe hĩndi nthati, nu'a ra Hmu hin tema hyã bi ma ngue ha di njapi. Pe nugã ga xi'ahũ na te ra hyã dí mbɛni ga mma. Pe dami 'yɛc'ɛihũ te ga mma, porque connã mate Oja ja ts'edi na te ra hyã dí mma.

²⁶ Nup'ua nnã bɛngã, xanho ngue hĩndi nthata n'na ra n'yohu. Porque yò pa dí 'bõhmu, ya xanhennitho 'mò ngue 'bõhrã xisu ra n'yohu.

²⁷ A nu ra n'yohu ngue ya 'bõhrã xisu, 'yo sã di sãnni da hyep'ua. Pe nu ra n'yohu ngue hĩnjo'o rá xisu, man'na xanho 'yo di honnã xisu.

²⁸ Nu'mò bi nthatra n'yohu, hingrá ts'oqui bi 'yõt'e. Nu ra hmu te 'mò bi nthati, ngutho hingrá ts'oqui bi 'yõt'e. Nja ngue nu'ua yò ja'i di nthati, hĩndi 'bedi tema hyã hɛmbi, hinga ngu'mò ngue hĩndi nthati. Dí mmangã na ra hyã na ngue hĩndi nnegã ngue gui thohm'ua ra dummai tho'ua yò ja'i ya xa nthati.

²⁹ Ague ma zi cu'ahũ, nu'a ga mbõnnã ra hyã dí xi'ahũ ya, ya mits'ua dyò pa jap'ua. Janangue jatho ngue gui 'yõrpaũ rá 'bɛfi Oja. Ya hinga mbongui ra ora ga m'mamma pãhãthohu p'ua ja ma ngumhmũ ya.

³⁰ Nu yò ja'i ngue 'bũ ndummai, ya hinga mbongui ra ora 'be di nzoni. Nu yò ja'i 'bõmma pãhã, ya hinga mbongui ra ora 'be di nthede. Nu yò ja'i ja te nne da dãi, ya hinga mbongui ra ora da dãi te honi.

³¹ Mente ngue dí 'bõhmu ua ja rá ximhã, ya hĩndi ma ma mmũh'ua te dí peshũ ua. Porque nuna rá ximhã ja ua dí 'bõhmu, ya ni ma da guadi.

³² Dí nnegã ngue hĩnte man'na ni hyã di ma ni mmũhũ. Nu ra n'yohu hĩndi nthati, guehna ra n'yohu di ja ndummai õrpabi rá 'bɛfi ra Cristo para ngue da nu manho ra Cristo te õt'e.

³³ Pe nu ra n'yohu ya xa nthati, gue'ua yò cosa honyò ja'i ua ja rá ximhã ni ma rá mmũ ngue honi. Porque nne da nu manho rá xisu.

³⁴ Ximmangu yò xisu, xquet'a njarbũtho. Nu ra hmu te hĩndi nthati, i ho rá mmũ ngue õrpabi rá 'bɛfi ra Cristo. Ngu rá do'yo, ngu rá n'yomfɛni, gã xa dãp'ua Oja ngue õrpabi rá 'bɛfi. Pe nu ra hmu te ngue ya xa nthati, i ho rá mmũ ngue da 'yõt'a te ra 'bɛfi ja ua ja rá ximhã, porque i nne ngue da nu manho rá ndò.

³⁵ Nuna ra hyã dí xi'ahũ ya, hõntho di nnegã ngue ga fãxahũ. Porque hĩndi nnegã ngue gui m'mũ mman'uhũ. Sinoque di nnegã ngue gui m'mũ mmanhohũ, gui hyo ni mmũ ngue gui 'yõrpaũ rá 'bɛfi ra Cristo.

³⁶ A nuyá, di nne ga xi'a n'na ra hyã ya yò n'yohu si yò t'ixu, 'nɛ ya sonyò pa ngue di nthati. Nu'mò ɛnna n'yohu p'uya ngue hingui ho ngue da thohrá nthati rá t'ixu,

dá zä di tharpi. Porque rá nthati, hingatá ts'oqu'i'a.

³⁷ A nu rá n'yohu ngue n'nat'a mbeni ngue hndi tharpabi rá t'ixu, dá 'yemp'u ja rá mmái ngue hingui ja ts'edi ngue di nthatrá t'ixu, ya xanho te ot'e.

³⁸ Nu'a di tharpabi rá t'ixu, ya xanho te ot'e. A nu'a hndi tharpabi rá t'ixu, man'natho xanho te ot'e.

³⁹ A nu rá xisu 'mò ngue bi nthati, ya hinyu rá nt'edi ngue hndi nthatui man'na rá n'yohu mente rá pa ngue 'bútrá ndø. Pe nu'mò ya bi dý rá ndø, ya dá zä di nthati mahon'a. Hont'o bi zä dá ne dá me, gue go drá 'yéc'ei'a rá n'yohu dá me.

⁴⁰ Pe nu rá 'danxu ngue'mò ya hinni mantho di nthati, man'na xanho. Guehna rá hya di mbengá naya, pe di padi ngue rá Espiritu Santo'a di benngui te di mma.

8

¹ A nuna man'na rá hya gui ánnghu ngue'mò dá zä gui sahu rá ngø i tho ngue 'bøspabi yø dahmu, ogue hinda zä gui sahu. Majuaní ngue nuju dí pahmu ngue nu'a rá ngø 'bøspabi rá dahmu, hndi ts'onnga má mmái'u 'mò ngue ga sahu. Pe hingui ho 'mò ga ena ngue di paséhu xanho hanja rá hya ngue mi'da má mmic'ei'u. A nuju, jatho ngue ga mmahmu n'na ngu n'naju para ngue man'na di zajma nt'éc'ei'u.

² A nu rá ja'i ena ngue ya bi dini xanho hanja rá hya, pe di 'betho dá dini xanho ha xa nja rá hya nu'a ja ngue dá badi.

³ Pe nu rá ja'i di má Oja, Oja i nnu manho rá ja'i.

⁴ A nuyá, ma ga xi'ahu xanho hanja'a rá ngø i tho ngue 'børpabi yø dahmu ya. Dí pahmu xanho ngue nu yø dahmu 'bucua ja rá ximhái, hinte di muui, porque n'natho Oja i 'bui.

⁵ A nu yø ja'i embi ngue xangu yø Oja i 'bui, ngup'u mahéts'i, ngu ua ja rá hái. Madague'a enyø ja'i ngue xangu yø dahmu 'bui, 'ne xangu yø hmu,

⁶ pe para ngue nuju, n'natho'a má Ojahu 'bui, gue'a má Papáhu'a. Nuna, guehna Oja bi hoqui te gá dí nnuhu ngue ja naya. A nuju p'uya, dí buhmu para ngue ga ørpahu rá páhä Oja. A nuna dí nnope ngue má Hmuhu ya, guehna rá Jesucrito na. Conná guehna ya, i ja dyø cosa dí nnuhu ngue ja ya, 'ne guehna di 'dacju má tehu na.

⁷ Pe hinga gátho má cuhu tini xanho yø mmái hanja ná rá hya naya. Ya xa nzanyø ja'i ngue mi thanne yø dahmu. Janangue nuya yø ja'i hingui nzaqui yø nt'éc'ei ya, nup'u ga mbeni, i ena ngue rá ts'oqui ør'mò bi za rá ngø nu'a tho ngue t'ørpa rá 'bøt'e yø dahmu.

⁸ A nuyá, nuna Oja, hinte dá jacju ngue'mò ga sihu ogue hinga sihu'u yø cosa'u. Pe nu'mò ga sihu, hinga sä ga emhmu ngue man'na xanho te dí øthu. Nu'mò hinga sihu, ngutho hinga sä ga emhmu ngue hingui ho te dí øthu.

⁹ Madague'a sä ngue ga sihu'a rá ngø'a, pe dami mfahmu xanho ngue te gui sihu. 'Yo gui nne ngue nu te gui sihu, go gui ndupatehu p'u dá 'yøtra ts'oqui'u má cuhu hingui nzaqui yø nt'éc'ei.

¹⁰ Xi'mò dá nu ní cuhu ngue gui sihmé p'u ja n'na rá ngunja 'bahyø dahmu. A nu'ahu p'uya, ya gui pahmu ngue hinte ja ngue gui sihu'a te ts'i p'u. Pe nu ní cu, ngue hingui nzaqui rá nt'éc'ei, dá 'yøtra ts'edi dá zi'a te xa 'børpa yø dahmu.

¹¹ A nu'ahu gui pahmu ngue dá zä gui sihu'a te gá ts'i p'u. Pe nu ní cu, ngue hingui nzaqui rá nt'éc'ei, dá 'yøt'e tengue gui øt'e. Gue'a di m'me'a p'uya ngue ena ngue rá ts'oqui bi 'yøt'e ngue bi zi'a te ts'i p'u 'bahyø dahmu. Congue gui nnuhu ngue gue'a i du rá Cristo'a ngue bi yani.

¹² Janangue nu to ndupate p'u øtra ts'oqui rá cu, gue'a rá ts'oqui øt'a, ngue festho'a te rá hya mmanna Cristo.

¹³ A nugá, nu'mò ngue gue'a rá ngø dí si ngue ga 'yøtra ts'oqui má cu, ya hingui ja ngue ga si rá ngø. Porque hndi nne ngue ga japi dá 'yøtra ts'oqui má cu co nu'a te dí si.

9

¹ A nugá, rá representegá rá Cristo, hinga to bi zä ní ja'itho di mandaqui ya. Nuna rá Hmu Jesús, dá nyaségá'be ná. A nuna te rá 'befi bi 'dacrá Hmu, di nequi ngue bi bømmango, porque go dá ja'ahu gá 'yéc'ei'bahu rá hya.

² Madague'a 'bu i'da engui ngue hinga guecá rá representantegá rá Cristo, pe nu'ahu gui pahmu xanho ngue guecá rá representantegá'a. A nuyá, ngue ya gui éc'ei'u rá Cristo ya, ja gui haxhu p'u majuaní ngue go rá representantegá na.

³ Nu'mò te'o ena ngue hingui nnu manho te dí øt'e, guehna rá hya dí xihna ya.

⁴ Nuna te rá 'befi dí øt'e, ní 'yup'u di n'nacrá hme dí si.

⁵ 'Ne xquet'a ja gra nt'edi ngue ga nthati, ga mme'be n'na rá xisu ngue drá 'yéc'ei n'nammhá ngue ga mme'be p'u gdá ma. Porque gue'a øt'u mi'da yø representante'a ngue sixtyø xisu. Tengutho øtyø n'yohu rá Hmu Jesús, ximmangu rá Bødu xquet'a njarbu.

⁶ ¿Ua gui emhmu ngue nugá ya, 'nehra Bernabé, hængthogá'be jatho ngue ga tahá te ga si'be mente ga mmangá'be rá hoga 'da'yo hya?

⁷ Xi n'na ra soldado, çua hinguí tahrá nzäbi ngue'a te rá 'befi øt'e, ua n'nanní bi tahrá mēnyu ngue rá gasto p'u ha 'yo? Xi n'na ra n'yohu ngue'mø bi 'yøt'a n'na ra nuandät'a ngue yø uva, çua hinguí si'a te pømp'u ja rá 'befi? Xi n'na ra n'yohu ngue fähø de'yo, çua hinguí si rá leche 'mø bi de'mi?

⁸ 'Yo guí emhmü ngue ma hyase na ra hya dí mmangä ya. Porque nuna ra hya na, guehna mmamp'u ja rá ley bi 'yotra Moisés.

⁹ Nuna ra hya nt'ot'i p'u ja rá ley, guehna ngue ena: "Yo guí turpabi rá ne ra ndani nu'a nnehyø trigo ngue dí ntaqui", i ena. A nuna Oja ya, hin'i mmanna ra hya na ngue da høndyø ndani dadi ja ndummi ngue dí nnepe dí nsihme.

¹⁰ Sinoque bi manna ra hya na, porque nnepe ngue gue'u yø mefi Oja da 'bäts'i. Porque n'na ra mefi dí mp'ep'u ja n'na ra huañi i tømí da dahrá nzäbi. Ximmangu'a tacyø trigo, xquet'a tømí da dahrá nzäbi ngue'a te pefi.

¹¹ Nuna rá hya Oja dá mangä'be p'u guí 'buhmu, tengutho 'mø dá tucä'be n'na ra huañi co nuna ra hya na. Xi ya, çua ya ni mmuihu ya ngue'mø guí faxca'be te dí hongä'be ya?

¹² Conque gadí unhnü te hon'u mi'da yø mamhya. Goma guecä'be p'uya ngue man'natho ni 'yup'u ngue guí 'dacju te dí hongä'be.

Pe nugä'be hñte dí xi'ahu 'mø ja te dí hongä'be. A nu'mø hin'p'u te ga hongä'be, dí häti dí setä'be p'u. Porque hñdi nnegä'be ngue da gohyø mmui yø ja'i nguehna rá hoga 'da'yo hya ra Cristo dí mmangä'be.

¹³ Pe guí pahmu xanho ngue nu'u yø ja'i øtra 'befi p'u ja ra nija dí mpeti yø judío, nu'a tema cosa haxyø ja'i p'u ja rá nija, gue'a ja ngue da zi'a. Nuya dí mmangä guehya yø ja'i ho yø zu'ε ngue øtra 'bøt'e p'u ja rá altar, guehya di tocabi sa ra ngø nu'a pøt'e.

¹⁴ Ximmangudya, nuna ra Cristo bá sanni ngue nu'u yø mefi manna hoga 'da'yo hya, nu'u yø ja'i sihra hya gue'u go dí pøn'a te honyø mamhya'u.

¹⁵ Pe nugä hinjam'mø te dí xi'ahu ngue guí faxcahu 'mø ja te dí honi. Madague'a ni 'yup'u ga xi'ahu ngue guí faxcahu, pe hñte dí xi'ahu. A nugä ya, hinna øt'a na ra sçua ja ua ngue gdí ädi guí 'dacju te dí honi. Man'na xanho gá tu ua rá thuhu, hñda gue'a ngue guí 'yēnjü ngue dí ädi guí faxcahu.

¹⁶ 'Yo guí emhmü ngue ra matetho dí øt'e ngue dí xi'ahu rá hoga 'da'yo hya. A nugä, ya ma 'befigä'a, i høxhma xi ngue ga mmanna hya. Huçategui ngue'mø hinga mmangä na rá hoga 'da'yo hya.

¹⁷ A nuyä, nu'mø ngue ma pähäse nnä mmangä na rá hya na, ya ja rá njut'i xanho. Pe nja ngue hinga pähäse te dí øt'e, sinoque ja ts'editho ngue ga mmanna

hya, porque Oja bi 'dacra 'befi ngue ga mmambrä hya.

¹⁸ A nuyä, nuna dí ør'ma güenda ngue ma nzäbi ya, i ja gra pähä ngue hñte dí jui nguehna rá hoga 'da'yo hya dí mma. Madague'a ja gra nt'edi ga xi'ahu ngue guí 'dacju te dí honi, pe nugä hñte dí xi'ahu ngue guí 'dacju.

¹⁹ A nuyä, madague'a ngue hinjonni ja'i di 'bai ngue ma hmu, pe nugä dí øt'e ngue tengutho 'mø dí nnøpa hmu gätho yø ja'i. Porque dí nne ga japi ngue xtangu yø ja'i da 'yεc'ei ra Cristo.

²⁰ Nu'mø dí 'bucä p'u ha 'buhyø judío, dí øt'ä tengutho øtyø judío, n'namhma ngue xamhmatho ga tapyø mmui ngue da 'yεc'ei ra Cristo. Tengutho øt'u to øt'a te mmamp'u ja rá ley bi 'yotra Moisés, gue'a dí øt'ä'a. Madaque'a ngue hinguí ja ts'edi ga øt'ä te mmamp'u ja rá ley, pe dí øt'e para ngue xamhmatho ga tapyø mmui yø ja'i ngue da 'yεc'ei ra Cristo.

²¹ Nu'mø ngue dí 'bucä p'u 'buhyø ja'i hinguí padí hanja rá ley bi 'yotra Moisés, dí øt'ä tengutho øt'u, n'namhma ngue xamhmatho ga tapyø mmui ngue da 'yεc'ei ra Cristo. Pe hñdi nne ga mma ngue ga ena ya hñdi tenna rá ley Oja, sinoque dí tenna ley bi manna Cristo.

²² Nu'mø dí 'bucä p'u 'buhyø 'yεc'ei ngue hinguí nzaqui yø nt'εc'ei, dí øt'e tengutho øt'u, n'namhma ngue da zäp'u ga hatra ts'edi yø nt'εc'ei ja. Nna øt'ä'a ngue 'da'igu dí øt'be yø ja'i 'bup'u ha dí mmanna hya, n'namhma ngue xamhmatho da zäp'u dí nyanyø te 'da'u øxra hya dí mma.

²³ Nguna ra hya dá øt'ä ya, n'namhma ngue da zäp'u da 'yøhyø ja'i rá hoga 'da'yo hya. Nu'a rá njapi Oja bá n'yoi na rá hya na, da zäp'u di tocabi gätho'u bi 'yøde hanja rá hya.

²⁴ Ya guí pahmu ngue nup'u ja n'na ra xequi majuanni ngue dí nja rá 'dihí, gätho'u to da gæra 'dihí, n'na ngu n'na ni tihí, pe n'natho'a da daga. Dami njathu p'uya, guí ja ndummi guí 'yøth'u a te dí 'bep'ahu Oja guí 'yøth'u, n'namhma ngue da zäp'u guí tahmu.

²⁵ Gätho'u to honi ha di dap'u ja ra nt'eni, hñte nne di hēni para ngue da daga. Pe nuya p'uya, di ja ndummi ngue da da'a n'na rá corona ngue da thotho, porque rá paxitho. Pe nujü, dadi ja ndummi ngue ga øth'u a te dí 'bejpañu Oja, n'namhma ngue dí 'dacju rá njapi, nu'a hinjam'mø da thogui.

²⁶ Nuna rá hya nnä 'yogä, dí haxra 'yu nu'a ja ngue gdä n'yo, hñdi päjtho'a te ja ngue gdä n'yo. Nugä dí ho ma mmui ha gdä ørpabi rá pähä Oja, porque hñdi nne ngue hñte di bøntho na rá 'befi Oja nnä 'yo.

²⁷ Nu rá ja'i 'mø nne ngue da daga, dí n'annbi ngue emmei di xädi ha di daga. Dí njadä p'uya, di ho ma mmui ngue dí honi ha

dí ntahna ra hya nná 'yo. Porque dí nne ga øt'e tengutho ra hya dí xihyø ja'í da 'yøt'e. Nugá hĩndĩ nne da 'yenc'a Oja ngue hĩnga gue'a te dí øt'e.

10

¹ Ague ma zi cu'aha, mamĩ pumbenĩhu na ra hya ja ua, ngue Oja bi 'yøt'e ngue ni 'bet'o ra guĩ p'u ni ma yø nyogui ja'ĩ nuya bi japi bi 'daxra Thenga jathe.

² Gátho ya yø ja'ĩ ya, 'dap'u ni 'youi ra Moisés ngue ni denna guĩ, 'nẽ gã 'da i thorpø ja ra jathe. Guehya yø ja'ĩ bi 'yøt'e ngue yø n'youi ra Moisés.

³ Gátho yø ja'ĩ bi zi'a ra hmẽ bi 'yẽ mahẽts'ĩ.

⁴ 'Nẽ gátho yø ja'ĩ bi zi'a ra dehe bi bop'u ja ra mmũdo. Pe nu'a bi 'uĩnthe yø ja'ĩ, hĩngra do, sinoque gue'a ra Cristo bi máxyø ja'ĩ hapu ni ma.

⁵ Pe nuna Oja, hĩmbi nu manho te bi 'yøtyø ja'ĩ m'æfa. Janangue ya mme gã bi du p'u ja ra dapo.

⁶ A nuyá, nuna ra ndate bi thohya yø nyogui ja'ĩ bi 'yøtra nts'o, nu'mø ngue 'nẽcju gã øthu ra nts'o ya, xquet'a ngu'a ra ndate ga thohmu.

⁷ Janangue nuyá, 'yo gui thannehu yø dahmu tengutho bi 'yøt'i'da'u ngue bi danne yø dahmu. Porque nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro te bi 'yøtyø ja'ĩ, i ena: "Bi mi yø ja'ĩ ngue di nsihmẽ, 'nẽ bi mmĩnhni. Mi juate ra ts'ihmẽ yø ja'ĩ, bi nangui ngue bi danne ra dahmu. Bi mwhra hneĩ p'uya", enna Maca Libro.

⁸ 'Nẽ hĩnga n'yots'om'máihu tengutho bi 'yøt'i'da'u ngue ni n'yots'om'mái. Ngue nguna bi 'yøt'e, n'na patho i du 'dãte mahyu mahuañi yø ja'ĩ.

⁹ Nuna Oja i seti te dí øthu, pe hĩngui sã ngue xøgue gdã øthu'a ngue ga unhnã ra cue Oja. Nguna bi 'yøt'i'da yø nyogui ja'ĩ, pe mi søtrã mmái Oja, bi guadi bi du yø ja'ĩ ngue bi za yø c'eya.

¹⁰ Mamĩ nõmman'ahu Oja tengutho bi 'yøt'i'da'u yø nyogui ja'ĩ ngue bi nõmman'u Oja. Janangue Oja bá pennbabi rá anxẽ ngue bi hyo ya yø nyogui ja'ĩ.

¹¹ Nuna ra ndate bi thohya yø nyogui ja'ĩ, bi ma maçuati p'u ja ra Maca Libro'a te bi nja, n'namhma ngue nu yø ja'ĩ 'bøhya yø pa rá nzequitho dí 'bøhmũ, da sifi ngue 'yo di njap'u.

¹² Janangue nu te'o enã ngue hĩnjam'mø da 'yøtra ts'oqui, jatho ngue di mfãdi xandõho manma 'yøtra ts'oqui. Porque yø nyogui ja'ĩ bi 'yøtra ts'oqui.

¹³ Nu'mø so ma mmáihu ngue ga øthu ra nts'o, xquet'a njarbũtho gátho mi'da yø ja'ĩ. Pe nuna Oja hĩngui hegãhu na, da máxçahu ngue hĩnda dajpa ma mmáihu ra nts'o. Nu'mø ya bá ep'u ra ts'on'yomfeni,

nuna Oja di mfãxte ngue da zã ga taphu'a ra nts'o ngue hĩndi nja.

¹⁴ Janangue nuya ma zi cu'aha, 'yo guĩ thannehu yø dahmu.

¹⁵ Da dĩnni mmáihu na ra hya ga mmangã ya. I sã ngue gui hyacsehu ra güenda ngue'mø gue'a dí xi'ahu ogue hĩn'na.

¹⁶ Nu'mø dí ãphu Oja ngue di japra vaso 'mø dí sihu ra Santa Cena, çhuangui ga mbøni ngue nuya yø ja'ĩ si, guehya yø ja'ĩ i mãna ji ra Cristo p'u ja ra pont'ĩ ngue da yãni? Nuna ra thuhmẽ dí xeni ngue di sihu, çhuangui ga mbøni ngue nu to gátho di sihu na, gue'u yø ja'ĩ i unnã do'yo ra Cristo p'u ha bi tho na ngue da yãni?

¹⁷ A nuyá, xa nguju ya. Pe ma mmáihu, xøgue 'da'igu porque nu'a ra thuhmẽ di xeni ngue di comhmi di sihu, n'natho'a.

¹⁸ Guĩ nnuhu te øtyø judio 'mø ørpa ra 'bøt'e Oja. Nu to gátho sa ra ngø i tho ngue ørpa ra 'bøt'e Oja, i comhmi sa, porque 'da'igu yø mmái ngue'a ra ndãne øt'e.

¹⁹ Nuna te dí nne ga mmanya, hĩnga mbøni ngue da t'ẽmbi ja rá ts'edi n'na ra dahmu. Ni xĩnga gue'a ra ngø 'børpabi ra dahmu da t'ẽmbi man'na xandaxqui ngue'a ra ngø hĩnga m'møt'e.

²⁰ Nuna ra hya di mmangã, ngue nu'u yø ja'ĩ hĩngui pa Oja, ørpa ra 'bøt'e ra dahmu, gue'u yø ts'onthi ørpabi ra 'bøt'e 'nẽ hĩnga gue'a Oja ørpabi ra 'bøt'e. Pe hĩndi nnegã ngue 'nẽ'ahu gui cohi ngue da 'da'igu gui 'yøthu ya yø ja'ĩ thanne yø ts'onthi.

²¹ Hĩngui sã ga sihu ra Santa Cena bi zogahu ra hya ra Hmu Jesús ngue ga øthu, 'nẽ xĩnga mmähã p'u ha ts'a ra ngø nu'a 'bøspabi yø ts'onthi.

²² 'Yo guĩ nne ngue da zæcju ra Hmu Jesús. ç'Teni 'be'a guĩ enã go ga japhu'a?

²³ A nuyá, ya hĩndi mandagahu ra ley ga 'yo yø judio ya. Ya sã ga øthu te dí nnehu ya. Pe hĩngui ja ngue ga øthu'a te hĩnni 'yup'u ga øthu. Hĩnga nne ngue ga øthu'a te di ts'onnbabi rá mmái ma mmic'ẽihu.

²⁴ Jatho ngue ga honnbahu ra nho mi'da yø ja'ĩ, hĩngue masque ga honse ra nho gdã 'bøhmũ.

²⁵ Nu'a ra ngø pã yø ja'ĩ p'u ja ra tai, dami sihmahu hma. 'Yo temã nt'ãnni guĩ øthu porque 'yo sã guĩ su guĩ sihu'a ra ngø xa 'bøspabi yø dahmu.

²⁶ Porque nu te gã ja ua ja ra xĩmhã, gã rá mmeti Oja.

²⁷ Nu'mø da zixahu ra ts'ihmẽ n'na ra ja'ĩ ngue hĩngra 'yẽc'ẽi 'nẽ guĩ n'unĩ ngue guĩ mmähã, dami sihu te di 'da'ahu. 'Yo 'be guĩ ãnhnu ngue'mø ra 'bøt'e ra ngø ogue hĩn'na. 'Yo sã guĩ su guĩ sihu.

²⁸ Pe nu'mø toni ja'ĩ da 'yẽn'aha: "Nuna ra ngø ja ua, ya xa 'bøspabi yø dahmu na",

da 'yεna, 'yo guí saha rá ngø p'uya. Porque hingui nnetho ngue gui ts'onnbaha rá mmái rá ja'í nu'a su dá za rá ngø ngue rá 'bøt'e.

²⁹ Madague'a guí pahmu ngue gátho yø ngø 'da'igu, pε 'yo guí saha rá ngø 'mø εmbyø ja'í ngue hingui ho dá ts'i.

A nuyá, rá nzeɣui 'bu i'da ngue nne dá 'yεngui. "¿Hanja ngue ga ets'a te dí si conná ngue'a te rá n'yomfεni n'nan'yo n'na rá ja'í?" dá 'yεngui.

³⁰ "Xi'mø dí áprá mate Oja ngue di japi te dí si, ¿teni 'be'a go nne'a n'nan'yo n'na rá ja'í ngue dá 'yøpa rá hya te di si?" dá 'yεngui.

³¹ Nugá ga xi'aha hanja na rá hya na. Nu'mø guí sjhmεhu ogue guí siথেহা, ogue ja te man'na macosa guí øthu, nu te gá guí øthu, damí hyomhmu rá hya ngue ha di t'εspabi Oja.

³² 'Yo guí nneha ngue go dá t'εnjn ngue di jøthra rá 'yu hapø øtra ts'oqui mi'da yø ja'í, ngu'u yø judío, ngu'u hingyø judío, ni xinga gue'u yø ja'í Oja.

³³ Conna parte, dadi ja ndummai ngue di øt'á'a te 'be'a ja ngue dá nu manho yø ja'í. Porque hingma nhosε dí honi, sinoque dí honnbabi rá nho dá n'yo mi'da yø ja'í para ngue dí nyanyø te.

11

¹ Tengutho guí nuuha dí øt'á ya, dá ngu'a guí 'yøtha. Porque nugá dí øt'e tengutho bi 'yøtra Cristo.

² Ague ma zi cu'aha, dadi johyagá ngue zant'a guí mbεnjn, 'ne hingui hehmu na rá hya dá xan'nahu.

³ Pε nugá jap'u n'na rá hya dí nne ga xi'aha. Damí pahmu ngue nuna Oja i 'bet'o na ngue rá Cristo. Ra Cristo p'uya, i 'bet'o na ngue rá n'yoha. Ra n'yoha p'uya, i 'bet'o na ngue rá xisu.

⁴ Nu'mø mmat'Oja n'na rá n'yoha p'u ja rá njja, ogue nne dá manna hya di bεnnba Oja dá ma, 'ne'mø hustho rá fui rá n'yoha, ya dí nequi ngue hĩndi respeta xanho rá Cristo.

⁵ Nu n'na rá xisu 'mø ngue mmat'Oja p'u ja rá njja, ogue i nne dá manna hya di bεnnba Oja dá ma 'ne hingui 'ue rá ya, ya dí nequi ngue hĩndi respeta xanho rá damme. Nu'mø hingui 'ue rá ya rá xisu, ya øt'e tengutho yø xisu nt'axi yø ya.

⁶ Nu rá xisu hingui nne dá 'ue rá ya, man'na xanho dá 'yaxrá ya. Pε nu'mø εnna xisu ngue rá 'be'isá ngue dá 'yaxrá ya, man'na xanho dá 'ue rá ya 'mø.

⁷ A nu rá n'yoha, hingui sá dá hyusta rá fui p'u ha dí mpeti yø ja'í, porque Oja bi hocra n'yoha ngue bi gohi tengutho'a. Janangue conná nguehra n'yoha i t'εspabi Oja. Pε nu rá xisu, i 'bai ngue ga t'εspabi rá n'yoha'a.

⁸ Porque Oja, nu'mø mambi hocra n'yoha, hingra xisu'a bi tajpabi rá do'yo ngue bi nhohra n'yoha. Sinoque rá n'yoha'a bi tajpabi rá do'yo ngue bi nhohra xisu.

⁹ A nu rá xisu, bi ma mañoqui para ngue rá máxthetho rá n'yoha, hingue masque rá n'yoha bi ma mañoqui para ngue drá máxthetho rá xisu.

¹⁰ Janangue guehna dí mmangá naya ngue rá xisu jatho ngue dá 'ue rá ya, gue'a rá hmεya'a ngue εc'ei rá damme 'mø nzofø. 'Ne gue'a nnu manho yø anxε Oja'a.

¹¹ Pε Oja bá sanni ngue ngu yø n'yoha, ngu yø xisu, mañyoniho ngue dí m'mai.

¹² Porque majuaní ngue nup'u bá fadi bá m'mahra xisu, guerp'u ja rá do'yo rá n'yoha bá thaqui. Pε xquet'a majuaní ngue nu rá n'yoha, rá xisu di mi'mi. Nuna p'uya, gátho Oja bá sanni ngue njap'u.

¹³ Damí hyacju xanho rá güenda na rá hya dí xi'aha ya. Xi n'na rá xisu 'mø mmat'Oja, ¿ua xanho ngue dá 'ue rá ya uague hin'na?

¹⁴ Ya guí nuuha te øt'e gátho yø ja'í. Nu rá n'yoha, hingui nnu manho ngue xtamma rá xta. Porque εmbi ngue rá 'be'isá.

¹⁵ Pε rá xisu i nnu manho ngue xtamma rá xta. Porque gue'a rá xta bi t'unni ngue dá nøpa nt'εya.

¹⁶ Pε nu'mø 'bai to i nne dí nnemhya nguehna rá hya dí xi'aha ya, dá bata njuaní ngue ni xinga guecju, ni xinga gue hmi'da yø ja'í Oja i 'bai ndap'u bi zá yø hñini ngue dá n'nan'yo man'na rá hya di tenni.

¹⁷ I ja man'na rá hya dí nne ga xi'aha ya. Porque nup'u ha gadi mpetih, hinga gue'a te guí øthu. Ngue hingra nho gni mpetih, sinoque n'na rá n'atho gni mpetih.

¹⁸ Dí øcá ngue nup'u ha gadi mpetih gadi njun'mahyaha. Rá nzeɣui majuaní na rá hya dí øcá.

¹⁹ Pε ngutho ya ja ngue dá ngu'a dí nja, ngue dí nja rá njun'mahya p'u ha guí 'bøhmu. Gue'a di fá'a ndana rá ja'í ngue majuaní rá 'yεc'ei, ndana rá ja'í himma juani rá 'yεc'ei.

²⁰ Janangue nu'mø gadi mpeti ngue gui siha rá Santa Cena, hingui nnu manho rá Cristo te guí øthu.

²¹ Porque nu'mø bi zønna ora guí nsjhmεhu, n'na ngu n'na yø ja'í xahyø hmε ni hya ngue dá zi. Dá mi, dí nsjhmε sche p'uya. Pε nu yø ja'í ngue hyoia, i tu manthuhu, mente mi'da yø ja'í p'uya i niya asta iititho.

²² ¿Ua hin'yu ni ngu guí si'a te gui tĩmhmu? ¿Hanja ngue høntho guí nne ngue gadi 'berpaha yø sá'u yø ja'í Oja i hyoia, hin'yu te dí nsjhmε p'u ha gadi mpetih? ¿Ua guí εmhmu ngue dí nnu manhogá te guí øthu? Nu'a, hin'na'a.

12

23 A nuna ra Santa Cena dí xi'áhu, gues'e'a ra Jesucristo bi xánnagui hanja na ra hya na. Nu'a ra xui bi ma ma dá ra Hmu Jesús, bi hyacra thuhme.

24 Mi ja mammađi Oja, bi xemp'uya. Bi 'yembyo xadi: "Đamj sihu ra thuhme ja ua ya. Guehna ma do'yoga na. Nu'mo ga sihu yo pa di map'u naya, gue'a gdi benju'a ngue ma do'yo dadi dá ngue da du conná ngue'áhu".

25 Mi juadi bi nsihme p'uya, bi decra vaso, bi 'yena: "Nuna ya, guehna ra hmeya naya ngue nu'mo dá tu, di nja rá ts'edi na ra 'da'yo cohi ot'áhu Oja. Porque di mfamma ji conná ngue'áhu. N'na ndi ngu n'na ndi gui sihu naya, damj benju ngue dá tugá", bi 'yena.

26 Janangue n'na ndi ngu n'na ndi gui sihu na ra thuhme na, 'ne gui sihu na ra ngui ra uva, gui 'yothu ngue da bahyo ja'i ngue bi du ra Hmu Jesús. Dangu'a gui 'yothu asta guehra pa ngue da ep'u ra Hmu Jesús.

27 A nuyá, nu to bi zà ngue hingui nnu mansu na ra Santa Cena 'mo bi zi, ya ra ts'oqui ot'e. Porque hingui nnu mansu'a ra Hmu bi mánná ji p'u ha bi du conná guehra ja'i.

28 Janangue nuyá, n'na ngu n'naju, ma ga hacju ra güenda te ja ma n'yomfëñihu hante ngue ga sihu ra Santa Cena.

29 Porque nu'mo ngue sà da zi ra Santa Cena ra ja'i, 'ne hinga 'bet'o hacra güenda hanja te ga mboni ngue bi du ra Hmu, ra ja'i ya honsé rá castigo da thogu.

30 Ja njap'u ngue xangu yo ja'i tho ra castigo, na ra n'u ngue di hyenni. Ya hingui nzaqui 'da, 'ne ya xandu 'da. Porque hingui nnu mansu ra Santa Cena.

31 Pe nu'mo ngue ga hacju ra güenda xanho p'u ja ma n'yomfëñihu tengue ga mbonna Santa Cena, ya hin tema castigo ga thohma.

32 A nuyá yo ja'i hingui hacra güenda xanho p'u ja yo n'yomfëñi tengue ga mboni, guehya da pennbabi ra castigo Oja ya ngue di hyenni. Porque Oja nnepe ngue di 'bätyo n'yomfëñi yo ja'i, n'namhma ngue hinda map'u ja ra castigo di ma yo ja'i hingui ec'ei Oja.

33 Janangue nuyá ma zi cu'áhu, nu'mo gadi mpetihu ngue 'dap'u gui simehu, damj ntó'mi n'na ngu n'na'áhu ngue 'da gdi nsihmetohu.

34 Pe nu'mo ngue to hingui hätra thuhu, 'be di nsihme 'mo bi nexp'u ja rá ngu, n'namhma ngue hinda 'yotra ts'oqui p'u ha gadi mpetihu, ya hin tema castigo da thogu. A nu'mo ngue ja mi'da yo hya gui hemphu, ga xi'i ha gdi japhu 'mo dá magá p'u.

1 Ague ma zi cu'áhu, di nne ga xi'áhu hanja'a te orpe n'na ngu n'na yo ja'i na ra Espiritu Santo.

2 Ya gui pahmu ngue nu'mo yo pa xa thogu, nu'mo tobe hingmanj pahmu Oja, xcá thannehu yo dahmu hingui ya. 'Ne conná guehyo dahmu xcá thannehu, hinga pahmu hanja na rá 'yu Oja.

3 A nuyá, nu ra ja'i ena ngue ra Espiritu Santo di bennbabi ra hya i hma, damj padi ha gdi hyacju ra güenda xanho ngue'mo majuanj ra Espiritu Santo di benni te mma ogue hin'na. Porque nu ra ja'i ngue ra Espiritu Santo di bennbabi ra hya i mma, guehna ra ja'i hijnam'mo di sanna Jesús. A nuyá, nuyá yo ja'i n'youi ra Espiritu Santo, honda sà da ma ngue ra Jesús gue'a ra Hmu mahets'i'a.

4 A nuna rá 'befi Oja i ja, 'dama 'dan'yo ma 'befi di 'bepi da 'yotyö 'yec'ei. Pe ga gue'a ra Espiritu Santo ot'e ngue da zà da 'yotra 'befi yo ja'i.

5 N'na ngu n'naju, 'dama 'dan'yo ra 'befi di pëhma, pe nu te gá dí othu, gue'a ra Hmu Jesús dí orpahu rá 'befi.

6 Hinga 'da'igu ra 'befi bi n'nacu, sinoque 'dama 'dan'yo ra 'befi. Pe gátho gue'a Oja di hätra ts'edi yo ja'i ngue da badi ha di jpra 'befi da 'yote.

7 N'na ngu n'naju, Oja bi zännj tema 'befi ja ngue ga othu, gue'a ra Espiritu Santo di hacju ra ts'edi ngue da zà ga orpahu rá 'befi Oja. Pe nu'a te gátho ma 'befi bi 'dacju, bi 'dacju ra 'befi para ngue da 'yörpabi ra nho ma mmi'yec'ei hu.

8 Nu 'da yo 'yec'ei ya, ra Espiritu Santo di japyo ja'i ngue da badi xanho p'u ja yo mmui ha di jpra hya da ma. Nu mi'da p'uya, di japi ngue da badi ha di japi da man'u yo hya xanhenji, para ngue da zà da dinyo mmui yo ja'i ya yo hya da ma.

9 Mi'da p'uya, di jpra Espiritu Santo ngue nu'mo mmat'Oja ra ja'i, da dina mmui ra ja'i ngue di nja'a te ap'a Oja. Mi'da p'uya, ra Espiritu Santo di unna ts'edi ra ja'i ngue da 'yothe yo därquehi.

10 Mi'da p'uya, ra Espiritu Santo di unna ts'edi yo ja'i ngue da 'yotyö milagro. Mi'da p'uya, ra Espiritu Santo di bennbabi'a te ra hya ja ngue da ma. Mi'da p'uya, di japyo ja'i ngue da badi xanho ngue'mo guesé ra Espiritu Santo di bennbabi'a ra hya mmanna ja'i ogue hin'na. Mi'da p'uya, ra Espiritu Santo di japyo ja'i ngue da nya yo 'dan'yo hya hingui padi. 'Bu i'da yo ja'i p'uya ngue ra Espiritu Santo di japyo ja'i ngue da zà da ma te ni bön'u yo 'dan'yo hya i hma.

11 Pe gátho ya yo 'befi ya, gues'e'a ra Espiritu Santo di japyo ja'i ngue da zà da 'yotra 'befi. Nu'a, go gue'a sannbi n'na ngu n'na yo

'yɛc'ɛi'a ndana gue'a ra 'befi da zã da 'yøtyø ja'i.

12 Nu ra ja'i, madague'a xangu yø xɛqui n'youi rá do'yo, pɛ ra ja'i n'na nc'ɛitho. Di njathu p'uya, ngue conna Cristo xangu'ue ngue dí ɛc'ɛih'ua, pɛ tengutho 'mø ngue n'na nc'ɛitho di jahu ra Cristo.

13 Gäthogahu ya, ngu yø judío, ngu'ue hingyø judío, 'bu i'da ngue 'bahyø hmu, 'bu i'da ngue hinjo'o yø hmu, pɛ gäthogahu, nu'mø bi ma ma xixyagahu, ra Espiritu Santo øt'e ngue dí cohi ngue ɛntho n'na nc'ɛitho di jahu. Porque gäthogahu, gue'a ra Espiritu Santo dí n'yohu.

14 Ya gui nnuhu ngue rá do'yo ra ja'i hinga n'na xɛquitho i ja, sinoque xangu yø xɛqui n'youi.

15 Nu'mø da 'yennã gua ra ja'i: "¿Hanja ngue hingrá 'yegã ra ja'i? Ya hingma n'yogã'be rá do'yo ra ja'i", da 'yena, pɛ nup'ua ja rá do'yo ra ja'i ja n'youi p'ua.

16 Ogue ma guhu da 'yena: "¿Hanja ngue hingrá dägã ra ja'i? Ya hingma n'yogã'be rá do'yo ra ja'i", da 'yena, pɛ nup'ua ja rá do'yo ra ja'i ja n'youi p'ua.

17 Xi'mø ngue gã rá nguñi rá do'yo ra ja'i, gã dyø dã, ¿ha di zã ga øhmua ra hya 'mø? Ogue gã ma do'yohu, gã dyø gu, ¿ha di zã di nja ma fahahu 'mø?

18 Pɛ Oja bi 'yøt'e ngue bi njap'ua ma do'yohu. N'na ngu n'na yø xɛqui ja rá do'yo ra ja'i, bi japi haru bi nepe da me.

19 A nu'mø ngue gätho ya yø xɛqui ja rá do'yo ra ja'i, da 'da'igu, ¿ha di zã di nɛqui ngue ja rá do'yo ra ja'i 'mø?

20 Pɛ nuna ra hya i ja, madague'a ngue xangu yø xɛqui n'youi rá do'yo ra ja'i, pɛ gätho ya yø xɛqui ya, gue'a gui nɛqui xanho ngue ja rá do'yo ra ja'i'a.

21 Nu yø dã ra ja'i, hingui sä da 'yembyø 'ye: "Nugã hindí hon'a'i", da 'yembí. Nu rá ya ra ja'i, hingui sä da 'yembyø gua: "Nugã hindí hon'auí", da 'yembí.

22 Pɛ gätho ya yø xɛqui ja ma do'yohu, gätho mahyonítho. A nu yø xɛqui dí ɛmhmu ngue hin'e mahyoní, gue'ua yø xɛqui ma datho mahyoní'ua.

23 I ja 'da yø xɛqui n'youi ma do'yohu ngue ɛntho hints'ehmí su t'ørpa masu, pɛ gue'a ra xɛqui'a ngue man'na dí pãxhu xanho. 'Nɛ ja n'na ra xɛqui ma do'yohu ngue hingui sä da hnu, 'nɛ guehna ra xɛqui na p'uya ngue man'natho dí suphu na.

24 I ja yø xɛqui ma do'yohu ngue dí nɛqui, 'nɛ hinte man'na dí honí ngue gã japhu. Nuna Oja bi hoqui gätho ma do'yohu, 'nɛ bi 'yøt'e ngue man'na dí muui'a ra xɛqui dí ɛmhmu ngue hinga njuani p'ua gui nɛqui.

25 Janangue nuyá, hinga 'da'a n'nanni 'yo rá do'yo ra ja'i, sinoque gätho'ua yø xɛqui ja rá do'yo ra ja'i, n'na ngu n'na, di nhyoni.

26 Nu'mø ngue dí hyenna n'na xɛqui rá do'yo ra ja'i, gã rá do'yo ra ja'i dí hyenni. Nu'mø ja n'na ra xɛqui rá do'yo ra ja'i ngue hnu mansu, gã rá do'yo ra ja'i, gã dí johya.

27 A nuyá, guecju'a nnøpe ngue rá do'yo ra Cristo ya. N'na ngu n'naju, guecju'ua yø xɛqui n'youi p'ua ja rá do'yo'a.

28 Njarbutho Oja ya, n'na ngu n'na yø 'yɛc'ɛi bi zännbi ndana gue'a ra 'befi da zã da 'yøt'e n'na ngu n'na. Rã mæditho, Oja bi unyø 'befi'ua yø representante ra Cristo. Rã yoho, 'bahyø ja'i ngue bi t'unna 'befi ngue da manna hya di bennbabi ra Espiritu Santo ngue da ma. Rã hyu, i 'bahyø ja'i ngue bi t'unyø 'befi ngue dí nxännbate rá hya Oja. I 'bahyø ja'i bi t'unyø 'befi ngue øtyø milagro. I 'bahyø ja'i bi t'unyø 'befi ngue da 'yøthe yø därkehi. A nuyá, i 'bahyø ja'i bi t'unyø 'befi ngue fáxyø mmíc'ɛui. 'Nɛ i 'bahyø ja'i ngue bi t'unyø 'befi ngue dí manda p'ua ja ra nija. I 'bahyø ja'i ngue bi t'unyø 'befi ngue da nya'ua yø 'dan'yo hya hingui padi.

29 Pɛ hinga to bi zã ngue da zã da 'yøtra 'befi ngue drã representante ra Cristo. Ni xinga to bi zã ni ja'i da zã da 'yøtra 'befi ngue da nya'ua yø hya di bennbabi yø ja'i ra Espiritu Santo da ma. 'Nɛ hinga'da gui t'untho yø 'befi yø ja'i ngue da zã dí nxännbate rá hya Oja. 'Nɛ hinga'da gui t'untho yø 'befi yø ja'i ngue da zã da 'yøtyø milagro.

30 'Nɛ hinga'da gui t'untho yø 'befi yø ja'i ngue da zã da 'yøthe yø därkehi. 'Nɛ hinga'da gui t'untho yø 'befi yø ja'i ngue da nya'ua yø 'dan'yo hya hingui padi. 'Nɛ hinga'da gui t'untho yø 'befi yø ja'i ngue da zã da ma te ga mbøn'ua yø 'dan'yo hya i hma.

31 Damí nehua ngue Oja di 'da'ahu rá 'befi nu'a ma datho tate dí muui. Pɛ nugã, nuna man'na ra hya tate dí muui ngue mĩ'da yø hya, guehna dí nne ga xan'nahua naya.

13

1 A nuyá, madague'a gdi padi gdá nyahu'ua yø hya yø 'dan'yo ja'i, ogue gdi padi gdá nyahu'ua yø hya ga ya yø anxɛ, pɛ nu'mø hin dadi mahma mmíc'ɛihu, ya hinte dadi muhu. Nu ma hyahu hinte dí muui porque di cohmu tengutho ra t'ɛgui 'mø ma zant'i, ogue tengutho ra xit'ɛgui dí zantyo hyuxi.

2 Madague'a gdi padi gdá nya'ahu'ua yø hya di bennbabi ra Espiritu Santo yø ja'i da ma, ogue gdi pahmu gätho'ua yø hya xanhenni, ogue gdi tímhmua xandønho hanja'ua yø hya hingui fadi hanja, ogue di ja xanho ma nt'ɛc'ɛihu, asta ga ɛmphua yø nyuni ngue da 'uegue, daní mpa n'na nguadi, 'nɛ dí nja, pɛ

nu'mò hìn dadi mahma mmic'eiha, ya hìnte dadi muha.

³ Madague'a ga dat'i gätho'a te di peshu ngue ga unhnä te da zi yò hyoya, ogue asta ga n'unì ngue da ma nt'udi gaha, pe nu'mò hìn dadi mahma mmic'eiha, ya hìnte dadi muha.

⁴ A nu ra ja'i ngue majuanì di mahra mmic'eiui, guehna ra ja'i seti te sifi. Guehna ra ja'i ja ra yemmai. Guehna ra ja'i hingra zeya. Guehna ra ja'i hìndi 'yets'i hapu ya.

⁵ 'Në di jammansu ra mmic'eiui. Hingui honsë ra nho da m'mai, sinoque honnbabi ra nho yò mmic'eiui. 'Në hingra cuc. I ja ra mpunnbi tengue t'ørpe.

⁶ Hìndi johya 'mò nnu ngue òtra ts'oqui m'i'da yò ja'i, sinoque di johya 'mò nnu ngue njuantho ga 'yo yò ja'i.

⁷ Nu'mò di mahra mmic'eiui n'na, ya di siguetho di madi madague'a hingui ho te òrpabi. Zant'a embra mmai ngue xanho te òtra mmic'eiui, porque hingui nne da hyep'u'a gui madi. I t'omi ngue di n'yo ra mmai ra mmic'eiui 'mò ngue hinga gue'a øt'e.

⁸ A nuyá, nu'a ngue ga mahma mmic'eiha, i jatho ngue hìna ra nzequi ga mahma. Pe nuya yò 'befi bi 'daci'u Oja, di njap'u rá nzequi ya. Porque da 'yehra pa ngue ra Espiritu Santo ya hìnni mantho di bennba yò ja'i ra hya da ma. Da 'yehra pa ngue ra Espiritu Santo ya hìnni mantho da japyò ja'i da nya yò 'dan'yo hya. Da 'yehra pa ngue ra Espiritu Santo ya hìnni mantho ngue ja da xännbabi yò ja'i'u yò hya xanhenni.

⁹ A nuyá, majuanì ngue hinga gätho di pahma hanja yò hya. Porque Oja hingui udi gätho'a te ra hya i ja.

¹⁰ Pe da 'yehra pa ngue gäthogaha ga pahma xanho hanja ra hya. Nu'u yò pa'u, ya hìmma hyoni ngue di m'mahyò ja'i da xännba ra hya yò mm'i'yec'eiui.

¹¹ A nu'mò mará ngüëgui, di mmanyò hya ga nya yò basi. Nu ma n'yomfëni mi ja, tengutho yò n'yomfëni yò basi. Pe nuyá, ya dá ndan'yohu ya, ya bi gor'u'u yò hya xtá mangá 'mò mará ngüëgui.

¹² Nuyá, nup'u ga mbemma mmai hanja ra hya ya, ñtho tengutho 'mò di hëtra hye, hìndi nëqui xanho hanja gätho yò hya. Pe da 'yehra pa ngue ga nuurpaha rá hmi ra Cristo. Ya ja ga pahma p'u xanho hanja ra hya p'uya. A nuyá, zits'atho di pahma hanja ra hya ya, pe nu'u yò pa'u, ya ga pahma xandønho gätho hanja, tengutho Oja i pacju xandønho'a.

¹³ Janangue ja ua ya hyu yò hya zant'a ja ts'editho ngue ga øthä. Ja ts'editho ngue zant'a ga ec'eiha Oja. Ja ts'editho ngue zant'a ga emhma ngue di nja'a te mman'Oja. 'Në ja ts'editho ngue zant'a ga mahma mmic'eiha.

Pe nuna ma datho di muui ya hyu yò hya ya, gue'a ngue zant'a ga mahma mmic'eiha.

14

¹ Dami ja ndummai ngue gui mahni mmic'eiui n'na ngu n'na'aha. Nuna Oja, 'dama 'dan'yo yò 'befi i ja, pe dami ne ngue da zä gui 'yørpaha rá 'befi Oja. 'Në ma datho dami nehä ngue di m'mahyò ja'i ngue ya dyò 'befitho'a ngue da manna hya di bennba Oja.

² Porque nu'mò 'bahra ja'i ngue ga ya'u yò hya hingui fadi, ya hingyò ja'i'u nzofo, porque hìnjongui øde te ga ya. Hìnda hønse Oja padi tema hya mmanna ja'i. Porque ra Espiritu Santo di hatra ts'edi di bennbi te da ma, pe hìnjongui padi te ga mbønyò hya i mma.

³ Pe nu ra ja'i ngue di bennbabi Oja ra hya ja ngue da xihyò ja'i, gue'u yò ja'i nzofo para ngue di zacyò nt'ec'ei yò ja'i. Di hatra ts'edi yò ja'i na ra hya øde hma, 'në hurpabi yò mmai.

⁴ A nuya yò ja'i ga ya yò 'dan'yo hya, guehya hìnjongui øde te ga ya, sinoque pase hanja'a ra hya mma. Pe nu ra ja'i ngue di bennbabi Oja na ra hya da xihyò ja'i, nuya yò ja'i di mpeti, di japi ngue da dìnyò mmai yò ja'i na ra hya xifi.

⁵ Mahotho 'mò ngue gätho di sä gdi nyahu yò 'dan'yo hya hingui fadi. Pe ma datho di nnegä ngue di benn'nhu Oja'a te ra hya gui xihma yò ja'i. Porque man'na xanho ngue da 'yòde xanho yò ja'i'a te ra hya gui mmamhma, hìnda gue'a ngue gdi nyahu n'na ra hya ngue hingui øhyò ja'i. Xquet'a xanho, pe gue'mò 'bup'u te'o da zä da ma te ga mbønna hya da hma. Janangue gätho yò ja'i di 'bup'u da dìnyò mmai hanja ra hya.

⁶ Ague ma zi cu'aha, xi'mò ga mmagä p'u ngue ga xän'nhu ra hya, 'në gdä zo'aha yò hya hingui øhma, ñdana ra hya gui 'yët'ammuihu 'mò? Pe nu'mò gdä zo'aha te ra hya gni yahu, ya da dìni xanho ni mmuihu hanja ra hya 'mò. Ya gui pahma hanja'a ra hya di bennngagui Oja ga mmamp'uya, guehna ra hya da zä ga xän'nhu na.

⁷ Ya gui nnuhu, nu'mò ya ra corneta ximmi ya ra 'bida, nu'mò hìndi ntinyò hya, ya hingui fadi tema so i ja.

⁸ Nup'u ja n'na ra tunhni ja, nu'a pixtra corneta 'mò hingui padi da mixt'i, aha ya ra corneta, hìnte ni bøntho. Porque hìndi nsä yò ja'i ngue di nja ra tunhni.

⁹ Gui njathu p'aya, nu'mò hingui øhyò ja'i'a ra hya gni yahu, ñague da mbahyò ja'i'a ra hya gui mmamhma 'mò? aha gadi yahnihu, hìnjongui øde te gui mmamhma.

¹⁰ Nuaa ja ra ximhai, mandønngu dyò hya ja ua ngue ga ya yò ja'i. Pe gätho'u yò hya ga ya yò ja'i, ja te ga mbøni.

11 A nuyá, nu'mò toni ja'i da zoqui, 'ne ga ya ra hya hinda óde, ya tengutho 'mò da ndò yap'atho rá há'i'a nzoqui, porque hinda zá gdá nya 'be'a te ra hya ga ya ra ja'i.

12 Nugá dí padí ngue emmei guí nne di ha'ahú ra ts'edi ra Espiritu Santo ngue dá zá guí 'yòrpahú rá 'befi Oja. Pè dami nehú ngue nu'a ra 'befi guí 'yòthú, dá gue'a rá 'befi má datho dá 'yòrpabi rá nho ní mmí 'yèc'èihú guí 'yòthú.

13 Nu to nne dá nya yò hya ngue hinguí òhyò ja'i, dá 'yápra mate Oja ngue dá zá dá xihyò mmíç'èiui te ga mbònna hya dá ma.

14 Porque nu'mò dí mmat'Oja 'ne hinguí òhyò ja'i'a te ra hya nna mat'Oja, nuja ja má mmái dí padí ngue dí mmat'Oja, pé nuyá yò hya dí mma, ya hìn temá nho dá 'yòrpabi yò ja'i.

15 ¿Ndaná gue'a ja ngue ga òt'á ya 'mò? I ja ngue ga mmat'Oja co gátho má mmái, pé guehya yò hya òhyò ja'i gdá mat'Oja. I ja ngue ga tútyò alabansa co gátho má mmái, pé dá gue'u yò alabansa ngue òhyò ja'i yò hya i mma.

16 Nu'mò gadi ja mammadíhú Oja, 'ne'mò hínjonguí óde temá hya guí mmámhmú, nu rá ja'i òs'te te guí mmámhmú, ya hinguí padí te ga mbònna hya. Ya hinguí sá dá 'yènná ja'i dá ngut'atho.

17 Madagüe'a ngue mazi hotho ha gni ja mammadíhú Oja, pé nu'mò ngue hinguí òhyò ja'i'a rá hya gni ja mammadíhú Oja, ya hìn temá ntho òrpabi yò ja'i rá hya óde.

18 Nugá dadi ja mammadí Oja ngue mít's'ú xangu yò 'dan'yo hya dí padí gdá nyagá ngue'áhu.

19 Pé nup'u dí mpeti yò ja'i, nugá dí nnu manho ngue hendi cut'atho yò hya ga xánnbabi yò ja'i, pé dá gue'u yò hya òhyò ja'i gdá nya, hinda gue'a ngue ga mmangá 'det'a máhuahí yò hya ngue hinguí pahyò ja'i te ga mbòni.

20 Ague má zi cu'áhu, 'yoní mantho guí òthú tengutho yò basi ngue zits'ú dyò n'yomfèni i ja. Pé xanho ngue guí cohmu tengutho yò basi ngue hinguí ngu rá nts'o padí, guí njathú p'uya. Pé ya gyò daja'íhu, damí 'yòt'e ngue ya ja xanho ní n'yomfènihu ya.

21 Nup'u ja rá libro ngue rá ley, Oja i éna: "Nuyá yò ja'i ngue yò mmejmáhya, ga japi ngue di ts'ofò conyò hya ga ya yò 'dan'yo ja'i. Pé madagüe'a di ts'ofò conyò 'dan'yo hya, ngutho hinda 'yòrcagui masu", én'Oja.

22 Janangue nuna Oja, nu'mò nzohyò ja'i conyò hya hinguí fadi, gue'a rá hmeya'a ngue hinyò 'yèc'èi yò ja'i ts'ofò, sinoque yò mmejmáhyatho. Pé nu'mò nzo Oja yò ja'i conna hya di bennbabi yò pòngahya dá ma, gue'a rá hmeya'a ngue ya yò 'yèc'èi yò ja'i nzofo.

23 A nu'mò ngue n'narbu xá mpeti yò 'yèc'èi, 'ne'mò gá ga ya yò 'dan'yo hya ngue hinga nt'òde te ga ya, xi'mò bi yut'a n'na rá ja'i hinga 'yèc'èi 'ne hinguí pahyò 'dan'yo hya ga ya yò ja'i, uangui dá 'yèmbi ngue loco yò ja'i di yahni.

24 Pé nu'mò nne dí nya n'na rá 'yèc'èi ngue dá manna hya di bennbabi Oja dá ma, 'ne dá nya rá hya ga ya yò ja'i, xi'mò bi yut'a n'na rá ja'i hinga 'yèc'èi 'ne hinguí padí hanja rá nt'èc'èi, rá ja'i dá dinná mmái ngue ja rá ts'oqui co nu'a te ra hya dá 'yòde.

25 Dí n'yo rá mmái rá ja'i ngue Oja i padí xanho te gáma hya mbèmp'u ja rá mmúi. Dí ndantyòhmú p'uya ngue dá danne Oja. Dá 'yèna: "Majuani ngue gue'a Oja n'youi ua ha dí mpeti yò ja'i 'bucua", dá 'yèna.

26 Ague má zi cu'áhu, nup'u ha gadi mpetihu ya, i 'bai to nne dá dutyò salmo, i 'bai to nne di nxánnbate rá hya Oja, i 'bai to nne dá manna hya di bennbabi Oja, i 'bai to i nne dá nya yò hya ngue hinga nt'òde, i 'bai to dá zá dá ma te ga mbònyò 'dan'yo hya hinga nt'òde. Pé nu te gáma hya guí nne guí mmámhmú, guí mmámhmú'u yò hya di hatra ts'edi yò ja'i.

27 A nu'mò te'ò ga ya rá 'dan'yo hya hinga nt'òde, ya hendi yo nc'èi ogue hyu nc'èi dí nya. Pé 'da mí'datho dí nya. 'Nè nnetho ngue di 'bai te'ò dá xihyò ja'i teni bòn'u yò hya dá hma.

28 A nu'mò ngue hínjo'o p'u to di thocra hya, man'na xanho ngue 'yo dí nzohyò ja'i'a n'nan'yo rá hya ga ya. Porque hínjonguí óde te ga ya. Sinoque n'na ngu n'na dí nyaséui Oja p'u ja yò mmúi.

29 Xquet'a ngut'a ya, nu te'ò nne dá xihyò ja'i'u yò hya di bennbabi Oja dá ma, dí nya yonc'èi ogue hyu nc'èi. Mí'da yò ja'i p'uya, dá hyacra güenda ngue'mò majuaní Oja di bennbabi rá hya mmaná ja'i ogue hín'na.

30 Nu'mò ngue 'bep'u man'na rá ja'i nne dá xihyò ja'i rá hya di bennbabi Oja dá ma, dí nsáya'a ya p'uya, di japi dí nya man'na nc'èi nne dí nya.

31 Gátho'áhu, nu to nne dá xihyò ja'i rá hya di bennbabi Oja dá ma, 'da mí'da dí nya. Janangue nu'u yò ja'i óxra hya dá hma, dá dinyò mmái hanja rá hya, gue'a di hya rá ts'èd'á.

32 Nu te'ò nne dá xihyò ja'i'a te rá hya di bennbabi Oja dá ma, dá dò'mí mēnte dá zá dí nya.

33 Porque Oja hinguí nnepe ngue 'da di yahnitho yò ja'i p'u ha ja rá hya.

Nú'a te ór'mí'da yò 'yèc'èi mí'da yò hnini, dangú'a guí 'yòthú.

34 Porque yò xisu hinguí sá ngue dí nyap'u ha dí mpeti yò 'yèc'èi. Porque yò xisu hín'yú rá nt'èdú ngue dá gue'u di opán'yú rá hya

yø ja'i'u. Sinoque yø n'yo'u'u i ja ngue di m'met'o tengutho ra hya m'mamp'u ja ra ley Oja.

³⁵ Nu'mø ja tema hya nne da 'yanna n'na ra xisu, da 'yanna damme p'u ja ra ngu. Porque hñdi nejmanho ngue ra xisu di nyap'u ha di mpeti yø 'yec'ei.

³⁶ Mahsä mi 'yena ngue da zä gui sänsæ te gui 'yøthæ. Porque hñgo gá damhmæ rá hya Oja, sinoque m'mefatho bi zønna hya p'u gui 'bæhmæ.

³⁷ Nu'mø toni ja'i da 'yena ngue di beñnbabi Oja ra hya ja ngue da ma, ogue to da 'yena ngue n'youi ra Espiritu Santo, da bađi ngue nuya yø hya di xi'ahæ, gue'a Oja di 'bejpasegui te di mma.

³⁸ A nu'mø toni ja'i da 'yengui ngue hñga gue'a ra hya di mma, da gue'a to mman'a p'uya xquet'a hñgui ja ngue da t'embj ngue gue'a ra hya mma.

³⁹ Ague ma zi cu'ahæ, dami nehæ ya ngue guesæ Oja di beñ'nahæ ra hya gui xihmæ yø ja'i. A nu'u yø ja'i ga ya yø 'dan'yo hya, dami unhnæ ra nt'edi ngue di nya.

⁴⁰ Pe da 'yo ni 'yu'a te gæma hya gui mmanhmæ, mazihotho gdi mamhmæ ra hya.

15

¹ A nuya ma zi cu'ahæ, man'nan'yo mi 'yø't'e ngue gui pumbeniha na ra hoga 'da'yo hya dá xi'ahæ ya. Ya gá nu manhoæ na ra hya na, 'ne guehna ga ðu ni nt'ec'eiha naya.

² Nu'mø ngue hñgui hychmæp'u na ra hya naya, gue'mø ngue hñgmæ xøts'etho gni 'yec'eiha na ra hya 'mø, guehna ra hya di nyanni tehæ na.

³ Nuna ra hya bi siqui, guehna ra hya rá mæditho dá xän'nahæ na. Guehna ra hya na ngue bi ðu ra Cristo ngue bi hoga ma ts'oquiha. Ya bi nja na te ra hya nt'ot'i p'u ja ra Macá Libro.

⁴ Mi ðu ra Cristo, bi ma nt'ægwi. Pe bi beñnate'a rá hyu pa. Ya mahømbi nja ra hya nt'ot'i p'u ja ra Macá Libro.

⁵ Mi beñnate ra Cristo, bi nu ra Beđu ngue ya 'bai mahøn'a. M'mefa p'uya, bi nu gætho'u mi'da yø representante ra Cristo.

⁶ Man'na ra pa p'uya, tho'i cut'a ciento'u ma çuha bi nuui ra Cristo mahøn'a. 'Ne xangu tobe 'bætho ya, xinxa ndu 'da.

⁷ M'mefa p'uya, bi nu ra Jacobo. Man'na ra pa p'uya, gætho'u yø representante bi nu mahøn'a.

⁸ Mi nu ra Cristo ya to gá bi nu, ya dá nthæsc'be p'u rá nzæqui. Pe nugui, man'natho hñga njuanigui.

⁹ Porque guecä mi'ts'u hñga njuanigä ngue gætho mi'da yø representante ra Cristo. A nugui, ya ra ma'tetho bi 'yø't'Oja ngue

bi 'dajma 'befi ngue rá representantegui, porque nugui xtá sacá ya yø ja'i Oja.

¹⁰ Pe Oja bi 'yø'tra mate ngue bi 'dacra 'befi di pæhya, 'ne hñga särbætho'a rá mate bi 'daqui. Porque man'na xangu ra 'befi di ø't'ä ngue gætho'u mi'da yø representante ra Cristo. Pe nuna ra 'befi na, hñgo ðadi jasegä na, sinoque ørcagui ra mate Oja ngue faxqui te di ø't'e.

¹¹ A nuyá, nu'mø gueque xangu ra 'befi di ø't'e, ogue go gue'u mi'da xangu ra 'befi bi 'yø't'e, pe nuna ra hya di mmangæhe, 'da'igu na. 'Ne guehna ra hya gui ec'eiha na ya.

¹² A nuyá, gá 'da'igu di mmangæhe ya ngue bi ðu ra Cristo 'ne bi beñnate. ¿Pe hanja ngue gui emhmæ ngue hñdi beñnate yø ánima?

¹³ A nu'mø ngue majuanj gui mmanhmæ ngue hñdi beñnate yø ánima ya, çhanja ngue bi zä bi beñnate ra Cristo 'mø?

¹⁴ A nu'mø ngue hñmma juani bi beñnate ra Cristo, ya hñte ni bøntho na ra hoga 'da'yo hya di mmangæhe 'mø. Da guehni nt'ec'eiha p'uya, xquet'a hñte ni bøntho 'mø.

¹⁵ Ya ra fehni di mmangæhe 'mø ngue di xi'ahæ te bi 'yø't'Oja. Porque di xi'æhe ngue Oja bi japi bi beñnate ra Cristo 'mø mi ðu. A nu'mø ngue hñmma juani di beñnate yø ánima ya, ya hñmma juani ngue Oja bi japi bi beñnate ra Cristo 'mø.

¹⁶ Xi'mø ngue hñdi beñnate yø ánima ya, ya xmama bi ðu ra Cristo 'mø.

¹⁷ Xi'mø ngue ra Cristo hñmbj beñnate, nuna ni nt'ec'eiha i ja, ya hñte ni bøntho. Porque hñga njut'itho ni ts'oquiha 'mø.

¹⁸ Nu'mø ngue ngu'a ya, nu'u to ya xa ndu, mađague'a bi 'yec'ei ra Cristo, pe xquet'a 'ne'u di m'me'u.

¹⁹ Nu'mø ngue hñte ni bøntho ngue dá ec'eiha ra Cristo mænte ra pa dá m'mæhmæ, ya man'natho huæcateju 'mø ngue gætho mi'da yø ja'i.

²⁰ Pe majuanj di xi'ahæ ngue nu'mø mi ðu ra Cristo, bi beñnate. Co nuna ra hya naya, di haxa njuani ngue gætho yø ánima xa ndu jatho ngue di beñnate m'mefa.

²¹ Nu'a ra ts'oqui bi 'yø'tra Adán, ja bá fup'u ngue bi ðu yø ja'i ua ja ra ximhai. Pe xquet'a nu'a i beñnate ra Cristo 'mø mi ðu, go bá jutra 'yu'a ngue jatho di beñnate yø ánima.

²² Ra Adán, rá 'yu'a ngue gæthogaha, gætho ja ngue ga tuha. Pe nu to gætho ec'ei ra Cristo ya, ja ngue di beñnate.

²³ N'na ngu n'na bá n'youi ra pa p'u ngue di beñnate. Rá mæditho bi beñnate ra Cristo, m'mefa p'uya, nu'mø bá ghræ Cristo, nu te'o gá xa 'yec'ei, gá di beñnate.

²⁴ Nu'mø ngue bi ðapi gætho yø nsæui, nu'u gna ngue ja yø ts'edi ngue di mmandæcæ, gá di ts'onnbabi yø hya, ya gue'a ra pa rá

nzeꝑꝑꝑ'a p'uya. Nunã Oja rá Papá, di dáꝑꝑꝑ' cargo p'uya ngue di ndast'abi.

²⁵ Porque rá Cristo jatho ngue gue'a di ndast'abi'a asta gue'mò da 'yot'a Oja ngue da dapi gátho yò nsáuii.

²⁶ Nu'a rá nsáuii rá nzeꝑꝑꝑ' dâ dapi, gue'a rá ndate i ja'a, porque ya hñjion dâ du.

²⁷ Nunã Oja bi unnã cargo rá Cristo ngue gâ go di manda te gâ ja nã. Pẽ nuyá, hñꝑꝑꝑ' nne dâ mã ngue rá Cristo di manda rá Papá, porque go gue'a rá Papá bi unnã cargo rá Cristo ngue di manda te gâ i ja.

²⁸ Dâ zõnnã pa ngue dâ dahra Cristo ngue di manda te gâ ja. Rá Cristo p'uya, nu'a rá Papá bi unnã cargo ngue di manda te gâ ja, di dáꝑꝑꝑ' ngue di mandase, ya guesẽ Oja di manda te gâ ja p'uya.

²⁹ I ja man'na rá hyã dí nne gâ xi'ahũ ya. I 'bũ i'da yò ja'i ngue nyondi i nxixya ngue di pørpabi yò ánima hñmbi nxixya hante ngue da du. A nuyá, xi'mò ẽnyò ja'i ngue hñdi bennate yò ánima, çhanja ngue nxixya yò ja'i ngue di pørpabi yò ánima tengutho 'mò xtí nxixya hante ngue da du 'mò?

³⁰ Çhanja ngue hangu rá pa dí engã mã te 'mò ngue hñdi bennate yò ánima 'mò?

³¹ Porque n'na pa ngu n'na pa ja ngue dâ hyo gyò ja'i. Ague mã zi cu'ahũ, hõntho dí xi'ahũ na rá hyã na, porque majuaní ngue ja gampãhã ngue n'na ngu n'naju, gâ di n'yohũ rá Hmũ Jesucristo.

³² Nup'ũ ja rá hñini Efeso, xandõngu rá n'ũ dâ sãgã p'ũ, porque ẽnã yò zate yò ja'i da njun'me. A nuyá, xi'mò ngue hñdi bennate yò ánima ya, çtení 'be'a di taha ngue te dí ot'a 'mò? Man'na xanho ngue gã ẽnã: "Ma gã nsãnnigo ya, gã mmĩ gã si te xtã tĩnĩ. Porque nĩ xudĩ gã tu", gã ẽnã.

³³ 'Yo gadĩ nhyẽꝑꝑꝑ' ngue to dâ hyã'ahũ. Porque nu'mò gadĩ nsixhũ'ũ yò ja'i xants'o gã 'yo, di ts'on'natho'a te rá nho gnĩ 'yohũ'ũ.

³⁴ 'Yo mã'bedi nĩ mmãihũ. Damĩ hyaxhũ rá 'yũ njuantho, mãmĩ 'yõthũ rá ts'oqui. Porque 'bũ i'da ngue tobe hñꝑꝑꝑ' pahmã Oja. Dí mmãngã nã rá hyã nã n'namhã ngue guĩ pes'nisãhũ.

³⁵ Rã nzeꝑꝑꝑ' 'bũ i'da nne ngue dâ 'yõrcã rá nt'ãnnĩ ya, dâ 'yẽngui: "ÇHa di njap'ũ di bennate yò ánima? ÇTengu dâ gohyò do'yo 'mò bi bennate?" dâ 'yẽngui.

³⁶ Gue'a rá ja'i ngue mã'bedi rá mmã dâ 'yãnnĩ tengu nã rá hyã nã. Ya guĩ nnuhũ 'mò bi ma nthũhũ n'na rá hmudã, i 'ya rá do'yo rá hmudã, nu'a rá mmã rá hmudã p'uya dâ bõts'e.

³⁷ Nu'mò bi ma nthũhũ rá hmudã, oꝑꝑꝑ' rá trigo, oꝑꝑꝑ' ja te man'na mã hmudã, hñꝑꝑꝑ' tengu nã rá hmudã dâ thũhũ dâ ngũ'atho 'mò bi bõts'e. Sinoque ya n'nan'yo rá do'yo 'mò bi bõts'e.

³⁸ N'na ngu n'na yò hmudã 'mò bi ma nthũhũ, nu te nne Oja ngue dâ gohrã do'yo n'na ngu n'na yò hmudã, gue'a di jap'a.

³⁹ Gãtho yò cosa ngue ja yò do'yo, hñꝑꝑꝑ' 'da'igui yò do'yo. Nu rá do'yo rá ja'i hñꝑꝑꝑ' 'da'igui rá do'yo yò zũ'ẽ. 'Dama 'dan'yo yò do'yo i ja, n'nan'yo rá do'yo yò ts'int'sũ, ndan'yo rá do'yo yò huã.

⁴⁰ Njarbutho te bi ja mãhẽts'i ya. N'nan'yo guĩ nẽꝑꝑꝑ' yò do'yo ngue'ũ guĩ nẽꝑꝑꝑ' yò do'yo ya te ja ua ja rá hã. Nu'ũ bi ja mãhẽts'i, n'nan'yo guĩ nẽꝑꝑꝑ' ngue'a te guĩ nẽꝑꝑꝑ' ya ja ua ja rá hã.

⁴¹ N'nan'yo guĩ yotra hyadi ngue'a guĩ yotra zãnã. Xquet'a njarbutho yò sò ya, nu'a te guĩ yot'i 'da yò sò hñꝑꝑꝑ' 'da'igui yò nyot'i mĩ'da yò sò.

⁴² Nu'mò rá pa danĩ bennate mã do'yohũ, n'nan'yo dâ gohi, ya hñdã ngu'a tengutho ja ya. 'Nẽ ya hñdã zã dâ du 'mò bi bennate.

⁴³ Xants'o rá do'yo rá ja'i 'mò bi t'ãgui. Nu'mò bi bennate p'uya, ya dí nẽꝑꝑꝑ' rá do'yo. Hñꝑꝑꝑ' nzaqui rá ja'i 'mò bi t'ãgui, pẽ nu'mò bi bennate, ya xanzaqui.

⁴⁴ Nu mã do'yohũ ja ua ja rá ximhã dâ ma nt'ãgui. Pẽ nu'mò danĩ bennate p'uya, ya hñmã nã ngue dâ du. Porque ja rá do'yo rá ja'i ngue dâ du, xĩndĩ nã rá do'yo rá ja'i ngue hñdã du.

⁴⁵ I mmãmp'ũ ja rá Macã Libro ngue ẽnã: "Nunã rá Adãn, rá mudi ja'i bi m'mã, Oja bi hoqui 'nẽ bi japi ngue bi nã rá te", i ẽnã. Pẽ nunã rá Cristo bi m'mã'ã m'mefa, ya hñꝑꝑꝑ' ja'itho nã, guehã dâ zã di unnã 'da'yo te yò ja'i nã.

⁴⁶ Rã mudi, bi nã mã do'yohũ ngue dâ du. M'mefa p'uya, di nã mã do'yohũ ngue hñdã du.

⁴⁷ Nunã rá mudi rá ja'i bi m'mã, rá hã rá do'yo 'mò mĩ ma mãhoqui nã. Pẽ nunã rá yoho rá ja'i bi m'mã'ã m'mefa, gue'a rá Cristo bi 'yẽ mãhẽts'i nã.

⁴⁸ Gãtho yò ja'i 'bũ'ã nximhã i ja yò do'yo tengutho rá do'yo nã rá ja'i rá mudi bi m'mã ngue rá hã rá do'yo. Pẽ nu'ũ yò ja'i di mã mãhẽts'i, di nã yò do'yo tengutho rá do'yo'ã bi 'yẽ mãhẽts'i.

⁴⁹ A nuhũ, i ja mã do'yohũ tengutho rá do'yo rá Adãn. Pẽ m'mefa, xquet'a di nã mã do'yohũ tengutho rá do'yo rá Cristo bi 'yẽ mãhẽts'i.

⁵⁰ Ague mã zi cu'ahũ, dí nne gã xi'ahũ ya, nunã mã do'yohũ n'yoi rá ji, hñdã zã dí m'mãp'ũ ha dí manda Oja nã. Porque nunã mã do'yohũ hñꝑꝑꝑ' zã, ya hñdã zã dí m'mã para zantho nã.

⁵¹ Pẽ dí nne ngue gã xi'ahũ n'na rá hyã hñꝑꝑꝑ' fãdĩ hanja. A nuhũ ya, hñꝑꝑꝑ' gãtho gã tũhũ, pẽ gã dâ mã mãpãdi mã do'yohũ, n'nan'yo dâ gohi.

⁵² Tengutho guĩ ts'anrã dã rá ja'i, n'na zihmãntho di njarbutho'a te ja ngue di nã.

Nu ra pa ngue ra nzeGui, da t'ode ngue di nya ra corneta. Nu'mo bi nya'a p'uya, nu'u xandu, di benngate ngue di m'mai para zantho. Pe nu'u yo ja'i di 'batho'a ra pa'a, da ma mapadithobi yo do'yo.

⁵³ Porque ma do'yohu hingui zai, jatho ngue di mpadi, da gohi ngue di nzai. A nuyá, nuna ma do'yohu ja ngue da du. Nu'mo bi za bi mpadi, ya hindu du.

⁵⁴ Nuna ma do'yohu i tu, bi za bi mpadi, para zantho di nja ma 'do'yohu. Ya di nja'a te mmamp'u ja ra Maca Libro ngue ena: "Nu ra ndate i ja, di m'mehra ts'edi, porque da thapi.

⁵⁵ Ya hindu za da hyoju ra ndate. Porque hinha da za di ntate ngue da hyoju", i enna hya.

⁵⁶ I ja ra ts'edi ra ndate ngue ho yo ja'i porque ja yo ts'oqui yo ja'i. 'Ne i mmanna ley ngue di njapra castigo ra ts'oqui.

⁵⁷ Pe janjuaní dadi ja mamma di Oja ngue mi za ma ec'ei ma Hmuha Jesucristo, gue'a bi 'yot'e ngue da taphu ra ndate'a.

⁵⁸ Janangue nuya ma zi cu'ahu, ga dahu xandonho. 'Yo gui hehmu na ma nt'ec'ei hu i ja. 'Yo gui sayahu ya, zant'a dami 'yorpahu ra 'befi ra Hmu. Ya gui pahmu ngue nuna ra 'befi ra Hmu di orpahu hinga sarbutho dadi mpehmu.

16

¹ Nu'a ra menyú ja ngue gui pethu para ngue gui unhu ma cuhu ra m'ma'a n'nanni, dami 'yothu tengutho ra hya da xica yo 'yec'ei ra m'map'u ja ra hai Galacia.

² Nu'mo ga mpetihu'a ndomingo, n'na ndi ngu n'na ndi gui mpetihu, n'na ngu n'na yo 'yec'ei da hyaxi zi algo ra menyú ngue ra ofrenda para ngue da ma m'mets'i. Janangue nu'mo da maga p'u gui 'buhmu, hinga ja gui pethu ra menyú. Ya xqui 'uecju zihangu'a tengue xa nzat'a ni ts'edi xcá tahmu.

³ Nu'mo da maga p'u, ya xqui huanhu yo n'yohu ga et'a ngue da ma Jerusalén, di da ra menyú. 'Ne ga unna carta da gats'i ngue dani dá.

⁴ A nu'mo da za ngue 'nequi ga mma, 'da gdá megá'be'u yo n'yohu da ma p'uya.

⁵ Nu'mo da nexá ua ngue ganí mpagá p'u ja ra hai Macedonia, m'mefa p'uya ga thogui ganí mpap'u Corinto gui 'buhmu.

⁶ Xamhmato da za ngue ga m'macá p'u njammí pa. A nu'mo da za, ja ga m'map'u mente ga di thoyho se'ye. Ya da za gui faxcahu te ga honi ha ganí mpa 'mo dá thogui.

⁷ Hindí nne ngue ga thotho 'mo dá map'u gui 'buhmu. Da ne Oja ngue da za ga m'macá p'u njammí pa.

⁸ Pe nuyá, di nne ga m'macua Efeso mente da zonna pa ngue ra ngo Pentecostés.

⁹ Porque nua Efeso sap'u ga mmanjá xanho ra hya ua madague'a xangu to suqui.

¹⁰ Nu'mo bi map'u gui 'buhmu na ra Timoteo, dami 'yorpahu masu, porque nuna xquet'a orpabi rá 'befi ra Hmu tengutho ra 'befi di ot'a.

¹¹ Nuna ra Timoteo, dami nu mansuhu na. A nu'mo bá pengui ngue da zocua di 'bai, guá faxhu'a te di zocua. Porque di tó'mi ngue da zocua ha di 'bai, da gue'u ma cuhu n'youi di tó'mi ngue da zocua.

¹² A nuna ma cuhu ra Apolos, dá xica na ngue 'da xti máhā'u ma cuhu ni ma da nu'ahu. Pe himbi ne bi ma. A nuyá, xamhmato da bongui ngue da map'u ya.

¹³ Dá 'yo ni 'yu te gui 'yothu. Dami 'yot'e ngue da ni nt'ec'ei hu. Dami hyahu nzammí n'na ngu n'na.

¹⁴ Nu'a te ga i ja ngue gui 'yothu, to bi za ma ja'i, ga gui mahmu.

¹⁵ Ague ma zi cu'ahu, nu'mo rá mudi mambá hmaná hoga 'da'yo hya p'u ja ra hai Acaya gui 'buhmu, gui pahmu ngue nuna ra Estéfanas co gátho'u 'bap'u ja rá ngu na, guehya rá muditho bi 'yec'ei na ra hya na. 'Ne guehya janjuaní ngue ho yo mmái ngue faxyo cu ya.

¹⁶ Dí nnegá ya ngue nu'a te ra hya mmanya di xi'ahu ya, dami 'yec'ei hu. Da gue'u mi'da di mpefi ngue mmaná hya, 'ne da 'yot'ahu ra nho na ra hya i mma, dami 'yec'ei hu te mma.

¹⁷ Janjuaní dadi johya ngue bi zocua ya ni mmengu hu ra Estéfanas, bá n'youi ra Fortunato, conna Acaico. Porque hingui sá gui zenguagahu ngue yap'utho ni ngu hu. Pe ya bi zocua ya ma cuhu ngue bi zenguagui, entho ga sosehu ua ngue ga zenguagahu.

¹⁸ Janjuaní ngue di hacra ts'edi 'mo mi zohó, tengutho gui ha'ahu ra ts'edi. Dami pahmu ngue nuya yo n'yohu njap'u ngue di hatra ts'edi yo ja'i, dami nu mansuhu ya.

¹⁹ Nuya yo 'yec'ei 'bai ga ra hai Asia, ga di zengua'ahu. Nuya di zengua'ahu, guehna ra Aquila 'nehra Priscila, da guehya yo ja'i di mpeti p'u ja yo ngu ya p'uya di zengua'ahu. Porque n'nat'a ma Hmu di ec'ei hu.

²⁰ I pen'nhu ra nzengua gátho ya ma cuhu 'bucua. Gátho ma zengua n'na ngu n'na'ahu.

²¹ Nugá drá Pablo dadi cuatá ma thuhu na ra carta ja ua ngue dadi zengua'ahu.

²² A nuyá, nu'mo toni ja'i ngue hindí ma'a ma Hmuha Jesucristo, guehna ra ja'i da ma ra castigo na. Da ne'a ra Hmu ngue da ghe.

²³ Nu'a ma Hmuha Jesucristo da ne ngue di jap'aha.

²⁴ Nu to gätho di ec'eha ra Jesucristo, di pennbabi ra hya ngue dadi madi. Da ngut'atho.

2 Corintios

Ja ua rá yoho rá carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mēnmba yø 'yεc'εi Corinto.

1 Nugá drá Pablo, Oja bi 'yεxqui ngue drá representantegá ra Jesucristo. Nugá ya, co 'nεhna mā zi cūhā ra Timoteo dadi zenguaǵá'be'u yø ja'í Oja di mpeti p'u ja ra hnini Corinto, da gue'u mǵ'da yø ja'í ya o rá 'ye Oja rá m'mw'p'u ja rá hāi Acaya dadi zengua'be.

2 Dǵ nnegá'be ngue nuna Oja mā Papáhu co 'nεhna mā Hmūhu Jesucristo di jap'áhu 'nε da hyut'a ni mmūihu.

3 Nuna Oja ngue rá Oja 'nεhrá Papá mā Hmūhu Jesucristo, ma ga ja mammadihu naya. Nuna Oja mā Papáhu, di huεgahū 'nε di hoga mā mmūihu na.

4 N'na ndǵ ngu n'na ndǵ ga sáhu rá n'u, guehna Oja di hoga mā mmūihu. Pε tengutho bi 'yørcáhu Oja ngue bi hoga mā mmūihu, i nnepe ngue ga jahū p'u mā mmǵ'εihu ya. Nu'mø dí nnu mā mmǵ'εihu ngue sá ra n'u, xquet'a ga hojpa'u yø mmūi.

5 Nu'mø xangu rá n'u dí sáhu tengutho rá n'u bi zā ra Cristo, pε nuna ra Cristo mathoguitho di hoga mā mmūihu na.

6 A nuyá, nuna ra n'u dí ságá, guehna di zāp'u di nhohni mmūihu na 'nε di nyanni tehu naya. Nu'mø ngue di hoga mā mmūi Oja, xquet'a da zā gui tǵni ha di nhohni mmūihu 'nε gui tǵni ha di nyanni tehu. Porque nu'mø gui sáhu rá n'u tengutho xtá ságá, dí nne ngue gui seti xanho te gá ra n'u ja ngue gui sáhu.

7 A nuyá, dí pa'a njuani ngue gá gui pømmānhohu ya, porque dí pa'ca ngue nu'mø ya gdi sáhu rá n'u tengutho xtá ságá, nuna Oja xquet'a di hoc'a ni mmūihu tengutho i hoga mā mmūi.

8 Ague mā zi cu'áhu, nu'u yø xεqui jap'u ja ra hāi Asia, damǵ pahmu ya ngue xandøngu rá n'u xtá ságá p'u. Janjuani ngue dá m'mu mman'u. Ya di εnā ngue hin xcabá seti te gá ra n'u dá thogui. Porque ya ja ngue xtabá thogui.

9 Nup'u ngue nná bεni, εnā gue ya xi ts'anni ngue da thogui. Pε nuna te gá ra n'u dá thocá, i nja na para ngue man'natho ga hon'Oja ngue da yangui. Porque Oja i sá da 'yøt'e ngue di bεnate yø ánima. Ya hinda zā da 'yεnna ja'í ngue dá hyonsε ha di nyannate.

10 Pε nu'mø rá ora mǵ ja ngue xtabá thogui, dí haxa njuani ngue guehna Oja bi yangui. Astá guehya i fáxqui. Da guehya dí haxa

njuani ngue nu'mø nimantho ga sá ra n'u di sigue da yangui.

11 Pε i jatho gui fáxcahu ya ngue gui mmarcahu Oja. Nu hangu gangu yø ja'í da marcaqui Oja, nu'mø bi nu yø ja'í ngue di jajpāgui Oja, gá gue'u di ja mammadǵ Oja'u.

12 I jap'u man'na rá hya ya ngue man'na mā datho nná johya. Porque dadi unna güenda ua ja mā n'yomfεni ngue majuanǵ dadi mporta xanho ua ja rá ximhāi. Pε nu te gá dí øt'e, majuanǵ ngue mā mmūi nná øt'e. Nuna rá hya di xi'áhu ya, guehna dá n'yogá 'mø mā magá p'u gui 'bahmu naya. Pε gue bi 'dacrá mate Oja, go bi 'yøt'a ngue ngu'a dá n'yo. Hinga sá ga εnā ngue di pase te nná 'yo.

13 Nuyá yø hya dadi cuatá ua ja rá sūcua, hin tema man'na mā hya mā uants'ibi, gá gue'a te mmanna sūcua. Nuna ra hya gui tǵmhu p'u ja rá sūcua, guehna ra hya dí nne ga xi'áhu naya, nugá hǵndǵ hā'áhu. Emmǵi dí nnegá ngue da dǵnnǵ mmūihu xandønhø ngue gá gue'a te dí øt'e.

14 Porque nuyá, hinga gá tǵnnǵ mmūihu xanho hanja te dí øt'e. Pε dí nnegá ngue da dǵnnǵ mmūihu xanho te dí øt'e, n'namhma ngue nu'mø rá pa da εp'u ra Hmū Jesús, ya da zāp'u gui 'yεspah'a tengue nná 'yogá. Dagueque, xquet'a ga εspabi'a tengue gni 'yohu p'uya.

15 Nugá nup'u nná bεni, dí εnā ngue ya gui nnu manhoju, janangue dá sänná'a rá yondi ngue xca map'u ngue xcabi zengua'áhu.

16 Porque dá ne ngue nu'mø xca ma Macedonia, xcanǵ nthocá p'u gui 'bahmu. Nu'mø xcabá pengá Macedonia p'uya, mahøn'a xcabá thocá p'u gui 'bahmu. Dí εngá ngue gui fáxcahu te ga honǵ ngue gdá thop'u ja ra hāi Judea.

17 Pε ya hǵmbǵ zā dá map'u. ¿Ua gui εmhmu ya ngue hǵmma juani te dí mmangá 'mø mā sännǵ ngue ga mmap'u? Nuna rá hya dá mā ngue xca øt'e 'nε ya hǵmbǵ nja, ¿ua sá gui 'yεmhmu ngue 'da'igu nna yagá'be yø ja'í 'bucua ja ra ximhāi? Porque yø ja'í i mma ngue da 'yøt'a n'na rá hya, 'nε padǵ xanho ngue nu ra hya i mma, hinda 'yøt'e.

18 Pε i pa Oja ngue hǵnjam'mø dí mma ngue ga øt'a n'na rá hya nu'a dí padǵ ngue hinda zā ga øt'e.

19 Hinga gue'a dí øt'a'a, porque dí tenná ra Jesucristo rá Ts'ant'u Oja. A nugá ya, conna Silvano, conna Timoteo, ya xtá xi'áhe hanja na rá Jesucristo. Nuna, hǵnjam'mø bi man'a n'na rá hya ngue da 'yøt'e, 'nε padǵ ngue hinda 'yøt'e. Porque nuna ra Cristo gátho majuanǵ te bi mā.

20 Nu te gāma hya xa yat'Oja ngue di nja, go gue'a ra Cristo øt'e ngue gá di nja. Janangue ya di εpahū Oja 'mø dí εmhmu ngue majuanǵ'a te mmanná hya Oja.

Porque nu'a te mi hma ngue da tho ra Jesu-cristo, ya bi nja.

²¹ A nugä ya, ximma ngu'aha, guehna Oja di hacju ra ts'edi ngue hinha gdä hehma ra Cristo. Nuna Oja, ya bi 'yot'e ngue yø ja'igaha.

²² Ya di oha rä 'ye Oja ya. Ya bä 'benngaha ra Espiritu Santo ngue ga n'yoha. Janangue ya di haxha njuani ya ngue gätho mi'da yø hya xa yat'Oja ngue ra nho di 'dacju, Gä di nja.

²³ Nu'a ngue hindä magä p'u Corinto tengutho nmi sänni ngue xca map'u, nugä di ena ngue go ni nhoha ngue hindä magä p'u. I pa Oja ngue majuanj te di xi'aha. A nu'mø guí emhma ngue himma juani te di mma, nugä dadi n'unj ngue mada zacä Oja 'mø.

²⁴ Hindj nne ga mma ngue ja ga sänni ha gdi japni nt'ec'ciha, ya di padj ngue da ni nt'ec'ciha. A nuna ra hya di nne ga ot'e, guehna ngue man'natho gui johyaha 'mø di yaha.

2

¹ Janangue nugä di ena ngue man'na xanho ngue ya hindä map'u mahon'a, porque nu'mø xca magä p'u, hont'a xti dü ni mmaih co nuna ra hya xca ma ngue xca hec'aha te ga gui othu.

² Porque nu'mø ga ot'a ngue da dü ni mmaih, zte'o da zä da 'yot'e ngue ga johyagä 'mø? Hindä hon'athoha sä gui 'yotha ngue ga johyagä. Pe zha di zä ga johyagä 'mø ga xi'aha yø hya di dü ni mmaih?

³ Janangue ya hindä magä p'u, sinoque hontho dä pen'aha ra carta dä ot'i. Hindä ne ngue ga mmar'u ngue hondra dummäi ga ma ha. Porque ya hindä zä ga johya 'mø ga hec'aha te gui othu. Dague'aha p'ya, xquet'a di padj ngue hindä zä gui johyaha 'mø hondra dummäi ga hats'aha p'u.

⁴ Nu'mø mä ot'a ra carta dä pen'aha p'u, januanj ngue hindj padj te ga ot'i, asta di zoni ngue ra ndodummäi jagui. Porque di padj ngue da dü ni mmaih 'mø gä nuha na ra hya dä ot'i. Pe nuna ra hya dä pen'aha p'u, hindä pen'aha p'u ra hya ngue da dü ni mmaih. Sinoque dä pen'aha p'u ra hya n'nammä gui padj ngue mathoguiho dadi ma'aha.

⁵ A nuna ra n'yoha bi 'yotra sui p'u gui 'buhma, hinga hongthogui bi 'yot'e ngue bi dü ma mmäi, sinoque xquet'a 'ne'aha bi 'yot'e ngue bi dü ni mmaih na. Pe hindj nne ga mma ngue mathoguiho ra nts'onj bi 'yona ra n'yoha di xi'aha. Porque hindj nne ngue da 'yengui ngue di horpabi ra hya.

⁶ Pe nuyä, ya mme gätho 'da'igu ga mamhma ngue ga hejpa'ha te o'na ra n'yoha na. Ya co nu'a ya.

⁷ Xanho ngue gui punnba'ha ra n'yoha ya. Damj hojpa'ha rä mmäi. Nuya hingui padj te da 'yotya, pe 'yo gui nneha ngue nimantho mathoguiho da dü rä mmäi.

⁸ Ma'da'yo damj 'yuti ngue gadi mahma'a ra n'yoha ya.

⁹ Ya mam'met'o xta pen'aha p'u ra carta ngue gui hejpa'ha yø mmejma'ha. Dä xi'aha na ra hya na, dä ne ngue ga haxä njuanj ngue'mø gui 'yot'e te di xi'aha, ogue hin'na. Pe ya bi nja, ya gä hejpa'ha na ra n'yoha di mmangä.

¹⁰ Nu'mø gui punnba'ha na ra n'yoha gä hejpa'ha ya, xquet'a 'nequi dadi punnbi. Porque di nne ngue rä hmi rä dä ra Cristo p'u ga punnbi te'o gui punnba'ha. Madague'a hingui ho te bi 'yorcagui ra ja'i, pe ga punnbi, porque hindj nne ngue di nts'onna hya p'u ha gui 'buhma.

¹¹ Porque ra zithu januanj ngue thuhra xä ngue di ts'onna hya p'u ha gui 'buhma. Pe nu'mø di nhojpa'bi yø ja'i, ya hindä dahra zithu.

¹² Nugä dä map'u ja ra hñini Troas ngue dä mangä hanja na ra hoga 'da'yo hya ngue ra Cristo. Pe Oja bi 'yot'e ngue bi bongmanho ra hya dä mangä p'u.

¹³ Pe himbi zä xca n'yo mapaha, porque ma cuha ra Tito ya marä hya'a ngue ja xca nth'e'be p'u, pe himbi zøho. Janangue dä n'yetegä p'ya, dä thogui, danj mpagä p'u ja ra häi Macedonia, xahmatho ngue ja xcanj nth'e'be p'u ra Tito.

¹⁴ Bi mäqui jammadigui Oja nuna bi 'yot'e ngue di n'yo'be ra Cristo, 'ne faxqui ngue honnba bi zä nnä maj nthaha ra hya. Ndap'u bi zä ni ma ra hya, tengutho ra bopo ngue mahotho ga yani ndap'u bi zä. Porque Oja bi 'yot'e ngue nuna ra hya di mma di n'yo ndap'u bi zä.

¹⁵ Januanj ngue nnu manho Oja ngue dadi 'yonna hya ngue ra Cristo. Nu'mø zø ra bopo, nu'a ga yani, gätho yø ja'i paha. Njarbutho ra hya di mmangä ya, gätho yø ja'i oxra hya, ngu'u di nyanyø te, ngu'u da ma ra castigo, gä oxra hya.

¹⁶ A nu yø ja'i da ma ra castigo, nuna ra hya øde, ena ra ndate n'youi ra hya p'u ga mbeni. Pe yø ja'i di nyanyø te, nuna ra hya øde, mazihotho p'u ga 'yøde, 'ne tinyø mmäi ngue guehna ra hya i dinna 'da'yo te na. zTe'o xøda bonj ngue da base ha di japi da 'yona ra 'befi na?

¹⁷ Porque xangu yø ja'i di ho ngue dä mambrä hya Oja, pe hontho nne ngue da gujpabi ra menyü yø ja'i. Porque ma uants'i

ra hya i mma, hinga ga gue'a ra hya Oja i mma. Pe nugä, nuna ra 'befi bi 'dacä Oja ngue ga øt'e, gue'a di øt'a. 'Ne nnu Oja ngue himma xøts'etho nnä manna hya, sinoque di hahma mmui ngue di ørpabi rá 'befi ra Cristo.

3

¹ Mami 'yemhmu ngue nnä mangä na ra hya na ngue di espabi ra hya di mma. ¿Ua gui emhmu ngue mahyonitho gdi cagä n'na ra carta ga dá'ahu, ja di mmamp'u ngue xanho ra 'befi di øt'e? ¿Ogue go gui 'daci'u n'na ra carta ngue ga çaxpu nnä ma, ja da mamp'u ngue xanho ra 'befi di øt'e, tengutho øt'i'da?

² Pe nugä hinga carta di honi ngue da máxqui. Nu'mø nne n'na ra ja'i ngue da badi hanja ra hya, da zä da nu te gni 'yohu, ja da bap'u p'uya ngue'mø pømmanho ra hya dá mangä p'u gui 'bahmu ogue hin'na. Nugä zant'a di mben'ahu.

³ Ra Cristo nnepe ngue da nu yø ja'i hangu ra nho bi 'yøt'ahu na ra hya dá mangä. Pe himbi 'yotra carta cona tinta para ngue da nu yø letra yø ja'i. 'Ne himbi 'yotyø letra p'u ja n'na ra xindo tengutho yø hya bi 'yotra Moisés. Sinoque ra Espiritu Santo bi 'bät'a ni mmuihu, gue'a gui nequi'a te bi 'yøt'ahu ra Cristo'a.

⁴ Di haxa njuani ya ngue nup'u ja rá hmi rá dá Oja, nuna rá 'befi ra Cristo di øt'e i pømmanho ngue di n'yogä'be ra Cristo.

⁵ Nu'a rá 'befi Oja dá øt'e, i pase Oja ha gui japi ngue i sä di ørpabi rá 'befi. A nugui, hingui sä ga ena ngue di pase ha gda japi te di øt'e.

⁶ Iøt'a Oja ngue i sä ga xicä yø ja'i hanja na ra 'da'yo cohi bi 'yøt'ui Oja yø ja'i. Nuna ra 'da'yo cohi na, hingui ngu yø ley nt'ot'i ngue da t'embj da 'yotra ja'i. Sinoque i mmanna 'da'yo cohi ngue høndra Espiritu Santo da zä di unna 'da'yo te yø ja'i. Pe nu ra ja'i ena ngue da 'yøt'e gätho yø hya nt'ot'i p'u ja ra ley, ya ra castigo di nthæui, porque hinda zä da 'yøt'e te gä mmamp'u ja ra ley. Pe ra Espiritu Santo, ra 'da'yo te di unj.

⁷ A nuna ra ley bi 'yotra Moisés, guerp'u ja n'na ra xindo bi 'yotra letra. Nu'mø mi ma nt'ot'i na ra hya p'uya, xandøn zaqui rá nyot'i Oja n'youi. Nu'a rá hmi ra Moisés, asta hingui sä da hyetyø judío porque emmei di yoxni rá hmi. Pe nu'a te gui yoxni rá hmi, 'damjts'u bi m'mædi asta gue'mø mi gohi tengutho mi ja m'met'o. Janangue mazihotho te bá njap'u ha bá fudi bá nja rá ts'edi ra ley. Nja ngue nu'a ra ley, i mma ngue nu ra ja'i hingui øt'e te gäma hya mmamp'u ja ra ley, da ma ra castigo ra ja'i.

⁸ Pe mä datho mazihotho na ra hya bi 'daci'u ra Espiritu Santo.

⁹ Xi'mø ngue mazihotho i nequi na ra hya bi ma ngue da ma ra castigo yø ja'i, goma guehna ra hya xicju Oja ya ngue ya bi hoga mä ts'oquihu. Man'na mä datho ngue mazihotho na ra hya naya.

¹⁰ Mi tate mi ho ra ley mi ja mam'met'o, pe hapu gue da hyannbabi ra ley'a ganho ra hoga 'da'yo hya ya.

¹¹ Xi'mø ngue mi tate mi ho ra ley mi ja m'met'o, 'ne himbi zedi para zantho, ya man'natho mathogutho xandønho na ra hoga 'da'yo hya ya, porque i ja para zantho naya.

¹² Di pa'a njuani ngue guehna ra hya tate xanho naya. Janangue nuyä, dädi ja ndummi ngue di mmanna hya, di nnepe da badi gätho yø ja'i ngue tate xanho na ra hya na.

¹³ Nugä hindí øt'e tengutho bi 'yotra Moisés ngue bi gutrá hmi, himbi nepe xta nnu yø judío ngue di yoxni rá hmi. Porque hingui nnepe da nu yø ja'i ha di m'me'a gui yoxni rá hmi.

¹⁴ Himbi zä bi dinyø mmui yø judío hanja na ra hya na. Asta guetya njarbatho, hingui tindyo mmui yø ja'i hanja ra hya. Nu'mø di xähra Maça Libro ha nt'ot'i ra nyogui cohi bá nja m'met'o, hingui tini hanja ra hya. Porque høndra ja'i da 'yec'ei ra Cristo, da zä da dini xanho rá mmui hanja na ra hya na.

¹⁵ Asta guetyø pa ja p'uya, nu'mø di xähyø judío ya yø hya bi 'yotra Moisés, njot'itho yø n'yomfeni.

¹⁶ Pe nu'mø bi 'yec'ei ra Hmu Jesucristo ra ja'i, ya i xohra n'yomfeni i njot'i, da dina mmui hanja ra hya.

¹⁷ Porque ra Hmu Jesucristo cona Espiritu Santo 'da'igu øt'e. A nuyä, nu ra ja'i ngue n'youi ra Espiritu Santo, nuna ra ley mi mma ngue da ma ra castigo ra ja'i, ya bi xotra hya madi ja ts'edi ra ley.

¹⁸ Gätho gahu ya, ya bi dini xanho mä mmuihu ngue mä datho xandønho'a ra Hmu Jesús. Mente ra pa di 'bahmu ya, hont'a hont'a so mä mmuihu'a ya, ya sär'mø ngue man'na man'na gda cohmu tengutho'a. Pe gue gue'a ra Espiritu Santo da ja na ra hya na.

4

¹ Bi 'yorca ra mate Oja ngue bi 'dacä na ra 'befi na. Janangue nuyä, hinjam'mø di cohma mmui ngue ha nnä mangä ra hya.

² Nu'a n'na ra hya ngue nt'aguitho i nja, i n'youi ra 'be'isä, hinga gue'a nnä 'yogä'a. Hinga nts'o nnä n'yo ngue ga hätyø ja'i. Sinoque rá hya Oja di mma, hindí sänse yø hya di mma. Nup'u ja rá hmi rá dá Oja, ga gue'a ra hya majuan di mma. Nguna di øt'e, n'nammä ngue di n'yo yø mmui yø ja'i ngue xanho na ra hya di mma.

3 Pɛ nuyá yò ja'í hìngui tìmp'u ja yò mmái hanja na ra hoga 'da'yo hya dí mma, guehya yò ja'í ní hya ra 'yu ngue dí ma ra castigo ya.

4 Gue'a ra zithu 'yo ua ja ra ximhái xa ngorpa yò n'yomfɛni yò ja'í hìngui ɛc'ɛi ra hoga 'da'yo hya ya. Porque hìngui nnepe da xohyò n'yomfɛni yò ja'í co nuna ra hoga 'da'yo hya, ngue da badi hanja ngue maguesɛ na ra Cristo. Porque ra Cristo bi nja'í, 'nɛ gue'a ra Cristo 'da'iguui Oja.

5 Nuna ra hya dí mmangá p'u ha 'bahyò ja'í, hìnná mangá na ra hya na ngue go da 'yɛscagui yò ja'í. Sinoque gue'a ra Jesucristo dí mma hanja ngue hɔnɛ'a ra Hmu ja ngue da t'ɛc'ɛi'a. A nugá p'uya, rá mɛfitho gra Cristo, dí ɔrpabi rá 'bɛfi nuna da 'yòt'ahɔ ra nho.

6 A nuyá, Oja bi zãnni ngue bi nja rá nyot'i di yorbú ja ra 'bɛxui. 'Nɛ xquet'a bá sãnni ngue guehná ra hoga 'da'yo hya bi xoga ma mmáiha, n'namhma ngue ga pahma hanja ngue tate Oja. Porque ya bi dímma mmáiha hanja ra Cristo.

7 Nuna ra hya bi fárcagui Oja ngue ga mma, guehná ra hoga 'da'yo hya hìn'yu n'na ra cosa ngue rá muui na. Pɛ nugui, hìn temá ts'edi jagui ngue gdi pase ha gdá japi ga mmanna hya. Janangue ja dí nɛquí p'u xanho ya ngue guesɛ Oja bi 'dacra ts'edi ngue dí mmambrá hya.

8 Madague'a ngue gá ra n'u nná 'bai, pɛ hìngui tú ma mmái. Madague'a ngue ja'mò ya hìndí padí te ga ɔt'e, pɛ hìngui cohma mmái.

9 Madague'a sacyò ja'í, pɛ Oja hìngui hɛgagui. Madague'a engba hái yò ja'í ra hya dí mma, pɛ mahòndí há ra ts'edi dí honi ha nná japra hya.

10 Hònnbu bi zã dí sòni dadí n'uní ngue maða thogui, tengutho bi 'yòtra Jesús ngue bi tho. Janangue ja dá bap'u yò ja'í ya ngue gue'a ra Jesús i 'bai ngue fáxcagui.

11 Mente yò pa dí 'bai, n'na pa ngu n'na pa, ya ja ngue da hyogyò ja'í ngue dí mma hanja ra Jesús. Ja dá bap'u yò ja'í ya ngue gue'a ra Jesús i 'bai ngue fáxcagui, janangue hìnte di jacyò ja'í.

12 Mente yò ja'í honi ngue ha di hyogui, pɛ nugá p'uya mente dí 'bai, dí honi ha gdi nthɛna ra 'da'yo te.

13 Nup'u ja ra Macá Libro, i nt'ot'i ra hya bi man'a n'na nc'ɛi ngue bi 'yɛna: "Nuna te ra hya dí ɛc'ɛi, guehná ra hya ja ngue ga xihyò ja'í na", bi 'yɛna. Xquet'a dí njadá p'uya ngue nuna te ra hya dí ɛc'ɛi, guehná dí xihyò ja'í naya.

14 'Nɛ hìndí su ngue da hyogyò ja'í, porque dí padí ngue nu'mò mi tho ra Jesús, Oja bi japi bi bɛnnate. Dí njathu p'uya, ngue ya ma

n'yohu ra Jesús, xquet'a da 'yòt'Oja ngue ga bɛnnatehu, 'nɛ 'da zixcathohu Oja p'u ha 'bai.

15 Nu te gá ra n'u dá ságá ya, dadí n'uní ngue dá ságá ra n'u ngue dí honi ha gdi nthɛna rá mate Oja. Nu'mò ya xtangu yò ja'í dí nthɛui rá mate Oja, nu'a gangu yò ja'í di ja mammaði Oja p'uya, gá guehya yò ja'í da 'yɛspabi Oja ya.

16 Janangue nuyá, hìnjam'mò ngue di cohma mmái te dí ɔt'e. Madague'a ngue man'na ní gahma ts'edi, pɛ ma n'yomfɛni, n'na pa ngu n'na pa man'na ní hya ra ts'ɛdi.

17 Madague'a ngue dí sã ra n'u mɛnte yò pa dí 'bucua ja ra ximhái, pɛ zits'utho p'u nná bɛngá'a, porque da thotho'a ra n'u dí ságá. A nup'u dí mengra n'u xtá ságá, xandøngu ra nho ga nthɛ'be para zantho.

18 Janangue nu'a te ra n'u dí thogui, hìndí ɔr'má gũnda ngue masque dí sã ra n'u. Nu'a má datho ngue so ma mmái, gue'a ra nho di 'daca m'mɛfa Oja'a. Porque nu'a te ra n'u tho'a n'na mɛnte ra pa 'bai, i thotho'a. Pɛ nu'a ra nho mman'Oja ngue di nja m'mɛfa, i ja para zantho'a.

5

1 A nuyá, gá dí padí ngue ga tuhu, porque ma do'yohu hìngui zai. Pɛ Oja, ya xa nsáp'u mahɛts'i ngue ja ganí m'mámhu p'u para zantho. Nɛ nup'u ha ga m'mámhu, guesɛ Oja bi hoqui.

2 Majuaní ngue mɛnte ra pa dí 'báhuu ua ja ra hái, hìndí nnuhu ra pa dí mpádi ha dí 'báhuu, n'na zihmantho ganí m'mámhu p'u mahɛts'i bí ja ma nguhu.

3 Ya ja ra 'da'yo ngu ha ga m'mámhu. Hìngui sã ga ɛna ngue hìn'yu ma ngumhmu.

4 Mente dí 'báhuu ua, dí dants'i ngue ra n'u dí sáhu. Hìndí nne ga mma ngue ga ɛna dí xønní ga socua má do'yo. Sinoque nu'a dí xønhuu ngue ga m'mámhu p'u ja ra ngu di 'dacu Oja para zantho, ya hìnjon da dú.

5 Guehná xí nsá Oja naya ngue xa hoqui hapɛ ga m'mámhu. 'Nɛ bá penhna Espiritu Santo ga n'yohu. A nuyá, ngue ya dí n'yohu ra Espiritu Santo, ya dí haxa njuani ya ngue nu te gáma hya mman'Oja, gá dí nja.

6 Janangue nuyá, dí há ra ts'edi hangu ra pa hìndí yobɛni. Mente dí 'bucua ja ra ximhái, ya dí padí ngue tobe hìndí 'bap'u ja ma ngum'me ra Hmu Jesús.

7 Nu'a dí t'ò'mí ngue dí nja, dí haxa njuani ngue majuaní di nja.

8 Ya hìndí yobɛni ngue ngu'a di nja, janangue dadí xønni ga tu. Porque dí xønni ganí m'má'be ra Hmu Jesús.

9 Pɛ nuyá, mɛnte dí 'bai ogue xca tú, para zantho dí nne ga ɔrpabi rá páhá ra Hmu.

10 Porque gáthogahu, nu'a te xtá n'yohu ua ja ra ximhái, da zønna pa da hyascahu ra

güenda ra Cristo. N'na ngue n'na yø ja'i di t'unnj te ja ngue di tocabi, ogue xanho ogue xan'u te xa n'yo mente ra pa xa m'mahra ja'i.

εc'εihα ra Cristo, ya bi nhohma ts'oquihα p'aya.

6

11 A nuyá, nuna ra Hmu Jesús di nu mansugá na, 'ne di nne ngue da nu manhogui. Janangue nuyá, dadi ja ndummai ngue ga tapyo mmái m'ida yø ja'i ngue da 'yεc'εi ra hya. Nuna Oja, ya padj te gá di øt'e, da gue'ahα, xquet'a di nne ngue guí pahma hanja'a te di øt'e.

1 A nugá ya, ngue ya rá mefigá Oja, dí xi'ahα ngue mamj unthohα nα rá mate Oja dí da'ahα.

12 Nuna ra hya di mma, mamj 'yεmhmu ngue høntho dadi hoqui te di mma para ngue dá záp'u ga εspi te di øt'e. Sinoque di xi'ahα xanho hanja te di øt'e, n'namhma ngue dá záp'u guí nyanjα p'u ha di yajpagui yø ja'i. A nuyá yø ja'i di yajpagui, guehya di ho dá 'yεspabi yø hya p'u ha ya, madague'a hinga njuanj yø n'yomfεni.

2 Porque Oja, nu'a ra hya nt'ot'i p'u ja ra Macα Libro i εna: "Bá εp'u ra pa xtá sänni ngue ga da'ahα n'na ra mate. Nu'mø ga socju, ga øde te guí xicju. Gue'a ra pa'a ngue dá zä di nyannj tehu 'ne ga faxahα", εn'Oja. A nuyá, guehra pa jap'u i sä guí nzohma Oja ya. Guehra pa jap'u di nyannj tehu ya.

13 Nu'mø guí εnju ngue di locogá ngue te di øt'e, nu te di øt'e høntho di honnbi ha di t'εspabi Oja. A nu'mø guí εmhmu ngue hñdj locogá, gue'mø høntho gdi honi ha gdá japi ngue ga øt'ahα ra nho 'mø.

3 Nu te di øt'e, di honi ha nnα japi ngue dá gohi xanho, porque hñdj nnepe ngue dá 'yεngyo ja'i hinguí ho rá hya Oja di mma.

14 Rängeue di macjα ra Cristo, a nuyá hønträ páhä ra Cristo di honi ha gdá ørpabi ya. Ya bi du ra Cristo ngue bi yancju. Janangue di ør'ma güenda ya ngue εntho gá dá tuhα 'mø m'ida du'a.

4 Sinoque di nnepe ngue dá badj gátho yø ja'i ngue rá 'befi Oja di ørpe. Janangue nugá di seti hangu ra n'u di thogui. Ja'mø hñj'yu te ga honi. Ja'mø congba yø ja'i ngue socju.

15 Bi du ra Cristo ngue dá yanj gátho gahα. Janangue ya hinga sänse te gdá 'yohα ya, sinoque ya gdá 'bahma'a ngue ga ørpaα rá páhä ra Cristo, nu'a bi du 'ne bi bεnñate.

5 Ja'mø fεgbagui yø ja'i. Ja'mø coça fädi. Ja'mø pets'i dá zajthogui yø ja'i. Ja'mø dadi mpefi hñ'yα p'u rá nzequi. Ja'mø hinga mbongui rá ora ga n'ahα. Ja ra ora ngue ya ga tu rá thuhu.

16 Xiya, çua høntho dá hnu n'na ra ja'i, ya fadi te ja rá mmái? Nu'a, hñda zá'a. Nu'mø yø pa m'ida m'mahra Cristo, dá εnα ngue dá padj te'ø. Pe nu te dá bεngá'u yø pa'u, ya hñma ngu'a ja ma n'yomfεni ya.

6 Nu'a guí nequi xanho ngue rá 'befi Oja di ørpe ngue di 'yo xanho, 'ne di padj xanho hanja ná ra hoga 'da'yo hya. 'Ne gá di seti te gá ørcagui yø ja'i, i ja ma yemmai. 'Ne faxcagui rá Espiritu Santo ngue sä di ørpabi rá 'befi Oja. 'Ne majuanj ngue dadi madi gátho yø ja'i.

17 A nu ra ja'i εc'εi ra Cristo, ya com'da'yo rá n'yomfεni. Ya bi zεp'u'a te manj n'yo m'met'ø. A nu'a te ga 'yo ya, gá ma'da'yo.

7 Di 'dacrα ts'edi Oja ngue nuna ra hya majuanj dá zä ga mma xanho hanja. 'Ne dadi ja ndummai ngue gá ra nho gdá n'yo, n'namhma ngue hñha di dajpagui rá nts'o i ja ndap'u bi zä.

18 Guehna Oja øt'e ngue ma'da'yo'a te ga 'yo rá ja'i. Ya ma amigohα Oja ya ngue bi gurcα ma ts'oquihα ra Cristo. Janangue bi 'dajhma 'befihα Oja ngue ga xihma m'ida yø ja'i ngue di n'amigoui Oja.

8 A nuyá, 'buhyo ja'i ngue nnu mansugui, ximmi 'buhyo ja'i ngue hinguí nnu mansugui. 'Buhyo ja'i ngue nnømmanhogui, ximmi 'buhyo ja'i ngue nnømman'ugui. 'Buhyo ja'i εngui ngue di häte, pe nugá zant'a gá gue'a ra hya majuanj di mma.

19 Nuna Oja, bá εxra Cristo para ngue dá japyø ja'i ngue di n'amigoui Oja. Hñmbi bεntho Oja ngue ja yø ts'oqui yø ja'i. Ya bi 'dacju ra 'befi ngue ga ximhma rá hoga 'da'yo hya yø ja'i.

9 Madague'a dadi mpa'be xanho yø ja'i, pe 'bu i da mma ngue hinguí pagui. Ja ra ora ya di 'bui ngue ra ndate, pe tobe di pongui. Mbεnngui xa n'u yø ja'i, pe hinguí hogui.

20 A nugá bi 'yøt'e ngue rá representegá ra Cristo. Tengutho 'mø ngue dá zo'asehα Oja, nu te nne dá man'Oja, guehna ra hya di xi'ahα naya. Nuna ra Cristo i nne ná ngue guí n'amigohα Oja.

10 Madague'a tár'man'u ma mmái te di thogui, pe nuα ja ma n'yomfεni dadi johyatho. Madague'a di hyoya, pe nuna ra hya di mma, xandøngu yø ja'i ørpabi rá nho ná ra hya na. Madague'a hinguits'u te di pets'i, pe nu te gátho i ja, gá gue'a ørcagui rá nho'a.

21 Ra Cristo hñj tema ts'oqui i ja na, pe para ngue bi gurcα ma ts'oquihα, Oja bi japi ngue bi du conná guehma ts'oquihα. Janangue nup'u ja rá hmj rá dá Oja, nu'mø bi zä dá

11 Ague ma zi c'u'ahα gyø mmεnguhα p'u ja ra hñnj Corinto. Nugá, gá dá xi'ahα te gäma hya so ma mmái, hñj tema hya dá co'mi. Porque janjuanj dadi ma'ahα.

12 A nu'mø ngue hñj dadi n'amigoui ya, pe ngue guí nneε ngue hñj dadi n'amigoui. Pe nugui, εmmεj di nne ga n'amigoui.

13 Nugã dí nzo'ahũ tengutho n'na ra papã 'mò nzohyò basi, dadi ja'ahũ p'ũ. Dami maquj tengutho nnã mã ahũ.

14 A nuyã, 'yo guj nne guj nsixhũ'ũ yò ja'i hĩngyò 'yẽc'ei. Porque n'nan'yo ra hya ga 'yo yò 'yẽc'ei ngue'a te ra hya ga 'yo yò ja'i hĩngyò 'yẽc'ei. A nu ra ja'i ngue gã ra nho ga 'yo, hĩnga 'da'igu òt'ui ra ja'i nu'a xa nts'o ga 'yo. N'nan'yo ga 'yo'ũ, tengutho ra nyot'i, n'nan'yo guj nẽquj ngue'a guj nẽquj ra 'bexui.

15 Porque ra Cristo hĩnga 'da'igu òt'ui ra zithu'a. Ximmangu n'na ra 'yẽc'ei ya, xquet'a hĩnga 'da'igu òt'ui n'na ra ja'i hĩngra 'yẽc'ei.

16 Nup'ũ ja rá nija Oja, hõnsc'a majuanj ngue Oja i 'bai j nthane p'ũ. Hĩn'yũ ra nt'edi ngue ja di nthane p'ũ yò dahmu. Gue'ahũ j nnõpa nija Oja, porque Oja i ena: "Ga n'yo'be'ũ yò ja'i thannegui. 'Nẽ gueque rá Ojagã'ũ, 'nẽ gue'ũ mã ja'i'ũ", en'Oja.

17 Nunã Oja mahõn'a ena: "Dami põmhmu p'ũ ha 'buhyò ja'i xants'o te ot'e. 'Yogui òthũ'a ra nts'o òt'ũ, n'namhã ngue dã zã gui sohũ mã 'yegã.

18 Nugã ya dã zã gui 'yõt'e ngue nj papãgahũ. Nugã p'uya, ga òt'e ngue mã basi'ahũ", enna Oja i jasc rá ts'edi.

7

1 Ague mã zi cu'ahũ, ngunã ra hya di yat'Oja dã 'yõrcãhũ ya. Janãngue mã ga hehmu p'ũ'a te gãma nts'o i ja. Gã hehmu p'ũ'a te gãma cosa di ts'onnga mã do'yohũ. Gã hehmu p'ũ'a te gãma hya di ts'onnga mã n'yomfẽnũhũ. Mã ga hãhãmã mmũi ga nnu mansuhũ Oja. Mã ga unma mmũihũ Oja para zantho.

2 Ague mã zi cu'ahũ, 'yo di junngã nj mmũihũ, damj 'yõt'e ngue guj macjũ. Porque nugã hĩnjondj sui. Hĩn tema nts'onj dí òrpabi n'na ra ja'i, 'nẽ hĩnjondj hãr'mã hya ngue te ga hannbabi n'na ra ja'i.

3 Nunã ra hya dí mma, hĩnjondj hõrpa ra hya ngue ga embj hĩngui ho te ørque. Ya xtã xi'ahũ m'met'o ngue nugã dadi ma'ahũ mente dí 'bai 'nẽ asta gue'mõ dã tu.

4 Nugã dí pa'a njuanj ngue guj 'yõthũ ya yò hya di xi'ahũ. Nugã dí gts'ahũ 'mõ dí ya'be yò ja'i, porque dí xifi te guj òthũ. Madãgue'a dí sãgã ra n'ũ, pẽ nu'mõ bi zo mã mmũigã'a te guj òthũ, ya man'natho dadi johya.

5 Nu'mõ mã socã ua ja ra hãi Macedonia, hĩnjãm'mõ xtã nzã xcã m'mãmã pãhã. Porque ndap'ũ bi zã mj ja ra sui. Ya bi dũ mã mmũi dí enã ngue xtã ts'onnyò ja'i nã ra hya dí mma.

6 Pẽ nuna Oja, nu'ũ yò ja'i hĩngui hã ra ts'edi, go di hãtrã ts'edi nã. Janãngue

nu'mõ mj zõcua ra Tito, Oja bi 'yõt'e ngue man'natho bi hya ra ts'edi mã mmũi.

7 Hĩnga hõnt'a dã johya 'mõ mã nu ra Tito mahõn'a, sinoque man'natho dã johya 'mõ mj xiqui ngue emmei gã 'yõrphã mã su mente bã m'mup'ũ guj 'buhmu. Porque ra Tito janjuanj di johya connã ngue'ahũ. 'Nẽ bi xiqui ngue tu nj mmũihũ ngue'a te gnj ãnggã mã mmũigã. I engui ngue emmei guj mbẽnũ. Mj zã mã òcã nã ra hya nã p'uya, man'na mathoguitho dã johya.

8 Nu'mõ mã pẽn'nahũ p'ũ ra carta m'met'o, bi dũ mã mmũi ngue'a te ra hya bj mẽ ra carta. Porque dí pa'a njuanj ngue dã dũ nj mmũihũ 'mõ gã nuhũ'a ra hya nt'ot'i. A nuyã, ya hĩngui tu mã mmũi ngue'a ra carta dã pẽn'nahũ p'ũ. Porque dí padj ngue hĩnxmã mã dã dũ nj mmũihũ.

9 A nuyã, janjuanj dadi johya. Pẽ hĩngue dadi johya ngue bi dũ nj mmũihũ. Sinoque dadi johya ngue nu'a i dũ nj mmũihũ, bj mpãhni n'yomfẽnũhũ. Oja bi 'yõt'e ngue bi dũ nj mmũihũ ngue'a te gmj òthũ, n'namhã ngue nu'a ra carta dã ot'i bi 'yõt'ahũ ra nho, hĩngue masque ra nts'onj bi 'yõt'ahũ.

10 Porque nu ra ja'i tãr'mãhũ gã mmũi ngue te ga 'yo, ya di 'bãtrã mmũi, dã hyep'ũ ra nts'o gã 'yo. 'Nẽ gue'a nnu manho Oja'a, gue'a dj nyannã te ra ja'i'a. Pẽ nu'ũ yò ja'i njuantho hĩngui nne dã 'yẽc'ei Oja, madãgue'a ja'mõ tu yò mmũi, pẽ hĩndi nyanyò te.

11 Bj nu manho Oja te gã 'yõthũ, porque mj zã gmj nuhũ ra carta dã pẽn'nahũ p'ũ ngue'a ra ts'oqui bj nja, bi dũ nj mmũihũ p'uya. Ya guj nnuhũ te bj nja m'mefa mj zã gmj pahmũ'a te bj nja. Gã mbõcũehũ p'uya, porque guj suhã ra castigo da ja Oja. Janãngue gã hya ra ts'edi gã hejpahũ'a bi 'yõt'ra ts'oqui. Ya di nequj ngue hĩn gadi hothohũ'a ra ts'oqui bj nja. A nuyã, janjuanj guj nne guj nnujũ ya.

12 Nu'mõ mã ot'ã nã ra carta dã pẽn'nahũ p'uya, hĩnga hõntho dj nnegã ngue dj njapra castigo'a to bi 'yõt'ra ts'oqui, nu' xĩndi fãts'i to ts'ũ. Sinoque pa Oja te dã bngã, porque dã negã ngue dã dĩnnj mmũihũ ngue nuna ra hya di xi'ahũ, guehã ra hya guj nnu mansuhũ nã.

13 Gue'a j nhohmã mmũigã'a ya. Pẽ hĩnga hõnt'a i johya mã mmũi'a, sinoque man'natho dã johya 'mõ mã nu ra Tito ngue janjuanj di johya connã ngue'a ra nja mmãnsu guã ørphã.

14 Nu'mõ tobe hĩmmanj map'ũ ra Tito ya, nugã dí embj: "Dĩ pacã njuanj ngue dã 'yõrabi masu yò ja'i nã ra hya gã pẽnabj ya", dí embj. Pẽ nu te dã xicã ra Tito, majuanj ngue gue'a gã 'yõthũ'a. Ja bi bõmp'ũ majuanj te dã xicã ra Tito ya, tengutho 'mõ dãmbã m'mucã p'ũ guj 'buhmu ya, gã majuanj ra hya dã xi'ahũ.

15 Dí pa'a njuani ngue man'natho di ma'ahú ra Tito ya, porque mbendya ngue gá gá 'yörpahú masu yø hya bi xi'ahú, 'ne nu'ú yø hya bi xi'ahú, gá ja ndummaí gá 'yøthú'ú.

16 A nuyá, janjuani dadi johya, porque nu'a te gá guí øthú, gá gue'a, hñte di 'bedi. Ya hñdjí yobení co nu'ahú ya.

8

1 Ague ma zi cu'ahú, djí nne ga xi'ahú hanja ngue bi bønngmanho'a rá njapi Oja bi unyø 'yéc'ei 'bup'ú ja yø hñnjí ja'a rá hái Macedonía.

2 Madague'a 'bømman'ú ngue ts'ái, pè janjuani di johya. Madague'a hyoya, pè nu'ú yø 'báxte øt'e, di unna mentyu tengutho 'mø djí mmemmeti.

3 Dadi jagá majuaní ngue nu'a te yø 'báxte di uní, co gá yø mmúí guí uní. Nu'a te xa nzánnj di uní, man'na ngue hus'mø bi uní.

4 Emmeí bi 'yácrá mate'ú yø 'yéc'ei 'bu'a Macedonía ngue dá ma macat'ibi rá güenda yø mentyu ngue dá 'yörpa rá 'báxte'ú yø 'yéc'ei 'bu'a Jerusalén.

5 Nu'a te mjí so ma mmúigá ngue xta 'yøt'e, hñga hønt'a bi 'yøt'a. Sinoque bi 'yøt'e te nne Oja ngue dá 'yøt'e. Rá mæditho bi unyø mmúí rá Cristo. M'mefa p'uya bi ma ngue ya 'búí ngue dá 'yøt'a te rá hya di xifi.

6 Ma nugá'a te rá 'báxte bi 'yøtyø mmengú Macedonía p'uya, dá xicá rá Tito p'uya ngue mahønda map'ú ngue di 'yopra hya ngue'a rá mentyu gá da'mjí ga petha m'met'o, guí sigue guí petha'a rá 'báxte'a.

7 A nuyá, man'na xanho te guí øthu, porque xanzaquí njí nt'éc'ei'ú i ja. 'Né guí padí guí nxánnbathéu xanho rá hya, porque guí úmhmu xandønho hanja rá hya. I ja'ahú rá páhá guí 'yörpahú rá 'bèfi Oja. 'Né janjuani gadi macjá. Janangue damí ntatehú ya ngue man'na xtangu rá 'báxte guí 'yörpabi njí cühú.

8 Hñnna mangá ná rá hya ná ngue xøgue gadi 'bep'ahú guí 'yøthú rá 'báxte. Sinoque dí xi'ahú ná rá hya ná ngue djí nne guí pahmu'a te ør'mí'da yø ja'í nuyá ja mpähá dá 'yörpabi rá 'báxte yø mmí'yéc'ei'úi. Nugá dí ená ngue xamhmatho djí nēquí ngue 'nē'ahú majuaní gadi mahñj mmí'yéc'ei'úi.

9 Ya djí nēquí xandønho hanja'a rá mate rá Hmú Jesucristo bi 'dacjá. Nu'a go rá mmeti'a te gá i ja'a, bi 'yøt'a hyoya ngue bjí madí gáthogahú. A nuyá ngue bi 'yøt'a hyoya, nu'a rá mate bi 'dacjá, mathøguitho di múui.

10 Nu'a rá mentyu ngue rá 'báxte gá da'mjí gá petha rá jeya bi thogui, nugá dí ená ngue man'na xanho ngue guí juathú ya. Porque go rá müdi bjí nja'ahú mpähá gá petha rá mentyu ngue m'í'da yø 'yéc'ei.

11 A nuyá, tengutho gá 'yøthú m'met'o ngue gá hyahú rá ts'edi bjí nja rá 'báxte, ximmgangüda damí hyahú rá ts'edi guí

umhmú hangu ts'ú dá zwt'a njí ts'edi guí umhmú.

12 Porque rá ja'í majuaní ngue ja mpähá dá 'yøtra 'báxte, i nnu manho Oja te øtra ja'í, madague'a hñguí ngu n'na rá cosa sarpa rá ts'edi di uní. Nuna Oja hñguí ácjú n'na rá cosa ngue hñn'ú gahú ná.

13 Hñdjí en'ahú ngue guí uní gátho'a te guí pets'í astá dá hñn'ú te guí síhu.

14 Sinoque hnepe ngue dá 'da'igu, gá djí nja te guí síhu. A nuyá, ngue ja te guí síhu ya, damí unhnú'a te hommí'da yø ja'í. Pè man'na rá pa p'uya, nu'mø dá hñn'ú te guí hyomhmú, xindi 'da'ahú p'uya. Janangue n'na ngu n'na'ahú hñjonda zá rá n'ú, dá 'da'igu yø ja'í, gá di ja te dá hyoní.

15 Ya djí nja tengutho rá hya mmamp'ú ja rá Macá Libro ngue ená: "Nu rá ja'í ja xangu te dá zi, hñte di pongu, porque di uní. A nu rá ja'í ngue zits'utho ja te dá zi, hñte di 'bedi, porque má t'unñj te dá zi", i ená.

16 Dadi ja mammadí Oja ngue tengutho má n'yomfēnjí ngue djí nne gá øt'ahú rá nho, njarbatho rá n'yomfēnjí rá Tito ya. Xquet'a di ja ndummaí ngue nne dá 'yøt'ahú rá nho.

17 Nu'mø má xifi ngue dá ma dá nu'ahú, rá ndijohya ngue bjí ne dá ma. Porque 'nēse ná nne dá map'ú dá nu'ahú ná.

18 Nuna má cühú rá Tito, xquet'a dá me man'na má cühú ngue dá nu'ahú. Nuna má cühú dá me, i nnu manho yø 'yéc'ei ndap'ú bi zá ná, porque nuna, i padí xandønho ha di japi dá manna hoga 'da'yø hya.

19 Nuna má cühú ná, bi 'yexyø 'yéc'ei ngue ga mmē'be Jerusalén, ga ma dá'be rá mentyu ngue rá 'báxte. Dí nnehe ngue nuna rá 'báxte ná, guehna djí mama jama mmađi rá Jesucristo ná, 'nē dá bahyø ja'í ngue ja'ahú rá páhá guí fáxnj mmí'yéc'ei'ú.

20 Mente di yoho hyuhe hñte dá ja'ú nemhya nguehna rá mentyu dí xihyø 'yéc'ei di petí.

21 I pa Oja ngue nuna rá mentyu hñjonda hyaqui, gá dá ma má dá. Xquet'a djí nnepe dá badí gátho yø ja'í ngue gá ga dágáhe ná rá mentyu ná.

22 Nuyá yo nc'ei ya, dá me man'na nc'ei má cühú. Nuna, ya padí xanho ha di japra 'bèfi dá 'yøt'e, 'nē djí nēquí ngue ja mpähá dá 'yörpabi rá 'bèfi Oja. Ya rá 'bèfitho'a ngue ha dá ma. A nuyá, janjuani di johya ngue dá map'ú ya, porque ená ngue hñguí ya njí mmúí ngue guí fáxhú m'í'da yø 'yéc'ei.

23 Nu'mø to dá ne dá 'yänni hanja ngue ga penhná p'ú rá Tito, damí xihmu ngue má amigo ná, 'nē má mmímme'fi'be para ngue dá hyoní ha gdi úmhmu rá nho. A nuyá m'í yoho má cühú dá map'ú, damí xihmu yø ja'í ngue guehya má cühú 'bucua bi huanhñj

ngue da map'ya. 'Nε conná nguehna ra 'befi øtya, i nnu mansu ra Cristo yø ja'j.

²⁴Nu'mø bi ma p'uya di mmangä ya, damj yørpaha ma su xanho, n'namhma ngue nuya yø 'yεc'ei ndap'u bi zä 'bai da badi ngue majuanj gadi mahnj cuh. Porque guehna ra hya di xifi gätho yø ja'j na ngue εmmei gadi mahnj cuh.

9

¹A nuyá, nuna ra 'bäxte ya xtá xi'aha m'met'o gui 'yørpaha yø 'yεc'ei, ya himma hyoni ngue hongä otrá sacua ngue ga yopä na ra hya na.

²Porque ya di padi xanho ngue ja mpähä gui 'yørpa ra 'bäxte ni cuh. Di xicä yø ja'j 'mø ma magä p'u ja ra häi Macedonia, di εmbj: "Nuya yø mmengu p'u ja ra häi Acaya, ya desde ra jeya bi thogui di peträ mentyu ngue ra 'bäxte da 'yøt'e", di εmbj. A nuyá, co nuna te ra hya gui øthya ya, nuya yø mmengu ua ja ra häi Macedonia, xquet'a ya hä ra ts'edi ya ngue di petyø mentyu ngue ra 'bäxte da 'yøt'e, tengutho gui øthya ya.

³Pe nuyá, da map'u ma cuh ngue di yopra hya. Porque di nne ngue nu'a ra mentyu gui mfäxteha gui pethu hante ga mmagä p'u. Porque ya xtá xicä yø ja'j ngue ya gui 'bai ngue gui mfäxteha.

⁴Xi'mø gue 'da gdä megä'be p'u 'da yø mmengu Macedonia, da thin'aha p'uya ngue hin gadi pethoha ra mentyu gui mfäxteha, sä ya xtä mangä p'uya ngue ya gui 'bai ngue gui mfäxteha. Ga pets'a mä sä p'uya. Xinguí pes'ni sähu ngue da hin'yutho ra mentyu ngue ni 'bäxteha.

⁵Janangue nugä di nnu manho ngue di m'met'o ya ma cuh da ma di zengua'aha. Guehya di ben'aha ya ngue nu'a ra 'bäxte ya xcä yat'i gui pethu, ya di ja 'mø dä macähe p'u. Ya di nequi p'uya ngue nu'a ra 'bäxte gui øthu, i ja mpähä gui øthu ra 'bäxte. Ya hindä zäp'u da 'yenyø ja'j ngue go dadi ja ts'edigä ngue gui 'yøthu ra 'bäxte.

⁶Pe damj bεmhm xanho na ra hya ga xi'aha ya. Nu ra ja'j ngue zits'utho di unj, xquet'a Oja zits'utho di unni. Pe nu ra ja'j ngue xangu di unj, xquet'a Oja xangu di unni.

⁷N'na ngu n'na ra ja'j, nu te mi'a mpähä rá mmwi i ja ngue di unj, di unj. 'Yo di ya rá mmwi'a te di unj, 'yo di εnä ngue ra ts'edi t'ørpe. Porque Oja i nnu manho ra ja'j nu'a mpähä gui un'a te di unj.

⁸Nuna Oja, ja rá ts'edi ngue da zä da 'yøt'e ngue gui timhmu'a te ra nho gui homhmu. Mathoguiho di unni n'namhma ngue da bongtho p'u'a te gdi fäxni mmic'eiha.

⁹A nu ra Macä Libro i εna: "Nu ra hoja'j, ngue mathoguiho fäxhra hyoya, guehna ra ja'j hindj 'be'a te di unj".

¹⁰Nuna Oja badi unna hmudä ngue nthuhu para ngue di nja te da zi yø ja'j, xquet'a di 'da'aha te ga gui hyomhmu. Ya di nja xangu n'namhma ngue da zäp'u gui 'yørpaha ra nho mi'da yø ja'j.

¹¹Gui timhmu xangu n'namhma ngue da zäp'u xangu gui umhmu. Nu'mø dä dägä'a ra 'bäxte gui pennba ma cuh 'bu mman'u, gue'a εmmei di ja mamma di Oja'a.

¹²Porque nu'mø gui 'yørpaha ra 'bäxte'u ma cuh, hinga hontho da ma ma t'unni te honj, sinoque nu'mø bi hyan'a te mat'unni, januanj dadi ja mamma di Oja ngue te gui 'yørpaha.

¹³Guehya da 'yεsbabi Oja ya, porque nu'a ra 'bäxte gui 'yøthu gue'a di nequi'a ngue majuanj gui εc'ei'aha rá hoga 'da'yo hya ra Cristo. Yø ja'j da 'yεspabi Oja porque di nequi ngue majuanj ni mmwi gnj 'yørpabi ra 'bäxte ni cuh 'bu'p'u Jerusalén, da gue'u 'bai ndap'u bi zä.

¹⁴A nuyá p'uya, da mat'Oja conná ngue'aha 'nε mathoguiho di ma'aha. Porque da nu yø ja'j ngue Oja bi 'yεmmei bi xoc'a ni mmwiha ngue da zä gui 'yøthu ra nho.

¹⁵A nuyá, ma ga ja mamma diha Oja ya ngue bá penngha ua rá Ts'ant'u. Nuna ra mate bi 'yørcahu i tate di muui, porque hingui sä di hma hangu gangu rá muui'a te bi 'yørcahu.

10

¹Nugä drá Pablo, jap'u n'na ra hya di nne ga xi'aha. Pe mahotho di nne gdä zo'aha tengutho i nya ra Cristo 'mø mi n'yo ua. A nuyá, 'bu i'da εngui ngue di ya manhuçhigä 'mø di yascha, pe nu'mø ngue ra cartatho di pen'aha p'uya, εngui ngue hon'mø di ya manzaquigä 'mø.

²Ague ma zi cu'aha, damj hyεhmu p'u'a te gäma hya hinga gue'a, n'namhma ngue nu'mø dä magä p'u ga ma nu'aha, ya ga nya manhoha p'uya. 'Yo gui nne ngue ja ga hεcahu'a te gnj 'yohu. Pe nu'mø tobe 'bai to xi'aha ngue di honse ha di hnu manhogui, guehya jatho ngue ga nya manzaqui'be ya.

³Majuanj ngue nugä drä ja'itho, pe himma hyase nnä ørpabi rá 'befi Oja.

⁴Hinga guecεqui di honj ha di nthahna rá 'befi Oja di ørpe, porque n'na ra hya ngue rá hyase ra ja'j, hindä zä ha di daha. Janangue nugui, nuna rá 'befi Oja di ørpe, di hacra ts'edi Oja ngue ga tapra nts'o i ja.

⁵Oja di 'dacra ts'edi ngue säp'u di tapra hya'u yø ja'j di 'yεxpü ha ya, guehya honj ha ga ndäcra hya di mmangä ya, porque hingui nnepe da bahyø ja'j hanja Oja. Di hät'i di 'uajpatho yø hya yø ja'j, dadi japi ngue da 'yεc'ei xandønho ra Cristo.

6 A nu'mo bi nequi xandõho ngue gui ec'eiha na ra hya be di xi'aha ya, nu'u yo ja'i fesa hya p'uya, ya sap'u ga ha ra ts'edi ngue ga hejpi te ot'e.

7 ¿Hanja ngue hontho gui nnuha te ja n'na ra ja'i, pe hinga 'be gui hacja ra guenda te ja mbo ra mmui ra ja'i? A nuya yo ja'i saqui, i ena ngue yo mefi ra Cristo, pe da badi hanja ra hya, ngue xquet'a 'nequi ra mefigui ra Cristo.

8 Madague'a sa ga hongä mi'da yo hya ngue ga o'aha n'yu xanho hanja te nnä 'yo, pe nuna te ra hya di mma, hinda pes'ma sa. Porque di haxa njuani ngue ye'a ra Hmu Jesús di hacra ts'edi ngue di mmambrä hya, para ngue man'na di hya ra ts'edi ni nt'ec'eiha. Hingue masque dadi ts'on'na ni nt'ec'eiha i ja, tengutho ot'aha mi'da yo ja'i.

9 'Yo gui emhma ngue hon'mo di otra carta di pen'nahua ngue di ya manzaqui.

10 Porque gue'a mmanyö ja'i'a, embi ngue nu'mo di otra carta ga pen'nahua, gue'mo di ya manzaqui 'mo. Pe nu'mo di yasehu p'uya, ya engui ngue di ya manhuehi 'mo. 'Ne engui ngue nu'a te ra hya di mma, hinga njuani ga nt'ode.

11 Pe nu to i mmanna ra hya na, da ba'a njuani ngue hinga hon'mo di otra carta di pen'nahua ngue di ya manzaqui, sinoque xquet'a da za ga nya manzaquigä'a ra pa ga mmagä p'u ngue ga nyaha.

12 Pe nuna ra hya di mma, hingui sä ma mmui ngue ga ot'e tengutho ga ya mi'da yo ja'i ngue espabi yo hya, i ena ngue tate yo bamhya ngue mi'da yo ja'i. Pe guehya yo ja'i ma'bedi yo mmui ya. Guehya hontho honi ngue ha di ntate yo hya ngue mi'da yo mmixänbategu.

13 A nugui hingra n'yets'itho na ra hya di mma. Nu te di ot'e, gue'a di mman'a. Pe hontho di nne ga xi'aha ha ra nja na ra 'befi bi 'dacä Oja. Bi 'dacra 'befi Oja ngue nup'u ja ni hniniha Corintio, asta ja ga ma mangä p'u rä hya Oja.

14 A nuyä, hinda sänsa ngue ga mmagä p'u gui 'buhma, sinoque Oja bi 'dajma 'befi ngue ga mmap'u. 'Ne guecä rä maditho dä xi'aha hanja rä hya ra Cristo ngue mi'da yo mamhya.

15 Nuna ra 'befi di ot'e, guehna di nne ga xi'aha na. Hinga gue'a ra 'befi n'nan'yo to xa mpefi di nne ga mma. A nuyä, di nne ngue man'na xta nzaqui ni nt'ec'eiha, n'namhma ngue nup'u ha gui 'buhma da za ga mpefi xanho. Pe nuna ra 'befi bi 'dacä Oja, quehna zant'a di nne ga o'na.

16 M'mefa p'uya, nu'u yo hnini rä nja n'nannj p'u ha gui 'buhma, da za ga sigue ga otra 'befi ngue ga mmanä hoga 'da'yo hya. Pe hinga guep'u ha 'buhyo 'yec'ei ngue n'nan'yo to bi manä hya ga otra 'befi, sinoque n'nannj ga mma mmanä hya.

17 A nuyä, nu ra mefi nne ngue da 'yespabi'a rä 'befi ot'e, pe gue daque'a rä Hmu bi 'ba mahets'i i fäts'i da 'yepsi. Hingue masque ra ja'i go di 'yets'i da 'yena ngue go ose ra 'befi.

18 Porque nu ra ja'i ngue pömmanho rä 'befi ot'e, ngue guecä rä Hmu da ma ngue xanho te otra mefi, hingue masque ra ja'i'a da mansa ngue xanho te ot'e.

11

1 A nugui, nuna ra hya di nne ga mma, di nne xindi nne ngue ga xi'aha. Pe dami seti te ra hya ga xi'aha.

2 A nugui, co 'ne'a Oja janjuani ngue hinda nnegä'be ngue gui hyehmu p'u ra Cristo. Ya dä ja'i ngue ga 'yec'eiha ra Cristo ya. A nuyä, tengutho n'na ra hmute 'mo i ja ngue di nthati, hondra ndö di madi, njarbatho na ra hya di xi'aha ya. Nu'a ma datho ja ngue gui madi gätho'aha, gue'a ra Cristo'a.

3 Tengü ra Eva bi hyätra zithu, guehna di sugä naya ngue da thä'i ngue gui hyehmu p'u ra Cristo.

4 Porque nuya yo mamhya söho ngue n'nan'yo ra hya xänbategu, go gui örpaha masu ya. Conque nuya yo hya xän'nahua, hinga 'da'igui ya yo hya di xän'nahua ngue hanja ra Jesús. N'nan'yo ga xän'nahua hanja ra Espiritu Santo, n'na'yo ga xän'nahua ha ranja ra hoga 'da'yo hya, hinga 'da'igui ya yo hya ya xta xän'nahua.

5 Nuya yo xänbategu ena i tate ngue yo representante ra Cristo, hinga hondya padi te mmanya. Xquet'a di pacä hanja'a ra hya nne da xän'nahua ya.

6 Madague'a engä yo ja'i ngue hinda padi ga ut'i xanho ra hya di mma, ngue mahotho da nt'ode, pe nugä nuna ra hya di xänbategu, di padi xandõho hanja ra hya. Nu te gäma hya di mman'mo di xänbategu, ya ga 'yohmu xanho hanja ra hya.

7 ¿Ua gui emhma ngue hingui ho te dä ot'e ngue hinde dä jup'aha mente dä xi'aha rä hoga 'da'yo hya Oja? Para ngue da zap'u gui juxni yaha, dä unj ngue da mpefi, da taha te ga si mente di xän'nahua ra hya.

8 Mente ra pa ngue dä xän'nahua ra hya p'u ja ni hniniha, gue'u yo 'yec'ei rä m'mu'a n'nannj badi ponna menyu di honi.

9 Nu'mo dämba m'macä p'u gui 'buhma ya, ja'mo hin'yu te ga si, pe hinjondi äpi te di honi. Nu'u go ma cuhu bi söho bi 'ye'a Macedonia, go bi 'daqui te di hongä'u. Co ngu'a p'uya, ya hinda ä'aha te ga si, 'ne da ngut'a yo pa di ma p'uya, nu te di honi, hinde di ä'aha.

10 A nuya ngue di ec'ei ra Cristo, nuna ra hya majuanj, guehna di mmanä. 'Ne majuanj ngue nu'u yo 'yec'ei rä m'map'u ja ra häi Acaya, hin tema menyu di äpi.

11 Nuna ra hya di mma, mamj 'yena ngue hindj nnu manho'aha. Nuna Oja, i padi hanja ngue janjuanj dadi ma'aha.

12 Mada mj 'daju ra menyu di honj, pe nugã hinga hanj, n'namhma ngue nu'u yø xannbate hondra menyu jap'aha hinda zap'u da 'yena ngue 'dajgu di øthe.

13 A nuya yø xannbate di mmangã, i ena ngue guehya yø representante ra Cristo ya, pe himma juanj'a, sinoque guehya yø hyãte ya. Porque maxøts'etho p'u ena ngue yø representante ra Cristo.

14 Nuna ra hya di mmangã ya, hinguj ja ngue di 'yodyø ja'i na. Porque 'neŋe ra zithu i sã ngue di pährã hmi p'u guj nequj, i cohi tengutho n'na ra anxẽ mahets'i.

15 Janangue ja di nequj p'u xanho ra hya ya, nuya yø ja'i ngue yø mefi ra zithu, xquet'a i sã øt'e ngue maxøts'etho di nequj ngue øtra nho. Pe nu te ga 'yo, nup'u ra nzegui di nja rá njut'i'a.

16 A nuyã, mahøndj nne ga xi'aha ya, masã mj 'yemhma ngue dadi 'becã ra n'yomfeni ngue di mma te di øt'e. Pe nu'mø ngue ngu'a guj mbemhma ngue dadi 'becã ra n'yomfeni, pe damj 'daju ra nt'edi ga nya, ga mman'its'u te di øt'e. Porque nu'u yø xannbate saqui, i espabi yø hya i mma.

17 Nugã di enã ngue jatho ga mma te gã di øt'e, mada 'yengyø ja'i ngue ya hindj øt'e ngue rá representantegui ra Cristo, sinoque yø ja'i enguj ngue dadi 'bhra n'yomfeni.

18 Ya guj nnuha ngue xangu yø xannbate xi'aha hanja'a te gãma hya enã ngue øt'e. Janangue nuyã, nu te gãma hya di øt'e xquet'a 'nequj di nne ga xi'aha.

19 Porque guj enã ngue ya gyø bamhyaha ya. Nu ra ja'i ngue hinguj hant'a ga ya, ngue di 'bhra n'yomfeni, ya guj seti te xi'aha.

20 'Ne nuya yø xannbate guj ec'eiha ra hya i mma, i nne di manda'aha. Pe guj häti guj seti te øt'aha. Guehya yø ja'i hondra menyu i nne da gac'aha ya. I øt'e ngue nj hmuhã 'ne embj ngue hinte gadi muha, asta pep'a nj hmuhã. Pe gã guj sethu.

21 A nugã p'uya, hinguj sã ma mmui ngue ngu'a ga øt'aha tengutho øt'aha ya di mmangã. Ua ra 'be'isã te di øt'e ngue hin dadi un'aha?

A nuya yø xannbate i mma te gã øt'e, espabi yø hya, xquet'a 'nequj da zã ga mma te di øt'e, mada 'yenguj ma'bedi ma n'yomfeni ngue dadi 'yets'i.

22 Di 'yexya yø ja'i ya ngue enã ngue yø judio. Pe 'nequj xquet'a drã judio. Di 'yets'i ngue enã yø mmengu p'u ja ra häi Israel. Pe xquet'a 'nequj drã mmengugã p'u. Di 'yets'i ngue enã yø mbom'meto ra Abraham. Pe xquet'a 'nequj rá mbom'meto gra Abraham.

23 I mma ngue yø mefi ra Cristo. Pe nuguj, man'natho ngue xangu rá 'befi ra Cristo xtã ørpe nguehya di mmangã. A nuyã, hindj nne ga mma te gãma hya i ja ngue ga mma. Ya man'natho xangu ra 'befi xtã øt'e ngue nu'u. Man'natho ngue mathoguitho xtã sägã ra n'u, xa 'begbaguj ngue nu'u. Man'natho xangu yø nnidj xtã ogã ra fãdi ngue nu'u. Man'natho xangu yø nnidj ya ja ngue da thogui ngue nu'u.

24 Nu'u yø judio cat'a nnidj mathoguitho bi 'anguj, bi jaqui 'date ma'de'mã guto yø mfei.

25 Nhyu ndj bi 'bãzagui. N'na ndj bi 'bandogui. Nu'u yø barco di o, nhyu ndj bi thunt'a mbonthe. N'na pa 'ne n'na xui xøque ya di oxma xøts'e ra dehe p'u ja ra jathe ngue bi thuntra barco.

26 Man'natho ngue xtã sä ra ndate ha nnã ma ngue di mmanna hya. Porque i ja ngue dá duxca ra dehe 'mø i po yø dehe p'u ha di thogui. Yø be ya ja ngue da hyogui. Ma mmjudiohe, ya ja ngue da hyogui. Yø ja'i ngue hingyø judio, ya ja ngue da hyogui. Nup'u ja yø danihni di mmanna hya, ya ja ngue da thogui. Dã guehyø ja'i himma juanj ngue yø hoga 'yec'ei, ya ja ngue da hyogui. Nts'utho p'u ja yø dapo di thogui. Nup'u ja yø jathe xtã thogui, nts'utho ngue ga tu.

27 Xanhenitho na ra 'befi di øt'e, xandøngu ra n'u xtã sä. Xangu yø nnidj hinga mbongui ga n'aha. Xtã sä ra n'u ngue ra thuhu. Xtã sä ra n'u ngue ra duthe. Xangu yø nnidj ngue nu'mø bi c'ugui te di si, ya hindj sihme. Nup'u ja yø dapo, xangu yø nnidj xtã sä ra se. Xangu yø nnidj xtã sä ra n'u ngue hin'ya ra ulu ga he.

28 A nuyã, i ja man'na ra hya ngue di unnga ma n'yomfeni ya. N'na pa ngu n'na pa i tar'man'u ma mmui ngue hindj padi te ga 'yo yø 'yec'ei rá m'mu'a n'nanj.

29 Nu'mø dá tingã p'u ha 'bahyø 'yec'ei ngue hinguj nzaqui yø nt'ec'ei, 'nequj tu ma mmui tengutho ga ndu yø mmui yø ja'i. Nu'mø ngue n'na ra 'yec'ei bi thãti ngue bi 'yøtra ts'oqui, asta 'bhra sibi ma mmui ngue'a ga ndu ma mmui ngue te øt'u to hätyø ja'i.

30 I jatho ngue ga xi'aha te di øt'e, hontho di nne ga xi'aha ngue nuguj hinguj nzaquigui.

31 Nuna te ra hya di xi'aha, Oja padi ngue majuanj te di mma. Nuna Oja rá Papã ma Hmuhã Jesucristo, guehna di nnepe ngue da t'espabi para zantho na.

32 Nuna ra häi madj manda ra dast'abi Aretas, ja jap'u ra hninj Damasco. Nu'a ra ts'at'abi mj 'bap'u ja ra hninj, guehna bi manda ngue bi ma m'mãdi ra nenihni. Nu hapu da hnuquj, di mbennguj ngue da joqui.

33 Pe nup'u ja ra ngu nmj 'bai, bi t'eca n'na ra canasta, bi ma ma ca'miguj p'u ja n'na ra ventana nj gop'u ja ra jado di thesra hninj. Ja dá pømp'u, janangue dá pongui.

12

1 Hĩnte gā tahaŋŋue ga mmanseŋŋue xandõnoŋŋue hã hã dĩ mma. Man'na xanho, ma ga mmanya yõ hã bi 'yurcagui ra Hmu Jesus, ga xi'ahaŋŋue te dĩ nũ.

2 Ya xi 'danyõ paŋŋue dĩ ec'ei ra Cristo. Ya mmap'u n'ne'mã goho njeŋya, bi zixcagui p'u mahets'i bi 'bãhra Hmu Jesus. Pe hĩndĩ padĩŋŋue'mõ 'nehmã do'yo bi ma, ogue hĩn'na, hĩnda hõnse Oja padĩ hanja.

3 Nũ'a go pa'aŋŋue'mõ 'nehmã do'yo bi ma, ogue hĩn'na.

4 Pe dĩ padĩŋŋue gue'a ra Hmu bi zixcagui p'u bi 'bũ. Ja dĩ õcã p'u 'da yõ hã hĩndĩ unnaŋŋue'te dĩ Ojaŋŋue ga mma hanja na ra hã bã xiqui.

5 Nunã ra hã naya, mfađĩŋŋue i sã ga espabi na. Pe nugui hĩngui sã ga n'yets'iŋŋue sã ga enã dĩ pase ra hã dĩ mma, nugã njuantho dĩ mmaŋŋue hĩngui nzaquigui.

6 A nu'mõ xĩnga enãŋŋue ga mmanseŋŋue xanho te nnã 'yo, dĩ zã ga mma. Hĩnda zã to dĩ 'yenguiŋŋue hĩmma juãŋŋue te ga mma. Pe hĩndĩ nneŋŋue to dĩ 'yenguiŋŋue dĩ espase ra hã dĩ mma. Sinoque dĩ nneŋŋue guĩ nnuhũ te nnã 'yo, 'ne'a te ra hã guĩ õhma, ãamĩ hyacsẽhũ ra gãenda hanja.

7 Nuya yõ hã dĩ õde, tãteŋŋue mazihotho. Pe Oja hĩngui nnequeŋŋue guehya yõ hã gđã 'yexã ya. Janãŋue bi zaca n'na ra n'u, tengutho 'mõŋŋue dra 'uĩŋŋue bi nõgbagui p'u ja mã do'yo ra zithu.

8 A nunã ra n'u na, nhyũ ndĩ dĩ ãpã ra Hmuŋŋue dĩ hyagagui.

9 Pe ra Cristo enghogui: "Hõntho ãamĩ padĩ xanhoŋŋue dĩ dĩ mma. Nugã hĩnga õthe'i n'namhãŋŋue dĩ nẽquiŋŋue hĩngui nzaqui'i. Gue'a dĩ nẽqui'aŋŋue go guecã dĩ dĩ 'da'i ra ts'edi te guĩ õt'e", bi 'yengui. Janãŋue dĩ dĩ johyagã 'mõ hĩngui nzaquigui. Porque gue'a guĩ nẽqui'aŋŋue ra Cristo dĩ 'dacrã ts'edi te dĩ õt'e.

10 Dã dĩ johyatho 'mõ dĩ sã ra n'u, ja'mõ ts'ũqui, ja'mõ hĩn'yu te ga si, ja'mõ hĩngui nne ha dĩ nũyõ ja'iŋŋue sũqui, ja'mõ xandõngu ra n'u dĩ sãŋŋue rã 'befi ra Cristo dĩ õrpe, pe dĩ dĩ johyatho. A nu'mõ dĩ nẽquiŋŋue hĩngui nzaquigui, ya man'natho dĩ nẽqui xanhoŋŋue gue'a ra Cristo dĩ 'dacrã ts'edi te dĩ õt'e.

11 Nup'u nnã bẽngã ya, xõgue enãŋŋue ga dĩ ya tengutho n'na ra ja'iŋŋue hĩngui pesrã sãŋŋue espabi te ga ya. Pe nunã ra hã dĩ mã, jathoŋŋue ga mma hanja. Porque nu'u yõ xãnnbate enguiŋŋue hĩngui ho te dĩ õt'e, hĩngã tãjpa hũ yõ hã. Uangui xtã nzã xquĩ xihmũŋŋue xanho te dĩ õt'e. Guĩ pahmũŋŋue nuya yõ xãnnbate guĩ tẽnnbãhũ

yõ hã, guehya enãŋŋue tãteŋŋue yõ representante ra Cristo ya. Pe hapũ go man'na dĩ hã'a te dĩ nãte yõ hã ya p'ũya, porque nu'a ra hã pahya, xquet'a gue'a ra hã dĩ pacã'a, mãdague'a enguiŋŋue hĩnte dĩ dĩ mũ'be.

12 Nu'mõ dambã m'macã p'u guĩ 'bũhmũŋŋue dĩ manna hã, bi nẽqui xandõnoŋŋue rã representantegui ra Cristo. Ngue'a rã 'befi ra Cristo dĩ õrpabi, dĩ hãt'i dĩ dĩ seti te gãã hã mmanõyõ ja'i. A nuya yõ milagro dĩ õt'e, gue'a guĩ nẽqui'aŋŋue rã representantegui ra Cristo.

13 Yo guĩ emhmũŋŋue 'batyõ 'yec'ei i tãte dĩ nnu mansũŋŋue'ãhũ, ŋueŋũã hĩndã xi'ahaŋŋue xqui fãxcãhũ te dĩ honĩ tengutho õr'mi'da yõ 'yec'eiŋŋue fãxqui te dĩ honĩ. ¿Ua guĩ emhmũŋŋue asta ga n'yo ndantyõhmũgãŋŋue ga ã'a mpunbãteŋŋue hĩnte dĩ xi'i guĩ fãxcãhũ te dĩ honĩ?

14 A nuyã, ya rã hyũndĩ 'mõŋŋue ga mmap'u mãhõn'a ya. Pe nu'mõ dĩ mãp'u, hĩn temã mẽnũ dĩ ãdiŋŋue guĩ 'dãcã. Hõntho dĩ ãdiŋŋue guĩ mãcã. Porque ra papã'a dĩ ja ndũmmũŋŋue honã mẽnũũ yõ bãsi. Hĩngue mãsque yõ bãsi'ũ go i pẽpãte.

15 Dũ njadã p'ũya, dĩ ho mã mmũ dĩ dĩ mpefi conãŋŋue'ãhũ. Dũ nneŋŋue nu te dĩ õt'e, dĩ 'yõt'ãhũ ra nõ 'nẽ i ja gampãhãŋŋue ga ãnĩ te dĩ pẽts'iŋŋue ga fãxcãhũ. Pe enã man'naŋŋue dĩ dĩ mã'ãhũ, entho gue gue'a man'na ga ngõhni mãmũhũ'aŋŋue hĩnga egadĩ mãcã.

16 Guĩ pahmũ xanhoŋŋue ja'mõ hĩn'yu te ga honĩ, pe nugã hĩnte dĩ ã'ãhũ. Pe 'bũ'i'da yaŋŋue dĩ yãjpagui, enguiŋŋue ra nthãt'itho dĩ õt'ãhũ.

17 ¿Ua guĩ emhmũŋŋue 'bũ tonĩ ja'i dĩ pẽnãŋŋue dĩ jũc'ãhũ ra mẽnũyõ? Nu'a, hĩn'na'a.

18 Xi'mõ mã pẽnãŋŋue p'u ra Titoŋŋue bi mã dĩ zẽngua'ãhũ, 'nẽ bi mã man'na mã cũhũ, xĩnã ra Tito, ¿ua bi 'yã'ãhũ ra mẽnũyõ? Guĩ pahmũ xanhoŋŋue ra Tito bi 'yõt'e tengutho dĩ õt'e. Hõntho bi nneŋŋue nunã ra hã bi xi'ãhũ, dĩ 'yõt'ãhũ ra nõ. Pe hĩn temã mẽnũyõ bi 'yã'ãhũ.

19 Yo guĩ emhmũŋŋue nnã mãngã ra hã hã naŋŋue hõntho dĩ nneğãŋŋue guĩ nnu mãhojũ. Nu'a, hĩn'na'a. Sinoque nunã ra hã hã nneçã Cristoŋŋue ga mã, guehã ra hã dĩ mãmã. 'Nẽ dĩ nneŋŋue gue'a Oja dĩ nũ mãho na ra hã dĩ xi'ãhũ. A nuya mã zĩ cũ'ãhũ, nuya te gãã hã dĩ xi'ãhũ, dĩ honĩŋŋue ha dĩ zajniŋŋue n'ẽc'ẽhũ.

20 Porque dĩ suŋŋue nu'mõ dĩ mãgã p'u, nthambẽnĩtho ga tĩn'ãhũŋŋue hĩngdi 'yõhũ xanho. Gadi nsũthohũ, dĩ 'batyõ zẽya, dĩ 'batyõ cũe, dĩ 'bũ'ũ dĩ honĩ ha dĩ ãĩnse ra nõ, dĩ 'batyõ mãmbethãni, dĩ 'batyõ nemhya, dĩ 'bũ'ũ dĩ dĩ 'yets'i, dĩ 'batyõ 'yõt'i sũi. Nu'a ra hã mãho guĩ nnehũ gđã nyagã'be p'ũya, ya

hinga gue'a di nja'a. Sinoque ra cuetho di nja porque ga hec'ahũ te gdi othũ.

²¹ Guehna ra hya di sugã 'mø dá sɔngã p'ũ guí 'bũhmũ naya. Nu te gdi othũ, ga pesta ma sã p'ũ ja rá hmĩ rá dá Oja. Porque asta gara zongã 'mø dá pãdi ngue nu'a ra nts'o xa 'yot'a m'met'o yø ja'i, hĩngui nne dá hyep'ũ. Sinoque di 'yots'om'mãitho 'nẽ nu'a te ra nts'o xa bennba yø mmũ yø ja'i dadi siguetho.

13

¹ Ya rá hyu ndi ga mmap'ũ ngue güi zengua'ahũ ya. Nu'mø 'bui to nne di yaprá mmĩ'yec'eiui, mahyonitho ngue di 'bũ'iyoho ogue hyu yø testigo ngue di ja majuanĩ ra hya.

² Nuya yø ja'i xa 'yøtyø ts'oqui m'met'o, co gãtho mi'da yø ja'i, tengutho ra hya dá xi'ahũ 'mø rá yondi mã magã p'ũ ya, a nu'mø dá magã p'ũ mahõn'a ngue ga ma nu'ahũ 'nẽ ga tĩnjĩ ngue gadi siguethohũ ra nts'o, ya hĩnnĩ mantho ga seti te gã guí othũ.

³ Ja guí pahmũ p'ũ xanho p'ũya ngue gue'a ra Cristo di hacra ts'edi'a ra hya ga xi'ahũ. Porque ra Cristo hinga 'nẽ'a di nya manhuçhi 'mø dá zo'ahũ'a, sinoque di nya manzaqui'a.

⁴ Madague'a hĩmbi 'yudi ngue ja rá ts'edi 'mø mĩ guatã pont'i, pẽ nuyã, ya i 'bui 'nẽ i n'yoi rá ts'edi Oja. Dã guecã ya, xquet'a di n'yo'be ra Cristo. A nu'mø dá magã p'ũ, gue'a ra Cristo di hacra ts'edi na ra hya ga xi'ahũ, madague'a t'ẽngui ngue di ya manhuçhi 'mø dí yahũ.

⁵ Nu te gnĩ 'yohũ ya, dami hyacsẽhũ ra güenda ngue'mø dã xandõnho ni nt'ec'eiũ ogue hĩn'na. Dami pahmũ xanho ngue'mø guí n'yohũ ra Jesucristo ogue hĩn'na. A nu'mø hĩngui n'yohũ ra Jesucristo, ya hĩmma juanĩ ngue gyø hoga 'yec'eiũ 'mø.

⁶ Nugã dí ẽnã ngue di n'yo ni mmũihũ ngue majuanĩ di n'yo'be ra Cristo 'mø dá nyãhũ, hĩngã nthãitho ga øt'ahũ.

⁷ Dí ãpã Oja ngue dã 'yot'e ngue hĩnte mants'o dã dĩn'nahũ. Pẽ nuna ra hya di mma, hĩndĩ honĩ ha di t'ẽngui ngue go dí øt'e ngue guí 'yohũ xanho, sinoque hõntho dí nnegã ngue majuanĩ guí n'yohũ xanho. A nugui, hĩnte ja'a ngue ẽngyø ja'i hĩngui pømmãnho te dí øt'e.

⁸ Nuna ra hya majuanĩ, guehna dí honĩ ha di nthãhã. Hĩndĩ nne ga øt'a n'na ra hya nu'a di ts'onna ra hya na.

⁹ Janãngue nugui dadi johyatho 'mø t'ẽngui hĩndĩ ya manzaqui, hõntho dí nnegã ngue dã zedi xanho ni nt'ec'eiũ. Nugã zant'a di mmat'Oja connã ngue'ahũ ngue dã bømmanho ni nt'ec'eiũ, hĩnda t'ẽn'ahũ ngue te dadi 'bedi.

¹⁰ Hante ngue ga mmagã p'ũ ga ma zengua'ahũ, di otra carta ja ua ngue ga pennbũ. Nuna ra carta dá ot'i, i ya manzaqui n'namhmã ngue xãmhmãtho ya hĩmma hyonĩ ga nya manzaqui 'mø dá magã p'ũ ngue ga nyãhũ. Nugã, nuna ra 'bẽfi bi 'dacã Oja, guehna dí øt'a na. Nugã dí honĩ ha di zẽhni nt'ec'eiũ. Hĩngue mãsque dí honĩ ha gdã japyø hya ngue ga ẽn'a hãi te gnĩ 'yohũ.

¹¹ A nuya mã zi cu'ahũ, Oja dã mãxãhũ ya. Dami hyomhmũ ra nho gdi n'yohũ. Oja dã hyut'a ni mmũihũ. 'Nẽ dami mmadi n'na ngu n'na'ahũ. Nu'mø ngue ja ra njun'mahya, dami nhojpahũ. Nu'mø ngue ngu'a guí 'yøthũ, ya gue'a rá pãhã Oja guí 'yøpãhũ p'ũya. Nuna Oja p'ũya hĩnha di hyec'ahũ.

¹² Dami nzengua xanho n'na ngu n'na'ahũ. Di nẽngui xandõnho ngue gadi ncũhũ.

¹³ Gãtho mã cũhũ 'da'igu mã nt'ec'eiũ i ja, i pẽn'nahũ ra nzengua.

¹⁴ Di jap'ahũ na mã Hmũhũ Jesucristo ngue dã dĩnnĩ mmũ ngue di mã'ahũ. 'Nẽhra Espĩritu Santo dã 'yot'e ngue dã dĩnnĩ mmũ ngue guí n'yohũ'a. Dã ngut'ãtho.

Gálatas Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mennba yø 'yεc'εi Galacia.

1 Nugä drá Pablo, rá representantegä ra Jesucristo. Hingra ja'itho rá ts'änni ngue drá representantegä. 'Nε hñjonni ja'i da böni ngue da t'embj bi 'yεxcagui. Nu'a bi 'yεxqui, guehna ra Jesucristo co 'nεhna Oja ma Papáhu nuna bi 'yøt'e ngue bi bεnnate ra Jesucristo 'mø mi du.

2 Nugä ya, co 'nεhya ma zi cūhu di n'yogä'be ya, dadi zεnguagähe'u yø 'yεc'εi di mpeti p'u ja yø hññi ngue ra häi Galacia.

3 Nuna Oja ma Papáhu co 'nεhna ma Hmūhu Jesucristo, di nne ngue di jap'áhu 'nε da hyut'a ni mmūhu.

4 Nuna ra Jesucristo bi nesε ngue bi tho connä nguehma ts'oquihu para ngue da gugáhu p'u ja ra nts'o ja ua ja ra ximhäi. Nuna Oja ma Papáhu, go rá ts'änni'a tengue bi thohra Cristo na.

5 Janangue ma ga εspahu Oja hangu ra pa. Da ngut'átho.

6 Nuna rá mate ra Jesucristo bi 'dacju, Oja bi 'yøt'e ngue bi dñmma mmūhu ngue nzongáhu Oja ngue ga εc'εihu ra Cristo. A nuyá, dadi 'yøthogä hanja ngue n'nahmantho gui nne gui hyεhma p'u Oja, gui nne gui tēnhna mī'da yø hya t'embj ngue ra hoga 'da'yo hya.

7 Pε nu'a majuaní ngue ra hoga 'da'yo hya, hingui yoho, hyu ja'a, sinoque hōnda n'na. A nuyá, 'bui to øt'e ngue di 'yot'itho ni mmūhu, i nne dá manna hoga 'da'yo hya ngue te bi 'yøtra Cristo.

8 Pε nuyá, madague'a da guecsegähe, ogue n'na ra anxε di 'yε mahets'i da böni ngue da xi'áhu man'na ra hoga 'da'yo hya ngue hñda 'da'iguui na ra hya ya xtá xi'áhe, nuna n'nan'yo ra hya da ma, da ma ra castigo na.

9 Ya xtá xi'áhu m'met'o, 'nε mahōn'a ga mmangá ya. Nu'mø to da xi'áhu man'na ra hoga 'da'yo hya hñda 'da'iguui na ra hya ya gui εc'εihu, nuna n'nan'yo ra hya da ma, da ma ra castigo na.

10 Co nuna ra hya naya, ¿ua da zá gui 'yεmhma ngue dí hongä ra hya ha di nu manhogä yø ja'i? Nu'a, hñ'n'a'a. Dí nne ngue gue'a Oja da nu manhogui. Nugä hñna mangá ya yø hya ya, ngue di nu manhogyø ja'i. Nu'mø gdi hongä ra hya ngue da gue'a te nnu manho yø ja'i ga mma, ya hingrá mefigá ra Cristo 'mø.

11 Ague ma zi cu'áhu, dami pahma ngue nuna ra hoga 'da'yo hya dadi øt'áhu, hingra ja'itho rá ts'änni na.

12 Hñjonni ja'i dá mεpyagä te bi ma, 'nε hñjonni ja'i xänngui te di mma. Hñda hōnsε ra Jesucristo bi jaqui ngue dá pacä na ra hya na.

13 Ya xcä 'yøhma te 'be'a mmará n'yogä m'met'o ngue'mø nmi tennä yø nt'εc'εi yø judío. Guí pahma ngue januaní hñni säyagä dí honi ha gda suc'a'u yø ja'i Oja. Porque nmi nnegä ngue xøgue xtí m'mehna ra hoga 'da'yo hya na.

14 Nu'a rá nt'εc'εi yø judío mi ja, man'na tate ngue nmi εc'εigä'a ngue'u mī'da ma mmjudiogähe 'da'igu ra pa dí 'būhme. Nugä man'na xtá øt'ä xanho'a te ra costumbre man'yo ma mboxitahu.

15 Nuna Oja bi 'dacrä mate ngue bá huanngui hante ngue gá m'mai. 'Nε bi zoqui ngue ga øtra 'befi bi 'daqui.

16 Porque bi ne Oja ngue dá mpacä'be'a rá Ts'ant'u, n'namhma ngue dá zäp'u ga xicä yø ja'i hingyø judío te'o na rá Ts'ant'u Oja. A nugä p'uya, hñjonni ja'i dá änni te ja ngue ga øt'e.

17 'Nε hñga 'bet'o dá magä p'u Jerusalén ngue xcä xädi te mī xännbate'u yø representante ra Cristo bi 'yεxa m'met'o hante ngue da 'yεxqui. Sinoque dani mpagä p'u ja ra häi Arabia. 'Damba pengä p'uya, mahōndä εcä p'u ja ra hññi Damasco.

18 Mī tho'a nhyu jeya p'uya, ja dá magä Jerusalén ngue dá nyagä'be ra Bedu. Pε hōnda n'ne'ma cut'a dá m'macä p'u mī 'bu'a.

19 'Nε hñjom mī'da ni representante dá nyagä'be, hñda hōndra Jacobo nu'a rá n'yohu ma Hmūhu Jesucristo dá nugä p'u.

20 I pa Oja ngue majuaní na ra hya dí xi'áhu.

21 M'mefa p'uya, dani mpagä p'u ja ra häi Siria, 'nεp'u ja ra häi Cilicia.

22 A nu'u yø ja'i εc'εi ra Cristo di mpeti p'u ja yø hññi ngue ra häi Judea, tobe hñga n'na ndi dadi nnugähe'u.

23 Hōtho nt'øde te hma ngue εnyø ja'i: "Nuna ra n'yohu mī honi ha di zahyø 'yεc'εi 'mø man'na ra pa, a nuyá hmānya ngue guehna xihyø ja'i ngue dá 'yεc'εi'a ra Cristo nuna hññi nnepe dá 'yεc'εi yø ja'i m'met'o".

24 Janangue εspabi Oja yø ja'i, porque nuna Oja bi hyät'i bi pärcagui ma mmi.

2

1 Mī gua'a rá 'dε'ma goho ra jeya p'uya, mahōndä magä Jerusalén. Dá megä'be ra Bernabé connä Tito.

2 Dá magä p'u, porque Oja bi 'yurcagui, bi neque ngue ga mmagä Jerusalén. Bi mpeti'u 'bet'o ra hya p'uya ngue dá nyahe. Dá xicä'u p'uya hanja na ra hoga 'da'yo hya dadi øtä

yò ja'í hìngyò judío. Dá ne ngue dá fadì ngue 'da'igu rá hya dí xihme yò ja'í. Porque dá negá ngue hìndì nts'onna má 'befi ya xtá òt'e, 'nè nìmantho dadì mpfi.

³ Pè majuađi dá nyahe, bi hnu manho ná rá hya dá má. Nuna rá Tito má n'yogá'be hìngui n'youi rá hmèpya ngue rá circuncisión. Pè ya hìmbi má má jats'edi ngue ñi njapi tengutho manna ley ga 'yo yò judío.

⁴ Hòndi 'da yò ja'í mì 'bup'u ngue hìmma juanı yò 'yèc'èi, bi nepe ngue xtá hmèpya ná rá Tito. Pè nuyá, guehya yò ja'í cuatyò 'yèc'èi ya, i honi há dí zarca má guah ngue dá záp'u dí yajpahu m'efaga ngue hìndì òth'u'a te gá mmamp'u ja rá ley. Porque ya dí èc'èihu rá Cristo. 'Nè guehya yò ja'í dí ja ts'edi ngue ga òth'u te gá mmamp'u ja rá ley ya.

⁵ Pè nuna rá hya mmana, hìnga n'na ne dí òrpáhe masu. Porque nuna rá hoga 'da'yo hya ya guí èc'èihu, guehna rá hya ngue majuađi ná, ya hìnda zä to dí pädi.

⁶ Nu'u yò 'yèc'èi 'bet'o rá hya, hìndi mportagá 'mò ngue 'bet'o ogue hìn'na, porque nup'u ja rá hmì rá dá Oja, ya hìmma hyets'i yò ja'í p'u. Pè nu'u 'bet'o, hìn temá hya bi xiqui ngue dá 'yèngui hìnga gue'a rá hya dí mma.

⁷ Hante gue bi mmeyase ngue Oja dí färcagui rá hoga 'da'yo hya ngue ga xihyò ja'í hìngyò judío. A nuna rá Bedu bi má mafäti rá hoga 'da'yo hya dá xihyò ja'í ngue yò judío.

⁸ Porque guesè Oja bi 'yèxra Bedu ngue drá representante rá Cristo p'u há 'buhyò judío. Pè xquet'a bi 'yèxqui ngue drá representantegá rá Cristo p'u 'buhyò ja'í hìngyò judío.

⁹ Janangue nuya hyu nc'èi ya, rá Jacobo, rá Bedu, rá Xuua guehya 'bet'o p'u Jerusalén, bi bahya p'uya ngue Oja bi ne ngue dí tocgá rá mmènthi ngue ga òt'ä ná rá 'befi ná. Ya dá mbènnba 'yèhe p'uya, guehna rá hmèya ná ngue jaje rá acuerdo ná te rá 'befi ga òthe. Bi ts'ännbaya ngue ga mmègá'be rá Bernabé, ga má mangá'be rá hoga 'da'yo hya p'u 'buhyò ja'í hìngyò judío. A nuya dá nyagáhe p'uya, guehya dá xihra hoga 'da'yo hya ya yò judío ya.

¹⁰ Hònda n'na rá hya bi sicá'be p'uya, ngue hìnda má mapumbèni yò hyooya, dá 'bäts'i te honi. Pè nuna rá hya ná, hìnga ja dí mbènnagui, ya zant'a dadi ja ndummai ngue dá 'bäts'i te honyò hyooya.

¹¹ M'efá p'uya, ya dí 'bucá p'u ja rá hñini Antioquia, xquet'a bi zòp'u rá Bedu. Mì má njammì pa p'uya, bi 'yèhra pa ngue hìnni 'yup'u te bi 'yòtra Bedu. Janangue yò hmì yò dá yò ja'í p'u dá hejpi te òt'e.

¹² Rá māditho xanho te bi 'yòtra Bedu. 'Dap'u bi nsihmèui yò 'yèc'èi hìngui n'youi rá hmèpya ñi njapyò judío. Mì zò i'da yò

ja'í bá nèxp'u 'buhra Jacobo, guehya yò ja'í dí ja ts'edi ngue dá hmèpya gátho yò 'yèc'èi hìngyò judío ya. Mì zòhya p'uya, rá Bedu bi zù ngue dá ts'ui, janangue bi 'uep'u 'buhyò 'yèc'èi hìnga hmèpya.

¹³ Nuya m'ida yò judío ngue ya yò 'yèc'èi p'uya, xquet'a 'nèhya bi 'yòt'e tengutho òtra Bedu ya ngue bi nsu, bi 'uep'u 'buhyò 'yèc'èi hìnga hmèpya. Co 'nèhna rá Bernabé bi ntet'i te òtra Bedu.

¹⁴ Nu'mò má nugá te òtra Bedu p'uya ngue ya hìmma juanı ngue gue'a te mmanna hoga 'da'yo hya ga 'yo, yò hmì yò dá yò 'yèc'èi p'u dá hejpi, dí èmbi: "Aguè Bedu, nu'í grá judío, pè asta 'nèsc'i, ya xcá hyep'u 'da yò hya mmamp'u ja rá ley ga 'yo yò judío. Ya guí òt'e tengutho yò 'yèc'èi hìngyò judío. ¿Hanja ya ngue ja guí nnepe dá 'yèn'u yò 'yèc'èi hìngyò judío ngue jatho ga òth'u te gá mmamp'u ja rá ley ga 'yo yò judío ya?" dí èmbi.

¹⁵ Dí nne ga xi'a n'na rá hya ya te'o gátho ya má mmijudíohu. A nujá, hìnná 'buhmu'a ngue rá ts'oqui ga òth'u tengutho òtyò ja'í hìngyò judío.

¹⁶ Pè dí pahma ngue nu'a ñi nhohma ts'oquihu, hìnga gue'a ngue ga òth'u te mmamp'u ja rá ley ga 'yo yò judío'a. Nu'a ñi nhohra ts'oqui, gue'a ngue dá t'èc'èi rá Jesucristo'a. A nu yò ja'í hìngyò judío ya èc'èi rá Cristo ya, pè xquet'a 'nècju ya dí èc'èihu ná rá Jesucristo ya. 'Nè guehna ñi nhohma ts'oquihu ná ngue dá èc'èihu rá Cristo, hìngue masque bi nhohma ts'oquihu ngue xcá òth'u te mmamp'u ja rá ley ga 'yo má mmijudíohu. Porque hìnjonda bõni ngue ñi nhohrá ts'oqui ngue dá 'yòt'e te mmamp'u ja rá ley.

¹⁷ A nuyá, ya dí èc'èihu rá Cristo ngue ñi nhohma ts'oquihu. Pè m'ida yò ja'í èmbi ngue rá ts'oqui dí òth'u ngue hìndi òth'u te gáma hya mmamp'u ja rá ley. ¿Ua sä dá 'yènya yò ja'í ya ngue nu'a te rá hya bi xánngha rá Cristo, ya i 'yòt'a ngue ga òth'u rá ts'oqui? Nu'á, hìn'na'a.

¹⁸ A nuyá, ya xtá mangá ngue hìngui ja rá ts'edi rá ley ngue dí nhohra ts'oqui. Xi'mò hõnga 'bät'i, ga èmbi ngue ja rá ts'edi rá ley, ya hìmma juanı ngue bi nhohma ts'oquigá 'mò.

¹⁹ Pè ya hìnni mantho ngue ja rá ts'edi rá ley ya, porque ya bi nja'a rá castigo mì mmanna ley. Nugá tengutho 'mò bi hyogá rá ley. Nuyá, ya gdá 'bè'a ngue ga ten'na Oja.

²⁰ Nu'mò mì má macuat'i rá pont'i rá Jesucristo, 'nèqui dí òr'ma güenda ngue ya bi ncuarcagui rá pont'i. Nuya hìndi sänse te nna 'bui, hont'a rá Cristo o má mmuigá ya. A nuyá, mènse rá pa dí 'bucá ua ja rá ximhäi, hont'a rá Ts'ant'u Oja dí èc'èi ya. Nuná,

dí maqui 'ne bí ndáse ngue bi tho conná ngueque.

²¹ Nuna rá mate Oja bi 'daqui, hĩndĩ nne ga jonĩ. Xi'mø ngue dá gue'a rá ley ga 'yo yø judío dĩ nhohrá ts'oqui rá ja'ĩ, ya sádithe bi dú rá Cristo 'mø.

3

¹ Ague gyø mmengũhũ p'ũ ja rá hái Gala-cia, rá nzeGUI ma'bedi nĩ mmũũhũ. ¿Hanja ngue gadi n'ũni thá'ahũ ngue hĩnguí e'c'ei hu ná rá hya majuanĩ? Nĩ hmĩ nĩ dáhũ p'ũ dá mangáhe ná rá hya ná ngue rá Jesucristo bi 'dømp'ũ ja rá pont'ĩ. ¿Ua ya gá pumbenĩhũ ná rá hya naya?

² Ya guĩ pahmũ xandõno ngue Oja bá pen'nahũ rá Espĩritu Santo ngue gá 'yec'ei hu rá hoga 'da'yo hya bi si'ahũ. Hĩmbĩ 'ben'nahũ ná rá Espĩritu Santo ngue gá 'yøthũ'a te gá nt'ot'ĩ p'ũ ja rá ley.

³ ¿Mba hanja'a nĩ m'memmuĩ guĩ øthũ? Ya guĩ pahmũ ngue gue'a rá Espĩritu Santo bi 'da'ahũ rá 'da'yo te. Pe nuyá guĩ ená ngue guĩ hyonse ha di gommanho te gdi n'yohũ ya.

⁴ Ya xangu rá n'ũ xca sáhu ngue guĩ e'c'ei hu rá Cristo. ¿Ua hĩnte nĩ bõntho'a ya? Pe dí ená ngue ja te nĩ bõn'a.

⁵ Dami pahmũ hanja ya ngue Oja bá penhna Espĩritu Santo ngue bi 'yøtyø mila-gro p'ũ guĩ 'bũhmũ. Ngũná gá nuhũ ngue bí nja rángue gá 'yec'ei rá hoga 'da'yo hya bi si'ahũ. Pe hĩn'ĩ nja ná te gá nuhũ ngue gá 'yøthũ'a te gá nt'ot'ĩ p'ũ ja rá ley.

⁶ Tengutho dí xi'ahũ ya, ngũná nt'ot'ĩ p'ũ ja rá Maça Libro ngue ená: "Ra Abraham bi 'yec'ei ngue dí nja'a te rá hya xi xi Oja. Nũ'a i 'yec'ei p'ũ ena, Oja bi hojpabi rá ts'oqui", i ena.

⁷ Janangue dami pahmũ ya ngue nu'ũ nnõpa mbom'meto rá Abraham, guehya yø ja'ĩ ja yø nt'ec'ei ya.

⁸ Nup'ũ ja rá Maça Libro, ya manjam'mõtho nt'ot'ĩ rá hoga 'da'yo hya ngue 'ne'ũ yø ja'ĩ hĩngyø judío dĩ nhohyø ts'oqui 'mø bi 'yec'ei Oja. Porque ngu'a bi man'Oja bi nyauĩ rá Abraham ngue bi 'yembi: "Conná ngue'a'ĩ gátho yø ja'ĩ 'bũcua ja rá ximhái dá ma majapi", bi 'yembi.

⁹ Nũ rá Abraham bi 'yec'ei Oja, 'ne Oja bi japi. A nuyá, nũ to gá dá 'yec'ei Oja, Oja di japi tengutho rá Abraham.

¹⁰ Nũ to gá ená ngue dí nyan'a ngue dá 'yøt'e te gá nt'ot'ĩ p'ũ ja rá ley, dá tho rá castigo rá ja'ĩ. Porque nt'ot'ĩ rá hya ngue ená: "Nũ to hĩnguí øt'e para zantho'a te gátho nt'ot'ĩ p'ũ ja rá ley, gue'a dá tho rá castigo'a".

¹¹ Pe dí pahmũ ngue nũ rá ja'ĩ ená ngue dá 'yøt'e gátho'a te mmamp'ũ ja rá ley, hĩnga gue'a di hojpabi Oja'a. Porque rá Maça Libro i ená: "A nuyá to bi 'yec'ei Oja, guehya di hojpabi ya, 'ne dí unná 'da'yo te".

¹² Ya hĩnte nĩ bõndrá nt'ec'ei rá ja'ĩ nu'a ená ngue dí nyan'a ngue dá 'yøt'e te mmamp'ũ ja rá ley. Porque nt'ot'ĩ p'ũ ja rá ley rá hya ngue ená: "Nũ rá ja'ĩ hĩnte dí 'bedi dá 'yøt'e gátho'a te mmamp'ũ ja rá ley, hõnt'a rá ja'ĩ di t'unna 'da'yo te'a".

¹³ A nuyá, ya hĩnga thomhmũ rá castigo mmamp'ũ ja rá ley ya. Porque rá Cristo, ya bi thohra castigo conná nguecju'a. Nup'ũ ja rá Maça Libro i emp'ũ: "Nũ rá ja'ĩ maçuati rá za, ya rá castigo thoguĩ".

¹⁴ Rá Cristo bi thohra castigo conná nguecju n'namhmá ngue hĩnga hõndra Abraham dí nthũi rá njapi Oja, sinoque xquet'a 'ne'ũ yø ja'ĩ hĩngyø judío dĩ nthũi. Janangue ya dí nja'a te rá hya bi yat'a Oja, nũ to gá dí e'c'ei hu rá Jesucristo, ya dí n'yohũ rá Espĩritu Santo.

¹⁵ Ague má zi cu'ahũ, nuna rá hya ga mmangá ya, gdá hycjapahũ'a te øtyø ja'ĩ. Nũ n'na rá n'yohũ ngue'mø øt'ui n'na rá cohi rá mmic'eiui, 'ne bi firma rá sũcua dá nangui, ya hĩnda zá to dá xotra hya bí nja, nĩ xĩnda zá ngue to dá hyuts'ĩ te nt'ot'ĩ.

¹⁶ Nuna Oja bi yarpabi n'na rá hya rá Abraham co 'ne'a rá mbom'meto bi terpar'ũ. Pe hĩnte mmamp'ũ há nt'ot'ĩ rá hya ngue dá 'yena "yø mbom'meto" tengutho 'mø dí mma ngue xtángu. Sinoque n'na nc'eitho'a mmamp'ũ, guehná rá Cristo ná p'ũya.

¹⁷ Tengutho rá cohi øtyø ja'ĩ, xquet'a Oja bi gohmĩ n'na rá cohi rá Abraham, 'ne bi yarpĩ ngue dí nja'a te bi xifi. Mĩ tho'ĩ 430 njeya, bi t'unna ley rá Moisés, pe hĩmbi nts'onna rá cohi mĩ jauri Oja rá Abraham. Nuna rá hya ya xi ma mayat'ĩ, dí njahmá ná.

¹⁸ Xi'mø hõnt'ũ to øt'e te gá dí manda rá ley di t'unna njapi, ya hĩmma hyonĩ temá hya dí yarcáhu Oja 'mø. Pe rá Abraham bi yarpabi Oja ngue di unná njapi, 'ne bi unni.

¹⁹ Pe ¿hanja ngue bí nja ná rá ley 'mø? Bi un'Oja ná rá ley para ngue dá bahyø ja'ĩ te 'be'a rá ts'oqui øtyø ja'ĩ. 'Ne bí nja rá ts'edi ná rá ley asta gue'mø mĩ m'mw'a rá mbom'meto rá Abraham. Nuná, bá ts'ãmbi ngue dá 'yøt'a te rá hya mayat'ĩ ngue dí nja. Nuna rá ley ná, yø anxẽ bi má hanja, janangue rá Moisés bi xihyø ja'ĩ ná rá hya bí manyø anxẽ.

²⁰ Pe nũ'mø mĩ nyauĩ Oja rá Abraham ngue bi yarpabi ná rá hya ná, hĩnga 'be bi hyonna põngahya, sinoque bí nyasẽui.

²¹ ¿Ua sá ga emhmũ ngue nuna rá ley bi 'yotra Moisés dí njunt'ui ná te rá hya bi yat'a Oja? Nu'á, hĩn'na'a. Porque hĩn temá ley di ja ngue dá hyát'ĩ dá 'yøtra ja'ĩ te gá dí manda para ngue di t'unna 'da'yo te rá ja'ĩ.

²² Pe nt'ot'ĩ p'ũ ja rá Maça Libro ngue gátho yø ja'ĩ xá mbent'ui rá ts'oqui. Janangue dí pahmũ ya ngue hõnt'ũ to e'c'ei rá Cristo dí

nthɛui'a te xa yat'a Oja ngue di un'u to bi 'yɛc'ɛi.

²³ Hante ngue da zɔcua ra Cristo, gue'a ra ley maɗi manda yɔ ja'i. Bi nja ra ts'edi na ra ley na, asta gue'mo ma pahma ngue gue'a ra Cristo ga ɛc'ɛi ha ngue di nhohma ts'oqui ha.

²⁴ Nuna ra ley bi nɔpa maɗi yɔ ja'i, ngue di ndäpyɔ ja'i ra Cristo 'mɔ mi zohɔ. A nu to da 'yɛc'ɛi na ra Cristo p'uya, ya di nhohra ts'oqui ra ja'i.

²⁵ A nuyá, ngue di ɛc'ɛi ha ra Cristo, ya hinni mantho di mandagaha na ra ley mi fäcju ya.

²⁶ Rängue di ɛc'ɛi ha ra Jesucristo ya, ya yɔ basigaha Oja ya.

²⁷ A nuyá, nu to ga bi nxixya 'mɔ mi 'yɛc'ɛi ra Jesucristo, guehya ga 'yo tengutho i n'yo ra Cristo ya.

²⁸ Ya hinda mporta ngue'mo gra judio ogue hingra judio; 'bähni hmu ogue hindo'o ni hmu; ogue gra n'yoha ogue gra xisu. Porque nu'mo ya ga gui n'yoha ra Jesucristo, ya n'na hyatho gui jah'a.

²⁹ Nu'mo ngue gu n'yoha ra Cristo, ya gue'aha yɔ mbom'meto ra Abraham. 'Nɛ di toca'aha na te xa yat'Oja ngue di un'i.

4

¹ Ya gui nnuha ngue nu'mo ra nguetho n'na ra ts'ant'u ja ngue da gohmi n'na ra erensia, 'da'igudui n'na ra hmiqwi, madague'a ngue ra mmeti gätho.

² Porque 'bähyɔ ja'i di ncarga ngue da märpäbi te pets'i asta gue'mo bi zonna pa da zannbäbi ra papa ngue di ndäpi.

³ Di njathu p'uya. Hante ngue ga pahma hanja na ra Cristo, da ja ndummai ngue ga othu'u yɔ costumbre ga 'bähyɔ ja'i ua ja ra ximhai.

⁴ Pe nu'mo mi zonna pa ba san'na Oja ngue ba penhua ra Ts'ant'u, bi on'a n'na ra xisu. Nuna ra Ts'ant'u na, bi 'yɔt'e te mmamp'u ja ra ley ga 'yo yɔ judio.

⁵ Bi 'yɛɛ ngue go bi tho'a ra castigo mi ja ga thohma tengutho di manda ra ley. Janangue nuyá, ya guəcju yɔ basigaha Oja ya.

⁶ A nuyá ngue ya yɔ basigaha Oja, nuna Oja conná Ts'ant'u bá penhna Espiritu Santo p'u ja ma mmäi ha ngue ga n'yoha. 'Nɛ guehna ra Espiritu Santo bi bennbi te mmanna ja'i 'mɔ xi Oja ngue embi: "Ma Papá'i Oja".

⁷ Janangue nuyá, ngue ya yɔ basigaha Oja ya, ya hinda 'bähma tengutho n'na ra hmiqwi. A nu'mo ngue ya yɔ basigaha Oja, tengutho n'na ra basi ja ra erensia, di njathu p'uya, di toca'aha te di un'Oja rängue di ɛc'ɛi ha ra Cristo.

⁸ Nu'mo yɔ pa xa thogui ngue hinnan pahma Oja, gue'u yɔ dahmu ngue himma juani Oja gmi nɔpa hmuh ha ngue gmi thanneha.

⁹ A nuyá, ya gui pahma Oja ya, ogue man'na xanho, bi ba'aha Oja. ¿Hanja ngue ya gui nne gui hyehma p'u Oja ya, mahongui nne gui 'yɛc'ɛi ha'u yɔ costumbre hin tema ts'edi di ja?

¹⁰ Porque gui supha yɔ pa di costumbra yɔ ja'i ngue supi. Nu'mo ra t'asna gui supha. Njeya, njeya i ja mi'da yɔ pa gui supha.

¹¹ Ya xangu ra 'befi xtá øt'e ngue di xän'aha ra hya. Guehna di suga naya ngue di nts'onna ra hya na.

¹² Ague ma zi cu'aha, dami 'yøthu tengutho di øt'a ngue hinda øt'a'u yɔ costumbre yɔ judio ya. A nugá di øt'a tengutho gmi øthu m'met'o. Pe nugá di ena ngue hingui sacju tengue di øt'e.

¹³ Gui pahma ngue nu'mo ra mudi ma maga p'u gui 'bähma, dá xi'aha ra hoga 'da'yo hya, nugá nmaɗi hyenni.

¹⁴ 'Nɛ nu'a ra n'u nmi hembá, xanhenñitho ha xtí zä xcä nya ha. Pe nu'aha p'uya hinga 'yemhmu ngue hinda zä ga nya ha, ni xinga fescathohu ra hya dá mangá. Hante gue co n'na ra pähä gui 'yøhma ra hya dá mangá, tengutho 'mɔ di 'bäp'u n'na ra anxɛ Oja ngue da zo'aseha, ogue tengutho 'mɔ di 'bäse p'u ra Jesucristo da zo'aha, ga jaju p'u.

¹⁵ ¿Haru ga 'yemhmu'a ra pähä bi nja'aha'a ra ora dá xi'aha ra hya? Conque di paçá ngue nu'a ra 'bäxte gui nne xqui 'yorcaha, nu'mo di sä asta ni dá gui nne xqui hyai ngue xqui 'dacju.

¹⁶ Xiya, asta gui nne gui 'yøt'e ngue ma nsäi ha ya ngue njuantho di xi'aha na te majuanja.

¹⁷ A nuyá mi'da yɔ ja'i emmei nne da mäxaha, pe hingra nho nne da 'yøt'aha ya. Sinoque hontho nne ya ngue gui hyegaha p'u, i nne ngue go gui tenhna ra hya mmanya.

¹⁸ Pe ya xanho ngue'mo to nne da mäxaha, pegue ya da n'yo'a ngue ra nho da 'yøt'e. A nugá xquet'a di nne ga fäxaha, pe hinga høm'mo di 'bap'u gui 'bähma di nne ga fäxaha, sinoque hangu ra pa di nne ga fäxaha.

¹⁹ Ague ma basi'aha, tengutho n'na ra xisu 'mɔ ja ngue di onná basi sä ra n'u, di njadá p'uya, mahondi sä ra n'u co nu'aha asta gue'mo gui 'yøthu tengutho bi 'yøtra Cristo.

²⁰ Nugá hinda sani ngue gdi 'bacá p'u gui 'bähma ya ngue ga nyascha, n'namhna ga nnu ha gda japá'a ra hya si'aha. Porque nuyá, janjuani hinda paɗi te ga øt'e co nu'aha.

21 Nu to gátho nne dá 'yòt'e te gá nt'ot'i p'ù ja ra ley ga 'yo yò judío, damí xicjú ya. ¿Ua hínjam'mò guí òhmù'a ra hya nt'ot'i p'ù ja ra libro ngue ra ley?

22 Ya guí pahmù ngue nt'ot'i ngue ra Abraham bí m'mù'i yoho yò ts'ant'ù. Nuna n'na rá ts'ant'ù, rá ts'ant'ù n'na ra xisu ngue ra ganítho. Nuna man'na rá ts'ant'ù, rá ts'ant'ù na ra xisu ngue ra mmènnigu.

23 Nuna ra xisu ngue ra ganítho, híngra 'yabási na, janangue bí m'mùhrá basí. Pè nuna ra xisu ngue ra mmènnigu, mará 'yabási, guesè Oja bí yarpabí ra Abraham ngue bí m'mùhrá basí na.

24 Ja ua yò hya mahyèqui. Nuya yoho yò xisu ya, guí nhyejpabí yoho yò cohi i ja. Nuna ra xisu ngue ra ganítho ní hu ngue ra Agar. Guí nhyejpabí'a ra cohi bá njap'ù ja ra t'òhò Sinai. A nuya yò ja'i ena ngue dá 'yòt'e te dí manda ra ley ya, guehya nnòpa basí ra Agar.

25 Nuna ra Agar, yoho yò xèqui mahyèjpi. Guí nhyejpa ra t'òhò Sinai jap'ù ja ra hai Arabia. Nè guí nhyejpa ra Jerusalén, nu'a ja ua ja ra hai. Porque nuya yò judío 'bèp'ù, i téntho te nt'ot'i p'ù ja ra ley.

26 Pè nuya yò ja'i yò ngump'ù ja ra Jerusalén bí ja mahets'i, hínjí manda ra ley ya. A nuju, ja dyò mmèngùhù p'uya.

27 A nup'ù ja ra Maca Libro, nt'ot'i p'ù ra hya ngue ena: "Dí nja'i mpähá grá 'yabási, nu'í híngrá pahrà òmnate. Gá mafi ngue guí johya, madague'a ngue tobe híngrá pa'a ra òmnate. Porque ra xisu ngue ra 'yabási bí hyèp'ù rá ndò, pè man'na xangu yò basí dí m'mù, híngrá gue'a ra xisu 'bèhmí rá ndò".

28 A nuju ya ma zi cu'ahù, tengutho ra Isaac, Oja bí yat'i ngue dí m'mù. Dí njathu p'uya, Oja bí yat'i ngue dyò basigahù.

29 Nu'mò mí nja na te ra hya xí yat'a Oja ngue dí nja, ra Espiritu Santo bí 'yòt'e ngue bí m'mùhra Isaac. Pè nuna rá ts'ant'ù ra Agar bí mbòcùe, bí zàhrá Isaac. Xquet'a dí njathu p'uya, nu'ù mmá ngue òt'e te nt'ot'i p'ù ja ra ley i sùcju'ù.

30 Pè guí pahmù te nt'ot'i p'ù ja ra Maca Libro ngue ena: "Nuna ra xisu ngue ra ganítho, dá thòn'athi, dá mè rá ts'ant'ù. Porque nuna rá ts'ant'ù na, hínjí tocabí'a te dá hyanna rá ts'ant'ù na ra xisu ngue ra mmènnigu", i ena.

31 A nuya ma zi cu'ahù, híngrá basigahù na ra xisu ngue ra ganítho, sinoque gue'a ra xisu ngue ra mmènnigu yò basigahù.

5

1 Ya bí hoga ma ts'oquihù ra Jesucristo. Janangue ya hínjí ténhnù'a ra ley ga 'yo yò judío ngue ga ena dí nyanma tehu. Damí hyahù ra ts'edi ya, damí ndahù co nuna ra

hya na. 'Yo sá guí ena ngue dí nja ra castigo ngue mò híngrá tenna ley ga 'yo yò judío.

2 Nugá drá Pablo, damí 'yòhmù na ra hya ga mmangá ya. 'Yo gadí n'uní ngue dá hmèpya'ahù ngue sá guí 'yèna gue'a dí nhohní ts'oquihù'a. Nu'mò, ya sáiditho gá pahmù ra Cristo m'ò.

3 Mahòn'a dí nne ga xi'ahù ya, nu gátho yò ja'i ena ngue dá mèpya yò do'yo, 'yo sá di ena ngue hònt'a dá 'yòt'a, sinoque ja ngue dá 'yòt'e gátho'a te nt'ot'i p'ù ja ra ley.

4 Nuya yò ja'i ena ngue dí nhohyò ts'oqui ngue dá 'yòt'e te gáma hya nt'ot'i p'ù ja ra ley, guehya yò ja'i hèp'ù ra Cristo ya. Ya emp'ù na rá mate Oja.

5 Pè nuju, ra Espiritu Santo di hatra ts'edi ma mmùihù ngue dí tòmhmu'a ra pa rá nzègui. Guesè Oja dá mamp'uya ngue ya bí nhohma ts'oquihù rângue dí èc'èihù ra Cristo.

6 A nuyá, ngue ya dí n'yohù ra Jesucristo, ya híngrá dí muii m'ò hmèpya ma do'yohù ogue híngrá hmèpyagahù. A nu'a tate dí muii ya, guehna ma nt'èc'èihù ja naya, nè nuna ma nt'èc'èihù na, guehna òt'e ngue dadí mahma cùhù n'na ngu n'najù naya.

7 Ya xanho te gmaní n'yohù m'met'o. ¿Te'o dí ts'on'na ní mmùihù ngue guí hèhmù p'ù na ra hya majuaní?

8 Nuna ra hya di ts'on'na ní mmùihù, híngrá ts'anní Oja na. Porque Oja, i zon'nahù na ngue guí siguethoha te mí ja.

9 Ya guí nnuhù ngue n'na zitauqui rá íxi di ixqui gátho rá janí.

10 Nugá hu ma mmù ngue ma Hmùhù Jesucristo híngrá ja'i ngue guí pahmí nt'èc'èihù i ja. Pè nuna ra n'yohù nne di ts'on'na ní mmùihù, dá japra castigo Oja na, hònt'o bí zà maja'i.

11 Pè nugá ma zi cu'ahù, nu'mò gdi xi'ahù ngue guí mmèpya ní do'yohù, hínjí nnu man'gá yò judío m'ò. Pè nuyá, sacyò ja'i co nuna ra hya di xámbate, ngue ra Cristo bí dup'ù ja ra pont'i, gue'a i nyanyò te yò ja'i'a.

12 Nuya yò n'yohù di pi'ahù ena ngue jatho guí mmèpya ní do'yohù ngue dá m nthequi, ¿hanja ngue nuya yò n'yohù ya, hínjí nhyècse xanho astá dá ma m'moqui?

13 Ague ma zi cu'ahù, bí zon'nahù Oja ngue hínjí mantho guí sùhù ra castigo dí manda ra ley. Pè 'yo sá guí èhmhù ngue sátho guí 'yòthù ra nts'o so ní mmùihù ya. Nu'á, hín'na'a. Para ngue dí nèqui ngue gadí mmađi n'na ngu n'na'ahù, a nuya damí mfàts'i n'na ngu n'na'ahù ya.

14 Hònt'a n'na ra hya ja ngue dí nja para ngue dí ma macumple te gá nt'ot'i p'ù ja ra ley. Guehna ra hya ngue ena: "Damí mahní mmic'èjui tengutho gní ne ngue dí ma mmađi'i".

15 Pe nu'mø gadj nsothu, ya ja ngue gui nsahu n'na ngu n'na, pets'i gui tutho ni mmic'eiui.

16 Nugã di xi'ahu, damj n'unj ngue gue'a ra Espiritu Santo da xan'nahu te gdj n'yohu. Nu'mø gui hyaxhu'a ra 'yu di 'da'ahu'a, hingui 'yøthu'a te ni pahãsehu' mø.

17 Nu'a ra nts'o so ma mmãihu, hingui nnu manho ra Espiritu Santo'a. Nuna te nne ra Espiritu Santo ga øthu, n'nan'yo na ngue'a ra nts'o so ma mmãihu. Guehya di ntør'mahya p'u ja ma mmãihu ya. Janangue xangu yø nniđi hingui sã ga øthu'a te di nne ga øthu.

18 A nu'mø gue'a ra Espiritu Santo da xãngahu te ga øthu, ya hingui ja ngue ga suhu ra castigo di manda ra ley' mø.

19 Hingui henni gdã pahmu ndana gue'a ya yø nts'o øtyø ja'i. Gue'a ra n'yots'om'mã, gã ra nts'o ja rá mmãi ra ja'i, hingui nne di ts'ammj ngue'a te ra nts'o ga 'yo.

20 I thanne yø dahmu, i ete. Di nsahyo ja'i. Høndra njunt'i nne. I sehya. I ncue. Di 'yets'i. I 'uenyø ja'i ya yø hyã i mma. Porque høndra ntapahya i nne.

21 I nnepe te pẽsrã mmic'eiui, hote, iti, 'nẽ hinha ga ndjts'i. Gãtho mĩ'da yø nts'o i ja, gã øt'e. Nugã ya xtã xi'ahu m'met'o 'nẽ mahøn'a di xi'ahu ya, ngue nuya yø ja'i njap'u, ya hinda ma macat'i p'u di manda Oja ya.

22 Pe ra Espiritu Santo di hatra ts'edi ra ja'i te da n'yo. Guehna ra ja'i di mahra mmic'eiui na, di johya, hu rá mmã, seti te thogui, ra hoja'i, hingui ya rá mmã ngue'a ra nho øt'e. Nu te ra hyã pønna ne, gue'a øt'a.

23 Hĩndi 'yets'i, hãt'i samrã mmã. A nuyã, hĩn temã ley di ja ngue da zã da ma ngue da ma ra castigo ya yø ja'i ga 'yo ya yø hyã di xi'ahu ya.

24 Gãtho ya to n'youi ra Jesucristo, ya bi 'yøt'e ngue bi m'me'u yø pahã xants'o manj n'yo.

25 Nuna ra Espiritu Santo di 'dacju ra 'da'yo te. Ja ts'editho ga n'umhmu ya ngue gue'a ra Espiritu Santo da xãngahu te gdã n'yohu.

26 Hingui sã ga 'yexhu ya, hingui sã ga njunthu ya. Hingui sã ga nseyabahu n'na ngu n'naju ya.

6

1 Ague ma zi cu'ahu, nu'mø gã pahmu ngue bi 'yøtra ts'oqui n'na ni amigohu, nu'u n'youi ra Espiritu Santo, gue'u di nyau'i a bi 'yøtra ts'oqui'u. Da xifi ngue da hyep'u'a te øt'e. Pe gue di nya manhugũ ha di hejpi. Di mfãdi xanho, hĩnga mbennbu ngue xquet'a 'nẽ'u di njap'u m'mefa'u.

2 Ngu mĩ'da, ngu mĩ'da, nu'mø gã nuhu te hẽmbj n'na ngu n'na damj nfãxhu. Nu'mø

ngue ngu'a gui øthu ya, ya gui øthu'a te ra hyã di manda ra Cristo 'mø.

3 Nu ra ja'i gna ngue suhra güenda ngue tatese, pe hĩnda zã to da hyãt'i. Sinoque di nhỹãse 'mø ngue hĩmma juani te mma.

4 N'na ngu n'na'ahu damj hyãse ra güenda ngue'mø xanho te gnĩ 'yohu ogue hĩn'na. A nu ra ja'i hacra güenda ngue xanho te øt'e, ya da zã di johya. Pe hĩngue masque di johya ngue da denna mmic'eiui ngue hingui øtrã mmic'eiui tengutho øt'e.

5 Porque n'na ngu n'naju høxhma xihu ngue ga hacju ra güenda ngue'mø xanho te di øthu ogue hĩn'na.

6 Nu ra ja'i sãnbabi rá hyã Oja, jatho ngue da mãxra xãnbate ngue di unni te honi.

7 Nuna Oja hĩngra nt'embj na. Hẽrcathohu na, mãsã mĩ 'yena ngue hingui nnu te di øthu. Nu te ga 'yo ra ja'i, gue'a ra njut'i di nja'a.

8 Porque nu ra ja'i øtra nts'o so rá mmã, gue'a ra castigo da tho'a. Pe nu ra ja'i hacra 'yu xãnbabi ra Espiritu Santo, guehna ra ja'i para zãntho di unna 'da'yo te ra Espiritu Santo na.

9 Ogui säyahu, ma ga øthu ra nho. Porque nu'mø hĩnga nsãya ngue ga øthu ra nho, da zønna pa di njurcahu.

10 Janangue nup'u da zã ga øthu ra nho, ma ga øpahu ra nho gãtho. Pe mã datho'u ma cuhu n'nat'a mã nt'ẽc'ẽihu i ja ngue nneho ga øpahu ra nho.

11 Nugã drã Pablo, damj nuhu ya yø da letra ga oseã ya.

12 A nuya yø ja'i di ja ts'edi da hmẽpya ni do'yohu, høntho nne ya ngue da nu manho yø ja'i. Porque hingui nne da zã ra n'u tho'u to i mma ngue ya bi nhohyo ts'oqui yø ja'i ngue bi du p'u ja ra pont'i ra Cristo.

13 Pe nuya yø xãnbate ya mhẽpyabi yø do'yo, ni xĩnga guehya di øt'e te gã mmãmp'u ja ra ley ya. Høntho nne ya ngue da hmẽpya'ahu n'namhma ngue nup'u di nya, ya di 'yets'i, da ma ngue ya gui øthu'a ra hmẽpya di manda gui 'yøthu.

14 Pe nugã hĩndi nne ngue te gdã 'yexã, høn'tã di nne ga mma ha bi nja ngue bi du p'u ja ra pont'i ra Jesucristo. Pe rãngue bi du p'u ja ra pont'i, ya hĩn dadi hogã'a ra nts'o ga 'yo yø ja'i ua ja ra xĩmhã. A nuya yø ja'i øtra nts'o p'uya, xquet'a hingui nnu manhogui.

15 Nu'mø ya di n'yohu ra Jesucristo, ya hĩnte di mmui ngue'mø mhẽpya rá do'yo ra ja'i ogue hĩn'na. A nu'a di muui ya, gue'a ngue da gom'na'yo ma n'yomfẽnhu.

16 A nuya to gãtho da hyaxna ra hyã di mmangã, di nne ngue da hyut'a ni mmãihu Oja 'nẽ di huẽc'ahu. 'Nẽ hĩnga høn'athohu, sinoque gãtho'u te'o ya yø ja'i Oja.

¹⁷ A nu ra pa di ma p'aya, hĩndĩ nne to da gun'mahyagui. Nuyya yø medi n'youi ma do'yo ngue xa ungyø ja'i, ja di nequi ua ngue ra mefigä ma Hmu Jesús.

¹⁸ Ague ma zi cu'ah, di nnegä ngue gä di jap'ah ma Hmuħ Jesucristo. Da ngut'atho.

Efesios Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mennba yø 'yεc'εi Efeso.

1 Nugä drá Pablo, bá εxcä Oja ngue drá representantegä rá Jesucristo. Nuyá, dadi zengugä yø ja'í ya o rá 'yε Oja, guehya yø ja'í ya εc'εi rá Jesucristo p'ua ja rá hnini Efeso.

2 Dí nnegä ngue nuna Oja má Papáhu co 'nεhna má Hmuhú Jesucristo di jap'ahu 'ne dá hyut'a ní mmuihu.

3 Ma ga ja mammadihu ná Oja rá Papá má Hmuhú Jesucristo. Porque nujú ngue ya dí n'yohú rá Cristo, ya bi jajpahú Oja. Nup'ua mahets'i 'dama 'dan'yo rá njapi mambi jap'ua, gue'a bi 'dacj'ua ya.

4 Nü to gátho ya n'youi rá Cristo, ya xpá huan'na Oja hante dí nhohra ximhai. I nnepe ngue dá hyc'p'ua rá nts'o ya yø ja'í xa huanhni, n'namhma ngue nup'ua ja rá hmí rá dá Oja, hin temá nts'o dá thinnbi.

5 Nuna Oja dí macju. Ya mandø njam'møtho xpá nzänni ngue rá Jesucristo dá 'yøt'e ngue ga cohi ngue yø basigahu Oja. Nü'a te bi nja mpähä Oja dá 'yøt'e, gue'a bi nja'a.

6 Nuna rá Ts'unt'ua Oja mathoguitho dí mađi, ya má n'yohú naya. Ja ts'editho ngue zant'a ga εspahu Oja ya, porque mandøngu drá mate bi 'dacju.

7 Conná ngehra mate Oja, nuna rá Ts'unt'ua Oja bi du ngue bi yanju 'ne bi punnga má ts'oquihu.

8 Mathoguitho dí macju Oja. Bi xoga má n'yomfεnihu, bi 'yøt'e ngue dá pahmu hanja rá hya.

9 Nuna rá hya Oja himmi fađi hanja, bi 'yøt'e ngue dá fađi hanja'a te xpá nzänni dí nja.

10 Nü'a te ya xpá nzänni dí nja, dá 'yεhra pa dí nja'a. Nuna Oja, dá japi dí manda rá Cristo gátho'a temá cosa ja, ngup'ua mahets'i, nguua ja rá ximhai, gátho go dí manda'a.

11 Nü'a te ya xpá nzän'Oja dí nja, gue'a øt'a. Ya mandø njam'møtho xpá nzän'Oja ngue nü to gátho ya dí n'yohú rá Cristo, ga nnuh'ua rá nho di un'Oja.

12 Janangue'a, nuya rá mæditho dá εc'εihe ngue rá Yante ná rá Cristo, ya nnu rá nho ørahe Oja. Guehya jatho ngue ga εspahu Oja ya.

13 Xquet'a nu'mø gmi 'yøhmú ná rá hoga 'da'yo hya majuani ngue dí nyanni tehú, ya gá 'yεc'εihu rá Cristo p'uya. A nuyá, ngue guí n'yohú rá Cristo, ya bá 'ben'nahú rá Espiritu Santo. Porque ya xa yat'Oja ngue dá

pennbabi rá Espiritu Santo te'o gátho ya o rá 'yε.

14 Ngue ya bá 'benhna Espiritu Santo ga n'yohú, ya dí haxhú njuani ngue nu'a te gá rá nho xa yat'Oja di 'dacju, gá dí nja. Nü'mø bi dát'i dá 'yεc'εi'ua to ja ngue dá zo rá 'yε Oja, guehya yø hya jaua dá 'yøpe. Nü te gá øt'Oja, gá tate. Janangue jatho dá t'εspí.

15 Nugä dí øde ngue januani guí hahní mmui guí εc'εihu rá Hmu Jesús. 'Ne dí øde ngue gadi mahmu gátho'ua to ya o rá 'yε Oja.

16 Janangue nugä hindí säya januani dadi ja mammadigä Oja conná ngue'ahu. A nuyá, zant'a dí mmat'Oja conná ngue'ahu.

17 A nuna Oja, guehna rá Oja ná má Hmuhú Jesucristo ná, 'ne guehna rá Papá maguesε ná. Janangue nuyá, dí äpä Oja ngue dá 'yøt'e ngue dá ðinni mmuihu xandønho hanja Oja.

18 Nuna Oja, bi zongahú ngue di tocagahu rá nho m'mefa. Dí äpi ngue dá xoc'a ní n'yomfεnihu xandønho, n'namhma ngue dá ðinni mmuihu hanja'a te rá hya dí tømhmú dí nja. Porque mazitho'ua te rá nho xa nzän'Oja di unni te'o gátho ya o rá 'yε.

19 Dí äpä Oja ngue dá ðinni mmuihu xandønho hanja, ngue nuna Oja mathoguitho ja rá ts'edi hinha rá nze GUI. A nuna rá ts'edi Oja i ja, guehna fäts'i gátho'ua to εc'εi ná. Nuna Oja ná, i uđi ngue mathoguitho ja rá ts'edi.

20 Porque guehna Oja bi 'yøt'e ngue bi bennate rá Cristo 'mø mí du, 'ne bi zits'i i ma mahets'i ngue i mmip'ua ja rá n'yεi Oja.

21 Nuna rá Cristo bi t'unná cargo ngue tate, go guehna dí manda gátho'ua bi ja yø ts'edi mahets'i ná, 'nεcua ja rá hai. Dí manda yø dast'abi, 'ne gátho'ua to m'ida ja yø ts'edi. Nuna go 'bet'o ná ngue gátho, dá gue'ua 'buhra pa ja p'uya, dá gue'ua dí m'mahyø pa di 'yεp'ua, gátho go dí manda'a.

22 Nü te gäma cosa i ja, Oja bi japra Cristo ngue gá go dí manda'a. 'Ne bi japi ngue rá Cristo go dí manda gátho yø 'yεc'εi'a.

23 A nu'ua yø 'yεc'εi, gue'ua nnøpa do'yo rá Cristo'ua. Nü'a rá Cristo n'youi gátho yø 'yεc'εi'a, 'ne 'bui hønna bi zá, bí 'bu mahets'i 'ne 'bucua ja rá ximhai.

2

1 Nü'mø mam'met'o, xandønts'o te nmí øthu. Æntho ya xtá tuhu ngue má ts'oquihu mí ja.

2 Xtá øthu yø nts'o ja ua ja rá ximhai. Xtá ørpahu rá pähä rá zithu nuna dí manda gátho yø ts'onthi i 'yo ndap'ua bi zá. 'Ne gue'a rá zithu xa bennba yø mmui'ua yø ja'í hinguí nne dá 'yεc'εi Oja ya.

3 Nu'mø man'na ra pa gä xtá njahu p'u tengutho øtyø ja'i hinguí pa Oja ya. Xtá øthu'a te ma pähäsehu. Nu'a te ra nts'o so ma mmühü, gue'a xtá øthu'a. Janangue mama nsähu'a ra castigo da ja Oja, tengutho ra castigo da thohyø ja'i hinguí pa Oja ya.

4 Pe nuna Oja, mathoguitho di macju, 'ne mathoguitho di hugaha.

5 A nuyá, ngue di n'yohu ra Cristo, ya bi 'dacju ra 'da'yo te ya. Porque nuju ya xtá tühü ngue ma ts'oquihu mi ja. Pe nuna Oja, ra matetho bi 'yøt'e ngue bi yanju.

6 Nuna Oja, xquet'a da 'yøt'e ngue 'neçju da zä ga bennatehu tengutho ra Cristo ngue bi bennate. 'Ne da 'yøt'e ngue 'dap'u ganí mmühü p'u mahets'i.

7 Nguna ra hya xpá nzän'Oja di nja ya, n'namhna ngue hangu ra pa di neçui xandhho ngue janjuani di macju, ngue'a te ra nho bi 'yørcahu conná guehru Jesucristo.

8 Nuna Oja, ra matetho bi 'yøt'e ngue bi yanju ngue dá ec'eihu ra Jesucristo. Hinga emhmu ngue ja tema nho dá øthu ngue bi yanju. Sinoque bi nese Oja ngue bi yanju.

9 A nu ra ja'i, hinguí sä da 'yena ngue ja tema nho dá 'yøt'e ngue da zä di yanju. Janangue hinda zäp'u di 'yets'i da 'yena ngue nu'a te ra nho øt'e, gue'a di n'yan'a.

10 Oja bi 'yøt'e ngue ja ma'da'yo dá m'mahmu ngue di n'yohu ra Jesucristo. Ya mam'met'o xpá nzänni ngue ya gda 'bühmu'a ngue ga ra nho ga øthu.

11 A nuya ngue hinguø judío, dami beni te gmi jahu 'mø yø pa xa thogui. Yø judío himmi nuu manho'ahu porque ni do'yohu himma mhemya tengutho øtyø judío.

12 Nu'u yø pa'u, himgmi pahmu te'o na ra Cristo. Mama hyaqui'ahu ya yø judío 'bup'u ja ra häi Israel. Himgmi pahmu'a te ra cohi mi jaui Oja'u. Ni xinga gue'u yø hya di yat'a Oja ngue gdi pahmu hanja. Aha gmi 'bühmu ua ja ra ximhäi, 'be xingmi tömhmu ngue xtá 'yehra pa xtá nyan'ahu Oja. Himgmi pahmu ngue 'bu Oja.

13 Pe nuya ngue gui n'yohu ra Cristo ya, 'ne bi du conná gueçju, gue'a øt'e ngue gá pahmu Oja'a ya.

14 A nuyá, ra Cristo guehna bi 'yøt'e ngue ga n'amigohu Oja naya. Ngu yø judío, ngu'u hinguø judío, ya n'na 'buiho bi gohyø ja'i ya. Porque bi xotra Cristo ya yø hya maði hyagaha.

15 Nu'a ra ndate bi thohra Cristo, ja bi zep'u rá ts'edi ra ley nu'a maði manda yø costumbre manj n'yo yø judío. Nuya yo 'bui yø ja'i maði nsui, ma'da'yo bi mpenhni ngue n'na 'buiho bi gohi. Porque ya gä yø n'youi ra Cristo. Gue'a i hojpa'i'a.

16 Porque nu'a i du p'u ja ra pont'i ra Cristo, gue'a i nhojpaui Oja yø ja'i bi 'yec'e'i'a.

Ngu yø judío, ngu'u hinguø judío, nu'a ra njunt'i mi øt'e ngue maði nsui, ya bi zep'u. Bi ma ma penhni gätho yo 'bui yø ja'i tengutho 'mø n'na nc'eitho bi gohi.

17 Ra Cristo bá ehē ngue bi xihra hoga 'da'yo hya yø ja'i ngue bi nhojpi. Bi xihra hya yø ja'i himmi pa Oja, ximmangu yø judío ya mi pa Oja xquet'a bi xihra hya.

18 Conná guehru Cristo, ngu yø judío, ngu yø ja'i hinguø judío, gue'a ra Espiritu Santo faxcahu ya ngue da zäp'u ga n'amigohu xanho'a ra Papá.

19 A nuyá, ya hinguø 'dan'yo ja'ihu ya. Ya gue'ahu yø ja'i Oja ya, porque ya ni n'yohu gätho'u yø ja'i ya o rá 'ye Oja.

20-22 Nup'u ha nanga n'na ra ngu ngue ra nija, nup'u brá fahra jado, n'youi mi da yø do di tetra jado ngue rá nija Oja. Gue'ahu'u yø do di tetra jado ngue ra nija ya. Nu'a ra Cristo, gue'a ra do bi du'mra jado'a. A nu'u yø representante p'ya co 'ne'u yø pøngahya Oja, gue'u yø do rá maditho bi me ra ngu'u. A nuya conná guehru Cristo ya, nu yø ja'i hinguø judío, ya yø n'youi to gä ec'e'i ra Cristo'u ya. Porque gäthogahu, gue'a ra Espiritu Santo di n'yohu.

3

1 Nugä drá Pablo, di ofädi ngue di mmangä rá hya ra Jesucristo p'u 'buihyø ja'i hinguø judío.

2 Ya gui pahmu ngue bi 'yørcagui ra mate Oja bi 'dajma 'befi ngue ga xi'ahu ra hoga 'da'yo hya.

3 Gä dá cuatá ua ja ra sæcua'a te gäma hya bi yurcagui Oja. Himmi fadi hanja na ra hya na.

4 A nu'mø gá nuhu na ra sæcua naya, ya gui hyaxhu njuani p'ya ngue nu'a rá hya ra Cristo himmi fadi hanja, bi jaqui dá padi hanja.

5 Nu'mø yø pa xa thogui, nuna Oja, hinjonni ja'i xa mbøni ngue xti japi xtá mbahna ra hya na. Pe nuyá, nuna Oja bá pennbäbi ra Espiritu Santo'u yø representante co 'ne'u yø pøngahya ngue bi japi da badi hanja na ra hya na.

6 Nuna ra hya himmi fadi hanja, guehna ra hya ja ua naya: Ngue hinga høndyø judío di tocabi na rá njapi Oja, sinoque xquet'a 'nehyo ja'i hinguø judío di tocabi rá njapi Oja 'mø da 'yec'e'i ra hoga 'da'yo hya. Ya gä da gohi ngue yø ja'i Oja. Porque di tocabi'a ra nho ya xa yat'Oja ngue di unyø ja'i da 'yec'e'i ra Jesucristo.

7 A nuyá, Oja bi 'yøtra mate bi 'dajhma 'befi ngue ga mmangä na ra hoga 'da'yo hya. 'Ne gueøe Oja di 'dacrä ts'edi ngue da zä ga øt'a na ra 'befi na.

4

8 Nugä, man'natho hinga njuanjä ngue gätho mi'da yø ja'i ya o rá 'ye Oja. Pe guesε Oja bi 'yøtra mate ngue bi tocagä rä mmenthj ngue ga xicä rä hoga 'da'yo hya yø ja'i hingyø judio. 'Ne ga xihyø ja'i ngue nu'mø bi 'yεc'ei rä Cristo, mathoguitho ra nho di tocabi hinha rä nze'gui.

9 I nneque ngue ga japi da ba'dj gätho yø ja'i hanja na rä hya hingui fadi. Nunä Oja bi hoqui gätho'a te ja ya, mandø njam'møtho xpä nzän'na te nnepe di nja. Pe himmi fadi hanja, asta ja guehya ja bi fahya.

10 A nuyá, ya bi zønna pa ngue co 'nεhyø anxe bi ja yø ts'edi mahεts'i da nu'a te da 'yørpabi Oja yø 'yεc'ei. 'Ne da nu ngue mathoguitho ja rá mfadi Oja.

11 Ya mandø njam'møtho xpä nzän'Oja'a te nnepe di nja. Pe ya bi nja 'mø mi t'εc'ei na rä Hmu Jesucristo.

12 A nuyá, ngue ya dí εc'ei hu rä Cristo, ya nthummai ngue ma n'yohu Oja ya.

13 Janangue nugä dí xi'ahu ngue 'yo di tu ni mmuihu ngue di sägä rä n'u ngue di xi'ahu rä hoga 'da'yo hya. Sinoque dami johyahu ngue nu'a te rä n'u di thocä connä ngue'ahu da 'yøt'ahu rä nho na.

14 Janangue nugä dí ndantyøhmu ngue dadi ja mammadi na rä Papá ma Hmu hu Jesucristo.

15 Nunä rä Papá na, nu'u bi 'bu mahεts'i, da gue'u 'bacua ja rä häi, gätho yø Papá.

16 Guehna mä datho ngue ja rá ts'edi na. Janangue di äpi ngue di zac'a ni mmuihu ngue da penhna Espiritu Santo di ha'ahu rä ts'edi.

17 Dí äpi ngue nu te'o gätho ya gui εc'ei hu rä Cristo, høndra Cristo da 'yo ni mmuihu. A nu'a te gni mahni mmic'ei hu, janjuani ngue ni mmui gdi 'yøthu.

18 Dí nnegä ya ngue gätho'ahu co gätho mi'da yø 'yεc'ei, dami pahmu xandønho Hague ngu gangu'a te gui macju rä Cristo.

19 Janangue dí äpä Oja ngue da dinni mmuihu xanho hanja na te gui macju rä Cristo, madague'a ngue hinjam'mø da zä ga pahmu gätho'a te gui macju. Pe co ngu'a, man'na man'na di nequi ngue gui n'yohu Oja.

20 Nunä Oja, mä datho ja rá ts'edi na, porque sä di un'a te t'äpi. Hinga hont'a te ra hya so mä mmui di äphu di unj, sinoque man'na xangu di unj ngue'a te t'äpi. A nuyá, nunä rä ts'edi Oja i ja, guehna di hacju rä ts'edi naya.

21 Nu to gätho dí εc'ei hu rä Jesucristo ya, ma ga εpahu Oja para zantho. Da ngut'atho.

1 Nugä dí ofädi ngue di ørpabi rá 'befi rä Hmu Jesús. Pe nuyá, dí xi'ahu ngue gui mportahu xandønho. Nunä te rä hya i zon'nahu Oja gdi n'yohu, gue'a gui 'yøthu'a.

2 O gadi 'yεx'mø gui yahu, mahotho gdi nyahu. Dami seti te gadi n'yørpahu. Di nequi ngue n'na ngu n'na gadi mahni mmic'ei hu.

3 Da mäx'ahu rä Espiritu Santo ngue da 'yøt'a ngue xøgue n'na hyatho gui mmamhmu. Dami ja ndummai ngue hinjam'mø gui njunthu.

4 Nu to gätho ya dyø 'yεc'ei hu, εntho n'na nc'eiho p'u da nnuju Oja. Nu'a rä Espiritu Santo dí n'yohu, n'nat'a'a. Nunä te rä hya dí tømhm di nja m'mefa, n'nat'a na rä hya gä nzonngahu Oja.

5 N'nat'a ma Hmu hu. N'nat'a mä nt'εc'ei hu i ja. N'nat'a rä nxixya i jaju.

6 'Ne n'nat'a Oja i 'bui, gue'a rä Papá'a ngue gätho. 'Ne gue'a di manda gäthogahu'a. Gue'a 'bui ndap'u bi zä'a. 'Ne gue'a di n'yohu gäthogahu'a.

7 Nup'u ha di mpeti yø 'yεc'ei, bi zänbä rä Cristo n'na ngu n'naj'u'a te ja ngue ga øthu. Di hacju rä ts'edi ngue da zä ga øthu'a te nnepe ga øthu.

8 Nguna mmamp'u ja rä Maca Libro ngue εna: "Nunä rä Cristo bi ma mahεts'i, pe 'be bi dapi gätho'u yø nsaiui. 'Ne mandøngu drä mate bi unyø ja'i bi gocua ja rä ximhäi", i εna.

9 'εTe nne da manna rä hya embi ngue bi ma mahεts'i? I nne da mä ngue rä Cristo bi zøcua ja rä häi 'ne bi mengui, i ma mahεts'i.

10 Nusε na rä Cristo bä nεxp'u mahεts'i, bi zøcua ja rä häi. 'Ne bi ma asta ndøya maya bi ja rä c'mahεts'i para ngue di nequi ngue ndap'u bi zä 'bui ngue di manda.

11 N'na ngu n'na yø ja'i, bi zänbä rä Cristo'a te ja ngue da mεfi. Bi 'yεxyø ja'i ngue dyø representante. Mi'da p'uya, bi 'yεts'i ngue da manna hya di bεnnbabi Oja ngue da mä. Mi'da p'uya, bi 'yεts'i ngue di n'yo ngue da manna hoga 'da'yo hya. Mi'da p'uya, bi 'yεts'i ngue di m'met'o ngue dyø mamhya p'u ha 'bøhyø 'yεc'ei. Mi'da p'uya, bi 'yεts'i ngue dyø xänbäte ngue ra hya.

12 Nuyä yø ja'i bi 'yεts'i, guehya da japi gätho yø 'yεc'ei ngue da 'yøtra 'befi di manda rä Cristo da 'yøtyø ja'i ya. Guehya man'na di haträ ts'edi yø 'yεc'ei 'bucua ja rä ximhäi ya.

13 Di mpefi asta gue'mø da zædi ngue xøge da 'da'igu mä nt'εc'ei hu, 'ne ga pahmu xandønho'a rä Ts'ant'u Oja. Man'na man'na di thinj xanho hanja rä hya, ya da zä ga n'yohu tengutho i n'yo rä Cristo p'uya.

14 Ya hinga øthu tengutho øtyø t'ubasi p'uya. Porque yø basi hingui henni ga thät'i. Tengutho 'mø te hacrä ndahj ni ma ua, ni ma na, njarbatho yø basi, hont'o bi zä maxädi tenni. A nu'u yø xänbäte ngue

yø hyäte, xøgue gä mbatho dä hyoni ha di hyätýø ja'i. I nne'u ngue ga tēnhnū'a rā fehni hyā i xännbate.

15 Pē nuju, ma gā ja ndummūi gā mmāmhmū nā rā hyā majuanī. Ma gā uđi ngue dādī mahmū'u yø ja'i dī xihmū nā rā hyā nā. Ma gā homhmū rā hyā ngue mān'na gdā cohmmū tengutho rā Cristo. Nunā rā Cristo, guehnā 'bet'o nā ngue dī mānda gātho yø 'yēc'ēi, tengutho rā yā rā ja'i i 'bet'o ngue dī māndabi rā do'yo.

16 Ngue guehnā rā Cristo 'bet'o ngue dī nnøpā yāhū ya, nu'u yø xēqui ha dī ntøtrā do'yo rā ja'i p'ya, go guecju'a. A nu'mø ngue cū xānho yø hyūndo'yo, gātho 'da guī mpētho, ya xānho i ja. Njārbatho ya, nu'mø dī mmađi n'na ngu n'na yø ja'i, gātho 'da gā hyādrā ts'ēdi dī mpēfi xānho.

17 Nunā mā Hmūhū Jesucristo, go dī 'dacā rā ts'ēdi nā guehnā rā hyā dī xi'ahū ya. Yonī mantho guī øthū'a rā nts'o gā 'yo yø ja'i hīngui pā Oja. Nuyā yø ja'i ya, nu'a rā nts'o so yø mmūi, gue'a øt'a. Pē hīnte dī muui te øt'e.

18 I njot'i yø n'yomfēni, hīngui pā'a rā 'da'yo te dī un'Oja. Porque māndø nnaixitho yø n'yomfēni. Hīndi n'unī da sifi ha dī njap'u dī bā Oja, jānangue hīngui pađi hanja.

19 Jānjuani ngue xā unyø mmūi yø ja'i'a rā nts'o gā 'yo. 'Be xīngui ja yø 'be'isā. Ĕnā gue mān'na dī johya 'mø 'dama' dan'yo mā nts'o øt'e.

20 Pē hīngā ngu'a rā hyā gā 'yøhmū bī nxännbate rā Cristo.

21 Majuanī ngue ya gā 'yøhmū nā te rā hyā bī nxännbate rā Jesucristo. Nunā rā hyā nāya, guehnā majuanī nā, 'nē guehnā rā hyā xānngāhū rā Jesús.

22 Jānangue nuyā, nu'a te gā rā nts'o gmāni n'yohū mān'met'o, damī hyēhmū p'ū'a ya. Porque nu'a rā nts'o gmāđi ho guī 'yøthū, mī hāt'atho nī n'yomfēnihū'a.

23 A nuyā, damī 'yøt'e ngue dā gom'na'yo nī n'yomfēnihū ya.

24 Gātho mā'da'yo'a te gdī n'yohū. Gā rā nho gdī n'yohū. Tengutho Oja majuanī ngue xāndønhū'a, guī njathū p'ya, gā rā nho guī 'yøthū, hīn temā nts'o guī 'yøthū.

25 A nuyā, 'yo guī mmāmhmū rā fehni. N'na ngu n'na'ahū, gā majuanī guī xihni mmīc'ēiui. Porque gātho yø 'yēc'ēi tengutho 'mø n'na nc'ēitho dī jahū'u.

26 Nu'mø guī ncuehū, mān'nan'yo mī 'yøt'e ngue dā gohi ngue dra ts'oquī'a nī cūehū. Da thothon'a nī cūehū, 'yo guī nnehū ngue gā rā nguñī rā pa guī ncuehū.

27 Yo gāđi unhnū rā 'yu rā zithū ngue guī 'yøthū'a te rā pāhā.

28 Nu rā ja'i marā bē, dā hyep'ū'a rá mfe, dī mpēfi. Nu rā ja'i ngue rá 'befise dā 'yøt'e,

gue'a dī đini te dā zi'a, jānangue dī nja te dī unyø ja'i hīn'yu te dā hyoni.

29 Yo temā ts'omhyā guī mmāmhmū. Sinoque rā hoga hyā guī mmāmhmū, dā gue'a rā hyā dā 'yørpabi rā nho yø ja'i dā 'yøde.

30 'Yo guī øthū ngue dā đū rá mmūi rā Espiritu Santo ngue n'na rā ts'oqui guī 'yøthū. Porque dī n'yohū rā Espiritu Santo, ya dī haxhū njuani ngue ya dī ohū rá 'yē Oja, 'nē fācju astā gue'mø bā ēp'ū mā Yantehū.

31 A nuyā, damī hyēhmū p'ū gātho ya yø hyā gā xi'ahū ya. Rā sui, rā cūc, rā njunt'i, rā ts'ate. 'Yo to guī nnu mān'ahū.

32 Nu'a ja ngue guī 'yøthū, damī n'yørpāhū rā nho n'na ngu n'na'ahū. Dī nja nī yemmūihū. Damī mpunnbi n'na ngu n'na'ahū ngue'mø 'bui to hīngā gue'a øt'e, tengutho Oja bī pun'nahū connā nguehra Cristo.

5

1 Nunā Oja, jānjuani ngue dī mačju ngue ya yø basigāhū. Jānangue nuyā, ma gā øthū tengutho øt'Oja.

2 Ma gā mahmā mmīc'ēihū tengutho guī mačju rā Cristo. Nunā, astā bī ndā ngue bī đū connā nguecju. Oja bī nu mānho ngue gue'a bī gohi ngue rā 'bøt'e i nhohmā ts'oquihū'a.

3 Ya guī ohū rá 'yē Oja ya. Jānangue nuyā, 'yo dī so nī mmūihū'a rā n'yots'om'māi. 'Yo temā nts'o guī øt'hū. 'Nē 'yo guī gmmhū ngue gue'a rā mēnyū mā datho dī muui.

4 'Yo temā ts'omhyā guī mmāmhmū. 'Yo guī mmāmhmū yø hyā hīnte nī bøntho. Porque nuyā yø hyā ya, hīni n'yup'ū ngue guī mmāmhmū ya. Nu'a rā hyā nī 'yup'ū guī 'yøthū, gue'a ngue njandyatho guī ja māmmāđihū Oja'a.

5 Ya guī pahmū ngue nup'ū dī mānda rā Cristo, co 'nēhrā Papā, nuyā yø ja'i ngue yø 'yots'om'māi hīnda mā mačət'i p'ū ya. Dā guehyø ts'oc'ēi, dā guehya yø ja'i ngue hønt'a te pēs'ua ja rā xīmhai so yø mmūi ngue dī xāndi, hīnda yārbbū ya. Porque nuyā yø ja'i njap'ū, nu'a te rā cosa nī ma yø mmūi, gue'a thānne'a, hīngā gue'a Oja i thānne.

6 Ma tonmā hyā'ahū ngue guī 'yøthū ya yø nts'o dī xi'ahū. Porque nu to øtya yø hyā dī xi'ahū ya, ngue fēspatho rā hyā Oja, guehya dā jāpra castigo Oja ya.

7 Mān'nan'yo mī 'yøt'e ngue guī 'yøthū tengutho øtya yø ja'i dī xi'ahū ya.

8 Nu'mø mān'met'o, gā rā nts'o nmarā n'yohū. Pē nuyā, ya mā n'yohū rā Cristo ya. Ma gdā n'yohū'a te nne Oja gdā 'yohū ya.

9 Nu rā ja'i ngue xojpabi Oja rá mmūi, gā rā nho gā 'yo rā ja'i. Nu'mø ha ya, gā majuanī te mma. Nu'a te dī mānda Oja, gue'a øt'a.

10 Damj ja ndummaihn ngue nu'a te nnu manho Oja, gue'a gui 'yøthua.

11 Man'nan'yo ni 'yøt'e ngue go gui 'yøthn tengutho øtyø ja'i xants'o ga 'yo. Damj japhn ngue da bahyø ja'i ngue ra ts'oqui'a te øt'e.

12 Nu'a ra nts'o nt'aguiho øtyø ja'i, ya ra 'be'isátho ngue da hmangua'a.

13 Pe nu'mø da ma nsadi ra hya ha rá nja na ra nts'o nt'aguiho øtyø ja'i, da bahyø ja'i ngue ra ts'oqui øt'e.

14 Janangue emp'u ja ra Maca Libro: "Nup'u 'bahyø ja'i entho ya xa ndu, da xoc'a ni mmái ra Cristo. Entho ja gui nnu'a nt'aha", i ena.

15 Janangue nuyá, damj fáhmu xanho te gdi n'yohu. 'Yo gni 'yohu tengutho ga 'yo yø ja'i hingui pa Oja. Sinoque damj 'yøt'e ngue di nequi ngue gui pahma Oja.

16 Damj ja ndummai gui mpefi ngue gui mmamhmu ra hya. Porque yø pa di 'bahmu, xandøngu ra nts'o i ja.

17 Janangue nuyá, 'yo gyø 'yammuihu. Nu'a te rá páhá má Hmuhu Jesucristo, damj ja ndummai ngue da dini xanho ni mmuihu hanja ra hya, n'namhma ngue gue'a gui 'yøthua'a.

18 Para ngue gui m'mamma páhahu, 'yo gadi unni mmuihu ra ni'ti. Porque ra ni'ti xants'o te øt'aha'a. A nuyá, go damj unni mmuihu'a ra Espiritu Santo ngue da gue'a da xan'nahu te ja ngue gui 'yøthua'a.

19 N'na ngu n'na'ahu, nu'mø gui yahu, nu'u yø hya mazihotho nt'ot'i p'u ja yø salmo, gue'u damj nxihmu'u, 'ne'u yø hya nt'ot'i p'u ja yø alabansa. Damj ja mammaðihua'a ra Hmu Jesucristo p'u ja ni mmuihu. Gui 'yøspahu conyø salmo 'ne conyø alabansa gui turpahu.

20 Rångue gui øc'eiha ma Hmuhu Jesucristo, nuna Oja ma Papahu da 'yø'mø gá zohmu. Janangue nuyá, zant'a gui ja mammaðihua ya ngue'a te gá ra nho ørcahu.

21 A nuyá, ngue gui nnu mansuhu Oja, damj mfäts'i n'na ngu n'na'ahu ya.

22 Ague gyø xisuhu, damj 'yøc'ei ni damme 'mø nzo'ahu. Porque gue'a di manda ra Hmu Jesucristo'a.

23 Porque ra n'yohu i 'bet'o'a ngue di manda rá xisu, tengutho ra Cristo i 'bet'o'a ngue di manda yø 'yøc'ei. Nu'a ra Cristo bi yanyø 'yøc'ei, gue'a 'bet'o'a ya, tengutho rá ya ra ja'i, 'bet'o' ngue di mandabi rá do'yo.

24 A nuyá yø 'yøc'ei i øt'e te di manda ra Cristo. Xquet'a njarbatho yø xisu ya, da 'yøt'e te gá di 'bøpyø damme.

25 Ague n'yø'ahu, damj mahni xisuhu, tengutho ra Cristo di mahyø ja'i bi 'yøc'ei, asta bi du ngue bi yanj.

26 Nguna bi 'yørpabi yø 'yøc'ei para ngue di zo rá 'ye Oja. Co nuna ra hya bi 'yøc'ei yø ja'i

bi hõjpa yø ts'oqui. Bi nxixya p'uya ngue ya bi hyep'u ra nts'o.

27 I nne ngue nu'mø bá ep'u mahøn'a ra Cristo, gátho yø 'yøc'ei da 'yøspi, porque ya hin temá nts'o da ðinnbi.

28 A nu yø n'yohu i jatho ngue di mahyø xisu. Tengutho ga mmáhrá do'yo, di jarbu rá xisu. Porque nu ra n'yohu di mahrá xisu, i øtrá güenda ra n'yohu ngue rá do'yøse di maði.

29 'Ne hinjo'o n'na ra ja'i ngue di sahrá do'yo, sinoque fáhrá do'yo ra ja'i 'ne papi. Njarbatho'a te ørcahu ra Cristo ya, fáçju 'ne i pejpahu.

30 Porque ra Cristo, i nnøpe ngue rá do'yogahu.

31 N't'ot'i p'u ja ra Maca Libro ngue ena: "Nu'mø bi nthatrá n'yohu, ra n'yohu p'uya sop'u rá papá 'nehra mamá ngue 'bahmj rá xisu. Nuyá yo nc'ei ya, di nne n'na ngu n'na, janangue ya hingui yø nc'ei, sinoque entho n'na nc'eiho", enna hya.

32 Nuna ra hya na, mazihotho hma te nne da ma. Porque ga mbøni ngue ra Cristo ya yø n'yoi yø 'yøc'ei 'ne gue'u yø 'yøc'ei nnøpe ngue rá do'yo.

33 Pe xquet'a i nne da ma ngue n'na ngu n'na yø n'yohu jatho di mahyø xisu. Tengutho ga nne ngue di ma mamadi, di jarbatho rá xisu ya di maði. A nu rá xisu p'uya, i jatho ngue da nu mansu rá damme.

6

1 Ague gyø basihu, nu'mø bi zo'a ni papá ogue ni mamá, damj 'yøc'ei te xi'ahu. Porque gue'a jatho ngue da 'yøtyø basi ya øc'ei ra Cristo'a.

2 Guehna rá mæditho ra hya mmamp'u ja rá ley Oja na, ngue nu rá ja'i da 'yøt'e te xi Oja, da ðinnbabi rá njapi Oja. Guehna ra hya naya ngue ena: "Damj su ni papá, damj su ni mamá.

3 Nu rá ja'i da 'yøtya yø hya ya, ya'atho ra pa di m'macua ja ra hai, 'ne di m'mamma páhá", enna hya.

4 A nu yø n'yohu conyø xisu, ngue ya 'bahyø basi, 'yo di honnbi ha di mbøcøe yø basi. Sinoque di tede xanho, da baði ngue da zammi. 'Ne da xannba yø basi ngue da 'yøc'ei ra Cristo.

5 Ague gyø hmiquihu, damj 'yøc'ei ni hmu gadi mpehmu ua ja ra hai. Majuanj ngue ni mmái gdi 'yørpabi masu ni hmuhu. Ni mmái gdi 'yøtra 'befi gui pehmu, gui 'yø'ni güendahu ngue tengutho 'mø gdi ørpahu rá 'befi ra Cristo.

6 Gui hyumbabi 'mø gadi mpehmu. 'Yo gui nnehu ngue høn'mø nnu ni hmu gui humba, sinoque gui 'yøt'e ngue yø

mefi'ahū rā Cristo. Co gātho nī mmūi gdi 'yōrpahū'a te rā pāhā Oja.

⁷ Nu'mō ja te guī pēhmū, con n'na rā pāhā gdi 'yōthū rā 'befi. Gui 'yō'ni gūenda ngue rā Cristo guī ōrpahū rā 'befi, hīngue masque guī 'yēmhmū ngue rā ja'ītho guī ōrpahū rā 'befi.

⁸ Porque ya guī pahmū ngue nu'a rā Hmū Jesucristo, nu'a te rā nho xā 'yōt'e n'na ngu n'na rā ja'ī, gue'a rā nzābi rā ja'ī di un'na. Nu'mō 'bahrā hmū ogue hīnjo'o rā hmū n'na rā ja'ī, nu te rā nho xā 'yōt'e, gue'a rā nzābi di t'un'na.

⁹ Ague gyō hmūhū, damī 'yōrpabi rā nho nī mēfi guī sihū. 'Yo gadi pihmū yō mēfi. Damī bēmhmū nā rā hya ja ua. Ngu'ū yō hmū ua ja rā xīmhāi, ngu'ū yō hmiqūi, n'nat'a nī Hmūhū bi 'bū mahēts'ī. A nu'a p'ūya, hīngūi huantho yō ja'ī ōrpa masū'a.

¹⁰ Ague mā zi cū'ahū, damī zajnī mmūihū connā ts'edi di 'da'a mā Hmūhū. Porque hōnt'a tate ja rā ts'edi'a.

¹¹ Nunā rā hya di 'da'ahū Oja ngue gdi mfāhmū, damī 'yōthū ngue tengutho 'mō dā m'mant'ī'ahū nā rā hya nā. Janāngue dā zā guī tājrahū rā hya rā zithu nu'a nne dā hyācū.

¹² Porque nunā rā tūnhnī dī ōthū ya, hīngā gue'ū mā mmic'ēi dādī ndūnhnū, sinoque nu'ū dādī ndūnhnū ya, gue'ū yō ts'onthī ja yō ts'edi ngue dī mānda rā nts'o ja ua ja rā xīmhāi. I 'yo māya ndap'ū bi zā.

¹³ Janāngue dī ndū xānho nī n'yomfēnīhū ya co nunā rā hya di 'da'ahū Oja, guehna gdi tācū rā nts'o nā. Nu'mō dā 'yēhrā ora ngue guī nthēhū n'na rā hya xānts'o, 'yo di dāp'ahū. Nu'mō ngue gā 'yōthū nā rā hya nāya, ya dū xānho nī n'yomfēnīhū 'mō.

¹⁴ Nu rā soldado 'mō ngue ya xā nsā ngue dā mā rā tūnhnī, ya xā dātrā ngut'ī, ya hā rā njūdī dī nyānī, 'nē he rā he ngue rā t'ēgui. Damī njathū p'ūya ngue gdi nyāmhū nā rā hya majuanī. Nu'a te xānho, gā gue'a guī 'yōthū'a.

¹⁵ Nu rā soldado 'mō ja ngue ha dā mā, ya xā nsā, hīnhā gā hychyō 'boxthī. Damī njathū p'ūya, guī ja ndūmmūi ngue guī mma guā māmhū rā hoga 'da'yo hya. Guā xihmū rā hya yō ja'ī ngue ha di zā dī nho-jpauī Oja.

¹⁶ Nu rā soldado hā rā njūdī. Nu'ū yō nsā n'youi rā sibi bi ēnyō nsūiui hīngūi thot'ī. Guī njathū p'ūya co nu'a nī nt'ēc'ēihū i ja, ya hīnda zā dā dāp'ahū rā zithu.

¹⁷ Gui 'yōt'e tengutho 'mō gdi hūshū rā fai t'ēgui, hīnte dā thot'ī. Damī njathū p'ūya, n'nat'a bēnī ngue ya bi nyānnī tehū. Nunā rā hya Oja di 'da'ahū rā Espīritu Santo, guehna guī nnōpā juaihū nā, ngue gdi taphū rā hya yō ja'ī.

¹⁸ 'Yo di cohni mmūihū, mat'Ojahū hangū rā pa. 'Yāphū Oja'a te gāma hya di bēn'nahū rā Espīritu Santo guī 'yāphū. Gātho yō ja'ī ya o rā 'yē Oja damī marpahū Oja yō ja'ī, 'yogui sāyathohū.

¹⁹ Xquet'a 'nēcā damī marcāhū Oja n'nāmhū ngue Oja di 'dacra hya gā mma. Nūp'ū ha gā mmānā hya, gā hā rā ts'edi ngue gā mmānā hya. Nunā rā hoga 'da'yo hya, hīngā sū gā xicā yō ja'ī hanja nā rā hya nā. Porque hīngūi pahyō ja'ī nā rā hya nā.

²⁰ Oja bi 'yēxquī ngue drā representantegūi ngue gā mmāngā nā rā hoga 'da'yo hya nā. A nuyā, ngue dī mmāngā nā rā hya nā, ya dī ofādi. Janāngue damī marcāhū Oja n'nāmhū ngue nunā rā hya nī 'yēhma xi gā mma, dā zā gā hā rā ts'edi gā mma xānho rā hya.

²¹ Nunā mā zi cūhū rā Tíquico, xquet'a ēmmēi dī mpefi ngue ōrpabi rā 'befi rā Hmū. Nu'mō bī map'ū nāya, go dā xi'ahū te dādī jagā nā. 'Nē dā xi'ahū te dī ōt'ā ua.

²² Nunā rā Tíquico dī et'ā p'ū nā ngue dā mā di zēngua'ahū. 'Nē dānī xi'ahū te dādī ja. Nunā rā hya dā xi'ahū p'ūya, di hātrā ts'edi nī mmūihū nā.

²³ Dī nnegā ya ngue nunā Oja mā Papāhū co 'nēhna mā Hmūhū Jesucristo dī dārpabi yō nt'ēc'ēi to gātho ya ja yō nt'ēc'ēi, 'yo dādī njunt'ī, sinoque dī māhyō mmic'ēiui n'na ngu n'na.

²⁴ Oja di japi te'o gātho ngue yō mmūi guī mā'a mā Hmūhū Jesucristo. Dā ngut'ātho.

Filipenses

Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mennba yø 'yɛc'ɛi Filipos.

1 Nugä drá Pablo, conná Timoteo, yø mɛfigá'be ra Jesucristo. Nu'ɯ yø mamhya p'ɯ ja ra hnini Filipos, da gue'ɯ yø n'yohɯ ja yø cargo p'ɯ ja ra nija, gátho mi'da yø ja'i ya o rá 'yɛ Oja ngue ya ɛc'ɛi ra Jesucristo, gá dadi zengua'be.

2 Dí nnegá'be ngue nuna Oja ma Papáhu co 'nɛhná ma Hmuhu Jesucristo di jap'ahu 'nɛ da hyut'a ni mmuihu.

3 N'na ndi ngu n'na ndi ga mbɛn'ahɯ, dadi ja mammadigá Oja conná ngue'ahɯ.

4 Nu'mò dá mat'ahɯ Oja, janjuani dadi johya.

5 Porque di mbɛn'ahɯ ngue nu'mò mambá fadi gá 'yɛc'ɛihu rá hya, gá fáxcáhu mɛnte dadi 'yongá ra hoga 'da'yo hya. 'Nɛ asta guetya gui fáxcathohɯ.

6 Asta gue'mò gambá fadi gá 'yɛc'ɛihu ra Jesucristo ya, bi 'yøt'ahɯ ra nho Oja. 'Nɛ man'na di 'yøt'e ngue gui commanhohɯ. 'Nɛ di padj ngue go gue'a da 'yøt'e ngue gui pømmanhohɯ 'mø rá pa da ɛp'ɯ ra Jesucristo'a.

7 Ni 'yup'ɯ ngue ɛmmei di mbɛn'ahɯ, porque gáthogahɯ, bi 'yøtra mate Oja ngue bi 'dacɯ rá 'bɛfi ngue dadi 'yonnbaɯ rá hya. A nuyá, gue'mò di ofádi, ogue di 'bucá p'ɯ ja ra ts'ut'abi, di tøká na ra hoga 'da'yo hya, 'nɛ dadi ja majuanj ngue majuanj na.

8 Nuna Oja i padj ngue janjuani dadi madi gátho'ahɯ tengutho gui má'ahɯ rá Jesucristo.

9 Nu'mò di mmat'Ojagá, di ápi ngue nu'a te gni mmahmu, man'na man'na gdi mmahmu. 'Nɛ di ápi ngue da xoc'a ni n'yomfɛnihu ngue da dini xanho ni mmuihu hanja ra hya.

10 Dí nnegá ngue gui padj gui huanhnɯ ndana rá nho i ja ngue gui 'yøthɯ. Janangue nu'a rá pa da ɛp'ɯ rá Cristo, ya hinte mant's'o da thjn'nhɯ.

11 'Nɛ hont'a rá Jesucristo da zá da 'yøt'e ngue gá rá nho gdi n'yohɯ. Nu'mò bi nu yø ja'i ngue gui 'yohɯ xanho, ya da 'yɛspabi Oja yø ja'i.

12 Ague ma zi cu'ahɯ, di nnegá ngue gui pahmu ngue nu'a te gá dá thocá, ɛnɛ guie'á man'na i fahra hoga 'da'yo hya'a.

13 A nuyá, gátho yø soldado 'bucua ja ra palacio, 'nɛ gátho ya mi'da yø ja'i 'bucua, ya padj ngue di ofádi gá ngue di ɛc'ɛi rá Cristo.

14 Nu'mò mi hnu ngue ya di ofádi gá, xangu má cuhu bi hya rá ts'edi, himbi nsu da mambrá hoga 'da'yo hya Oja. I padj ngue hingui ɛɛgah'a rá Hmu.

15 A nuyá, nu'ɯ to mmaná Cristo ya, 'bu i'da ngue di ɛyagui, i nne da 'yengahi. Pɛ mi'da p'ɯya, conná páhátho gá mmaná Cristo.

16 A nu'ɯ di ɛyagui, i mmaná hya ngue di nu manhose yø ja'i, 'nɛ himma juani ngue yø mmui ga maná hya. Porque ɛmbi ngue da du ma mmuigá 'mø ga padj ngue gá tenyø ja'i'a rá hya mman'a.

17 Mi'da p'ɯya, gá mmaná Cristo ngue di maqui. I padj ngue di 'bai ngue ga tøká rá hoga 'da'yo hya ua ja rá ts'ut'abi.

18 Pɛ hinte ja'a, gue'mø gue yø mmui ga maná Cristo yø ja'i, ogue hin'na. Pɛ squerangue i hmaná Cristo, guehná nná johyagá naya. 'Nɛ man'natho dadi johya.

19 Porque di padj ngue ga pømmanhogá ua ja ra fadi ngue gui mmarchá Oja, 'nɛ fáxcá rá Espiritu Santo bá pɛnhna Jesucristo.

20 A nugui, nu'mò ga su ga mmaná hya ngue rá Cristo, ya rá 'bɛ'isátho te di øt'a 'mø. Hante gue ga há rá ts'edi gá mmaná hya hangú rá pa, hingue masque ga su ngue di ofádi. Ogue ga pongui, ogue da thogui, hndi mportagá'a. Nugui dadi ja ndummai di honnbi ha di hnu manho rá Cristo.

21 A nuyá, di nne ngue ya gdá 'bu'a ngue ga ørpabi rá páhá rá Cristo. A nu'mò dá tu, ya man'na má dátho rá nho ga nthɛ'be.

22 Nu'mò ga sigue ga m'mucua ja rá ximhá, dá zá ga tapá mi'da yø ja'i ngue da 'yɛc'ɛi rá Cristo. Janangue nuyá hndi padj ndana gue'a ɛxá ja ts'editho ga øtya. ¿Ua nuhma xanho ngue ga sigue ga m'mui, ua gue xanho ngue ga tu?

23 Nuyá hndi padj ndana ɛxá ja ts'editho ya yoho yø hya ya. Nup'ɯ nná bɛngá, man'na xanho ngue ga tu, ya gani m'm'be rá Cristo p'ɯya. A nu'ngui, di nnu manho ngue ga tu.

24 Pɛ co nu'ahɯ, ya xanho ngue di 'bai.

25 Janangue'a di haxa njuani ngue ga sigue ga m'mui, n'namhú ga há'ahɯ rá ts'edi ngue di ndu ni nt'ɛc'ɛihu. 'Nɛ man'na di nja'ahɯ mpáhá porque man'na di ndu ni nt'ɛc'ɛihu i ja.

26 Nu'mò ga nuju mahøn'a p'ɯya, ya man'natho gadi ja mammadihu rá Jesucristo conná nguecá.

27 Gui ja ndummai gui 'yøthɯ yø hya mmaná hoga 'da'yo hya rá Cristo. Damj 'yøt'e te di xi'ahɯ, gue'mø ga mmagá p'ɯ ga ma nu'ahɯ, ogue hin'na. Pɛ di nne ga øde ngue gui hahɯ rá ts'edi 'nɛ 'da'igu gui mmahmu. 'Nɛ gui honi ha gdi japhɯ ngue di nthá'a rá hoga 'da'yo hya ngue'a rá nt'ɛc'ɛi ja'ahɯ.

28 Nu'mò di pi'ahɯ ya yø ja'i suhra hoga 'da'yo hya, 'yo sá gui suhu. Porque nuyá,

nu te øt'e, gue'a ra hmey'a'a ngue di m'medi. Pe nu'ah'u p'uya, nu te gui øthu, gue'a ra hmey'a'a ngue di nyanni tehu. Porque guehna Oja faxaha.

29 Nunã Oja bi 'da'ahu rá mate, hinga høntho ngue gui 'yεc'eihu ra Cristo, sinoque xquet'a ja ngue gui sãhu ra n'u ngue gui εc'eihu na.

30 A nuyá, ma ga homhmu ha di nthahra hya ya. Ya gui nnuhu te dá øt'a m'met'o, 'ne ya gui øhmu ngue dadi sigue di honi ha nnã japi ngue di nthahra hya.

2

1 Di ha'ahu ra ts'edi na ra Cristo. Nu'a gui ma'ahu, gue'a di hoc'a ni mmuihu'a. Nu'a ra Espiritu Santo gui n'yohu ya. Ya ja ni yemmuhu ya, 'ne ya ja ni nhucatehu ya.

2 Pe man'na ga johyaga 'mø gui 'yøthu ya yø hya di xi'ahu. Dami ne ngue 'darbu di n'yo ni hyahu. Gãtho'ahu 'da gdi mmathohu, hinjon da bõni ngue da n'an'yo rá n'yoμφeni.

3 'Yo gadi 'yεxhu, 'ne 'yo gui nne ngue go da nu manho'aschu yø ja'i. Sinoque gui 'yøt'e tengutho 'mø hinte gadi muhu. Gui 'yøthu ngue tate xanhu mi da yø ja'i ngue'ahu.

4 'Yo gui øthu ngue høn'aschu gui timhmu ra nho. Dami 'yøthu ngue 'ne hmi'da yø ja'i da dinna nho.

5 Dami 'yøthu tengutho bi 'yøtra Jesucristo ngue hingui ts'u bi 'yεts'i.

6 Madague'a ngue Oja'a, pe bá sop'u rá cargo mi ja ngue madj manda p'u mahets'i.

7 Bi n'unj bi nja'i. Bi gohi tengutho n'na ra hmiqiu.

8 Nu'mø mi m'mai ngue ra ja'i p'uya, hingui ts'u bi 'yεts'i. Gã bi 'yutho'a te rá nt'edi Oja, astã bi n'unj bi tho. Bi dup'u ja ra pont'i, madague'a t'embj ngue ra 'be'isã ngue to da dup'u ja ra pont'i.

9 Janangue nunã Oja bi japi ngue ma datho da hnu mansu. Bi japi ngue bi ntate, hin jomman'na ngue tengu'a.

10 I nnepe ngue nu'mø bi t'øde ngue hmambrã thuhu ra Jesús, gã di ndantyøhmu'u bi 'bu mahets'i, 'ne'u 'bucua ja ra hã, co 'ne'u 'bu'p'u ja ra niðu, gã di ndantyøhmu.

11 Gãtho da ma ngue ra Jesucristo, gue'a ra Hmu'a. 'Ne nu'mø t'εspabi ra Jesucristo, tengutho 'mø go di t'εspabi Oja, rá Papá.

12 Ague ma zi cu'ahu, nu'mø dambã m'macã p'u gui 'buhmu, gã 'yεc'ei te dá xi'ahu. A nuyá, madague'a yaua di 'bucã ya, pe ma datho dami 'yεc'ei hu na ra hya di pen'nahu ya. Ya bi nyanni tehu. Janangue ma datho dami nu mansuhu Oja ya. Dami ja ndummai gui hyoni ha di hnu manho'ahu.

13 Nunã Oja, go di ben'nahu na te ra nho ja ngue gui 'yøthu na, 'ne da mãxahu ngue da zã gui 'yøthu'a te nne Oja ngue gui 'yøthu.

14 Nu te ja ngue gui 'yøthu, 'yøthu co n'na ra pähä. 'Yo 'be gui enã ngue ra ts'edi t'øt'ahu.

15 Janangue hin tema ts'oqui da thin'nahu. Porque ya yø basi'ahu Oja p'u ha 'bahyø ja'i ngue yø ts'oc'ei 'nehyø mmejmahya. Mahyonitho ngue di nequi ngue n'an'yo'ahu ngue yø ts'oc'ei 'bucua ja ra ximhä.

16 Dami xihmu yø ja'i ha di zã di nthëui ra 'da'yo te. A nu'mø bá çhra Cristo p'uya, da zã di nja ga mpähã connã ngue'ahu. Porque ya hinga särbatho dá mpeçã p'u gui 'buhmu.

17 A nuyá, ya gui εc'ei hu ra Jesucristo, ya gã unni mmuihu Oja ya. Nu'a te gni johyahu ya, xquet'a 'nequi dadi johya, madague'a ya ja ngue da thogu co nunã ra hya dá xi'ahu.

18 Pe dami johyahu tengutho nnã johyagã, 'yo tu ni mmuihu 'mø dá tugã.

19 Da ne ra Hmu Jesús ngue ga penhã p'u ra Timoteo, da nu'ahu. Nu'mø bá penc'a p'uya, ya ga johya 'mø dá padi te gadi jahu.

20 Porque hinjongui pøni ngue di øt'e tengutho di ør'be ra Timoteo ngue di hon'na'be ha gdi timhmu ra nho.

21 Nuyã gãtho mi'da 'bucua, yø 'befise'a ni ma yø mmui øt'e, hinga gue'a rá 'befi ra Cristo ni ma yø mmui ngue da 'yøt'e.

22 Gui pahmu ngue ra Timoteo di nequi ngue ha ra ts'edi faxcagui ngue di mmam'be ra hoga 'da'yo hya. Tengutho n'na ra ts'ant'u 'mø faxrá papá p'u ha di mpefi, njarbatho na.

23 Di nne ga penhã p'u ra Timoteo, høntho ga padi tengu da gohma asunto.

24 Da ne Oja ngue ya himma ya'atho ga mmagã p'u, ga ma nu'ahu.

25 Nunã ra Epafrodito guã penngahu ua ngue bá hanngagui ra menyu di honi, xquet'a 'nehna emmei bi mãxqui ngue honi ha gdã japra hya. Pe nuyá, di enã ngue mahyonitho da map'u ya.

26 Porque mi zã mi badj ngue gã 'yøhmu ngue bi hyenni, emmei bi du rá mmui. Janangue nuyá, ya hingui nnu ra pa da map'u ya, para ngue gui pahmu ngue ya bi zã.

27 'Ne majuanj bi hyenni, ya ja ngue xtã ndu. Pe connã nguehrã mate Oja himbi du. Nu'mø ngue xtã ndu, xøgue di ntimbã mã dummaigã p'uya.

28 Janangue nuyã di xønni ga pennbuya, n'namhã ngue man'na gui johyahu 'mø gã nuhu mahøn'a. Ya xquet'a da hyu mã mmuigã p'uya ngue gui nnuhu ngue ya hinte di ja.

29 Gui johyahu ngue gui nnuhu, porque gadi ncuhu ngue ra Cristo. Dami nu

mansuhũ gátho yø ja'ĩ te'õ ga 'yo tengutho ga 'yo ra Epafrodito.

³⁰ Ya guĩ nnuhũ, ya ja ngue xtã ndũ ngue ørpabi rá 'befi ra Cristo ngue bi máxçagui. Bi n'unĩ bi m'mũ man'ũ ngue bi 'yørcagui ra 'bãxte nuna himmi sã guĩ 'yørcãhũ.

3

¹ Ague mã zi cu'ahũ, dami johyahũ rángue guĩ ec'eiũ mã Hmũhũ Jesucristo. A nuĩ, hĩnte ga 'bedi ngue nyondi ga xi'ahũ nã ra hyã dá cuatã ra sũcũ. Nuna ra hyã nã, da 'yøt'ahũ ra nho.

² Dami mfãhmũ ngue'ũ yø ts'oc'ei 'yop'ũ hĩni 'yup'ũ te øt'e. Guehya embj ngue jatho da hmẽpya yø 'yec'ei ngue di njapra circuncisiõn.

³ A nuĩ, nu'a mã hmẽpyahũ, gue'a nnã thãnehũ Oja co gátho mã mmũhũ'a. Ya dadi johya ngue mã n'yohũ ra Jesucristo. Di pahmũ ngue hĩnda zã ga honse ha gdã nyãhmũ.

⁴ Pẽ nu'mø to enã ngue da zã da hyonse ha di mã mahõpi, pẽ mã dathogã ngue gue'a nmi hongã'a. Porque man'natho mi pømmãrno te nmarã 'yogã ngue mi'da.

⁵ Ja rá hyato mã pa di 'bucã 'mø mi hmẽpyagã bi njacra circuncisiõn. Porque drã judiogã. Nuna mã mboxitagã, guehna ra Benjamĩn. Drã judio 'mø mã mi, 'nẽ nu'a mã hyã, guehna ra hyã ngue ra ebreo. Nu'a te nnã mangã'a te mmãmp'ũ ja ra ley ca yø judio, gue'a rá nt'ec'ei yø fariseo'a.

⁶ Ngue hĩnmi nnegã ngue da thep'ũ'a p'ũya, nmi sũcã'ũ yø ja'ĩ ec'ei ra Cristo. Nu'a ngue nmarã øt'ã'a te ra hyã mmãmp'ũ ja ra ley p'ũya, hĩnjongui engui ngue hĩnga gue'a te di øt'e.

⁷ Pẽ nuyã te gátho nmi embã ngue tãte madi muui ngue'mø ga øt'e, nuyã di ør'mã güenda ngue hĩnte di muui ya, porque ya di ec'ei ra Cristo.

⁸ A nuyã, madague'a ngue nmi engã ngue tãte di muui te xtã øt'e, pẽ nuyã di ør'mã güenda ngue hĩnte di muui ya. Porque nuyã, man'na tãtetho di muui ngue dá paçã'a mã Hmũ Jesucristo ya. A nuyã, nu te gátho nmi nnøxã m'met'o, di engã p'ũ'a ya ngue di tenna Cristo.

⁹ Høndrã Cristo di nnøxã ya ngue bi yangui. Ya hĩnga gue'a ngue ga øt'ã'a te ra nho mmãmp'ũ ja ra ley ca yø judio ngue gdã nyanya. Sinoque bi hogagui mã ts'oqui Oja ngue dá ec'ei ra Cristo. Porque Oja di hojpi te'õ ngue ec'ei'a.

¹⁰ A nu'a di nnegã ya, ngue ga paði xanho ra Cristo. Di nne di 'dacã'a rá ts'edi Oja bi 'yu'mø mi bennate ra Cristo. Janãngue tengutho ra Cristo ngue bi tho, xquet'a 'nẽqui di emmã te ya, madague'a ngue ga tu.

¹¹ Di nne ngue 'nẽqui ga bennate 'mø bi bennate yø `anima.

¹² Di 'betho ga øt'a te gátho ja ngue gdã n'yogã. Hĩngue masque sã ga enã ngue ya hĩnte di 'bedi. A nuyã, dadi ja ndummi ngue xãhmãtho ga sudi ga øt'ã'a te i zongagui ra Cristo ngue ga øt'e.

¹³ Ague mã zi cu'ahũ, hĩndi nne ga mã ngue ga enã ya gã xanho te nnã 'yo. Pẽ hønda n'na ra hyã ja ngue ga øt'ya. Nu te xã thogui, ya da gop'ũ'a ya. Nu ra pa di mã p'ũya, mã ga ja ndummi ga øt'a te ja ngue ga øt'e.

¹⁴ Nu'mø bi zãdi ngue gátho ga øt'a te i zongagui Oja ngue ga øt'e, hĩnte di 'bedi, nup'ũ mahets'i di n'najhmã nzãbi ngue ya mã n'yo'be ra Cristo.

¹⁵ Gãthogahũ ngue ya bi ãimã mmũihũ xanho hanja nã mã nt'ec'eiũ i ja, a nuyã, mã ga homhmũ ya ngue man'na man'na di zã ga n'yo manhohũ. Pẽ nu te'õ enã ngue ya hĩnte di 'bedi, enã ngue ya gã øt'a te nnep'a Oja ngue da 'yøt'e, Oja da xoipa rá mmũ ra ja'ĩ ngue da baði ngue hĩnga gue'a te øt'e.

¹⁶ Nu'a te gãmã hyã di ãimhũ ya, gue'a ja ngue ga øthũ'a.

¹⁷ Ague mã zi cu'ahũ, para ngue guĩ paði te i ja ngue gdi n'yohũ, tengutho gã nuhũ ngue di øt'ã, da gue'a guĩ 'yøthũ'a ya. Ya guĩ nnuhũ te ga 'yo yø ja'ĩ nuyã øt'e tengutho di øt'ã.

¹⁸ Ya xangu yø nniði xtã xi'ahũ nã ra hyã hønga mmangã ya. 'Nẽ conmã guidã nnã xi'ahũ ngue 'yop'ũ xangu yø ja'ĩ nu'ũ i mã ngue hĩnte di muui'a i du p'ũ ja ra pont'i ra Cristo.

¹⁹ Nu'a ja ngue da thoya yø ja'ĩ ya, di m'medi. Guehya hĩngui so yø mmũ Oja ya, sinoque hønt'a te yø pãhãse so yø mmũ. Nu'mø bi 'yøtra nts'o ja ua ja ra ximhã, gue emmã gue di 'yextho, 'be xĩngui pes'yø sã.

²⁰ Pẽ nuĩ, dyø mmẽnguhũ p'ũ mahets'i. 'Nẽ di tõmhũ ngue ja di 'yep'ũ nã ra Hmũ Jesucristo mã Yãntehũ.

²¹ Nunã, di pãrçã mã do'yohũ porque nuyã hĩngui nzaquigahũ ya. Di japi ngue da gohi tengutho rá do'yo ngue maguesc. I ja rá ts'edi ngue nu te di manda di nja, gue'a di nja'a.

4

¹ Ague mã zimmedi cu'ahũ, janjuani ngue di nne ga nnu'ahũ. Janjuani ngue dadi johya connã ngue'ahũ. A nuyã, di xi'ahũ ngue 'yogui hehmũ nã ra Hmũ Jesucristo.

² Nuna ra Evodia, conã Síntique, di ãpra mate ngue 'yo dadi nsũ, da 'yøt'e ngue di ncũ ngue ec'ei ra Cristo.

³ A nu'i mã mmũmẽfui, di ã'i ra mate ngue guĩ nnu ha gdi japra hyã di nxihya mã zi cuhũ yø xisu di nsũ. Nuyã yø xisu

ya, guehya bi mäxcagui m'met'o p'u ha dá mangá ra hoga 'da'yo hya. 'Né xquet'a bi mäxcagui rá Clemente con mi'da ma cü bi mäxqui ngue bi manna hya. Nu yø thuhu ya yø ja'i ya, i nt'ot'i p'u ja ra libro nt'ot'i yø thuhu yø ja'i nuya di nthëui rá 'da'yo te.

⁴ Zant'a dami johya ngue gui n'yohu ra Hmu Jesús. Dadi yopra hya di xi'ahu, dami johyahu.

⁵ Nu'a te ra nho gni 'yohu, dami 'yuthu yø ja'i 'bup'u gui 'bahmu ngue gyø hoja'ihu. Nu'a ra Hmu, ya himma ya'atho da e'cua'a.

⁶ Nu'mø ja te gui hempha, 'yo di su ni mmuihu. 'Yäpha Oja ngue da mäxahu 'mø te gui thohmu. 'Né dami bemhmu ngue xandøngu te ja ngue gdi ja mammadihu Oja.

⁷ Nu'mø gui 'yøthu na ra hya di xi'ahu ya, Oja da hyut'a ni mmuihu. Nu'a di hyu ni mmuihu p'uya, ma datho ngue nthummui xandønho, hinga ngu'a ra hya ga ya yø ja'i ngue embi nthummui. Ya hinni mantho te da zu ni mmuihu ngue'mø ya gui n'yohu ra Jesucristo.

⁸ Ague ma zi cu'ahu, ya rá nzequitho na ra hya di xi'ahu ya. Da zo ni mmuihu ya yø hya majuaní. Guehya yø hya bá n'youi ra respeto. Guehya yø hya njuantho ya. Guehya yø hya hin tema ts'omhya bá n'youi. Guehya yø hya ngue mahotho da zo ni mmuihu.

⁹ Nu'a ra hya dá xän'nahu, gue'a gui 'yøthu'a. Ya gui nnuhu te dá øt'á, da ngut'a gui 'yøthu ya. Nu'mø gui 'yøthu'a ya, Oja da hyut'a ni mmuihu.

¹⁰ Dadi johyagá 'né dadi ja mammadi Oja ngue ya gá benju mahøn'a 'né gadi zecju te di honi. Di pacá ngue hin gadi pumbeniju, pe mam'met'o himmi säp'u gui zecju 'mø.

¹¹ Nugá hin dadi u'mø hingui fäxcahu. Dadi johyatho høn't'a ts'u te nná 'bai.

¹² Di padi te nná tho 'mø di hyoya, xindi pa 'mø ngue ja te ga si. Dadi johyatho 'mø di nija, ogue di tu manthuhu. Ngutho dadi johya gue'mø mbonguitho ogue hingui ts'u te ga honi.

¹³ Høn't'a ts'u tengue ga thogui, hini su, porque ra Cristo di hacra ts'edi.

¹⁴ Xanho te gui ørcahu ngue gui fäxcahu 'mø te di hongá.

¹⁵ Nu'ahu, gyø mmenguhu p'u ja ra hini Filipos, nu'mø rá mudi dambá mangá ra hya p'u Macedonia ja ni häihu, ma thocá p'uya ngue daní mpagá man'na nguadi, høn'atho gá fäxcahu'a te di honi.

¹⁶ Nu'mø tobe dambi 'butá p'u ja ra hini Tesalónica, nyo ndi, nyu ndi gá penngahu ra mnyu ga si 'mø hin'yu te ga honi.

¹⁷ Hinga høntho dadi johyagá ngue gadi dacju te di si, sinoque dadi johyagá ngue nu

te gui ørcahu, gue'a man'na di nu manho'ahu Oja'a.

¹⁸ Nu'a te ra mnyu guá penhna ngue bá ha ra Epafrodito ngue bi 'daqui, nugá dá hani. A nuya mbonguitho te di honya. Nuna ra mnyu na, cohi como tengutho ra bopo usyø ja'i 'mø øtra 'bøt'e, mazi hotho ga yuni. 'Né i nnu manho Oja.

¹⁹ Nu'a ma Ojahu, di mfäxte ngue di 'da'ahu te gá gadi 'behmu. Porque hin'yu p'u rá nzequi i ja rá njapi di unni to n'youi ra Jesucristo.

²⁰ Para zantho ga espahu Oja ma Papáhu. Da ngut'atho.

²¹ Di pennbabi rá nzequa te'o gátho ya n'youi ra Jesucristo. Nuya ma cuhu 'bucua di 'bai, xquet'a pen'nahu ra nzequa.

²² Gátho ya yø ja'i 'bucua ngue ya yø ja'i Oja di zengua'ahu. Da guehya 'da yø 'y'c'ei 'bup'u ja rá ngu ra dast'abi Roma penhma nzaqui ra hya ngue di zengua'ahu.

²³ Nuna ma Hmuhu Jesucristo di japi gátho'ahu. Da ngut'a tho.

Colosenses Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mennba yø 'yεc'εi Colosas.

1 Nugá drá Pablo, Oja bi 'yεxqui ngue drá representantegá rá Jesucristo. Co 'nεhna ma zi cuhú ra Timoteo

2 dadi zenguagá 'be'u to gátho ya o rá 'ye Oja rá m'map'ú ja rá hñinjí Colosas. Gue'e ma zi cu'ahú ngue guí εc'εihú rá Jesucristo. Dí nne ngue nuná Oja má Papáhu di jap'ahú 'nε dá hyut'a ní mmúihu.

3 Nuná Oja, guehna rá Papá má Hmúhu Jesucristo. Guehna zant'a dadi ja mammadí 'mò dá mat'Oja conná ngue'ahú ná.

4 Porque dí ócá te ja ní nt'εc'εihú ngue rá Jesucristo. 'Nε dí øde ngue majuaní gadí mahmú to gátho ya o rá 'ye Oja.

5 Xquet'a dadi ja mammadí Oja ngue'a te gá rá nho ya xpá nzánni di 'da'ahú p'ú mahets'í. Ya guí pahmú ngue Oja di 'da'ahú rá nho, porque guehna rá hya n'youi rá hoga 'da'yo hya bi si'ahú ná. A nuná rá hya bi si'ahú, majuaní ná.

6 Pε hinga høn'athohú bi si'ahú ná rá hya ná, sinoque ma'yoni rá hya ndap'ú bi zá rá nganí nximhái. A nuyá, ndap'ú bi zá, man'na man'na ní 'yεc'εitho rá hya yø ja'í. 'Nε man'na ní xohyo n'yomfεn'í yø ja'í ndana rá nho dá n'yo. Porque nuyá, ndap'ú bi zá njap'ú tengutho'a te bí njap'ú guí 'bahmú asta guehyø pa xcá 'yøhmú ná rá hya ná. Ja bá timp'ú ní mmúihu ngue majuaní ja rá mate Oja.

7 Nuná ma zi cuhú rá Epafras bi xán'nahú ná rá hya ná. Xquet'a ørpabi rá 'befi rá Cristo tengutho dí øt'á. Nuná rá Epafras dí mpefi xanho p'ú ha guí 'bahmú ngue maná hya, tengutho 'mò gdí 'bucá p'ú.

8 Nuná rá Epafras, guehna bi xiqui hanja'a te øt'ahú rá Espíritu Santo ngue gadí mmahmú n'na ngu n'na'ahú.

9 Astá guehra pa xtá ócá ná rá hya naya, hñindí säya dí mmat'Oja conná ngue'ahú. Dí äpá Oja ngue dá 'yøt'e ngue guí pahmú xanho'a te gá nne Oja guí 'yøthu. Dá xoc'a ní n'yomfεn'íhú ngue man'na gdí pahmú'a te rá nho ja ngue gdí n'yohú.

10 Porque dí nnegá ngue guí n'yohú tengutho nne Oja gdí n'yohú. Nu'mø ngu'a guí 'yøthu ya, nuná Oja zant'a jampähá conná ngue'ahú. Dí nnegá ya ngue nuná te gá guí 'yøthu, gá dá gue'a te xanho guí 'yøthu. Dí nne ngue man'na man'na gdí mbenthú Oja.

11 Nuná Oja jase rá ts'edi, guehna dí äpi ngue di 'da'ahú rá ts'edi nuná guí homhmú ngue dá zäp'ú guí sethú'a te gá rá n'ú guí thohmú. Zant'a guí johya thohú.

12 Dí nne ngue guí ja mammadíhú Oja, nuná rá Papá rá Jesucristo. Porque guehna bi 'yøt'e ngue di tocagahú ná te gá di unnbú mahets'í'ú yø ja'í ya o rá 'ye.

13 Nuná guehna bá jugahú p'ú ja rá ts'edi rá zithu madí mandagahú ná. Bi 'yøt'e ngue go dá εc'εihú'a te rá hya dí manda rá Ts'ant'ú Oja. Nuná Oja emmei di má'a rá Ts'ant'ú.

14 'Nε guehna rá Ts'ant'ú Oja bi gurca má ts'oquihu. Janangue ya bi punnga má ts'oquihu.

15 Nuná Oja, hñjonguí nnu ná. Pε conná guehra Jesucristo ya fá Oja ya, porque 'da'igu'ú. Nuná rá Jesucristo, guehna maguese ná ngue'a te gátho i ja.

16 Conná guehra Jesucristo i ja ya yø cosa bi hogui, tengutho bi ja mahets'í 'nε'a te gá ja ua ja rá ximhái. Guehya yø cosa di nnuhú ngue ja, co 'nε'ú yø cosa ngue hñindí nnuhú. Conná ngue'a, 'bu'u to ja yø ts'edi, 'nε 'bu'u to t'εc'εi, 'nε 'bu'u yø ts'ut'abi, 'nε 'bu'u to gátho yø hmú. Porque rá Cristo go bá sänni te gátho ja'a, 'nε go gue'a dí manda gátho yø cosa'a.

17 Nuná rá Cristo, ya mí 'bu'mø tobe hñmmí ja'a te ja ya. Pε nu te dí nnuhú ngue ja ya, go gue'a øt'a ya ngue di sigue jatho yø cosa i ja.

18 A nuyá, nuná rá Cristo guehna 'bet'o ná ngue gátho yø 'yεc'εi 'buí, tengutho rá ya rá ja'í, gue'a 'bet'o'a ngue dí mandabi gá rá do'yo ra ja'í. A nuná rá Cristo, guehna di uná 'da'yo te'u to gá εc'εi ná. 'Nε go 'bet'o ná ngue'u to di bennate p'ú ha dá nt'ägui. Janangue nuná rá Cristo, guehna maguese ná ngue'a te gátho i ja.

19 Oja bí ne ngue tengutho'a, xquet'a njarbátho rá Cristo ya.

20 Oja bí ne ngue conná Cristo dá zä dí mpenhui Oja yø ja'í 'bucua ja rá häi co 'nε'ú bí 'bu mahets'í. Dí nhøjpaui Oja rángue bi dú p'ú ja rá pont'í rá Cristo.

21 Nu'mø yø pa xa thogui, gmí nnu 'dan'yohú Oja p'ú ja ní mmúihu. Maní nsúihu ná, porque gá rá nts'o gmaní n'yohú. Pε ya bí ne Oja ngue dá n'amigohú ya.

22 Rá Cristo bí n'üní bi tho, n'namhma ngue di hoga má ts'oquihu. Janangue nu'mø ya gdí 'bahmú p'ú ja rá hmí rá dá Oja, ya hñ tema nts'o dí nεqui p'ú ja má mmúihu. Ya hñ tema hya dá thinnagahú.

23 Pε jatho ga hahú rá ts'edi ngue dí ndú má nt'εc'εihú i ja. 'Nε 'yo guí yobgníhú guehna rá hoga 'da'yo hya bi si'ahú. 'Nε guehna rá hya i hma gá rá nganí nximhái ná. Nugá drá

Pablo xquet'a guehna ra hya di mmanga p'u bhahyo ja'i naya.

24 A nuyá, dadi johyagá ngue dí ságá ra n'u conná ngue'áhu. Porque ya dí thocá ra n'u ja ngue gá thogui, tengutho ra Cristo bi zá ra n'u conná ngue'u yø ja'i bi 'yec'ei.

25 Nuná Oja bi 'dacá ra 'befi ngue ga fāxahu co gátho mī'da yø 'yec'ei. Janangue nuyá, gá di mmangá'a te gāma hya n'youi rá hya Oja.

26 Nuná ra hya di mmangá, himmī fa'mø yø pa xá thogui, astá ja nuyá, ja bi fahya. A nu'u yø nyogui ja'i xá m'mai, himbi bahna ra hya ná. Pe nuyá, nuná Oja bi japi ngue bi ba'u yø ja'i ya o rá 'ye ya.

27 Oja bi 'yøt'e ngue dá fadi hangu gangu rá nho di unyø ja'i hingyø judío. Guehna ra hya naya ngue ya guí n'yohu ra Cristo. A nuyá, ngue ya guí n'yohu ra Cristo, ya tinní mmáihu xandõho ngue majuaní di n'na'áhu rá nho p'u mahets'i.

28 Nuná ra Cristo di mmangáhe. Dadi consejho gátho yø ja'i. Dí xámbehe rá hya gátho yø ja'i, n'námhma ngue dá badi xanho hanja rá hya. Dí nnegáhe ngue nu'u yø ja'i ya n'youi rá Cristo, gátho rá nho dá n'yo n'námhma ngue dá nu manho Oja.

29 Guehna ngue nná ho má mmái dadi mpefi. Porque di hacra ts'edi ra Cristo ngue ga mpefi gá mmanna hya.

2

1 Dí nnegá guí pahmu ngue mathoguitho dí hogá má mmái dí mmat'Oja conná ngue'áhu. Ne dí mmat'Oja conná ngue'u yø 'yec'ei rá m'mwp'u ja ra hnini Laodicea. Ne dí mmarpabi Oja gátho mī'da yø 'yec'ei hinjam'mø xá nnugui.

2 Dí nnegá ngue guí hatra ts'edi ní mmáihu ngue xøgue dá 'da'igu guí mma n'na ngu n'na'áhu. Ne dí nnegá ngue hinguí nyobenihi, guí pahmu xandõho hanja ná ra Cristo. Nuná Oja, go øt'a ngue fadi xanho hanja'a ra Cristo.

3 Nuná ra Cristo, guesena dá xoga má n'yomfenihi ná ngue dá dinma mmáihu hanja ná ra hya tate di múui.

4 Dí xi'áhu ná ra hya ná, n'námhma ngue hinjonda hyar'má hya'áhu. Porque bhahyo ja'i ngue mahotho ga ngucyø hya mma ngue ga nháte.

5 Nugá hinga 'dap'u dí 'buhmu ya, pe høn'atho dí mben'áhu. Ne hu má mmáigá 'mø dí øde ngue dá xandõho ní n'yomfenihi, porque guí hahu rá ts'edi guí ec'eihi ra Cristo.

6 Nu'mø mambá fudi gá 'yec'eihi ra Jesu-cristo, gá 'yøt'e ngue ní Hmuhu ná. A nuyá,

nuna ra Cristo gá 'yøt'e ngue ní Hmuhu, hønt'a zant'a da 'yo ní mmáihu ná ya.

7 Man'nan'yo mī 'yøt'e ngue gui hyehmu p'u ra Cristo. Gá 'buhmu conná ngue'a. Dí ndu ní nt'ec'eihi co nuna ra hya bi sán'nahu. Gui ja ndummai gui ja mammadihu Oja.

8 Damí mfáhmú xandõho. 'Yo toní ja'i dadi ts'on'na ní nt'ec'eihi, sá dá 'yena ngue dá xán'nahu yø hya ngue yø mfade yø ja'i, 'ne hinda gue'a rá hya bi nxámbrate ra Cristo dá xán'nahu. Guehya yø hyáte ya, himma juani te i mma. Gue'a te yø mfadi yø ja'i ua ja rá ximhai i mmanya. Gue'u yø hya xá nja manjam'mø i mma.

9 Ra Cristo bi hnu ngue bi nja'i ná, pe hinte di 'bedi ngue rá ts'edi Oja.

10 Ya dí n'yohu rá Cristo ya, ya hinte man'na dí 'bedi. Guehna 'bet'o naya ngue'u to gátho ja yø ts'edi.

11 A nuyá, ngue ya ní n'yohu rá Cristo, ya bi mepya'áhu. Pe gue himma xøts'etho bi mepya'áhu tengutho øtyø judío. Sinoque nuna ra hmeppya bi ja'áhu, bi hycra nts'o mī ja ní n'yomfenihi.

12 Nu'mø gmí nxixyahu, gá 'yø'ní güendahu ngue ya bi zep'u rá nts'o gmaní n'yohu m'met'o. Guí øthu rá güenda ngue 'darbu bi t'ac'áhu rá Cristo. Ne gá 'yec'eihi ngue ja ra ts'edi Oja ngue bi japi bi bennate ra Cristo mø mī du. Gá 'yøthu rá güenda ngue 'dap'u gá bennatehu rá Cristo, gá pahmu ngue ya ma'da'yo gá m'máhmú mahøn'a.

13 A nu'mø man'na rá pa, gátho yø ja'i hingyø judío, má hin'yu rá 'da'yo te porque himmí pa'a rá 'yu Oja, gá rá nts'o maní n'yo. Pe nuyá, bi 'yøt'Oja ngue gá nthehu rá 'da'yo te conná guehra Cristo. Nu'a te má ts'oquihu mī ja, ya gá bi punngahu Oja.

14 Mī ja má ts'oquihu ngue xtá festhohu rá ley Oja. Pe nuná Oja, ya bi hoga má ts'oquihu ngue bi du p'u ja rá pont'i ra Cristo.

15 Nu'mø mī du p'u ja rá pont'i ra Cristo, bi 'yemba hái rá hya'a rá hmú ua ja rá ximhai, porque nu'u mama daxquibi, gá bi ma hái. Xøgue nhmíte ngue bi 'berpa yø sá porque bi dapi gátho.

16 Janangue nuyá yø ja'i embi ngue hingui ho te guí sihu, 'yo guí ec'eihi te mmanya. 'Yo guí ec'eihi 'mø dá 'yembi ngue jatho guí suphu rá ngo, ogue guí suphu rá t'asna, ogue dá 'yembi ngue jatho guí suphu rá pa ngue rá ts'áya.

17 Nuyá yø hya ya, guehya mī ja ts'editho ngue di nja hante ngue dá ehra Cristo. Pe nuyá, ngue ya bá ehra Cristo, ya hin'na ya.

18 'Yo guí ec'eihi 'mø dá 'yem'áhu ngue rá ts'oqui guí 'yøthu 'mø hingui thannehu yø anxé Oja tengutho øt'u. Embi ngue di 'yexra ja'i nu'a hingui nne dá 'yøt'e tengutho ga

'yò'u. 'Né guehya yò ja'i mmanya ngue ja yò mfađi, éna ngue nnu yò cosa nu'u hinjongui nnu. Pɛ di néqui ngue guehya yò ja'i di 'yɛts'i, porque éna ngue pase, guehya yò ja'i hĩnte di mui te mmanya.

¹⁹ Guehya yò ja'i xa hyɛp'u ra Cristo ya. Conque hõnse ra Cristo 'bet'o ngue gátho yò 'yɛc'ɛi. 'Né guehna ra Cristo fáxyò 'yɛc'ɛi, porque gue'u yò 'yɛc'ɛi nnõpe ngue rá do'yo. 'Né guehna di 'dacj ra ts'edi ngue ga n'yohu xanho na, tengutho nneçj Oja ngue gdá n'yohu.

²⁰ Damj 'yò'ni güendahu ngue nu'mò mj dũ ra Cristo, xquet'a 'nɛ'ahu ya gá tuhu, ya bi zɛp'u'a te yò ts'annjse yò ja'i ua ja ra ximhai. Pɛ, çhanja ngue guí emhmũ ngue ni mantho ja ts'edi ya yò hya ya? Porque tobe guí nne gui siguetho guí 'yõthũ'a te ga 'yo yò ja'i.

²¹ Nuya embj ngue hingui sá da ts'i 'da yò cosa. Em'mò bi nya: "Yo guí nne ngue gui sá, asta 'yo gui tháđi", i éna.

²² Pɛ gátho yò cosa i ja, xanho ngue da ts'i, 'nɛ nu'a te si ra ja'i, i thotho. Janangue nu'a te ra hya xámbate ya yò ja'i ya, yò hyase.

²³ Majuanj ngue nuya yò ja'i mmanya yò hya ya, éna xoyò bamhya p'u guí néqui. Porque éna ngue xámbate'a te ni 'yup'u ngue di 'yõtyò ndanne yò ja'i. 'Né xán'nahũ ngue guí 'yõt'e ngue hĩnte gadi muhu. 'Né xán'nahũ ngue gui sammj xandõho'a te rá páhá ni do'yohu. Pɛ hĩnte di mui ya yò hya mma, porque hingui hajpabi'a te rá ts'on'yomfɛni jap'u ja rá mmũ ra ja'i.

3

¹ Damj 'yò'ni güendahu ngue nu'mò mj bɛnnate ra Cristo, xquet'a 'nɛ'ahu ya gá bɛnnatehu. Janangue nu te gdi 'bãhmũ ya, 'yò'ni güenda ngue tengutho 'mò ya gdi 'bãhmũ p'u mahɛts'i bi 'bãhra Cristo ja rá n'yei Oja.

² Ma datho da zo ni mmũhu'u yò cosa bí ja mahɛts'i. Hinga gue'u yò cosa ja ua ja ra hai guí 'yɛmphũ ngue ma datho di mui.

³ A nuyá, ngue guí n'yohu ra Cristo ya, ya hingui ja ngue gdi 'bãhmũ tengutho gmanj 'bãhmũ m'met'o. Nuná ra Cristo, i n'yoi na Oja rá Papá, 'nɛ guehna fát'a ni tehu naya.

⁴ Nuná ra Cristo rá mmɛti má tehu. Nu'mò bá ɛp'u na, ya da hnu ngue tate ja rá ts'edi. 'Né xquet'a 'nɛçj da hnu ngue ya man'yohu na.

⁵ Janangue nuyá, nu'a te gá ra ts'on'yomfɛni ja ua ja ra ximhai, damj hychmũ p'u'a. 'Yo guí 'yõts'om'mãihu. 'Yo temã nts'o guí ɛthu. 'Yo di so ni mmũhu ra nts'o. Nu te guí pɛshu, 'yo guí nnehu ngue man'na man'na di nxandi. Porque nuya yò

ja'i ngue njap'u, gue'a te pɛts'i thanne, hinga gue'a Oja ni ma yò mmũ ngue thanne.

⁶ Nuya yò ja'i njap'u, guehya fɛspatho rá hya Oja ya. Janangue guehya da japrã castigo Oja ya.

⁷ Da gue'ahu 'mò yò pa xa thogui, xquet'a xcá njahu p'uya ngue gmj fɛspathohũ rá hya Oja.

⁸ Pɛ nu ra pa ja p'uya, damj hychmũ p'u gátho ya yò hya ga xi'ahu ya: 'yo gyò cuɛhu, 'yo hõndra njunt'i guí nnehu, 'yo gyò zatehu, 'yo gyò nequisũhu, 'yo gyò ya mants'ohu,

⁹ 'yo gadi nhyät'i n'na ngu n'na'ahu. Nu'a te gmanj n'yohu m'met'o, ya bi mpádi.

¹⁰ A nuyá, ya bi gom'da'yo ni n'yomfɛnihu ya. A nuná Oja, da zá da 'yõt'e ngue man'na man'na gdi pahmũ na. 'Né da 'yõt'e ngue nu'a te nne Oja gdi n'yohu, hõnt'a hõnt'a da zo ni mmũhu'a.

¹¹ A nuyá, ya hĩndi mporta ngue'mò ra judio ogue hinga judio ya, mhmpya ogue hinga mhmpya ra ja'i ya, ra 'dan'yo ja'i ogue ra ja'i hĩn'yu ra mfađi, 'bãrhã hmu ogue hĩngo' ra hmu. A nuyá, nuná ma datho ngue di mporta ya, guehna ngue da t'ɛc'ɛi ra Cristo. Porque ra Cristo, guehna n'yoi gátho yò ja'i c'ɛi na.

¹² Nuná Oja di ma'ahu 'nɛ bá huan'nahũ ngue guí sohũ rá 'yɛ. O gadi 'yɛxhu ya, sinoque di nja ni nhucatehu. Di nja ni yemmũhu. Damj 'yõrpa ra nho ni mmjç'ɛihu. Nu'mò te si'ahu, damj sethu.

¹³ Damj seti te gadi n'yõrpe n'na ngu n'na'ahu. Nu'mò ja te gni njunthũ, damj mpunnbi n'na ngu n'na'ahu. Tengutho ra Cristo bi pun'nahũ, damj njathũ p'uya ngue guí mpunnbahũ.

¹⁴ Nuná ma datho i ja ngue guí 'yõthũ ya, guehna ngue guí mahni mmjç'ɛiui n'na ngu n'na'ahu. Gue'a di zá guí 'yõthũ'a te gá dadi 'bɛp'ahu guí 'yõthũ'a p'uya.

¹⁵ Nuná Oja, bi 'yõt'e ngue xõgue ɛntho n'na nc'ɛitho ja gátho yò 'yɛc'ɛi. 'Né bi zon'nahũ Oja ngue hingui nnu 'dan'yo n'na ngu n'na'ahu. A nuyá, guí ja ndummũ ngue mami ts'omhmũ na ra hya i zon'nahũ Oja. Zant'a guí ja mammadihu Oja.

¹⁶ Nuná rá hya ra Cristo hõnná da 'yo ni mmũhu xandõho na. Nu'mò guí xámbatehu ra hya, damj padi ha gdi japhũ ra hya guí mmãmhmũ. Damj ja mammadihu Oja co gátho ni mmũhu mɛnte guí turpahu yò salmo n'ghyò alabansa.

¹⁷ Nu'mò ja te guí ɛthu, ogue ha guí yathohũ, damj 'yõthũ para ngue di t'ɛspabi ma Hmuhu Jesucristo. Rángue guí ɛc'ɛihu ra Cristo, nuná Oja ma Papáhu da 'yõ'mò gá zohmũ. Janangue nuyá, guí ja mammadihu Oja ya ngue'a te gá ɛrcãhu.

18 Ague gyø xisuhñ, ðamj 'yεc'εj nj ðammehñ. Guehnñ rá nsáui ðá 'yøt'e te'o ngue ya εc'εj rá Hmυ Jesús.

19 Ague n'yø'ahñ, ðamj mahñj xisuhñ. Mañotho gðj zohmñ, 'yo hønðrñ sui guj mñehñ.

20 Ague gyø bašihñ, nu'mø nzo'i nj papá ogue nj mamá, ðamj 'yεc'εjhñ. Porque gue'a di ho rá Hmυ Jesús ngue gui 'yøhmñ rá hya 'mø ts'o'ahñ.

21 Ague gyø papáhñ, nu'mø guj nzohñj bašihñ, ðamj hyonñbj ha hññj mbøcñe nj bašihñ, n'namhññ ngue hññð gøhyø mmñi.

22 Ague gyø hññiqñhñ, ðamj 'yøt'e te gá di 'bep'a nj hmυ guj 'yøthñ. 'Yo guj øthñ tengutho øtyø ja'j ngue høn'mø nñy yø hmυ ðj mpefi, høntho nne ngue ðá hñy mañho. Ráñgue guj nñy mãñsuhñ Oja, nu te guj pehmñ, co gátho nj mmñi gðj 'yøthñ rá 'befi.

23 Nu'mø ja te guj pehmñ, ðamj ne ngue co n'na rá páhátho gðj 'yøthñ rá 'befi. Gui 'yø'nj güendahñ ngue tengutho 'mø gðj ørpaññ rá 'befi rá Hmυ Jesús. Hññgue masque guj 'yεmhññ ngue rá ja'jtho guj ørpaññ rá 'befi.

24 Ya guj pahmñ ngue nuññ má Hmυññ Jesucristo go ðá gut'ahñ ñá co nu'a te gá rá nño di 'ða'ahñ m'nefa. Porque guehnñ má Hmυññ Jesucristo ðj mãñðagahñ ya.

25 Pe nu rá ja'j xants'o te øt'e, rá castigo rá njut'j. Porque gátho yø ja'j, nu te gá xa 'yøt'e, gue'a rá njut'j ðj nja'a.

4

1 Ague gyø hmυññ, nu'a nj 'yup'ñ guj 'yørpñ nj hññiqñhñ, gue'a guj 'yøthñ'a, 'yo mañhoguitho gðj amhmñ. ðamj pahmñ ngue xquet'a bi 'bèhñj hmυññ mañets'j 'ne nñutho te guj ørpa nj hññiqñhñ.

2 Guj hya rá ts'edi ngue njandyatho guj mat'Ojahñ. Hññha rá nze'gui guj ja mãmmáðihñ Oja.

3 Nu'mø gá mãt'Ojahñ, xquet'a 'neçá ðamj mãrçaññ Oja, n'namhññ ngue nuññ Oja ðá nu ha di japi harñ ðá zã gá mmangã ñá rá hya ñá. Porque yø ja'j tobe hññguj paðj hanja'a rá hya ngue rá Cristo. A nuýá, ya ði ofaði nguehnñ rá hya ðj mmangã.

4 ðamj mãrçaññ Oja n'namhññ ngue Oja ðá xáñnguj ha gðá japrñ hya gá mma. Porque nu'mø ðá mãngã ñá rá hya ñá, mãhyonñtho ngue ðá 'yo nj 'yu rá hya.

5 Nup'ñ 'bahyø ja'j hññgyø 'yεc'εj, ðamj mportaññ xañho. 'Ne ðamj hyonñ ha gðj xihmñ rá hya yø ja'j. 'Yo gðj 'bèthñ rá ora.

6 Nup'ñ harñ guj yahñ, ðamj nehñ ngue gá rá hogá hya gðj nyahñ, mãhotho ðá nt'øde rá hya gðj nyahñ. I jatho ngue ya gðj paðj ha gðj japhñ rá hya guj xihmñ n'na ngu n'na yø ja'j.

7 Nuññ má zi cñhñ rá Tíquico hññguj hegaguj, i fáxqui xañho. Porque 'dap'ñ ði 'yo'be ngue ði ørpa'be rá 'befi rá Hmυ Jesús. Nu te ði øt'a ua ya, go ðañj xi'ahñ p'ñ ñá rá Tíquico 'mø bj mãp'ñ.

8 Guehnñ nná εt'á p'ñ ha guj 'bèhmñ ñaya, para ngue guj pahmñ te ði øt'áhe ua. Go ðá hyut'a nj mmñihñ ñá.

9 ðá me ñá mã zi cñhñ rá Onésimo, xquet'a 'neñññ hññguj hehrñ hya ñá. Guehnñ n'na nc'εj nj mmεñguññ ñá. Nuýa p'ñya, go ðá xi'ahñ temá hya ja ua ya.

10 Nuññ rá Aristarco 'daua ði ofaðigá'be, ði zengua'ahñ. Ða guehnñ rá Marco rá primo rá Bernabé, xquet'a ði zengua'ahñ. Ya xtá pεn'ñahñ p'ñ rá hya ngue nuññ rá Marco 'mø bi zømp'ñ guj 'bèhmñ, ðamj umhññ xañho rá ts'áya.

11 Xquet'a ði zengua'ahñ ñá rá Jesús i Justo. Nu gátho yø juðio ngue ya εc'εj rá Jesucristo ua ja rá hññj, hønðya hyu nc'εj pøñj ngue nne ðá mãxqui ngue rá 'befi Oja ya. A nuýá, guehya hñrcaguj mã mmñigá ya.

12 Nuññ rá Epafraññ nj mmεñguññ xquet'a ði zengua'ahñ ñá. Pe xquet'a ørpa'bj rá 'befi rá Cristo ñá. Nu'mø ngue bj mãt'Oja ñá, janjuanñ ngue ápra mãte Oja conná ngue'ahñ. Nnepe ngue ðj ndñ xañho nj nt'εc'εjhñ, n'namhññ ngue gui ja ndummñ guj 'yøthñ gátho'a te rá páhá Oja, hññte ði m'medi.

13 Nuññ rá Epafraññ, ðaði jagá mãjuaññ ngue mañogutho ho rá mmñi ngue mmat'Oja conná ngue'ahñ ñá, ðague'ñ yø ja'j rá m'map'ñ ja rá hññj Laodicea, co 'ne'ñ rá m'map'ñ ja rá hññj Hierápolis. Gá mãmarpa'bj Oja.

14 Xquet'a ði zengua'ahñ ñá mã zi cñhñ rá Lucas, nuññ rá méðico. 'Neñññ mã zi cñhñ rá Demas, xquet'a ði zengua'ahñ.

15 Nuýá ðrá Pablo, ði pεnnbabj rá nzengua'ñ mã zi cñhñ rá m'map'ñ ja rá hññj Laodicea. Xquet'a ðaði zengua'a rá Ninfas co 'ne'ñ yø 'yεc'εj ðj mpeti p'ñ ja rá ngu ñá p'ñya.

16 Nu'mø ya bi hñy ñá rá carta ja ua p'ñ guj 'bèhmñ, ðamj thocññ rá carta, ðj mãp'ñ ha ðj mpeti yø 'yεc'εj p'ñ ja rá hññj Laodicea ngue ðá hñy. Xquet'a nuññ rá carta gá pεnnbagá'ñ yø mmεñgu Laodicea, xquet'a ði thoqui, ðj mãp'ñ guj 'bèhmñ ngue guj nñuhñ temá hya nt'ot'i.

17 Nuññ rá hya ja ua, ðamj xihmñ zi cñhñ rá Arquipo, guj 'yεmbj: "ðamj 'yøt'e gátho'a te rá 'befi bi 'ða'i rá Hmυ Jesús, 'yo te ðaði 'bedi", guj 'yεmbj.

18 Nuýá ðrá Pablo, nuññ rá nzengua ja ua ðá otrá letra conná 'ye. O gðj pumbεññññ ngue ði ofaði. Ða ne Oja ngue ði jap'ahñ. Ða ngut'atho.

1 Tesalonicenses

Ja ua rá mudi rá carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mēnba yø 'yεc'εi Tesalónica.

¹ Nügä drá Pablo, conná Silvano 'nēhra Timoteo, dadi zengugáhe'u má zi cūhú rá m'map'u ja rá hnini Tesalónica. Nu'áhu, guí n'yohu Oja má Papáhu co 'nehna má Hmúhu Jesucristo guí n'yohu. Dí nnegáhe ngue gue-hya di jap'áhu ya, 'nε dá hyut'a ní mmáihu.

² Zan't'a dadi ja mammadigáhe Oja conná ngue'áhu. 'Nε zan't'a dí mmat'Ojagáhe conná ngue'áhu.

³ Nu'mø dá mat'áhe Oja má Papáhu, dí mbén'áhe ngue'a te rá 'befi guí øthú ngue gá 'yεc'εihu rá Jesucristo. 'Nε dí mbén'áhe ngue'a rá 'báxte guí øthú ngue gadi mmáhu n'na ngu n'na'áhu. 'Nε dí mbén'áhe ngue dá ní n't'ε'εihu porque guí tømhmú'a rá pa dá εp'u má Hmúhu Jesucristo.

⁴ Ague má zi cū'áhu, nuna Oja dí má'áhu, 'nε dí haxáhe njuani ngue Oja bi huan'náhu.

⁵ Porque nup'u guí 'báhu m'ø má haxáhe p'u rá hoga 'da'yo hya, hinga høndra hya bi zømp'u. Sinoque rá Espiritu Santo bi hya rá ts'edi ngue bi xoc'a ní mmáihu ngue gá pahmu ngue majuaní ná rá hya ná. Damí bεmhmú te dá n'yogáhe 'mø má macáhe p'u guí 'báhu. Dá negáhe ngue guí tímhmú rá nho.

⁶ Nu'áhu, nu te gá nurcahe, gue'a gá 'yøthú'a. Ya guí øthú tengutho i n'yo rá Cristo. Gá nu manhohú rá hya, madague'a bi za'áhu yø ja'i. Pε rá Espiritu Santo øt'e ngue gadi johyathohu.

⁷ Nu'u yø 'yεc'εi rá m'map'u ja rá hái Macedonia, 'nεp'u ja rá hái Acaya, nu te bi nu ngue guí øthú, xquet'a gue'a bi 'yøt'a.

⁸ Nu'áhu ya gá xihmu rá hya yø ja'i ngue hanja ná má Hmúhu Jesucristo. Ya hinga hønnbu Macedonia 'nε Acaya bi zønna hya, sinoque ndap'u bi zá fadi ngue guí εc'εihu Oja ya. A nuyá, ya hímma hyoni ngue honga xicáhe te 'be'a guí øthú'u ya.

⁹ Hante gue dí nxise yø ja'i ya ngue tema hya bi njar'u guí 'báhu m'ø má macáhe p'u. Dí nxihyø ja'i ha bi nja ngue gá hyehmu p'u yø dáhu, gá 'yεc'εi'a majuaní ngue Oja i 'bui.

¹⁰ Nuna rá Jesús rá Ts'ant'u Oja, nu'mø mí du, bi japi bi bennate, bi ma mahets'i p'uya. 'Nε ja dí 'yεp'u mahøn'a ngue dá zøcua. Guehna dí nxihyø ja'i naya ngue guí tømthohú dá εp'u mahøn'a. A nuna rá Jesús, guehna dá yanju ná ngue rá castigo ja ngue dí nja.

2

¹ Da gue'a schu má zi cū'áhu, guí pahmu ngue nuna te dá macáhe p'u guí 'báhu, hinga sárbuto.

² Guí pahmu ngue nup'u ja rá hnini Filipos, ya xi zúcáhe yø ja'i, bi unje. Nu'mø má macáhe p'u ja ní hninihú p'uya, mahømbi ts'ucje. Pε Oja bi hacáhe rá ts'edi ngue dá xi'áhe rá hoga 'da'yo hya.

³ Nu'mø má xi'áhe rá hya, hinda homhme yø hya ha di thá'áhu. Hín tema hya dá xi'áhe ngue hinda gue'a. Hønt'a te rá hya dá 'yøt'áhu rá nho dá mangáhe.

⁴ Porque bá huangáhe Oja ngue bi fárcáhe ná rá hoga 'da'yo hya. 'Nε guehna dí mmangáhe naya. Hínna mangáhe ná rá hya ná ngue dí nu manhogáhe yø ja'i. Sinoque dí nnegáhe ngue Oja dá nu manhoje. Porque gue'a haspa rá güenda má n'yomfεnigáhe'a.

⁵ Ya guí pahmu xanho ngue hinda xi'áhe yø hya ngue gdi honi ha di t'εts'áhu. Da gue'Oja padí ngue hínna xi'áhe rá hya para ngue dá záp'u ga juc'áhe rá mεnyu.

⁶ Hínna mangáhe rá hya ngue gdi nne dá nu manhogáhe yø ja'i, ní xinga gue'áhu, ní xinga gue hmi'da yø ja'i. Híndi ya manzaqui ha nna zo'áhu, madague'a ngue sápu ga nya manzaquigáhe porque yø representantegáhe rá Cristo.

⁷ Hante mahotho nna zo'áhu, tengutho øt'a n'na rá mamá 'mø di hotyø basí, dá ja'áhu p'u.

⁸ Mathogutho dadi má'áhu. Dá negáhe ngue hinga hont'a rá hya Oja dí n'na'áhu, pets'i ngue xcá hahma mmaigáhe ngue xcá 'da'áhu. Porque mí zá má mpáhu, janjuaní ngue dá má'áhu.

⁹ Ague má zi cū'áhu, ¿ua hinguí mbεmhmú te rá n'u dá ságáhe p'u ja rá 'befi? Mente rá pa dá xi'áhe rá hya Oja, rá pa rá xui dá mpecáhe ngue dá taha te dí sihe. Porque hinda negáhe ngue di toca'áhu rá gasto.

¹⁰ Ya guí pahmu, dá gue'Oja padí, ngue hínjonní 'yεc'εi dá dá dá 'yεna ngue hinga gue'a te dá n'yogáhe. Hín tema hya bi thínigáhe.

¹¹ Xquet'a ya guí pahmu ná rá hya ya xtá o'áhu n'yu, dá hatá rá ts'edi ní mmá n'na ngu n'na'áhu. Tengutho di japyø basí n'na rá papá 'mø i fadi, dá ja'áhu p'u.

¹² Dá xi'áhu ngue guí n'yohu xanho tengutho nne Oja ngue gdi n'yohu. Porque Oja bi zon'nahú ngue guí n'yohu to dí manda. 'Nε guí pahmu ngue gue'a tate'a.

¹³ Nuya híndi sáya dadi ja mammadigáhe Oja conná ngue'áhu. Porque nu'mø má xi'áhe rá hya, hinga 'yεmhmú ngue rá hya rá ja'i gá 'yεc'εihu. Sinoque bi dínni mmáihu ngue majuaní rá hya Oja. Conná guehna

ra hya guí 'εc'εihh, ya man'na man'na gni n'yohh xanho.

14 Ya gá sáhh ra n'h ma zi cu'ahh, ngue bi za'a ni mmenguuh. Gá thohmh tengutho bi thohyø 'yεc'εi thanne Oja p'u ja ra hái Judea. Porque nu'uh, xquet'a bi zá ra n'h ngue bi zahyø mmjudiohh.

15 Nu'uh yø judio'uh p'uya, gue'uh bi hyo ma Hmuuh ra Jesús. Xquet'a xa hyopyø pøngahya Oja mam'met'o. 'Nε nuya 'bex hingui nne haru da nuje. Nu'uh yø judio'uh, hingui nnepe da hnu'manho Oja. Xquet'a 'nεse ya, hingui nnu manho gátho m'ida yø ja'i.

16 Porque nu'mø ma xihme ngue hinga høndyø judio ja ngue di nyanyø te, nu'uh yø judio'uh, bi hεgahe. Gue'a man'na ni duxra ts'oqui'a p'uya. Pe nuyá, nuna Oja ya xanzánni ngue guehya da thohra castigo ya.

17 Ague ma zi cu'ahh, nu'mø rá ts'utho xtá εcáhe p'u guí 'bøhmm, εmmεi dá bεn'ahh. Asta gue'mø ya, zant'a dí nne ga nnu'ahh.

18 Nugá drá Pablo, n'na ndi ngu n'na ndi dí sánni ga mmähme p'u, pe ra zithu p'uya, di nthint'j ngue orcahe.

19 Con n'na ra páhä dí tømhm ngue dá εp'u ma Hmuuh Jesucristo. Porque di njaje mpähá ga xihme ngue nuna ra hya dá xi'ahh, gá 'yεc'εihh xandønho.

20 Janjuani ngue dadi johyagáhe conná ngue'ahh.

3

1 Pe ya hündá hä't'áhe ngue xtí njarbøtho ngue xtá tho hman'na ra pa ngue to da map'u guí 'bøhmm. Dá sánnáhe p'uya ngue dá cosegá'be ua ja ra hñini Atenas.

2 Dá penhná'be na ma cuhh ra Timoteo bi ma bá nu'ahh. Porque ma mmjmmεfígáhe na, di mmpεhmi Oja ngue di mmañgáhe ra hoga 'da'yo hya ngue ra Cristo. Bi ma di ha'áha ra ts'edi ngue hñindi nts'onni nt'εc'εihh i ja.

3 Hñindi nnegáhe ngue da gohni mmæi ngue'a ga ts'uh'ahh. Ya guí pahmu ngue jatho ga sáhh ra n'h ngue da ts'ucju.

4 Porque nu'mø nmará 'bucáhe p'u guí 'bøhmm, dá xi'áhe ngue jatho dá ts'ucju, pe ya bi nja'a te dá xi'áhe ya.

5 Janangue nugáhe, ya hündá tøm'i ngue xtá thohma man'na ra pa, dá penhná p'u ra Timoteo ngue da pa'a njuani te ja ni nt'εc'εihh. Dí εngá nthambεñitho ngue da dap'ahh ra zithu 'nε nu'a ra 'befi nná 'yogáhe p'uya di nts'onj.

6 Pe ya bá pengra Timoteo p'u guí 'bøhmm, bi zøcua dí 'bucá'be. Bá hya ra hya ngue xanzaqui ni nt'εc'εihh, 'nε majuani gadi mmahhm n'na ngu n'na'ahh. Bi xicá'be ngue

εmmεi guí mbεnje, 'nε guí nne guí nnuje, xi mmañgugáhe p'uya xquet'a dí nne ga nnu'áhe.

7 Ma zi cu'ahh, nu'a te ra hya bá hya na p'uya, bi hyu ma mmæi'be 'mø ma øcá'be te ja ni nt'εc'εihh, maðague'a n'na ra n'h dá n'yogáhe.

8 A nuyá, man'na dí hagáhe ra ts'edi ngue dí haxáhe njuani ngue hingui hεhmm'a ra Hmu Jesucristo.

9 εmmεi dadi ja mmañdigáhe Oja conná ngue'ahh. Porque nu'mø dá mat'Ojagáhe, janjuani dadi johyagáhe ngue xanzaqui ni nt'εc'εihh.

10 Nuyá, ra pa ra xui dí ápáhe Oja ngue da zá ga mmácáhe p'u ga nnuhh. Dí nne ga xán'nahh hanja'uh yø hya tobe hingui pahmu xanho hanja.

11 Da ne na Oja ma Papáhh co 'nεhna ma Hmuuh Jesucristo da 'yøt'e ngue ga mmácáhe p'u guí 'bøhmm ngue ga nnuhh.

12 Da ne na ma Hmuuh ngue man'na gdi paði guí mmahhm n'na ngu n'na'ahh, co 'nε'uh hingyø 'yεc'εi guí mahmm, tengutho nná ma'ahh.

13 Dá 'yøt'e ngue gui hyahh ra ts'edi gui hyεhmm p'u ra nts'o. Porque di nnegá ngue hñi tema nts'o da ðin'nahh Oja ma Papáhh 'mø ra pa da εp'u ma Hmuuh Jesucristo co gátho'uh da n'youi.

4

1 A nuya ma zi cu'ahh, jap'u man'na ra hya ga xi'ahh ya. 'Nε gue'a ra Hmu Jesús di 'dacra ts'edi ngue ga o'ahh n'yu na ra hya na. Ya xtá xán'nahh m'met'o te ja ngue gdi n'yohh ngue di nu manho'ahh Oja. 'Nε ya gue'a guí øthn'á ya. Pe di nnegáhe ngue man'na man'na gdi hyoni ha di nu manho'ahh Oja.

2 Ya guí pahmu ngue nuya yø hya dá xán'nahh, guehya yø hya di manda ra Hmu Jesús.

3 I nne Oja ngue guí cämfnj guí unni mmæihh Oja. 'Yo to di 'yots'om'mái.

4 A nu yø n'yohh, n'na ngu n'na di m'mæhyø xisu, di nthati, pe da zupyø xisu, di maði.

5 'Yo di nnepe ngue di m'mæ mman'uh yø xisu tengutho øtho ja'i hingui pa Oja.

6 'Yo guí nnehh n'na ra xisu ngue ya 'bøhrá ndø. Porque ya xtá xi'ahh m'met'o ngue nu yø n'yohh njar'u, mathoguiho ra castigo da jap'a Oja.

7 Porque Ojá, bi zongáhh ngue ra nho gdá m'mæhmm, hingui nneçju Oja ngue ra nts'o gdá m'mæhmm.

8 Nu ra ja'i festho na ra hya dí xi'ahh ya, hingra ja'i fεspabi rá hya, sinoque gueε Oja fεspabi rá hya. 'Nε gueε Oja bá penhna Espiritu Santo ngue da máxçahh ngue ga hεhmm p'u ra nts'o.

9 A nu'a gni mahni cuhu, himma hyoni ngue ga ot'ahu'a, porque Oja ya bi xan'nahu te gdi mmahmua n'na ngu n'na'ahu.

10 Ne nuna ra hya di xi'ahu ya, gue'a gui orpahu gatho ma cuhu 'bei ndap'u bi za ngue ra hai Macedonia na. Pe nuya ma zi cu'ahu, di a'ahu n'na ra mate ngue nu te gui othu ya, hinga hont'a gui 'yothu'a, sinoque man'na man'na ngue gdi mmahmua.

11 Dami ja ndummai gui m'mu manho. Gue'a te ni 'befise gui 'yothu, hingui nthintha yo asunto mi'da yo ja'i. Dami mpchma tengutho ya xt'a xi'ahu.

12 Janangue hinte gui 'behma. A nu'u yo ja'i hingyo 'yec'ei p'uya, di respecta'ahu.

13 Ague ma zi cu'ahu, di nnegähe ngue gui pahma hanja'u yo 'yec'ei ya xandu. Nu'mo to bi du, 'yo di tu ni mmai'u tengutho otyo ja'i hingui pa Oja, ngue tu yo mmai 'mo to bi du.

14 Pe di ec'ei'hu ngue bi du ra Jesus 'ne bi benate m'mefa. Janangue nuyä, ma ga ec'ei'hu ngue nu'u xandu 'ne ec'ei ra Jesus, nuna Oja da japi ngue da 'youi ra Jesus 'mo ba ecua mahon'a.

15 Janangue nuyä, di nne ga xi'ahu xanho hanja na ra hya bi xanngahu ra Hmu Jesus. A nu'u yo 'yec'ei di 'butho'a ra pa da ep'u ra Hmu, hinda m'met'o ngue da ma di nthui ra Hmu.

16 Porque nu'mo ba ehra Hmu di 'ye mahets'i, nu te da ne da 'yot'e, da ma nts'editho. Co 'ne'a ra anxe 'bet'o ngue yo anxe Oja, xquet'a da enna hya. Ne da nua ra corneta Oja. A nu'u to ya xandu 'ne ec'ei ra Cristo, ra mudi di benate yo do'yo'u.

17 A nu'u yo 'yec'ei di 'butho, 'da di ts'ixtho maya bi ja yo gui. Ja dani nthui p'u ra Hmu. Ya 'dap'u di m'mahmu para zantho ra Hmu p'uya.

18 Janangue nuyä, co nuna ra hya di xi'ahu ya, dami nhyathu ra ts'edi n'na ngu n'na'ahu.

5

1 A nuya ma zi cu'ahu, himma hyoni ga ot'ahu hanja ra hya ngue hingui fadi tema pa, tema ora da ep'u ra Hmu.

2 Porque ya gui pahmu xanho ngue hinjongui padi tema pa da ep'u ra Cristo. Nu'mo 'yo ra be ngue ra nxui, hinjongui padi tema ora da zop'u ja ra ngu, njarbutho ra hya di xi'ahu ya.

3 Da gue'a ra ora ngue dadi n'yembyo ja'i ngue ya 'bummanho, hin tema hya. Ne da gue'a ra ora'a p'uya ngue di nja ra ndate. Nthambenitho da zoho, tengutho 'mo bi zonna ora di m'men'a n'na ra xisu ha ra basi. Ya hinha di m'pomi.

4 Pe nuya ma zi cu'ahu, ya hingui 'bu 'bexui'hu ya. Janangue nu'a ra pa da ep'u

ra Hmu, hinga nthambenitho da z'ahu. Hinda nja'ahu tengutho ot'a n'na ra be, ngue nthambenitho somp'u ha soni.

5 Porque gatho'ahu ya gni n'yohu'a ra nyoti'a ja ngue ra pa, ya ga hychmu p'u'a ra nts'o ja 'mo ra xui.

6 Janangue nuyä, hingui ja ngue 'necju da njot'i ma n'yomfeni'hu, tengutho mi'da yo ja'i ngue njot'i yo n'yomfeni. Sinoque nne ngue ga n'yomfeni'hu xanho.

7 Nu'u aha, ra xui aha. Nu'u iti, ra xui iti.

8 Pe nuju, ya da hehmu p'u ra 'bexui. Ya nna 'yohu ra nyoti'a Oja ya. Ma ga samma mmai'hu ya ngue hinda dajpahu ra nts'o. Da zehma nt'ec'ei'hu i ja. A nuyä, ma ga mmahmua n'na ngu n'naja. Ma ga segurahu ngue da yanju Oja.

9 Porque himbi zan'Oja da m'mahmu ngue ga thohmu ra castigo. Sinoque ba sanno ngue ga nyamhmu na ma Hmu'hu Jesucristo.

10 Ra Jesucristo bi du connä nguecu. Janangue nu'mo ba ehre, ngu'u xandu, ngu'u di 'butho, 'dap'u ga m'mahmu para zantho.

11 Dami hyutho ni mmai'hu 'ne dami hya ra ts'edi n'na ngu n'na'ahu, tengutho gui othu ya.

12 Ague ma zi cu'ahu, di nnegähe ngue gui 'yorpahu masu'u yo mafi Oja di mpe'p'u gui 'buhmu. Porque guehya bi huan'Oja ngue di m'met'o p'u gui 'bahmu ngue da xan'nahu ra hya Oja.

13 Rangue orpabi ra 'befi Oja, jatho ngue gui nnu manho, dami mahmu. Ne 'yo gadi njunthu p'u gui 'bahmu.

14 Dami hyahu ra ts'edi gui xihmu'u to hingui nne di mpefi ngue 'yo di njar'u. Dami hathu ra ts'edi'u yo ja'i 'bu ndummai. Ne dami hyonbahu ha di zacyo nt'ec'ei yo ja'i tobe hingui nzaqui yo nt'ec'ei. Dami serpahu te ga 'yo.

15 Dami mfahmu, 'yo to dadi cosa nts'o t'orpabi. Hante gue gui n'yorpahu ra rho n'na ngu n'na'ahu, co 'ne'u hingyo 'yec'ei gui 'yorpahu ra rho.

16 Hangu ra pa gui johyahu.

17 Ne hangu ra pa gui mmat'Ojahu.

18 Zant'a dami ja mammadihu Oja, madague'a ja'mo ja te gui thohmu. Porque Oja, guehna nnepe da 'yot'e te'o ga tenna Cristo na.

19 Yo gui tacju'a te nne da 'yotra Espiritu Santo.

20 Dami 'yorpahu masu'a te mmanyo pongahya Oja, 'yogui festho'hu ra hya.

21 Dami hyacju xanho ra guenda ngue'mo majuan' ngue ra hya Oja mma, ogue ra hyase mma. Nu'mo gui haxhu njuani ngue majuan' ra hya Oja mmanna ja'i, dami 'yct'a mmai'hu'a te i mma.

22 Dami hychmu p'u'a te gama nts'o i ja.

²³ Nuna Oja ya dá nhojpaḥ, da 'yøt'e ngue guí unni mməih xandønhø, guí nsupḥ, da mät'a nī teh, 'nɛ dā mät'a nī do'yoh, hīn temā nts'o dī nɛquī 'mø rā pa dā ɛp'ə mā Hmuḥ Jesucristo.

²⁴ Nguna da 'yøt'Oja, porque guehna bi zon'nahna nā 'nɛ hīnguī hɛc'ahna nā.

²⁵ Ague mā zi cū'ah, dami marcaḥ Oja.

²⁶ Dadi zengua gätho'ah.

²⁷ Guehna rā Hmu di hacä rā ts'edi te dī mma. Dí xi'ah ngue nu'ə gätho mā zi cūḥ, jatho ngue dī mpeti para ngue dā 'yøde te mmanā carta ja ua.

²⁸ Nuna mā Hmuḥ Jesucristo di jap'ah. Da ngut'atho.

2 Tesalonicenses
Ja ua rá yoho rá carta bi
'yo'tra Pablo, ngue bi m'ennba
yø 'yεc'εi Tesalónica.

1 Nugá drá Pablo, conná Silvano 'nεhra Timoteo, dadi zengua gáhe'u ma zi cūhu yø 'yεc'εi rá m'map'u ja rá hñini Tesalónica. Gue'ahu yø ja'i Oja ma Papáhu, co 'nε'a ma Hmūhu Jesucristo.

2 Dī nne gáhe ngue guehya di jap'ahu ya 'nε dá hyut'a ni mmāihu.

3 Ague mā zi cū'ahu, zant'a dadi ja mammadigáhe Oja conná ngue'ahu. Nī 'yup'u ngue gue'a gá øthe'a, porque nī nt'εc'εihu i ja, man'na nī hyuxtho. 'Nε xquet'a man'na man'na gadi mmāhmū n'na ngu n'na'ahu.

4 A nucsegáhe p'u ha nná mähme, nup'u di mpeti yø ja'i Oja, i jaje mpähä ngue di xihme yø ja'i hanja nī nt'εc'εihu. Nu'a te rá n'u guí sáhu ngue su'ahu yø ja'i, gá guí sethu.

5 Nuyá, guí sáhu ra n'u ngue guí εc'εihu rá hya Oja. A nu'a gá da nī nt'εc'εihu, gue'a guí nequ'i'a ya ngue gá xanho te ø'Oja. Gue'a di zadi ngue guí thohmū p'u di manda Oja'a.

6 Pe nī 'yup'u di un'Oja'u te'o di un'ahu.

7 A nuju ngue di sáhu rá n'u, dá 'yεhra pa dá zep'u'a rá n'u di sáhu. Dī n'nacju rá ts'áya 'mø rá pa dá εp'u rá Hmū Jesús. Nuná di 'yε mähεts'i, dá n'youi yø anxε ja yø ts'edi. Nu'mø bá εhe, dadi yoxni tengutho guí yoxni rá sibi.

8 Di 'yεhe dá menhna castigo gátho yø ja'i hinxá mbá Oja, 'nε hinxá 'yεc'εi rá hoga 'da'yo hya i hmá ngue hanja'a rá Hmū Jesucristo.

9 A nuya yø ja'i ya, dá ma rá castigo, di m'medi para zantho. Da ma ma'ueque p'u ja rá hmj rá dá rá Hmū Jesús. Nup'u dá 'yudi hague ngu gangu rá ts'edi i ja, ya hñndi njapi di m'map'u ngue dá nu.

10 Nu'a rá pa dá εp'u rá Hmū, gátho yø 'yεc'εi dá 'yεspabi 'nε dá danne. Xquet'a 'nε'ahu guí m'māhmū p'u ngue gá 'yεc'εihu ná rá hya dá xi'ahu.

11 Janangue nuyá, zant'a di mmat'Oja gáhe conná ngue'ahu. Dī äpáhe Oja ngue nu'a rá hya i zon'nahū ngue gdi n'yohu, gue'a gdi n'yohu'a. Dī äpáhe Oja ngue nu'a te gá rá nho so nī mmāi guí 'yøthu, di ha'ahu rá ts'edi guí 'yøthu. 'Nε di ha'ahu rá ts'edi guí 'yøthu'a te gá rá nho rá nsāui nī nt'εc'εihu i ja.

12 Nu'mø dá nu yø ja'i ngue guí 'bāhmū xanho, yø ja'i dá nu mansu rá Jesucristo. Xquet'a 'nε'ahu dá hñu mansu'ahu p'uya ngue guí n'yohu rá Jesús. Nguna di nja

conná nguehrá mate Oja 'nε conná nguehrá mate mā Hmūhu Jesucristo.

2

1 Ague mā zi cū'ahu, dá εp'u mā Hmūhu Jesucristo ngue di percahu 'dap'u ga m'māhmū. Dī nne ga xi'ahu te 'be'a ja ngue di nja.

2 Nu'mø to dá 'yεn'ahu, ya dá guehra pa jap'u dá zøhra Hmū ya, dá 'yεna, 'yo sá dadi fe'ni mmāihu. 'Yo guí εc'εihu te dá mā, madague'a dá 'yεna ngue Oja di bennbi te i mma, ogue dá 'yεn'ahu ngue go dá ot'á rá sūcuá n'youi yø hya dá xi'ahu.

3 Xinda hangū dá si'ahu, 'yo gadi n'uni dá thā'ahu. Porque hante dá zonna pa dá εp'u rá Hmū, i jatho ngue rá muditho di n'yo yø ja'i ngue dyø mmejmāhya, dá gohi ngue yø nsāui Oja. Nu'mø bi nja ná rá hya ná, ja di nequ'i p'u rá ja'i ngue tate ja rá ts'oqui p'uya. 'Nε guehna ya xpá ts'ännbi ngue dá ma rá castigo.

4 Nuná guehna dá bōni ngue dá zumbābi'a te gá thanne yø ja'i ná, dá gue Oja dá zwi. Hōnse ná dá ne ngue dá ma nthanne ná. 'Nε dá mīp'u ja rá nija Oja tengutho 'mø ngue dá guehna Oja ná. Dá 'yεmp'uya: "Nugá, guecá Ojagá ya", dá 'yεna.

5 Damī bεmhmū'a rá hya dá xi'ahu 'mø dāmbi 'bucá p'u guí 'bāhmū. Guí nnu ngue dá xi'ahu tengu ná rá hya ná.

6 Ya guí pahmū te 'be'a samya ngue hñngui nequ'i nts'edi, hante ngue dá zonna pa bá ts'ännbi ngue di nequ'i te'o ná rá ts'oc'εi ná.

7 Tobe hñndi nequ'i xandōhno'a te gá rá ts'edi rá nts'o, pe nu'a rá nts'o, ya i ja. Hōntho ngue hñndi unna nt'εdi'a to sammj ngue di nequ'i xanho te'o nī ja'i ná di xi'ahu.

8 Pe nu'mø bi zonna pa di t'unna nt'εdi dá 'yuhrá ts'edi, ya di nequ'i ná rá ts'oc'εi di xi'ahu p'uya. Pe nu'mø bá εp'u rá Hmū Jesús, ya dá hñu ngue mathoguitho ja rá ts'edi, porque conná hyanetho di hyo ná rá ts'oc'εi ná.

9 Nu'mø bi nequ'i ná rá ts'oc'εi ná, rá zithu'a di hatra ts'edi. Dá hñu ngue ja rá ts'edi dá 'yøtyø hmēya hñjngui sá dá 'yø'te. Gue'a di nhāte'a p'uya.

10 Xants'o te gátho dá 'yø'te. 'Dama 'dan'yo te gá dá 'yø'te, dá hyoni ha di hyätø ja'i ja ngue di m'medi. Nu'a di m'medi ngue himbi ne xta mbāhna rá hya majuanī. 'Nε guehna rá hya xti nyanyø te yø ja'i ná.

11 Janangue Oja di japi ngue dá thātya yø ja'i ya, dá 'yεc'εi'a rá hya ngue rá fehni.

12 Gue'a di ma rá castigo gátho ya yø ja'i, ngue himbi 'yεc'εi ná rá hya majuanī. 'Nε hōnt'a te yø nts'o gá 'yo nnu manho.

13 Ague ma zi cu'ahu, nuna ma Hmuhu Jesucristo di ma'ahu. Janangue nuyá, zant'a jatho ngue ga ja mammadigáhe Oja ngue te bi 'yot'ahu. Porque rá maditho bi huan'nahu Oja, ya xpá nzänni ngue di nyanni tehu. Nu'mò gmi 'yec'eihu na ra hya majuaní, ra Espíritu Santo bi 'yot'e ngue gá sohu rá 'ye Oja.

14 Dá xi'ahu ra hoga 'da'yo hya, guehna ra hya i zon'nahu Oja na. I nnepe ngue di toca'ahu na ra nho jap'u ha 'buhma Hmuhu Jesucristo.

15 Janangue nuya ma zi cu'ahu, di ndu xanho ni nt'ec'eihu ya. Man'nan'yo mi 'yot'e ngue gui pumbenihu ya yò hya dá xán'naschu. Da gue'u yò hya dá orpu ja ra carta dá pen'nahu p'u, man'nan'yo mi 'yot'e ngue gui pumbenihu.

16 Bi macju Oja ma Papáhu, 'ne bi 'daju rá mate ngue bi hoga ma mmuihu para zantho. Xquet'a di tomhmu'a ra nho di 'daju Oja m'mefa. Da ne Oja co 'ne'a ma Hmuhu Jesucristo di jap'ahu.

17 Da ne Oja ngue di hatra ts'edi ni mmuihu 'ne gui da'ni n'yomfenihu ngue nup'u gui yahu, ra hya xtanho gui mamhmu. Nu'mò te gui othu, gá da gue'a te xanho gui 'yothu.

3

1 Hont'a di 'behya ma zi cu'ahu, dami marcahe Oja, n'namhma ngue nup'u di mmangáhe rá hya ma Hmuhu, xtangu yò ja'i da 'yec'ei tengutho bi njap'u gui 'buhmu.

2 Xquet'a dami marcahe Oja n'namhma ngue da yangáhe Oja ngue'a te mbenngáhe yò ts'oc'ei. Porque hinga gátho yò ja'i da 'yec'ei ra hya di mmangáhe.

3 Pe nu'a ra Hmu hingui hegah'a. Da 'yot'e ngue gui hyahu rá ts'edi 'ne da yan'ahu ngue ra nts'o.

4 Dadi seguragá ngue di mfáxte ra Hmu. Janangue di pacá ngue nuna te ra hya ga 'bep'ahu, guehna gui nne gui 'yothu na, hinda 'yehra pa gui festhohu na ra hya na.

5 Da ne Oja ngue da dinni mmuihu'a te gui ma'ahu Oja. 'Ne da 'yot'e ngue gui seti hangu rá n'u gui thohmu tengutho rá Cristo bi zeti hangu rá n'u bi thogui.

6 Ague ma zi cu'ahu, ma Hmuhu Jesucristo di 'dacáhe rá ts'edi ga xi'áhe na ra hya ga mmanya. Nu'u ma cuhu hingui nne di mpæfi, 'ne hingui haxra hya dá xán'nahu, ogadi nsixhu'u.

7 Ya gui pahmu te gdi 'buhmu, hin tema ndanhyei gá nurcahe.

8 Hinjonda áptho te dá sihe. Sinoque dá honi ha dá japi te dí homhme. Ra pa ra xui dá mpæfi ngue di taha te ga sihe, porque

hindá negáhe ngue di toca'ahu rá gasto ngue te dí sihe.

9 Madague'a ní 'yup'u xcá mangáhe ngue xqui fáxcahe, pe hinte dá mangáhe. Sinoque dá mphehe para ngue ga ut'áhe te ja ngue gdi n'yohu.

10 Porque nu'mò dambá m'macáhe p'u gui 'buhmu, guehna ra hya dá xi'áhe na, dá mangáhe ngue nu to hingui nne di mpæfi, ya hinda nsihme.

11 Di ocáhe n'na ra hya ua, ngue 'bu i'da ni amigohu hingui nne di mpæfi. Nu'a te ga 'yo, høndyò ja'i di ats'i te ga 'bui para ngue da záp'u di c'a.

12 A nuya yò ja'i njap'u, guehe ra Jesucristo di hacje ra ts'edi ngue ga xifi ngue 'yo nimantho di orpabi yò ja'i, njuantho da ma ra 'befi da daga te da zi.

13 Ague ma zi cu'ahu, 'yo gui sayahu, hangu ra pa dami 'yothu ra nho.

14 Nu'mò toni ja'i da 'yena ngue hinda 'yec'ei na ra hya dá cuatáhe ua ja ra carta ja ua, 'yo gadi nsixhu, n'namhma ngue da mesrá sá.

15 Pe 'yo gui ot'e ngue ni nsuiui. Sinoque dami hejpahe'a te ot'e, porque ni cuhu.

16 Nuna ma Hmuhu Jesucristo guehna da zá da hyut'a ni mmuihu na. Da ne ngue hinda hyc'ahu hangu ra pa. Nu'mò tema hya gui thohmu, da hyoni ha di japi ngue da hyut'a ni mmuihu, hont'a bi zá mahya gui thohmu.

17 Nugui drá Pablo conma 'yese nna cuatá na ra letra ja ua ngue nna zengua'ahu. Nu'mò dadi firmagá ma carta 'mò bi gua'a nt'ot'i, guehna ra hya ja ua dadi cuati:

18 Nuna ma Hmuhu Jesucristo di japi gátho'ahu. Da ngut'atho.

1 ra Timoteo

Ja ua rá mudi ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mennba ra Timoteo.

¹ Nuga drá Pablo, rá representantegá ra Jesucristo. Nuya bi 'yexqui, guesé Oja, nuna ra Yante, co 'nehna ra Hmu Jesucristo bi 'yexqui. 'Né dí pahmí ya ngue conná nuehra Jesucristo dí nja'a te gá dí tøn'ui ya ngue dí nja.

² Ague Timoteo, dadi zengua'i. Pē nu'mø dá bēn'a'j, xøgue entho majuaní ngue ma ts'ant'ui p'u nná bēn'i. Porque go dá ja'i gá 'yēc'ēi na ra hya guí ēc'ēi ya. Dí nnegá ya ngue nuna Oja ma Papáui co 'nehna ma Hmúi ra Jesucristo, di jap'a'j, di huēc'a'j, 'né dá hyut'a ní mmái.

³ Damba soc'a'j p'u ja ra hnini Efeso. Nu'mø ma thogui, dá magá p'u ja ra hái Macedonia, dá xi'i ngue guá cop'u Efeso. A nuyá, dí nnegá ngue gui sigue guí m'mup'u, porque jatho ngue nu'u yø fēhní xännbate xännbate p'u, gui hējpabi.

⁴ Guí xifi ngue 'yoní mantho di xännbate'u yø cuentotho. Porque nuyá, hinha rá nzegui xännbate'u yø hya bá øtyø ndiua manjam'mø. Pē nuya yø hya ya, høndra njunt'i n'youi, hinte ní bøntho. A nuna rá hoga xádi rá n'youi ma nt'ēc'ēih, guehna nne Oja ngue ga xännbaha yø ja'i ná.

⁵ Damí hējpabi ya dí xi'i ya, n'namhma ngue gátho yø 'yēc'ēi dí mmadi n'na ngu n'na. Para ngue da zá dí mahrá mmic'ēiui n'na, jatho ngue dá hyep'u rá ts'on'yomfēni, nu'a te ra nho padí, gue'a da 'yøt'a. 'Né hímma xøts'etho dí nequi ngue ja yø nt'ēc'ēi.

⁶ Porque 'b'u i'da yø ja'i ngue ya bi hyep'u na ra hya dí xi'i, høndra njun'mahya nne.

⁷ I nne dá t'ēmbi ngue padí xanho di nxännbate rá ley Oja. I ya manzaqui 'mø xännbate. Pē hímma juani ngue tynø mmái hanja'a ra ley i nne dí nxännbate.

⁸ Nuna ra ley ga 'yo yø judio, ya dí pahmí xanho te mma. Pē jatho ngue dá fadi hanja ngue bi ma nt'ot'i na ra ley na.

⁹ Nu'u yø ja'i ya øtra nho, ya hin tema ley di ja ngue dá hyaspa ra güenda. Nuna ra ley, bi ma nt'ot'i para ngue dá hyaspa ra güenda yø ja'i festho ra ley. Haspa ra güenda yø mmejmahya. Haspa ra güenda yø ts'oc'ēi øtyø ts'oqui. Haspa ra güenda yø ja'i ngue hinguí su Oja 'né hinguí ēc'ēi. Haspa ra güenda yø ja'i ho yø papá, ogue ho yø mamá, ogue ho yø mmic'ēiui.

¹⁰ Haspa ra güenda yø 'yots'om'mái. Haspa ra güenda yø n'yohu ørpe tengutho 'mø drá xisu yø mmín'yohuu. Haspa ra

güenda'u yø ja'i ahyø mmic'ēiui ngue sits'i yap'utho. Haspa ra güenda yø mambethani. Haspa ra güenda yø ja'i ngue mmanna fēhní 'né exa ntestigo Oja ngue ena majuaní te mma. Haspa ra güenda gátho yø ja'i festho na majuaní ngue ra hoga xádi.

¹¹ Nuna rá hoga xádi naya, rá n'youi rá hoga 'da'yo hya. Nuna, di 'bejpagui'a ma maça Ojai ngue ga xihyø ja'i.

¹² Nuna ma Hmúi ra Jesucristo di 'dacrá ts'edi ngue dí mmambrá hya. Dadi ja mammadigá na, porque guehna bi nu manhoguí 'né bi 'yexqui ngue ga øtra 'bēfi bi 'daqui.

¹³ Bi 'yøt'e ngue drá mēfiguí madague'a xtá nu man'ugá mam'met'o na ra Jesucristo. Porque xtá mangá yø umhya co nuna, 'né nmí sac'a'u yø ja'i mí ēc'ēi na. Pē bi huēgaguí Oja, porque pa Oja ngue hindí padí te dí øt'e ngue tobe hin mará 'yēc'ēi.

¹⁴ Nuna rá Hmu, mathoguitho rá mate bi 'daqui. Ngue ya dí n'yo'be ra Jesucristo, nuna di hacra ts'edi ngue man'na dí ndu ma nt'ēc'ēi, 'né øt'e ngue man'na man'na gdá madí.

¹⁵ Nuna ra hya ga xi'i ya, majuaní na, 'né guehna ra hya jatho ngue dá 'yēc'ēi gátho yø ja'i na: ngue ra Jesucristo bá ēcua ja ra ximhai ngue dá yanyø ja'i ja yø ts'oqui. Nuya yø ja'i dí mmangá ngue ja yø ts'oqui ya, pē man'na ma dátho m'i ja ma ts'oquigá.

¹⁶ Pē bi huēgaguí Oja n'namhna ngue dá fadi ngue ra Jesucristo bi zeti te gá dá ørpe, conque nuquí mathoguitho ja ma ts'oqui. Gue'a guí nequi'a ya ngue gátho m'i'da yø ja'i xquet'a di punnbabi Oja 'mø bi 'yēc'ēi ra Cristo, ya di unna 'da'yo te para zantho.

¹⁷ Janangue nuyá, jatho ngue da t'ēspabi Oja para zantho. Porque nu te gá ja, go dí manda Oja para zantho. Guehna Oja para zantho hinjam'mø dá dū, 'né hinjonni ja'i di sá dá nu. Hinjom man'na tengu na. Guehna jase rá mfaði. Da ngut'atho.

¹⁸ Ague ma ts'ant'ui Timoteo, nuna ra hya di xi'i guí 'yøt'e, dí nthēui na ra hya bi bēnnbabi Oja yø pøngahya 'mø yø pa xa thogui, guehya bi ma ngue dí nja ní 'bēfi. Nuna rá hya dadi 'bep'a'j ya, dami hya ra ts'edi guí 'yøt'e gátho'a te rá 'bēfi bi 'da'i Oja ngue guí 'yøt'e. Dí ndu ní nt'ēc'ēi. 'Yo di tap'a'j ra nts'o.

¹⁹ 'Bu i'da yø ja'i padí xanho ndana rá hya hinni 'yup'u dá 'yøt'e, pē gue'a øt'a. Gue'a guí ts'on'yø nt'ēc'ēi'a p'uya.

²⁰ Nguna rá hya bi 'yøtra Himeneo 'nehra Alejandro. Nuya yo nc'ēi ya, dá dápra zithu para ngue dá badi hanja te øt'e. Porque hinguí ho ngue dá nømman'u Oja p'u ha ya.

2

¹ Rá mæditho dí xi'i ngue gui xifi gátho yø 'yɛc'ɛi ngue da marpabi Oja gátho yø ja'i ndap'u bi zã. Da 'yãpi ngue da máxyø ja'i na Oja. 'Nɛ di ja mammadí Oja yø ja'i ngue'a rá 'bãxte Oja da 'yøt'e.

² Da marpabi Oja yø dast'abi. Da marpabi Oja gátho yø ja'i ja yø cargo. Porque gáthogahũ dí nne ngue ga m'mamma páhãhũ, hĩn temma hya, n'nammã ngue co n'na ra páhãtho gdã thannehũ Oja 'nɛ da zãp'u ga n'yo manho.

³ Mã datho mahyonitho ngue ga mmarpahũ Oja gátho yø ja'i, porque guehna nnu manho Oja mã Yantehũ nã.

⁴ Porque Oja, nnepe ngue xøgue gátho yø ja'i dí nyanyø te. 'Nɛ nnepe ngue da dɪni xanho yø mmã yø ja'i hanja nã ra hya majuanj.

⁵ Nunã Oja, n'natho i 'bwi. 'Nɛ xquet'a n'na nc'ɛitho na da zã da 'yøt'e ngue dí nhøjpau Oja yø ja'i, guehna ra Jesucristo na.

⁶ Ra Jesucristo bi n'unj bi tho ngue bi gurpabi yø ts'oqui gátho yø ja'i. Nu'mø mi zønna pa bi nja nã ra hya nã, ya bi nɛquĩ xandønho p'uya ngue Oja nnepe ngue gátho yø ja'i dí nyanyø te.

⁷ Janangue bi 'yɛxcagui Oja ngue drã representantegã ra Cristo. 'Nɛ pennagui ndap'u bi zã ya ngue ga ma xihra hya yø ja'i hingyø judío. Nunã ra hya majuanj dí ɛc'ɛiui, guehna ga xãnnabj yø ja'i na. Gui padj xanho ngue majuanj te dí xi'i, 'nɛ gui padj ngue hĩndj fehnj porque dí ɛc'ɛi ra Cristo.

⁸ Dí nnegã ngue ndap'u bi zã da mat'Oja gátho yø n'yohũ. Nu'mø ɛns'yø 'yɛ yø ja'i ngue mmãt'Oja, di unyø mmã Oja, di ja manho yø mmã, hingue di danzø yø mmã ngue dadj njunt'ui yø mmic'ɛiui.

⁹ A nu yø xisu, 'yo dadj 'yɛx'mø bi nhoqui. Hingra n'yɛts'i di hocyø ya. Hingra n'yɛts'i di hye ra ɷlu xammadí rá muui. Hingra n'yɛts'i di japyø oro ogue yø perla da japyø he. Sinoque da hye yø he tengutho yø he yø hoja'i, ngue hĩndj 'yɛts'i.

¹⁰ Nu'a di nejmanho yø xisu, da gue'a ngue ra nho da 'yøt'e. Porque yø xisu ɛc'ɛi Oja, mahotho 'mø di nequi ngue øtra nho.

¹¹ Mɛnte ra ora sãnnabj ra hya yø ja'i, yø xisu 'yo sã di ya ngue da zohyø ja'i, di nja yø ts'u.

¹² Porque hĩn dadj ungã ra nt'ɛdĩ ngue di nxãnnbate n'na ra xisu, sinoque ra xisu i ja ngue da 'yøxtho ra hya. Porque hingui sã di m'mɛt'o p'u ha 'bahyø n'yohũ ngue di manda.

¹³ Porque Oja, rá mæditho bi hocra Adãn, m'mɛfa p'uya bi hocra Eva.

¹⁴ Pɛ ra Adãn hĩmbj hyãtra zithu'a, sinoque ra xisu'a bi hyãtra zithu. Mĩ thãtra xisu p'uya, ya gue'a ra ts'oqui bi 'yøt'a.

¹⁵ Pɛ ra xisu di nyannã te 'mø da 'yøtra 'bɛfi bi un'Oja, ngue di tehyø basi. Høntho ngue ra xisu jatho ngue di nja rá nt'ɛc'ɛi, di mahyø mmic'ɛiui, di n'yo xanho, hĩnda 'yɛspi te ga 'yo.

3

¹ Nunã ra hya dí mmanã, majuanj nã. Ngue nu ra ja'i nne rá cargo ngue di m'mɛt'o p'u ja ra nja ngue dra mamhya, xandønho ra 'bɛfi nne da 'yøt'e.

² Janangue nu ra ja'i ja rá cargo ngue 'bet'o ra hya, jatho ngue hĩn temã hya da thĩnnbi. N'na dra xisu da zi. Da zamrá mmã. Dí mfãdi xanho. Da 'yøt'e ngue da hnu manho te ga 'yo. Di unna ts'ãya p'ua rá ngu. Da badj xanho ha di japrã hya di nxãnnbate.

³ 'Yo di iti. 'Yo dra nequisãi. Di nja rá yemmai. Da badj ha di hojpabi yø ja'i dí nãi. 'Nɛ hingã hønðra mɛnyu di ma rá mmã.

⁴ Da badj ngue di manda xanho p'u ja rá ngu. Da 'yøt'e ngue dyø 'yøde xanho yø basi, 'nɛ di nja yø ts'u yø basi.

⁵ A nu'mø hingui padj di manda xanho p'u ja rá ngu, ya hĩnda badj ha di japi di m'mɛt'o p'u ha di mpeti yø ja'i Oja 'mø.

⁶ A nu'a ra n'yohũ da t'ɛts'i ngue di bentrã cargo di m'mɛt'o p'u ja ra nja, hĩnda gue'a n'na ra n'yohũ ngue ts'ũdra pa xa 'yɛc'ɛi ra Jesucristo. Porque nthambenitho di 'yɛts'i. Ya da 'yøtra ts'oqui tengutho bi 'yøtra zithu manjam'mø ngue bi 'yɛts'i 'nɛ 'da di mep'u ja ra castigo.

⁷ Jatho ngue di n'yo manho n'nammã ngue nu'a yø ja'i hingyø 'yɛc'ɛi da nu mansu. Ya hĩnda zã ha di japyø ja'i da 'yɛmbj ngue hingã gue'a ga 'yo. Porque ra zithu ɛmmɛi honj ha di ts'onnbj ha ya yø mamhya.

⁸ A nu'a yø ja'i ja yø cargo ngue fãxte p'u ja ra nja, xquet'a ngut'atho ja ngue da 'yøt'e, jatho ngue di nho ja'i, jatho ngue hĩndj nhãte p'u ha ya. Jatho ngue hĩndj n'iti. Jatho ngue hingã hønðra mɛnyu di ma yø mmã.

⁹ Nunã ra hya n'yoi yø nt'ɛc'ɛi ja, guehna ra hya hĩmmj fadj hanja na, guehna di nxãnnbate nã ra hya nã co gátho yø mmã.

¹⁰ Nuya yø n'yohũ ya, 'bet'o da hnu te ga 'yo. A nu'mø ngue ya hĩn temã nts'o bi thĩnnbi, ya da zã di nja yø cargo ngue di mfãxte p'u ja ra nja.

¹¹ Ximmangu yø xisu fãxte p'u ja ra nja, xquet'a di nɛquĩ ngue dyø hoja'i. Hĩndyø zate. Da zamyø mmã. 'Yo di hep'u'a rá 'bɛfi pɛfi.

¹² A nu yø n'yohũ ngue ja yø cargo fãxte p'u ja ra nja, n'na ngu n'na jatho ngue n'na dra xisu da zi. Pɛ da badj ngue di manda xanho

p'u ja rá ngu. Ngu yø basi, ngu'u hingyø basi, da badí dî manda xanho.

¹³ Porque nuya yø n'yohu ja yø cargo ngue fãxte p'u ja ra nija, nu'mø padí xanho ha di japi dá 'yøtra 'bæfi pæfi, ya man'natho nuu mansu yø ja'i. Ya sãp'u dá hya ra ts'edi dá ma hanja ngue æc'ei ra Jesucristo.

¹⁴ Ague Timoteo, nugã dî xønni ga mmap'u ga ma nu'i.

¹⁵ Pæ nu'mø hîmbi zã dá magã p'u n'nahmantho, ya dí otra carta ja ua ngue ga pæn'a'i p'u. Porque dí nnegã ngue guí padí xanho hanja ra hya nuna ja ngue dá n'yo yø ja'i ya o rá 'yæ Oja. Nuna Oja na, majuaní ngue 'bui. A nuya yø ja'i Oja ya, guehya fãrpabi rá hya 'næ tøxhma hyabi rá hya Oja.

¹⁶ Janjuani ngue mazihotho na ra hya dí æc'ei hu. Pæ Oja bi 'yøt'e ngue bi dinma mmũihu hanja na ra hya na, ngue ra Cristo bi nja'i. 'Næ ra Espiritu Santo bi 'yøt'e ngue fadi ngue hin temã nts'o bi 'yøtra Cristo. Dã guehyø anxæ Oja i nnu mansu. A nuyã, ndap'u bi zã i hma te'o na ra Cristo. 'Næ t'æc'ei gã rá nganî nximhãi. 'Næ bi zix Oja ngue i ma mahæts'i.

4

¹ Pæ ra Espiritu Santo njuantho xicju ngue nu'mø nî ma dá gaxyø pa, dî m'muhyø ja'i dá hyep'u yø nt'æc'ei. Nu'u yø fehni xãnnbate ngue ra zithu di bennbabi rá hya xãnnbate, go gue'u dá den'nu.

² Nuya yø xãnnbate ya, ra fehni na ra hya dá ma ngue di hyätyø ja'i. Padi xanho ngue hinga gue'a te øt'e, pæ 'be xingui tár'man'u yø mmui'a te øt'e.

³ Nuya yø xãnnbate ya, xihyø ja'i ngue embi hün'yu ra nt'edi dî nthatyø ja'i. 'Næ xihyø ja'i ngue embi hinga gãtho yø cosa sã ngue dá ts'i. Conque Oja bá sãnni ngue bá nja'a te ts'i n'namhma ngue nuya yø 'yæc'ei di ja mammaði Oja 'mø bi zi'a te si.

⁴ Porque nu te gã bi hoc'a Oja ngue dá ts'i, gã xanho. Hingui sã ga emhma ngue ja rá ts'oqui ra ja'i nu'a si te ünî. Sinoque ma ga ja mammaðihu Oja 'mø dí sihu'a te bá sãnni ngue ga sihu.

⁵ Porque nu'mø t'ãprã mate Oja ngue di japi te ts'i, Oja di japi te si ra ja'i.

⁶ Nu'mø ngue nguna ra hya guí xãnnbabi'u ma çuhã ya, majuaní ngue gue'e rá hoga mæfi'ã ra Jesucristo 'mø. Damí hyani guí hyu'nî mmui na ra hoga xãdi ya xcã bent'i.

⁷ Pæ nu'u yø hya te sãma cuento ngue hinga gue'a rá hya Oja, 'yo guí ørpa masu'u yø hya'u, porque hunte dî muui. Damí hyoni ha dî ndu xanho nî nt'æc'ei i ja.

⁸ Porque nu ra ja'i ngue xuhrã do'yo, di 'yani, man'na xanzaqui cohi ngue'a gui 'yani. Pæ ma datho man'na xanhotho ngue di zacrá nt'æc'ei ra ja'i. Porque nuna ma nt'æc'ei hu i ja, hinga høndra pa jap'u ga tinnbahu rá njapi Oja, sinoque 'nehra pa di 'yep'u.

⁹ Nuna ra hya na, guehna ngue majuaní na. 'Næ guehna mahyonitho dá 'yæc'ei gãtho yø ja'i na.

¹⁰ Janangue nuyã, madague'a sũcui yø ja'i ya, pæ ma ga ho ma mmui ga øt'ui ra 'bæfi bi dacui Oja. Porque di haxã njuani ngue nu'a ma Ojau i 'bui. 'Næ guehna ja ngue dá 'yani gãtho yø ja'i na. Pæ nu'u yø ja'i dî nyanyø te, guehya dá 'yæc'ei ra Cristo ya.

¹¹ Nu'mø guí xãnnbabi rá hya yø ja'i, nuya yø hya dí xi'i, guehya gui xihyø ja'i ngue dá 'yøtya yø hya ya.

¹² Yo guí nne ngue hînjonda 'yøt'a masu ngue grã ts'ant'atho. Sinoque damí 'yu'a te ra nho ja ngue dá n'yo yø 'yæc'ei. Damí 'yudi ngue guí yamanho p'u ha guí ya. Damí 'yudi ngue gadi mahni mmic'eiui. Damí 'yudi ngue ja xanho nî nt'æc'ei. Damí 'yøt'e ngue dá bahyø ja'i ngue gã ra nho gní 'yo.

¹³ Mente ga mmagã p'u, damí ja ndummai guí mmambrã hya Oja p'u ha di mpeti yø 'yæc'ei. Damí opan'yu hanja ra hya. Damí nxãmbate xanho.

¹⁴ Nu'u yø n'yohu 'bet'o p'u ja ra nija bi japyø 'yæ p'u ja nî ya, ya bi xi'i te 'bæ'a ma hya nne'e Oja gui 'yøt'e. Nuna ra 'bæfi bi da'i Oja, man'nan'yo mî 'yøt'e ngue te sãtho gui 'yøt'e.

¹⁵ Nuya yø hya dí xi'i ya, damí ja ndummai ngue gui 'yøt'e te di xi'i. Dí nne ngue dá nu yø ja'i ngue man'na man'na gdí padí ha gdí japa hya ngue dá zã gui 'yørpe xanho rá 'bæfi Oja.

¹⁶ Damí mfãdi xanho, 'næ damí mfãdi ngue gã dá gue'a ra hya nî 'yup'u guí nxãnnbate. Nu'mø gui 'yøt'e te di xi'i, ya dî nyanni te, dá guehyø ja'i dá 'yøxra hya guí mma, xquet'a dî nyanyø te.

5

¹ Nu ra dac'ei ngue hinga gue'a te øt'e, 'yo gui ya manzaqui 'mø ga hejpaði te øt'e. Mahotho gdí zofu, gui 'yøt'e como tengutho 'mø ngue nî papã'a ra dac'ei. A nu'u yø ts'ant'atho, gui 'yøt'e como tengutho 'mø ngue nî n'yohu.

² A nu'u yø xisu ngue ya yø dac'ei, gui 'yøt'e como tengutho 'mø ngue nî mamã. A nu'u yø hmute xisu, gui 'yøt'e como tengutho 'mø ngue enî nju, pæ gã ra nho gdí n'youi.

³ A nu'u yø 'danxu ngue hînj'o to dá hyonnbî te dá zi, gue'u yø mmî'yæc'eiui dá mãts'i ngue di unni te honi.

⁴ Pæ nu ra 'danxu ngue 'buihyø basi ogue 'buihyø 'bet'o, guehya yø basi na ra 'danxu

høxyø xi ngue di unni te da zi. Porque yø pa xa thogui, gue'a rá mamá yø basi bi ja mmansu gá i nte. Janangue ní 'yup'u ngue di ja mmansu yø mamá yø basi 'mò bi ndac'ei. Porque gue'a nnu manho Oja'a ngue yø basi di ja mmansu to bi tede.

5 Pe nu rá 'danxu ngue 'bæse, hinjo'o to da hyonnbi te da zi, guehna ja ngue da máxyø mmi'yec'eiui na. Porque hinda hont'a Oja nnots'le 'ne hingui sáya ra pa ra xui nzo Oja.

6 Pe nu rá 'danxu ngue gue'a te rá páhæse ga 'bui, ya hinda ma m'mäts'i. Porque nuná, emma 'bui pe tengutho 'mò ya xa ndu.

7 Guehna ra hya gui xifi da 'yøtyø 'yec'ei naya, n'namhma ngue ya hinjonda 'yembi ngue hinga gue'a te øt'e.

8 A nu rá 'yec'ei ngue hinda unni te 'be'a honna papá ogue rá mamá, ogue rá mení, guehna rá 'yec'ei ngue hinga 'yo'a te rá hya rá nsáui rá nt'ec'ei na. Man'na nu'u yø ja'i hingyø 'yec'ei hingui njar'u'u, man'na di unni te honyø dac'ei'u.

9 A nup'u ja rá lista ngue yø 'danxu gui 'yets'i ngue di mfäxte p'u ja rá nija, da gue'u yø 'danxu ngue tho'i hyate njeya 'bui. 'Ne n'nat'a rá ndø xa m'mahmi.

10 Da gue'u yø xisu fadi ngue xa 'yøtra nho, xa tede xanho yø basi, xa unna ts'áya p'u ja rá ngu te'o hin'ya ha di nsáya ngue yap'u ní 'yehæ. 'Ne fadi ngue hinda 'yets'i ha ya, di ja mmansu yø mmi'yec'eiui. I fäts'i to sá ra n'u. Zant'a ngue høndra nho di ho da 'yøt'e.

11 Pe nu'u yø 'danxu ngue cohra jeya 'bui, 'yogui ets'i ngue di mfäxte p'u ja rá nija'u. Porque nthambenitho ngue da dñi to di nthati mahøn'a, ya da hyep'u'a rá 'befi ra Cristo ørpe.

12 Ya cohi ngue festho'a ra hya xa nhyøxmaxi ngue di mfäxte p'u ja rá nija p'uya.

13 Ogue da gohi ngue yø monni, ní yat'i ní bømp'u ja yø ngu. 'Ne hinga hønthon ngue yø monni, sinoque di c'a yø mmic'eiui p'u ha 'yo. I mmanyø hya nu'u hinñi 'yup'u da ma. Nu'a te ga 'bahyø ja'i p'u ha søni, gá di nthint'i.

14 Janangue di nnegá ngue nu'u yø 'danxu ngue yø hmute xisutho di nthati mahøn'a, di m'mahyø basi, da máhyø ngu. Ya hinda zá ngue toni ja'i da 'yembi hinga gue'a øt'e.

15 Porque 'bu i'da yø 'danxu ngue ya xa 'uegue, ya ørpabi rá páhá ra zitha.

16 Nu'mø n'na ra n'yohu ogue n'na ra xisu ngue ra 'yec'ei, nu'mø bi n'nanxu n'na rá mení, da mäts'i, di unni te honi. 'Yo di nnepe ngue gá go yø 'yec'ei da hyonnbab'i a te rá gasto honi. Porque yø 'yec'ei, gue'u yø 'danxu hinjo'o to da hyonnbi te da zi, gue'u ja ngue da mäts'i, di unni te honi.

17 A nu'u yø n'yohu 'bet'o ngue øtra 'befi p'u di mpeti yø 'yec'ei, jatho ngue emmei da nu mansu yø ja'i. Da gue'u yø mamhya ho yø

mmui di mpefi ngue xännbabi rá hya Oja yø ja'i, ma datho nne ngue da nu mansu yø ja'i ya.

18 Porque nt'ot'i p'u ja rá Maça Libro ra hya ngue ena: "Damí japi ngue di nsihme rá ndañi nuna nnehyø trigo ngue di ntagui, 'yogui turpabi rá ne", i enna hya. Mahøn'a nt'ot'i ra hya ngue ena: "Nu ra mefi øtra 'befi, ní 'yup'u ngue di t'unná nzäbi".

19 A nu'mø ngue ma yapi n'na nc'ei'u 'bet'o p'u ja rá nija, nu'mø ngue hinjo'o yoho ogue hyu yø testigo di ja majuan'i a te gui nyapi, 'yo gui 'yøra masu'a ra yapate.

20 Pe nu'a ma yapi 'ne majuaní ngue ja rá ts'oqui, damí hejpañi. Da nu gátho yø ja'i p'u gui hejpi n'namhma ngue nu'u yø ja'i da nup'u gui hejpi, ya da zu da 'yøtra ts'oqui.

21 Nuna ra hya di xi'i ya, nuna Oja co 'nehna ma Hmuui Jesucristo co 'ne'u yø maça anxæ bí 'bu mahets'i øde te di xi'i ya. Nu'mø gadi n'amigoui n'na ra ja'i, ogue hin gadi n'amigoui n'na ra ja'i, pe nu'mø ja rá ts'oqui damí hejpañmabi.

22 Nu'mø ja ngue gui 'yets'i to di m'met'o p'u ja rá nija, 'yo gui nne ngue ra sønitho'a te gui 'yøt'e. Damí t'ømi, 'be gui nnu te ga 'yo ra ja'i. Xi'mø gue gui 'yex'a n'na nc'ei, nu'a fadi ngue ja rá ts'oqui, 'yo gui nne da 'yæn'a'i yø ja'i ngue gui nnu manho'a rá ts'oqui øt'a gui 'yets'i. Pe nu'i, 'yo tema nts'o gui øt'e.

23 Ague Timoteo, nu'mø ngue thojpatho gadi hyenni ngue xan'u ni mmui, 'yo høndra dehe gui si, damí si zits'u ra vino.

24 I 'bu i'da yø ja'i ya, hante ngue da thaspabi ra güenda, di nequi xanho ngue ja yø ts'oqui. Pe ximmi 'bu m'i'da p'uya ngue hinda nequi ngue ja yø ts'oqui. Sinoque ja gue'mø bi thaspabi rá güenda di nequi ngue ja yø ts'oqui.

25 Xquet'a njarbatho yø ja'i ngue øtra nho ya, di nequi xanho'a te rá nho øt'e. Madague'a ngue hingui fadi te gäma nho øt'e, pe m'efatho fadi ngue xanho te øt'e.

6

1 A nu'u yø 'yec'ei ngue yø hmiqui, jatho ngue da nu mansu yø hmu. Porque nu'mø hingui nnu mansu yø hmu yø hmiqui, yø ja'i p'uya da 'yembi ngue hingui ho ra hya nná 'yohu. Ya da nõmman'u Oja p'uya.

2 A nu'u yø hmiqui ngue yø 'yec'ei yø hmu, 'yo di ena ngue ts'atho ja ngue di nu mansu yø hmu, da 'yena ngue ya 'daigu yø nt'ec'ei i ja, ya di ngu. Sinoque man'natho ja ngue da hyumbi di mpefi, porque ma mad'i a rá 'yec'ei t'ørpabi rá 'befi. Nguna ra hya gui xihyø ja'i mø gui xännbate ya.

3 Nuna ra hoga hya bi nxännbate ra Hmu Jesucristo, guehna rá n'yoi ma nt'ec'ei jagüi

naya. Pe nuyá, ya 'b'u i'da yø ja'i ngue n'nan'yo ra hya xänbáte.

4 Guehya yø ja'i di 'yex'mø ya, guehya hñte pahya. Ma'bèdi yø mmui, gä ra njun'mahya ga 'yo. Guehya yø zeya, yø nequisui, yø nemhya. Hingui ec'ei te sifi.

5 Hinha rá nzeGUI ra njunt'i øt'ui yø ja'i porqwe xants'o yø n'yomfeni. Nuna ra hya majuanj, hingui padj hanja na. I ena ngue nuna ra hya ngue rá nt'ec'ei i ja, xangu rá muui, porqwe ena ngue guehna ra hya di daha xangu ra menyu. Pe nu'a'i, ogadi nsixui'u njap'u.

6 Majuanj ngue nuna ma nt'ec'ei jagui, xandøngu rá muui na, porqwe xandøngu ra nho n'youi. Pe ra ja'i, ja ngue di johyahmaha hont'a zihangu ts'u tñi.

7 Porqwe nu'mø bi mihra ja'i ua ja ra ximhai, hñte bá hya. Ximmangu 'mø bi du, hñte da hyats'i.

8 Janangue nu'mø ja te da zi ra ja'i, ogue ja te da hye, co nu'a p'uya, di johyahmaha.

9 Pe nu ra ja'i hønho nne ngue di mmemmeti, guehna ra ja'i hingui henni ga hyätrá n'yomfeni ngue øtra ts'oqui ha di dñna menyu. Xntho so ra 'dihj, porqwe hont'u yø pähä hñte di muui so rá mmui, gue'a di m'm'e'a.

10 Porqwe nu ra ja'i ngue høndra menyu di ja ndummai honj ha di dñj, xangu ra ts'oqui øt'e ngue ha ga ndñna menyu. A nuyá, 'b'u i'da yø ja'i, asta ya xa hyep'u yø nt'ec'ei ngue høndra menyu di ja ndummai honj ha di dñj. Pe nu'a te rá menyu ya xa ndñj, gue'a ra m'ma man'u i tho'a.

11 Pe nu'i, ngue rá mæfi'i Oja, man'nan'yo m'j yøt'e ngue gui 'yøt'e tengu ya yø hya ja di xi'i. A nu'a'i damj 'yøt'a te xanho. Di nçquj ngue ja xanho nj nt'ec'ei. Ja ndummai damj thanne Oja. Ja ndummai damj mahnj mmjc'eiui. Damj seti te gäma hya gui thogui. 'Nç ogadi 'yex'mø gui ya.

12 Damj ja ndummai ngue ya gdí 'b'u'a ngue gui 'yøt'a te rá nsäui nj nt'ec'ei i ja, n'namhma ngue gui nthæui ra te para zantho. Porqwe bi zon'na'i Oja ngue gue'a gui 'yøt'a. Nu'a ra pa bi zon'na'i Oja, xangu yø ja'i bi 'yøde te gá ma ngue ja nj nt'ec'ei.

13 A nuyá, nuna Oja di unná te gätho'u ja yø te, guehna øde gätho ya yø hya dadi 'bep'a'i gui 'yøt'e. Da guehra Jesucristo, nuna bi dá xanho rá hya p'u ha 'buhra Poncio Pilato, xquet'a øde gätho ya yø hya dadi 'bep'a'i gui 'yøtya.

14 Gätho ya yø hya dadi 'bep'a'i gui 'yøtya, damj 'yøt'e. 'Yo te dadi 'bèdi, n'namhma ngue hñ temá hya da thin'na'i ngue hinda gue'a gui 'yøt'e asta guehra pa ngue da ep'u mahøn'a ra Hmu Jesucristo.

15 A nuyá, nu'mø bi zønna pa xpá nzänbabi Oja ngue da ep'u, ya da ehç. Nuna ma maça Ojaha, guehna hønse na jase rá ts'edi na. Guehna ra dast'abi na ngue yø dast'abi. Guehna ra Hmu na ngue yø hmu.

16 Guehna Oja na ngue hñjam'mø da du. Nup'u ja rá nyot'i 'bæi, hñjondá zä da guat'i. 'Nç hñxa 'yçhra pa ngue tonj ja'i xa mbøni ngue da nu, porqwe hingui sä di hnu hapu 'bæi. Nuna Oja na, guehna ma datho hnu mansu na. 'Nç guehna jase rá ts'edi para zantho na. Da ngut'atho.

17 A nu yø ja'i ngue yø mmemmeti ua ja ra ximhai, damj xifi ngue 'yo dadi 'yets'i ngue ja yø menyu. 'Yo sä di ena ngue gue'u yø menyu da mäts'i. Porqwe hñga gue'a rá menyu ra ja'i da mäts'i. Damj xifi ngue da hyutho yø mmui ngue gue'a Oja i fäts'i. Nuna Oja i 'bæi, guehna mathoguiho di jajpah na, porqwe nnepe ngue ga johyaha.

18 Nu'u yø ja'i ja xangu yø menyu, damj xifi ngue da 'yøtra nho. Porqwe man'natho xangu di muui ngue xta ngu ra nho da 'yøt'e, hinda gue'a ngue da mæstho rá menyu. Damj xifi ngue 'yo di ya yø mmui ngue di unyø ja'i'a te tñi.

19 Nuna ra nho da 'yøt'e ngue da mäxyø mmjc'eiui, di ja rá njut'i 'mø yø pa di 'yep'u, gue'a di segura'a ngue di t'unna te para zantho'a te da 'yøt'e.

20 Ague Timoteo, nuna ra hya bi ma mafäti'i ngue gui xänbabi yø ja'i, damj fädi xanho ngue da guehna ra hya gui nxänbáte na. 'Yo gui ørpa masu'u yø hya te sätho hñte di muui. Da guehyø ja'i nu'u ena ngue ja xangu yø mfadi, 'yo gui ørpa masu'u yø hya mma, porqwe himma juanj ngue di nthæ yø hya i mma.

21 'Nç nuyá, ya 'b'u i'da yø ja'i ngue di xähna ra hya na, ya mma ngue ja xangu yø mfadi, asta gue'mø da gohi ngue di pumbenja'a rá nt'ec'ei i ja. Ya di xi'i ngue mamj njap'u.

Oja di jap'a'i. Da ngut'atho.

2 ra Timoteo Ja ua rá yoho ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi m'ennba ra Timoteo.

1 Nugá drá Pablo, Oja bi 'yexqui ngue drá representantegá ra Jesucristo. Bi neque ngue ga xicá yø ja'i ngue Oja di yat'i ngue di unna 'da'yo te to gá di unyø mmái ngue da 'yec'ei ra Jesucristo.

2 Janjuani ngue dadi ma'i, ague ma ts'unt'u'i Timoteo. Dí nnegá ngue nuna Oja ma Papái co 'nehna ma Hmúi ra Jesucristo di jap'a'i, di 'da'i rá mate, 'ne da hyut'a ni mmái.

3 Tengutho maní danne Oja'u ma mbox-itagá manjam'mø, xquet'a ngut'atho ya, dí thanne Oja co gátho ma mmái. Ra pa ra xui dí mmat'Ojagá conná ngue'e. Nu'mø dá ben'a'i, zant'a dadi ja mammadigá Oja.

4 Dí mbengá ngue nu'mø dambá soc'a'i p'u, asta gá nzonj. A nuyá, janjuani ngue dí nne ga nnu'i, n'namhma ngue di nja ga mpáhá.

5 Dí mben'a'i ngue himma xøts'etho'a ni nt'ec'ei i ja. Nu'a ni su Loida 'ne'a ni mamá Eunice, rá maditho bi 'yec'ei ra hya'u. Dí pacá njuani ya ngue xquet'a 'ne'i majuanj ja xanho ni nt'ec'ei ya.

6 Nugá dí xi'i ngue 'yo guí nnepe di m'me'a ra ts'edi bi 'da'i Oja 'mø ma japá ma 'ye p'u ja ni ya.

7 Porque nne'e Oja ngue hingui nsu. Janangue di 'da'i ra ts'edi ngue 'yogui su yø ja'i. 'Ne di 'da'i ra ts'edi ngue guí mahyø ja'i. 'Ne di 'da'i ra ts'edi ngue gui sammj xanho ni n'yomfëni.

8 'Yogui embj ngue ra 'be'isá guí xihyø ja'i hanja rá hya na ma Hmúi Jesucristo. Ximmangugá p'uya, 'yogui pes'ni sá guí mma ngue dadi mpahmi, a nugá madague'a dí ofádi ngue dí mmambá rá hya ra Cristo. Tengutho dí øt'a ya, dami njap'u, dami ne ngue di ha'i ra ts'edi Oja ngue guí mmaná hoga 'da'yo hya, madague'a guí sá ra n'u conná guehna rá hya na.

9 Nuna Oja bi yanju, 'ne bi zongaha ngue ga hehma p'u ra nts'o. Madague'a ngue hinga gá ra nho xtá n'yohu, pe Oja bi 'yøtra mate bi zongaha ngue da yanju. Porque hante ngue di nhohra ximhai, Oja ya xi zanni ngue da penhna Jesucristo ngue da yanju.

10 A nuyá, ya bi zøcua na ma Yantehu ra Jesucristo ya. Mi zøcua na, ya bi fađj hanja na rá mate Oja. Ra Cristo bi daprá ts'edi rá ndate. Nuna rá hoga 'da'yo hya bi ma,

guehna i bahyø ja'i ngue ha di nthëui ra 'da'yo te para zantho na.

11 Nuna rá hya naya, go bá t'excá ngue ga mmangá na. 'Ne bá t'exqui ngue drá representantegá ra Cristo ngue ga xannbabi rá hya yø ja'i 'bui ndap'u bi zá.

12 Janangue guehna nná sägá ra n'u naya. Pe nugá hündi pes'má sä ngue dí ofádi. Porque nuna Oja dí nnøxá, dí pacá njuani ngue xanho na. 'Ne di haxá njuani ngue ja rá ts'edi Oja ngue da máqui, 'ne da bømmanho te nná 'yo asta gue'mø rá nzegui yø pa.

13 Ague Timoteo, nuna rá hoga hya dá xán'na'i, da ngut'atho ra hya guí xannbabi yø ja'i ya. Dami 'yec'ei ra Jesucristo hangu ra pa. Rángue guí n'yoi ra Jesucristo, dami mahyø ja'i hangu ra pa.

14 Di fát'a'i rá hya Oja ngue gui xannbabi yø ja'i. Nuna ra Espíritu Santo dí n'yohu, dami 'yapi ngue da máxá'i ngue guí padj ha gdí japra hya.

15 Ya guí padj ngue nu'u ma cùhu ngue yø mmengü Asia, gá bi hyegagü p'u, tengutho bi jacra Figelo 'nghra Hermógenes.

16 Pe nu'a ra Onesiforo, Oja di japi te'o gá 'bhp'u ja rá ngu. Porque nuna, xangu yø nniđi bi hoga ma mmái. Himbi mestá rá sä ngue dí ofádi.

17 Nu'mø mi zøcua Roma na ra n'yohu na, bi 'ygmmei bi hyongui hapu dí ofádi asta gue'mø mi dinguí.

18 Da gue'e, ya guí nnyøe ngue nuna ra Onesiforo xangu ra 'báxte bi 'yørcagü 'mø dambá m'mucá p'u ja ra hñinj Efeso. Da ne Oja ngue di unna mate 'mø rá nzegui ra pa.

2

1 Ague ma ts'unt'u'i, dami hya ra ts'edi co nuna rá mate di 'da'i ra Jesucristo.

2 Ya xangu yø ja'i bi 'yøde hanja na ra hya dá xán'na'i. Nuya yø hya dá xi'i, dami xihyø ja'i nuya ya padj ha di japra hya da ma, da ngu'a ra hya da xannbabi m'da yø ja'i.

3 Dami 'yøt'e ngue rá hoga soldado'i ra Jesucristo. Gui seti hangü ra n'u ja ngue gui thogui.

4 Nu ra ja'i nnøpe ngue rá soldado ra Cristo, nu'a rá Hmü di manda, gue'a ørpabi rá páhá'a. Ya hingui säns'e'a rá 'befi ga 'yo.

5 Gui 'yøt'e tengutho yø ja'i pa ra taħa ngue ra 'dih. Nu'a hinda 'yøt'e gátho'a te di manda'a to di marca ra 'dih, ya hñte da daha.

6 Gui 'yøt'e tengutho rá mefi di mpëp'u ja ra huaħi. Nu ra mefi sá ra n'u ngue di mpëfi, gue'a rá mefi ja xanho rá nzäbi'a.

7 Dami padj hanja na ra hya di xi'i. Nuna ma Ojau, da 'yøt'e ngue da dñinj mmái xanho te gäma hya di xi'i.

8 Hønna da zo ni mmái na ra Jesucristo. Nuna rá mbom'meto ra David, guehna

ndast'abi naya, porque bi bennate 'mø mi tho na. Nuyá, guehna rá hoga 'da'yo hya di xicá yø ja'i naya.

⁹ Conná guehna rá hoga 'da'yo hya di mmangá, guehna rá n'u dí ságá naya. I nthut'igá ua ja rá fádi conyø cadena tengutho 'mø ngue di ja te xca ts'oní. Pè nuna rá hya Oja dí mmangá, hinga 'nehna nthut'i conyø cadena na, siempre dí mmamhmagá rá hya.

¹⁰ Nugá, nu hangú rá n'u dí thogui, gátho dí seti. Porque dí nnegá ngue da 'yéc'ei rá Jesucristo'u yø ja'i ya xpá huan'Oja. Gue'a dí nyanyø te'a, 'né da dínná nho para zantho.

¹¹ Majuaní na rá hya na ngue éna: "Nu'mø dá thoju conná guehra Cristo, ya 'dap'u ga m'mahmu na rá Cristo p'uya.

¹² Nu'mø ngue ga seti hangú rá n'u ga sáhu, xquet'a nup'u ha dí manda rá Cristo 'necju dí nja má 'befi'u. Pè nu'mø ngue ga hehmu p'u rá Cristo, xquet'a rá Cristo dá hyegahu p'u.

¹³ Xiya, xi'mø ngue hinda jats'i te dí mmamhmu, pé nu'a rá Cristo zant'a ngue di jats'i te rá hya mman'a. Porque rá Cristo, nuna rá hya i mma, hinjam'mø ngue dadi pádi".

¹⁴ Damí bennabi yø ja'i na rá hya di xi'i. Rá hmi rá dá Oja p'u gui xifi ngue hinda njun'mahya co nu'u yø hya hinguí ja ts'edi. Porque rá njunt'i hinguí pømmaño. Sinoque di ts'onnbá yø n'yomfëni yø ja'i øxra hya.

¹⁵ Nuna Oja i hajta rá güenda te gui øt'e. Damí ja ndummái gui pøni xanho rá 'befi bi 'da'i Oja, ya hin'yu te gdí pes'ní sá. Gui hyats'i xandønho ná rá hya majuaní, dá guehna gui xännabi yø ja'i na.

¹⁶ Nu'u yø hya hinte dí muui ngue hinga gue'a rá hya Oja, ogui xännbate'u, porque guehya yø hya di ts'onnbá yø nt'éc'ei yø ja'i ya.

¹⁷ Nuya yø hya xännbate ya yø ja'i njap'u, i 'yo yø hya asta gue'mø dá 'yøtra nts'oní. Ngu'a rá nts'oní bi 'yøtra Himeneo, ximmangu rá Fileto.

¹⁸ Guehya bi hyep'u rá hya majuaní ya, xännabi yø ja'i ngue embi himma juaní di bennate yø do'yo, sinoque embi ngue nu'a rá mbennate ya bi nja'mø mí 'yéc'ei rá hya'a. Co nuna rá hya na p'uya, di ts'onnbabi yø nt'éc'ei da yø ja'i.

¹⁹ Pè nuyá, hinda zá ngue di ts'onnbabi rá 'befi Oja. Porque nt'ot'i yoho yø hya ngue i da. Nuya yø hya ya, i éna: "Nuna Oja, ya padí te'o gátho ya o rá 'ye". Nu'a rá yoho rá hya p'uya i éna: "Nu rá ja'i ngue nne dá denna Cristo, jatho ngue dá hyep'u rá nts'o".

²⁰ Nup'u ja n'na rá ngu xannoho, hinga 'da'igu yø mohi jap'u. Jap'u yø mohi ngue yø oro, jap'u yø mohi ngue rá t'axi, jap'u yø

mohsa, jap'u yø mohi ngue rá hái. Nuya yø mohi ya, ja 'da ngue nts'upí. Ximmí ja 'da ngue hinga nts'upí.

²¹ Njarbutho p'u ja rá nija ya, hinga gátho yø ja'i hep'u rá nts'o. Pè nu rá ja'i nne ngue dá hyep'u rá nts'o, guehna rá ja'i øt'e ngue rá mæfi Oja ná, i pëhra 'befi ngue nts'upí.

²² 'Yo gui øt'a te rá ts'oqui ør'mí da yø ts'unt'u. Damí 'yøt'a te xanho. Dí nequi ngue ja ní nt'éc'ei. Damí mahyø ja'i. 'Yo to gadi njunt'ui. Dá 'da'igu gui 'yøt'ui yø ja'i ya bi hyep'u rá nts'o, ya nzo'a rá Hmu Jesucristo co gátho yø mmái.

²³ Pè nu'u hønðrá njun'mahya nne, hinguí padí te mma, damí hyep'u'u. Ya gui padí ngue nu'a rá njunt'i, ja bi fap'u ngue di nnu man'u yø ja'i.

²⁴ A nu rá ja'i ngue rá mæfi Oja, hinguí ja ngue di nnequisai. Sinoque ja ngue 'da di matho gátho yø ja'i. Dá badí ha di japi ngue dra goha hya dí nxännbate. Dá zeti te mmanyø ja'i.

²⁵ Dí nya manhuëhi ha di opan'yu rá hya'u to hinguí nnu manho rá hya. Xamhmatho dá ne Oja di 'bärpabi yø mmái, dá 'yéc'ei rá hya majuaní.

²⁶ Nu'mø bi xohrá n'yomfëni rá ja'i, ya dá hyep'u rá zithu o rá 'ye. Porque gue'a rá zithu ørpabi rá pähä.

3

¹ Damí pahna rá hya ga xi'i ya. Nu'mø ya ní ma dá gaxyø pa, ya man'na xta n'utho.

² Dí m'mahyø ja'i dá ne ngue hønse dá dínná nho. Hønðyø mentyu dá ne di xandi. Dí 'yexpu ha ya. Dá 'yena ngue maguesø. Dí nsate. Hinda 'yéc'ei te dá xihyø papá yø ja'i. Hinda benna mate t'ørpe. Ní xinga guehna Oja dá 'yørpabi masu.

³ Hinda nja yø yemmái. Hinda nja yø nhuecate. Dá nømman'u yø mmic'eiui. Hinda zamyø mmái. Dyø nequisai. Porque yø nsuiui'a te gátho xanho.

⁴ Guehya dyø ngujmahyatho ya. Hinha ga nja yø ts'u. Dí 'yex'mø ya. Nu'a te yø pähä yø ja'i, gue'a ní ma yø mmái'a, hinda gue'a Oja.

⁵ Nup'u gui nequi, éna xø majuaní ngue su Oja. Pè himma juaní éc'ei ngue jase rá ts'edi Oja. Ogadi nsixui'u to njap'u.

⁶ Porque guehya yø ja'i ya, ya ja 'da yø ngu ya, ngue ya xa ts'onnbá yø nt'éc'ei yø ja'i. Rá muditho, nuya yø xisu tu yø mmái ngue ja yø ts'oqui, 'né hinguí padí ha di hocyø ts'oqui, guehya honya ngue dá hyät'i co nu'a te yø fehni xännbate.

⁷ Porque nuya yø xisu ya, i nne dá badí temá 'da'yo xádi i ja. Pè nu'a rá hya di xádi, hinjam'mø di tynyø mmái ndana gue'a rá hya majuaní.

⁸ Nuya yø fehni xännbate, øt'e tengutho bi 'yøtra Janes 'nehra Jambres ngue bi mæs'ra

hya bi manna Moisés. Xquet'a njarbatho ya di mmangá ya. Nuna ra hya majuaní i festho. Guehya xants'o yò n'yomfèni ya. Himmá juaní ngue ten'na ra nt'èc'èi jajá.

⁹ Pè hinda zá da hyat'i xangu yò ja'i. Porque nu'a te yò m'memmái, sàr'mò da badí gátho yò ja'i. Dí nja tengutho bi ja'u yò nc'èi bi mes'ra hya bi manna Moisés.

¹⁰ Pè ague Timoteo, ya guí padí xanho hanja na ra hya di xännbategá. 'Nè guí padí te nná 'yogá. Guí padí te di øt'á. Guí padí ngue nugá di èc'èi xanho ra Jesucristo. 'Nè di seti te ørcagui yò ja'i. Dadi macá yò ja'i. Nu'mò dí ságá ra n'u, ènà gue man'na dí ha ra ts'edi.

¹¹ Guí padí hanja ngue nnu man'gyò ja'i, hingui nne da nugui. 'Nè guí padí hangu ra n'u xtá ságá. Tengutho ra n'u dá ságá p'u ja ra hñini Antioquia, 'nèp'u ja ra hñini Iconio, 'nèp'u ja ra hñini Listra, dá sá ra n'u ngue hingui nne da nugyò ja'i. Pè nuna gá ra n'u naya, bi yangá Oja.

¹² A nuyá, nu to gátho nne da denná Jesucristo, gá da zá ra n'u ngue da ts'ui.

¹³ A nu yò ja'i ngue yò ts'oc'èi 'nè yò fèhni xännbate, man'na man'na ní go mants'o te ga 'yo. Mente háte, ximmí thát'i.

¹⁴ Pè ague Timoteo, 'yogui hehna ra hya bi sán'na'i. Ya guí haxa njuani ngue majuaní na ra hya na, porque guí padí ngue nu'u bi xán'na'i ra hya, hingyò fèhni'u.

¹⁵ Astá gue'mò mará ngü'e'i, gá xähya yò hya nt'ot'i p'u ja ra Macá Libro. A nuna ra hya na, ja mmamp'u ngue di nyanna ja'i 'mò da 'yèc'èi ra Jesucristo.

¹⁶ Gátho'u yò hya nt'ot'i p'u ja ra Macá Libro, guesè Oja bi bennbabi ra hya bi 'yot'u to bi 'yot'a te nt'ot'i. Guehna mahyonitho ga xähmu naya. Gue'a gdá pahmu ndana gue'a ra hya ja ngue ga èc'èih'u'a, ndana gue'a hinga èc'èih'u. Gue'a gdá pahmu ndana gue'a ra hya hinga gue'a dí øth'u, gue'a gdá pahmu'a te gá ra nho ja ngue ga øth'u'a.

¹⁷ Janangue nu ra ja'i ørpabi rá 'bèfi Oja, nu'a di xádi, gue'a di dinna mmái'a te gá ra nho ja ngue da 'yòt'e, hinte di 'bèdi.

4

¹ Rá hmi rá dá Oja, 'nè rá hmi rá dá ra Hmu Jesucristo, go guehya øhna ra hya dadi 'bèp'a'i guí 'yòt'e. Porque ra Jesucristo da èp'u mahøn'a ngue di manda ua. Nu'mò bá èhè, ya da hyaspabi ra güenda'u i te, 'nè'u xandu.

² Guí ja ts'edi ngue guí 'yò'na ra hya di xi'i. Dami ja ndummái guí mmaná hoga 'da'yo hya. Ogui säya guí xihra hya yò ja'i, madague'a hingui nne da 'yòde. Guí hyoni ha gdi tapyò mmái yò ja'i. Nu'u hinga gue'a

te ga 'yo, dami hejpabi. Guí japa nts'edi ngue da gue'a te nnu manho Oja da 'yòt'e. Guí serpabi te xi'i yò ja'i. Ogui säya dami xännbabi rá hya Oja.

³ Porque da 'yøhra pa ngue yò ja'i hinda ne da 'yøhna ra hoga xádi. Sinoque da hyonyò xännbate yò ja'i ngue n'nan'yo ra hya da xännbabi, gue'a ra hya da ne da 'yøhyò ja'i'a. 'Nè nuya yò xännbate ya, yò mmundotho di m'mái ngue di nxännbate ra fèhni xádi.

⁴ Porque yò ja'i hinda ne da 'yøhra hya majuaní. Nu'u yò hya xa nzänse yò fèhni xännbate, gue'u da 'yòt'u.

⁵ Pè nu'i, dami samse ni n'yomfèni. Nu'mò guí sá ra n'u, dami seti. Ja ndummái guí 'yonna hoga 'da'yo hya. Dami 'yòt'e xanho na ni 'bèfi bi 'da'i Oja.

⁶ Ya ni ma da zønna pa ga pøngá ua ja ra ximhäi. Pè nugui dadi n'uni da thogui ngue rá 'bèfi Oja di ørpe.

⁷ Nugá xtá ho ma mmái di honi ha di nthahra hya. Nu te ra hya bi 'bèjpagui Oja ga øt'e, dá øt'e asta guèp'u rá nzegui. Nuna ma nt'èc'èi ja, dá fädi xanho.

⁸ Nuyá, dí tømí ngue nuna ma Hmu mahets'i hasca ra güenda xanho. Dí pacá ngue di 'dajma njut'i, nuna dá ma ma 'unni te'o gá øtra nho. 'Nè hinga hønghogui di 'daqui, sinoque di unni te'o gá di ma'a ra Hmu Jesús, 'nè tømí ngue da zønna pa da èp'u.

⁹ Ague Timoteo, guí ja ndummái guá èhè n'nahmantho ua dí 'bucá ngue ga nyai.

¹⁰ Porque nuna ra Demas bi ho ra páhä ja ua ja ra ximhäi na, bi zogagui ua, bi ma i mpa p'u ja ra hñini Tesalónica. Nuna ra Crescente i ma Galacia na. Ra Tito p'uya, i ma Dalmacia na.

¹¹ Hønðra Lucas bi gocua ya. Dí nnegá ngue guá sip'u ra Marco 'mò guá èhè. Porque nuna ra Marco dí hongá ua na ngue di mpefi.

¹² Nuna ra Tícuico dá penhná na ngue i map'u ja ra hñini Efeso.

¹³ Nu'mò guá èhè, guá cannguits'u ma tuhú dá socá p'u ja ra hñini Troas, ja rá ngu ra Carpo. 'Nè guá ca yò libro dá socá p'u. Pè ma datho ja ts'edi guá cannguits'u ma sœcua nuya m'mänitho.

¹⁴ Nuna ra Alejandro ngue ra 'yòt'a t'ègui, xants'o te bi ørcagui. Pè Oja da gut'i te bi 'yòt'e.

¹⁵ Pè nu'i, dami mfädi xanho 'mò gá nu na. Porque janjuani ngue täcra hoga 'da'yo hya di mmamhmu na.

¹⁶ Nu'mò rá müdi mi ma ma juannagui p'u ja ra ts'ut'abi, dá honi ha da japi ngue da nyani. Pè hñjombi bøní ngue xtá mmáxqui. Hante gue gátho'u ma çu bi hyègagui p'u.

Dā ne Ojā ngue hīnda bennbatho ngue bi hyεgagui p'ḥ.

¹⁷ Pε nūna ra Hmu bi māxqui, 'nε bi hacra ts'edi ngue dá mangā ra hoga 'da'yo hya p'ḥ 'bḥyø ja'i hīngyø judío. Ojā bi yangui, porque εnā yø zate yø ja'i pets'i da dujthogui.

¹⁸ Pε Ojā di sigue da yangā p'ḥ ha 'bḥyø ja'i xants'o ga 'yo. 'Nε da māqui xanho para ngue da zixcagui p'ḥ mahεts'i bādī manda. A nuyá, ma ga εspahḥ Ojā hangu ra pa. Da ngut'atho.

¹⁹ Dāmī zεnguagui ts'ḥp'ḥ ra Prisca co 'nεhnā ra Aquila. Co 'nε'ḥ to gā 'bḥp'ḥ ja ra ngu ra Onesíforo dāmī zεnguagui ts'ḥ.

²⁰ Nūna ra Erasto bá cop'ḥ Corinto nā. Nūna ra Trófimo dá socā p'ḥ ja ra hnīnī Mīleto nā ngue mī'ḥ.

²¹ A nū'i, gui ja ndummai guá εhε hante ngue da cūtyø pa xta se.

Nūna ra Eubulo pεn'nā'i ra nzengua nā. 'Nεhnā ra Prudente di zεngua'i. Dā guehra Lino co 'nεhra Claudia, gātho ya mī'da mā cūhḥ 'bḥcua, gā di zεngua'i.

²² Dā māxā'i mā Hmuui ra Jesucristo. Ojā di japi gātho'ahḥ. Dā ngut'atho.

Ra Tito Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mennba ra Tito.

¹ Nugá drá Pablo, rá mefigá Oja, 'ne rá representantegá ra Jesucristo. Bi 'dacra 'befi ngue ga japi dá 'yéc'ei ra Cristo'u to ya xpá huan'Oja. Ga japi dá badí ngue majuaní na ma nt'éc'ei hu i ja.

² Janangue dá bahyó ja'í ngue dí n'nacju ra 'da'yo te para zantho. Hante ngue dí nhohra ximhá, ya xi zán'Oja ngue dí 'dácju ra 'da'yo te. A nuna Oja, hingui fehni na.

³ A nuyá, ya bi zónna pa bá sán'Oja ngue dá fadi hanja ná ra hoga 'da'yo hya. Nuna Oja ma Yanteha bi 'yexqui ngue ga mmambrá hya.

⁴ Dadi zengua'i, ague Tito. Nu'mó dá ben'í, xogue entho majuaní ngue ma ts'unt'u'í. Porque dá ja'í gá 'yéc'ei ná ra nt'éc'ei jagüi. Dí nnegá ngue nuna Oja má Papáhu co 'nehna má Hmuhá Jesucristo di jap'a'í, di huéc'a'í, dá hyut'a ni mmái.

⁵ Nugá dá soc'a'í p'u ja ra hái Creta ngue gui juatyó hya dí m'mep'u 'buhyo 'yéc'ei. N'na ngu n'na yó hnini, nup'u dí mpeti yó 'yéc'ei, gui 'yexyo n'yohu dí m'met'o. Ya xtá xi'í ndana gue'a'á gui 'yets'í.

⁶ Da gue'u yó n'yohu hín temá hya xa thinnbi gui 'yets'í. 'Né n'na drá xisu di si. Nu yó basí di si, dyó 'yéc'ei. 'Né hijnonda zá dá 'yena ngue mathøguetho yó basí, ogue dyó mmejmahya.

⁷ Jatho ngue nu to 'bet'o ngue yó 'yéc'ei, hín temá hya dá thinnbi, porque nu'a 'bet'o, ørpabi rá 'befi Oja. Janangue dá thanhni to hündi 'yets'í. Hindra cue. Hindra iti. Hündi mpute. Hinga høndra mentyu dí ma rá mmái.

⁸ Gue'a ra ja'í ngue di unna ts'áya p'u ja rá ngu. Di ho dá 'yøtra nho. Dá zamrá mmái. Dí nhoja'í. Dá nu mansu Oja. Dí mfáse xanho.

⁹ Nu rá n'yohu gui 'yets'í, jatho ngue tengutho ra hya bi sánnbabi, dá gue'a ra hya dí nxánnbate'a. Porque gue'a ra hya majuaní'a. Co nuna ra hya naya, dá zá di hatra ts'edi m'í da yó 'yéc'ei. 'Né dá zá dá dap'u te'o hinga gue'a ra hya mma.

¹⁰ A nuyá, 'bui xangu yó mmejmahya, hinte dí muui yó hya xánnbate, hátyó ja'í. Pe má datho'u yó judío njap'u.

¹¹ Jatho ngue dá thejpa yó hya'u. Porque hinga gue'a ra hya majuaní xánnbate. Høntho nne ngue dá gwipabi rá mentyu yó ja'í. Ya ja 'da yó ngu ya xa 'bárpabi yó mmái yó ja'í.

¹² Nuna n'na ra bamhya p'u ja ra hái Creta bi má te ga 'yo'u yó mmenguhá. Bi 'yena:

"Nu'u yó mmengu Creta ga 'yot'a yó fehni'u. 'Bui tengutho yó ts'o zu'ε. Hønt'a te dá zi honi, εmmei yó danhyei", bi 'yena.

¹³ Nuna ra hya bi manna, gue'a ga 'yo yó mmengu p'u guí 'bui. Janangue 'yemnei dami hejipabi'u yó hyáte, n'námhma ngue dá bømmanho yó nt'éc'ei yó ja'í.

¹⁴ Ya hinda 'yørpabi má su'a te sámahya mmanyø judío, ni xinga gue'u yó hya ngue ra ja'itho dí manda, guehya yó ja'í hingui nnu manho ra hya majuaní ya.

¹⁵ Nu to xanho yó mmái, hinga høntho dí ntøt'ui n'na rá cosa, sá dá t'embí ngue ya bi nts'onyo mmái. Pe nu to hingui ho yo mmái, ngue hingyo 'yéc'ei, hín hapu dá thinnba ra nho. Porque ya xants'o yó n'yomfeni, ni xingui tár'man'u yó mmái 'mø xants'o te øt'e.

¹⁶ I mma ngue pa Oja, pe co nu'a te ga 'yo, dí nequi ngue hingui pa Oja. Hingui hnu manho te ga 'yo, porque yó mmejmahya, janangue hingui sá temá nho dá 'yøt'e.

2

¹ A nu'í ague Tito, nuna ra hya rá nc'at'uii má nt'éc'ei ui i ja, dá gue'a ra hya gui xánnbabi yó ja'í'a.

² Gui xihyo daja'í ngue dá zamyø mmái, dí nhoja'í, dí mfádi xanho. Nuna ra hya majuaní, guehna dá 'yéc'ei ná. Dí mahyo mmj'eiui. Dá zeti te ra n'u i sá.

³ 'Né'u yó xisu ngue yó daja'í, gui xifi ngue dá 'yøt'e ngue dá hnu mansu. Híndyo zate. Híndyo iti. Gá ra nho dá 'yudi.

⁴ Da xánnbabi yó hmute xisu ngue dí mahyo damme conyo basí dí madí.

⁵ Da xánnbi ngue dí mfádi xanho, 'yo di øtra nts'o. Dá máhyø ngu. Dí nja yó yemmi. Dá 'yøt'e te xihyo damme. Nu'mó dá 'yøt'e tengu ná ra hya naya, ya hijnonda zannbabi rá hya Oja.

⁶ Nu'u yó ts'unt'u, xquet'a gui xifi ngue dí mfádi xanho.

⁷ A nu'í, dami 'yu'a te ra nho ja ngue dá n'yo yó ja'í. Nu'mó gui xánnbate, dra hya njuantho guí mma. 'Né dí nja ni ts'u.

⁸ Dra hya xta nho guí mma, man'nan'yo mi 'yøt'e ngue hinda gue'a guí mma. Janangue nu'u mbøcue dá me's'yo sá. Porque hinda dñi ha di japi dá nømman'u'áhu.

⁹ Dami xi'u 'bui ngue yó hmiqui yó dá 'yéc'ei yó hmu 'mø nzofø. 'Yo di thátho. Dá 'yøt'e ngue dá hnu manho te ga 'yo.

¹⁰ 'Yo temá cosa di haqui. Zant'a dá 'yøtra nho n'námhma ngue dí nejmanho rá hya ná Oja má Yanteha.

¹¹ Ya fadi hangu gangu rá mate Oja bi 'dácju. I nnepe ngue dí nyani gátho yó ja'í 'bucua nximhá.

¹² Rángue bi 'dácju rá mate, ya nne ngue ga hehmá p'u ra nts'o, dá gue'u yó páhá ja ua ja ra ximhá ngue hingui ho, ma ga hehmá p'u. Ya jatho ngue meñte dí 'báhma

ua ja ra ximhäi, ga mfähmu xanho. Ga n'yo manho. Ga ørpa. Ga ørpa. Ga ørpa. Ga ørpa.

¹³ A nuyá, co n'na ra pähätho nná tömhmu'a ra pa da ecua ra Jesucristo. Ga nnuhu ngue i tate na, porque nuná, guehna Oja ma Yanteha na.

¹⁴ Guehna bi dase rá te conná nguecju na. Bi du ngue da yanju ngue ra nts'o. Bi hoga ma mmäihä. I nne ngue ga sohu rá 'ye. 'Né i nne ngue ga hahu rá ts'edi ga øthu ra nho.

¹⁵ Guehna ra hya gui xänba yø ja'i naya. Dami hatra ts'edi yø ja'i ngue di n'yo xanho. Dami hejpa bi mø hinga gue'a øt'e. Gue'a ni 'befi bi 'da'i Oja'a. 'Yo gui nne ngue hinda t'øt'a'i ma su.

3

¹ Dami xihyø ja'i ngue da 'yørpa ma su ra dast'abi, gätho'u mi'da ja yø cargo xanhets'i. Da 'yec'ei te di 'bepi. Co n'na ra pähätho da 'yøtra hoga 'befi sifi da 'yøt'e.

² Gui xifi ngue 'yo to di nnømmän'u. 'Yo dyø nequisä. Di nya manho p'u ha ya. Da hnu ngue di m'mu mmänhuçhi p'u ha 'bahyø ja'i.

³ Ma ga mmbemhmu 'mø man'na ra pa ngue 'necju nma yø m'mammäihä, dyø mmejmahyaha, hinga gue'a te nmi øthu. Xi bennga ma mmäihä yø pähä xants'o. Xtä m'mu mants'ohu, 'né dyø zeyaha. 'Da xi nu man'ajthogahu yø ja'i. 'Né dadi nnu man'ahu n'na ngu n'naju.

⁴ Pø bi 'yehra pa ngue nuna Oja ma Yanteha, bi fadi hanja na ra mate bi 'yøt'e ngue bi madi gätho yø ja'i.

⁵ Nuna Oja bi yanju. Hin tema nho dá øthu ngue'a i yanju. Sinoque bi huçgahu, janangue bi yanju. Bi hoga ma ts'oquihä. Bi 'daci ra 'da'yo te ngue ra Espiritu Santo bi 'yøt'e ngue ma'da'yo dá m'mähmu.

⁶ Ngue ya bi yanju ra Jesucristo, Oja bá penngahu ra Espiritu Santo ngue da mäxçahu xändønhu.

⁷ Bi 'yøtra mate Oja ngue bi hoga ma ts'oquihä, bi nepe ngue nup'u 'bu Oja di tocagahu ngue ja ga m'mähmu p'u para zantho. A nuyá, gue'a di tömhmu'a ya.

⁸ Nuna ra hya ja ua, gä majuanj na. Janangue dami hatra ts'edi yø ja'i ngue guehna ra hya da 'yec'ei na. Nu to gä ec'ei Oja, di ja ndummu da 'yøtra nho. Nuya yø hya ya, xanho 'né da 'yørpabi ra nho yø ja'i.

⁹ Pø 'yo gui nnehu ngue di nja yø njunt'i hingui ja te rángue'a. 'Yo gadi njunthu co nu'a te xi n'yo yø ndiua manjam'mø. 'Né 'yo gadi njunthu ngue conná ley ga 'yo yø judío. Porque ra njunt'i, hin tema nho øt'e.

¹⁰ Nu'mø 'bai to øtra sui ngue di 'uecyø 'yec'ei, dami hejpi. Rá 'dandi oque rá yondi gui hejpi. Pø nu'mø hingui nne da 'yøde te gui xifi, o njantho gadi nsixui.

¹¹ Porque nu to hingui nne da 'yøde te sifi, ma'bēdi rá mmäi. Ya di nequj ngue nne rá mmäi øtra ts'oqui.

¹² Di sänni ngue ga pen'na'i p'u ra Artemas, oque ra Tíquico. Nu'mø bi zømp'u, 'yøquits'u ra mate guá ç'a n'nihi, ga n'atui p'u ja ra hñini Nicópolis. Porque di nne ngue ja gani nthocä p'u ra se'ye.

¹³ Nuna ra Zenas ra pøngahya ngue ra ley, dami fäts'i te honi. Da guehra Apolos dami fäts'i te honi. Gui unni te da n'yo, 'yo te dadi 'bedi.

¹⁴ Gätho yø 'yec'ei da badi ngue jatho da 'yørpa ra 'bäxte'u ja te hēmbi. Porque nu'mø hin tema nho ørpabi rá mmäi ç'eiui ra ja'i, ya hinte di muui te ga 'yo ra ja'i.

¹⁵ Gätho ya 'daua di 'bucähe di zengua'i. Gui xi'u ma zi çuhä p'u gui 'bai ngue dadi zenguagähe. Oja di japi gätho'ahu. Da ngut'atho.

Ra Filemón

Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mennba ra Filemón.

1 Ague ma zimmađi mmimmeřihua Filemón. Nugui, conma zi cuui ra Timoteo, dađi zengua'a'be. A nugui, dra Pablo, di ofadiga ua ngue di mmambä rá hya ra Jesucristo.

2 Di pennbabi ra nzengua'u yø 'yεc'εi di mpeti p'u ja ni ngu. Co 'nehnä ma cu ra Apia, 'nehra Arquipo, nuna faxqui ngue di 'yonna hya, ga dađi zengua'be.

3 Di nnegä ngue nuna Oja ma Papáhu, co 'nehnä ma Hmuhu Jesucristo di jap'ahu 'ne da hyut'a ni mmuihu.

4 Nu'mø di mmat'Ojagä, zant'a dađi ja mammađi Oja connä ngue'e.

5 Porque di öcä ngue janjuani gadi mađi to gätho yø ja'i ya o rá 'ye Oja, 'ne gui hahni mmui gui εc'εi na ra Hmu Jesús.

6 Nu'u yø ja'i gä japi bi 'yεc'εi na ra hya gui εc'εi, di äpä Oja ngue da xojpa yø mmui ngue da bađi xanho hanja'a te ga rá njapi Oja di 'dacia connä nguehra Jesucristo.

7 A nuyá, janjuani ngue dađi johya, ya hu ma mmui tengue gui øt'e, ngue gadi ma'u ma zi cuhu. Porque nu'a te ra nho gui øt'e ma zi cu'i, di hařa ts'edi yø n'yomfεni'u ma zi cuhu'a.

8 Janangue nugä, n'na ra mate di nne ga ä'i. Hingra ngue'mø ngue bi 'dacrä ts'edi ra Cristo ngue ga xi'i te ja ngue gui 'yøt'e.

9 Pe di ä'i ra mate, porque dađi ma'i. Nugä dra Pablo, ya dra dac'εigä 'ne di ofadiga ngue di mmambrä hya ra Jesucristo.

10 Nuna ra mate di ä'i, dami huεcra Onésimo. Nuna, 'bui tengutho 'mø ngue ma basigä na. Nuna ra hya dá xicä ua ja ra fädi, bi 'yεc'εi te dá xifi.

11 Nu'mø yø pa xa thogui, nuna ra Onésimo manj hmiqúi na. Himmj ponna güenda te mi øt'a'i. A nuyá, mente di yohmi ya, di hommi na ra Onésimo ya.

12 Ya ga øt'a ya ngue da map'u gui 'bui. Pe nugä hinha nnä pumbeni, porque εmmei dađi mađi.

13 Di pačä ngue gui nne gui faxqui te di honi. Janangue nmi nne xcä sammä ua na ngue da máxqui mente di ofädi, ma'uqui ngue di mmangä ra hoga 'da'yo hya.

14 Pe hindä sammj, porque hindj nne ga øt'a'i ra ts'edi gui faxqui. A nu'mø gui nne gui faxcagui, nu te da mi'a mpähä ni mmui, gue'a di nja'a.

15 Rá nεgui mi jatho ngue da zoc'a'i p'u ni hmiqúi njammj pa. Porque nu'mø bá

pengui, ya dra 'yεc'εi, 'ne ya hinnj mantho da hyεc'a'i p'u.

16 Nuna ni hmiqúi, 'yo ni mantho gui ørpe tengutho ørpa yø hmiqúi yø ja'i. Sinoque nuna ni hmiqúi, gui mbeni ngue bi gohi tengutho 'mø ngue εni cu na. Nugä εmmei dađi mačä na ra Onésimo, pe da gue'e ma datho ja ngue gui mađi. Porque nuyá, hinga hontho ngue ni hmiqúi ya, sinoque ni cu ya ngue n'nat'a ra Hmu gui εc'εiui ya.

17 Janangue nu'mø gui 'bui ngue dađi n'amigoui ya, dami unna ts'äya na ra Onésimo tengutho 'mø ngue go gadi 'dacrä ts'äya.

18 Nu'mø ngue bi 'yøt'a'i ra nts'onj, ogue tu'i ra mnyu, go dami jugbagui.

19 Ga cuatä ua ja ra sacua na ra hya ja ua: "Nugä dra Pablo, go ga jut'a'i". Pe hindj nne ga ben'a'i ngue 'ne'i gui tuqúi. Porque go dá xi'i ra hya ngue ha di nyanni te.

20 Ague ma zi cu'i, ngue n'nat'a ra Hmu di εc'εiui, 'yørcagui ra mate na ra hya di xi'i. Dami hyurcagui ma mmui ngue dađi ncuui ngue ra Cristo.

21 Di pen'na'i ra hya ja ua, porque di pačä xanho ngue gui 'yøt'a te di xi'i. 'Ne di pađi ngue man'na xangu gui 'yøt'e ngue'a te di xi'i ya.

22 A nuyá, dami nsä hapu ga nsäya 'mø dá magä p'u. Ya di εna ngue ga mma p'uya, porque gue'a gui äphu Oja ngue di nja'a.

23 'Nehna ra Epafras, 'dauä di ofadiga'be, pen'na'i ra nzengua. Xquet'a bi n'api ngue i mmambrä hya ra Jesucristo.

24 Nuna ra Marco, 'nehra Aristarco, 'nehra Demas, 'nehra Lucas, guehya di mpefi faxqui ngue mmanna hya ya, xquet'a di zengua'i.

25 A nuyá, nuna ma Hmuhu Jesucristo di japi gätho'ahu. Da ngut'atho.

Hebreos
Ja ua ra carta bi 'bennbabi yø
'yεc'εi, ca ra nyogui
testamento, nt'o't'i ra hya
ngue ra ebreo.

¹ Nu'mø yø pa xā thogui, nuna Oja, bi bennbabi yø pøngahya na ra hya bi xihyø nyogui ja'i bi zofo. Xandøngu yø nniidi bi zohyø ja'i, pe 'dama 'dan'yo bi 'yøt'Oja ngue ha ga nzohyø ja'i.

² A nuyá, nuaa ya rá nze'gui yø pa ya, Oja bá penhná Ts'ant'u ngue bi zoc'segahu. Nuna rá Ts'ant'u Oja bá penhua, guehna bi dāpi gátho yø cosa i ja ngue di manda na. Conná guehna rá Ts'ant'u Oja bi nhogui te gāma cosa ja nximhāi, da gue'a te bi ja mahets'i bi hoqui.

³ Tengutho Oja ngue maguese, njarbutho rá Ts'ant'u ya ngue maguese, porque 'da'igui. 'Nε høntho da mā tengue di nja, ya di sigue jatho yo cosa ja nximhāi, da guep'u mahets'i di siguetho te bi jap'u. Guehna bi hoga mā ts'oquihū na. M'mefa p'uya bi ma mahets'i ha bādi manda, i mmip'u bi ja rá n'yei Oja rá Papá.

⁴ Guehna tate ja rá ts'edi na ngue'a ra ts'edi ja yø anxe. Porque mā datho xanhets'i rá 'befi bi tocabi ngue'a te ra 'befi pehyø anxe.

⁵ Nuna rá Ts'ant'u Oja i tate na ngue gátho yø anxe. Porque Oja bi 'yεmbrá Ts'ant'u: "Gue'e mā Ts'ant'u'i. A nuyá, da fadi ngue guecā ni Papágui", bi 'yεmbi. Pe Oja, hinjam'mø xa xi'a n'na ra anxe ngue da 'yεmbi rá ts'ant'u. Mahømbi 'yεn'Oja: "Go gueque rá Papágā'a. Nu'a p'uya, gue'a mā Ts'ant'u'a", bi 'yεna.

⁶ Nuna rá Ts'ant'u Oja, guehna tate na ngue gátho. Janangue nu'mø mambá penhná Ts'ant'u Oja ua ja ra ximhāi, Oja bi 'yεna: "Gátho yø anxe, da danne na mā Ts'ant'u", bi 'yεna.

⁷ Pe nu'mø mi man'Oja ngue te pehyø anxe bi 'yεna: "Nuya yø anxe, guehya yø m'menhni Oja ya. 'Nε 'yo yø anxe tengutho ga n'yo ra ndahi. I ja yø ts'edi tengutho ra sibi ngue hinjonda dāqui", bi 'yεna.

⁸ Nuna Oja, bi 'yεmbrá Ts'ant'u: "Nuyá, gue'e grá Oja ya, 'nε gue'e gui manda para zantho'a te ja ya. Nu'mø gá 'yøtra ts'at'abi, gā ra nho gui 'yøt'e.

⁹ Gā gue'a ra nho gadi ho gui 'yøt'e. A nu'a hinni 'yup'u, hin gadi ho gui 'yøt'a. Janangue nu'a ni Oja, mā datho bi jap'a'i. Bi 'yøt'e ngue mathoguitho gui johya ngue gátho mi'da ni n'youi".

¹⁰ Mahømbi 'yεmbrá Ts'ant'u Oja: "Nu'i, gue'e grá Hmu, ngue nup'u bá fadi bá nja ra

ximhāi go gá hoqui. 'Nε conni 'yε gui hoqui te bi ja maya rá c'amahets'i.

¹¹ Pe nu te gátho ja ya, da 'yεhra pa ngue da guadi. Pe nu'i, gui 'bai para zantho. Gátho ya yø cosa gá hoqui, da thogui. Tengutho rá zebazu 'mø ya hñte pefi,

¹² da jaqui, da ma mā poni. Di njarbutho'a te ja ya. Pe nu'i di siguetho gui 'bai para zantho", bi 'yεn'Oja.

¹³ Nuna Oja, hinjonni anxe bi xifi tengutho bi xihrá Ts'ant'u ngue bi 'yεmbi: "Dami micua ja mā 'yεi mente ga øt'a ngue gui manda gátho'u ni nsiui", bi 'yεmbi.

¹⁴ Gátho yø anxe, i ja yø te pe hin'yu yø do'yo. 'Nε guehya 'bai ngue ørpabi rá 'befi Oja ya. Guehya yø m'menhni Oja ya, ngue pa ndap'u bi zā ngue bi fáhyø ja'i nuya tøm'i ngue da nu ra nho i ja ngue di un'na Oja yø ja'i bi yāni.

2

¹ Janangue nuyá, ngue ya dá pahma ngue tate na rá Ts'ant'u Oja, mathoguitho nne ngue ga ørpahu masu na ra hoga 'da'yo hya bi xicja. Ma ga ja ndummai ngue hinga hehmu na ra hya na.

² Conque ra hya bi manyø anxe Oja 'mø yø pa xā thogui, di nja'a te ra hya bi ma. Pe nu'u yø ja'i hmbi 'yørpā masu na ra hya na, sinoque bi mæstho ra hya, guehya bi nthēui rá castigo ya yø mmejmahya.

³ Janangue nuyá, çhague ngu rá castigo ga thohmu 'mø hinga ørpahu masu na ra hoga 'da'yo hya sicju ngue ha di nyanma tehu? Porque guee ra Hmu Jesucrito bi mā ngue ha di nyanma tehu. A nu'u yø ja'i bi 'yεc'εi na ra hya bi mā, i haxa njuani ngue majuanī na ra hya bi sifi, janangue bi thogahu na ra hya na.

⁴ Nuna ra hya bi mā, nuna Oja bi japyø ja'i ngue da dinyø mmai ngue majuanī na ra hya bi sifi. Porque bi mfāxte Oja ngue di japyø mēfi ngue da zā da 'yøtyø milagro p'u ha 'buhyø ja'i, 'nε bá pennbabi rá Espiritu Santo yø mēfi ngue da māt's'i da 'yøtyø mēfi'a te gā nnepe da 'yøt'e.

⁵ Pe nuna ra 'da'yo ximhāi di mmangā ngue di nja, hñte mman'Oja ngue da gue'u yø anxe di manda na.

⁶ Sinoque nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro te'o bi zān'Oja ngue di manda na ra 'da'yo hai. I enna hya nt'ot'i: "Ague mā Oja'i, çte 'be'a exa gui mbennbabi yø ja'i? çHanja ngue mathoguitho gui ho ni mmai connā ngue'u?"

⁷ Ma Oja'i, m'met'o gá japi ngue bi gohyø ts'edi yø ja'i ngue'a rá ts'edi ja yø anxe. Pe m'mefa p'uya, gá japi ngue mā datho da hnu mansu. Porque gá unnā cargo ngue di manda gátho yø cosa gá hoqui.

3

8 Nu hangu yø cosa i ja, gä gá japi ngue di manda”, i enna hya. Ngue nguna ra hya nt'ot'i ya ngue Oja bi japra ja'i di manda gátho yø cosa i ja, gue'a gui nequ'i ya ngue nu hangu yø cosa i ja, gä bi fäti. Pe asta guehya, tobe hündi nuuhä ngue gátho yø cosa i ja, dadí manda ra ja'i.

9 A nuyá, ma ga umhmä xanho ra güenda te bi thohra Jesús. Oja bi japi ngue bi gohrá ts'edi m'met'o ngue'a rá ts'edi ja yø anxé. Pe Oja bi 'dacjä rá mate ngue bi dü rá Jesús, bi hoga mä ts'oquihä. A nuya ngue bi dü rá Jesús conná nguecjä, Oja bi 'yøt'e ngue mathoguiho hnu mansu na rá Jesucristo.

10 Nu te gäma cosa bá sän'Oja ngue i ja, ga nja yø cosa ngue da 'yørpabi rá 'befi. Pe nne Oja ngue nu hangu yø ja'i da gohi ngue yø basí, guehya da zixpü ha 'bui. Janangue Oja mi jatho ngue bi hojpa yø ts'oqui yø ja'i, bi japi ngue bi dü rá Jesús ngue da yaní.

11 A nuyá, nuna rá Jesús bi hoga mä ts'oquihä. Nu'a rá Papá naya, gue'a mä Papáhu'a ya. Janangue ra Jesús ya hinguí pesrá sá da manya ngue dadí ncuhä.

12 Ra Jesús bi xihrá Papá'u yø hya nt'ot'i p'u ja ra Macá Libro, bi 'yembj: “Nup'u 'buhyo ja'i dadí ncu'be, ja ga mmangá p'u te'oi. Nup'u hapü mandøngu dyø ja'i di mpeti, ja ga tut'a'i p'u yø alabansa”, bi 'yembj.

13 Ra Jesús mahømbj 'yena: “Nugä hindä hont'a Oja di nnøxá ya”. Mahøn'a emp'uya: “A nuyá, nuya yø basí Oja bi dáqui ngue ga fäts'i, 'daua dí 'b'u'be”, bi 'yena.

14 Nuya mmä ngue yø basí ya, guehya yø ja'i ya. Janangue ra Jesús bi nja'i para ngue da gohi tenguthoju. Bi ne ngue da zäp'u da dü, n'nambahä ngue di ts'onnbá rá ts'edi ra zithü nuna rá ts'oqui p'u bá nja ra ndate ngue bi dü yø ja'i.

15 Nuya yø ja'i mi 'b'u ndummai hangu ra pa ngue mi sü da dü, a nuya bi japi ngue ya hinni mantho da zü da dü yø ja'i ya.

16 Nuna rá Jesús himbi 'yehé ngue yø anxé da mäts'i. Sinoque guehya yø ja'i bi dennbabi rá nt'ec'ei rá Abraham bi 'yehé da mäts'i.

17 Para ngue da zä da mäxyø ja'i na ra Jesús, mi jatho ngue bi nja'i, bi tho'a te gäma n'u thohyo cu. Nu'mø ngue mi tho'a te gä mi thohyo cu p'uya, ya bi nja rá yemmü di huécyø ja'i. A nuyá, ya da zäp'u da gohi xanho ngue rá mmäcjä Oja ya, da 'yøtra 'bøt'e ngue di hojpabi yø ts'oqui yø ja'i.

18 Nu'mø majapi da 'yøtra ts'oqui yø ja'i, pe rá Jesús padí ha di japi ngue di zajpabi yø mmü yø ja'i. Porque nuya ja ra ximhäi xangu rá n'u bi thogui, 'në xquet'a 'nëse rá Jesús bi njapi ngue xtä 'yøtra ts'oqui.

1 Ague mä zi cu'áhu, bi zon'nahü Oja ngue dyø ja'i'áhu. A nuyá, dami hyacju xandønhø rá güenda ngue te rá 'befi rá Jesucristo i ja. Guehna rá representante Oja ua ja ra ximhäi na, 'në guehna nnøpe ngue rá 'bet'o mmäcjä Oja p'u ha bi 'bui ngue fäxchá na. Porque nuna rá hya di ec'eiü, guehna gui nequí na ngue ja te pefi.

2 Nuna rá Jesucristo, guehna bi 'yex Oja ngue da 'yørpabi rá 'befi. Pe bi 'yøt'e tengutho bi 'yøtra Moisés, ngue bi 'yøt'e xanho rá 'befi bi xi Oja ngue da 'yørbu ha 'buhyo ja'i Oja.

3 Pe nuna rá Jesús, mä datho ní 'yup'u da hnu mansu na ngue rá Moisés. Tengutho n'na rá ja'i di hoca n'na rá ngu ngue di manda. Nu'a rá ja'i di manda rá ngu, gue'a mä datho hnu mansu'a ngue gátho mi'da yø ja'i 'bup'u ja rá ngu.

4 Porque gátho yø ngu i ja, i 'bui to bi hoqui. A nuyá, nu te gäma cosa i ja, gä gue'a Oja bá zänni ngue bi nja.

5 Ra Moisés bi gohi ngue rá mcfitho ngue bi mpép'u ha 'buhyo ja'i Oja. Pe bi 'yøt'e xanho rá 'befi bi xi Oja da 'yøt'e. Porque bi xihyo ja'i te ja ngue di nja m'mefa.

6 Pe nuna rá Cristo ngue rá Ts'ant'u Oja na, bi 'yøt'e xanho te rá 'befi bi un'na Oja ngue di mandabi yø ja'i ya o rá 'yë. A nuyá ya, guecju yø ja'igahü Oja ngue'mø ga hähü rá ts'edi ga tenhna rá Cristo asta guep'u rá nzequi, 'në ga hähü rá ts'edi co n'na rá pähä ga tömhmu'a te rá nho di 'dacjä Oja m'mefa.

7 Janangue nuyá, dami 'yørpahü masü na rá hya mmanna Espiritu Santo p'u ja ra Macá Libro ngue ena: “Nu ra pa ja p'uya, dami 'yøhmü na ra hya xi'áhu Oja.

8 Ogui festhohü rá hya mman'Oja. Mami 'yøthü tengutho bi 'yøtyø nyogui ja'i p'u ja ra dapo ngue bi mestho rá hya bi man'Oja, asta gue'mø mi unna cue Oja te ørpe.

9 Janangue Oja bi 'yena: Nup'u ja ra dapo, mathoguiho ngue bi 'dacra cue'u yø nyogui ja'i. Mente gue'a nyote njeya, nguna ra hya bi 'yøtyø ja'i, madague'a bi nu yø ja'i yø milagro di øt'e.

10 Janangue nugä dá sui. Porque nuya yø ja'i ya, xoxcä nzäntho ngue da hyegagui p'u. Hinguí nne da hyaxra hya dí xifi ngue da n'yo.

11 Janangue nu'mø mi 'dacra cue yø ja'i, dá xi p'uya dá embj: Nuyá, ya hinga cu'áhu p'u ja ra häi xtä sänni ngue xcänü nsayahü ya”, en'Oja.

12 A nuya mä zi cu'áhu, dami mfähmu ya, man'nan'yo mi 'yøthü ngue to da 'yenná mmü ngue da hyep'u Oja, da 'yena ngue ya hinguí ec'ei Oja. Porque Oja majuaní ngue 'bui.

13 Mente tobe nzocju Oja ya, n'na pa ngu n'na pa dami nhyathu ra ts'edi n'na ngu n'na'ahu. Man'nan'yo mi 'yot'e ngue sagui hya'ni mmui gui 'yothu ra ts'oqui ngue gui festhohu ra hya mman'Oja.

14 Nu to gatho ya di ec'ei hu ra hya ya, nu'mo ga hahu ra ts'edi ngue hinha gda hehmu ra hya asta guerp'u ra nzequi, gue'mo di tocagahu ngue ma nyohu ra Cristo p'u ha di manda 'mo.

15 Nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ra hya ngue ena: "Nu ra pa ja p'uya, dami 'yohmu na ra hya xi'ahu Oja. Ogui festhohu ra hya mman'Oja ya. Mam'i 'yothu tengutho bi 'yotyö nyogui ja'i p'u ja ra dapo ngue bi mestho ra hya bi man'Oja", i ena.

16 Ja gui pahmu te'o ya yö ja'i bi mestho ra hya bi man'Oja. Guehya yö ja'i bá jaca Egipto ra Moisés.

17 Ne ya gui pahmu ngue guehya yö ja'i bi zu Oja ngue bi 'yotyö ts'oqui mente nyote njeya. Jananguie bi dup'u ja ra dapo gatho ya yö ja'i ya.

18 Ne gui pahmu ngue guehya yö ja'i bi mestho ra hya bi man'Oja ya. Jananguie Oja bi xihyö ja'i ngue bi 'yembi: "Nuyá, ya hinga cu'ahu p'u ja ra hai xtá sann'i ngue xcáni nsayahu ya", bi 'yembi.

19 Ja di nequi ua ya ngue himbi ma macut'i p'u ja ra hai mi ja ngue xtáni nsäya porque himbi 'yec'ei ra hya mman'Oja.

4

1 A nuyá, nuna Oja nzongahu ngue di cacju p'u ja rá ts'äya mma ngue di säyagahu. Pe tobe nimantho nzongahu. A nuyá, ya nts'utho, porque nthambenitho ngue di m'mu i'da ngue hinda ma macut'i p'u ja rá ts'äya Oja.

2 Porque tengutho na ra hya bi sicju ya, ngue nne Oja da yanju, xquet'a guehna ra hya bi si'u yö ja'i bi mestho ra hya manjam'mo naya. Bi 'yode hanja ra hya, pe hinte ni bontho ngue bi 'yode, porque himbi 'yec'ei ra hya bi sifi.

3 Pe nuju, ngue ya dá ec'ei hu ra hya bi man'Oja, ya di cacju p'u ja rá ts'äya Oja. Pe nuyá yö ja'i himbi 'yec'ei ra hya bi man'Oja, guehya yö ja'i bi zu Oja ya. Jananguie nguna bi man'Oja mam'met'o: "Jananguie nu'mo mi 'dacra cue yö ja'i, dá xi p'uya, di embi: Nuyá, ya hinga cu'ahu p'u ja ra hai xtá sann'i ngue xcáni nsayahu ya", bi 'yembi. Pe nuna ra ts'äya bi man'Oja ngue di un'i, ya ja na asta gue'mo mi hocra ximhai Oja.

4 Nup'u ja ra Maca Libro nt'ot'i p'u ra hya ngue mma te bi 'yot'Oja'a rá yoto ma pa. I mma ngue bi nsäya Oja'a rá yoto ma pa ngue bi jua'a te rá 'befi bi 'yot'e.

5 Ya mahon'a guehna ra ts'äya bi man'Oja 'mo yö pa mi 'yembyö ja'i naya: "Ya hinda zá ga cu'ahu p'u hapu mi ja ngue xcáni nsayahu", bi 'yembi.

6 A nuyá yö ja'i rá madi bi 'yohna ra hoga hya na, nuna Oja, himbi säyabi ya yö ja'i p'u ja rá ts'äya, porque himbi 'yec'ei yö ja'i te xifi. Pe nuyá, tobe nimantho nthomitho mi da yö ja'i ngue da 'yec'ei te mman'Oja ngue di unna ts'äya yö ja'i p'u ja rá ts'äya.

7 Asta guehyö pa di 'bahmu ya, hingui thohna ra hya bi xi Oja yö ja'i ngue ena: "Nu ra pa ja p'uya", i ena. Nu'mo yö pa xa thogui, mi nzo Oja yö ja'i p'u ja ra dapo. Mi ma ndö ya'atho yö pa m'mefa p'aya, mahombi bennbabi Oja ra David hanja ra hya bi cuarp'u ja ra Maca Libro ngue bi 'yena: "Nu ra pa ja p'uya, dami 'yohmu na ra hya xi'ahu Oja. Ogui festhohu ra hya mman'Oja ya", bi 'yena.

8 Ja di nequi ua ya ngue nu'a ra ts'äya bi xi Oja yö ja'i ngue di unni, hinga guerp'u ja ra hai man'i zixyö ja'i ra Josué bi xi Oja. Porque nu'mo ra pa mi zixyö ja'i ra Josué, mi thogui ya'atho yö pa p'uya, mahombi 'yen'Oja ngue jap'u man'na ra pa ngue da yotyö ja'i p'u ja rá ts'äya.

9 Jananguie nuyá, jap'u ra ts'äya xa nzanni ngue di säyabi yö ja'i Oja tengutho Oja ngue bi nsäya'a rá yoto ma pa.

10 Porque nu ra ja'i ngue da yerbü ha 'bu Oja ngue 'dap'u di nsäyau, guehna ra ja'i ya bi zerp'u rá 'befi xa 'yot'e, tengutho Oja 'mo mi jua'a te rá 'befi bi hoqui, bi nsäya.

11 A nuyá, gathogahu, dami hyahu ra ts'edi ya, ma ga ja ndummu ngue ga cuhu p'u ja rá ts'äya Oja. Man'nan'yo mi 'yothu ngue gui 'yothu tengutho bi 'yot'u yö ja'i himbi 'yec'ei ra hya bi xi Oja. Jananguie Oja himbi carpu ja rá ts'äya.

12 Nuna rá hya Oja, tatetho ja rá ts'edi ngue di mpep'u ja rá n'yomfeni ra ja'i. Tengutho n'na ra juai xandö nts'a ne ja yoho yö het'i, njarbatho na ra hya mman'Oja ya. Porque thohra hya asta mbo rá mmui ra ja'i, bi 'uespabi rá n'yomfeni ra ja'i. I öt'e ngue rá n'yomfeni ra ja'i di nequitho 'mo ngue xanho oge hingui ho.

13 A nuyá, nu te gama hya ja mbo ma n'yomfenihu ya, hinda zá ngue tema hya ga ajpahu Oja, ga ena ngue hingui padi te di mbemhmu. Porque ma n'yomfenihu, hinte jut'i, ga pa Oja te di mbemhmu. Porque nuyá, guesé Oja ga daphu ra güenda tengue nná 'yohu.

14 Nuna ra Jesús rá Ts'unt'u Oja, bi yerbü mahets'i, ne guehna di nnopa mmácjahu p'u ha 'bu Oja naya. Jananguie nuyá, nnetho ngue di ndu xandöho ma nt'ec'ei hu.

15 Nunā mā mmācjahū nā, guehñā di hūgahū 'mō nñu ngue dí 'bū ndummāihū ngue hīngui nzaquigahū. Ya pađi te dí thohmū 'mō dí 'bū ndummāihū, porque 'nē'a bi njapi ngue xta 'yōtra ts'oqui'a. Pē nunā, hīn tema ts'oqui bi 'yō'na.

16 A nuyá, ma ga hāhū rā ts'edi ga nzohmū Ojā ya. Ga āphū rā maťe ngue dā máxcāhū. Porque Ojā ja rá nhuecāte. Nu'mō ga xihmū ngue dā máxcāhū, dī mfāxte.

5

1 Nu gātho yō mmācjā pōni ngue yō 'bet'o mmācjā yō judío, yō ja'itho tengutho yō mmījudioui. Guehya t'ets'i ngue dyō representante yō ja'i p'ū 'bū Ojā ya. I ja yō 'befi ngue ōrpabi rā 'bōt'e Ojā, para ngue dī nhohyō ts'oqui yō ja'i.

2 Guehñā di huēcyō mmīc'ejui hīngui pađi te ōt'e, guehya tapthobi rā ts'oqui ngue hīngui nzaqui. Nu'a gui huēqui ngue 'nēse nā rā mmācjā hīngui nzaqui.

3 A nuyā rā 'bet'o mmācjā, ngue 'nēse nā hīngui nzaqui nā, rá mēdi ōrpā rā 'bōt'e Ojā ngue di hocrá ts'oqui. Ja dā 'yōtra 'bōt'e p'ūya, ngue dī nhohyō ts'oqui yō ja'i.

4 Nunā rā 'bet'o mmācjā, hīngui sānse rá 'befi pēfi ngue rā 'bet'o mmācjā. Tengutho rā Aarón, hīmbi zānse rá 'befi ngue rā 'bet'o mmācjā Ojā, sinoque Ojā bi 'yets'i.

5 A nuyā, nūnā rā Jesucristo nnōpa 'bet'o mmācjā Ojā p'ū ha 'būi. Hīmbi zānse nā ngue dra 'bet'o mmācjā, sinoque Ojā bi 'yets'i tengue pēhya. Porque Ojā bi 'yēmbi: "Gue'e mā Ts'ant'ū'i. Dā bāhyō ja'i ya ngue guecā nī Papāgui", bi 'yēmbi.

6 A nuyā, mahōn'a nt'ot'i rā hya p'ū ja rā Macā Libro ngue ēnā: "Nuyā, gue'e grā mmācjā para zantho ya. Gui thocra 'befi mī pēhā mmācjā Melquisedec".

7 Nu'mō mī m'mucua ja rā ximhāi rā Cristo, nts'edi ga nzo Ojā 'mō bi mat'Ojā, astā zoni. Porque Ojā xta nza xta nyanī ngue hīnxtā ndū. Pē Ojā ōrpabi masū 'mō bi zofo, porque mathoguiitho nñu mansū Ojā.

8 Madague'a ngue rá Ts'ant'ū Ojā nā rā Cristo, pē para ngue dā zā dā 'yōrpabi rá pāhā Ojā, bi n'uni ngue bi zā rā nū.

9 A nuyā ngue hīnte di 'bedi, gā bi 'yōt'e te bi zānnabāi Ojā ngue dā thogui, janangue ya sá dā yanī para zantho yō ja'i nuyā dā 'yōt'e te xifi.

10 Rā Cristo, Ojā bi 'yets'i ngue dā gohi ngue rā 'bet'o mmācjā, di thocra 'befi mī pēhā mmācjā Melquisedec.

11 Dī nne ga xi'āhū hanja nā rā hya dī mmā. Pē xānhēnnītho ha di zā gā mmā, porque hīngui tinnī mmāi te di xi'āhū.

12 Ya manjam'mōtho gui ēc'ēihū rā Jesucristo ya. Nu'mō gdī hāhū rā ts'edi ya, ya

gdi xānnbahū rā hya mī'da yō ja'i ya 'mō. Pē astā guetya ngue hīngui tinnī mmāihū hanja rā hya gui ēc'ēihū ya. Tobe nīmantho gui nnehu ngue nu'mō sān'nāhū rā hya Ojā, dā gue'ū yō hya hīngui hēnnī gui nne dā si'āhū. Mahōngui nne gui cohmi tengutho yō bāsi ngue sidrā xi'ba, conquē ya ja ngue rā hmē dā zi.

13 A nu'ū sidrā xi'ba, gue'ū yō bāsi satho 'nē hīngui pađi ndanā rā hya njuantho, ndanā hīn'na.

14 Pē nu'ū ya si rā hmē, gue'ū yō daja'i. Porque ya pađi dā hyacra güenda te ga 'yo. Pa'mō ngue xānho te ga 'yo ogue hīn'na.

6

1 A nuyā, mā ga xāhmū yō hya rá nsāui di xā yō daja'i ya. A nu'ū yō hya hīngui hēnnī gui xāhmū p'ū bā fēdi guā pahmū rā Cristo, 'yo gui nne ngue hōnt'ū gui 'yōhmū'ū yō hya'ū. Ya hīnnī mantho ja ga xi'āhū ngue hīngui 'yōthū'ū yō nts'o bā n'youi rā castigo, ogue ja ga xi'āhū ngue gui 'yēc'ēhū Ojā.

2 Ya hīnnī mantho ja ga xi'āhū ngue gui nxixyahū, ogue ja ga xi'āhū ngue gui japnī 'yēhū p'ū ja yō ya yō 'yēc'ēi. Ya hīnnī mantho ja ga xān'nāhū ngue di bēnnate yō ánima. Hīngā ja ga xān'nāhū ngue jatho ngue dā thaspabi rā güenda yō ja'i, ngue ja dā zānnabāi Ojā te dā thogui para zantho n'na ngu n'na yō ja'i.

3 Dā ne Ojā ngue dā zā gā sigue gā xāhmū mī'da yō hya.

4 Porque nuyā yō ja'i ya xā hyep'ū rā Cristo, ya hīnte nī bōntho ngue mahōndī xānnabāi rā hya. Guehya bi xojpahmā Ojā yō mmāi ya, bi nthehmaui rá njapi Ojā. Ya bi nthehmaui rā Espiritu Santo.

5 Ya bi dīnhma yō mmāi ngue xānho rá hya Ojā. Madague'a tobe hīngui sōhrā Jesucristo ngue dī manda rā ximhāi yō pa bā ep'ū, pē bi bađi xānho ya yō ja'i ya ngue ja rá ts'edi.

6 Pē bi hyep'ū rā Cristo m'mēfa ya yō ja'i ya. Ya hīngui sá ngue xōgue rā ts'editho ga ōrpe ngue hōndī 'bātyō mmāi, porque nuyā yō ja'i njap'ū, tengutho 'mō mahōn dādi cuarpabi rā pont'i rá Ts'ant'ū Ojā. Di japi ngue thennī gātho yō ja'i mahōn'a.

7 Nuyā yō ja'i ya, ōt'e tengutho yō huahī 'mō bi n'ye, ngue sinñā hāi rā 'ye. Nu rā huahī bi zinnī xānho rā 'ye hāi, nu'mō bi nja rā huahī i pō mmanho, ya dā 'yōrpabi rā nho'a to bi mpefi. I n'youi rá njapi Ojā.

8 Pē nu rā huahī ngue bi zinnī xānho rā 'ye hāi, 'nē hōndyō 'uñi bi nja, ya dī nzō, porque hīnte dī muui. Guehya yō ja'i dā japra castigo Ojā ya.

9 Ague mā zi cu'āhū, dá mangā nā rā hya nā, pē hīndī mmangā ngue gdī ēn'āhū ngue

7

ya xcá hyehma p'u ra Cristo. Porque di pacá ngue ya bi nyanni tehá, janangue ya gui othra ra nho.

10 Nuná Oja, gá gue'a te ni 'yup'u ot'e. Janangue nuna rá 'befi Oja gui orpahá, hĩndi pumbeni na. Da gue'a ra 'báxte njandyatho gui orpabi ni mmj'yec'eiha, xquet'a hĩndi pumbeni Oja. Nuná te gá ra nho gui orpa ni mmj'c'eiha, gue'a gui nequĩ ngue majuanĩ gadi mahma Oja'a.

11 A nuyá, di nnegá ya ngue nuna ra 'báxte mĩ'a mpáhá ni mmui gui orpabi ni mmj'yec'eiha, damĩ sigue ngue hangu ra pa da gue'a gui 'yothu'a. Janangue nu te ra nho gui t'omi di 'da'aha Oja, ya ra seguro di 'da'aha.

12 Man'nan'yo mi 'yot'e ngue hĩnguĩ 'yothu ya yó hya di xi'aha ya. Damĩ hyaha ra ts'edi gui 'yothu tengutho otyo 'yec'ei nu'u di nequĩ ngue ja xanho yó nt'ec'ei. Nu hangu ra n'u thoguĩ, gá seti, 'ne guehya yó ja'i ya ngue di tocabi'a ra nho di yat'Oja ngue di unĩ.

13-16 A nu'mo ena ngue majuanĩ te nne da manyo ja'i, i exa ntestigo Oja. Nu'mo ya bi 'yexa ntestigo Oja ra ja'i p'uya, nu rá amigo yauĩ, ya hĩnguĩ sá da 'yembĩ ngue hĩmma juanĩ te xifi. A nuna Oja, bi yarpabi n'na ra hya ra Abraham, pe nuna Oja hĩnjonguĩ tate ngue nuna. Janangue rá thuhuse bi noni, bi xihra Abraham ngue da jase Oja na ra hya bi ma. Bi 'yembĩ: "Nugá, majuanĩ te di xi'i, mathoguiho ga jap'a'i. Ga ot'e ngue emmeĩ di nxanni basi di m'mui", bi 'yembĩ. Pe ra Abraham, hĩmbi xotrá mmui na ra hya bi xi Oja. Sinoque t'omi, t'omi ngue di nja, asta gue'mo mi 'yehra pa ngue bi nja na te ra hya xi yarpababi Oja ngue di nja.

17 Oja bi nepe ngue da badi xanho yó ja'i ngue majuanĩ gá di nja na te bi ma, hĩnte di m'medi. Pe comma ngue hĩnjo'o to da 'yexa ntestigo Oja, rá thuhuse bi noni para ngue da fadi ngue majuanĩ te mma.

18 Nu te gáma hya xicju Oja ngue di nja, i da xanho ra hya, porque Oja hĩnguĩ fehni. A nuyá, ya dá ápha Oja ngue da yanju. Nu te ra hya xa mman'Oja, ya di haxa njuanĩ ngue ra seguro di nja.

19 Ya hĩndi yobeni ngue di tocagaha na ra nho di un'Oja. Porque nuna di nnøxu ngue di darcá ma n'yomfēniha ya, guehna ra Jesucristo bi 'bu mahets'i na.

20 Nuná ra Jesús bi yarbu mahets'i bi 'bui. Guehna fáxcha na ngue da zá ganĩ m'mahma p'u bi 'bui. I cohi ngue rá mmácja Oja para zantho. Di thocra 'befi mi pe ra Melquisedec.

1 Nuná ra Melquisedec mará dast'abi p'u ja ra hĩni Salem. 'Ne guehna Oja maguese rá mmácja na. Guehna ra Melquisedec bi ma bi c'at'ui ra Abraham 'mø mambá pengui ngue bá tapra tunhni yó dast'abi mađi nsuhmi. Mi the p'uya, ra Melquisedec bi 'yap'Oja ngue di japra Abraham.

2 Pe ra Abraham, nu'a te gáma cosa bá hap'u ja ra tunhni bá taha, bi hyacra diezmo ngue bi dápra mmácja Melquisedec. Nuna rá thuhu ra Melquisedec i nne da ma ngue ra dast'abi ngue othra nho. Ngue bi ndast'abi p'u ja ra hĩni Salem, janangue i hutyo ja'i ngue ra dast'abi di hojhabi yó ja'i di nsui.

3 Pe nuna ra Melquisedec hĩnha nt'ot'i ngue di mma te'o rá papá, ogue te'o rá mamá. Ni xĩnguĩ fadi te'o rá mboxita. Ni xĩnguĩ fadi tema pa bá mi, ni xĩnguĩ fadi tema pa bi du. Hønho nt'ot'i ngue mará mmácja. Janangue nuyá, gui nhyejpabi rá Ts'unt'u Oja ya, porque nuna guehna ra mmácja para zantho na.

4 A nuyá, damĩ hyacju xandønho ra güenda hanja ya ngue mathoguiho bi hnu mansu ra Melquisedec. Porque ra Abraham guehna ra 'yu na ngue yó judío, pe nu te gáma cosa bá hannbabi yó dast'abi bi dapra tunhni, bi hyacra diezmo ngue bi dápra Melquisedec.

5 A nuya yó mmácja ngue yó mbom'meto ra Levĩ, di manda ra ley bi 'yotra Moisés ngue nu'a te gáma cosa tĩnyo ja'i, da gambabi ra diezmo. Madague'a yó menĩ p'u bá fadi bá m'muhra Abraham, pe da gambahma ra diezmo.

6 Conque ra Levĩ hĩngrá menĩ ra Melquisedec, pe ra Melquisedec bi gambabi ra diezmo ra Abraham nuna ya xi yarpabi Oja ngue di japi. Pe ra Melquisedec mahøn'a bi 'yap'Oja ngue di japra Abraham.

7 Ya fadi xanho hanja ya ngue nu ra ja'i mathoguiho hnu mansu, gue'a áp'Oja ngue di japra ja'i ngue co'a ga hnu mansu.

8 A nuya yó mmácja 'buhya, nu te gáma cosa tĩnyo ja'i, jumbabi ra diezmo yó ja'i. Nu'mo bi du p'uya, n'nan'yo ra mmácja di thojpabi rá 'befi pefi. Pe nuna ra Melquisedec hĩndi nequĩ ngue bi guahrá 'befi na. Sinoque nt'ot'i p'u ja ra Macá Libro tengutho 'mø ngue di 'batho.

9 Nu'u yó mmácja ngue yó judío 'buhya, jumbabi ra diezmo yó ja'i. Pe gátho ya yó mmácja ya, gue'a ra Levĩ ra 'yu p'u bá fadi ngue bá m'muhya. A nuna ra Levĩ, gue'a ra Abraham rá 'yu p'u bá fadi ngue bá m'muhna. Janangue nu'mo mi hyacra diezmo ra Abraham ngue bi dápra Melquisedec, a nuna ra Levĩ co gátho mĩ'da yó mmácja 'buhya, entho go ma dápi ra diezmo ra Melquisedec.

10 Porque nu'mò mambá hacra diezmo ra Abraham ngue bi dápra mmácja Melquisedec, tengutho 'mø ngue bi gurpabi yø diezmo'ua yø mbom'meto bi m'mu'a m'mefa.

11 Nuya yø mmácja ya, di japa nts'edi yø judío ngue da denná ley bi 'yotra Moisés. Embi ngue di siguetho tengutho bá øtra mmácja Aarón. Pe nuna ra ley sihyø judío ngue di cumple ya, ya hin'ya rá ts'edi na ngue da zá di nhoppai Oja yø ja'í na. Porque jatho ngue ma'da'yo man'na ra mmácja di m'mui, pe hinda dentho'a te mi øtra mmácja Aarón. Sinoque di thocra 'befi mi pehra mmácja Melquisedec.

12 A nuyá, ngue ya bi ma mapádi yø mmácja ya, xquet'a jatho ngue 'nehra ley di mpáhya.

13 Nuna ra 'da'yo mmácja mmamp'ua ja ra Maca Libro ngue di m'mahya, guehna ra Jesucristo na. Pe nuna ra Jesús, hingatá mení ra Leví, sinoque rá mení ra Judá. 'Ne nuya yø mení ra Judá, hinjam'mø to xi boní ngue dra mmácja ya.

14 Ya fadi xanho ngue nuna ra Hmu Jesús, rá mení na ngue rá Judá. Pe nu'mò mambá exyø mmácja ra Moisés, nuya yø mení ra Judá hinte bi ma ngue di nja yø 'befi ngue di mmácja ya.

15 Ja di nequi ua xanho ya ngue ma'da'yo man'na ra mmácja di m'mui ngue di tocra 'befi mi pehra mmácja Melquisedec.

16 Nuna ra ley ga 'yo yø judío ngue i mma to di mmácja, hinga guehna ra ley bi 'yexra Jesucristo na ngue di mmácja na. Sinoque bi mmácja na ra Jesucristo porque jase rá ts'edi ngue di m'mui para zantho.

17 Porque gues: Oja bi 'yexna ra mmácja na ngue bi 'yembj: "Gue'e grá mmácja para zantho ya. Gui thocra 'befi mi pehra mmácja Melquisedec", bi 'yembj.

18 Porque ya bi zep'ua rá ts'edi na ra ley madi manda yø hya maní n'yo yø ja'í m'met'o ya. Ya hin'ya rá ts'edi ra ley ngue da yanyø ja'í.

19 Nuna ra ley bi 'yotra Moisés, hinjonni ja'í xtá nzá xtí hojpabi. Pe ja man'na ra hya ya ngue man'na tate ja rá ts'edi, porque guehna di nhoppai Oja yø ja'í na.

20 Gues: Oja bi yat'í ngue di mmácja na ra Jesucristo.

21 Gátho mi'da yø mmácja da thotyø 'befi pefi ngue yø mmácja. Pe nuna ra Jesucristo hõnse na ngue Oja ya xi yat'í te gáma hya nt'ot'í p'ua ja ra Maca Libro ngue Oja bi 'yembj: "Guecá drá Ojagá, majuaní te di xi'í. Nuna ra hya dí xi'í, hinjonda zá di pádi. A nuyá, gue'e grá mmácja para zantho ya. Gui thocra 'befi mi pehra mmácja Melquisedec", bi 'yembj.

22 Janangue nuna ra Jesús, ma datho ja rá ts'edi na ra cohi bi nja 'mø mi t'ets'í ngue'a rá ts'edi'a ra cohi mi ja m'met'o.

23 Nu mi'da yø mmácja xa m'mui, gá xa ndy. Nu'mø bi du p'uya, n'nan'yo to di thojpabi yø 'befi. A nuyá, mandõnngu dyø mmácja xa m'mui, pe gá xa thogui.

24 Pe nuna ra Jesús, ya hinda du na. Nu'a te rá 'befi pefi ngue ra mmácja, ya hinjam'mø da thogui, porque ya hinjondi ponni.

25 Janangue nuya yø ja'í ya o rá 'ye Oja ya ngue bi 'yec'ei ra Jesús, ya hinda m'mehyø te. Porque nuna ra Jesús ya rá 'befitho'a ngue ra mmácja para zantho p'ua ha 'bu Oja ngue da máxyø ja'í nuya ec'ei.

26 Nuna ra Jesús, guehna ra 'bet'o mmácja ma datho ngue nni homhmu na. Hangu ra pa gá ra nho øt'e. Hin'ya rá ts'oqui. Hinjam'mø ngue di nnu manho yø ts'oqui øtyø ja'í. A nup'ua mahets'í bi 'bahya, ma datho ngue bi hnu mansu ya.

27 A nuya yø judío ngue yø 'bet'o mmácja, n'na pa ngu n'na pa ørpabi ra 'bøt'e Oja ngue yø ts'oquise. M'mefa p'uya, ja da 'yotra 'bøt'e ngue di nhohyø ts'oqui mi'da yø ja'í. Pe nuna ra Jesús hõnda n'na ndi bi ndãse ngue bi tho, para zantho bi nøpa 'bøt'e yø ja'í.

28 A nuna ra ley bi 'yotra Moisés, nuya yø ja'í ets'í ngue dra 'bet'o mmácja, ja yø ts'oqui yø ja'í. M'mefa guehna ra ley na, gues: Oja cohi ntestigo na ra hya bi ma ngue rá Ts'ant'ase bi 'yets'í ngue para zantho ra m'met'o mmácja. Mads'ua te dadi 'bedi, para zantho øt'e xanho'a te rá 'befi.

8

1 Nuna ra hya ma datho ja ts'edi ngue gui pahmu ya, guehna ra hya ngue ra Jesucristo di nnøpa 'bet'o mmácjahua naya. 'Ne ya bí hup'ua mahets'í ha bi ja rá n'yei Oja na.

2 Nup'ua mahets'í bí 'bu Oja, bí ja rá 'befi ngue ra 'bet'o mmácja. Hinga guecua ja yø nija bi hocyø ja'í øtra 'befi ngue ra 'bet'o mmácja na.

3 Nu'a rá 'befi ja yø 'bet'o mmácja, t'ets'í ngue da 'yørpabi ra 'bøt'e Oja. Janangue ra Jesucristo xquet'a mi jatho ngue bi 'yørpabi ra 'bøt'e Oja.

4 Pe hinga guecua ja ra ximhai 'bahra Jesús. Nu'mø ngue ja di 'bucua, ya hingui sã da t'embj ngue ra 'bet'o mmácja 'mø, porque yø 'bet'o mmácja 'bucua ja ra ximhai, di sigue øtho yø 'bøt'e di manda ra ley bi 'yotra Moisés.

5 Pe nu'a te yø 'befi yø mmácja 'bucua ja ra ximhai, hõntho øt'e tengutho ra forma bi ja mahets'í. Porque nu'mø mi nyai Oja ra Moisés, bi 'yembj: "Damí beñi xanho te ra forma dá ut'a'í p'ua ja rá t'øhø dá nyai, da ngu'a ra forma ra nija gui hocya", bi 'yembj.

6 A nuju ya, ngue ma 'bet'o mmäcjahä na rä Jesucristo, tate xandø nzaqui rá 'befi pefi ngue'a rä 'befi pëhyø mmäcjä ua ja rä häi. Porque xandønho rä 'da'yo cohi bi hoqui ngue'a rä nyogui cohi mi ja m'met'o. Nuna rä 'da'yo cohi bi nja ya, mathoguitho xandønho rä hyä di yat'Oja ngue di nja.

7 Nu'a rä cohi mi ja m'met'o, hinjonni ja'i bi bønï ngue xta 'yøt'e te bi manda Oja. Janangue Oja bi hyoni ha di japi ngue ma'da'yo man'na rä cohi bi nja.

8 I nnu Oja ngue hingui øtyø ja'i'a rä hyä di manda. Janangue mmanna Maca Libro ngue Oja bi 'yena: "Da 'yehrä pa ngue nuya yø judío ngue yø mmengu Israel conyø mmengu Judea, ma'da'yo man'na rä cohi ga cohme.

9 N'nan'yo man'na rä cohi di nja. Ya hindä ngu'a tengutho rä cohi dá co'be'u yø nyogui ja'i mø yø pa dambá juipü ja rä häi Egipto. Porque nuna rä hyä dá co'be yø ja'i ngue xta 'yøt'e, himbi 'yøt'e. Janangue dá hecäp'u yø ja'i.

10 Bá ep'u rä pa di nja na rä cohi di mma ngue ga co'be yø ja'i Israel. Nu'mø ya bi nja na rä hyä na, ga japyø ja'i ngue dá ðinyø mmaï hanja na rä hyä dadï manda, di nja mpähä yø ja'i da 'yøtya yø hyä dadï 'bepi da 'yøt'e. Nugä p'uya, gueque drá Ojagä ya yø ja'i ya. Nuya p'uya, guehya ma ja'i ya.

11 Di ngüë di nnoho, gä dá badï te'ogui. Ya himma hyoni ngue ja dá xännbabi yø mmic'eiui ogue yø cü ja dá xännbi te'ogui. Porque 'da di batyø ja'i te'ogui.

12 Nu'a rä nts'o xä 'yøtyø ja'i, ga punnbabi. Ya hinni mantho ga mbënnbabi yø ts'oqui xä 'yøtyø ja'i", bi 'yën'Oja.

13 A nuyá, Oja i mma ngue ma'da'yo man'na rä cohi di nja. Nu'a rä nyogui cohi mi ja m'met'o, di nequi xanho ngue ya bi thogui, porque ma'da'yo man'na rä cohi di nja. Nuna rä nyogui cohi mi ja, ya bi zep'u na.

9

1 Nu'a rä nyogui cohi mi ja m'met'o, xandøngu yø hyä nt'ot'i ngue ha di danne Oja yø ja'i. Pe nup'u mi øtyø ndanne yø ja'i, gue'a rä nija ja ua ja rä ximhäi.

2 Nu'a rä nija mi ja ua ja rä ximhäi, mi ja yoho yø cuarto. Nu'a rä mudi rä cuarto gui nhuü ngue rä xequi xä ndaxqui. Nup'u mbo rä cuarto, jap'u rä mfoxiyo. 'Në jap'u rä mēxa hapu t'uspabi yø thuhmē Oja ngue dá nu.

3 Nu'a man'na rä cuarto brá ja mbo, nup'u ja rä goxthi, zop'u rä ulu ngue nnøpa jut'i rä goxthi. Nup'u mbo p'uya, gue'a rä xequi mathoguitho xä ndaxqui.

4 Brá jap'u n'na rä altar ngue rä oro, ja zop'u rä bopo. 'Në jap'u n'na rä huada ngue gä rä oro maxøts'e, guehna rä huada

m'mets'i rä nyogui cohi mi ja m'met'o naya. Nup'u mbo rä huada, op'u n'na rä ts'øye ngue gä rä oro, ja op'u rä thuhmē ni hü ngue rä maná. Dä guehrä tøhø rä Aarón nuna bi 'doqui, ja op'u ja rä huada na. 'Në ja cäp'u ja rä huada'u yø xindo nt'ot'i rä ley Oja, ngue rä nyogui cohi mi ja m'met'o.

5 Nup'u maxøts'e rä huada, 'da'a n'na nguadi yø hyo rä huada mañoqui yoho yø anxē di nzøtyø zahua p'u maxøts'e rä huada. Porque nup'u maxøts'e rä huada ja m'møt'e p'u rä ji gui nhohyø ts'oqui yø ja'i. Pe nuyá, hingui ja ngue 'bexcä xi'ähü hanja na rä hyä naya.

6 Guehna rä forma mi jap'u ja rä nija m'met'o naya. A nu'a rä mudi rä cuarto, n'na pa ngu n'na pa cätyø mmäcjä ngue øt'a te yø 'befi ja.

7 Pe nu'a rá yoho rä cuarto brá ja mbo ngue mathoguitho xä ndaxqui, høndra 'bet'o mmäcjä ja rä nt'edi ngue cärbu. 'Në høndä n'na ndi n'na jeya i sä ngue dá yat'ambo. Nu'mø bi yat'ambo p'uya, ni de rä ji dá pøt'e ngue di hocse rá ts'oqui, ne xquet'a ni de rä ji dá pøt'e ngue di nhohyø ts'oqui mi'da yø ja'i.

8 Nuya yø hyä ja uaya, rä Espiritu Santo nnepe ngue ga pahmü hanja na rä hyä ngue rä yogui cohi mi ja m'met'o. Mente yø tiempo ngue øtyø ndanne yø mmäcjä p'u rá mudi rä cuarto, ya hin'yu rä nt'edi to dá tho'ambo rä cuarto nuna mathoguitho xä ndaxqui.

9 Nuya yø hyä ya, di nequi xanho ngue nuya yø 'bøt'e ørpabi Oja yø mmäcjä, hin'yu rá ts'edi ngue dá hyät'i dá hyajpa rä nts'o ja yø mmaï yø ja'i.

10 Nuya yø hyä mi ja m'met'o, gue'a ngue dá huantho yø cosa dá zi yø ja'i, i xihyø ja'i temä forma di mpet'e para ngue dá zä dá danne Oja. Pe gätho ya yø hyä ya, bi nja rá ts'edi te mi øtyø ja'i mente tobe hinmani nja rä 'da'yo cohi bi 'yøt'ui Oja yø ja'i.

11 Pe nuyá, ya bá ehra Cristo nuna bi gohi ngue ma 'bet'o mmäcjahü ya. 'Në guehna bá hangahü rä nho mi ja ngue di nja naya. Nup'u ja rä nija di mpëhra Cristo ngue rä 'bet'o mmäcjä ya, tate ngue xandønho. Hinga ngu rä nija ja ua ja rä häi ngue rä ja'i bi hoqui.

12 Ra Cristo bi yërbü ja rä xequi mathoguitho xä ndaxqui. Pe rá jise rä Cristo ni hyä ngue dá pøt'e. Ya hingrá ji rä ndani ogue rá ji rä chivo ni hyä ngue dá pøt'e, tengutho øtyø mmäcjä ua ja rä häi. 'Në ya hinga xøxti yatho ya, sinoque n'na nditho bi yat'i para zantho ngue bi yanju.

13 Nu'a rá ji rä ndani, ogue rá ji rä chivo, ogue rá 'bospi rä ngøndani zop'u ja rä altar, nu'mø bi njapyø ja'i nuya t'embü ngue n'youi rä ts'oqui yø do'yo, ya di nhohrä do'yo rä ja'i.

14 Gomä guehrä ji rä Cristo ngue ma datho ja rá ts'edi ya. Porque guesē rä Espiritu

Santo nuna 'bui para zantho bi hatra ts'edi ra Cristo bi ndase ngue da tho ngue bi nopa 'bot'e Oja. Conque ra Cristo, hin'ya ra ts'oqui. Pe bi manna ji ngue bi hoga ma ts'oquihu, mi ja ngue xca mahä ra castigo. Pe nuyä, nuna majuanue Oja i 'bui, ya säp'u ga hä ra ts'edi ga thannehä naya.

15 Gue'a ra hya'a ya, ngue ra Jesucristo go bi hocra 'da'yo cohi ja naya. Janangue nuya yø ja'i nzon'na Oja ya ngue da 'yec'ei ra Cristo, nu'a ra nho xa yarpabi Oja yø ja'i ngue di unni para zantho, go di tocabi ya to nzofu. Porque ra Jesucristo gue'a i du'a ngue bi hoga ma ts'oquihu xa nja mente bi nja rä ts'edi ra ley mi ja m'met'o.

16 Ya guí nnuhu ngue nu'mø bi nanga n'na ra sacua hapä di consta'a te ja ngue di nja m'mefa, nu'mø bi du'a to bi hocra sacua, nu'a ra sacua bi xots'i. Nuna ra hya bi zohra du, i ja rä ts'edi ra hya m'mefa.

17 Pe mente ngue 'butra ja'i bi xoxra sacua, tobe hin'ya rä ts'edi ra sacua. A nu'mø bi du'a to bi xoxra sacua, gue'mø ja rä ts'edi ra sacua 'mø.

18 I njarbatho na ra nyogui cohi mi ja m'met'o ya. Nu'mø bi tho yø mbo'oni ngue da 'bot'e, ya ja rä ts'edi ra ley.

19 Nu ra Moisés, mi juadi bi xihyø ja'i na te gäma hya di manda ra ley, bi gaca n'na nt'o ra isopo, i n'youi ra xide'yo xa ntheni. Nup'u ja rä ji yø ndani 'nhyø chivo, bi japra dehe, ja bi dümbu ra t'o. Nu'a ra ji p'uya, bi naspabi p'u ja ra Libro ngue ra ley, xquet'a bi japra ji gätho yø ja'i.

20 Bi 'yembyø ja'i p'uya: "Nuyä, gä cohmu ra cohi Oja ya, ya bi xi'ahu tema hya ja ngue gdi n'yohu. Nuna ra ji jaua ya, guehna di hatra ts'edi ra hya bi xi'ahu Oja naya", bi 'yembi.

21 Ra Moisés bi naspabi ra ji p'u ja ra nija 'ne bi naspabi ra ji te gäma cosa ja mbonnija.

22 Nt'ot'i p'u ja ra ley ngue rä ji yø zu'ë i tho, nup'u ha pe ra ji, ya co mmanho. Pe mente hinte ho ra ja'i ngue da 'yotra 'bot'e, hin'ya rä mpunnbi ra ts'oqui.

23 Nua ja ra ximhäi, para ngue da gommanho yø cosa i ja, mama hyonitho rä ji yø zu'ë mi tho ngue ra 'bot'e, ngue majapi yø cosa. Pe nup'u mahets'i ya, xquet'a bi jap'u ra 'bot'e ngue ma datho ja rä ts'edi.

24 Janangue ra Cristo ya hinga guehra nija ja ua ja ra häi bi hocyø ja'i ja rä 'befi ngue ra mmäcja ya. Porque ra nija ja ua ja ra ximhäi, høntho uhra forma te bi ja mahets'i. Ra Cristo p'uya, ya bi yärbu mahets'i bi 'bu Oja ngue da mäxcha.

25 A nuna ra 'bet'o mmäcja ua ja ra häi, nup'u ja ra cuarto mathoguitho xa ndaxqui, njeya njeya cat'ambo ra mmäcja ngue bi pörpabi rä ji yø zu'ë i tho, ya hingrä jise bi

pøt'e. Pe ra Cristo hinga xøxti dutho ngue hønða gohi ngue ra 'bot'e.

26 Nu'mø da ngu'a ngue xøxti dutho, asta gue'mø mamba fu'a nximhäi xtabä ts'annbi ngue xøxti dutho 'mø. Pe nuna te bi nja ya, nu'mø ni ma da gaxyø pa, ra Cristo bi zocua, 'ne bi ndase ngue da tho. Pe n'na nditho bi du para zantho, da gohi ngue ra 'bot'e. Bi gurpi gätho yø ts'oqui yø ja'i.

27 A nuyä, nu hangu yø ja'i 'bui, gätho ja ngue da du, pe hønða n'na ndi da du. M'mefa p'uya da hyaspabi ra güenda Oja te xa n'yo yø ja'i.

28 Njarbatho ra Cristo ya, n'na nditho bi du, bi gohi ngue ra 'bot'e. Mandøngu dyø ja'i bi hojpabi yø ts'oqui. A nuyä, mahønða ep'u ya, pe ya hündi 'yehë ngue da gurpabi yø ts'oqui yø ja'i ya, sinoque di 'yehë ngue da yanyø ja'i nuya tøm'i ngue da ep'u.

10

1 Nuna ra Moisés bi 'yotra ley da n'yo yø judío. Pe nuna ra ley bi 'yot'i, tengutho 'mø ngue drä xahatho na te ra nho ja ngue di nja m'mefa. Porque connä ley, himbi nequi xanho hanja na ra hya di nja m'mefa. Nuya yø ja'i mi thanne Oja, mi øtyø 'bot'e di manda ra ley. Pe nuna ra 'bot'e øtyø ja'i, hinxma ma hajpabi yø ts'oqui yø ja'i na, porque njeya njeya øtho ra 'bot'e yø ja'i mahøn'a.

2 Nu'mø ngue da gue'a di nhohrä ts'oqui ra ja'i'a, ngue da 'yot'e te gäma hya di manda ra ley, ya hinji mantho ngue da 'yotø 'bot'e yø ja'i 'mø. Porque nu ra ja'i øtra 'bot'e, n'na nditho 'mø ena ngue di hocrä ts'oqui, ya hingui nne ngue nimantho da du rä mmäi ra ja'i da 'yena ngue ja rä ts'oqui.

3 Ja di nequi p'uya ngue nuya yø ja'i njeya njeya øtho yø 'bot'e, i sodyø mmäi ngue jadyø ts'oqui.

4 Nu rä ji ra ndani ogue ra chivo 'mø bi tho, hinjam'mø da zä da hyajpa yø ts'oqui yø ja'i.

5 Janangue ra Cristo, nu'mø ya ja ngue da ecua ja ra ximhäi, enna hya bi xi Oja: "Nu'u yø zu'ë ho yø ja'i ngue øt'ai ra 'bot'e, 'ne uhyø ngø, zøp'u ja ra altar ngue di hocyø ts'oqui yø ja'i, ya hinga gue'a guí nnu manho'a ya.

6 Nu'u yø zu'ë ho yø ja'i ngue øt'ai ra 'bot'e, 'ne uhyø ngø, zøp'u ja ra altar ngue di hocyø ts'oqui yø ja'i, ya hinga gue'a guí nnu manho'a ya.

7 Janangue di engä p'uya: Dí 'bucä ua ya ma Oja'i. Gä øt'ai'a te guí nnu manho. Tengutho ra hya nt'ot'i p'u ja ra Maça Libro te ja ngue ga thogui, gue'a di nja'a ya", bi 'yena.

8 Rä müdi bi xi Oja ra Cristo, bi 'yembi ngue i patho ngue Oja hingui nnu manho'u yø zu'ë ho yø ja'i ngue ørpabi ra 'bot'e ngue di hocyø ts'oqui yø ja'i. Ni xinga gue'a yø zu'ë

ho yø ja'j ñgue ùhyø ngø p'u ja ra altar ñgue di nnu manho Oja. Madague'a ñgue nt'ot'i p'u ja ra ley'a te gá øtyø ja'j, pø ngutho hingui nnu manho Oja te øtyø ja'j.

9 Pø ra Cristo mahømbi xi Oja, bi 'yømbi: "Di 'bucä ua ya ma Oja'i. Ga øt'ä'a te guí nnu manho", bi 'yømbi. Ja di ñequi ua ya ñgue ya bi zep'u'u yø 'bøt'e mi øtyø ja'j, go da ze'a te bi 'yøtra Cristo bi gohi ñgue ra 'bøt'e.

10 Porque ra Jesucristo bi 'yøt'e te nnu manho Oja. Pø n'na ndiþho bi du, bi gohi ñgue rá 'bøt'e Oja. Para zantho bi hojpabi yø ts'oqui yø ja'j.

11 Pø nu'u yø mmäcja ñgue yø judío, n'na pa ngu n'na pa di siguetho hodyø zu'ë ñgue ørpabi ra 'bøt'e Oja. Pø nuya yø 'bøt'e øtyø ja'j, hinjam'mø da zä ñgue da hyacra ts'oqui ya.

12 A nuna ra Jesucristo, hønda n'na ndi bi du, para zantho bi gohi ñgue ra 'bøt'e. 'Nø ya bi hup'u ja rá n'yei Oja ya.

13 A nup'u bi 'bahya, tømtho ñgue da dapi gátho yø nsuii.

14 Ja di ñequi ua ya ñgue n'na ndiþho bi du, para zantho bi gohi ñgue ra 'bøt'e ñgue di punnbabi yø ts'oqui yø ja'j.

15 Ya dí pahma ñgue majuanj na ra hya na, porque ngu'a mmanna Espiritu Santo p'u ja ra Maca Libro ñgue ñna:

16 "Bä øp'u ra pa di nja na ra cohi dí mma ñgue gá cocä'be yø ja'j Israel. Nugä p'uya, gá japyø ja'j ñgue da ðinyø mmui hanja na ra hya dadi manda, di nja mpähä yø ja'j da 'yøtya yø hya dadi 'bepi da 'yøt'e', en'Oja.

17 Mahøn'a ømp'uya: "Ya hinñi mantho gá mbennbabi yø ts'oqui xa 'yøtyø ja'j", bi 'yøna.

18 Janangue nuyá, Oja ya bi punnga ma ts'oquihu. Ya himma hyonj ñgue ra 'bøt'e ga ørpah Oja ya ñgue di hoga ma ts'oquihu.

19 A nua ja ra ximhäi, nup'u ja ra xequi mathoguitho xa ndaxqui, høndra 'bet'o mmäcja mi sä da yat'i. Pø nuya ma zi cu'ahu, gá da zä ga thohma p'u ja ra hmi rá da Oja ya. Porque guesè ra Jesucristo bi du ñgue bi hoga ma ts'oquihu.

20 Mi zä mi du ra Jesucristo, bi xocra jut'i nu'a mi jurp'ha 'bu Oja. Bi xogaha ra 'yu ñgue da zä ga thohma p'u 'bu Oja.

21 Nuna ra Jesucristo di nnøpa 'bet'o mmäcja ha ya, guehna fäxaha p'u ha 'bu Oja naya.

22 Janangue ma ga cuathu p'u ha 'bu Oja ya. Ga thanne co gátho ma mmuihu, hinjam'mø ga nyobønihu na ma nt'ec'ei hu i ja. Nu'a ma ts'o n'yomfñihu mi ja, ya bi 'beque. Da guehma do'yøhu, bi meque para ñgue da zä ga thohma p'u 'bu Oja.

23 Ma ga ha ra ts'edi ga ec'ei hu ñgue di nja ya yø hya di tømhma di nja. Porque nuya yø hya xa yat'Oja ñgue di nja, di njahma.

24 Xquet'a ma ga honj ha gdä nhyathu ra ts'edi ñgue man'na gdä mahma mmic'ei n'na ngu n'naju. 'Nø ga ha ra ts'edi ga øthu ra nho.

25 I 'bahyø 'yec'ei ñgue ya hingui pap'u ha di mpeti yø mmi'yec'eiui ya. Pø hingui ja ñgue ga tenthoha'a te øt'u, sinoque ma ga mmähä p'u ha di mpeti yø 'yec'ei, ga nhyatra ts'edi n'na ngu n'naju. I ja ts'ediþho ñgue gue'a ga øthu'a, porque ya guí nnuhu, man'na ni guatyø pa ñgue da øp'u ma Hmuha Jesucristo.

26 Pø nu ra ja'j ñgue ya padi ndana ra hya majuanj, 'nø sannj ñgue ya di m'mu'a ñgue ra nts'o da 'yøt'e, m'mefa ya hin'yu ra 'bøt'e di nhohra ts'oqui da 'yøt'e.

27 Sinoque høndra ndate sibi di danzø da japyø nsuiui Oja 'mø bi hyaspa ra güenda, gue'a tøm'i di nthui'a.

28 Conque ra ley bi 'yotra Moisés, nu'mø to mi festho'a te ra hya mmamp'u ja ra ley, co yoho hyu yø testigo da hyøpa ra hya, ya hinjondi huøqui, sinoque da tho.

29 A xiya 'mø, çhague ngu gangu ra castigo da thogui te'o fespato te mmannä Ts'ant'u Oja, da 'yømbi ñgue hinte ni bønþho ñgue bi du rá Ts'ant'u Oja? Conque gue'a i du'a ñgue bi hocra 'da'yo cohi, bi hyajpa ra nts'o yø ja'j. Pø yø ja'j, nu'a rá mate ra Espiritu Santo nne di uni, i thenma hyathobi.

30 Pø ya dí pahma te da 'yøt'Oja. Porque bi 'yøna: "Nugä go ni 'yehma xi ga jagä ra castigo. Go ga jut'ä'a te øtyø ja'j", bi 'yøna. 'Nø bi man'Oja ñgue da hyaspa ra güenda'u yø ja'j ya o rá 'ye.

31 Nuna Oja majuanj ñgue 'bui, nu te'o da japra castigo, ra ndussutho te da thogui.

32 Damj bømhma yø pa xa thogui, nu'mø rá ts'ætho xqui 'yec'ei hu ra hya ya. Mathoguitho gá sähu ra n'u ñgue bi za'ahu yø ja'j. Pø gá hyät'i gá seti te bi 'yøt'ahu yø ja'j.

33 Bi nja yø pa ñgue bi mpeti yø ja'j ñgue thenma hya'ahu, 'nø bi æn'ahu. Mi'da ni mmi'yec'ei hu p'uya gui heþthoha ha gui anyø ja'j, pø hingä sutho gui 'yøt'e ñgue ni amigoha'u to ma'uni.

34 Nu'u yø 'yec'ei bi ma fädi, gá fäts'i ñgue gá unhu te honj. Nu'mø bi fë'a te gui pøshu, asta ja'ahu mpähä, porque gui pahma ñgue ma datho di muui na ra nho gui nthøhu p'u mahets'i, 'nø para zantho i ja na.

35 Damj hyaha zammai ñgue gui sigue da nut'a gui 'yøthu yø pa di map'u. Porque xandøngu ra njut'i bi ja mahets'i.

36 Hønt'a ja ñgue gui 'yøthu ya, damj seti te gá ra n'u gui thohma. Damj ja ndummai

gui 'yørpahú rá páhä Oja, n'namhmaŋŋe ngue di toca'ahú ná ra hya xa yat'Oja ngue di nja.

³⁷ Porque nt'ot'i p'ú ja ra Maça Libro ná ra hya bí man'Oja ngue éna: "Ya himma 'ya'atho yø pa ya, ngue dá ep'ú'a ja ngue dá ehé. Ya hinní mantho dá hmanya ngue di 'betýø pa.

³⁸ Nù ra ja'í bí nhohrá ts'oqui, di nyannaŋŋe te ngue bí 'yéc'eiŋi. Pè nù ra ja'í hep'ú má hya, ya hindí nnu manho te øt'e".

³⁹ Ague má zi cu'ahú, hinga hehmu p'ú Oja, porque yø ja'í hep'ú Oja, gue'ú di m'mé'ú. Pè nuju, ngue dá éc'eihu Oja, ya di nyanma tehu.

11

¹ Nù ra ja'í éc'eiŋi ngue majuaní te mman'Oja, guehna ra ja'í haxa njuaniŋŋe di nja'a te tømí di nja. Pè di segura ngue majuaní di nja, madague'a ngue tobe hinguiŋŋe nnu te 'be'a ja ngue di nja.

² Nuna Oja, bí nù manho 'da yø nyogui ja'í xa m'mehmaŋŋe njam'mø porque bí 'yéc'eiŋi ngue majuaní te mman'Oja.

³ A nuyá, ngue di éc'eihuŋŋe ngue majuaní te mman'Oja ya, ya dí pahmu xanho ya ngue Oja hontho bí má ngue di nja ra ximhai, 'bexpi nja. Nu'a te gá di nnuhuŋŋe ja ya, Oja bí hoqui. Porque má m'mæt'o hin tema cosa mí ja.

⁴ Nù ra Abel bí 'yéc'eiŋi ngue majuaní te mman'Oja. Janangue nu'a rá 'bøt'e bí 'yøt'e bí nù manho Oja. Pè nuna rá 'bøt'e ra Cain, himbi nù manho Oja. Janangue di nequiŋŋe ngue Oja bí hojpabi rá ts'oqui rá Abel ngue bí 'yéc'eiŋi. A nuyá, madague'a ngue ya xa ndu rá Abel, pé di sigue xangathohuŋŋe ga øthuŋŋe ngue bí 'yøt'e ngue bí 'yéc'eiŋi ngue majuaní te mman'Oja.

⁵ Nù ra Enoc bí 'yéc'eiŋi ngue majuaní te mman'Oja. Oja p'uya bí zixma tetho bí ma mahets'i. 'Beximbi du ná, ya hinha mambi thingua ja ra ximhai, porque Oja bí zits'i. 'Né mmamp'ú ja ra Maça Libro ngue Oja mí nnu manho te maní n'yo ra Enoc, m'méfa p'uya bí zits'i.

⁶ Pè nù ra ja'í hingui éc'eiŋi ngue majuaní te mman'Oja, ya hingui sá da 'yenna ja'í ngue nnu manho Oja te ga 'yo. A nuyá, nù ra ja'í nne ngue rá n'youi Oja, jatho ngue dá 'yéc'eiŋi rá ja'í ngue majuaní 'bu Oja, 'né da 'yéc'eiŋi ngue nu'ú yø ja'í hon'Oja, gue'ú di nsixui Oja'ú.

⁷ Nù ra Noé bí 'yéc'eiŋi ngue majuaní te mman'Oja. Bí 'yéc'eiŋi 'mø mí xi Oja ngue di nja rá ndate, madague'a tobe di 'betra pa di nja'a te bí sifi. Pè bí hocra barco bí xi Oja ngue di hoqui. Ja di nyamp'ú ra Noé co 'né'ú to 'bup'ú ja rá ngu. Rangue bí 'yéc'eiŋi rá Noé ná ra hya ná, ya di nequiŋŋe ngue rá ts'oqui øtyø ja'í nu'ú hingui éc'eiŋi te mman'Oja. 'Né

bí ma mahojpi rá ts'oqui ngue bí 'yéc'eiŋi ngue majuaní'a te bí xifi.

⁸ Nù ra Abraham bí 'yéc'eiŋi ngue majuaní te mman'Oja. Janangue nù 'mø mí zon'na Oja, bí xifi ngue dá bømp'ú mí 'bai, di map'ú ja ra hái xi xifi ngue dá gohmi, 'né bí 'yøt'e te bí xifi. Bí bømp'ú ja ra hái mí 'bai, bí ma. Ní xingui padí haru daniŋŋe mpa.

⁹ Mí zømp'ú ja ra hái xi yarpabi Oja ngue drá mmeti, bí dimp'uya ngue 'bup'ú yø ja'í yø mmeti rá hái. Pè rá Abraham bí 'yéc'eiŋi ngue majuaní te mman'Oja, bí míhi haru di m'mú. Bí hocyøŋŋe ngun'ulu, ja bí m'mup'ú. Mí m'muhrá Isaac, ngut'a bí 'yøt'e. Mí m'muhrá Jacob, ngut'a bí 'yøt'e, guehya bí tocabi rá hya xi yat'Oja m'mæt'o ya p'uya.

¹⁰ Porque rá Abraham bí dømí ngue daniŋŋe m'mup'ú ja rá danihni bí ja mahets'i. Guehna rá danihniŋŋe ngue guesé Oja bí hoqui 'né i ja para zantho ná.

¹¹ Xquet'a rá Sara bí 'yéc'eiŋi ngue majuaní te mman'Oja. Janangue madague'a ya rá bødac'eiŋi, pé bí m'muhrá ts'ant'ú bí xi Oja ngue di m'mú.

¹² Dá guehra Abraham xquet'a ya rá bødac'eiŋi, ya bí tho rá ora p'ú ngue di m'mahyø basi. Pè madague'a, siempre bí m'muhrá ts'ant'ú. Guehna bí nxandi, mandøngutho yø mbom'mæto bí m'mú. Nu'a gangu tengutho yø sø bí ja maya ogue tengutho yø 'bomu dehe jap'ú ja rá nnengui rá jathe, hingui sá di 'bede hangu gangu.

¹³ Gátho ya yø ja'í ya, bí m'mú, pé bí du. 'Né himbi nu'a te ra hya xi yarpabi Oja. Pè commaŋŋe ngue éc'eiŋi ngue majuaní te mman'Oja, janjuaniŋŋe di johya porque padí xanho ngue di nja'a rá hya di yat'Oja ngue di nja. Janangue mente ra pa bí m'mæca ja rá ximhai, bí má ngue hingyøŋŋe ngungua, sinoque dá ma, daniŋŋe mpa mahets'i.

¹⁴ A nuyá yø ja'í ngue nguna ra hya i mma, ya di nequiŋŋe xanho ngue guehya yø ja'í honna hái haru daniŋŋe m'mú para zantho.

¹⁵ Pè hinga guerp'ú ja rá hái bá põni honi ngue daniŋŋe m'mú. Porque nu'mø dá gue'a, mí ja rá tiempo ngue xtá mmengui ha bí 'yéhé.

¹⁶ Nu'a rá hái honyø ja'í ngue daniŋŋe m'mú, gue'a rá hái má datho xandønho bí ja mahets'i. Janangue nuna Oja ya, ya hingui pèsrá sá 'mø mmanýø ja'í ngue émbi: "Ma Oja'í". A nuna Oja, ya xa hojpabi 'na ra danihni haru daniŋŋe m'muya yø ja'í.

¹⁷ Nuna Oja, bí ne ngue dá ba'a njuaniŋŋe 'mø ngue éc'eiŋi'a te bí xihra Abraham ogue hin'na. Bí xihra Abraham ngue dá zixrá ts'ant'ú Isaac ngue dá hyo, da 'yøra rá 'bøt'e Oja. Pè rá Abraham bí 'yéc'eiŋi te xi Oja, bí n'uní ngue xtá hyo rá Isaac, xtá 'yøra rá 'bøt'e Oja. Rá Abraham bí 'yéc'eiŋi ngue majuaní te bí xi Oja ngue xi 'yèmbi:

18 "Nu'mò bi m'màhni ts'ant'u Isaac, di nxandi, di m'mai xandõngu ni 'beto", xi 'y'embj.

19 Janangue ra Abraham bi 'y'ec'ei ngue majuanj ja rá ts'edi Oja ngue nu'mò xtã ndu ra Isaac, ma'da'yo xtj m'mai. Pe mj zã ngue himbj du ra Isaac, entho ja ma'da'yo bi m'mai, porque ra Abraham ya xi zãnni ngue xtã hyo.

20 Nunã ra Isaac bi 'y'ec'ei ngue majuanj te mman'Oja. Janangue ra Isaac bi zõjpa ra hja yò ts'ant'u, bi xifi ngue da ðinnbabi rá njapi Oja m'mefa. Guehna ra Jacob 'nehra Esaú.

21 Ra Jacob xquet'a bi 'y'ec'ei ngue majuanj te mman'Oja. Janangue nu'mò ni ma da du, bi xi'u yoho yò ts'ant'u ra José ngue da ðinnbabi rá njapi Oja. Nguna ra hja bi ma mente tosrã tòhò ngue bi ðanne Oja.

22 Ra José xquet'a bi 'y'ec'ei ngue majuanj te mman'Oja. Janangue nu'mò ya ni ma da du, bi xihyò judío ngue da 'y'ehra pa da bõmp'u ja ra hai Egipto. 'Né bi zohra hja ra José ngue nup'u Egipto hinda cop'u rá do'yo, sinoque da hyax'mò bi bõmp'u Egipto.

23 Rã papã 'nehra mamá ra Moisés bi 'y'ec'ei ngue majuanj te mman'Oja. Janangue nu'mò ra pa mi m'mahra Moisés himbj zudra hja bi manda ra dast'abi, ngue nu'mò bi m'mahyò ts'ant'u yò judío, da thopi. Mi nu ngue ra Moisés mazihotho 'mò mj m'mai. Nhyushna bi 'yagui.

24 Ra Moisés bi 'y'ec'ei ngue majuanj te mman'Oja. Janangue nu'mò mj ndan'yohu himbj nu manho ngue da gohi ngue rá tede na rá t'ixu ra dast'abi p'u ja ra hai Egipto.

25 Sinoque bi ne ngue 'dap'u da zãui ra n'u yò ja'i Oja. Himbj ne xta 'yõtra ts'oqui ngue xtã hyep'u Oja ngue xtã ngop'u mi 'bai, nup'u zits'udyò pa xtj nja mpãhã.

26 Nunã ra Moisés man'na xanho bi nu manho ngue da zã ra n'u tengutho ra n'u ja ngue da zã ra Cristo. Janangue nup'u Egipto himbj ne xtabã ngop'u ngue drã mm'eti gãtho ra menyü mj jap'u. Porque padj xanho ngue xandõngu rá njut'i Oja di nja m'mefa.

27 Ra Moisés bi 'y'ec'ei ngue majuanj te mman'Oja. Bi bõmp'u ja ra hai Egipto, himbj zutho ngue mbõcuc ra dast'abi. Himbj gohrã mm'ai, porque padj ngue n'youi Oja, madague'a hingui hẽtj.

28 Ra Moisés bi 'y'ec'ei ngue majuanj te mman'Oja, bi 'bepi gãtho yò judío ngue da hyo yò de'yo, da zã ra ngo ngue ra pascua. Nu rá ji yò de'yo da hyo, da gospabi p'u ja yò goxthi, n'namhma ngue nu'mò bi thohra anxẽ ngue da hyo yò ts'ant'u mada, ya hinda hyopyò ts'ant'u yò judío.

29 Yò judío bi 'y'ec'ei ngue majuanj te mman'Oja. Janangue bi zã bi thop'u ja ra Thengã Jathe, tengutho 'mò ngue dra 'yonhã p'u ni 'yo. Yò mm'engu Egipto p'uya,

xquet'a bi ne ngue xtã thop'u ja ra jathe, pe bi go'mra jathe.

30 Yò judío bi 'y'ec'ei ngue majuanj te mman'Oja. Nyoto ma pa bi thesra hnini Jericó. M'mefa p'uya bi xotyò jado madj thesra hnini.

31 Nunã n'na ra xisu ni hu ngue ra Rahab ra mm'engu Jericó, marã 'yots'om'mã na, xquet'a bi 'y'ec'ei ngue majuanj te mman'Oja. Janangue hinga 'da'i duui yò mm'engu Jericó, porque nuna ra xisu na, bi unna ts'aya'u yò judío bi ma bi axra hai m'met'o.

32 ¿Te 'be'a ga øt'e? ¿Ua xõgue mahyonitho ngue ga xi'ahu mi'da yò hja di 'bedi? Pe ya hinga mbongui ra ora ga xi'ahu te bi 'yõtra Gedeón, ra Barac, ra Sansón, ra Jefté, ra David, ra Samuel, co gãtho yò põngahya Oja.

33 Nuya yò ja'i ya, gãtho bi 'y'ec'ei ngue majuanj te mman'Oja. Janangue 'bu i'da bi 'yõtra tunhni, bi dapyò dast'abi mi nzaqui te mj mma. I 'bu i'da ngue bi 'yõtra ts'at'abi xanho, bi nthœui rá njapi Oja xi yarpj. I 'bu i'da ngue bi t'ennbu 'buhyò zate, pe himbj za yò zate.

34 I 'bu i'da ngue bi thõrbu ja ra sibi, pe himbj nzò. I 'bu i'da, ya ja ngue da tho conna juai, pe pongui. Nu'u yò ja'i t'embj ngue hinga njuani, gue'u bi hja ra ts'edi ngue bi ma ra tunhni 'nẽ bi dapyò nsuiui.

35 I 'bu i'da yò xisu ngue nu'mò bi du yò basi, Oja bi 'yõt'e ngue nu'a xã ndu mahõndi m'mai.

I 'bu i'da p'uya, j nthut'i ngue ma'ani, sifi ngue nu'mò da hyep'u Oja, ya di mpommj ra ndate. Pe bi n'uni ngue da du, bi ne ngue di tocabi'a ra nho di nja 'mò ðani nja ra mbennate m'mefa.

36 Mi'da p'uya, bi zã ra n'u ngue bi 'bei. 'Né bi zã ra n'u ngue rá n'yemna hja yò ja'i. Mi'da p'uya, bi thut'i conyò cadena, bi ma fãdi.

37 Mi'da p'uya, ga ndutho'a ngue bi 'bundo. Mi'da p'uya, bi ma maheque made ra ja'i conna thegui. Mi'da p'uya, majapi ngue da 'yõt'a te xants'o, pe hingui nne. Mi'da p'uya, ra juai ga ndu. Mi'da p'uya, bi n'yo ndap'u bi zã ngue hin'ya ha di nsãya. Bi nõpa he yò xide'yo ogue yò xi yò chivo bi hye. Mi'da p'uya, bi zã ra n'u ngue hyoya. 'Né bi ma ma'ani, gã ra dummai ga 'bai.

38 Nuya yò ja'i ya, yò ndò ho ja'i, hin haru da hyannbabi yò ts'oc'ei 'bucua ja ra ximhã. Pe bi zã ra n'u ngue bi n'yo dapo, ni xingui padj haru ðani mpa. Bi n'yop'u ja yò daxant'ohò. Bi m'map'u ja yò 'bido. Bi m'map'u ja yò hyado brã ja mbo hai.

39 Gãtho ya yò ja'i ya, bi nu manho Oja, porque bi 'y'ec'ei ngue majuanj te mman'Oja. Pe tobe himma t'unnitho'a te xa yarpabi Oja ngue di unni.

40 Porque Oja bi zänni ngue himbi nequi xanho hanja ra hya, asta guehyo pa di 'bæhmæ ya. Ya xæ nzän'Oja ngue nuyæ yø nyogui ja'i 'da gdä nüthohæ næ ra nho xæ yat'Oja ngue di 'dacju.

12

1 Ya di nnuhæ ya ngue mandøngu dyø ja'i bi zeti hangu ra n'æ bi thogui, porque bi 'yæc'ei ngue majuanj te mman'Oja. Da guecju ya, ma ga seti hangu ra n'æ ja ngue ga thohmæ. Nu'a di padj ngue da 'yørcæhæ ra nts'onj, ma ga emhmæ n'na nguadi'a. Nu'a ra ts'oqui di ts'onga ma nt'æc'ehæ, ma ga hehmæ p'æ'a. Ma ga ja ndummaihæ yø pa di map'æ ya, ngue nü te nnecejæ Oja gdä n'yohæ, gue'a ga øth'æ.

2 Zant'a dæ zo ma mmæihæ ra Jesucristo. Porque guehnæ bi 'yøt'e ngue dæ æc'ei hæ ngue majuanj te mman'Oja næ. 'Næ go guehnæ da 'yøt'e ngue para zantho ga æc'ei hæ xandønho. Nunæ ra Jesús, madague'a ngue ra 'bæ'isä ngue to tup'æ ja ra pont'j, pæ nunæ himbi 'bæsrä sä. Bi zeti hangu ra n'æ bi thop'æ ja ra pont'j, porque padj ngue nü'mø mi tho'a te ra n'æ bi zä, ma dætho ja mpähä ngue danj mmjip'æ ja rä n'yæi Oja.

3 Nu'mø mi unyø ts'oc'ei næ ra Jesús, damj bæhmæ hangu ra n'æ bi zä. Janangue nuyä, 'yo di cohnj mmæihæ 'mø di sähæ ra n'æ.

4 Mente gui honj ha gdi hyehmæ p'æ ra ts'oqui ja ua ja ra ximhäi, tobe hingui sä da hyø'ahæ yø ts'oc'ei.

5 Mamj pumbænjhæ næ ra hyæ xi'æhæ Oja ngue ya yø basj'æhæ. Nup'æ ja ra Macæ Libro, nt'ot'i p'æ ra hyæ ngue bi 'yæn'Oja: "Ague ma basj'æhæ, damj hyæcju ra güenda xanho hanja ngue fæp'æhæ Oja. 'Yo di cohnj mmæihæ 'mø di hæc'æhæ Oja te gui øthæ.

6 Porque Oja, nu'a ra ja'i di madj, nu'mø hingæ gue'a øtra ja'i, di hejpi. Nu yø ja'i ngue ya yø basj Oja, nu'mø hingæ gue'a øt'e, i fei".

7 Nu'mø ngue gui sähæ ra n'æ, damj bæhmæ ngue nunæ Oja øt'e ngue yø basj'æhæ, guehnæ fæp'æhæ næ. Porque gætho yø basj, nu'mø hingæ gue'a øt'e, i fæhyø papä.

8 Gätho'æ yø basj Oja, gæ i fei, pæ nu'mø hingui nne ngue da mæp'æhæ Oja, çha di zä gui 'yæmbj ngue nj Papähæ Oja 'mø?

9 Conque nu'mø marä ngüejæ, nu'a ma papä bi tecju. Nu'mø hingæ gue'a di øthæ, i fægbaæ. Pæ xquet'a di nnu mansuhæ. Janangue nuyä, gomæ gue'a ma Papähæ bi 'bæ mahæts'j ga enæ ngue hingæ øp'æhæ ma su ya. Porque nunæ, i nnepe ngue nma'da'yo ma n'yomfænjhæ.

10 Conque ma papähæ 'bæcua ja ra ximhäi mente ra pa bi tecju, i fægbaæ 'mø enæ ngue ørcæhæ ra nho. Pæ nunæ Oja 'mø ngue i fægbaæ, majuanj ngue nj 'yup'æ te ørcæhæ, porque gæ ra nho øt'e. I nnepe ngue gæ ra

nho gdä n'yohæ, tengutho Oja ngue gæ ra nho øt'e.

11 Nu'mø ngue bi mægbaæ Oja, di sähæ ra n'æ, hindj nnu manhohæ ra mfei di jacju. Pæ nu'mø bi djnma mmæihæ ngue da 'yørcæhæ ra nho'a te øt'e, ya hu ma mmæihæ p'æya. Ya man'natho ga ja ndumma gæ n'yo manhohæ.

12 Janangue nuyä, damj hyæhæ ra ts'edi ya, di ndæ xandønho nj n'yomfænjhæ.

13 Damj hyæxhæ n'na ra hoga n'yomfænj ngue gui n'yohæ xanho, n'namhæ ngue nü'æ yø ja'i hingui padj di n'yo xanho, da djnyø mmæi ndana ra 'yu njuantho.

14 Damj ja ndumma ngue 'yo gadj njunthæ. Damj hyehmæ p'æ'a te gæmä nts'o i ja. Porque hindæ nu Oja yø ja'i hingui nne da hyæp'æ ra nts'o.

15 Damj hyæhmæ næ rä mæte Oja nne di 'da'æhæ, 'yo gadj costhohæ. Damj mfæhmæ xandønho, man'næn'yo mi 'yøthæ ngue to da bønj di ts'onnbabi rä nt'æc'ei ja mi'da yø ja'i.

16 'Yo gyø 'yots'om'mæihæ. 'Yø gu øthæ tengutho bi 'yøtra Esau ngue bi mespatho rä njapj Oja. Porque nunæ rä Esau, mi zä mi ntju manthuhu, høndæ n'na ra nts'ihmæ i pä'a rä erensia madj tocabi porque guehnæ ma dana.

17 Gui pahmæ te bi 'yøtra Esau. Janjuanj ngue hangu ra mbæn'a m'mæfa ngue xtæ nzo rä 'yæ'a te nj ja xti unnä papä. Pæ ya himbi zä ha xti japra hyæ. Madague'a ngue janjuanj ja ra zon'a m'mæfa, pæ ya himbi djnj ha xti xotra hyæ xi 'yøt'e.

18 Ague ma zi cu'æhæ, nunæ ra cohi bi 'dacju Oja ngue gdä n'yohæ ya, ma'da'yo næ, hingæ 'da'iguui'a ra nyogui cohi bi t'unna m'mæt'o yø judio ngue da n'yo. Nu'mø mambi t'unna nyogui cohi yø judio ya, nu'a ra t'øhø ja ua ja ra ximhäi bæ nya Oja, ja bi map'æ. Bi nü yø ja'i ngue di yoxnj yø sibi. Bi nü yø ja'i ngue ja ra ts'a'bæxui. Bi nü yø ja'i ngue 'yo ra ndæte ndæhj.

19 Bi 'yøhyø ja'i ngue ya yø corneta. Bi 'yøhyø ja'i ngue bæ nya Oja ngue nzofo. Nuyæ yø ja'i bi 'yøde ngue ts'ofø, bi nsu. Janangue bi 'yädi ngue ya hjnj mantho da 'yøde temæ hyæ mman'Oja.

20 Porque øde te bi man'Oja ngue mada n'na ra mboønitho da guarbæ ja ra nexant'øhø, da tho ngue da 'bændo, ogue da tho conyø lansæ.

21 Janjuanj ngue ra ndussutho te bi nü yø ja'i. Xquet'a 'næcæ ra Moisés bi 'yænæ: "Nugui, asta di huaqui ngue di su".

22 A nuju ya, nup'æ nnä mähä, gue'a ra t'øhø Siön bi ja mahæts'j ja ra hnjn bi 'bæ Oja, ja nnä mähä p'æya. Guehnæ rä Jerusalén bi

ja mahęts'i naya. Nup'u, xinga m'medetho yø mahuahi yø anxę i 'bui.

23 Nu'mø gä bi mpeti yø anxę ngue dā 'yęspabi Oja, 'dap'u gä m'muhmu ya yø basi Oja ya xä cuarpabi yø thuhu p'u mahęts'i. A nuna ma Ojah guehna ra ts'ut'abi na ngue gätho yø ja'i. Nuya yø nyogui ja'i ya xä ndu 'nę xä hojpabi Oja yø ts'oqui, gä dadi ncuhä ya.

24 Nuna ra Jesús, bi hocra 'da'yo cohi ja ya. Nu rá ji bi mäni, i ja rá ts'edi ngue di hoga ma ts'oquihä, hinga ngu rá ji ra Abel ngue n'äst'abitho.

25 Janangue nuyá, dami mfähmu xandõnho ya, man'nan'yo mi 'yøt'e ngue gui fęspathohä rá hya na Oja nzocju. Ya guí nnuhä ngue himbi mpommi rá castigo ya yø ja'i bi mępatho rá hya Oja 'mø ra pa mi zocua ja rá ximhäi. Gomä guehya ngue gui 'yęna gä mpomhmü rá castigo 'mø gä fęspathohä te mman'Oja nuna bi nzcęsęghä astä mahęts'i.

26 Nu'mø yø pa xä thogui, nu'mø bá nya Oja ngue nzohyø ja'i ua ja ra häi, astä di 'yan'ahäi. A nuyá, mahõn'a ęn'Oja: "Nu'mø ngue hõndä nyagä ya, gä øt'e ngue di 'yan'ahäi 'nę gä øt'e ngue di 'yan'a te bi ja maya", bi 'yęna.

27 Ngue ngunä rá hya mman'Oja da yø'r'mø hõmbá nya ya, ya di nęqui ngue Oja da hyajpabi yø befi te gä bi hoqui. Nu te dā bõni ngue hįndi 'yani, gue'a di nja para zantho'a.

28 Nuna rá xęqui hįndi 'yani, guęp'u ha di manda Oja ja gä m'muhmu p'u. Janangue nuyá, ma gä ja mammadihü Oja ya. Ma gä thannehü Oja tengutho nnu manho ngue gä ørpahü. Porque Oja ni 'yup'u ngue mathoguiho ga nnu mansuhü.

29 Porque Oja rá ndussutho, tengutho ra sibi ngue di juadi udi ha sædi.

13

1 Hangu rá pa, dami mmađi n'na ngu n'na'ahü, tengutho 'mø ngue ęga di ncuhä.

2 Mamí pumbęnihä ya, ngue nu'mø to bi zøp'u ja ni nguhü, dami unhnü rá ts'äya. Porque 'bui'da yø ja'i di unna ts'äya p'u ja yø ngu, pę hįngui padi ngue'mø yø anxę Oja'u di unna ts'äya.

3 Nu'mø to bi n'ofädi, dami fäxhü te honi. Dami fäxhü gui 'yøni güendahü tengutho 'mø ngue go gdi ofädihi. Gui fäxhü'sä rá n'u ngue ma'ani. Gui 'yø'ni güendahü ęntho go gui thohmü'a te rá n'u thogui.

4 Nu gätho yø ja'i ya xä nthati, dā zupyø nthati bi 'yøt'e. 'Yo di homman'na di m'muhmi. Porque Oja dā hyaspabi rá güenda yø 'yots'om'mäi.

5 'Yo sä gui ęmhmu ngue gue'a rá męnyu ma dātho di muui. Dami conformahü'a te ts'u maçosa di 'da'ahü Oja. Porque Oja i

ęna: "Nugä, hįn dadi pumbęni'i. 'Nę hinga hec'atho'i".

6 Janangue nuya ma mmüi gdä mamhmü na rá hya ja ua ya ngue ęna: "Nuna ma Oja, guehna fäxcagui na. Ya hįndi sugä 'mø ja temä hya mbęnngagui yø ja'i".

7 Dami bęmhmu te manı n'yo'u yø mamhya bi xi'ahü rá hya Oja. Dami mępyahü'a te rá nho bi 'yøt'e męnte bi m'müi, dā ngu'a gui 'yøthu. A nuya yø mamhya mi dā xanho yø nt'ęc'ęi ya, dami njathu p'üya, di ndü xanho ni nt'ęc'ęihü.

8 Nuna rá Jesucristo, ngu'mø yø pa xä thogui, xi mmangudya, xquetho para zantho na, hįnjan'mø ngue dadi mpädi.

9 Janangue mamı n'uni dā thä'ahü ngue hõnt'o bi zä ma xädi gui tenhnü ngue hįndä 'da'igui na rá hya gui ęc'ęihü ya. Dami hyannbahü rá mate Oja di 'da'ahü, gue'a di zajni nt'ęc'ęihü'a. 'Yo di hä'ahü ya yø ja'i hajtho te si, porque hinga gue'a di zacrá nt'ęc'ęi ra ja'i'a ngue dā hyajtho te dā zi.

10 A nuju, guehna rá Jesucristo di nnøpa 'bøt'e ngue di nhohmä ts'oquihü. A nuya yø 'bet'o mmäcja ngue yø judío, 'be ho yø zu'ę ngue ørpabi rá 'bøt'e Oja ya, 'nę ja rá 'bøt'e ngue hįn'yü rá nt'ędi dā za ra ngø pøtyø ja'i.

11 Nu rá ji ra zu'ę i tho, haxra mmäcja ni ma mbonnija, ja rá xęqui mathoguiho xä ndaxqui ja bi porbü ra ji gui nhohyø ts'oqui yø ja'i. Ra ngø p'üya bi nt'udi maxøts'e rá hnini.

12 Njarbøtho rá Jesús, bi zä rá n'u ngue bá tho maxøts'e rá hnini. Nu'a rá ji bi mäm'mø mi dū, guehna nnøpa 'bøt'e yø ja'i ngue i nhohmä ts'oquihü na.

13 I ęmbyø ja'i ngue rá 'be'isä te t'ørpa rá Jesús ngue bá tho maxøts'e rá hnini. Pę ma gä tenhmahü rá Jesús, madague'a t'ęmbi ngue rá 'be'isä ngue di ęc'ęihü rá Jesús.

14 Porque nuya ja rá ximhäi, hįn'yü gahü ua n'na rá hnini ngue di ja para zantho. Sinoque di tømhmü man'na rá hnini, nuna ja ngue di nja m'nefa.

15 Janangue nuyá, ma gä ja mammadihü Oja para zantho, porque nuna rá Jesucristo ma 'bet'o mmäcjahü p'u 'bui Oja, go guehna haxpü 'bui Oja'a te nnä ja mammadihü Oja na.

16 Mamí pumbęnihä, zant'a dami 'yøthu rá nho, gui fäxni mmic'ęihü co nu'a te gui peshü. Porque gue'a di nęqui ngue gadi ja mammadihü Oja'a. A nu'mø ngu'a gui 'yøthu, dā numanho Oja te gui øthu.

17 Nu'u yø n'yohü di manda p'u ja rá nija, dami 'yøt'e te dā xi'ahü. Gui 'yørpahü maşu xanho, porque gue'u fät'a ni tehu'u. I padi ngue nu'a rá 'befi øt'e, bá ęp'u rá pa di dāpra güenda Oja. Janangue dami 'yøt'e ngue di johyatho ni mädihi, 'yo gui honnbahü ngue ha di dū yø mmüi. Porque nu'mø hįngui

'yɛc'ɛi te xi'ahɯ, ya hɪngui sãp'u d̩ã mã'ahɯ xanho.

¹⁸ Dãmi marçãhɯ Oja, porque nɯgui dí ɛnã ngue ya xanho te nná 'yo, 'nɛ dí nne ga sigue ngue nĩmantho ga n'yo xanho.

¹⁹ Nu'mø gã marçãhɯ Oja, ðãmi 'yãhmɯ ngue d̩ã yøt'Ojã ngue n'nahmantho ga mmagã p'u ga ma nu'ahɯ.

²⁰ Nunã Oja bi 'yøt'e ngue bi bennate ra Hmu Jesucristo 'mø mi du. Nu'a rá ji bi mãm'mø mi du, gue'ã rá ji di ja ts'edi para zãntho ngue di nja rá 'da'yo cohi i ja. I øt'e ngue nunã rá Cristo, guehnã mã Maçã Mãdihɯ nã. 'Nɛ øt'Ojã ngue yø 'yɛc'ɛi di mmãdi n'na ngu n'na.

²¹ Dí nnegã ya ngue d̩ã 'yøt'Ojã ngue d̩ã zãp'u gui 'yørpahɯ'ã te gã rá pãhã, hĩnte di m'medi. Dã ne Oja ngue connã ts'edi rá Jesucristo gui cohmu tengutho nnepe ngue gui cohmu. A nuyá, ma ga ɛspãhɯ rá Cristo para zãntho. Dã ngut'ãtho.

²² Ague mã zi cu'ahɯ, ðãmi 'yøde xanho nã rá hyã ja ua dí xi'ahɯ. Ya dá xi'i ha gdi japi te gui 'yøthɯ, pɛ hĩngã yap'ãtho pa rá hyã.

²³ Dí pɛn'nãhɯ rá hyã ngue nunã mã cùhɯ rá Timoteo mi ofãdi, ya bi bøts'e. A nuyá, nu'mø ngue hĩmma ya'ãtho d̩ã zøcua ya, 'da gdã mɛ'be p'u ngue gã ma zengua'ahɯ.

²⁴ Dãdi zengua gãtho'u yø mamhya 'bãp'u. Dã gue'u mi'da mã cùhɯ, gã ðãdi zengua. A nuyã mã cùhɯ ngue yø mmɛngu Italia xquet'ã di zengua'ahɯ.

²⁵ Oja di japi gãtho'ahɯ. Dã ngut'ãtho.

Ra Santiago

Ja ua ra carta bi 'yo'tra Santiago.

1 Nugá drá Santiago, rá mefigá Oja, 'ne rá mefigá má Hmùhú Jesucristo. Dadi zengugá'ú má cù ngue yò mbom'metoju ra Israel, nu'ú 'búi ndap'ú bi zä gä rá ngüni nximhäi.

2 Ague má zi cù'áhu, dami johyahú ngue'mò 'dama 'dan'yo man'ú guí sáhu.

3 Porque guí pahmu ngue nu'mò guí sáhu rá n'ú, 'ne himbi nts'onni nt'éc'ei hu i ja, ya man'natho guí seti te guí thohmú 'mò.

4 Dami seti xandõnho te guí thohmú, n'namhmá ngue man'na di ndú ni nt'éc'ei hu p'úya, hinte dá t'embj ngue di 'bedi.

5 Nu ra ja'i ngue hingui padi ha di japi te thogui, dá 'yáp'a Oja ngue dá máts'i. A nuna Oja dá xännbi ha di japi. Nuna Oja emmei di ho di mfáxte, hingui éna ngue hin'na.

6 Pe nne dá 'yéc'ei ra ja'i ngue Oja dá máts'i, 'yo di yobeni. Porque nu ra ja'i ngue hinga n'nat'a mbeni, ni maua, ni manú rá n'yomfeni, øt'e tengutho rá jathe 'mò enna ndahi.

7 Nu ra ja'i ngue yobeni, nuna Oja hinte di unni.

8 Nu ra ja'i ngue n'na ra hya dá zänni, 'ne yobeni, hinjam'mò di tinná mmái ndana gue'a éda 'yøt'e.

9 A nu ra 'yéc'ei ngue hyoya, t'embj ngue hinte di muui, pe di johya hmaha. Porque Oja embj ngue di muui rá hyoya.

10 Pe nu ra 'yéc'ei ngue rá mmgmmeti, di johya hmaha 'mò bi dinná mmái ngue nu'a rá mnyu i ja, hinte di muui p'ú ja rá hmi rá dá Oja. Porque gátho yò mmgmmeti dá thotho. Ya guí nnuhú yò paxi 'mò bi ndõni, hinga ya'a rá pa há't'i.

11 Nu'a ga mpa rá hyadi 'mò má pa, rá paxi dá 'yøt'i, ya dá dáhrá dõni, ya di m'me'a te ganho. Njarbatho rá mmgmmeti 'mò di xandra mnyu ya ngue nnepe xangu di nja, pe nu'mò bi dý, dá zotrá mnyu xa xandi.

12 Ra mmenthi di nthui rá ja'i dá zeti hangu rá n'ú dá thogui. Porque nu'a dá zeti te thogui, mman'Oja ngue para zantho 'dap'ú di m'mahmí. Guehna di yarpabi Oja ya yø ja'i di má Oja co gátho yò mmái naya.

13 Nu'mò te'ò so rá mmái ngue dá 'yøtra nts'o, 'yo sä di éna ngue Oja di bennbabi'a rá nts'o nne dá 'yøt'e. Porque Oja hingui so rá mmái'a ngue temá nts'o dá 'yøt'a, 'ne hundi bennbabi yø ja'i ngue dá 'yøtra nts'o.

14 N'na ngu n'na yø ja'i, i sòse rá mmái'a rá nts'o nne dá 'yøt'e.

15 Nu'mò ngue ya bi nja'a rá nts'o so rá mmái rá ja'i dá 'yøt'e, ya rá ts'oqui bi 'yøtra ja'i. Nuna rá ja'i ngue rá 'yøt'its'oqui, ya ndø'mate dra castigo 'mò ngue di sigue.

16 Ague má zi cù'áhu, nu'a rá nts'o so ni mmái guí 'yøthu, 'yo sä guí emhmú ngue Oja di bennbabi'a.

17 Porque nu'a di 'dacju Oja, gátho gue'a tate xanho'a. Nuna Oja bádi un'a ra nho p'úya, gue'a bi 'yøtyø nyot'i bí ja maya. Nuya yø nyot'i ya, di páhyø hmi ya, pe Oja hinha guí pá'a te mman'a, nu'a mma, i mma.

18 Nu'mò má éc'ei hu ná ra hya majuaní, nuna Oja bá sänni ngue bi 'dacju rá 'da'yo te. Bi zigahu p'ú 'báhyø ja'i para ngue dyø mædi 'yéc'ei hu ná. M'mefa p'úya, xangu m'ida yø ja'i dá 'yéc'ei ra hya.

19 Ague má zi cù'áhu, nu'mò toni ja'i dá zo'áhu, dami 'yørpahú masu. Hante ngue guí nyahu, 'be hyacra güenda 'mò xanho te guí nne guí mmamhmú, ogue hin'na. Nu'mò guí mbøcuehu, hyacra güenda ngue'mò ni 'yup'ú guí mbøcuehu, ogue hin'na.

20 Porque nu ra ja'i mbøcue, hingui øt'a te rá nho nnepe'a Oja dá 'yøt'e.

21 Janangue nuyá, dami hychmú p'ú'a te gá xants'o. 'Yo nimantho guí øthu'a te hinga njuani. Dami hyahní mmái guí 'yéc'ei hu ná rá hya bi má nthuhú p'ú ja ni mmái hu. A nuna rá hya ná, ja rá ts'edi ngue dá yan'na ni tehu.

22 Pe dami 'yøthu'a te xän'nahú ná rá hoga 'da'yo hya. 'Yo sä guí há'ni mmái hu ngue guí 'yena ngue hõntho guí 'yøxthohú rá hya. Nu'a, hin'na'a.

23 Nu'a te'ò hõntho nne ngue dá 'yøde te mmanna hoga 'da'yo hya, 'ne hingui øt'a te mmanna hya, i øt'e tengutho n'na rá ja'i hëtrá hmi conná hye.

24 Nu'mò hëtra hye, i nnu rá hmi, pe nu'mò bi gu rá hye p'úya, ya di pumbeni tengu rá hmi.

25 Nu ra ja'i bi 'yøt'a mmái xandõnho'a te rá hya di manda Oja, himbi pumbeni, nu te øde i hma, i øt'e, guehna rá ja'i di jap'a Oja te gá 'yo ná. Porque rá hya di manda Oja, tate ngue xandõnho, 'ne nuya yø ja'i éc'ei te mmanna rá hya ná, guehya ho yø mmái ngue nne dá 'yøt'e te di manda Oja ya.

26 Nu te'ò gátho hingui sammrá janí ngue xants'o ga ya, 'yo sä di hátrá mmái, dá 'yena ngue rá 'yéc'ei. Nuna rá ja'i ná, ya säditho ngue thanne Oja ná.

27 Nuna Oja má Papáhu, i nne ná ngue nu rá ja'i majuaní ngue rá 'yéc'ei, dá 'yøt'e te rá nsáui rá nt'éc'ei. Dá 'yørpabi rá 'báxte yø basí hinjongui 'búi. 'Ne dá 'yørpabi rá 'báxte

yø 'danxu 'mø hìn'y_h te da hyoni. 'Nē hinda 'yøtrā nts'o ga 'yo yø ja'j' ua ja ra ximhāi.

2

1 Ague mā zi cū'āh_h, ngue gu' ēc'ēih_h nā mā Hmūh_h Jesucristo maguesē, ya hingu' ho ngue'mø gu' huanthoh_h to gu' nne gu' mahmā.

2 Xi'mø da yərbū ha gadi mpetih_h n'na ra mmēmmeti di hā n'na ra mfo'yē ngue ra oro, di he ra ulu xanho. Xquet'a da 'yat'a n'na ra hyoya hinga njuan'j' rā he.

3 'Nē go gu' nnu mānsūh_h nā ra n'yoh_h xanho rā he p'ūya, gu' 'yēmp_h p'ūya: "Dami mīcua ja ra nthūts'j' xanho", gu' 'yēmp_h. Pē nūnā rā hyoya p'ūya, gu' 'yēmp_h nā: "Nu'a'j' gā 'bāh_h, ogue dami mīcua hāi".

4 Xi'mø ngue ngu'a gu' 'yøth_h, ya gu' huantho to gadi mahmā 'mø. Ēntho go gu' nts'at'abih_h ngue go gu' sānh_h ndanā gue'a rā ja'j' di mūui, ndanā hīnte di mūui. Ya hīng_h hoga n'yomfēn'j' a p'ūya.

5 Ague mā zi cū'āh_h, nūnā Oja, ya xpā huan'ni yø hyoya ua ja ra ximhāi, ngue nu'mø bi 'yēc'ēi Oja, ēntho di mmēmmeti, hinda gue'a ja xangu' rā mēnyu. Porque nūya yø hyoya, nu'a rā nho di un'Oja p'ū ha di mānda, go di tocabi ya. Gueh_h rā nho mā yat'ibi ya yø ja'j' di mā Oja co gātho yø mmūi ya.

6 Pē nu'āh_h gadi 'berpāh_h rā sā yø hyoya. Go gu' nnu mānsūh_h ya yø mmēmmeti, conque guehya yø ja'j' di puc'āh_h ya. Nu'mø hīngā 'yøth_h'a te di mānda ya, da mā mabent'j'āh_h, da ts'ixāh_h p'ū ja rā ts'at'abi.

7 Ya fadi ngue gu' ēc'ēih_h rā Cristo. Ēhanja ngue go gu' nnu mānhoh_h ya yø mmēmmeti i ya mānts'o 'mø i hnøn'a rā māca thūh_h nā rā Cristo?

8 Nup'ū ja rā Maça Libro j' nt'ot'i p'ū rā Ley i tate ngue mī'da yø ley, i ēnā: "Dami māh_hni mīc'ēiui tengutho gn'j' ne ngue di mā māmmadi'j'". Nu'mø ngue majuan'j' gu' øth_h'a te mmānā rā ley na, ya xanho te gu' øth_h 'mø.

9 Pē nu'mø gu' huantho yø ja'j' gadi mahmā, ya rā ts'oqui gu' øth_h 'mø. Ya gu' fēsthoh_h'a te mmāmp'ū ja rā ley Oja.

10 Xi'mø ngue n'na rā ja'j' da 'yøt'e gātho'a te nt'ot'i p'ū ja rā ley, pē con n'na parte di 'bēdi hinda 'yøt'e, ya fēsthō rā ley. Ya sūtho 'mø hīnte bi 'yøt'e te mmāmp'ū ja rā ley.

11 Porque guesē Oja bi 'yēnā: "Yo grā 'yots'om'māi". Mahōn'a ēnā: "Yo grā hyote". A nūyā, nu'mø hīng_h rā 'yots'om'māi rā ja'j', pē rā hyote, ya fēsthō'a te mmāmp'ū ja rā ley.

12 Gā rā hyā manho gdi nyāh_h. Nu'a te gu' øth_h, dague'a te nnu mānhō Oja gu' 'yøth_h. Porque gu' pāhmā ngue da thāts'āh_h rā gūēnda connā 'da'yo ley bi zān'Oja ngue di n'yo yø ja'j' nūya b'j' nyāni.

13 A nūyā, nu' rā ja'j' ngue hīndi huēcrā mmj'c'ēiui, hinda mā mahūequi 'mø bi thāspabi rā gūēnda. Pē nu' rā ja'j' ngue ja rā nhūcāte, nu'mø bi thāx_h rā gūēnda, hīnte di njapi.

14 Ague mā zi cū'āh_h, nu' rā ja'j' ēnā ngue rā 'yēc'ēi 'nē hīn temā nho di nne da 'yøt'e, ya sāditho ngue ēnā rā 'yēc'ēi rā ja'j'. ĒUa da zā di nyānna ja'j' ngue hōntho da 'yēnā ngue ja rā nt'ēc'ēi?

15 Xi'mø ngue di 'bāh_h mā cū ngue rā n'yoh_h ogue rā xisu, hīn'y_h rā ulu da hye, ogue hīn'y_h te da zi.

16 Nu' n'na'āh_h p'ūya da 'yēmbi: "Dā hyū n'j' mmūi ya. Nūya hīndi sē'i ya, 'nē hīngui tū rā thūh_h ya", da 'yēmbi. Pē nu'mø hīndi unnā ulu da hye 'nē hīndi unni te da zi, Ēdanā rā nho ēnā ør'mø?

17 Njarbatho rā ja'j' ēnā ngue ja rā nt'ēc'ēi ya. Nu'mø hīngui nne ngue temā nho da 'yøt'e, ya hīmmā juan'j' ngue rā 'yēc'ēi rā ja'j'.

18 Xi'mø di 'bui to da 'yēnā: "Nūya 'bui to ja rā nt'ēc'ēi, ximmi 'bui to øtrā nho", da 'yēnā. Gā ēmbūya: "ĒHa di zā di nēqu' ngue ja n'j' nt'ēc'ēi 'nē hīn temā nho di fadi ngue gu' øt'e? A nūgā, ya da zā gu' padi ngue ja mā nt'ēc'ēi co nu'a te rā nho di øt'e", gā ēmbi.

19 A nu'j', gu' ēc'ēi ngue n'natho Oja. Xanho ngue gu' ēc'ēi ngue hōnda n'na Oja i 'bui. Pē xquet'a 'nēhyø ts'onthi i ēc'ēi ngue n'natho Oja. Nja ngue nu'ū yø ts'onthi i huaqu' ngue sū'a te da thogu'i.

20 Nu'j', di 'bē'a'j' rā n'yomfēn'j'. ĒUa hīngui padi ngue rā nt'ēc'ēi hīn temā nho n'youi, hīmmā juan'j' ngue rā 'yēc'ēi rā ja'j'?

21 Nu' mā mboxitah_h rā Abraham bi 'yøt'e te bi xi Oja. Janāngue bi hojpabi yø ts'oqui. Porque bi n'un'j' ngue xta hyo rā ts'ant'ū ngue xta 'yørpabi rā 'bøt'e Oja.

22 Ya gu' nnuh_h ngue hīngā hōntho b'j' nja rā nt'ēc'ēi rā Abraham, sinoque bi 'yøt'e te rā nsāui rā nt'ēc'ēi. Co nu'a te bi 'yøt'e, di nēqu' ngue majuan'j' ja rā nt'ēc'ēi.

23 Ya b'j' nja'a te nt'ot'i p'ū ja rā Maça Libro ngue ēnā: "Rā Abraham bi 'yēc'ēi ngue di nja'a te rā hya bi xi Oja. Nu'a i 'yēc'ēi p'ūya, Oja bi hojpabi". 'Nē Oja bi 'yøt'e ngue rā amigo rā Abraham.

24 Ya gu' nnuh_h ngue nūnā Oja, di hojpa yø ts'oqui yø ja'j' ngue øtrā nho. Pē ngue da 'yēnā ja'j' ngue hōntho ēc'ēi, ya di punnabi, nu'a, hīn'na'a.

25 Nu' rā Rahab, marā 'yots'om'māi na, pē Oja bi hojpabi yø ts'oqui ngue'a rā nho bi 'yøt'e. Porque nu'ū yø m'mēnh'j' rā Josue b'j' ma di axrā hāi, bi zømp'ū m'j' 'bāh_h rā xisu. Nu'mø m'j' thon'ū yø m'mēnh'j', bi 'yagui 'nē bi xifi ngue n'nann'j' mān'na rā 'yu di mengui, n'nāmhā ngue hīndi mbēnt'j'.

26 Xi ra ja'i ngue ya xandu, ya hunte pefi. Njarbatho ra ja'i ngue himma juani ra 'yεc'ei ya, hin tema nho di nequi ngue di ot'e.

ngue nup'u pø ra ts'othe, 'dap'u da bøhmi ra hojtehe.

3

1 Ague ma zi cu'ahu, nu'ahu ya, hingui sa ngue to bi za da 'yεna ngue di nxannbate ra hya Oja. Porque ya gui pahmu ngue nugähe ngue di xannbatehe ra hya Oja, ma datho ngue hascahe ra güenda Oja, a nu'u hingui xannbate nzäni'u.

2 Gäthogahu ya, xangu yø nnidi hinga gue'a te di øthu. Nu ra ja'i da 'yεna ngue ga gue'a ra hya mmanya, ra nzequi ga ra nho ga 'yo na ra ja'i na. Porque nu ra ja'i majuanu ngue padu da zamra jani, guehna da za da zamra mmu ngue'a te ra pahä ra do'yo na.

3 Nu'mø majapi ra freno p'u ja ra ne yø ndofani, ya sa di ts'ammi p'uya, hunte di ja. Nup'u go da t'embu di ma, ja di map'u.

4 Nu yø barco, xannoho'u. Nu'mø bi nthui ra ndahi i tøhni, pe hingui ani. Porque nu'a di 'yoni, høntho da 'yannba ra nt'annbi ngue di n'yo, ya da ma ra barco nup'u go da nepe di ma.

5 A nu ma janihu ya, gue'a n'na ra parte n'youi ma do'yohu ngue zitchu. Pe nu'mø da nyahu, nu'a n'na ne pømma neh, xangu nja'a.

Nu ra sibi ya, nu'mø ja bi mudi bi nzø, ra t'aspi. Pe da za di juadi da 'yu'a n'na ra daxant'øhø 'mø bi ndaspi.

6 Njarbatho ma janihu ya, εntho ra sibi na. Di ts'onna ja'i porque nu'a ra nts'o ja ua ja ra ximhai, ga go mmanä ma janihu. Brä thep'u ja ra nidu'a ra sibi udi. Porque mente ra pa 'buhra ja'i, 'bømman'u ra ja'i ngue ra ts'omhya pønnä ne.

7 A nu ra ja'i, i sä ngue di maxubi yø zu'ε 'bui, yø zate, yø ts'int's'u, yø c'εya, 'nεhyø zu'ε 'bup'u ja ra jathe di maxubi yø ja'i.

8 Pe nu ra jani ra ja'i, hinjongui pøni ngue da hyäti da zammj. Porque gue'a n'na ra nts'o'a ngue hingui sä di ts'ammi. Nu ra c'εya 'mø bi za ra ja'i, i tu ra ja'i. Njarbatho ma janihu ya, mman'i'da yø hya ngue n'youi ra ndate.

9 A nuyä, nuna ma janihu nnä εspahu Oja nuna ma Papahu. Guehna ma janihu nnä samhmu yø ja'i na. Congue Oja go øt'a ngue ra ja'i ja ra te tengutho Oja.

10 Nuna ma neh εspa Oja, guehna ma neh sate na. Ague ma zi cu'ahu, hingui ho ngue ngu'a ga øthu.

11 Xip'u pøhra hojtehe, hingui sä ngue ja da bøp'u ra ts'othe.

12 Ague ma zi cu'ahu, hingui sä ngue nup'u ja ra za ngue ra igo ja di nzup'u ra ndät'ä ni hu ngue ra aceituna. Hingui sä ngue nup'u ja ra 'yu ra uva ja di nzup'u ra igo. Hingui sä

13 Nu'mø to pøni ngue ra njammui ya, εt'ammui ra hya øde, ya da hnu ndana ra ja'i da 'yøtra nho. Nu'a ra hya padu, gue'a øt'a, 'ne hingui εspace'a te øt'e.

14 I ja man'na ra hya ya, nu ra ja'i ngue ra zεya, ra nequisui, honi ha di nu manhose yø ja'i, guehna ra ja'i himma juani ngue ra njammui na.

15 A nuna ra hya pahya yø ja'i njap'u, himma juani ngue Oja di bennbabi ra hya mma. Gue'a ra hya pahyø ja'i 'bucua ja ra ximhai padu. Di theui tengutho ra n'yomfεni ra zithu na ra hya na.

16 Porque nup'u ja ra nts'εya, ya høntra sui ja. N'na ngu n'na yø ja'i honi ha di hnu mansuse, ya hin tema ntho jap'u.

17 Pe nu ra ja'i ngue Oja øt'e ngue ra njammui, ra muditho di nequi ngue ga ra nho ga 'yo ra ja'i. 'Ne hingra nequisui, hinjondi njunt'ui, di jammansu ra mmic'εui. I ja ra yemmui. I øtra nho. Hingui huantho'a fäts'i. Co ga ra mmui ga 'yøt'a te øt'e.

18 Nu ra ja'i di ja ndummu ngue honi ha di nhøjpau'u di njunt'ui, ya da za di m'mu mmanho m'mefa.

4

1 εUa hingui pahmu hanja ngue gadi njunthu, xøgue høntra nnemhya gui pefi n'na ngu n'na'ahu? Nu'a ra ts'on'yomfεni ja'ahu, gue'a tap'ahu'a, hingui sä gui 'yøthu ra nho.

2 Gui nneh n'na ra cosa, pe hingui sä gui timhmu, gui nhotehu p'uya. Nu'mø te ga nuprabi ni mmic'εhu, gadi seyabahu. Gui fuhmu ra njunt'i p'uya, gui nemhya n'na ngu n'na'ahu. Pe nu te gui nneh, händi n'na'ahu, porque hinga gue'a Oja gui äphu.

3 A nu'mø ja te gui äphu Oja, händi 'da'ahu, porque hinga gue'a ni 'yup'u di un'a te gui äphu Oja. Høntho gui nne ngue di ja te gui umhmu p'u ha gui ø'ni pahähu.

4 εHanja ngue gui hehmu p'u Oja? εUa hingui pahmu ngue nuya yø ja'i øt'a te ga 'yo yø ja'i 'bucua ja ra ximhai, gue'u yø nsuiui Oja'u? Janangu nu to bi za ngue nne da 'yøt'a te ra nts'o ga 'yo yø ja'i ua ja ra ximhai, gue'a cohi ngue ra nsuiui Oja'a.

5 εUa gui εmhmu ngue hunte ni bøntho'a te mmamp'u ja ra Maca Libro ngue εna: "Nuna Oja, bá penhna Espiritu Santo ngue da macju ua. Guehna hingui nne naya ngue ga hehmu p'u Oja"?

6 Nuna Oja, øtra mate ngue εmmi fäxcahu. Porque nup'u ja ra Maca Libro, i εna: "Nuna

Oja, hinguí nnu manho yò ja'í di 'yets'i. A nuyá, nu'ú hĩndi 'yets'i, gue'ú fãx'ú", i ɛna.

⁷ Damí nehú ya ngue gui 'yòrpahú rá páhá Oja. 'Yo gui òrpahú rá páhá rá zithú, n'námhmá ngue dá hye'c'áhu p'ú.

⁸ Damí 'yòt'e ngue man'na gdí pahmú Oja. A nuna Oja, dá 'yòt'e ngue man'na di dinní mmũihú hanja ná. Ague gyò 'yòt'its'oquihú, damí hyehmú p'ú rá nts'o gní 'yohú. A nu yò ja'í ngue di ho rá páhá ja ua ja rá ximhái 'nɛ ximmi nne Oja, dá hyahyò mmú dá hye'p'ú rá nts'o ja yò mmú yò ja'í, dá dɛn'na Oja.

⁹ Dá dú nĩ mmũihú, damí m'm'm ndummuí ngue ja nĩ ts'oquihú. Nu'm'ò to thede ngue ja mpáhá, dá gohi ngue rá ts'oní'a rá thede. Nu'm'ò gadi johyahú, dá gohi ngue rá dummuí'a gui johya.

¹⁰ Nu'm'ò gui thannehú Oja, damí m'm'mmá nhuchihú. Oja dá 'yets'áhu 'mò ngu'a gui 'yòthú.

¹¹ Ague má zi cu'áhu, ogadi n'yambahi te gní 'yo n'na ngu n'na'áhu. Nu te'o ngue en'a hái te ga 'yo rá mmj'c'ui, ogue haspa rá güenda te ga 'yo, guehna rá ja'í hinguí nnu manho te mmaná ley Oja ná, ɛmbi ngue hinga gue'a i mma. Pɛ xi'm'ò gui haxhú rá güenda te mmaná ley, 'nɛ hinguí òth'á te rá hya mmaná ley, ya guí sãnsɛ te gdí n'yohú tengutho rá ts'ut'abi ngue di mmandase.

¹² Pɛ hont'a Oja 'bwi ngue bi unna ley, 'nɛ nu'á, gue'a rá ts'ut'abi'a. Nu'á, go dá man'a ndana rá ja'í di nyani, ndana dá ma rá castigo. Pɛ nu'áhu, ɛ te go mang'u'áhu ngue gui haspa rá güenda m'í da yò ja'í te ga 'yo?

¹³ I 'bwi i'da ngue di n'yɛmbi: "Nuya, ogue nixudi, ga mmáhá p'ú ja n'na rá danihni. Ga ma m'mmhú p'ú n'na jsya, ga honi te ga pehmú, ga tahmú rá mɛnyu", di n'yɛmbi. Pɛ nu to mmaná tengu ná, dá 'yòhna rá hya ja ua.

¹⁴ Nu'í, hinguí padí te ja ngue di nja nixudi. Hinguí padí temá pa gui tú. Guí nnu 'mò ngue ja n'na rá guí, ja guí nnu ngue jap'ú, ja guí nnu ya hĩn'yú p'ú, n'na zihmantho di m'medi. Guí njarb'atho ya, guí thofo.

¹⁵ Nguna rá hya ja ngue guí mma, gui 'yɛnã: "Nu'm'ò dá ne Oja ngue ga m'mmhú njammí pa, ga òth'á te rá 'befi dá zã ga òth'á", gui 'yɛnã.

¹⁶ Pɛ nu'í, ya gní 'bwi'a ngue gadi 'yɛx'm'ò guí ya. 'Nɛ nu'á rá n'yets'i guí òt'e, hinguí ho'a.

¹⁷ Nu rá ja'í padí ndana guehna rá nho dá 'yòt'e, pɛ hinguí òt'e, gue'a rá ts'oqui'a p'uya, ngue hinguí nne dá 'yòtrá nho i padí.

5

¹ Ague gyò mmɛmɛtiha, damí 'yòhmu ná rá hya jaua. Ga ma'a ts'oní ngue'a rá n'ú ja ngue gui thohmá.

² Nu'a te guí peshú, ya xá 'ya. Nu yò hoga ulu xcá peshú, ya xá nzi yò zú'ɛ.

³ Xá mboxjuatho nĩ mɛnyuhú ngue rá oro 'nɛ rá t'axi. Pɛ ngue xá mboxjuatho nĩ mɛnyuhú, ya di nɛqui ngue nu'ú yò ja'í hĩn'yú rá mɛnyú, hinga 'yòrpahú rá 'bãxte. Janangue guehna rá castigo gui thohmá ná. Porque xòque xá petitho nĩ mɛnyú gadi xanthú asta guehyò pa ja p'uya.

⁴ Nu'ú yò mɛfi bi mɛp'ú ja nĩ huahihú, hinga unhnú yò nzabi. Di yap'áhu ngue hinga juthú. Nuna Oja di mands'e'a te gãma cosa i ja, òde te mmaná yò mɛfi di yapate.

⁵ Nuya ja rá ximhái, janjuani ngue gá m'mmmá páhãhu. Xògue xá noc'athohú tengutho rá ts'udi manogui ngue dá tho.

⁶ Nu'áhu, nuya yò ja'í hĩnte ndupate, go guí sãnhnu ngue dá tho ya. Nuya p'uya, hinguí táqui te gui sãnhnu.

⁷ Janangue nuya má zi cu'áhu, ogadi xòhni mmũihú, damí tòmhm'a má Hmuúhú Jesucristo mɛnte dá zõnna pa dá ɛhɛ. Conque nu'm'ò bi duhrá huahí n'na rá ja'í, hĩndi xòtrá mmú, t'ò'mí asta gue'm'ò bi nja'a rá mudi thogui rá 'ye. A nu'm'ò bi n'ye'a rá yondi p'uya, ya padí ngue di nxofo.

⁸ Xquet'a damí njathu p'uya, 'yo gadi xòhni mmũihú. Porque rá pa dá ɛp'ú rá Hmu Jesucristo ya nĩ map'ú.

⁹ Ague má zi cu'áhu, 'yo gadi nyapi n'na ngu n'na'áhu, n'námhmá ngue hinda thats'áhu rá güenda. Porque nuna rá ts'ut'abi ja ngue dá hyaxra güenda, guehna Oja ná. Pɛ ya nĩ ma dá ɛp'ú ná.

¹⁰ Nu'ú yò pòngahya Oja hĩmbi xòhyò mmú, madague'a ja rá ora ngue bi zã rá n'ú. Damí njathu p'uya, 'yo gadi xòhni mmũihú.

¹¹ Porque di pahmú ngue rá mmenthi bi nthui ya yò pòngahya bi zeti hangú rá n'ú bi thogui. Gá 'yòhmu te rá n'ú bi thohra Job, 'nɛ bi zeti. Xquet'a guí pahmú'a te rá nho bi 'yòrpabi Oja 'mò rá nɛguí. Pɛ nuna Oja ɛmmé ja rá nhucate, 'nɛ ja rá yemmi.

¹² A nuya má zi cu'áhu, ja ua man'na rá hya ja ts'editho ga xi'áhu. 'Yo te guí ɛxhú ntestigo 'mò guí yahú, nĩ xingra c'amahɛts'i, nĩ xingra hái, hĩn temá man'na má cosa gui 'yɛxhú ntestigo. Nu'm'ò guí yahú, damí 'yɛmhmu: "ahá", ya hont'a guí mmámhmú'a. Nu'm'ò guí 'yɛmhmu ngue hĩn'na, ya hont'a. Oguí nnehú ngue dá mɛn'nahú rá castigo Oja co nuna te rá hya guí mmámhmú.

¹³ Nu'm'ò 'bwi to sã rá n'ú, dá mat'Oja. Nu'm'ò to di johya, dá dutyò alabansa.

¹⁴ Nu'm'ò to di hyenni, dá zon'ú to 'bet'o p'ú ja rá nija ngue dá marpabi Oja. Dá gospa

ra aceite ra dārquēhī mēnte tāprá 'bāxte mā
Hmuh̄ Jesucristo.

¹⁵ Nu'mø da 'yɛc'ɛi yø ja'i ngue ra Jesu-
cristo da 'yøt'e ngue da yanna dārquēhī 'mø
äprá 'bāxte, ra dārquēhī da zä. Nu'mø sä ra
n'ü ra dārquēhī ngue yø ts'oqui xä 'yøt'e, Oja
ja rá mpunnbate.

¹⁶ Janangue nu'mø ja rá ts'oqui ra
dārquēhī, da mā, n'namh̄mā guī mmarpah̄
Oja. Ra dārquēhī da zä ha h̄mbi. A nu
ra hoja'i 'mø ngue janjuani rá mm̄i ga
mmat'Oja, Oja i fäts'i.

¹⁷ Nu ra pøngahya Elías xquet'a ra ja'itho'a
tenguthoj̄. Pɛ janjuani ngue rá mm̄i i
mat'Oja, bi 'yäpi ngue h̄indi n'ye. 'Nɛ h̄imbi
n'ye nhyu jɛya māde.

¹⁸ Nu'mø mi mat'Oja mah̄on'a p'uya, ngue
bi 'yähra 'ye, mah̄ombi n'ye p'uya. Bi nja yø
huh̄i yø ja'i bi uah̄i.

¹⁹ Ague mā zi cū'ah̄, nu'mø 'b̄wi te'o xa
hyɛp'ü na ra hya majuan̄i, nu'a n'na'ah̄
p'uya, da japi ngue da pengui mah̄on'a.

²⁰ Dam̄i pah̄m̄ ya ngue nu to di 'bärpa rá
mm̄i rá mm̄ic'ɛiui ngue da hyɛp'ü ra nts'o
ga 'yo, ya bi yanna ja'i mi ja ngue da ma ra
castigo. Nu te gä rá ts'oqui xä 'yøt'e, gä bi
mpunnbabi.

1 ra Bedu Ja ua rá madi ra carta bi 'yo'tra Bedu.

1 Nugá drá Bedu, rá representantegá ra Jesucristo. Dádi zenguagá'u to bá sohyò hái, 'bup'u ja yò 'dan'yo hái. 'Bú i'da p'u Ponto, 'nep'u Galicia, 'nep'u Capadocia, 'nep'u Asia, 'nep'u Bitinia.

2 Bá huan'nahú Oja má Papáhu, porque nuná, ya padí te ja ngue dí nja m'mefa. Ra Espíritu Santo bi 'yot'e ngue guí cohmu ngue yò ja'í Oja. I nne Oja ngue guí 'yothu'a te di 'bep'ahú ra Jesucristo, gue'a di hoc'a ní ts'oquihú'a conná gnehra'á ji bí máni. Dí nnegá ngue emmei di 'da'ahú rá njapi Oja 'ne dá hyut'a ní mmáihu.

3 Ma ga espáhu Oja, nuna rá Oja 'ne rá Papá má Hmúhu Jesucristo. Guehna emmei bi 'dacju rá mate na, porque bi 'yot'e ngue ma'da'yo dá m'máhu. Ma'da'yo dá m'máhu ngue bi bennate ra Jesucristo p'u ha bi t'águi. Janangue zant'a dí tóhmú'a te di 'dacju Oja ya.

4 Nü te dí n'nacju, hingyò cosa ngue dí m'medi, ogue dí nts'oní, ogue dí m'manhni. Sinoque dí tóhmú'a ra nho bí ja mahets'j xa nzán'Oja di 'dacju.

5 Rángue guí ec'eihu Oja, nuya m'mádi'ahu conná ts'edi Oja asta gue'mò rá pa rá nze'gui. Nü'mò bi zónna pa p'uya, guí pahmu xandónho te gá rá nho dí n'na'ahu rángue bi yan'ahu.

6 Janangue damí johyahu ya, madague'a dí nja'mò dá dü ní mmáihu ngue 'dama 'dan'yo man'u guí thohmu.

7 Porque guí thohmu rá n'u ngue di ts'á ní nt'ec'eihu. Guí pahmu ngue rá oro, xangu rá muui, pe dí m'medi. Pe nuna rá oro, guerp'u ja rá sibi ts'á ná ngue'mò 'datho ogue hin'na. Anuyá, nup'u ja rá hmi rá dá Oja, man'natho dí muui na ní nt'ec'eihu i ja, ngue rá muui rá oro. Nü'mò guí thohmu rá n'u, 'ne majuaní guí ec'eihu Oja, Oja dá nü manho'ahu 'ne dá 'yets'ahu 'mò rá pa dá ep'u rá Jesucristo.

8 Nü'a rá Jesucristo gadi mahmu ya, madague'a hingá nuhu. Nü'á, guí ec'eihu ya, madague'a hinguj hethu. Pe gadi johyahu co n'na rá páhá hingui sá di hmá te ganho.

9 Rángue guí ec'eihu ya, di nyanní tehu.

10 Yò pøngahya Oja, bi 'bet'o rá hya ngue'a rá mate Oja di 'da'ahu. Nuya yò pøngahya ya, bi ja ndummái bi hyoní te 'be'a nne dá 'yot'Oja ha dí nyanyò ja'í.

11 Porque rá Cristo bi 'yot'e ngue n'youi rá Espíritu Santo ya yò pøngahya. Nuna rá Espíritu Santo, bi japi dá 'yotra hya ngue rá Cristo i ja ngue dá zá rá n'u, m'mefa p'uya,

dí mmandase. Pe nuya yò pøngahya ya, bí ne extá mba'dí te'o má ja'í na dá bøní ngue rá Cristo, ogue tema pa dí m'mái. Emmei bi hyoní ha di diní hanja rá hya.

12 Nuya p'uya, bi t'ut'í ngue hinda fadi te ga mbønna hya bi 'yot'í, asta ja guehyò pa dí 'báhu ya dá fadi. A nuyá, nü te bi 'yot'u yò pøngahya'u, ya gá tihmu te ga mbønna hya 'mò mí si'ahu rá hoga 'da'yo hya ya. Porque nü to bi xi'ahu rá hya, gue'a rá Espíritu Santo bá 'bennbabi mahets'j bi hatra ts'edi. Ya gá pahmu ya yò hya ya, guehya emmei nne dá báhyò anxé Oja ya.

13 Janangue damí tanni n'yomfenihu, 'ne damí samse ní n'yomfenihu. Guí cámfeni guí tóhmú'a rá mate Oja di 'da'ahu 'mò bá ehra Jesucristo.

14 Nü te di 'bep'ahú na Oja má Papáhu, gue'a guí 'yothu'a. Nü'a rá nts'o xca 'yothu m'met'o 'mò hingmani pahmu Oja, 'yo nimantho guí othu'a ya.

15 Nuna Oja bi zo'ahu ngue dyò basi'ahu. Nuyá, tengutho Oja ngue tate xanho, xquet'a guí njathu p'uya ngue tate xtanho te gdi n'yohu.

16 Nup'u ja rá Macá Libro, nt'ot'í p'u rá hya ngue éna: "Damí 'yothu'a tate xanho, porque nugá tate xanhogá", én'Oja.

17 Nü'mò guí mmat'Ojahu, guí emhmu p'uya: "Má Papá'i Oja", guí emhmu. Pe nuna Oja, hinda huantho ndana rá ja'í dá hyaspa rá güenda te nná 'yo n'na ngu n'naju ná. Janangue jatho guí n'yo mansuhú mente rá pa guí 'yohu ua ja rá ximhái.

18 Nü'mò mam'met'o sádithe te gmani m'máhu tengutho bi 'yut'a ní mboxitahu. A nuyá, ya guí pahmu'a te rá njut'í bí nja ngue bí ma mapohó'ahu. Nü'ahu, hingra oro ogue rá t'axi bí njut'í ngue guí mpóhmu.

19 Sinoque gá mpóhmu conná macá ji bí mánná Cristo 'mò mí dü. Bi tho rá Cristo tengutho 'mò bí tho n'na rá de'yo ngue dá t'otra 'böt'e 'ne hinte mants'o di ja, sinoque di tate xtanho.

20 Nuna rá Cristo, hante ngue dí nhohra ximhái, ya bá ts'ánnbí ngue dá dü. Pe bi zónna pa bí m'mécua ja rá ximhái 'ne bí dü conná ngueju.

21 A nuyá, rángue gá pahmu rá Cristo, ya guí ec'eihu Oja ya. Nuna Oja bi xoxpu ha bi t'áhra Cristo 'ne bi 'yepabi. Janangue nuna guí ec'eihu ya, guehna Oja ná. A nü'a rá nho bí ja mahets'j guí tóhmú, guehna Oja di 'da'ahu ná.

22 Nü'a te mmanna rá hya majuaní gue'a guí othu'a, nü'a rá nts'o mí ja ní mmáihu m'met'o, bi hyacra Espíritu Santo'a. A nuyá, ya majuaní gadi mahni cuhu ya. Janangue damí ja ndummái guí sigue guí mahni cu n'na ngu n'na'ahu.

23 Nuná rá hoga 'da'yo hya Oja, i ja para zantho na. Rángue gá 'yεc'εihú na ra hya ya, ya ja'áhu ra 'da'yo te. Hím̄bi n'na'áhu ra te ngue d̄i njap'ú rá n̄zεgui, sinoque guehna ra te i ja para zantho b̄i n'na'áhu.

24 Nt'ot'i p'ú ja ra Macá Libro ra hya ngue εna: "Nú gátho yó ja'í 'bui, tengutho yó paxi ngue dá thotho. Nú'a ra nho gá 'buhyó ja'í, tengutho yó d̄oni yó paxi ngue dá thotho. Ra paxi dá 'yot'i, dá dáhrá d̄oni p'úya.

25 Pe nuná rá hya Oja, ja para zantho na". Nuná, guehna ra hya na ngue rá hoga 'da'yo hya b̄i ma má óte'áhu.

2

1 A nuyá, dami h̄yεhm̄u p'ú'a te gáma nts'o i ja. O guí n̄hεh̄u ngue máx̄ots'etho d̄i n̄εguí ngue xtá n̄ho n̄i mm̄aih̄u, sinoque dami neh̄u ngue dá gue'a te májuani guí mm̄amhm̄u. O guí s̄yaha. O to guí nn̄omman'áhu.

2 Nú yó 'uεne ngue ts'udra pa xa mm̄i, j̄ nne dra xi'ba ngue di zacyó do'yo. Guí njathu p'úya, dami neh̄u na rá hya Oja ngue n'nat'a, para ngue di zajni 'da'yo teh̄u. Man'na man'na gd̄i t̄imhm̄u ra hya, astá gue'mó dá zadi guí mp̄ohm̄u.

3 Nguna guí 'yóth̄u ya, porque ya bi d̄inni mm̄aih̄u ngue xanho rá mate Oja.

4 Man'na gd̄i hyomhm̄u hanja na ra Cristo. Nuná, tengutho n'na ra do ngue rá madi bi thómba rá ngu Oja. Yó ja'í bi ne bi 'yenna rá do na, pe Oja bá huanh̄ni ngue dá hyómba rá ngu.

5 Dami ne ngue dá n̄opa do'áhu Oja p'ú ha nthoe n'na ra ngu ngamhmat'Oja. N̄ε gue'áhu dá n̄opa mm̄ácja'áhu para ngue guí mmat'Ojah̄u. I nnu manho'áhu Oja, porque guí εc'εih̄u ra Jesucristo.

6 Nt'ot'i p'ú ja ra Macá Libro ngue Oja i εna: "Nup'ú Sión, gá pecá p'ú n'na ra do ngue dá n̄opa ts'at'í má ngu. Gue'a n'na ra do ngue ra thanh̄ni, ngue tate d̄i múui. Nú to dá 'yεc'εi na ra do na, h̄injam'mó dá zonna pa dá 'yenna ja'í ngue h̄imma juani'a te εc'εi".

7 A nuyá ngue guí εc'εih̄u ra Cristo, ya guí pahm̄u ngue tate d̄i múui na. Pe nt'ot'i te dá thohya yó ja'í h̄ingui εc'εi, i εna: "Nuna ra do h̄imbi nú manho yó h̄yōnnigu, guehna ra do brá 'bepo p'ú brá fuhra jado na".

8 Xquet'a nt'ot'i ra hya ngue εna: "Guehna rá do dá 'yot'e ngue di fesyo ja'í na. Guehna rá m̄edo dá 'yot'e ngue dá dáhyó ja'í na". Nuyá yó ja'í di fes'na rá do na, tengutho xpa ts'ámbi dá thogui to h̄ingui εc'εibi rá hya Oja.

9 Pe gue'áhu ya yó ja'í yó thanh̄ni Oja. Gue'áhu ya yó mm̄ácja thanne na Oja má dast'abih̄u. Nú'áhu, ya gá h̄yεhm̄u p'ú ra nts'o ngue ya yó ja'í'áhu Oja. Janangue guí tans̄u rá hya ngue tate xanho Oja. Guehna

bi zo'áhu 'mó gm̄i 'yohu p'ú ja ra 'bexui ngue ra nts'o, ngue gd̄i máh̄a p'ú ja rá nyot'í Oja.

10 Nú'mó man'na ra pa, h̄immayó ja'í'áhu Oja 'mó. Pe nuyá, ya yó ja'í'áhu Oja ya. Nú'mó man'na ra pa, h̄immi t̄inni mm̄aih̄u hanja na rá mate Oja 'mó. Pe nuyá, ya bi 'da'áhu rá mate Oja ya.

11 Ague má zi cu'áhu, gue'áhu h̄ingyó mm̄enguh̄u ua ja ra ximh̄ai, porque gyó mm̄enguh̄u mah̄εts'í. A nuyá, guí s̄ayathoh̄u ua. Di xi'áhu ngue 'yo di tap'áhu ra nts'o so n̄i mm̄aih̄u. Jatho ngue guí sam̄ε n̄i mm̄aih̄u.

12 Dami n'yo manhoh̄u p'ú ha 'buhyó ja'í h̄ingui εc'εi ra Cristo. Nuyá, guehya nn̄omman'ú'áhu ya, εmbi ngue gyó ts'oc'εih̄u. Pe dá zonna pa dá badi ngue májuani xanho te guí óth̄u. Janangue dá 'yεspabi Oja 'mó ra pa dá zocua.

13 A nuyá, rángue guí nne guí yórpah̄u rá páh̄a Oja, dami 'yóth̄u'a te d̄i manda yó n'yo'hu xa t'εts'í ngue ja yó cargo. Nú'a ra dast'abi d̄i manda p'ú ja n̄i hái guí 'buhm̄u, dami 'yεc'εih̄u.

14 Dami 'yεc'εih̄u ra gobierno xa 'yεxra dast'abi ngue dá gotyó ts'oc'εi 'nε dá nú manho'ú yó ja'í ótra nho.

15 I nne Oja ngue guí 'yóth̄u ra nho n'namh̄ma dá gatyó h̄ya'ú yó m'mem̄mai ja'í h̄ingui padj hanja ra hya.

16 A nuyá, ngue bi thógha p'ú ra ley nuna madj ja ts'edi ngue ga mm̄áh̄a ra castigo ya, ya h̄indi mandagah̄u naya. Pe 'yo sá guí εmhm̄u ngue sátho mah̄onga óth̄u ra nts'o. Nú'a, ya h̄in'na'a. Dami neh̄u ngue ya guí óhu rá 'ye Oja. Nú te di 'bep'áhu Oja guí 'yóth̄u, dami 'yóth̄u.

17 Dami nú mansuh̄u gátho yó ja'í. Dami mah̄ni mm̄i'yεc'εih̄u. Má datho guí s̄uh̄u Oja. Dami 'yórpah̄u mas̄u rá dast'abi 'bet'o ngue d̄i manda p'ú ja n̄i háihu.

18 Ague gyó h̄im̄iquih̄u, dami 'yεc'εi n̄i hm̄uh̄u, 'nε dami nú mansuh̄u. H̄inga h̄ont'ú yó hoja'í ya mantudi guí 'yεc'εih̄u, sinoque xquet'a 'nε'ú ya manzaqui guí 'yεc'εih̄u.

19 Nuna Oja, i nnu manho to sá ra n'ú h̄ingui ja te rángue'a, d̄i n'uni sá ra n'ú ngue nne dá 'yópa rá páh̄a Oja.

20 Pe nú'mó guí óth̄u ra ts'oqui 'nε gue'a ga 'bep'áhu'a, madague'a guí seti te t'ót'áhu, pe ya h̄in'yó te d̄i nú manho'áhu Oja 'mó. A nú'mó ngue ra nho guí óth̄u, 'nε b̄i ma má'uni'áhu, 'nε gá s̄eth̄u, ya gue'a d̄i nú manho'áhu Oja'a.

21 Porque guehna i ts'o'áhu na ngue guí njahu p'ú. Nú ra Cristo bi zá ra n'ú conná nguec̄u. Tengu bi 'yótra Cristo, dá ngu'a guí 'yóth̄u ya.

22 Porque rá Cristo h̄imbi 'yótra ts'oqui, 'nε h̄in temá feh̄ni bi th̄inn̄bi.

23 Nu'mø mj ts'anj, hñj mađi cots'a te ga ts'anj. Nu'mø mj zã ra n'u, hñmbi pihyø ja'i. Sinoque di dãdra güenda te t'ørpe co nuna Oja haxra güenda xanho.

24 Ra Cristo bi 'dømbã rã do'yo p'u ja ra pont'i, bi tho connã nghehma ts'oquihũ. Bi ne ngue ya dã zerp'u rã ts'oqui dí øthũ, nnepe ngue gã rã nho gdã m'mãhmũ. Bi n'unj ngue bi zetrã do'yo, go bi tho'a rã ndate mj ja ngue xçã thohmũ.

25 Ya xqui hyehmũ rã 'yu tengutho yø de'yo 'mø bi n'uęni. Pe nuyã gã penjũ p'u 'bãhñj mãdi fãt'a nj tehu.

3

1 Ague gyø xisuhũ, ðãmj 'yẽc'ej nj ðãmmehũ. Nu rã xisu 'mø 'bãhrã ðãmmẽ ngue hñguj ẽc'ej rã hyã Oja, dã zønna pa dã 'yẽc'ej 'mø dã nu'a te rã nho gnj 'bãhmũ. Hñmma hyonj te guj xihmũ ngue di 'yẽc'ej rã hyã.

2 Porque rã n'yohũ dã hyaçrã güenda hanja ngue guj 'bũ mmanhohũ, 'nẽ ja nj ts'uhũ.

3 Nu'a te gdj nhocjũ, hñga høntho guj xø nj yãhũ ngue maħotho dj nequj, ogue guj sãrpãhũ yø oro, ogue guj hyehũ rã ulu tãte xanho.

4 Nu'a te gdj nhocjũ, gue'a te dj nzaj ngue drã ðõnj mbo nj mmũihũ. Nu'mø guj yãhũ, mãzihotho gdj nyãhũ. Nunã, guehñã emmej di ho Oja na.

5 Manjam'mø ngu'a manj nhocyø xisu ngue mj nnu mansu Oja. Mj nnøx Oja 'nẽ mj ẽc'ej yø ðãmmẽ.

6 Tengu rã Sara bi 'yẽc'ej rã Abraham, 'nẽ i huťj ngue rã hmu. Nunã rã Sara hñte bi zu, bi 'yøt'a te xanho. A nu'ãhũ, ya gue'ãhũ yø t'ixu'ãhũ naya, ngue'mø guj 'yøthũ tengutho bi 'yø'na.

7 Yø n'yohũ xquet'a dí xifi, ðãmj m'mãhmũ xanho nj xisuhũ. Guj 'yørpãhũ mãsu, porque yø xisu hñguj nzaqui tengutho gã nzaqui'ãhũ. ðãmj sũhũ porque xquet'a 'nẽhya 'da'in'da'a thohũ rã mãte ngue rã 'da'yo te. Guehñã guj 'yøthũ naya, n'namhmã ngue nu'mø guj mmat'Ojahũ, dã 'yø Oja te guj xihmũ.

8 Ja ua nã rã hyã guj 'yøt'e gãtho'ãhũ. Guj 'yøt'e ngue xøgue dã 'da'igu nj n'yomfẽnjũhũ. ðãmj 'yøt'e tengutho 'mø egadj ncuhũ. Dj nja nj yemmhũhũ. Ogadj 'yẽx'mø guj yãhũ.

9 Nu'mø xants'o te øt'ãhũ n'na rã ja'i, 'yo gadj cospãhũ te øt'e. Nu'mø ts'an'ãhũ, 'yo guj sãtehũ. Hante ðãmj 'yãphũ Oja ngue di japi to san'ãhũ. Ya guj pahmũ ngue gue'a i zo'ãhũ Oja'a, n'namhmã di jap'ãhũ Oja.

10 Ngu'a nt'ot'i p'u ja rã Macã Libro ngue ẽnã: "Nu'mø guj nne guj ho'a te gnj 'bãhmũ,

ogue guj nne guj nuhũ yø pa xanho, ðãmj samnj janj 'mø guj yãhũ, 'yo guj ya mãnts'ohũ. 'Nẽ 'yo guj mmãnnã fẽhñj p'u ha guj yãhũ.

11 ðãmj hyehmũ p'u rã nts'o, ðãmj 'yøthũ rã nho. ðãmj ja ndũmmũ guj hyonj ha gdj hojpa yø mmui'ũ sũ'ãhũ.

12 Porque Oja j nnu manho 'mø hetyø hoja'i. A nu'mø bj mat'Oja p'ũya, Oja ørpa mãsu te xifi. Pe nu yø ja'i xants'o te øt'e, hñguj nnu manho Oja 'mø hẽti'.

13 ẽTe'o guj ẽnã di un'ãhũ 'mø guj øthũ rã nho?

14 A nu'mø guj sãhũ rã n'u ngue rã nho guj øthũ, rã mmęnthj gã nthehũ 'mø. Nu'mø bi pi'ãhũ yø ja'i, osã guj sũhũ, 'yo ðãdi fetnj mmũihũ.

15 ðãmj nu mansuhũ rã Cristo, porque gue'a nj Hmũhũ'a. Nu'mø to dã 'yãnnj hanja'a nj nt'ẽc'ejhũ i ja, zant'a ya gdj padj te gdj thãhmũ. Nu to nzo'ãhũ, 'yørpãhũ mãsu, pe guj nã manhũhũ ha gdj nyãhũ.

16 Nu'a guj pahmũ ngue xanho, gue'a guj 'yøthũ'a. Janangue dã mes'yø sã'ũ nømman'ũ ãhũ ngue guj ẽc'ejhũ rã Cristo.

17 Xi'mø nne Oja ngue guj sãhũ rã n'u, mãn'na xanho guj sãhũ rã n'u ngue guj nne guj 'yøthũ rã nho, hñdã gue'a guj sãhũ rã n'u ngue di ja nj ts'oquihũ.

18 Ra Cristo bi zã rã n'u ngue bi tho. Gue'a j nhogui para zantho gã mã ts'oquihũ'a. Nunã rã Cristo ngue rã hoja'i, bi ðũ rãngue mã ts'oquihũ, para ngue gã nhøjpahũ Oja. Majuanj bi ðũ rã do'yo rã Cristo, pe hñmbj ðũ rã te.

19 Hante di bęnnate rã Cristo, bj ma bã xi'a n'na rã hyã'ũ yø ãnima ofãdi.

20 Guehya yø ja'i hñmbj 'yẽc'ej rã hyã 'mø rã tiempo bj m'mãhrã Noẽ. Mente rã tiempo bi hocrã barco rã Noẽ, bi zerpãbj yø ja'i Oja. Hõndj hyãto njã'i bj nyanj ngue bi 'yo rã barco gã nja rã ndate 'ye.

21 Njarbãtho nã rã hyã si'ãhũ ya, guj nyãhmũ 'mø guj nxixyãhũ rãngue bi bęnnate rã Cristo 'mø nj ðũ. Nu'mø guj nxixyãhũ, hñga høntho ngue dã bo nj do'yohũ, sinoque gue'a rã hmey'a'ã ngue guj ãphũ Oja ngue di hoc'a nj ts'oquihũ.

22 A nuyã, bj ma mãhẽts'i rã Cristo, bj 'bũp'ũ bj ja rã n'yei Oja. Gã ðj mãnda yø anxẽ, gãtho'ũ bj ja yø 'bẽfi mãhẽts'i, gã ðj mãnda.

4

1 Bi zã rã n'u rã Cristo 'mø mj m'mũcua ja rã ximhãi. Dã gue'ãhũ ya, 'yo guj sũ guj sãhũ rã n'u, porque nu to sã rã n'u, gue'a hep'ũ rã ts'oqui'a.

2 A nuyã, mẽnte rã pa guj 'bãhmũ ua, 'yo guj øthũ'a rã nts'o nnøpã pãhã yø ja'i, sinoque gue'a rã pãhã Oja guj 'yøthũ.

3 Da zep'u'a ra nts'o xcá 'yøthü yø pa xa thogui ngue gmi øthü tengutho øtyø ja'i hingui ec'ei Oja. Guehya yø ja'i hingui nne di ts'ammí, øt'a te yø pähäse. Iiti, di hi yø ja'i p'u øt'a ngo, hinha rá nzeGui si sei. A nu'mø thanne yø dahmu, xants'o te øt'e.

4 Nuya yø ja'i ya, hingui 'yo yø mmái hanja, ngue ya hingui nne gui 'yøthü'a te ra nts'o øt'e. Janangue nnømman'u áhu.

5 Nuyá, guehya da hyaspa rá güenda Oja ya. Porque Oja, ya xa nzänni ngue da hyaspa rá güenda'u i te, 'ne'u xandü.

6 A nuya yø ja'i ya xandü, bi sihra hoga 'da'yo hya 'mø manjam'mø. Nu to gá bi 'yec'ei na ra hya na, tengutho Oja ngue 'bái para zantho, njarbatho ya yø ja'i ya, 'bahyø te, madague'a ya xandü yø do'yo. Porque Oja bá sannbi ngue da dü gátho yø ja'i.

7 N'na pa ngu n'na pa bá cuatro pa ngue da gua'a nximhäi. Janangue dami samni n'yomfeniü, dami padi xanho ha gdi mat'Ojahu.

8 Nu'a má datho ja ngue gui 'yøthü ya, jatho ngue emmei gui mmadi n'na ngu n'na'áhu. Porque ra ja'i di mahrá mmic'eiui, madague'a thojpatho hingui ho te ørpabi, pe di punnbi.

9 Co n'na ra páhä, dami n'unna ts'äya n'na ngu n'na'áhu p'u ja ni ngumhma.

10 N'na ngu n'na'áhu di 'da'áhu rá ts'edi Oja ngue dá zä gui 'yøthü 'dama' dan'yo má'befi, n'namhma ngue gui fáxni cüha. Dami 'yøt'e xanho rá 'befi bi n'na'áhu.

11 Nu to bá ts'ännbi ngue da manna hya, pe gue da gue'a rá hya Oja da má. Nu to bá ts'ännbi ngue da 'yøtrá 'báxte, da 'yørhma rá 'báxte nnepe'a Oja da 'yøt'e. Nu te gá gui øthü, dami 'yøthü ngue nu to ec'ei rá Jesucristo da 'yøspabi Oja. Nuná, guehna tate na, 'ne ja rá ts'edi para zantho. Da ngut'átho.

12 Ague má zi cü'áhu, ogadi 'yøthohu 'mø bi ts'u'áhu. Porque jatho ngue dá ts'u'áhu, n'namhma di nequi ngue'mø da ni nt'ec'eiü ogue hin'na.

13 Dami johyahu 'mø gui sähu rá n'u tengutho bi zä rá Cristo. A nu'mø bi zøcua'a, má datho gui johyahu p'uya. Porque di nequi ngue maguese.

14 Nu'mø nnømman'u áhu yø ja'i ngue gui ec'eiü rá Cristo, rá mmenthi gá nthehu 'mø. Gue'a gui nequi'a ngue gui n'yohu ná rá Espiritu Santo maguese. A nuya yø ja'i nnømman'u Oja, pe nu'áhu p'uya, gui nnu mansuhu Oja.

15 Nu to øtrá ts'oqui, jatho ngue dá zä rá n'u. Tengu yø hyote, yø bē, yø ts'oc'ei, 'ne'u di nthintyø asunto ja yø mmic'eiui. Pe nu'áhu mamí njahu p'u.

16 A nu'mø to sä rá n'u ngue tenna Cristo, 'yo di pesrá sä, sinoque di ja mamadi Oja ngue ec'ei rá Cristo.

17 Ya bi zønna pa da müdi da hyaspa rá güenda Oja yø ja'i. Pe rá müditho da thasçahu rá güenda ngue ya yø basigahu Oja. ¿Pe hague ngu rá castigo da nu'u to hingui ec'ei ná rá hoga 'da'yo hya Oja 'mø?

18 Nguna nt'oti p'u ja rá Maca Libro ngue ena: "Xi'mø rá hoja'i, xanhenniütho ha di nyani, çhapu go di nequi'a ja rá ts'oqui 'ne hingui su Oja 'mø?"

19 A nuyá, nu'mø ya xpa nzän'Oja ngue dá zä rá n'u to øtra nho, di siguehma yø ja'i da 'yøtrá nho, 'ne di dápyø te Oja. Nuna Oja bá zänni ngue bá m'mahyø ja'i, hingui hegahu ná.

5

1 Nuya yø n'yohu 'bet'o p'u gadi mpetiü, xquet'a 'necá 'da'igu má 'befigá'be'u, ngue dadi japá majuaní yø ja'i ha bi njá ngue bi dü rá Cristo. Nuna rá ts'edi di unna Cristo 'mø bá çhe, 'da di tocathogähe ná. Jap'u n'na rá hya di nne ga xi'áhu ya.

2 Ague n'yø'áhu, dami fáhmü ya yø ja'i xá pet'a Oja p'u ha gui 'bahma. Pe hingrá ts'editho gdi fáhmü, sinoque mpähä gdi fáhmü. 'Ne 'yo gui ørpahu rá 'befi Oja ngue rá menyu gui nnehu, sinoque gui fáhmü yø ja'i co n'na rá páhätho.

3 'Yo gui nne ngue gui mandahu yø ja'i gui fáhmü. Nuya yø ja'i xa pet'a Oja, dami cãbahu rá 'yu te da m'mü.

4 A nu'mø bi zøcua rá Hmu yø mädi, nu'a rá njapi Oja di 'da'áhu hinjam'mø dá thogui.

5 Xquet'a yø ts'ant'u dí xifi, nuya yø n'yohu 'bet'o p'u ha gadi mpetiü, dami 'yec'ei te xi'áhu. A nuyá, gátho'áhu, 'yo gadi 'yøx'mø gui yahu. Porque Oja hingui nnu manho'u di 'yets'i, pe di unna mate ya yø ja'i hindi 'yets'i.

6 Janangue ogadi 'yøxhu, porque gui pahmu ngue hønse Oja ja rá ts'edi. 'Ne dá 'yehra pa ngue dá 'yets'áhu Oja.

7 Nu'a te gui hemphu, dami xihmu Oja, porque guehna fá'áhu ná.

8 Dami samni n'yomfeniü, dami mfáhmü xanho. Porque nu'a ni nsüühu gue'a rá zithu'a, øt'e tengutho n'na rá zate i gue, di thet'i ngue honi to dá za.

9 Nu'a rá zithu dami tønhmu. Dami zanjí mmüühu conná nguehni nt'ec'eiü. Ya gui padi ngue nu'a rá n'u gui sähu, xquet'a ngut'a thohni cüha 'bái gá rá ximhäi.

10 Guese Oja bádi uní gátho rá mate, bi zon'nahü ngue para zantho di toca'áhu rá ts'edi di unna Cristo. Nu'mø ya bi tho'a rá n'u gui sähu, ya müts'adyø pa da 'yøt'Oja ngue ya hin temá nts'o nma thün'nahü, dá 'yøt'e ngue gui ndühu, ya rá seguro ngue hunte gui jahu.

¹¹ Nuna Oja, tate ja ra ts'edi para zantho.
Da ngut'atho.

¹² Ja ua ra carta di pen'nah, da gaxma
cuh ra Silvano. Dami 'yec'ei te da xi'ah
na. Himma ya'motho da ot'ah na ra sacua
jaua. Di nne ngue ga ha'ah ra ts'edi, dadi
ja'ah majuanj ngue nuna ra hya da ot'i, ja
mmangua ha di njap'u di jap'ah Oja. Co
nuna ra hya naya, ga dah.

¹³ I pen'nah ra nzengua ya ni cuh
'bucua Babilonia, nuya yø thanhni Oja
tengutho'ah. Nuna ra Marco, ntho ma
ts'unt'ugä na, xquet'a di zengua'ah.

¹⁴ Dami nzengua n'na ngu n'na'ah, co
n'na ra beso tengutho gui nnu mansu'u
exa di ncu. Di nne ngue da hyu ni mmäi
gätho'ah ngue gui n'yoh ra Jesucristo.

2 ra Bëdu Ja ua rá yoho ra carta bi 'yo'tra Bëdu.

1 Nuga drá Simu, 'ne drá Bëdu, rá mefigä ra Jesucristo, 'ne rá representategä'a. Dadi zengua'u to Gä ja ra hoga nt'ec'ei jagähe ua. Porque nuna ma Yantehu Jesucristo, guehna ma Ojahu i nne na ngue to bi zä ma ja'i da 'yec'ei.

2 Di nne ngue man'na gdi pahmu Oja co 'nehna ma Hmuhu Jesucristo, n'namhma ngue man'na di jap'ahu 'ne man'na di hyut'a ni mmuihu.

3 Ya 'yo ma mmuihu ngue nzongahu ra Jesucristo, porque ya timma mmuihu ngue maguesä na. Rangue di pahmu ra Cristo ya, i ja rá ts'edi Oja da 'yot'e ngue nuna ra hya rá n'yoi ma nt'ec'ei hu, guehna gdä 'yohu na.

4 Janangue tate mazitho ra hya mayat'i ngue di n'nacju. 'Necju da zä ga othu ra nho ya, tengutho Oja ngue Gä ra nho ot'e. Ya hinni mantho ga nne ga othu ra nts'o ja ua ja ra ximhai ya.

5 Janangue hinga hont'a di nja ni nt'ec'ei hu, dami ja ndummui ngue man'na gdi n'yo manhohu. Hinga hont'a gdi n'yo manhohu, dami 'yot'e ngue man'na di xohni n'yomfëni hu.

6 Hinga hont'a di xohni n'yomfëni hu, dami samse ni mmuihu. Hinga hont'a gdi samse ni mmuihu, dami seti te gui thohmu. Hinga hont'a gdi seti te gui thohmu, dami 'yörpahu rá pähä Oja.

7 Hinga hont'a gdi 'yörpahu rá pähä Oja, dami mahni cuhu. Hinga hont'a gdi mahni cuhu, dami mahmu gätho mi da yö ja'i.

8 A nu'mö ngue gui othu ya yö hya di xi'ahu ya, 'ne gadi ja ndummuihu ngue hunte di m'edi, ya hijnonda 'yëmbi ngue hinga gue'a gui othu p'uya. Ya hinga särbutho Gä pahmu na ma Hmuhu Jesucristo p'uya.

9 Pe nu te'o hinguï ötya yö hya di xi'ahu ya, guehya njot'i yö n'yomfëni ya, tengutho 'mö di xädä, hinguï tinyo mmui ngue Oja bi punnbabi yö ts'oqui xa 'yot'a m'met'o.

10 Janangue nuya ma zi cu'ahu, dami ja ndummui gui n'yo manhohu, n'namhma ngue di nequi ngue bä huan'nhu Oja, janangue bi zon'nhu. Nu'mö gui 'yöthu na ra hya naya, ya hinha gni nhyehmu Oja p'uya.

11 Gue'a gdi segurahu'a ngue nup'u ha di manda para zantho na ma Yantehu ra Hmu Jesucristo, di n'na'ahu ra nt'edi gui thohmu.

12 Janangue thojpatho di nne ga ben'nhu ya yö hya ya, madague'a ya gui pahmu

hanja, 'ne hinguï yobëni hu ngue majuani te mmanna ra hya bi san'nhu.

13 Mente di 'bai, di ena ngue xanho te di ot'e ngue di nzop'a ni nzaquihu ngue gui 'yohmu ya yö hya ya.

14 Porque ma Hmuhu Jesucristo ya xa xiqui ngue himma ya'atho ga tu.

15 Janangue di hogä ma mmui ngue di xi'ahu na ra hya na, n'namhma ngue nu'mö ya xcä tugä, zant'a da zo ni mmuihu ya yö hya ya xtä xi'ahu.

16 Ya dá xän'nhu ra hya ngue jase rá ts'edi na ma Hmuhu Jesucristo, 'ne mahönda ecua na. Nuna ra hya na, hingra cuento na ngue dá ts'antho. Sinoque conmä dä dá nuhe ngue maguesä na ra Jesucristo.

17 A nuna Oja rá Papä na, bá nya maya ngue espabi, bi 'yëna: "Nuna 'bucua ya, guehna ma Ts'ant'u dadi madi. A nuyá, janjuani ngue ja gampähä connä guehna", bi 'yëna.

18 Nu'a ra ora ngue nmi 'bucähe p'u ja ra ndaxca nyuni na ma Hmuhu Jesucristo, nguna ra hya dá ocähe ngue bá man'Oja bá nya maya.

19 Ya di haxhu njuan, ngue majuani na ra hya bi 'yotyö pöngahya Oja. Mahyonitho gui xähmu na ra hya na, asta gue'mö bi xoc'a ni mmuihu xandöho ra Cristo. Porque nuna ra hya na, tengutho n'na ra lámpara mayot'i p'u ja ra 'bexui asta gue'mö bá pöxra haxasö 'mö ni ma dá hyats'i.

20 I jatho gui pahmu ngue nuna ra hya bi 'yotyö pöngahya Oja p'u ja ra Maça Libro, hingyö n'yomfëni se yö pöngahya ya yö hya bi 'yot'i.

21 Pe nuna ra hya bi manyö pöngahya Oja, hijnam'mö ngue yö hyasé bi ma, sinoque gue'a ra Espiritu Santo di bennbabi ra hya mmam'mö bi xihyö ja'i rá hya Oja.

2

1 Nu'mö yö pa xathogui, mi pön'i da yö judio ngue yö fehni pöngahya. Pe xquet'a di njarbu p'u gui 'bahmu ya, da bömp'u yö fehni xänbäte. Nt'aguitho gui cutyö hya, porque himma juani na ra hya xänbäte. Di ts'onyo ja'i ec'ei te mma. Nuya yö fehni xänbäte, da gön'a ra Hmu Jesucristo yö Yante. Pe ya ra castigo xönni da thogui guehna ra hya da ma.

2 Xangu yö ja'i da den'na ra nts'o ga 'yo ya yö fehni xänbäte. Go yö ts'oqui ya ngue nuya yö ja'i hingyö 'yec'ei nnömmän'u na majuani ngue ra hoga nt'ec'ei jaju.

3 Nuya yö fehni xänbäte, i nne da gac'ahu ra menyü co nu'u yö fehni i mma. Pe Oja, ya manjam'mötho xpä nzänni ngue da ma ra

castigo da yə ja' i njar' u. Bā ɛp' u ra pa ngue ra castigo da thogui.

4 Porque Oja, hĩmbi punnba' u yə anxɛ bi 'yotrā ts'oqui, sinoque bi hyərɔu ja ra nĩdu, bi dut' i conyø cadena, bi gorbɔ ja ra 'bɛxui. I njot' i astā gue' mō ra pa danĩ thaspa ra gũenda.

5 Nĩ xĩnga gue' u yə nyogui ja' i bi m' m' u mō manjam' mō xtĩ punnbabi Oja. Sinoque bi go' mra dehe ' mō mĩ nja ra ndate ' ye bi jua' u yə ts' oc' ɛi. Høndi hyato nja' i conna Noé' u bi bongui ngue gātho. Guehna ra Noé bi xihyø ts' oc' ɛi ngue xtĩ n' yo xanho.

6 Xquet' a bi jua Oja ra danĩhni Sodoma ' nɛhra danĩhni Gomorra. Bi ' yudi astā gue' mō mĩ gohi bi m' mospi. Bi ' yot' a Oja na ra ndate na, n' namhma ngue nuya yə ja' i xants' o te ga ' yo, da badi ngue ja ra castigo da thogui.

7 A nuna ra Lot ngue marā hoga n' yohu na, bi yan' Oja na. Nuna ra Lot madi unna n' yomfɛni ngue nnuþtho te ga ' bəhyø ja' i xants' o ga ' yo.

8 Nuna ra hoga n' yohu, nup' u mĩ ' bəhyø ts' oc' ɛi, ja mĩ ' bap' u. N' na pa ngu n' na pa tār' man' u ra mmui ngue øde te mmanyo ja' i, ' nɛ i nnuþe te gāma nts' o ga ' bəhyø ja' i.

9 A nu yə ja' i ya thanne Oja, nu' mō ja' a man' u thogui, da zā da yan' Oja. Pɛ yə ts' oc' ɛi ɛjpatho ra castigo da tho ' mō ra pa danĩ thaxra gũenda.

10 Nuna Oja, ma datho da japra castigo gātho yə ja' i xants' o ga ' yo, guehya øt' a te yə pāhāse, nu' a ra hya di manda Oja, ' be xĩngui ørpatho ra gũenda' a.

Nuya yə fehni xāmbate hĩngui hant' a ga ya, ɛna ngue pase. Hĩngui su da zan' u tate ja yə ts' ɛdi.

11 Conque yə anxɛ, man' na tate ja yə ts' ɛdi, pɛ nu' mō ' bap' u ja ra hmi' rā dā Oja, hĩngui sāmĩ da zan' u cohyø ts' ɛdi.

12 Pɛ nuya yə n' yohu ya, hĩngui tĩnyø mmui ngue tate ja yə ts' ɛdi ya sanĩ. ' Bai tengutho yə zu' ɛ, nu' a te so yə mmui, gue' a øt' a. Nu ra zu' ɛ nu' a ja rā danyu, i tho' mō bi zo. Njarbatho ya yə ja' i ya, ngue da du.

13 Da ma ra castigo ya yə ja' i ya, ngue di unna yə mmui yə mmic' ɛui. Porque di ho da ' yotrā nts' o so yə mmui, madague' a fadi. Nuya yə ja' i ya, nu' mō pap' u ja ra ngo gui øthu, pɛs' yø sã yə ' yɛc' ɛi ' mō bi nu ngue ' bap' u. Pɛ ' be xĩngui tār' man' u' u yə mmui' a te ra nts' o øt' e.

14 N' na ra xisu da nu, n' na di ho. Hĩnha rā nɛɛgui' a ra ts' oqui øt' e. Di ts' onnba yə mmui yə ja' i hĩngui nzaqui yə nt' ɛc' ɛi. Nu te gā səhyø dā, i nne ngue gā dyø mmeti. Guehya yə ja' i da ma ra castigo ya.

15 Gā ra m' mēdi ga ' yo, nu' a ra hya njuantho, i hep' u' a. I øt' e tengutho bi ' yotrā fehni pøngahya Balaam nuna rā ts' ant' u ra

Beor. Rā ts' oqui bi ' yøt' e ngue bi ne xtā ndahra mɛnyu.

16 Nuna rā burru ra Balaam bi nya tengutho ra ja' i, bi hɛjapabi' a ra ts' oqui mĩ nne xtā ' yøt' e. Bi zambabi rā mmui ra pøngahya, ɛna mĩ loco.

17 Nuya yə n' yohu ya, hĩnte manho da ' yøt' ahu. Gui nnuhu n' na ra poso ' mō xa xā ra dehe, oque n' na ra jogui ' mō hĩngui ' ye, njarbatho yə hya ya. Guehya da map' u ja ra castigo, ja ra ts' a' bɛxui para zanþho ya.

18 Porque ɛspabi yə hya i mma, pɛ hĩnte di muui te mma. Nja ngue nuya yə ja' i ya xa hyɛp' u ra nts' o manĩ n' yo, i orpabi ngue di unna nt' ɛdi hønda ' yotrā nts' o tengutho ga ' yo mĩ' da yə ja' i.

19 I xihyø ja' i ngue da ' yøt' a te da nepyø mmui da ' yøt' e. Pɛ ' nɛsɛ ya hĩngui sã da hyɛp' u ra nts' o ga ' yo ya. N' na ngu n' na ra ja' i, nu' a te ra ' yu xa bɛnt' i, ya hĩngui nne da hyɛgui.

20 Nu ra ja' i ya bi hyɛp' u ra nts' o jua ja ra xĩmhāi ngue bi ba' a ma Yanteha ra Hmu Jesucristo, ' nɛ høndi ' bātrā mmui ngue da ' yotrā nts' o, ya man' na xanħɛts' i ra ts' oqui bi ' yøt' e ngue' a te rā ts' oqui mĩ ja m' met' o.

21 Man' na xanho ngue hĩnxtā mba' a ra ' yu njuantho ya yə ja' i ya, ngue nu' mō mĩ badi hanja ra hya, m' mɛfa bi hyɛp' u' a ra maça hya bi ' bɛp' a Oja xtĩ n' yo.

22 Go bi ' yøt' ya yə ja' i ya yə hya mahyɛqui, ngue ɛna: "Ra fo' yo, mahømbi zi ra ts' odi xi zogui. Nu ra ts' udi ja bi ma m' met' e, mahømbi yarbɔ ja ra xabøhāi".

3

1 Ague ma zi cu' ahu, ya rā yoho na ra carta dā ot' a ya ngue ga pɛn' nahu. Mɛnte guehya yoho yə carta ya, janjuani dadi bɛn' nahu na te ra hya ya xa si' ahu, porque di nnegā ngue gui hyaxu n' na ra hoga n' yomfɛni.

2 Dami bɛmhmu' a te ra hya bi manyø maça pøngahya Oja ' mō yə pa xathogui. Da gue' a ma Yanteha ra Hmu Jesucristo dami bɛmhmu' a te ra hya bi manda. Nu' u yə representante ra Cristo, ya bi xān' nahu hanja ra hya.

3 Dami ' yørpahu ra gũenda na ra hya jua ya. Nu' mō hante da gua' a nxĩmhāi, di m' məhyø ja' i da denthonā ma nt' ɛc' ɛi hu i ja, guehya da ' yøtho' a te gā yə pāhāse xants' o.

4 Da ' yɛna: "Gui mmamhmu' a ngue ra Cristo bi ma ngue da ɛhe. Xiya, ɛhapu ' bahya? Ua ngut' a mpa xa thogui gue' mō xa ndu yə ndiua, ' nɛ xquetho te di nnuhu ngue ja, astā gue' mō mambā fɔ' a nxĩmhāi", da ' yɛna.

5 Nuya yə ja' i ya, nnerbu ɛna ngue hĩngui padĩ hanja ra hya, ya fadi ngue Oja bi hocra c' amħɛts' i ' nɛhra hāi. ' Nɛ bi zāni ngue bi nc' a ra hāi made ra dehe, ' nɛ gue' a ra dehe gui mpɛpra hāi ' mō bi n' ye ya.

⁶ 'Nε xquet'a gue'a ra dehe bi go'ma hai 'mø manjam'mø. Porque bi ma majuadi yø ja'i mi 'bna nximhai ngue bi nja ra ndate 'ye.

⁷ Pε nuya te di nuhu bi ja maya, daguecua ja ra hai, nuna Oja, ya xa nzanni ngue di nzø conna sibi. I nt'ejpitho ngue di nzø 'mø ra pa danj nja ra ts'at'abi. A nuya yø ts'oc'ej da ma ra castigo ya.

⁸ Hønda n'na ra hya ja ya ma zi cu'ahu. O gadi pumbeniha. Nup'u ga mben'a ma Hmuh Jesucristo, nu'a n'na pa, tengutho 'mø da n'na mahuahj njeja'a. Nu'a n'na mahuahj njeja p'uya, tengutho 'mø da n'na patho p'u ga mben'a.

⁹ Nuna ma Hmuh Jesucristo bi ma ngue da ep'u. Pε nuyá, 'balyø ja'i embj ngue ya bi thohra pa p'u da ehε. Pε hingui thohra pa p'u da ehε, sinoque 'bet'o serpabi yø ja'i, hingui nnepe da ma ra castigo yø ja'i, i nnepe ngue gátho yø ja'i di 'bätyø mmui da hyep'u ra nts'o ga 'yo.

¹⁰ Nu ra pa da ep'u ra Hmu, da gue'mø ra ora ngue hingui fadi, tengutho ra bε 'mø da zøhø ngue ra xuj hingui fadi. Nu'a ra ora'a, asta dadi thonj ra c'amahets'i. Nu te di nequi bi ja maya, ga da guadi di nzø. Nuna hai p'uya, nu te ga jaua, ga di nzø.

¹¹ Guehna ja ngue di ma majuadi te ga ja naya. Janangue ma datho i nne ngue gui nsupha ha gdi thanneh Oja mente ra pa gui m'mahma ua.

¹² A nuyá, ya gui tømhmua ngue da zønna pa da ε Oja. Damj ja ndummaihua ngue di nja ra 'befi Oja, n'namhma ngue n'nahmantho da ep'u. Nu'a ra pa'a, nu te bi ja maya di nzø conna sibi. Nu te ga bi ja maya da migui conna sibi.

¹³ Pε Oja, ya xa yarcahu ngue di nja ra 'da'yo c'amahets'i, 'nε di nja ra 'da'yo hai. Nuna ra 'da'yo hai na, ga ra nho da m'mahyø ja'i. Guehna ntho'mitho di nja naya.

¹⁴ Janangue nuya ma zi cu'ahu, mente gui tømhmua ya yø cosa ma'da'yo di nja ya, damj ja ndummai ngue hin tema nts'o da din'nahua Oja. Nu'a te hundi za'ahu Oja, gue'a gui 'yøthua.

¹⁵ Damj pahma ngue nu'a hinguá 'ye'a ma Hmuh Jesucristo, porque nnepe da dinyø mmui mi'da yø ja'i ha di nyanyø te. Nuna ra hya di xi'ahu ya, xquet'a ngut'atho ra hya bi cuarpu ja ra carta bi men'nahua ma cuhu ra Pablo. Gue'a Oja bi bennbabi na ra hya bi men'nahua.

¹⁶ Gätho'u mi'da yø carta bi 'yot'i, bi cuarpu ya yø hya di xi'ahu ya, madague'a ja 'da yø carta xanhenni ha ga thini te ga mbøni. Nu'u yø ja'i hingui padi xanho ra sucuá p'uya, hingui nzaqui yø nt'ec'ej, i nne da ma te ga mbøn'a te mmamp'u ja ra sucuá, pε hinga guerp'u ga mma. Njarbutho mi'da yø hya nt'ot'i p'u ja ra Macá Libro ya, nu te

ga mbøni, hinga guerp'u ga mmányø ja'i. Ya di jase ra ja'i p'u da ma ra castigo.

¹⁷ Ague ma zi cu'ahu, ya gui pahma ya yø hya bi si'ahu m'met'o ngue di m'mahyø fehni xannbate. Janangue damj mfähma ya, 'yo gui nnehu ngue nuya yø hyäte, da ja'i gui 'yøthua ra nts'o ga 'yo ya. Mamj ts'onni nt'ec'ejhu i ja ngue go gdi mahä'u.

¹⁸ Hante gue damj nehua ngue nu'a rá mate na ra Hmu Jesucristo bi yanju, man'na gdi tímhmua hanja. Damj 'yøt'e ngue man'na di dini mmuihu xanho te'o na. A nuna, guehna t'espabi na hangu ra pa para zantho. Da ngut'atho.

1 ra Xuua Ja ua rá mudi ra carta bi 'yo'tra Xuua.

1 Nuná ra Jesucristo di unná 'da'yo te, dadi cuat'ahua ua ja ra carta te'o na. Guehna ya mi 'bui hangu ra pa na, hante ngue di nhohyø cosa i ja. Dá øhme te bi mam'p'ua ha bi nya. Di 'bähme p'ua di hethe. Majuaní dá nuhe, 'ne dá thädi conna 'yehe.

2 Nuná di unná 'da'yo te, bi 'yøt'e ngue da fadi te'o na. Dá nuhe, janangue nuya dadi jahe majuaní ngue dá nuhe. Nuyá, di xi'ahu ngue nuná di unná 'da'yo te, hin'yu ha bá fadi 'ne hinha rá nze'gui ngue 'bui. Nuná, mambi 'bup'ua bí 'bührá Papá, pe bi zøcua ngue dá nuhe.

3 Dí xi'ahu ngue dá nugähe na, 'ne dá øshe te bi ma, n'namhma ngue 'ne'ahu 'da gdá n'amigohu na Oja ma Papáhu, conna Jesucristo rá Ts'ant'ua Oja.

4 Nuyá dí ot'ahu ya yø hya jaua, n'namhma ngue man'na mathoguitho gui johyahua.

5 Nuná ra hya bi xänngahe ra Jesucristo, guehna dí xi'ahu naya, ngue nuná Oja xandønho, hin tema hya dadi ne'qui ngue hinga njuani.

6 Nu'mø dí ená ngue dadi n'amigohu Oja, 'ne hinga njuani te di øthu, ya di ne'qui ngue himma juani te di mmamhma. 'Ne himma juani ngue di padi ga øthu ra nho.

7 A nu'mø dí 'yo manhohu tengutho Oja ngue gá ra nho øt'e, majuaní ngue dadi n'amigo n'na ngu n'aju 'mø. 'Ne di nhogui gätho ma ts'oquihu conná nguehrá ji bi manna Jesucristo.

8 A nu'mø ga ená ngue hin'yu ma ts'oquihu, dadi nhyäsche 'mø, himma juani te di mmamhma.

9 Pe nu'mø ga xihma Oja ngue ja ma ts'oquihu, di punnga ma ts'oquihu, di hogahua te gäma nts'ohu i ja. Porque Oja dá 'yøt'a te ni 'yup'ua, di punngahu tengutho bi ma.

10 Pe nu'mø ga ená ngue hin tema ts'oqui xtá øthu, nu'mø ya di nnu bethanihu Oja 'mø. Nuná rá hya Oja p'uya, ya hinga edi ec'eihu.

2

1 Ague ma basi'ahu, dí ot'ahu ya yø hya jaua n'namhma ngue hinguí 'yøthu ra ts'oqui. Pe nu'mø to bi 'yøtra ts'oqui, i 'bua ma hojpatehu p'ua bí 'buhma Papáhu. Nuná guehna ra Jesucristo na, 'ne guehna hin'yu rá ts'oqui na.

2 Nuná ra Jesucristo bi du ngue bi hoga ma ts'oquihu, 'ne hinga hængtho gahu, sinoque bi du ngue di hojpabi yø ts'oqui gätho yø ja'i 'bua nximhäi.

3 Nu'mø dí øthu te di manda Oja, ya di haxhu njuani ngue di pahma Oja 'mø.

4 Pe nu te'o ngue ena: "Nugá dí pacá Oja", i ena, pe hinguí øt'e te di manda Oja, nuná, guehna ra ja'i fehni na, himma juani ngue rá mpadiui Oja.

5 Nu ra ja'i ngue øt'e te di manda Oja, guehna majuaní ngue padi xanho ha di ma Oja na. Gue'a gui ne'qui ngue n'youi Oja ra ja'i'a.

6 A nu ra ja'i ená ngue n'youi Oja, i ja ngue di n'yo tengutho i n'yo ra Jesucristo 'mø mi m'macua.

7 Ague ma zi cu'ahu, nuná ra hya dá ot'a ua ja ra carta dadi 'bep'ahu gui 'yøthu ya, himma 'da'yo na. Guehna ra hya bi m'cep'i gui 'yøthu 'mø gamba ec'eihu ra hoga 'da'yo hya ma m'met'o na.

8 A nuyá, entho ma'da'yo na ra hya dadi 'bep'i gui 'yøthu ya, porque majuaní ngue nuná ra hya na, ja di 'uecra 'bexui yucua ja ra ximhäi na. A nuyá ngue ndap'ua bi zä ma'yoní ra hya ya, entho di dayot'a n'na ra nyot'i p'ua ni ma ra hya. Nuná ra Jesucristo, nu te gä mmanna ra hya jaua, gä bi 'yøt'e. A nuyá, xquet'a 'ne'ahu gui øthua te mmanna ra hya naya.

9 Nu ra ja'i ená ngue ya xanho te ga 'yo, pe nnu man'ua drá cu, guehna ra ja'i di siguetho ngue xants'o ga 'yo na.

10 Nu ra ja'i di mahrá cu, ya xanho te ga 'yo. Hin'yu p'ua di t'embi ngue go rá ts'oqui p'ua øtra ts'oqui mi'da yø ja'i.

11 Pe nu ra ja'i ngue nnu man'ua drá cu, emma 'bui, pe ra nts'o ga 'yo. Hinguí padi te dá n'yo, porque nu'a ra nts'o ja rá mmui, gue'a corpa rá n'yomfeni'a.

12 Ague ma basi'ahu, nguna ra hya dí ot'ahu ua ja ra carta jaua, porque ya bi punnga ma ts'oquihu Oja ngue bi du ra Jesucristo conná nguecju.

13 A nu yø daja'i, nguna ra hya dí ot'ahu ua ja ra carta, porque bi zøni gá pahma te'o na ya mi 'bui hante ngue di nhohyø cosa i ja. A nu yø ts'ant'ua, nguna ra hya dí ot'ahu ua ja ra carta, porque ya gá taphu ra zithu.

Ague ma basi'ahu, nguna ra hya dí ot'ahu ua ja ra carta, porque bi zøni gá pahma Oja ma Papáhu.

14 A nu yø daja'i, nguna ra hya dí ot'ahu ua ja ra carta, porque bi zøni gá pahma te'o na ya mi 'bui hante ngue di nhohyø cosa i ja. A nu yø ts'ant'ua, nguna ra hya dí ot'ahu ua ja ra carta, porque gui dahu ngue gá 'yc'eihu rá hya Oja p'ua ja ni mmuihu. Ya gá taphu ra zithu.

15 'Yo gadi hohu ra nts'o jaua ja ra ximhai. Nu to di ho ra nts'o jaua ja ra ximhai, guehna ra ja'i hingui padi di ma'a ma Papahu na.

16 Porque nu'a te ga ra nts'o jaua ja ra ximhai, hingra ts'anni Oja, sinoque ra ts'annise yø ja'i. Nu yø ja'i ot'a te yø pahase. Nu te ga hēti, ga nne ngue dyø mmeti, di 'yets'i ngue'a te ga 'bui.

17 Pe yø ja'i da thogui, da gue'a te yø pahā yø ja'i da thogui. Pe nu ra ja'i orpabi rá pahā Oja i 'bui para zantho.

18 Ague ma basi'ahu, ya ni ma da gaxra pa ya. Nu'ahu, ya xca 'yohmu ngue ra nsuiui ra Cristo i ja ngue di m'mai. A nuyá, ya 'bui xangu yø ja'i sw'a ra Cristo ya. Janangue di pahma ngue ya ni ma da gaxra pa.

19 Nu ra ja'i ngue rá nsuiui ra Cristo, guehna himma juani ngue ma mmi'yec'eiha na, janangue 'uegue. A nu'mø nmajuani ngue ma mmi'yec'eiha, 'daua gdi n'yohu 'mø. Pe i 'uegue para ngue di nequi xanho ngue himma juani ma mmi'yec'eiha.

20 Pe nu'ahu, ya bá pen'nahu ra Espiritu Santo ra Cristo. Guehna ra Espiritu Santo ot'e ngue gui pahma ndana ra hya majuanj, ndana himma juani.

21 Hindá ot'a ua ja ra carta 'da yø hya hingui pahma, sinoque ya gui pahma ngue majuanj ya yø hya di xi'ahu. 'Ne gui pahma ngue nuna ra hya majuanj, hin tema fehni n'youi.

22 Ma ga pahma ndana ra ja'i fehni ya. Nuna ra fehni ya, guehna ra ja'i mma ngue ra Jesús hinga guehna ra Cristo bá ex Oja ngue di ndast'abi na. Nuna p'uya, guehna rá nsuiui ra Cristo na, porque con'a ra Papá, 'ne connbabi rá Ts'ant'u Oja.

23 Nu ra ja'i embi ngue hinga guehna ra Jesús rá Ts'ant'u Oja, guehna hingui n'youi ra Papá na. Pe nu ra ja'i mma ngue ra Jesucristo, guehna rá Ts'ant'u Oja na, guehna ra ja'i n'youi ra Papá na.

24 Janangue dami 'yēt'ammuihu na ra hya rá mudi gá 'yohmu. Nu'mø ngue gui et'ammuihu na ra hya rá mudi gá 'yohmu, ya gui n'yohu rá Ts'ant'u Oja 'mø, xquet'a 'ne'a ra Papá gui n'yohu p'uya.

25 'Ne xquet'a ra Jesucristo bi yat'i ngue di 'dacja ra 'da'yo te para zantho.

26 Di ot'ahu na ra hya na, n'namhma gui pahma ngue 'yop'u 'da ngue nne da hya'ahu.

27 Ra Jesucristo bá penhna Espiritu Santo da má'ahu. Janangue nuyá, ya himma hyoni ngue to da xan'nahu te'o ya yø fehni di xi'ahu ya. Porque guese'a ra Espiritu Santo da xan'nahu gátho, ndana majuanj, ndana himma juani. A nu'a te da xan'nahu na ra Espiritu Santo, ga gue'a majuanj, hingra fehni. Janangue nuyá, hont'a ra Cristo da

'yo ni mmuihu ya, porque gue'a xan'nahu ra Espiritu Santo'a.

28 Ague ma basi'ahu, hont'a ra Cristo da 'yo ma mmuihu ya, n'namhma ga hahu nzammai 'mø dá nuhu'a, ya hinga pes'ma sáhu 'mø bá ehe.

29 Ya gui pahma ngue ra Jesucristo, ga ra nho i n'yo'a. Xquet'a jatho ngue gui pahma ya ngue nu to ga 'yo manho, gue'u yø basi Oja'u.

3

1 Ma ga pahma ya ngue majuanj di macja na Oja ma Papahu, porque nuyá, ya yø basi gahu Oja ya. 'Ne majuanj ngue guecja yø basi gahu Oja. Pe mi'da yø ja'i, hingui padi ngue yø basi gahu Oja'u, porque yø ja'i hingui pa Oja.

2 Ague ma zi cu'ahu, ya yø basi gahu Oja ya, 'ne tobe hndi pahma xanho tengu ga cohma 'mø rá nzequi. Pe di pahma ngue nu'mø bá ehra Jesucristo, ya ga cohma tengutho'a, porque ya ga nnurpahu rá hmi tengu.

3 Nu te'o ga tømj ngue da gohi tengutho ra Jesucristo, ya hep'u ra nts'o, i nne di n'yo xanho ra ja'i tengutho i n'yo ra Jesucristo.

4 Nu to ga øtra ts'oqui, guehya nuispabi rá ley Oja ya. Porque ra ts'oqui, gue'a ngue nhuisti rá ley'a.

5 Ya gui pahma ngue ra Jesucristo bá ecua ja ra ximhai ngue di hoga ma ts'oquihu. Pe nuna, hin tema ts'oqui bi 'yø'na.

6 Nu to gátho n'youi ra Jesucristo, ya hndi siguetho øtra ts'oqui. Pe nu to ga øtra ts'oqui, guehya hingui timp'u ja yø mmai hanja na ra Jesucristo ya, 'ne hingui padi te'o na ra Cristo.

7 Ague ma basi'ahu, 'yo to di há'ahu ngue gui 'yøthu ra ts'oqui. Nu ra ja'i 'yo manho, ya xanho tengutho ra Jesucristo xanho'a.

8 Pe nu'u ga 'yot'a ngue ra ts'oqui ot'e, ra zithu n'youi'u. Porque ra zithu di siguetho øtra ts'oqui'a, asta gue'mø mambi du'mi bá øtra ts'oqui. Janangue bá ecua rá Ts'ant'u Oja ngue di ts'onnbá rá 'befi ra zithu.

9 Nu'u yø basi Oja, ya hingui øtra ts'oqui, porque ya bi nthui ra 'da'yo te di un'Oja. Ya hingui nne di sigue da 'yøtra ts'oqui, porque ya yø basi Oja.

10 Ja di nequi ua ya, ndana gue'a yø basi Oja, ndana gue'a yø basi ra zithu. Nu to ga hingui nne da 'yøtra nho, ogue hingui nne di mahrá mmic'eiui, guehya hingyø basi Oja ya.

11 Nuna ra hya rá mudi gá 'yohmu, guehna mmana ngue n'na ngu n'nahu, jatho ga madi gátho ma mmi'yec'eiha.

12 Hinga othu tengutho ra Cain ngue mará n'youi ra zithu, janangue bi hyo rá n'yohu. ¿Ha bi nja ngue bi hyo? Bi hyo, porque ra Cain xants'o te mi ot'e, janangue bi seyabi rá n'yohu nuna mi otra nho.

13 Ague ma zi cu'ahu, nu'mo bi nu man'ahu yo ja'i ua ja ra ximhai, 'yo gadi 'yothohu hanja.

14 Porque mam'met'o emma di 'buhmu, pe entho ya xtáda tuhu. A nuyá, ya dá nthehu ra 'da'yo te ya. Dí pahmu ngue dá nthehu ra 'da'yo te, porque dadí mahma cuhu. Nu to hĩndi mahyø cu, emma 'bui, pe entho ya xa ndu.

15 Nu to gá nnu man'á rá cu, satho ngue ra hyote. 'Ne guí pahmu ngue nu'a ya ga 'bu'a ngue ra hyote, hinga n'na di ntheuí ra 'da'yo te.

16 Ra Cristo bi 'yurcahu te ga mbøn'a ngue di mahrá mmic'eíui n'na, ngue bi n'unj bi du conná nguécju. Xquet'a ga njathu p'uya, nu'mo ja ngue da thoju conná nguehma cuhu, ya dá zá.

17 Xi n'na ra ja'i ngue xangu te pets'i, 'ne da nu rá cu ngue hĩn'ya te da hyoni, nu'mo hĩndi huéqui ngue di unni te honi, ¿hague da nzá da 'yena ngue di ma Oja p'u ja rá mmui 'mo?

18 Ague ma basi'ahu, hinga hontho da bømma nehú ngue dadí mahma mmic'eíhu, sinoque di nequi ngue majuaní dadí mahma, ma ga fáxhu má mmic'eíhu.

19 Nu'mo majuaní dadí mahma mmic'eíhu, ya di pahmu njuani ngue di othu'a te mmaná hya Oja 'mo. Ya majuaní ngue hu má mmuihu ngue ya hĩnda zacju Oja p'uya.

20 Xi'mo ngue su má mmuihu ngue hĩndi othu xanho'a te mmaná hya, pe nu'a go da man'Oja, gue'a di nja'a, hinga nu'a go ga mmamhmu. Porque pase Oja te øt'e.

21 A nuya má zi cu'ahu, nu'mo ya hĩngui su má mmuihu ya, ya sãp'g ha hu ra ts'edi ga nzohmu Oja 'mo.

22 Nu'mo te gãma cosa ga aphu Oja, di 'dacju Oja te di nnehu, porque nuya yø hya di manda, dí e'c'eíhu, nu te nnu manho Oja, gue'a dí øthu'a.

23 Nuna ra hya di manda Oja, guehna ngue ga e'c'eíhu ra Jesucristo rá Ts'unt'u. 'Ne ga othu te di manda na p'uya ngue n'na ngu n'naju ga madí gátho ma mmí'yec'eíhu.

24 Nu to gá øt'a te ra hya di manda Oja, ya yø n'youi Oja. Nu'a nná pahmu ngue di n'yohu Oja, ngue bá penghahu ra Espiritu Santo.

4

1 Ague má zi cu'ahu, nu to bi zá má ja'i da 'yena ngue ra Espiritu Santo di bennbabi ra hya da má, 'yo sã 'bexque'a guí e'c'eíhu te mma. 'Be dami hyacju ra güenda xandønho te ra hya mma, n'nambah guí pahmu ngue'mo majuaní rá hya Oja mma, ogue hĩn'na. Porque xangu yø fehni pøngahya ya 'yo ndap'u bi zá.

2 Nuyá, ga xi'ahu ha gdi pahmu ngue'mo majuaní ra Espiritu Santo di bennba ra hya mmaná ja'i ogue hĩn'na. Nu to gátho mmanya ngue ra Jesucristo majuaní bi nja'i, guehna rá hya Oja mmaná.

3 Pe nu to gátho mmanya ngue hĩmbi nja'i ra Jesucristo, guehna hĩngui n'youi ra Espiritu Santo na, sinoque guehna ra hya ngue rá nsuii ra Cristo na. Pe ya xcá 'yøhma ngue ja ngue di n'yo ua ja ra ximhai'a ra hya ngue ra fehni. 'Ne ya 'yo'a ra hya'a ya.

4 Ague má basi'ahu, ya yø ja'i'ahu Oja ya. Janangue ya gá taphu'a yø fehni pøngahya. Porque nuna ra Espiritu Santo guí n'yohu, man'na xanzaqui na ngue'a ra zithu n'youi yø ja'i ua ja ra ximhai.

5 Nu'u yø fehni pøngahya, yø n'yohu yø ja'i 'bucua ja ra ximhai'u, janangue mman'a te ja ua ja ra ximhai. Yø ja'i 'bucua ja ra ximhai p'uya, nnu manho ra hya mmanya yø fehni.

6 Pe nuju, ya yø ja'igahu Oja. Nu te'o ya rá mpadiui Oja ya, di ho da 'yøhya yø hya di xãnnbahe yø ja'i. Pe nu to hĩngrá mpadiui Oja, hĩngui nne da 'yøhya yø hya di xãnnbahe yø ja'i. Guehna gdá pahmu naya ndana rá ja'i majuaní ra hya mma, ndana ra ja'i hĩmma juani te mma.

7 Ague má zi cu'ahu, nu'u má mmí'yec'eíhu ya, jatho ngue ga mmahmu n'na ngu n'naju'u ya. Porque nu'a di mahrá mmic'eíui, guehna øt'a te rá ts'anni Oja na. Nu'a di mahrá mmic'eíui, gue'a rá basi Oja'a. Gue'a rá mpadiui Oja'a.

8 A nu'a hĩndi mahrá mmic'eíui, hĩngrá mpadiui Oja'a, porque Oja di madí gátho yø ja'i.

9 Ja di nequi p'uya ngue di macju Oja, porque bá penhna 'dants'unt'u ua ja ra ximhai, para ngue dá zãp'g ga nthehu ra 'da'yo te conná ngue'a.

10 Xĩnda hangu gadi mahmu Oja, pe hĩnjam'mo dá zá ga ørpahu tengutho guí macju. Pe bi 'yurcahu Oja ha guí macju, ngue bá penhua rá Ts'unt'u ngue dá du ngue di hoga má ts'oquihu.

11 Ague má zi cu'ahu, nu'mo ngu'a bi 'yøt'Oja ngue i macju, nu'u má mmí'yec'eíhu, jatho ngue ga mmahmu n'na ngu n'naju'u ya.

12 Nuna Oja, hĩnjam'mo to di nnu na. Pe nu'mo dadí mmađi n'na ngu n'naju, ya dí

n'yohu Oja 'mø. 'Ne majuanj dadi mahmu Oja 'mø.

¹³ Nunu Oja ba penngahu ra Espiritu Santo, guehna øt'e ngue ga pahmu ngue di n'yohu Oja.

¹⁴ Nunu ra Tsunt'u Oja, da nusegähe na, janangue dadi jahe majuanj ngue ra Papa ba penhna Tsunt'u ua ja ra ximhai ngue da yanyø ja'i.

¹⁵ Nu ra ja'i mma ngue ec'ei ngue ra Tsunt'u Oja na ra Jesus, guehna ra ja'i ra n'youi Oja na, ngu Oja, ngu ra ja'i hinha gui nhyegui.

¹⁶ Ya di pahmu ngue di macju Oja, nu'a di ec'eihu ngue majuanj'a.

Nunu Oja di madi gätho yø ja'i. Janangue nu ra ja'i di mahra mmic'eui, ya ra n'youi Oja ra ja'i, n'na ngu n'na hinha gui nhyegui.

¹⁷ Jatho ga mahmu Oja co gätho ma mmaih, n'namhma ngue ya hinte ga suhu 'mø ra pa danj hyaxra güenda. A nuua ja ra ximhai ya, nunu Oja ra Papa na ra Jesucristo, guehna ma Papahu na.

¹⁸ Nu ra ja'i ngue ra mmai gui ma Oja ya, ya hingui su da zu Oja ra ja'i. ¿Tenj mantho da zu ra ja'i 'mø ya ra mmai gui madi? Su ra ja'i da zu Oja, pe gue'mø hingra mmai gui madi.

¹⁹ A nuju dadi mahmu Oja ya, porque bi dimma mmaih ngue ra madi go bi macju Oja.

²⁰ A nu ra ja'i da 'yena ngue di ma Oja, pe nnu man'u dra cu, guehna ra ja'i fehni na. Porque ra ja'i hindi mahra cu nunu i nnu, chague da nza di ma Oja nunu hingui nnu 'mø?

²¹ Guehna ra hya di manda Oja naya ngue nu ra ja'i ena ngue di ma Oja, jatho di mahra cu.

5

¹ Nu to gätho ec'ei ngue ra Jesus guehna ra Cristo na, guehna ra ja'i ra basi Oja na. A nuya, nu ra ja'i di mahra mmj'yohui, co 'ne'u yø basi na ra n'yohu ma madi jatho ngue da ma ma madibi.

² Janangue nu'mø dadi mahmu Oja, 'ne di øth'u ra hya di manda, ya di pahmu ngue nu'u yø basi Oja jatho da ma ma madi.

³ Porque ra ja'i di ma Oja, gue'a øt'e te di manda Oja'a. Nu'a te ga di manda Oja, ga øt'e, hingui nnu manhenniho da 'yøt'e.

⁴ Porque nu to gätho ya 'bai ngue ra basi Oja, ya hep'ura nts'o jaua ja ra ximhai. Nunu ma nt'ec'eihu i ja, guehna ga thapra nts'o jaua ja ra ximhai na.

⁵ Hijnongui sä da hyep'ura nts'o jaua ja ra ximhai, høndya yø ja'i ec'ei ngue ra Tsunt'u Oja na ra Jesus, guehya yø ja'i hep'ura nts'o ja.

⁶ Mamba ecua ra Jesucristo, bi fadi ngue ra Tsunt'u Oja 'mø mi nxixya p'u ja ra dehe 'ne'mø mi männä ji p'u bi du. Pe hinga høntho bi nxixya, sinoque bi nxixya 'ne bi tho. Guesε ra Espiritu Santo di ja majuanj te'o na ra Jesucristo. A nunu ra Espiritu Santo ga majuanj te mma.

⁷ Pe nuya hyu ya, badi ja majuanj p'u mahets'i ngue ra Jesucristo guehna ra Tsunt'u Oja na. Nu'a ra madi, gue'a ra Papa. Ra yoho, gue'a ra Tsunt'u Oja, nunu øt'e ngue fadi hanja Oja. Ra hyu p'uya, gue'a ra Espiritu Santo. Nuya hyu ya, 'da'igu mma.

⁸ 'Necua ja ra ximhai, guehya di ja majuanj ya hyu yø hya ya, ja di haxhu p'u njuanj ngue ra Tsunt'u Oja na ra Jesucristo. Nu'a ra madi, ra Espiritu Santo øt'e ngue timma mmaih na ra hya. A nu'a ra yoho, bi nequi xanho 'mø mi nja ra nxixya. A nu'a ra hyu, bi fadi xanho 'mø mi tho ra Jesucristo. Gätho ya hyu ya, 'da'igu mma ngue guehna ra Tsunt'u Oja na.

⁹ Xi'mø bi man'a n'na ra hya yø ja'i 'ne da ec'eihu te bi ma, goma gue Oja hinga ec'eihu te mmamp'uya. A nunu Oja, guehna di jase majuanj te'o na ra Tsunt'u na.

¹⁰ Nu'a ec'eibi ra Tsunt'u Oja, pase p'u ja ra mmai ra ja'i ngue majuanj te ec'ei. Nu'a hingui ec'ei'a te mman'Oja, guehna ra ja'i nnu bethanj Oja na, porque hingui ec'ei'a ra hya bi man'Oja ngue te'o na ra Tsunt'u.

¹¹ Guesε Oja di jacju majuanj ngue di 'dacju ra 'da'yo te para zantho. 'Ne nunu ra 'da'yo te na, di n'nacju 'mø ga ec'eihu ra Tsunt'u Oja.

¹² Nu'a to n'youi ra Tsunt'u Oja, ya ja ra 'da'yo te. Pe nu to hingui n'youi ra Tsunt'u Oja, ya hin'yu ra 'da'yo te.

¹³ Nuya to ec'eibi ra Tsunt'u Oja, da cuarpabi ra carta ya yø hya jaua, di nnepe da badi ngue ja ra 'da'yo te para zantho.

¹⁴ Nu'mø da mat'Ojahu, di hahu nzammui, porque di haxu njuanj ngue nu'mø di äphu Oja n'na ra cosa nu'a da ne di 'dacju, nunu Oja ørpa masu te di xihmu.

¹⁵ Nu'mø di pahmu ngue ørcahu masu Oja 'mø tema cosa di äphu, nu'mø da mat'Ojahu p'uya, di pahmu ngue di 'dacju Oja te di äphu.

¹⁶ Nu'mø to padi ngue bi 'yøt'a n'na ra ts'oqui ra cu, 'ne da zä di mpunnbi, da marpabi Oja. Oja p'uya di unna 'da'yo te 'mø ngue sä di mpunnbabi ra ts'oqui. Porque ja ra ts'oqui ngue hin'yu ra punnbi, ya ra castigotho ø'mra ja'i. Nunu ra ts'oqui na, hinte di xi'ahu ngue da zä gui marpahu Oja ra ja'i ngue di mpunnbi.

¹⁷ Nu'a te xants'o, ga ra ts'oqui'a. Pe ja ra ts'oqui ngue sä di mpunnbabi ra ja'i.

¹⁸ Dí pahm̄a ngue rá ja'í nn̄ɔp̄a Papá Oja, ya hinga 'yot'a ngue rá ts'oqui da 'yø't'e. Porque rá Ts'unt'u Oja fáhra ja'í ha n̄i ma, ya himm̄a japi rá zithu di ts'onnb̄a rá mm̄ai rá ja'í.

¹⁹ A nuyá, dí pahm̄a ngue yø basigah̄a Oja ya. A nuya gátho m̄i'da yø ja'í 'b̄ai rá nḡan̄i nx̄imh̄ai, ḡa o rá 'yε rá zithu.

²⁰ A nuyá, ya dí pahm̄a ngue rá Ts'unt'u Oja bá εcua, 'nε ya bi xoga má n'yomf̄en̄ih̄a ngue dá pahm̄a ndana gue'a majuan̄i Oja. A nuyá, ya dí n'yoh̄a'a majuan̄i Oja ya, guehna rá Jesucristo rá Ts'unt'u Oja ná. Guehna majuan̄i ngue Oja ná, 'nε di un̄n̄a 'da'yo te para z̄antho.

²¹ Ague má bas̄i'ah̄a, 'yo gui th̄anneh̄a yø dahm̄a. Da ngut'átho.

2 ra Xuua

Ja ua rá yoho ra carta bi 'yo'tra Xuua.

¹ Nugá dí 'bet'o ngue rá hya Oja, dadi zenguaḡá nā mā cū ngue rá xisu rá thanhni Oja. Xquet'a 'ne'u ni basi dadi zengua. A nugá, majuani ngue gá dadi ma'ahu. 'Ne hinga hōngthogá, sinoque di ma'ahu gátho ya to pahna ra hya majuani.

² Porque gáthogahu ya, 'da'igu mā nt'εc'εihu i ja. 'Ne dí pahmu njuani ngue guehna majuani nā. Guehna ga εc'εihu para zantho naya.

³ Nuna Oja mā Papáhu, da guehna ra Jesucristo rá Ts'ant'u, di huεgahu, di 'dacju rá njapi, da hyurca mā mmahu. Da 'yot'e ngue ga haxhu nā ra hya majuani 'ne da 'yot'e ngue ga mahma mmj'yεc'εihu.

⁴ Emmei dadi johya, porque dí haxa njuani ngue nu 'da ni ts'ant'u ya haxra hya majuani tengutho di 'bejpahu Oja mā Papáhu ngue ga othu.

⁵ A nuya mā zi cū'i, dí nne ga xi'i n'na ra hya ya. A nuna ra hya ga xi'i, himma 'da'yo nā, sinoque 'da'iguui nā ra hya bi m'mejpahu m'met'o ga othu. Ngut'a di xi'i ya ngue n'na ngu n'naju, jatho ga madj gátho mā mmj'yεc'εihu.

⁶ Nu'mø dadi mahmu Oja, gue'mø dí othu'a te di manda Oja 'mø. A nuna ra hya di manda Oja p'uya, guehna ra hya ya xcá 'yøhmu m'met'o nā, gue'a ngue di mahra mmic'εiui n'na.

⁷ Guehna dí xi'i naya, porque nuya ja ra ximhäi, ya xangu yø mmamhya 'youa ngue yø fehni. Nuya p'uya, i mma ngue ra Jesucristo himma juani bi nja'i. Nu ra ja'i ngue nguna ra hya mmanya, guehna ra hyate nā, 'ne rá nsuiui rá Cristo.

⁸ Damj mfáhmū n'namhma ngue hīndi m'me'a ra 'befi guí othu. Damj nehū ngue da ma mā juati xanho ra njut'i di n'na'ahu.

⁹ Nu ra ja'i ngue hinga hōnt'a te ra hya bi nxānbate ra Cristo nne da mā, sinoque mmammī'da yø hya ngue himbi nxānbate ra Cristo, guehna ra ja'i hinguī n'youi Oja nā. Pe nu ra ja'i ngue hōnt'a te ra hya bi nxānbate ra Cristo i mma, nuna, guehna n'youi ra Papá nā, da gue'a rá Ts'ant'u Oja n'youi.

¹⁰ Nu'mø to da zøp'u guí 'buhmu, da 'yεna ngue da xān'nahū rá hya Oja, pe hinguī xānbate'a ra hya bi nxānbate ra Cristo, 'yo gadi unna ts'āya p'u ja ni ngumhma, 'ne 'yo gadi zenguahū.

¹¹ Porque nu'a di zengua nā ra ja'i nā, tengutho 'mø dadi hatra ts'edi ngue di nxānbate'a ra hya hinga gue'a.

¹² Xangu mī'da yø hya dí nne ga xi'ahu. Pe hīndi nne ga cuati gátho yø hya ua ja ra carta ga pen'nahū. Porque dí tømī ga mmap'u ga ma nu'ahu, n'namhma ga nyasehu, man'natho di njaju mpähā p'uya.

¹³ Dí zengua'i ya yø ts'ant'u ni juhue, xquet'a rá thanhni Oja nā.

3 ra Xuua Ja ua rá hyu ra carta bi 'yo'tra Xuua.

¹ Nugá dí 'bet'o ngue rá hya Oja, dadi zengua'i, ague ma ndø'amigo Gayo. Janjuani dadi ma'i.

² Ague ma zi cu'i, dí äpä Oja ngue da mäxä'i te guí øt'e. 'Né dí äpi ngue xta nzaqui'i, tengutho ga nzaqui ni nt'éc'ei ja.

³ Janjuani dá johya 'mø ma øde te mmanya ma cuha bá sømp'u guí 'bui. Mí zä mí zøcua, bi xiqui ngue gue'a ra hya majuaní guí hats'i.

⁴ Hín'yugui man'na ra johya jag'mø dí øde ngue nuya ma basi ya haxhna ra hya majuaní.

⁵ Ague ma zi cu'i, ya xanho te guí øt'e ngue guí ørpabi rá 'bäxte'u ma cuha, maðaque'a n'nanní ni 'yçhe, pe guí fäts'i.

⁶ Mambá pengya ma cuha, bá sømp'u guí 'bui. Nu'mø ma mpetihe, bi xicje ngue emmei gadi maði. A nuyá, nu'mø bi mapu mahøn'a, damí 'yøtra mate ngue guí fäts'i te honí n'namhma da zä di sigue'a te ga 'yo. Guí 'yørpabi tengutho nne Oja ngue guí 'yøt'e.

⁷ Porque nu'u 'yo ngue ørpabi rá 'befi ra Jesucristo. Nuya yø mefi ya, hinguí tømí ngue gue'u yø ja'i hinguí éc'ei Oja da mäts'i.

⁸ Janangue jatho ga fäxhu'u to mmaná ra hya majuaní, n'namhma ngue gátho gahu ga mfäxhu'a te ga 'yo ra hya.

⁹ Nugá dá ot'a n'na ra carta ga pennbabi yø ja'i dí mpeti p'u ja ra njja. Pe nuna ra Diótfes ngue nne dí m'met'o p'u 'buhyø 'yéc'ei, hinguí ørpatho masu te dí xifi.

¹⁰ Janangue nu'mø ga mmagá p'uya, ga xi'ahu hanja ngue hinguí säya mmanyø fehni conná ngueque. 'Né hinga hont'a øt'a p'uya, sinoque hindí unna ts'äya'u ma cuha sømp'u 'bui. Nu'u te'o nne dí unna ts'äya, hinguí nnepe, 'né høn'athi p'u ha dí mpeti yø 'yéc'ei.

¹¹ Ague ma zi cu'i, 'yo guí øt'e tengu na ra nts'o øt'a dí xi'i ya. Sinoque gue'a xanho guí 'yøt'e. Nu ra ja'i øt'a te xanho, gue'a rá basi Oja'a. Pe nu'a to øt'a te xants'o, ya hingrá mpaðui Oja'a.

¹² Gátho yø ja'i i nnømmanho na ra Demetrio, 'né majuaní'a te dí øde i hma. Nugáhe xquet'a dadi jahe majuaní ngue xanho te ga 'yo na, 'né guí pahmu ngue nu'mø dá mangáhe n'na ra hya, majuaní'a te dí mman'me.

¹³ I ja mi'da yø hya dí nne ga xi'i, pe hindí nne ga ga cuatá ua ja ra carta yø hya.

¹⁴ Porque dí tømí ngue hímma ya'atho ga mmap'u, ya da zä ga nyasui p'uya.

¹⁵ Da hyut'a ni mmui Oja. Di zengua'i ni amigo 'bucua. 'Yøra ra mate damí zengua quits'u n'na ngu n'na'u ma amigogáhe 'bøp'u guí 'bøhmu.

Ra Judas

Ja ua ra carta bi 'yo'tra Judas.

¹ Nugá drá Judas, rá mæfigá ra Jesucristo, dađi n'yohugá'be ra Jacobo. Dadi zengua to gá bi zon'na Oja. Emmæi di ma'ahú Oja. Ra Jesucristo p'uya, fá'ahú.

² Dì nne ngue man'na di dinnì mmæihú ngue di hué'ahú Oja. Dì nne ngue emmæi di ma'ahú Oja 'nê da hyut'a nì mmæihú.

³ Ague ma zi cù'ahú, janjuani dá ne ngue xcá ot'ahú ra carta ya yò hya n'youi ná ra nho dá nthéú ngue ya dá nyamhmú. Pê jap'ú man'na ra hya ja ts'editho ga otra carta ga pen'nahú p'ú. 'Yo guí nnehú ngue to di ts'onna ra hya dí é'c'èihú, guehna ra hya i ja para zantho ná. Pê n'na nditho bi un'Oja te'o gá o rá 'yé.

⁴ A nuyá, 'bu i'da yò ja'í ngue hingyò hoga 'yé'c'èi. I háte, guehya mmánya ngue sá ga siguetho ga óthú rá nts'o, porque ja rá mpunbate Oja, i éna. Pê ngue nguna ra hya mma, ya cón'a ma Ojahú, co 'né'a ma Hmúhú Jesucristo cóni. A nuyá p'uya, ya manjam'mòtho nt'ot'i p'ú ja ra Macá Libro ngue guehya yò ja'í da ma ra castigo ya.

⁵ Madague'a ya guí pahmú ná ra hya ga xi'ahú ya, pê dí nne ga ben'nahú te xa 'yòt'Oja yò pa xa thogui. Porque nu'mò mambá juhpu ja ra hái Egipto ya yò ja'í Israel, m'mefa p'uya, bi hyo'u to himbi 'yé'c'èi te bi ma.

⁶ Damí bémhmú te bi tho'u yò anxé himbi zuprá 'bèfi mì pefi, sinoque bi zop'ú'a te mì pèp'ú mahets'í. Nuna Oja, xa ndut'í conyò cadena p'ú ja ra 'béxui mēnte dá zōnna pa di nja ra ts'ut'abi.

⁷ 'Nê damí bémhmú te bi jap'a Oja'u yò mmengy p'ú ja ra hniní Sodoma 'nēhra hniní Gomorra conmí'da yò hniní guerp'utho mambí ja. Mì njap'ú yò ja'í mì 'bap'ú ngue 'yots'om'mái tengutho ótyò ja'í 'bap'ú guí 'buhmú ya ngue 'yots'om'mái. 'Bu i'da ngue yò mmìn'yohúse madí 'berpa rá sá tengutho mò drá xisu. Pê bí nzò ya yò hniní ya n'namhmá ngue nu' to gátho ótyò ts'oqui da bađi ngue di njaprá castigo m'mefa conná sibi para zantho.

⁸ Tengutho dí xi'ahú ya, xquet'a njarbutho'a te ótyò fēhní xānbbate p'ú guí 'buhmú. Nu'ú, di ts'antyo dá, éna ngue bi t'utí ngue dá zá dá 'yòt'a xants'o ngue di ts'onnyò do'yo. Embi ngue hingui ja ts'edi ga óthú ya yò hyá di 'bejpahú Oja ga óthú. 'Nê nnømman'ú'u tate ja yò ts'edi.

⁹ Nu'mò mì dū rá Moisés, nu'a rá 'bet'o anxé Miguel bí njun'ma hyaui rá zithu ngue di nuennbabí rá do'yo. Pê nu'a rá Miguel himbi hya rá ts'edi xtá nnømman'ú'u rá zithu,

xtá 'yémbi ngue dá ma rá castigo. Sinoque hōntho embi: "Di hēc'a'í Oja", bi 'yémbi.

¹⁰ Pê nuyá yò n'yohú dí xi'ahú ya, nnømman'ú'u ja yò ts'edi 'nê hingui padí hanja. Tengutho yò zú'ε ngue hin'yu yò n'yomfēni, nu'a rá nts'o so yò mmí gue'a ót'a, njarbutho ya dí xi'ahú ya, guehya di m'mehya.

¹¹ Nuyá yò ja'í ya, hague ngu rá n'ú dá zá ya. Porque tenthó rá nts'o bi 'yòtra Cain. A nuyá p'uya, ótra ts'oqui ngue dá dahra mēnyu, tengutho bi 'yòtra Balaam. Pê di m'medi tengutho rá Coré, di m'medi ngue himbi ne xtá 'yòde te mman'Oja.

¹² Nu'mò pap'ú ja ra ngo guí óthú ya yò ja'í dí xi'ahú ya, di 'berpabi yò s'á'u yò ja'í njuantho yò 'yé'c'èi. Porque nuyá yò ja'í ya di ho di nsihmē, pê hingui nnu mansu m'í'da yò ja'í 'bap'ú ja ra ngo. Hōntho nne ngue di nniyasé. A nuyá, hin temá nho dá 'yòt'ahú ya. Ya guí nnuhú 'n'na rá jogui 'mò bá há ra ndahi, 'nê himbi n'ye, njarbutho ya. Nuyá, guehya tengutho yò za hingui zú'mò bi zōnna pa di nzadi. Ya xandú, janangue hingui zadi, 'nê majuaní ngue xandú ngue nu'mò mì sat'í, bi c'uts'í.

¹³ Nuyá yò ja'í ngue hōndra nts'o ga 'yo, guehya yò ja'í guí nhyejpa yò fanthe jap'ú ja rá jathe ya, nu'p'ú nì gohra ts'othé xants'o rá fēgui hōts'e, njarbutho ya. Guehya tengutho yò sò 'mò dadi pomp'ú thogui. Guehya dá ma rá castigo para zantho ya, dá map'ú ja ra ts'a'bēxui.

¹⁴ 'Dato yò papá bí m'múi bá fadi asta rá Adán, mì m'mú'a rá yoto, ya rá Enoc. Guehna rá Enoc bí ma te di nja, bi 'yéna: "Nu'mò bá écua Oja, yò mahuahitho yò macá anxé da n'youi.

¹⁵ Dá éhé ngue dá 'yōrpa rá ts'ut'abi gátho yò ja'í. Gátho yò ts'oc'èi hingui é'c'èi Oja dá ma rá castigo ngue'a te gāma nts'o xa 'yòt'e, dá gue'a te gāma ts'omhya xa xi Oja p'ú ha ya", bi 'yéna.

¹⁶ Nuyá yò nemhya, hinjongui pōni ngue di nnu manho. I nne ngue nu'a te go nnepyò mmí da 'yòt'e, gue'a dí nja'a. Nu'mò ya, éna ngue pase. Di hoqui te xihyò ja'í, para ngue dá zāp'ú dá gujpabi te honí.

¹⁷ Ague ma zi cù'ahú, damí bémhmú ná ra hya bi xi'ahú m'met'o ya yò representante má Hmúhú Jesucristo.

¹⁸ Nuyá, bí ma ngue hante dá gaxyò pa di 'yep'ú, di m'múhyò ja'í ngue dá dēntho'u yò hya xandaxqui. Guehya yò ja'í dá 'yòtho'a rá nts'o so yò mmí ya.

¹⁹ Guehya yò n'yohú 'uēnyò ja'í ya. Gue'a rá 'yu cāmbasé yò n'yomfēni dá 'yòt'e. Hinga gue'a rá 'yu di unna Espiritu Santo ga 'yo.

²⁰ Pê ague ma zi cù'ahú, damí 'yòt'e ngue man'na di ndú nì macá nt'éc'èihú i ja. Nu'mò

gui mmat'Ojah, dami unna 'yu rá Espiritu Santo ngue di ben'nah te gui mmamhm.

²¹ Yo gadi anthoh rá mate Oja. Nuná ma Hmuh Jesucristo ja rá nhucate na. Ma ga tømhm ngue di 'dacj rá te para zantho.

²² Nu to yobenj, dami hah rá ts'edi ngue 'yo di thát'i.

²³ Pe nu'ya xa thát'i, dami yanj, tengutho 'mø gui hya'a n'na rá nzunza di o sibi ngue hingui nnepe da guadi di nzø, gui jarb. Di nja ni nhucatehm ngue mi'da yø ja'i, pe dami mfähm, mamí njah p'ü tengü øt'ü. Nup'ü gdi bëmhm ya yø ja'i ya, tengutho 'mø xanguahyø ulu ngue'a rá nts'o ga 'yo, hingui sä ha di mbënnbi.

²⁴ Hønse Oja ja rá mfadi, 'ne ja rá ts'edi ngue fä'ah hingui 'yøth rá ts'oqui. Oja da 'yøt'e ngue hinte mants'o da din'nah 'mø rá pa gui m'mähm p'ü ja rá hmí rá dä. Nu'a rá ora'a p'üya, ya da zä gui johyah.

²⁵ Nuná Oja bi yanj conná nguehrá Jesucristo. Magues Oja ngue jase rá ts'edi, 'ne guehna Tate hangü rá pa para zantho na. Da ngüt'atho.

Apocalipsis
Nuna ra Jesucristo, ja ua ya
yø hya bi 'yutra Xuua, bi japi
da badj te ja ngue di nja
m'mæfa.

1 Nuya yø hya ja ua, guehya nnepra Jesucristo da fadi hanja ya. Oja bi japra Jesucristo ngue nu'u yø mæfi Oja, da badj hanja ya yø hya ja ngue n'na zihmantho di nja. Nugã drã Xuua, ra Jesucristo bã pænnagui rá anxæ, bi jaqui dá pađi hanja na ra hya na.

2 Ma ga xi'ãhu te gã dá nu. Ga xi'ãhu hanja na te gãmã hya dá øde. Ra Jesucristo bi xiqui xanho hanja na rá hya Oja.

3 Nuna rá hya Oja bi t'urqui, ra mmenthi di nthæui te'o da manna hya p'u ha di mpeti yø 'yæc'ei. 'Næ xquet'a ra mmenthi di nthæui yø ja'i da 'yøde hanja ya yø hya nt'ot'i. Nu te ra hya dá 'yøde, gue'a dá 'yøt'a. A nuya yø hya ja ua, himma ya'atho di nja ya.

4 Nugã drã Xuua dadi zenguagã'u yø 'yæc'ei rá m'mæp'u yoto yø hniñi rá njap'u ja rá hãi Asia. Oja di jap'ãhu 'næ da hyut'a ni mmãihu. Nuna Oja i 'buhya, ximmangu dyø pa xa thogui ya mi 'bæi, 'næhyø pa di map'u, hangu yø pa di sigue di m'mæi. Di jap'ãhu na ra Espiritu Santo, nuna gntho yoto yø nyot'i i næqui p'u ni hyandra nthuts'i Oja.

5 Di jap'ãhu na ra Jesucristo, guehna xifi xanho yø ja'i hanja Oja na. Go rá mæditho bi bennate 'mø mi du na, 'næ guehna ja rá ts'edi ngue di manda gãtho yø dast'abi 'bæcua ja ra ximhãi na. Guehna ra Cristo di macju 'næ bi du. Nu'a rá ji bi mãni, gue'a i hoga ma ts'oquiha'a.

6 Nuna ra Cristo øt'e ngue ma n'yohu p'u ha di manda ngue ndast'abi. Bi 'dacju ra 'bæfi ngue dyø mmãcãhu, para ngue da zãp'u ga ðannehu na Oja rá Papã. A nuyã, ma ga espãhu na ra Cristo magueæ, ngue ja rá ts'edi para zantho. Da ngut'atho.

7 A nuyã, nuna ra Cristo, nu'mø bi zøhø di 'yæ mahets'i, da n'youi ra gui. Gãtho yø ja'i da nu. Nuya yø ja'i bi cuarpu ja ra pont'i da nu 'mø bi zøhø. Nu'mø bi nu yø ja'i 'bæcua ja ra ximhãi, gã di nya dumma. Da ngut'atho.

8 Nuna ma Hmuhu Oja jase rá ts'edi, nguna ra hya xicju, i enã: "A nugã para zantho di 'bæi, porque ya nmj 'bæcã p'u bã fudi bã nja yø cosa ja ya. Dã guehya, nu yø cosa i ja, jap'u rá nzegui, pæ nugã ga sigue ga m'mæi para zantho", i enã. Porque nuna Oja i 'buhya, ximmangu dyø pa xa thogui ya mi 'bæi, 'næhyø pa di map'u, hangu yø pa di sigue di m'mæi.

9 Nugã drã Xuua, gã dadi ncuhu, gãthogãhu, ya ma n'yohu ra Jesucristo. A nuyã, di tocagãhu ngue di sãhu ra n'u ya. Pæ gã di øhu rá 'yæ ra Cristo nuna di hacju ra ts'edi ngue ga seti hangu ra n'u ja ngue ga thohmu. A nu'mø ma m'mæcã p'u Patmos, ja n'na ra t'uhãi ja mæde rá jathe, ja dá øp'u rá fãdi. Bi joqui ngue dá mambrã hya Oja, dá xicã yø ja'i te'o na ra Jesucristo.

10 Nuna n'na ra pa ngue mi ðanne yø ja'i ra Hmu Jesús, ra Espiritu Santo bi pãcãgui ma nthandi, 'da ma'dan'yo dá nu. Dã øcua ja ma xãtha ngue nts'edi gã nzocã n'na n'cæi. Nup'u dá øde, tengutho 'mø bi 'bixtra corneta.

11 Nu'a bi zoqui bi 'yengui:

—A nugã para zantho di 'bæi, porque ya nmj 'bæcã p'u bã fudi bã nja yø cosa i ja ya. Dã guehya, nu yø cosa i ja, jap'u rá nzegui, pæ nugã ga sigue ga m'mæi para zantho. Ague Xuua, dami cuatra sæcua te gã gui nnu ya. Gui pænnã rá sæcua yø 'yæc'ei 'bu'u yoto yø hniñi rá njap'u ja rá hãi Asia. Nuya yoto yø hniñi ya, guehna ra hniñi Efeso, ra hniñi Esmirna, ra hniñi Pérgamo, ra hniñi Tiatira, ra hniñi Sardis, ra hniñi Filadelfia, ra hniñi Laodicea.

12 Nugã drã Xuua, dá 'bãrbøya ngue dá hæt'a nzoqui. Pæ nu'mø ma 'bãt'i, dá nu yoto yø mfoxiyo ngue ra oro.

13 Nup'u ja'u yoto yø mfoxiyo p'uya, dá hæt'i ngue t'inde n'na ra n'yohu. He rá he søt'e asta yø gua. Rã tiya p'uya, gã ra oro di ngat'i.

14 Yø xtã p'uya, gã ra t'axi, enã ra t'axcã xide'yo ogue rá t'axcã se. Yø dá p'uya, di yoxni tengutho rá ðai rá sibi.

15 Yø gua p'uya, di yoxni tengutho rá t'ægui 'mø bã pømp'u ja ra orno ngue xa mma mats'uxt'i xandønho. Nu'a ga nt'øde 'mø bi nya p'uya, tengutho gui hi rá ndate dehe.

16 Nup'u ja rá 'yæ ngue rá n'yæi, i ha yoto yø sø. I pømp'u ja rá ne n'na ra ts'anjuai ja yoho yø heti. Rã hmi p'uya, di yoxni tengutho gui yotra hyadi 'mø hinte jut'i.

17 Ma herpu 'bãi, dá tãgui tengutho n'na ra du, dá sop'u ja yø gua. Bi macrá 'yæ ngue rá n'yæi, bi doscãgui, bi 'yengui:

—Yo gui su. Go guecã di 'bæi para zantho, porque ya nmj 'bæcã p'u bã fudi bã nja yø cosa i ja ya. Dã guehya, nu yø cosa i ja, jap'u rá nzegui, pæ nugã ga sigue ga m'mæi para zantho.

18 Guecã di 'bæi hangu ra pa. 'Næ bi hnu ngue dá tu, pæ nuya di 'bæi para zantho ya. Go di hagã rá nsogui ngue rá ndate, go di hagã rá nsogui p'u 'bãhyø ãnima.

19 A nuyã, dami cuatra sæcua te gãmã hya gui nnu ya. Cuatra sæcua'a te bi nja ya, dá gue'a te di nja m'mæfa.

20 Nuyã, ga xi'i te ga mbønya yoto yø sø gã nuya ja ma n'yæigã ya. Co 'næhya yoto yø mfoxiyo ngue ra oro di mãsqui, ga xi'i te

gá mbøni. Nuya yoto yø sø gá nu, guehya gá mbøni ngue yoto yø mæfi Oja ya. Guehya 'bet'o p'u dî mpeti yø 'yεc'εi' ngue yoto yø hñinj ya. A nuya yoto yø mfoxiyo gá nu, guehya gá mbøni ngue yoto 'bui yø 'yεc'εi' ya.

2

1 Damj 'yotra carta, gui pënnbabi rá mæfi Oja 'bet'o p'u 'buihyø 'yεc'εi'a rá hñinj Efeso. Ja ua ya yø hya gui 'yot'i, gui 'yεmbi: "Nguna rá hya mmanna ja yoto yø sø p'u ja rá n'yεi, nuna di therbu mæde ha ja yoto yø mfoxiyo ngue rá oro. I εna:

2 Dí paçá te gá gui øthu. Dí paði ngue gui há rá ts'edi gui ørpañu rá 'bæfi Oja. 'Nε gui seti hangu rá n'u gui thohmu. Dí paçá ngue hñin gadi nsixu yø ts'oc'εi. 'Nε dí paði ngue pønyø ja'i ngue nne dá hyá'ahu, i εna ngue má representante. Pε gá hyaspahu rá güenda te gá 'yo ya yø ja'i ya, 'nε gá tinnbahu ngue guehya fehñj ya.

3 Gui seti hangu rá n'u gui thohmu, 'nε 'bu i'da ngue εmmεi ørcaguí má 'bæfi, hñinha gá ngøhyø mmui.

4 Pε nugá jap'u n'na rá hya nná s'u'ahu. Nuna rá hya ná ngue zits'atho gadi maçju, ya hñinj mantho gadi maçju tengutho p'u bá fadi, ngue janjuani gá hyo ni mmui gá maçju.

5 Damj bæni ha bi njap'u guá ets'i ngue gadi maçju. A nuyá, damj 'bá'ni mmuihu n'na zihmantho, damj maçju tengutho gmi øthu m'met'o. A nu'mø ngue hingui nne gui maçju, gá mmaçgá p'u ngue gá hacá ni mfoxiyohu p'u ha ja.

6 A nuna n'na rá hya jap'u gui øthu, dí nnu manhogá na, ngue madits'u gui nnu manhohu'u yø hya xännbabi yø ja'i rá Nicolás. A nugá p'uya, xquet'a 'nεqui madits'u dí nnu manhogá na rá hya na.

7 Nu rá ja'i ja rá gu, dá 'yøhya yø hya ja ua xihyø 'yεc'εi' rá Espiritu Santo, i εna: Nu rá ja'i dá bøni ngue dá dapra nts'o i ja, gá unna nt'edi ngue dá zaprá ndát'á rá za 'bap'u ja rá nhuaza Oja. Nu'mø bi za rá ndát'á rá ja'i, rá ja'i p'uya dí m'mui para zantho, i εna".

8 Damj 'yotra carta, gui pënnbabi rá mæfi Oja 'bet'o p'u 'buihyø 'yεc'εi'a rá hñinj Esmirna. Ja ua ya yø hya gui 'yot'i, gui 'yεmbi: "Nguna rá hya mmanna ja mi 'bu 'mø mambá fadi bá nja yø cosa i ja ya, 'nε di sigue di m'mui para zantho. Guehna bi du na, pε mahømbi m'mui. I εna:

9 Dí paçá te gá gui øthu. Dí paði ngue xangu rá n'u gui sáhu. 'nε dí paði ngue gui hyoyahu, ngue hñin'yu rá mnyu. Pε madague'a, tate di muui na rá nho di 'da'ahu Oja. Dí paði ngue nnømman'u'ahu yø ja'i nuya εna ngue yø judío. Pε nuya yø ja'i ya,

guehya hingyø ja'i Oja ya, sinoque guehya yø ja'i rá zithu ya.

10 'Yo gui sühu'a te rá n'u ja ngue gui thohmu ya. Porque rá zithu di nja rá pa dá 'yøt'e ngue gui n'ofadihu. Ja dá fap'u p'uya ngue'mø majuaní gui ε'εigahu xanho, ogue hñ'ná. Di sá'ahu rá n'u n'net'a má pa, pε 'yogui hegahu madague'a gui tuhu. Cabo ga jut'ahu conna 'da'yo te para zantho.

11 Nu rá ja'i ja rá gu, dá 'yøhya yø hya ja ua xihyø 'yεc'εi' rá Espiritu Santo, i εna: Nu rá ja'i dá bøni ngue dá dapra nts'o i ja, ya hinda tho'á rá yondi rá ndate, i εna".

12 Damj 'yotra carta, gui pënnbabi rá mæfi Oja 'bet'o p'u 'buihyø 'yεc'εi'a rá hñinj Pérgamo. Ja ua ya yø hya gui 'yot'i, gui 'yεmbi: "Nguna rá hya mmanna pønná ne n'na rá juai mandø nts'atho, ja yoho yø heti, i εna:

13 Dí paçá te gá gui øthu. Dí paði ngue gui 'buhmu p'u ha 'buihyø ja'i dí manda rá zithu. Pε dí paði ngue gui εc'εigahu xandønho. Nu'mø rá pa mi hatrá ts'edi rá zithu'u ni mmenguhu ya, ngue bi bentra Antipas bi hyo, bi api ngue xifi xanho yø ja'i hanja'a má hya, pε hingá hyεgahu.

14 A nuyá, jap'u 'da yø hya gui øthu ngue hñinj nnu manhogá. Porque nuna rá hya bi nxännbate manjam'mø rá Balaam, 'bap'u 'da ni amigohu ngue tena rá hya na. Guehna bi xännbabi rá Balac, bi xifi ngue dá japyo judío dá 'yotra ts'oqui, ngue dá zi'a te pørpabi yø dahmu, m'mæfa p'uya di n'yots'om'mai.

15 Nuna man'na rá hya p'uya, xquet'a 'bap'u 'da ni amigohu ngue tena hya bi nxännbate rá Nicolás. Conque nuna rá hya xännbate na, madits'u ngue dí nnu manhogá na.

16 Pε nuyá, 'yo gadi unna 'yu yø ja'i ngue di xahya yø hya bi nxännbate na dí xi'ahu ya. Damj xihyø ja'i ngue nuna rá hya xännbi, dá hyep'u. Porque nu'mø himbi ne yø ja'i dá hyep'u ná ra hya di xädi, gá mmasεgá p'u. Nuya yø ja'i hingui nne dá hyep'u ya yø hya di xädi, gá säεgá'be conna juai pømma ne.

17 Nu rá ja'i ja rá gu, dá 'yøhya yø hya ja ua xihyø 'yεc'εi' rá Espiritu Santo, i εna: Nu to dá bøni ngue dá dapra nts'o i ja, gá japi dá zi rá hmε bi ja mahets'i, guehna rá hmε hingui facua ja rá ximhai na. 'Nε gá unna n'na rá t'udo xa nt'axi. Nuna rá t'udo gá unni, nt'ot'i n'na rá thuhu ma'da'yo, hñjongui paði hanja. Sinoque ja ngue dá bæse hanja'a to dá hyanna do, i εna".

18 Damj 'yotra carta, gui pënnbabi rá mæfi Oja 'bet'o p'u 'buihyø 'yεc'εi'a rá hñinj Tiatira. Ja ua ya yø hya gui 'yot'i, gui 'yεmbi: "Nguna rá hya mmanna Ts'ant'u Oja, nuna di yoxni yø dá tengutho gui 'yotra' thai rá sibi. Yø gua

p'uya, di yoxnĭ tengutho rā t'εgui mats'uxt'i xandõnho. I εnā:

¹⁹ Dĭ pacā te gā guĭ ōthū. Dĭ padĭ ngue gadĭ maçĭu 'nε dĭ padĭ ngue n'na ngu n'na gadĭ mmahmū. Dĭ padĭ ngue guĭ εc'εĭgahū xandõnho. Dĭ padĭ ngue guĭ ōrpaḥū rā 'befi Oja. Dĭ padĭ ngue nu'ā te rā n'ū guĭ thohmū, gā guĭ sēthū. Dĭ padĭ ngue nu'ā te rā nho guĭ ōthū, man'na tate xanho te guĭ ōthū ya, ngue'mø rā mædi.

²⁰ Pε nugā, jap'ū n'na rā hyā nna sū'āḥū. Porque nuna rā hyā xānnbate rā Jezabel, gadĭ unthohū rā 'yū. Nuna rā xisu nā, i εnā ngue Oja dĭ bennbabi rā hyā xānnbate, pε hĭmma juanĭ. Porque dĭ padĭ ngue hāt'ū yø ja'ĭ xāmbi. εmbi ngue sātho dĭ n'yots'om'māi rā ja'ĭ, 'nε εmbi ngue sātho dā zā rā ngø pørpabi yø dahmū.

²¹ Nugā dĭ tømā nā rā Jezabel, xamhmatho dā hyep'ū'ā rā n'yots'om'māi guā 'yo, pε hĭnguĭ nne dā hyep'ū.

²² Janangue nuyá, gā japi dĭ hyεnnĭ dā 'yoxrā t'ots'ĭ. Gā japi dā zā rā n'ū. Nu to gā xā hyāt'i ngue n'yots'om'māiui, nu'mø hĭndĭ 'bātyø mmāi ya hāt'i ngue dā hyep'ū rā nts'o øt'e, xquet'ā gā japi ngue mathoguiho dā zā rā n'ū.

²³ Nuna rā Jezabel, gā hogā yø ja'ĭ nuyā xa hyāt'i, ĭ nnope ngue yø basi. Ja dā bap'ū yø 'yεc'εĭ 'bāi ndap'ū bi zā p'uya ngue dĭ parbabi yø n'yomfēnĭ yø ja'ĭ, nu te gāma hyā mbεmp'ū ja yø mmuĭ n'na ngu n'na, gā dĭ padĭ. N'na ngu n'na'āḥū, nu te gā guĭ ōthū gue'ā rā njut'ĭ dĭ nja'ā.

²⁴ Pε nuna rā Jezabel xānnbate rā hyā p'ū ja rā hñĭnĭ Tiatira, xangu hĭnguĭ nne guĭ tenhnū nā rā hyā nā. Porque nuyā yø hyā εxā dĭ xāhyø ja'ĭ ngue nne dā bađĭ xandõnho te εgā 'yo rā hyā rā zithū, ya hĭnguĭ nne guĭ xāhmū ya yø hyā ya. Pε conñĭ parte, ya hĭn'yū te gdā sū'āḥū.

²⁵ Nuna rā hyā ya xcā benthū, damĭ sigue ngue gue'ā gdĭ n'yohū'ā ya, astā gue'mø dā εcā mahõn'ā.

²⁶ A nuyá, nu to dā bønĭ ngue dā dapra nts'o ĭ ja, 'nε dā 'yøt'e te dādi 'bepĭ, 'nε dĭ sigue dā 'yøt'e astā guerp'ū rā nzeĭgui, guehna rā ja'ĭ gā unná cargo ngue dĭ manda yø naciõn.

²⁷ Mā Papá bi 'dajma cargo, gā ja'āḥū p'uya gā 'da'ā nĭ cargohū. Pε mandø nzaquitho rā ts'edi gā 'da'āḥū. Nu'mø hĭmbĭ 'yøtyø ja'ĭ nā rā hyā guĭ xihmū dā 'yøt'e, guĭ japhū yø ja'ĭ tengutho 'mø bi thεspa rā t'εgui n'na rā ts'øye, ngue 'bextĭ mpøde.

²⁸ Xquet'ā gā 'da'āḥū rā dasø bí pøx'mø xudĭ.

²⁹ Nu rā ja'ĭ ja rā gu, dā 'yøhnā rā hyā xihyø 'yεc'εĭ rā Espiritu Santo”.

3

¹ Damĭ 'yotra carta, guĭ pennbabi rā mēfi Oja 'bet'o p'ū 'bahyø 'yεc'εĭ'ā rā hñĭnĭ Sardis. Ja ua ya yø hyā guĭ 'yot'i, guĭ 'yεmbi: “Nuna rā hyā mmannā to pennbabi rā Espiritu Santo ya yoto yø hñĭnĭ, nuna hā yoto yø sø. I εnā: Dĭ pacā te gā guĭ ōthū. Dĭ padĭ ngue nup'ū ha guĭ yahū, guĭ εnā ngue ya guĭ ōthū xandõnho rā 'befi Oja. Dĭ pacā p'uya ngue hĭmma juanĭ guĭ n'yohū rā ts'edi Oja.

² 'Yo nĭmantho guĭ sāyathohū, damĭ mpēfi ngue guĭ hāthū rā ts'edi yø ja'ĭ. 'Yo guĭ nnehū ngue nĭmantho dā hyep'ū Oja mĭ'da yø ja'ĭ. Porque dĭ nnuğā ngue guĭ sāyathohū, guehna hĭnguĭ nnu manho mā Ojagā naya.

³ Man'nan'yo mĭ 'yøt'e ngue guĭ pumbēnĭ ya yø hyā bi sän'nāḥū. Nu te gāma hyā bi si'ĭ guĭ 'yøthū, dā gue'ā guĭ 'yøthū'ā. 'Yo nĭmantho guĭ sāyathohū. Nu'mø hĭngā ja ndummi guĭ 'yøthū ya yø hyā dĭ xi'āḥū ya, jaguĭ thambēnĭhū ya gā sēcā p'ū guĭ 'bahmū, tengutho 'mø bi zøhrā bε, porque hĭnguĭ pahmū temā ora gā søhø.

⁴ Pε dĭ padĭ ngue nup'ū ja rā hñĭnĭ Sardis, 'bap'ū 'da yø 'yεc'εĭ ngue hĭndĭ ts'onnyø he bi un'Oja. Guehya 'dap'ū gā n'yo'be ya, dā hye yø t'axca he. Gue'ā yø njut'ĭ'ā ngue hĭmbĭ ts'onnyø he bi t'unni.

⁵ A nuyá, nu to dā bønĭ ngue dā dapra nts'o ĭ ja, gue'ā dā hye rā t'axca he'ā, 'nε hĭngā thujpabi rā thuhū p'ū ja rā libro nt'ot'i yø thuhū ya yø ja'ĭ ja rā 'da'yo te. Nup'ū 'bahmā Papá, conyø anxε 'dap'ū 'bahmĭ, ja gā mmangā p'ū ngue guehya mā ja'ĭ ya.

⁶ Nu rā ja'ĭ ja rā gu, dā 'yøhnā rā hyā xihyø 'yεc'εĭ rā Espiritu Santo”.

⁷ Damĭ 'yotra carta guĭ pennbabi rā mēfi Oja 'bet'o p'ū 'bahyø 'yεc'εĭ'ā rā hñĭnĭ Filadelfia. Ja ua ya yø hyā guĭ 'yot'i, guĭ 'yεmbi: “Nuna rā hyā mmanna majuanĭ ngue gā rā nho øt'e, 'nε nu'ā rā hyā mma gā majuanĭ. Guehna hannbabi rā nsoguĭ rā dast'abi David. Nu'mø bi xocra goxthi, hĭnjonguĭ sā dā nøt'e. Nu'mø bi nøtra goxthi, hĭnjonguĭ sā dā xoqui. I εnā:

⁸ Dĭ pacā te gā guĭ ōthū. Dĭ padĭ ngue nuna mā 'befi, mađĭ zits'ū guĭ hā rā ts'edi guĭ 'yøthū nā rā 'befi nā. A nu'ā gnĭ 'yørpahū masu nā rā hyā dĭ mma, hĭnguĭ cønnghā mā thuhū, janangue dā xoc'āḥū n'na rā goxthi ngue hĭnjonguĭ sā dā nøt'e.

⁹ A nuyā yø ja'ĭ o rá 'ye rā zithū, guehya εxā εnā ngue yø judío ya, pε hĭmma juanĭ ngue guehya mā ja'ĭgā ya, sinoque fēhnĭ. A nuyā yø ja'ĭ ya, gā japā ngue dĭ ndantyøhmū p'ū ha guĭ 'bahmū. Ja dā bap'ū p'uya ngue dādi mā'āḥū.

¹⁰ Nugā dĭ xi'āḥū ngue guĭ seti hangū rā n'ū ja ngue guĭ thohmū. Nuna rā hyā dā 'bepĭ guĭ 'yøthū, gue'ā gā 'yøthū'ā. Janangue nuyá,

gá fáxahú 'mò gá sáhu rá n'u dá thogui gátho yò ja'í 'bái rá ngani nximhái. Ja dá fap'u ndana rá ja'í dá bõni ngue xanho rá nt'éc'ei.

11 N'na zihmantho gá ma écä. 'Yo gadi thõhmú ná rá hya ya xcä benthú, n'namhma ngue hinga n'nan'yo to di tocabi rá njut'í ja ngue di n'na'áhu.

12 A nuyá, nu to dá bõni ngue dá dapra nts'o i ja, gue'a dá gohi ngue drá dõts'e rá ngu má Oja'a. 'Né hínjam'mò dá 'uemp'u di m'mái. Nu'a rá thuhú má Oja, ga cuarpabi rá ja'í. 'Né ga cuarpabi rá ja'í rá thuhú ná rá 'da'yo Jerusalén bí ja mahets'í, gue'a rá hníni má Oja'a. 'Né xquet'a ga cuarpabi rá ja'í má 'da'yo thuhú.

13 Nu rá ja'í ja rá gu, dá 'yõhna rá hya xihyò 'yéc'ei rá Espiritu Santo".

14 Damí 'yotra carta, gui pennbabi rá mefi Oja 'bet'o p'u 'bahyò 'yéc'ei'a rá hníni Laodicea. Ja ua ya yò hya gui 'yot'í, gui 'yembí: "Nguna rá hya mmanna zant'a majuaní te mma. Nuna xifi xandõnho yò ja'í hanja ná rá hya majuaní. Conná guehna bí nhogui te gáma cosa bí zán'Oja ngue bí nja. I éna:

15 Dí pacä te gá guí õthu. Dí paði ngue ní xinga gue'a gui hyegagui p'u, ní xinga gue'a gdi há rá ts'edi gui tenngagui má hya. A nuyá, i nne gui sánni te gui 'yot'e. O bien ngue gui hyegagui p'u, ogue xingui hya rá ts'edi gui tenngagui má hya.

16 Péc commá ngue xõgue zi juat'átho gui éc'igui, nuya njuantho gui mma thi ya.

17 Guí éna ngue ya gyò mmemmetihu, ya hinte gadi 'behmu. Ya gá gue'a te gui õt'e guí emhmu ya. ¿Ua hín gadi umhmu rá güenda ngue rá 'yantí gá nthéu? Porque madi zits'u te di ja'áhu. Guí hoyohu nup'u go bí zä. Gyò xádáhu nup'u go bí zä. Conque ní xingrá ulu di ja ngue gui hyeha.

18 Janangue di xi'áhu ngue gui tánnbáhu rá oro má datho xandõnho, ya xpá thop'u ja rá sibi. Nu'mò ngue dá guehna di ja'áhu ná, ya majuaní ngue gui mmemmetihu 'mò. 'Né gui tángbáhu rá ulu tate mandõ nt'axitho gui hyeha, n'namhma ngue ya hínni mantho gui pès'ní sá ngue dá hín'yu te gui hyeha. Damí tángbáhu rá 'yethí ní hu ngue rá colirio, di coxni dáhu, n'namhma ngue dá zä ní nxädá gui thohma.

19 A nuguí, nu'u gá dadí madí, nu'mò hinga gue'a ga 'yo, nugä dí fei ngue dadí hejpi te õt'e. Janangue nuyá, ga fep'áhu 'mò ngue hinguí hya rá ts'edi gui 'bá'ni mmuihu ya.

20 Dí 'bácä p'u ja rá goxthi dí nzonhnategä. Nu rá ja'í dá 'yõde te dí xifi, dá xogagui rá mmui gá cut'í. Gá nsäya p'u ja rá mmui rá ja'í. Gá n'amigo'be, 'dap'u gá nsihméc'be.

21 A nuyá, nu rá ja'í dá bõni ngue dá dapra nts'o i ja, ga unna nt'edi ngue 'dap'u ga mmí'be p'u dadí manda. Tenguthogä ngue dá dapra nts'o, janangue nup'u di manda má Papá 'dap'u dí hu'be.

22 Nu rá ja'í ja rá gu, dá 'yõhna rá hya xihyò 'yéc'ei rá Espiritu Santo".

4

1 Mí tho'a te gáma hya dá nugä p'uya, mahõndá nnõts'e ngue dá hanmahets'í. Dá handa n'na rá goxthi ngue nsoqui. Nu'a nmi ya 'be p'uya, nu'mò nzoqui, éna gue'mò m'mixt'í rá corneta'a gá ya. Bí 'yengui:

—Bí 'yécua ya. Gá ut'a'í te ja ngue di nja m'mefa —bí 'yengui.

2 Nu'a rá ora'a p'uya, bí párcagui má nthandi rá Espiritu Santo. Dá handa n'na rá nthuts'í bí ja mahets'í. Nup'u ja rá nthuts'í p'uya, ja hup'u Oja.

3 Nuna dá handi ngue huxpu ja rá nthuts'í, dá nu ngue di yoxni p'u hudí, tengutho gui yoxni rá dospí ngue rá jaspe, n'youi rá cáhu xá ntheni ngue rá cornalina. Nup'u hudí, jap'u n'na rá nyot'í ngue rá sano, gá rá jaxhmú.

4 Xá 'yét'inde 'däte magoho yò nthuts'í p'u hudí. N'na ngu n'na'u yò nthuts'í hup'u n'na nc'ei, gá he yò t'axcá he. 'Da'a n'na rá corona ngue rá oro oxyò ya.

5 Nup'u hu Oja, ja pöp'u yò hüei, ja nexpu yò ngáni 'mò bí nya. Nup'u ní hyandrá nthuts'í Oja, jap'u yoto yò nyot'í ngue dänzò. Gue'u nnõpa ts'edi rá Espiritu Santo'u yò nyot'í.

6 Nup'u ja rá xeciú socra nthuts'í p'uya, titho tengutho rá jathe p'u gui nēqui. Péc thotrá nthandi rá ja'í tengutho rá xito.

Nup'u ja rá nthuts'í, gá goho yò ts'at'í 'bái 'da'a n'na'u ja yò te. Ngu rá hmi, ngu rá xutha, gá ja yò dá.

7 Nu'a rá mudi, di nēqui tengutho n'na rá dafanzate. Nu'a rá yoho, di nēqui tengutho n'na rá ndõtoro. Nu'a rá hyu, ja rá hmi tengutho rá jato. Nu'a rá goho, di nēqui tengutho rá dátäni di hmahyò zahua.

8 Gá goho, i ja 'dato yò zahua n'na ngu n'na. Nup'u ja yò zahua, ngu yò 'bizahua, ngu maxõts'e, gá má zinni ja yò dá. Rá pa, rá xui hinguí säya ngue éna:

—Nuna Oja ná, guehna má datho di nsupi. Guehna má datho di nsupi. Guehna má datho di nsupi. Guehna Oja rá hmú ná ngue jase rá ts'edi, guehna 'bahna ya, 'nēhyò pa xá thogui ya mí 'bái, 'nēhyò pa di map'u, hangú yò pa di sigue di m'mai —i éna.

9 Nguna rá hya ga 'yēspabi Oja 'né di ja mammadí Oja. N'na ndí ngu n'na ndí dá 'yēspabi Oja.

10 nu'u 'däte magoho huxyò nthuts'í di mäspu hu Oja, gá ndantyõhmú ngue thanne

Oja nuna 'bui para zantho. N'na ngu n'na enyø corona ngue sop'u ni hyant'Oja. I ɛna:

11 —Ague ma Oja'i, gue'e ma Hmu'ahe. Gue'e ni 'yup'u mathoguitho da hnu mansu'i. Ne ni 'yup'u da t'ets'a'i, porque jase ni ts'edi ngue ga hoqui tanto yo cosa i ja. Nu'i, bi nja'i mpaha guã sãnni te bi nja, gue'a ja'a ya.

5

1 Nuna Oja huxpa ja ra nthuts'i, da hɛti ngue fo ra n'yei n'na ra sũcua ngue m'mãni. Nt'ot'i mbo ra sũcua 'ne nt'ot'i maxøts'e. Nup'u ja ra nyani ra sũcua n'youi yoto yo seyo sammj ngue hãndi nxudi.

2 Dã nu n'na ra anxɛ ngue mandø nzaquitho ga ya, ra ndøts'edi ga 'yøtra nt'ãnni, i ɛna:

—iTo da bõni di ntate ya ngue da zã da xøjpa yo seyo samra sũcua, para ngue di nxudi? —bi 'yɛna.

3 Pe hĩnjombj bõni ngue xta nzã da xudi, ni xinga guerp'u mahɛts'i, ni xinga guecua ja ra hai, ni xinga guerp'u 'buhyo anima. Hĩnjombj bõni ngue xta nzã xta xøjpa yo seyo ra sũcua ngue xta nnu te nt'ot'i.

4 Nugã p'uya janjuani ngue di zoni, porque hĩnjombj bõni ngue xta xøcyø seyo ngue xta nnu yo letra nt'ot'i ra sũcua.

5 Nu'u 'dãte magoho nja'i, bi 'yɛnga n'na: —Yo nĩmantho guĩ zoni, porque nuna ni hu ngue ra dafanzate, ra mɛni ra Judã 'ne ra mɛni ra dast'abi David, go bi dahna ya. Go da zã da xøcya yoto yo seyo samra sũcua naya.

6 Dã nugã n'na ra De'yo ngue 'bãp'u 'bu Oja p'uya. Di nequi ngue n'yodui yo mɛdi bi nja 'mø mi tho. Xa 'yɛt'inde'u di mãspru 'bu Oja. Ja yoto yo dani, ja yoto yo dã. Nuya yo dã p'uya, guehya nne da ma ngue ra Espiritu Santo handi ga ra ngani nximhai.

7 Nuna ra De'yo, bi ganna sũcua mi ca ra n'yei Oja p'u hudi.

8 Mi ganna sũcua p'uya, nuya goho i 'bãi n'na ngu n'na yo ts'at'i ra nthuts'i, co 'nɛhya 'dãte ma goho hup'u ja yo nthuts'i, ga bi ndantyøhmũ p'u 'bãhra De'yo. I ha 'da'a n'na ra 'bida ni hu ngue ra arpa. Ne the 'da'a n'na ra mohi ngue ra oro, yup'u ra hoga bopo. Nuna ra bopo, guehna ra mhmat'Oja øtyø ja'i ya o ra 'ye Oja na.

9 'Ne tuta n'na ra thuhu ngue ma'da'yo, i ɛnã thuhu: “Nu'i, gue'e ni 'yup'u ngue gui canna sũcua, gui xøjpa yo seyo n'youi. Porque gue'e bi tho'i, 'ne conni ji ga jurpabi yo ts'oqui yo ja'i ya o ra 'ye Oja. Guehya yo ja'i 'bui ndap'u bi zã yo hai, 'ne 'dama 'dan'yo yo hya ga nya n'na ngu n'na.

10 Gã unyø 'befi yo ja'i ngue dyø mmãcja, para ngue da dãnnɛɛ Oja. 'Ne gã unyø 'befi

yo ja'i ngue di ndast'abi, ngue di manda gã ra ximhai”.

11 Ma nu mahøn'a p'uya, dã nu ngue mandøngu dyø anxɛ xa 'yɛt'inde'u 'dãte magoho di mãts'u goho 'bãp'u ja yo ts'at'i ra nthuts'i. Pe nu'a gãngu yo anxɛ dã nugã, yo mahuahi ngue yo mahuahi'a gandøngu yo mahuahi yo anxɛ dã nugã ngue tuhu.

12 Janjuani ngue ra ndøts'edi ga 'yɛna:

—Nuna ra De'yo bi tho, guehna ni 'yup'u ngue da 'yɛspabi yo ja'i na. Da manyø ja'i ngue guehna jase ra ts'edi na, 'ne di manda'a te gãma cosa i ja, go guehna jase ra mfaði na. Janangue ni 'yup'u da hnu mansu 'ne da t'ɛspi.

13 Dã øcã p'uya ngue mandøngutho i tuhu. Gãtho'a te bã sãn'Oja ngue ja yo te, gã tuhu, ngup'u mahɛts'i, nguua ja ra ximhai, ngup'u 'buhyo anima, ngup'u ja yo jathe. Gã 'da ga 'yɛntho:

—Nuna Oja hup'u ja ra nthuts'i, co 'nɛhra De'yo, guehya mã datho nne ngue da hnu mansu ya. 'Ne da hma ngue maguesɛ ja yo ts'edi. Guehya jatho ngue da t'ɛspi hangu ra pa ya —i ɛna.

14 A nu'u goho i 'bãi n'na ngu n'na yo ts'at'i ra nthuts'i, 'da ga 'yɛntho:

—Xandønho ngue ngu'a di nja —bi 'yɛna. A nuya mi 'dãte magoho di mãspru hu Oja p'uya, gã bi ndantyøhmũ ngue thanne Oja nuna 'bui para zantho.

6

1 Dã nugã ra De'yo p'uya, ngue bi xøts'a rá mudi'i yoto yo seyo. Nu'a n'na'u goho 'bãp'u ja yo ts'at'i ra nthuts'i p'uya, ra ndø ts'edi ga ya, ɛna ra ngani p'u dã øde ngue ɛngu:

—Bĩ 'yɛcua, n'namhma gui hyɛti xanho —bi 'yɛngui.

2 Ma nhannigã p'uya, dã nu n'na ra t'axã ndøfani. Nu'a ra tøgue, fo rá 'yɛ n'na ra nsã. Bi t'unna n'na ra corona. Bi ma p'uya ngue da øtra tunhni. Pe hĩmbã thapi. Nuna, ndap'u bi zã ni ma bi tahra tunhni.

3 Nu'a ra De'yo p'uya, mi xøts'a rá yoho ra seyo. Bi 'yɛngã'a rá yoho 'bãp'u ja ra ts'at'i ra nthuts'i p'uya:

—Bĩ 'yɛcua, n'namhma gui hyɛti xanho —bi 'yɛngui.

4 Ma nugã p'uya, bã ɛp'u n'na ra thenga ndøfani. Nu'a ra tøgue, bi t'unna ts'edi ngue da japi di ndunhyø ja'i 'bucua ja ra ximhai. N'na ngu n'na di nhyo. Bi t'unna n'na ra majuai.

5 Nu'a ra De'yo p'uya, mi xøts'a rá hyu ra seyo. Bi 'yɛngã'a rá hyu 'bãp'u ja ra ts'at'i ra nthuts'i p'uya:

—Bĩ 'yɛcua, n'namhma gui hyɛti xanho —bi 'yɛngui.

Mã nhannigã p'uya, dá nu n'na ra 'bondofani. Nu'a ra togue p'uya ha n'na ra pesa.

⁶ Dã ócã p'uya ngue bá nya'a hup'u made hapu 'bã'u goho 'bãp'u ja yò ts'at'i ra nthuts'i. Bi 'yena:

—Nu'a n'na kilo ra trigo, di muui'a te nthaha n'na pa ra nzabi. Nu'a hyu kilo ra cebada, di muui'a te nthaha n'na pa ra nzabi. Pe ra aceite 'nghra vino hinda nexra muui'a —bi 'yena.

⁷ Ra De'yo p'uya, mi xòts'a rá goho ra seyo. Bi 'yengã'a rá goho i 'bãp'u ja rá ts'at'i ra nthuts'i p'uya:

—Bi 'yecuã, n'namhma gui hyeti xanho —bi 'yengui.

⁸ Mã nhannigã p'uya, dá nu n'na ra nduhmi ndofani. Nu'a ra togue p'uya ni hu ngue ra Ndate. Nup'u ja rá xatha ra togue, bá 'befa p'u'a ra xequi 'bahyo ánima. Guehna bi t'unnã ts'edi ngue dá hyo n'na cuarto yò ja'i 'bu'a nximhã na. Dã japi ngue di nhyo yò ja'i p'u ja yò tunhni di nja, dá du yò ja'i ngue ra thuhu. Dã du yò ja'i ngue ra guchi. Dã du yò ja'i ngue dá za yò zate.

⁹ Ra De'yo p'uya, mi xòts'a rá cat'a ra seyo. Dã nugã yò te yò ánima xa tho ngue mmambrã hya Oja. Guehya hingui sãya'a manj manna hya, janangue bi tho. Nuya p'uya, gã 'bãp'u ja ra altar.

¹⁰ Yò ánima p'uya, nts'edi gã 'yena:
—Ague grã Hmu mã Oja'i, gue'e majuanj ngue gã ra nho gui òt'e. 'Nẽ di pacãhe ngue di nja'a te ra hya xcã mã ngue di nja. Xiya, zastã njam'mò gui hyaspãbi ra güenda ya yò ja'i 'bu'a nximhã bi hyogãhe ya? —i ena.

¹¹ Bi t'unyo t'axca he ya yò ánima n'ast'abi, pe bi sifi ngue di nsayahma mits'u ra pa. Dã dõ'mits'u, astã gue'mò dá zudi ngue dá thopya yò cõ òrpa rá 'befi ra Cristo, tengutho i du ya yò ánima.

¹² Ra De'yo p'uya, mi xòts'a rá 'dato ra seyo. Dã nu ngue mathoguitho bi 'yan'ahãi. Ra hyadi bi gohi ngue ra pothi tengu ra 'bo'ulu. Ra zana bi gohi tengu ra ji ngue xa ntheni.

¹³ Bá hõhyò sò maya bi zo hãi. Guí nuu 'mò ngue huatã ndahj yò 'ya'igo, 'da guã hyõmtho ngue so hãi, bi njarbãtho.

¹⁴ Ra c'ammahets'i p'uya, bi m'medi tengutho 'mò m'mãni n'na xit'o ra xecuã. Yò t'òhò 'nghyò t'uhãi ja made ra jathe, gã bi damp'u ha ja.

¹⁵ Yò dast'abi 'bu'a nximhã p'uya, gãtho yò hmu, gãtho yò mmõmmeti, gãtho yò general, gãtho mi'da yò ja'i ja yò ts'edi, gue'u 'bahyo hmu, gue'u hinjo'o yò hmu, gã bi 'dagui, bi n'yamp'u ja yò 'bido. Bi yurbu ja yò hyado ja mbo ra hãi.

¹⁶ Yò ja'i bi 'yembyò t'òhò, bi 'yembyò nyuni:

—Bã tãhmu ya, n'namhma gui cogbahe, hinda ãngãhe na hup'u ja rá nthuts'i.

Porque ra ndussutho ra castigo dá ja ra De'yo, hĩndi nne ga thocãhe'a ra castigo'a.

¹⁷ Nuya mfaði ngue bi zõhra pa di nja ra castigo ya. Ya hĩnjonda zã dá ãdãqui te di nja ya —i enyò ja'i.

7

¹ Mi tho'a te dá nugã p'uya, mahõndã handi goho yò anxe 'bãi ngoho mats'at'i nximhãi, ngue samra ndahj n'na ngu n'na. Hĩndi japi temã ndahj di n'yo maxòts'e ra hãi, ni xinga guep'u ja ra jathe di japi di n'yo ra ndahj. Hĩndi japrã ndahj ngue temã za dá 'yani.

² Dã nugã man'na ra anxe p'uya, ngue bi 'yep'u ni bõxyadi. Hannbãbi rá seyo na majuanj ngue Oja i 'bu'i. Nuna ra anxe, ra ndõts'edi i matya goho yò anxe xi t'unyo ts'edi ngue dá 'yõtra ndate p'u ja ra hãi 'nep'u ja ra jathe.

³ Bi 'yembi:
—'Yo sã temã ndate gui õthu p'u ja ra hãi, ni xinga guep'u ja ra jathe, ni xingyò za, 'be ga mmepygãhe ya yò ja'i yò mefi Oja, dá mã mã seyobi yò de yò ja'i —bi 'yembi.

⁴ Dã ócã hangu gangu ya yò ja'i bi m'e rá seyo Oja p'u ja yò de. Nuya 'de'mã yoho yò ts'ant'u ra Israel, nu hangu yò m'enj 'bu'i, n'na ciento 'nẽ yote magoho mahuañi bi zudi.

⁵ Nuna ra Judã, nuya yò m'enj bi m'm'u'a m'mefa, bi z'u'i 'de'mayo mahuañi bi mã mã seyo. Nuna ra Rubén, nuya yò m'enj bi m'm'u'a m'mefa, bi z'u'i 'de'mayo mahuañi bi mã mã seyo. Nuna ra Gad, nuya yò m'enj bi m'm'u'a m'mefa, bi z'u'i 'de'mayo mahuañi bi mã mã seyo.

⁶ Nuna ra Aser, nuya yò m'enj bi m'm'u'a m'mefa, bi z'u'i 'de'mayo mahuañi bi mã mã seyo. Nuna ra Neftali, nuya yò m'enj bi m'm'u'a m'mefa, bi z'u'i 'de'mayo mahuañi bi mã mã seyo. Nuna ra Manasés, nuya yò m'enj bi m'm'u'a m'mefa, bi z'u'i 'de'mayo mahuañi bi mã mã seyo.

⁷ Nuna ra Simeón, nuya yò m'enj bi m'm'u'a m'mefa, bi z'u'i 'de'mayo mahuañi bi mã mã seyo. Nuna ra Leví, nuya yò m'enj bi m'm'u'a m'mefa, bi z'u'i 'de'mayo mahuañi bi mã mã seyo. Nuna ra Isacar, nuya yò m'enj bi m'm'u'a m'mefa, bi z'u'i 'de'mayo mahuañi bi mã mã seyo.

⁸ Nuna ra Zabulón, nuya yò m'enj bi m'm'u'a m'mefa, bi z'u'i 'de'mayo mahuañi bi mã mã seyo. Nuna ra José, nuya yò m'enj bi m'm'u'a m'mefa, bi z'u'i 'de'mayo mahuañi bi mã mã seyo. Nuna ra Benjamín, nuya yò m'enj bi m'm'u'a m'mefa, bi z'u'i 'de'mayo mahuañi bi mã mã seyo.

⁹ Mi tho'a te gã dá nugã p'uya, mahõndã nhanni, pe mãndõngu dyò ja'i dá nu ngue

xpi 'yehε 'dama 'dan'yo yō hāi, ndap'u bi zā yō xεqui, ndø yap'utho yō mmεngu 'da. 'Nε 'dama 'dan'yo yō hya ga ya n'na ngu n'na. Gā 'bāp'u nī hyant'a huxrā nthuts'i ha 'bāhra Dε'yo. Pε mandøngu dyō ja'i 'bāp'u, hīngui sā di 'bede. Pε gā he yō t'axca he, 'nε gā cā yō palma.

¹⁰ Gātho yō ja'i, gā mafi, pε rā ndøts'edi ga 'yεna:

—Nuna mā Ojahū hūhūn ja rā nthuts'i ya, guehna bi yanjū nā, co 'nεhra Dε'yo mā Yantehū —i εnyō ja'i.

¹¹ Gātho yō anxe, xā 'yεt'inde ya 'dāte magoho εt'inde ya goho 'bāhyō ts'at'i rā nthuts'i, gā bi ndantyøhmū p'uya ngue thanne Oja.

¹² I εna:

—Majuani ngue ngu'a bi nja ya. Pε nuyā, ma ga ja mā mmađihū Oja hangū rā pa ya. Porque nuna guehna jatho ngue ga εspahū nā. Guehna jase rā mfađi nā. Guehna mā datho ja ngue dā hnu mansu nā. 'Nε jase rā ts'edi. Nū te sanni ngue di nja, gue'a nja'a. Dā ngut'atho.

¹³ Nū'a n'na'ū 'dāte magoho p'uya bi 'yānngui, i εna:

—¿Te'o ya he yō t'axca he? ¿Harū gue xpi 'yehε? —bi 'yεngui.

¹⁴ Nugā p'uya dī εmbi:

—Ague grā hmu, nu'i go guí pađi te'o.

Ya εngbūya:

—Nuyū, guehū mathoguitho xā nzā rā ndate ya. 'Nε guehū bi menyø he, bi bo yō he connā ji rā Dε'yo.

¹⁵ Janangue ja 'bāhūn nī hyandrā nhūđi Oja ya. Rā pa rā xui thanne Oja nū hūđi. Nuna Oja ya, guehna fādi ngue hīnte dā ja.

¹⁶ A nuyā, ya hīnni mantho di ntu manthūhū. Ya hīnni mantho di ntūthe. Ya hīnni mantho dā zā rā n'ū'a gampa rā hyadi.

¹⁷ Porque nuna rā Dε'yo 'bāhūn ja rā nhūđi Oja ya, guehna rā mādi yō ja'i nā. 'Nε dā zixpū pøhra dehe ngue rā 'da'yo te. Nū'u yō guidā i ja ngue xā nzonī, dā dujpađi Oja.

8

¹ Nuna rā Dε'yo, mī xøts'a rā yoto rā seyo n'youi rā sεcua. Nūp'u mahεts'i comma maden'ora hīnte bi 'yani.

² Mī tho'a rā ora'a p'uya, dā nugā yoto yō anxe 'bāp'u nī hyandrā nthuts'i Oja. Nuyā yō anxe bi t'unni 'da'a n'na rā corneta.

³ Hombā εp'u man'na rā anxe p'uya, bā den'na rā t'uts'i gā rā oro. Bi m'māp'u ja rā altar. Pε xandøngu yō bopo bi t'unni ngue dā yεspa rā t'uts'i, dā japrā bopo p'u ja rā altar ngue rā oro. Ja n'youi p'u yō mhmat'Oja yō ja'i nuyā o rā 'yε Oja.

⁴ Nū'a rā 'bifi rā bopo bi japrā anxe p'u hū Oja p'uya, ja n'youi p'u yō mhmat'Oja yō ja'i nuyā o rā 'yε Oja.

⁵ Rā anxe p'uya, nuna rā t'uts'i the, bi 'yutyø despi mī cuxpū ja rā altar. Bi 'yεmbū ja rā ximhāi p'uya. Bi nja yō ngāni, bi nja yō hucī. Bi 'yan'ahāi. Janjuani ngue rā ndihī.

⁶ Nuyā yoto yō anxe hā 'da'a n'na yō corneta p'uya, bi nsā ngue dā mixt'i.

⁷ Nū'a rā mudi rā anxe bi mixtrā corneta. Bi nja yō ndo. Bi nja yō sibi n'youi rā ji. Gā bi 'yεmbū ja rā ximhāi. Bi nzø n'na xεqui rā hāi p'uya, pε hīmbi zū hmāde bi nzø. Nūp'u ja rā hāi bi nzø, bi nzø yō za, bi nzø yō c'amdapo.

⁸ Nū'a rā yoho rā anxe p'uya, bi mixtrā corneta. Nū'a dā nugā bi t'εmbū ja rā jathe p'uya, tengutho n'na rā daxant'øhø 'mø nī dānzø. Nūp'u ja rā jathe bi zo, bi gohi ngue rā ji rā dehe. Pε hīmbi zū hmāde rā jathe bi nji.

⁹ Nūp'u hā bi nji rā dehe p'uya, gā bi dū yō zu'ε mī 'bāp'u. Yø barco mī 'yo maxøts'e rā dehe, gā bi m'medi.

¹⁰ Nū'a rā hyū rā anxe p'uya, bi mixtrā corneta. Bā tā'a n'na rā dasø mahεts'i p'uya, bā dānzø. Bi zo rā sø p'u ja yō dāthe 'nεp'u pøhyø t'uthe bi zo. Pε hīmbi zū hmāde yø dehe ja nximhāi bi zo.

¹¹ Nuna rā dasø, nī hū ngue rā ndate gandønju. Nūp'u ja yō dehe bi zo, gā bi juhyø dehe. Mandøngu dyō ja'i bi dū ngue xanjū rā dehe bi zi.

¹² Nū'a rā goho rā anxe p'uya, bi mixtrā corneta. Bi boca n'na parte rā hyadi, pε hīmbi zū hmāde rā hyadi bi boqui. Xquet'a bi boca n'na parte rā zana. 'Nε bi boca n'na parte yø sø. Nū'mø rā pa, ngoho ora m'mεxui ua ja rā ximhāi. Nū'mø rā xui, ngoho ora ngue hīn temā sø di nεqui.

¹³ Dā handā man'na rā anxe p'uya, ngue bi 'yo mahεts'i. Rā ndøts'edi ga 'yεna:

—Huecate. Huecate. Huecate yō ja'i 'bu'a nximhāi 'mø bi mixtyø corneta ya mī hyū yō anxe di 'behya —bi 'yεna.

9

¹ Nuna rā cut'a rā anxe p'uya, bi mixtrā corneta. Dā handā n'na rā sø bā tā mahεts'i. Mī zøcua ja rā ximhāi, bi nεqui ngue rā anxe, bi t'unna n'na rā nsogui ngue rā nsogui rā ots'i hīnha rā nεgui ganhe.

² Mī xospā rā njo'mi rā ots'i, bā pøxra 'bifi tengutho rā 'bifi n'na rā oro. Nū'a rā 'bifi bā pøts'e, bi go'mā hāi, bi 'berpađi rā thai rā hyadi.

³ Nūp'u ja rā 'bifi p'uya, n'youi p'u yō mmācja t'axi, so hāi. Nū'u yō mmācja t'axi p'uya bi t'unyø ts'edi ngue dā za yō ja'i tengutho ga sate yō ixtehe ua ja rā hāi.

⁴ Bi si p'uya ngue hīndi ts'onnyø c'amdapo ja ua ja rā hāi. Nī xīngyø za di ts'onī.

Sinoque bi sifi ngue da za yø ja'i nuya hingui n'youi rá seyo Oja p'u ja yø de.

⁵ Nuya yø ja'i da za, bi sifi ngue hinda hyo, sinoque ncát'a zana bi t'unna nt'edi ngue di sátra n'u yø ja'i. Pe nu'a ga n'u p'u sa, tengutho gan'u p'u sa rá ixtehe 'mø bi za ra ja'i.

⁶ Nu'u yø ja'i da za p'uya, da ne ngue da du ngue'a gan'u 'mø bi za, pe hinda zä da du. Mada ne yø ja'i da du, pe hinda nthæui ra ndate ya yø ja'i di sä ra n'u.

⁷ Nuya yø mmäcja t'axi, nup'u gui nequi, ena yø ndofani ya xa nsä ngue da ma ra tunhni. Nup'u ja yø ya, oxa n'na corona ngue ra oro. Yø hmj p'uya, rá hmj ra ja'i gui nequi.

⁸ Ja yø xtä tengutho n'na ra xisu. Yø ts'i p'uya, ena yø ts'i yø dafanzate.

⁹ Gä ra t'egui yø njudi ja yø tija. Nu'a gui hi yø zahua, tengutho gui hi yø carro 'mø jutyø ndofani ni tih ngue ni ma ra tunhni.

¹⁰ Ja yø ts'u, tengutho yø ts'u yø ixtehe ngue ja yø 'bite. Di sátra ndate yø ja'i 'mø bi mihi. Pe ncát'a zanatho ma t'unni ra nt'edi ngue da mihyø ja'i.

¹¹ Nuya yø mmäcja t'axi, 'bahyø hmu di manda, guehna n'na ra anxé di manda p'u ja ra ots'i hinha rá nzequi ganhe. Nuna ra anxé na, nu'a ra hya ngue ra ebreo gui hutj ngue ra Abadón. Nu ra hya ngue ra griego p'uya gui hutj ngue ra Apolión, i nne da manna ra hya na ngue ra Hyote.

¹² Ya rá mæditho ra ndate na p'uya. Pe tobe di 'berhmj yoho di nja.

¹³ Mj mixtrá corneta'a rá 'dato ra anxé p'uya. Dá øde ngue bá nya n'na nc'ej p'u made ha maqui goho yø danj ra altar ngue ra oro, ha ni hyant'a Oja.

¹⁴ Nuna bá nya p'uya, bi zo'a rá 'dato ra anxé mj ha rá corneta, bi 'yembj:

—Damj xoqui goho yø anxé nthat'j p'u jonna dáthe Eufra.

¹⁵ Bj ma mathøgue'u goho yø anxé p'uya ngue da hyo n'na parte yø ja'i 'b'u'a nximhai. Pe hinda zu hmæde da hyo. Ya yø 'befitho'a, gue'a bá ts'ännbi ngue da 'yør'mø bi zønna ora, bi zønna pa, bi zønna jeya ngue da 'yøt'a te ja ngue da 'yøt'e.

¹⁶ Dá øcä p'uya, ngue mma hangu gangu yø tøgue ngue yø ts'edi ni n'youi'u goho yø anxé. Bj ma ngue yo ciento miyones yø ts'edi ni n'youi.

¹⁷ Guehna bi zahma dä naya, dá nu yø ndofani, dá nu yø tøgue. Nup'u ja yø tija yø tøgue, gä ra t'egui yø njudi. N'youi yø cahæ ngue ra thenj, ra c'anguj, ra c'axt'i, n'youi p'u ja yø njudi. Yø ndofani p'uya, ena yø ya yø dafanzate yø ya. Yø ne yø ndofani p'uya, pønyø sibi, pønyø 'bifi yanj ngue ra asufre.

¹⁸ Bi hyo yø ja'i ya hyu yø ndate pønyø ne yø ndofani. Pe nu hangu gangu yø ja'i 'bui, himbj za hmæde bi hyo.

¹⁹ A nuya yø ndofani, n'youi ra ndate yø ne, n'youi ra ndate yø ts'u. Porque yø ts'u yø ndofani, ja yø ya ngue sate tengutho ra c'eya 'mø sa yø ja'i.

²⁰ Pe nuya yø ja'i bi bongui, ngue hin'i du ya yø ndate ya, himbj ne bi 'bätyø mmæi ngue xtä hyep'u yø dahmu. Sinoque bi siguetho ngue thanne yø ts'onthj. Bi siguetho thanne yø dahmu ngue ra oro, oque ra t'axi, oque ra bronze, oque ra do, oque ra za. Conque nuya yø dahmu thanne yø ja'i, hingui 'yo, hingui zø yø dä, hingui øhra hya 'mø nzohyø ja'i.

²¹ Himbj ne xtä hyep'u'a te manj n'yo yø ja'i. Bi siguetho bj nhote, bi siguetho bj n'ete, bi siguetho bj n'yots'om'mäi, bi siguetho bj mpe.

10

¹ Mandø nzaquitho man'na ra anxé dá nugä ngue bi 'yæ mahets'j bá o ra gui. Rá ya ra anxé, n'youi ra sano ngue rá 'becjanj. Rá hmj p'uya, di yoxnj tengu ra hyadi. Yø gua, gä rá sibi.

² Cä rá 'yæ n'na ra súcua. Nu'a rá gua ngue ra n'yæi, brä nnerbu ja ra jathe. Nu rá gua ngue ra gaha, brä nnerbu ja ra häi.

³ Dä øde ngue ra ndøts'edi ga ya, tengu 'mø gue ra ndøzate ngue nne dj mmafi, njarbætho. Mj juadi bj mmafi, yoto yø ngäni dá øde ngue bi thoni.

⁴ Mj thonj'u yoto yø ngäni bá nya p'uya, dá ne xcä cuatra súcua'u yø hya bi ma. Pe dá ø p'uya ngue bá nya mahets'j Oja, bi 'yengui:

—Nuna ra hya bi man'u yoto yø ngäni bj nya ya, 'yo gadi cuatra súcua, n'namhma ngue hinda fadi hanja ra hya —bi 'yengui.

⁵ A nuna ra anxé dá nugä ngue brä nnerbu ja ra jathe, man'na rá gua p'uya brä nnerbu ja ra häi, bi 'yæsmaya rá 'yæ ngue ra n'yæi p'uya.

⁶ I exä ntestigo Oja nuna 'bui para zantho, bi hoqui te bi ja maya, bi hocra häi, bi hocra jathe, bi hoqui te gäma cosa i ja. Bi 'yena:

—A nuyä, ya dá guehra ora ja p'uya. Ya hinj mantho dá thotra pa ya.

⁷ Porque nu'mø bi zønna ora da mixtrá corneta'a rá yoto ra anxé, ya bj nja gætho'a te xpä nzän'Oja di nja p'uya. Nuna rá hya Oja xa japyø pøngahya xa xihyø ja'i, ya gä bj nja'a te xa hmamp'uya.

⁸ Nu'a xtädä øde ngue bá nya mahets'j p'uya, mahømbj zoqui, bi 'yengui:

—Ni ma ya. Damj cannbabi ra súcua cä rá 'yæ ra anxé brä nnerbu ja ra jathe, man'na rá gua p'uya brä nnerbu ja ra häi —bi 'yengui.

⁹ Dä magä p'u 'bähra anxé p'uya, ngue dá äpra súcua cä rá 'yæ. Nuna ra anxé bi 'yengui:

—Ja ua ra súcua. Damj sa. Nup'u ja ni ne xtä n'u ra súcua tengutho ra t'afi. Pe nu'mø bi zøt'a mbo ni mmæi, ya xtä nju —bi 'yengui.

¹⁰ Dá cangá rá sacua mí cā rá 'yē rá anxē p'uya ngue dá sa. Nu'mò mā yafi, xan'u tengutho rá t'afi. Pē nu'mò mā tūt'i, ya mandò njutho.

¹¹ Ya bi t'engá p'uya:

—Anuyá, nuna te rá hyá ja ngue dá thogui gátho yò ja'i nuya 'dama' dan'yo yò hyá ga ya ya, conyò dast'abi, guí mma te ja ngue dá thohya yò ja'i ya.

11

¹ Bi n'nacá n'na rá t'o ngue rá t'eni p'uya. Bi t'engui:

—Ga 'yo ya, dami 'yennbabi rá nija Oja, 'nē dami 'yenna altar. Dami pede hangú yò ja'i ndanne p'ua ja rá nija.

² Pē nu'a rá thinnija, 'yogui eni. Porque nu'a, gue'a di t'unyò 'dan'yo ja'i'a. Nuya yò 'dan'yo ja'i, guehya yote mā yoshná dá nepa hái rá macá danihni Oja ya.

³ Gá penhá yoho mā m'menhni dá mangbagui mā hya, mente gue'a n'na mahuahí 'nē yociento 'nē hyate mā pa. A nuya p'uya dá hye yò he ngue di m'ma ndummái —bi 'yēna.

⁴ Nuya yonc'ei ya, guehya gá nnøpe ngue yonza yò olivo ya. 'Nē guehya gá nnøpe ngue yoho yò mfoxiyo jap'u ni hyant'Oja di manda nximhái.

⁵ Nu'mò toni ja'i dá ne dá hyo ya yonc'ei ya, hinda zá dá hyo. Porque pønna sibi yò ne, di juadi dá 'yuhyò nsuiui. Janangue nu to ne dá dá hyo, go dá duse rá ja'i nne di nhotē.

⁶ Nuya p'uya, ja yò ts'edi ngue dá zá dá 'yot'e ngue hinda n'ye mente rá pa dá mambrá hyá Oja. 'Nē xquet'a ja yò ts'edi ngue dá zá dá 'yot'e ngue dá gohi di nji rá dehe. 'Nē ja yò ts'edi ngue nua ja rá ximhái, dá 'yot'e ngue di nja yò ndate n'u, hont'a gomá ora dá nepe di nja.

⁷ Nu'mò bi juahyo 'befi ngue dá manna hya, nu'a rá ndate zu'ē bi pøxpø ja rá ots'i hinha rá nzegui ganhe, guehna dá 'yørpabi rá tunhni na, dá dapi 'nē dá hyo ya yonc'ei ya.

⁸ Nuya yò ánima bi tho, nu yò do'yo bomp'u ja yò caye ja rá danihni bi ma macuati rá pont'i rá Hmu Jesús. Nuna rá hnini na, guí nhyejpabi rá hnini Sodoma 'nē guí nhyejpabi rá hái Egipto.

⁹ Nhyu pa made bi m'momp'u yò ánima. Himbí ma nt'águi, porque bi hnepe ngue dá nu yò ja'i nuya 'bái ndap'u bi zá ngue 'dama' dan'yo yò hyá ga ya.

¹⁰ Nuya yò ja'i 'b'a'a nximhái 'mò bi nu ngue ya xa ndu, asta øt'ango ngue di johya. Nu te tini n'na ngu n'na di mpennbi. Porque nuna rá hyá Oja mí mmambya yonc'ei bi du, janjuani ngue mađi unba yò mmái yò ja'i.

¹¹ Pē nu'mò mí gua'a nhyu pa made ngue bomp'u yò ánima, Oja bi 'yot'e ngue mahømbi

m'mái. Nu to gá bi nu ngue ya 'bái mahøn'a, janjuani ngue bi nsu.

¹² A nuya yonc'ei mí mmambrá hyá Oja m'met'o p'uya, bi 'yode ngue bi ts'o mahets'i, bi t'embí:

—Bí 'yēhmi ua ya —t'embí.

Bi ma mahets'i p'uya, bi 'yo n'na rá guí. Nu'u yò nsuiui p'uya bi nutho ha i ma maya.

¹³ Nu'a rá ora'a p'uya, janjuani ngue bi 'yan'ahái. Nu hangú gá ndøngu yò ngu jap'u ja rá danihni, nu'a n'na ciento yò ngu, 'det'a yò ngu bi xot'i. 'Nē yoto mahuahí nja'i bi du ngue'a i 'yan'ahái. A nu'u yò ja'i himbi du p'uya, janjuani ngue bi nsu. Bi manyò ja'i p'uya ngue janjuani ja rá ts'edi Oja bí 'bái mahets'i.

¹⁴ Ya bi tho'a rá yoho rá ndate ya, pē mahømbá ørpø'a rá hyu rá ndate di nja.

¹⁵ Bi mixtrá corneta'a rá yoto rá anxē p'uya. Nu'u bá nya mahets'i p'uya rá ndøts'edi ga nt'ode rá hyá bi mā ngue ena:

—A nuyá, nuna Oja co 'nēhra Cristo, ya dá 'yuhrá ts'edi ya, ngue para zantho di manda gá rá ximhái.

¹⁶ A nu'u 'däte magoho di mäspø ja rá nhudi Oja, gá bi m'memfo hái ngue bi danne Oja.

¹⁷ Gá 'da ga 'yēntho:

—Dadi ja mammađi'ahē ya grá Hmu. Gue'e grá Oja ngue jase ni ts'edi. Gue'e guí 'buhya, 'nē ya gmi 'bái mente yò pa xa thogui, 'nē gui sigue guí m'mái mente yò pa di map'u. Jammađigaha ya mā Oja'i ngue ya gá da'mj guí manda te gá ja ya.

¹⁸ A nuya yò ja'i 'b'a'a nximhái mí mbøcøe, xa mmestho ni hya. A nuyá, xquet'a ya bi zønna pa guí mbøcøe ya. Nu yò ánima xandu, ya bi zønna ora guí hyaspa rá güenda ya. Guí unyò nzábi ni mēfi xa mmamp'a ni hya. Gátho yò ja'i ya o ni 'yē di ngüē di nnoho, te'o ngue nuu mansu'i, gá guí unyò nzábi. Ya bi zønna ora guí jua'u yò ja'i øtra nts'onj ua ja rá ximhái ya, ngue'a te gáma nts'o øt'e.

¹⁹ Dá nugá p'uya ngue bi kohrá nija Oja bí ja mahets'i. Nup'u mbonnija, di nequi ngue jap'u rá huada m'mets'i rá cohi bi gohmi m'met'o Oja yò ja'i. Bi nja yò huei, janjuani di hi yò ngani. Bi 'yan'a hái, bi nja yò ndate ndo.

12

¹ Bi nequi p'u mahets'i n'na rá hmeya ngue n'na rá xisu di mpaxá n'na rá ulu ja rá hmi tengu guí yotra hyadi. Nup'u tøgue di nequi ngue rá zana nnets'i. Rá ya p'uya, oxá n'na rá corona n'youi 'de'ma yoho yò sø.

² Nuna rá xisu p'uya, ya há rá basi, pē mafi ngue sá rá n'u ngue ya di m'meni.

3 Mahøndá handá mahęts'i p'uya, dá nu man'na rá hmęya ngue n'na rá ndate ts'ozu'ę xá nthęni, ja yoto yø ya, ja 'det'a yø danj. 'Da'a n'na rá corona oxyø ya.

4 Di fętrá ts'u ngue bi hømýø sø bí ja maya, so ua rá há. Pe himbi zu hmáde'a gangu yø sø bá hømmi. Rá ndate zu'ę p'uya, bi m'máp'u nj hyandra xisu há rá basj. Høntho dj m'męni, 'bextá zaprá basj.

5 Nuná rá xisu mj há rá basi, bi m'máhrá ts'unt'u nuna ja ngue dá zedi dj manda ua ja rá ximhái. Pe nuna rá ts'unt'u bi zixp'u bí 'bu Oja ngue 'dap'u danj mmjhmj.

6 Nuná rá xisu bi 'dagui, i map'u bí ja rá dapo, ya xi zámnbabi Oja n'na rá xęqui dj m'mái. Ja di t'unnb'u te dá zi męnte n'na mahuahj 'nę yociento 'nę hyate ma pa.

7 Mj tho'a p'uya, bi nja n'na rá datunhni p'u mahęts'i. Bi 'yøtra tunhni'a rá hmu yø anxe nj hu ngue rá Miguel. Bi mfáxui m'ida yø anxe dj manda. Bi ndunhui ná rá ndate zu'ę, 'nę xquet'a bi mfáxui yø anxe ná p'uya.

8 Pe nuna rá ndate zu'ę, bí 'bęhra tunhni p'u mahęts'i. Ya hın'y'u ha dj m'mái.

9 Nuná rá ndate zu'ę bá t'engua ja rá ximhái, gá bá n'youi yø anxe dj manda. Nuná, guehna rá nyogui c'ęya nj hu ngue rá zithu 'nę rá Satanás. Guehna hátyø ja'j 'bui gá rá ngunj nximhái naya.

10 Mahøndá øde ngue bá nya maya man'na, pe rá ndøts'edi gá 'yęna:

—Ya bi zonna ora dá yan'Oja yø ja'j ya. Oja ya udj ngue ja rá ts'edi, dá guehra Cristo ya udj ngue ja rá ts'edi. Porque nuna rá pa rá xuj mádj yahma cųhu p'u ha 'bu Oja, ya bá thøn'athi naya.

11 Guehya ma cųhu bi dapra zithu ya, porque nu'a i du rá De'yo, ja rá ts'edi ngue bi hojpa yø ts'oqui. Guehya himbi zu bi ma ngue ęc'ęj rá De'yo ya. Himbi zu bi manna hya, madague'a bi tho.

12 Bi ja rá johya mahęts'i. Di johya to gá bí 'bap'u. Pe huęcate yø ja'j 'bap'u ja rá hái, dá gue'u 'bap'u ja rá jathe, huęcate. Porque nup'u ja rá ximhái ya, ja 'bap'u rá zithu. Janjuanı ngue mbøcue ya, porque padj ngue ya mįts'u dra pá dá thaspa rá güenda —bi 'yęna.

13 Nuná rá ndate zu'ę 'mø mambá t'engua ja rá ximhái, bi hyonj há 'buhra xisu nuna xi m'máhrá ts'unt'u, porque sui.

14 Pe nuna rá xisu, Oja bi japi ngue bi nja yø zahua tengutho n'na rá pents'u, ngue bi zá bi 'dagui. Bi zop'u rá ndate zu'ę, bi map'u ja n'na rá dapo xi zámnbá Oja ngue dj m'mái. Nup'u ja rá xęqui bi zønj, ja bi t'unnb'u te bi zi męnte nhyu jęya made.

15 Nu'a rá ndate zu'ę, bi bønna dehe p'u ja rá ne, bi gohi ngue rá ndate dehe. Bi nepe ngue xtá nduxra xisu 'mø xtj nthęui.

16 Pe rá xisu, bi máxra hái ngue bi dutra dehe bá pømp'u ja rá ne rá ndate zu'ę.

17 Janangue nuna rá ndate zu'ę mathoguitho bi mbøcue ngue suhná rá xisu himbi zadı. Bi ma p'uya ngue bi 'yørpabi rá tunhni'u yø basi rá xisu. Nuyá, guehya yø ja'j øt'e te dj manda Oja ya, hįngui nne dá hyc'a rá hya bi zohra Jesucristo.

13

1 Dá m'mäcá p'u ja rá nęnga jathe p'uya. Dá handj ngue bá pøxma xøts'e rá dehe man'na rá ndate ts'ozu'ę ja yoto yø ya, ja 'det'a yø danj, 'da'a n'na rá corona oxyø danj. Yø ya p'uya, nt'ot'i p'u yø thųhu ngue hįngui nnu manho Oja.

2 Nuná rá ndate ts'ozu'ę, dj nęqui tengu rá tigre. Ja yø gua tengutho yø gua rá oso. Rá ne p'uya, tengutho rá ne rá dafanzate. Nuná man'na rá ts'ozu'ę ngue rá thenj p'uya, guehna rá zithu ná, bi japi bi nja rá ts'edi ná rá ndate ts'ozu'ę bá pøxp'u ja rá jathe. Bi unná nthuts'i ngue dá mj, dj manda'u to dj manda rá zithu.

3 Nuná rá ts'ozu'ę p'uya, dj nęqui ngue xj ts'ennbabi n'na rá ya, ja ngue dá du. Pe bi zá rá ts'et'i mj ja. Mj nu yø ja'j ngue bi zá rá ts'et'i, bi nsu gátho yø ja'j 'bui rá ngunj nximhái p'uya, ya j máhá yø ja'j ná rá ndate zu'ę p'uya.

4 Bi danne yø ja'j rá zithu p'uya, porque bi bahyø ja'j ngue gue'a rá zithu xj unná ts'edi rá ndate ts'ozu'ę. 'Nęs'e'a rá ndate ts'ozu'ę bi danne yø ja'j p'uya. I ęnyø ja'j:

—¿Haru gue 'buhman'na ngue Tate tengu ná rá ndate zu'ę? ¿Te'o dá bønj ngue dá zá dj ndunhui ná? —ęnyø ja'j.

5 Bi t'unná ts'edi ná rá ndate ts'ozu'ę p'uya ngue bi xohrá ne, bi nya. Bi manyø hya ngue di 'yęts'i, 'nę bi manyø hya ngue nnoňman'u Oja. 'Nę yote ma yoshna bi ts'ännbi ngue dj nja rá ts'edi.

6 Bi nøňman'u Oja p'uya. Bí nøňman'ubi rá thųhu. Bi nøňman'ubi rá njja Oja, co gátho'u bí 'bu mahęts'i bi nøňman'u.

7 Bi t'unná nt'ędj p'uya ngue dá 'yørpabi rá tunhni yø ja'j ya o rá 'ye Oja, 'ne dá dapi. 'Nę bi t'unná nt'ędj ngue dj manda gátho yø ja'j 'bui ndap'u bi zá yø hái, ngue 'dama' dan'yo yø hya gá ya.

8 Nuná rá ndate ts'ozu'ę p'uya, gátho yø ja'j 'bui rá ngunj nximhái, gá bi danne. Guehya yø ja'j hįnga nt'ot'ibi yø thųhu p'u ja rá libro cą rá De'yo nuna bí tho. Nuná rá libro ná, hante dj nhohra ximhái ya bá nt'ot'ibi yø thųhu te'o gátho ja ngue dj nthęui rá 'da'yo te.

9 Nu rá ja'j ja rá gu, dá 'yøhya yø hya ja ua.

10 Nu rá ja'j sixrá mmjč'ęiui ngue dá got'i, xquet'a 'nęs'e rá gote dá jot'i. Nu rá ja'j dá hyo rá mmjč'ęiui conna juai, xquet'a rá hyote jatho ngue di du conna juai. Janangue nuya yø ja'j ya o rá 'ye Oja, jatho ngue dá zeti

hangu rā n'ua ja ngue dā thogui, 'nē dā 'yēc'ēi xanho ngue dī nja'a te rā hyā bī man'Oja ngue dī nja.

¹¹ Mahōndā nugā man'na rā ts'ozu'ē p'uya ngue bā pōxma xōts'e rā hāi. Nuna p'uya, ja yoho yō danī tengutho rā De'yo. A nu'mō mī nya, bī nya tengutho gā ya rā zithu nuna rā thēngā zū'ē.

¹² Nu'a te gā rā ts'edi mī ja m'met'o nā rā ndate ts'ozu'ē rā madi, gue'a rā ts'edi bi japi bī nja'a, i nnuṭho te gā bi 'yōt'e. Nuna rā yoho rā ts'ozu'ē bā pōxpu ja rā hāi, bi japyō jā'i 'bē'a nxīmhai ngue dā danne nā rā ndate ts'ozu'ē xpi bōxpu ja rā dehe, nuna xi zā rā ts'et'i m'met'o.

¹³ Nuna rā yoho rā ndate ts'ozu'ē p'uya bi 'yōtyō milagro, yō hmī yō dā yō jā'i astā ōt'e ngue bi tāhyō sibi mahēts'i, so ua ja rā xīmhai.

¹⁴ Bi t'unnā ts'edi ngue dā 'yōtyō milagro mēnte n'youi nā rā mmīts'o zū'ēui rā madi. Bī nepe ngue gue'a di hyātyō jā'i 'bē'a nxīmhai ngue dī mähā. Bi xihyō jā'i p'uya ngue bi hocā n'na rā dahmu dī nēquī tengutho rā hmī nā rā ndate ts'ozu'ē xi ts'ēni connā juai 'nē xi zā rā ts'et'i.

¹⁵ Mī hocra dahmu yō jā'i p'uya, nu'a rā yoho rā ndate ts'ozu'ē xpi bōxa hāi, bi t'unnā ts'edi ngue bi japi bī nja rā te rā dahmu ngue dī nya. 'Nē dī manda nā rā dahmu, ngue dā tho'ua yō jā'i hīnda ne dā danne.

¹⁶ Nuna rā ts'ozu'ē p'uya, bi ja ts'edi ngue gātho yō jā'i dā ma mamarcabi yō 'ye ngue yō n'yei ogue yō dē. Gā bī ma mamarca yō jā'i, dīngūe dīnnoho, yō mmēmētī, yō hyoya, gue'ua 'bahyō hmū, gue'ua hīnjo'o yō hmū, gā bī ma mamarca.

¹⁷ Ya hīnjondā zā dā dāi 'nē hīnjondā zā dā mā ngue'mō hīnguī n'youi rā marca ngue rā thūhū rā ndate ts'ozu'ē, ogue gue'ua hangū yō número n'youi rā thūhū.

¹⁸ I nne ngue dī n'yomfēni xanho rā jā'i, para ngue dā dīnya yō hyā ja ua. Dā zānnbī hangū yō número pōts'e ngue n'youi rā thūhū rā ndate ts'ozu'ē. Gue'a rā número n'youi rā thūhū rā jā'i'a. Nuna rā número nā, guehna ngue 'dato ciento 'nē hyate ma'dato.

14

¹ Mā nhannigā mahōn'a p'uya, dā nugā rā De'yo 'bāp'ua ja rā nyūnī Sión. 'Dap'ua 'bāhmi'ua n'na ciento 'nē yote magoho mahuaḥī nja'i. Guehya nt'ot'ibi rā thūhū rā De'yo p'ua ja yō dē ya, connā thūhū rā Papā.

² Mahōndā ōcā mī'da yō hyā bī ja mahēts'i. Pē rā ndōts'edi gā nt'ode yō hyā. Nup'ua dā ōde ngue gui hī yō hyā, tengutho gui hī yō dehe, ogue tengutho p'ua gui thonī rā ngāni p'ua dā ōde. Yō me'bida ngue yō arpa p'uya xāndōngu dā ōde.

³ Guehya tutā n'na rā 'da'yo thūhū p'ua nī hyandrā nḥuḍi Oja ya, harḥ hūhya 'dāte magoho dī māspu hū Oja, harḥ 'bā'ua goho 'bāp'ua ja yō ts'at'i rā nthuts'i. Nuna rā thūhū tuti, hīnjongui padī temā thūhū, sinoque pasē'ua n'na ciento 'nē yote magoho mahuaḥī, guehya yō jā'i bī nyanyō te ua ja rā xīmhai ya.

⁴ Guehya yō jā'i hīnha gā hye Oja, bī nsupī hangū rā pa. 'Nē n'youi rā De'yo harḥ nī ma. Guehya yō jā'i rā maditho bī ma mapōhō p'ua 'bahyō jā'i nxīmhai ya, para ngue dā zo rā 'ye Oja co 'nēhra De'yo dā zo rā 'ye.

⁵ Guehya yō jā'i hīnjam'mō bī manna fēhni ya. Nuna Oja, hīn temā nts'o bi dīnnbī ngue di zai.

⁶ Dā handā man'na rā anxē bī 'yo maya p'uya. I mmanā hoga 'da'yo hyā nuna ja rā ts'edi para zantho. Bi xihra hyā yō jā'i 'bēi gā rā ngūnī nxīmhai, nuya yō jā'i 'dama' dan'yo yō hyā gā ya.

⁷ Pē rā ndōts'edi gā nt'ode rā hyā bī mā, bi 'yēmbyo jā'i:

—Damī suhū Oja. Damī 'yēspāhu, porque nuna Oja, ya bi zōnna ora dā hyaspa rā gūēnda yō jā'i ya. Damī thannehu nā Oja bi hoqui te gā bī ja maya, 'nē bi hoqui te jaua ja rā hāi. 'Nē bi hoqui te gā jap'ua ja rā jathe. 'Nē bi xityō dehe harḥ gā pōhō —bī 'yēmbyo jā'i.

⁸ Mahōmbā ērpātho man'na rā anxē p'uya. Bi 'yēnā:

—Bi guadi. Bi guahra danīhni Babilonia. Porque guehya yō jā'i Babilonia bi gūtra 'yu nā rā nts'o ōtyō jā'i 'bē'a nxīmhai. I tēntho'a te rā nts'o ōtyō jā'i Babilonia.

⁹ Nuna rā hyū rā anxē bā nya p'uya, rā ndōts'edi gā 'yēnā:

—Nu to gā thanne rā ndate ts'ozu'ē 'nē thannebi rā dahmu, ogue dī n'ūnī dā ma mamarcabi rā dē ogue rā 'ye,

¹⁰ guehya yō jā'i dī nthēui rā castigo xā nzān'Oja ya. Porque nuya yō jā'i sū Oja, ya xā zānnī ngue dī sātra ndate p'ua ja rā sibi di danzō connā asufre. Dā nudyō anxē Oja, dā guehra De'yo dā nūtho te dā thohya yō jā'i ya.

¹¹ Nu'a rā 'bifi dā pōxpu ha dā zā rā ndate yō jā'i, para zantho dī nja rā 'bifi. Ra pa rā xūi dā zā rā ndate to thanne rā ndate ts'ozu'ē ogue thannebi rā dahmu, ogue mā marca rā jā'i connā thūhū rā ndate zū'ē.

¹² Janangue nuya yō jā'i ya o rā 'ye Oja, jatho ngue dā zeti hangū rā n'ua ja ngue dā thogui. Dā 'yōt'e te dī manda Oja, 'nē 'yo di hē'a gā 'yēc'ēi rā Jesús.

¹³ Dā ōcā man'na bā nya mahēts'i p'uya, bi 'yēnguī:

—Damī cuatā sūcuā ya yō hyā jaua ya. Rā mmēnthī dī nthēui yō 'yēc'ēi di du'a ngue ōrpa rā 'befi rā Jesús. Porque guehna rā hyā

mmanna Espiritu Santo na ngue ena: “Ya bi zep’u’a te ga ra n’u xa thogui. Nu’a ra ’b’efi Oja xa ’yörpe, bi ja ra njut’i p’u mahets’i”.

14 Mahöndá handä maya p’uya, dá nu n’na ra t’axca gui, huxpu n’na nc’ei, oxrá ya n’na rá corona ngue ra oro. I há ra t’exu het’i xandöno.

15 Nup’u ja ra nija bi ja mahets’i p’uya, bá pömp’u n’na ra anxé ngue ra ndöts’edi ga mmat’a huxma xöts’e ra gui. Bi ’yembj: —Ya bi yaxyo hmudá ja ga ximhäi. Ya bi zönná ora gui hyets’i —bi ’yembj.

16 Nuná huxpu ja ra gui p’uya, bi hyexyo hmudá mj jap’u ja ra häi. Gä bi peti.

17 Bá pöm man’na ra anxé p’u bi ja ra nija mahets’i p’uya. Bá hyá man’na ra t’exu ngue het’i xandöno.

18 Nup’u ja ra altar, bá nexpu man’na ra anxé ngue ja rá ts’edi ngue dá ja ra sibi. Rá ndöts’edi ga mmat’a há ra t’exu p’uya, bi ’yembj:

—Ya bi yaxyo uva jap’u ja ra ximhäi. Dami hyequi —bi ’yembj.

19 Nuná ra anxé ts’o p’uya, bi hyecyo uva mj jap’u ja ra ximhäi, gä bi peti. N’narbu bi gatyo uva ngue dá the’mi. Nuná ra hyá na p’uya, i nne dá ma ngue ra ndate castigo dá ja Oja.

20 Nu’u yö uva bi ma nth’e’mj p’u maxöts’e rá danihni. Nup’u bi ma nth’e’mj yö uva, nu’a rá ngui bi böni, gä rá ji. Nu’a ga ’yensyo yö ndöfani ’mö njumbj rá freno, nup’u ha pöxrá ne, gue’a ganhé ra ji’a. Nu’a ganzant’i p’u ha ja yö ji, bi ma astá hyu ciento kilómetro.

15

1 Dá handä mahets’i man’na ra hmeya ngue mathoguiho ra ndüssutho. Dá nu yoto yö anxé. N’na ngu n’na ya yö anxé, i há ra n’u ja ngue dá ja. Nu’mö bi nja ya yoto yö ndate n’u, ya bi nja gátho’a te rá castigo ja ngue dá ja Oja p’uya.

2 Dá nugá n’na rá xequi ngue titho, tengutho rá jathe p’u gui nequi, di nequi tengutho rá xito ’mö brá o ra sibi mbo. Ja töp’u gátho ya yö ja’i xi dapra ndate ts’ozu’é p’uya, ngue himbi ne bi dannebi rá dahmu. ’Né himbi ne yö ja’i xtá mma mamarca cona número n’yoiu rá thuhü rá ndate ts’ozu’é. Gä há yö ’bida xi un’Oja.

3 I tutra thuhü mj tutra Moisés rá mefi Oja. Guehna rá thuhü turpabi rá De’yo p’u ha ’bái. I gna:

—Mathoguiho mazihotho te gui öt’e grá Hmu, má Oja’i. I jase ni ts’edi. Majuanj ngue gá xanho te gui öt’e. Grá dast’abi ngue yö ja’i ’bai rá nganji nximhäi.

4 ¿Te’o dá bönya grá Hmu ngue dá ’yena hinda nu mansu’i? ¿Te’o dá böni ngue dá

’yena hinda zá dá ’yets’a’i? Porque hön’atho’i ngue gá rá nho gui öt’e. A nuyá, dá éhe gátho yö ja’i ’b’a’ nximhäi ya ngue dá danne’i. Porque ya bi nu yö ja’i te gui öt’e, gá gue’a ni ’yup’u gui öt’e —bi ’yena.

5 Mj tho’a p’uya, dá nugá ngue bi xohra nija bi ja mahets’i. Nup’u mbonnija, ja dá nugá p’u rá xequi mathoguiho xa nduxqui, ja m’ets’i p’u yö xindo nt’ot’i rá ley Oja.

6 Nup’u ja ra nija p’uya, bá pömp’u yoto yö anxé ya xtá nu m’et’o ngue bá hya rá ndate n’u ja ngue dá ja. Gä di t’axca he, ’né gä di ngutra oro yö tya.

7 Nu’a n’na ’bäp’u ja rá nhudi Oja p’uya, bi unni ’da’a n’na rá mohi ngue rá oro’u yoto yö anxé. Nup’u ja yö mohi bi unni, ja yup’u rá ndate castigo dá ja Oja nuná ’bai para zantho.

8 Nup’u mbonnija p’uya, yup’u rá ’bifi n’yoiu rá ts’edi Oja maguec. Pe hinjongui sä dá yat’ambo nnija. Dá zá, pe asta gue’mö gä bi nja’u yoto yö ndate n’u ja ngue dá ja ya yoto yö anxé.

16

1 Mahöndá öcá man’na ra hyá bá nya p’u ja ra nija mahets’i p’uya. Pe rá ndöts’edi ga xi’u yoto yö anxé, bi ’yembj:

—Ni máhá ya. Nu’u yoto yö mohi gui thehu ngue n’yoiu rá castigo dá ja Oja, dami ’yömmi p’u ja ra ximhäi ya —bi ’yembj.

2 Nu’a rá mädi rá anxé p’uya, nu’a rá mohi mj the, bi ’yömp’u ja ra häi. A nuya gátho yö ja’i mj n’yoiu rá marca rá ndate ts’ozu’é p’uya, ’né xi dannebi rá dahmu, bi nja yö ndate sasi ngue mandö n’utho.

3 Rá yoho rá anxé p’uya, nu’a rá mohi mj the, bi ’yömp’u ja rá jathe. Rá dehe p’uya bi gohi ngue rá ji, éna bi ts’enna ánimá. Gátho’u mj ja yö te p’u ja rá jathe, gä bi dü.

4 Rá hyu rá anxé p’uya, nu’a rá mohi mj the, bi ’yömp’u ja yö dathe, gátho p’u ha pöhyö dehe. A nuyá, gátho yö dehe, gä bi gohi ngue rá ji.

5 Dá öde ngue bá nya rá anxé nu’a bi ts’onyö dehe, bi ’yena:

—Nu’i grá Hmu má Oja’i, gue’e gui ’bähya. Mente yö na xa thogui xcá m’mai. Pe gá rá nho gni ’bai. A nuyá, nu’a rá castigo gui ötya, ya ni ’yup’u’a ya.

6 Porque nuya gadi japra castigo ya, guehya bi hyo yö ja’i o ni ’ye ya, ’nhyö pöngahya xa mmamp’a’i ni hya, gá xa hyo. Janangue gui unyö njut’i ya, gá japi ngue bi zi rá dehe bi nji.

7 Dá öcá mahön’a p’uya ngue bá nya man’na p’u ja rá altar. Bi ’yena:

—Nu’i grá Hmu má Oja’i, gue’e majuanj ngue jase ni ts’edi. Nu’a te rá castigo gui ötya, ya ni ’yup’u’a ya —bi ’yena.

8 Rá goho rá anxé p'uya, nu'a rá mohi mĩ the, bi 'yomp'u ja rá hyadi. Rá hyadi p'uya man'na mandø mpatho. Mathoguiitho uhyø ja'í'a ga ndømpa.

9 Mathoguiitho bi nzo yø ja'í' ngue'a te ga ndømpa rá hyadi. Pë hingui nne yø ja'í' di 'bätyø mmui ngue di nu'ni da 'yεspabi Oja. Sinoque man'na nnømmān'u nā Oja ja rá ts'edi ngue bí pennbabi rá n'u thogui.

10 Rá cut'a rá anxé p'uya, nu'a rá mohi mĩ the, bi 'yønnbabi p'u ja rá nthuts'í' rá ndate ts'ozu'ε. Nup'u ha gä di manda nā p'uya, gä bi gohi ngue rá 'bexui. Asta sa yø janí yø ja'í' ngue sã rá ndate.

11 Pë madague'a bi zã rá ndate yø ja'í' ngue yø ndate sasi, hĩmbi ne xtí 'bätyø mmui ngue xta hyep'u rá nts'o ga 'yo. Sinoque enā man'na bi nømmān'u nā Oja bi 'bu mahets'í.

12 Rá 'dato rá anxé p'uya, nu'a rá mohi mĩ the, bi 'yomp'u ja rá dathe Eufates. Rá dathe p'uya bi 'yot'í, para ngue da zã da tho'u yø ts'edi yø dast'abi mambá ep'u, ni 'yep'u ni bøxyadi.

13 Dá nugä p'u ja rá ne rá ndate ts'ozu'ε xā ntheni, 'nep'u ja rá ne'a rá mmjts'o zu'εui, 'nep'u ja rá ne'a rá fehní pøngahya, 'da'a n'na rá ts'onthí bá pømp'u ja yø ne, di nequi tengutho rá 'ue.

14 Guehya yø ts'onthi da zã da 'yøtyø milagro. Bi bøní ngue dí peti gätho yø dast'abi 'bu'a nximhäi. Nu'mø rá pa da ep'u nā Oja jase rá ts'edi ngue da hyaspa rá güenda gätho yø ja'í', guehya da nangui ngue da 'yørpabi rá datunhni Oja ya.

15 Gätho ya yø ja'í' øhya yø hyä nt'ot'í ua, damí 'yøhmü xanhā nā rá hyä mmanā Cristo, bi 'yena:

—Nu rá pa ga ma ehε, n'na zihmantho ga søhø, tengutho 'mø ha bi zønna bε, hingui fadi temā pa da zøhø, di njarbautho. Pë rá mmenthi di nthēui to hingui aha, i fährä t'axca he n'nāmhmā ngue hĩndi n'yo mangøtho, 'nε hĩnda mesrä sã ngue da hĩn'ya rá t'axca he da hye —i enā.

16 Nu'u yø dast'abi bá ts'í p'uya, bi mpeti p'u ja rá xequi gui hutyo ja'í' ga ya rá hyä ngue rá ebreo, ngue rá Armagedon.

17 Rá yoto rá anxé p'uya, nu'a rá mohi mĩ the, bi 'yomp'u ja rá ndahi. Nu'a rá nija bi ja mahets'í ha ja rá nhudi Oja, ja bá nya p'u man'na, pë rá ndøts'edi ga 'yena:

—Ja bi zep'wā te ja ngue di nja ya —bi 'yena.

18 Bi nja yø huei p'uya, bi nja yø ngāni. Janjuani ngue rá ndihí. Bi 'yan'ahāi, mathoguiitho rá ndøts'edi i 'yani. Mente yø pa xā m'mahyø ja'í' ua ja rá ximhäi, hĩjam'mø xi nja'a te bi nja.

19 Nunā rá dānihni Babilonia, hyu xεgui bi bøní ngue bi t'í'ahāi. A nuya gätho yø hñini ja rá ngani nximhäi, gä bi xot'í.

Oja bi unná njut'í'a rá hñini Babilonia, bi mennbabi rá castigo ngue sui.

20 Gätho yø t'ahāi ja made yø jathe, 'nε yø t'øhø, ya hĩnha mambi nequi.

21 Bi zoxyø ja'í' yø ndate ndo bi nja. Pë mandø nnøtho, yote kilo ganhyu n'na rá ndo. Pë yø ja'í' p'uya, nu'a ga nzā rá ndate ngue yø ndo bi nja, enā gue gue'a man'na ga nnømmān'u Oja'a.

17

1 Bá ε'a n'na'u yoto yø anxé mĩ the yø mohi p'uya. Bi 'yengui:

—Bí 'yεcua ya. Ga ut'a'í' rá castigo da thohnā xisu mathoguiitho rá 'yots'om'māi, huxmā xøts'e rá jathe.

2 Yø dast'abi 'bui gä rá ngani nximhäi, gä xā n'yots'om'māiui nā rá xisu nā. Da guehyø ja'í' 'bui gä rá ngani rá ximhäi, gä xā itibi ngue di sitra seí ngue rá 'yots'om'māi —bi 'yengui.

3 Rá Espiritu Santo bi pärca mā nhandi. Rá anxé bi zixcagui p'u bí ja rá dapo. Ja dá nugä p'u n'na rá xisu huxmā xøts'e rá ndate ts'ozu'ε xantheni, xpí bøxpū ja rá dehe. Nup'u ja rá do'yo nā rá ts'ozu'ε p'uya, mā zĩnni p'u yø thuhu nu'u mma ngue hingui nnu manho Oja. Nunā rá ts'ozu'ε ja yoto yø ya 'nε ja 'det'a yø dani.

4 Nunā rá xisu p'uya, rá 'bojpoi rá he conā theni. N'youi yø doni ngue rá oro rá he, n'youi yø ts'ado mazihotho gui nequi, n'youi yø do ni hũ ngue rá perla. I the n'na rá mohi ngue rá oro. Nu'a te gä rá nts'o xā 'yøt'e, gue'a pop'u ja rá mohi'a, porque ja rá ts'ot'ui nā rá xisu ngue rá 'yots'om'māi.

5 Nu'ot'í n'na rá thuhu p'u ja rá dε rá xisu ngue hingui fadi te ga mbøni. Pë nu'a ga mbønna rá hyä nā ngue enā: "Nunā rá dānihni Babilonia, guehna rá mamá nā ngue gätho yø 'yots'om'māi 'bu'a nximhäi, 'nε'a te gāmā nts'o i ja".

6 Nunā rá xisu, dá nu ngue iti. Porque xā nzipyø ji ya hō ja'í' Oja xā thopi ngue hingui nsāya mma hanja nā rá Jesús. A nugä p'uya dadi 'yøtho hanja te dá nu.

7 Rá anxé p'uya bi 'yengui: —¿Hanja ngue gadi 'yøtho? Nugä ga xi'te te ga mbøn'a te gä nu ya, ngue rá xisu, huxrá xatha rá ndate ts'ozu'ε, nunā ja yoto yø ya, 'nε ja 'det'a yø dani.

8 Nunā rá ndate ts'ozu'ε gä nu ya, guehna ya fadi ngue m'bu'a m'met'o naya, 'nε nuya hĩnha madi nequi ngue di 'bahya. Pë hønā pøxpū ja rá ots'í hĩnha rá nzequi ganhe. Rá nzequi p'uya da ma rá castigo. Asta gue'mø mambá fu'a nximhäi, ya bá nt'ot'í p'u ja rá libro yø thuhu ya yø ja'í' ja ngue di nthēui rá 'da'yo te. Pë nuya yø ja'í' hĩnga nt'ot'ibi yø thuhu p'u ja rá libro, nu'mø bi nu ngue di 'bui mahøn'a rá ndate ts'ozu'ε, dadi 'yøtho.

9 Nuya yø hya jaua, i nne ngue da ðani xanho rá n'jomfëni rá ja'i, para ngue da ðini xanho hanja rá hya. Nuya yoto yø ya rá ndate ts'ozu'ë, guehya ga mbøni ngue yoto yø nyuni nnøpa nthuts'i rá xisu ya.

10 N'ë xquet'a nuya yoto yø ya i ja, ga mbøni ngue yoto yø ðast'abi. Ya bi du'ü cat'a yø ðast'abi. A nu'a n'na'u p'uya, i nts'ut'abitho ya. A nu man'na p'uya, tobe hñdji bentrá cargo. Pë nu'mø ya bi mï ngue di bentrá cargo, hinga ya'atho di nts'ut'abi.

11 Nuna rá ndate ts'ozu'ë mï fadi ngue mï 'bu'a m'met'o, n'ë hñha maði nequï ngue di 'buhya, guehna rá hyato rá ðast'abi di m'mahna. Mayø n'youi'u yoto yø ðast'abi m'met'o. Rá nzequi ya, ya da ma rá castigo.

12 A nu'ü 'det'a yø ðani gá nurpi, gue'ü ga mbøni ngue 'det'a yø ðast'abi'u. A nuyá, tobe hñdji bentyø cargo ngue di ndast'abi ya, pë nu'mø ya bi bentyø cargo ngue di ndast'abi, 'da di ndast'abiu na rá ndate ts'ozu'ë p'uya. Pë høndá n'na ora di ndast'abi.

13 Nuya 'det'a yø ðast'abi 'da'igu da ma. Di nhecayha, ngue nu te da manna rá ndate ts'ozu'ë, gue'a da 'yøt'a.

14 Guehya da 'yøpá rá tunhni rá Dë'yo ya. Pë rá Dë'yo di ntatetho, porque guehna rá Hmu ná ngue yø hmu. Guehna rá ðast'abi ná ngue yø ðast'abi. A nuya yø ja'i hñha ni hyehra Dë'yo p'uya, ya yø n'yohu, porque guehya yø thanhni Oja ya. Janangue bi zohnji ngue da 'yëc'ëi rá Dë'yo.

15 Rá anxë p'uya mahømbi 'yëngui:

—Nuna rá jathe gá nu ngue huxra xisu ngue rá 'yots'om'mái ya, ga mbøni ngue guehya yø nación i ja gá rá ximhái ya. Guehya yø ja'i 'bup'ü ja yø hñini, 'dama 'dan'yo yø hya ga ya ya.

16 Nu'ü 'det'a yø ðani gá nurpabi rá ndate ts'ozu'ë, guehya da nu man'ü'a rá xisu ngue rá 'yots'om'mái ya. Guehya di sátá n'ü rá xisu, asta da møjpa rá xisu ngue da za. Nu te di pongui da 'yüdi.

17 Nuya 'det'a yø ðast'abi bi nhecayha ngue 'da'igu da 'yøt'e. Di n'uni ngue rá ts'ozu'ë bi unyø ts'edi, ya gá 'yøpá Oja'a ngue ngu'a da 'yøt'e n'nammá ngue di nja'a te xpa nzän'Oja ngue di nja.

18 Nuna rá xisu gá nu p'uya, gá mbøni ngue guehna rá ðanihni di manda gátho yø ðast'abi 'bu'a nximhái ná.

18

1 Mï tho'a te dá nugá p'uya, mahøndá nugá man'na rá anxë bí 'yë mahëts'i. Di nequï ngue xandø nzaqui, asta gá rá ximhái di yot'a te gui yoxni.

2 Pë rá ndøts'edi gá mafi, i ëna:

—Bi guadi. Bi guahra ðanihni Babilonia. Bi gohi ngue yø ngu yø ts'onthi ya. Ja bi 'yørbu yø 'bafi yø ts'int'sü xandønts'o.

3 Porque gátho yø ja'i 'bu'a nximhái xa itibi rá vino jap'ü ngue'a rá 'yots'om'mái ga 'yo. Nu'ü yø ðast'abi 'bui rá nguñi nximhái, gá yø 'yots'om'mái, porque øt'e tengutho mï øtya yø ja'i mï 'bup'ü ja rá hñini. Gátho yø pøhø 'bu'a nximhái, gátho xa mmëmmeti ngue mathoguitho man'ü unyø mënnyu ya yø ja'i ya.

4 Dá øcá man'na rá hya bí 'yë mahëts'i p'uya, bi 'yëna:

—Ague má ja'i'ahu, dami pømhmu p'ü ja rá ðanihni. 'Yogui øthw'a rá ts'oqui øtyø mmëngu p'ü, n'nammá ngue hñngui thohmü'a rá castigo da tho'ü.

5 Porque nuya yø ts'oqui øt'e, xøgue ja di fixta p'ü, i søni asta mahëts'i. Nuna Oja p'uya, ya hñngui hát'i da zeti hangu rá nts'o øtyø ja'i.

6 Bi sihyø anxë p'uya, bi t'ëmbi:

—Dami jahu rá castigo ya. Nu te xa 'yørpabi yø ja'i xa'uni, ndoble rá n'uni guí japhu ya. Nu'a te ga nzaqui rá vino xa unyø ja'i ngue xa nzi ya, ndoble drá nzaqui rá vino gui unhna da zi ya.

7 Mathoguitho xanja mpähä yø ja'i, xa 'yëts'i ngue mï ja yø mënnyu. Gue'a mathoguitho rá n'ü gui sáthw'a ya. Porque mï emp'ü ja yø mmü: “ëntho di ndast'abihü ua di 'bæhmü, hñte ðadi 'bëhmü, n'ë hñjam'mø da 'yëhra pa ga nuhü rá dummü”, mï ëna.

8 Janangue nuyá, n'na patho di nja rá ndate da thohya. Di nzonj, di ntu manthuhü, da dñ yø ja'i, di nzø rá hñini. Porque jasc rá ts'edi ná rá Hmu Oja, ngue da japra castigo ná rá hñini ná.

9 Nu'ü yø ðast'abi 'bu'a nximhái ngue 'da'igu xa 'yøt'ui ngue 'yots'om'mái n'ë xa 'yëts'i ngue ja yø mënnyu, guehya di nya dummü ya, n'ë di nzom'mø bi nu bi nangra 'bifi ngue di nzø rá hñini.

10 Yap'atho da 'bähyo ja'i ngue da hyandi te di nja. Porque da zu yø ja'i'a rá castigo di nja. Da 'yëmbra hñini p'uya: “Hucate rá ðanihni Babilonia. Mï ja rá ts'edi, pë nuya n'na ts'äquits'atho i nja rá castigo bi thohya”, da 'yënyø ja'i.

11 Nu'ü yø pøhø 'bui gá rá nguñi nximhái, di nya dummü n'ë di nzonj ngue te da thohra ðanihni. Porque ya hñjo'o to da dämbyø 'benj bá du ngue da mä.

12 Ya hñjo'o to da dämbyø 'benj ngue rá oro, ogue rá t'axi, ogue yø ts'üdo mazihotho, ogue yø perla. Ya hñda thányø hoga ulu ni hü ngue rá lino, ogue yø seda, ogue yø 'bojupoi, ogue yø thenj. Ya hñda thányø za 'dama 'dan'yo ga yanj, ni xinga gue'ü yø ðani mahotho gui nequï møbi ma mahoqui, ogue yø hoga za, ogue yø bronze, ogue yø t'ëgui, ogue yø do ngue rá mármol.

13 Ya hñjonda dämbyø 'benj ngue yø canela, ogue yø cosa mahoqui ngue mahotho ga yanj, rá boso t'uts'i, rá mirra, rá

perfume, ra vino, ra aceite, ra hojanı ngue ra trigo. Ya hınjonda dányo ndanı, ogue yø de'yo, ogue yø ndøfani. Ya hınjonda dányo carro. Ya hınjonda dambya yø ja'ı pä ngue øtra 'befi hıngui taħa.

¹⁴ Yø pøhø p'uya da 'yembra hını: "Nu' u yø cosa mathoguiho mađi ho'a ni mmui gui si ya, ya hın'y u p' u'a ya. Para zanho gá 'behni męnyu co gátho'a tema cosa mi øt'a'ı ra nho", da 'yembı.

¹⁵ Nu' u yø pøhø mađi pøhya yø cosa ya, janjuanı ngue xa mmęmmetitho ngue'a te mi päp' u ja ra hını. Pe nuya yø ja'ı ya, yaputho da 'bái ngue su'a ra castigo di njap' u ja ra hını. Di nya dımmui p' uya, asta dara zoni.

¹⁶ Da 'yęna: "Hugcate ra danıhni. Mi 'bui tengutho n'na ra xisu ngue mi he yø ndøhoga ulu. Mi he yø ulu ngue ra 'bojupoi. Mi he yø ulu ngue yø thenı, n'youi yø dønı ngue ra oro, n'youi yø ts' udo mazihotho, n'youi yø perla.

¹⁷ Pe nuyá, n'na ts' uquits' uho i guadi te mi pesya", da 'yęna.

Yø barco 'yop' u ja yø jathe, op' u yø ja'ı ngue yø hmu, conyø pasajero, gátho' u to ja yø 'befi, yap' uho da nsáya yø barco ngue da hyandyø ja'ı te di nja.

¹⁸ Nu' mø bi hyandı ngue ya di nzø ra danıhni p' uya, asta dara mahyø ja'ı. Da 'yęna: "¿Haru gue ja man'na ra danıhni tengu nu ra hını nu?"

¹⁹ Da 'yuxyø fonthái yø ya yø ja'ı p' uya, di nzonı. Di nya dımmui, da 'yęna: "Hugcate ra danıhni. Gátho' u to di 'yonyø barco p' u ja yø jathe, xa mmęmmetitho ngue ja mi mpäp' u ja ra hını, ngue mayøndø mmęmmeti yø męhını. Pe nuya, n'na ts' uquits' uho i guadi te mi pets' i", da 'yęna.

²⁰ Gä di johya' u bi 'bu mahęts' i conná ngue'a te bi thohra danıhni. Di johya yø representante ra Cristo, co gátho yø pøngahya Oja. Gátho mi'da yø ja'ı ya o rá 'ye Oja, Gä di johya, Nu' a ra castigo bi njapra hını, bi hyaspa ra güenda Oja'a te xa ja' ahu yø ja'ı ya.

²¹ Man'na ra anxę p' uya, mandø nzaquitho, bi hyaxa n'na ra ndødo ngue hıngma nets' i'a ganhu, ęntho ra molino. Bi 'yęnnbu ja ra jathe p' uya. Bi 'yembı:

—Tengutho ra do jaua ya ngue hın haru nma hnu, di njarbøtho na ra danıhni Babilonia ya. Ya hın haru nmi nequi mahøn'a.

²² Nup' u ja yø caye ra hını, ya hınjam' mø nma t' øde mahøn'a ngue di m' mahyø mę'bida ngue yø arpa. Ya hınma t' øde ngue di m' mahyø mixt' a corneta ogue yø flauta. Ya hınma hnu ngue di m' mahyø męfi 'dama' dan'yo ma'befi da 'yø'e. Ya hınma t' øde ngue dađi hi yø njı.

²³ Ya hını mantho da hnu ngue høndı nja yø nyot' i ngue yø lámpara. Ya hını mantho da hnu ngue høn dađi hi yø ja'ı

p' u di nja ra nthı. Da guahra danıhni, madague' a ęntho mayø hmu' u mađi mpøp' u ja ra danıhni. Nu' a te yø nt' ęte manı n'yo, mi hät' i gátho yø ja'ı 'bu'a nxımhäi.

²⁴ Ra danıhni Babilonia bi njapra castigo, porque xa hyopyø pøngahya Oja, 'ne xa hyo mi'da yø ja'ı ngue o rá 'ye Oja. Go yø ts' oqui p' u tho yø ja'ı ya o rá 'ye Oja ya Gä rá nganı nxımhäi.

19

¹ Mi tho'a p' uya, mahøndá øcá mi'da yø hya p' u mahęts' i ngue mandøngu dyø ja'ı ra ndøts'edi ga 'yęna:

—Ma ga ęspahu Oja ya. Porque guehna ma Yantehu na. 'Ne guehna maguesę ja rá ts'edi na.

² Porque nuna Oja haspabi ra güenda yø ja'ı, Gä majuanı ngue gue'a ni 'yup' u øt' e. A nuyá, bi japra castigo yø ja'ı Babilonia ya. Nuna ra hını na, ęntho n'na ra xisu ngue ra 'yots'om'mái. Xa ts'oni Gä ra xımhäi ngue'a te rá n'yots'om'mái ga 'yo. Nuna Oja p' uya, di cots' i te xa njapyø męfi xa thopi.

³ Mahømbı 'yęnyø ja'ı p' uya:

—Ma ga ęspahu Oja. Porque nuna rá 'bifi ra danıhni bi nzø, hınha di nsáya nu, di mfanı para zanho —bi 'yęna.

⁴ Nuya 'däte magoho di mäspu ja rá nhudi Oja p' uya, co 'ne' u goho 'bäp' u ja yø ts' ant' i ra nthıts' i, Gä bi m' memfo häi ngue bi danne Oja p' u hudi. Bi 'yęmbıya:

—Janjuanı ngue ni 'yup' u te bi hma. A nuyá, ma ga ęspahu Oja ya —bi 'yęna.

⁵ Nup' u hu Oja p' uya, bi t' ø hman'na ra hya ngue bi 'yęna:

—Nu to Gä suprá xudi Oja ya, da danne, da 'yęspabi Oja di ngüe di nnoho —bi 'yęna.

⁶ Nu' u yø hya dá øde, mandøngu dyø ja'ı di hi yø hya, tengutho p' u gui hi yø ndøthe, tengutho p' u ga nt' øde ra nganı. Bi 'yęnna hya:

—Nuna Oja ma Hmıhu ya, ma ga ęspahu. Porque guehna jase rá ts'edi ngue ndap' u bi zä di manda na.

⁷ Ma ga johyahı ya, di nja' ahu mpähä ngue ga ęspahu Oja. Porque ya bi zønna ora di nthatıra De'yo. Nuna rá xisu da mę, ya xa nsá.

⁸ Porque bi n' unı bi ma mahete ra hoga ulu xa nt' axi, di yoxni.

Nuna ra t' axca he, guehna ga mbøni ngue Gä ra nho ga 'yo yø ja'ı ya o rá 'ye Oja na.

⁹ Nuna ra anxę p' uya bi 'yęngui:

—Damı cuatıra sęcu ya yø hya ja ua ya. Ra mmenthi bi nthıui to bi t' ørpa ra invitación ngue da nu ra ngo p' u di nthatıra De'yo.

Mahømbı 'yęngui:

—Nuya yø hyä gá cuatrá sácuä ya, guehya majuaní ngue rá hya Oja ya.

¹⁰ Nugä p'äya, dá ndatyøhmü p'u 'bähra anxe ngue dí nne xca thanne. Pe rá anxe bi 'yengui:

—Hín'na, 'yo gui thannegui. Nugä xquet'a rá mēfigui Oja tengutho'i ngue rá mēfi'i Oja, tengutho'u mī'da nī cū ngue hā rá ts'edi mmāmbrá hyä rá Jesús. Hønsē Oja i ja ngue dá ma nthanne —bi 'yengui.

Nu'ü di mpefi ngue mmāmbrá hyä rá Jesús, gue'u yø pøngahya Oja'u.

¹¹ Dá nü p'äya ngue bá xohra c'amahets'i. Bī nēguī n'na rá t'axá ndøfani, huxpü n'na nc'ēi. Nunā rá tøgue p'äya, guehna fadi ngue hīnha gá hye Oja, gá majuanī te mma. Gä gue'a te øt'e. Porque nu'a rá tunhni øt'e, gá majuanī ngue gue'a rá ts'at'abi nī 'yup'u øt'e.

¹² Yø dá p'äya, di yoxni tengutho gui 'yotrá thai rá sibi. 'Nē xangu yø corona jap'u ja rá ya. Nt'ot'i n'na rá thūhū p'u ja rá dē ngue hīngui fadi te ga mbøni. I pase tenj bønī.

¹³ Nū rá he, njots'i rá jī. Nunā gui hū rá thūhū, guehna nī hū ngue rá Hyä Oja.

¹⁴ Gä nī den'u yø ts'edi bí 'bū mahets'i, pe gá di tøgue huxyø t'axá ndøfani. 'Nē gá he yø hoga ulu ngue yø t'axá he.

¹⁵ Nup'u ja rá ne ra tøgue nī 'bet'o p'äya, pømp'u rá juai ngue het'i xandønho. Gue'a di ndunhui yø ja'i 'bu'a nximhäi'a. 'Nē dá zēdi ngue di manda yø ja'i. Nu'mø bi hyäspa rá güenda yø ja'i, dá nēhī conyø gua tengutho 'mø tem'yø uva rá ja'i conyø gua. Dá japi dá zi rá vino nu'a n'yoi rá ndate castigo dá ja nā Oja jase rá ts'edi.

¹⁶ Nup'u ja rá pahnī 'nēhrá guxēndehe nt'ot'i p'u n'na rá thūhū ngue ena: "Guehna rá dast'abi naya ngue yø dast'abi 'bui. Guehna rá hmü naya ngue yø hmü 'bui", bi 'yēna.

¹⁷ Dá handā man'na rá anxe ngue 'bäp'u ja rá hyadi p'äya. I mmatyø ts'int's'u 'yo maya. Pe rá ndøts'edi gá nzofo, bi 'yēmbi:

—Damī mpeñu ya. Porque dá 'yøt'ahū n'na rá dants'ihmē Oja.

¹⁸ Nuya gui saphu yø ngø yø dast'abi ya. Gui saphu yø ngø yø general, gátho yø ja'i ngue yø nēxhmite. Gui saphu yø ngø yø ndøfani. Gui saphu yø ngø yø tøgue. Gui saphu yø ngø yø ja'i 'buhyø hmü, dague'u hīnjo'o yø hmü, di ngüē di nnoho, gá gui saphu yø ngø.

¹⁹ Dá nugä rá ndate ts'ozu'ē p'äya, gátho yø dast'abi 'bu'a nximhäi, gá n'yoi yø ts'edi. Ya xī mpeti ngue dá 'yørpabi rá tunhni'a rá tøgue huxrá ndøfani co gátho'u yø ts'edi nā p'äya.

²⁰ Nunā rá ndate ts'ozu'ē p'äya, bi ma mābent'i ngue dá jot'i, 'da jī mbent'ui nā rá fehni pøngahya xī 'yøtyø milagro m'met'o,

ngue xi unná ts'edi nā rá ndate ts'ozu'ē. Porque gue'u yø milagro bi 'yøtra fehni pøngahya i hyärpa yø mmui yø ja'i nuya bi n'uni bi mē rá marca rá ndate ts'ozu'ē, 'nē bi n'unyø ja'i bi dannebi rá dahmu. Janangue nuna rá ndate ts'ozu'ē ya, co 'nēhna rá nehni pøngahya, 'da i thøtho p'u ja rá zabi danzø conna sibi ngue rá asufre ya.

²¹ A nuya yø ja'i ngue yø 'yøt'a tunhni p'äya, i dü conñ juai pønna ne rá tøgue. Nu'ü yø ngø yø ánima p'äya, gue'a i nniya yø ts'int's'u 'yo maya'a ngue bi zapyø ngø.

20

¹ Mī tho'a te dá nugä p'äya, dá nü man'na rá anxe bí 'yē mahets'i bá hyannbabi rá nsogui rá ots'i hīnha rá nēzgui ganhe. Bā cá rá 'yē n'na rá ndø cadena.

² Nunā rá anxe p'äya, bi bēntra ndate ts'ozu'ē, nuna rá nyogui c'ēya, gá mbønī ngue rá zithū nī hū ngue rá Satanás. N'na māhuahī njeya bi dut'i.

³ Bi hyørbu ja rá ots'i hīnha rá nēzgui ganhe p'äya. Ja bi gorbu rá zithū. Bi japra seyo maxøts'e rá ots'i para ngue hīnī mantho dá hyätyø ja'i 'bu'a nximhäi, astā gue'mø bi zøn'a n'na māhuahī njeya. Nu'mø bi tho'a n'na māhuahī njeya p'äya, mahønda ma mathøgue njammī pa.

⁴ Mī tho'a te dá nugä p'äya, dá nü xangu yø nthuts'i. Ja hup'u'u xi bentyø cargo ngue di nts'at'abi dá hyäxra güenda. Guehya yø ja'i xi tho ya ngue bi t'øjpa yø ya. Bī n'upi ngue hīngui säya mma hanja nā rá hyä Oja, hīngui säya mma hanja nā rá hyä bi nxännbate rá Jesús. Guehya yø ja'i hīmbi n'uni xta ndanne rá ndate ts'ozu'ē ya. 'Nē hīmbi dannebi rá dahmu. Xquet'a hīmbi n'uni ngue xta ma mamarcabi yø dē, ogue yø 'yē. Dá nugä ya yø ja'i p'äya ngue mahømbi m'mui, 'nē 'dap'u bi nts'at'abiui rá Cristo n'na māhuahī njeya.

⁵ Guehya yø ja'i rá mædi bi bēnnate ya. Pe nü'u mī'da yø ánima hīnga 'bexpi bēnnate'u, sinoque ja bi bēnnate 'mø mī gua'a n'na māhuahī njeya.

⁶ Ra mmenthī bi nthēui yø ja'i di nthēui rá njapi Oja ngue rá mædi di bēnnate. Guehya dá gohi ngue yø mmácja dá danne Oja co 'nēhra Cristo dá danne. 'Nē 'dap'u di nts'at'abiui rá Cristo n'na māhuahī njeya. Guehya yø ja'i hīnda tho'a rá nyondi rá ndate di nja ya.

⁷ Nu'mø mī gua'a n'na māhuahī njeya p'äya, bi ma mathøgue rá zithū p'u ofadi.

⁸ Mahømbi ma dá hyätyø ja'i 'bui gá rá ngunī nximhäi. Gue'u yø ja'i gui nhuti ngue rá Gog 'nēhra Magog. Bī ma di petyø ja'i ngue dá 'yørpabi rá tunhni Oja. Pe māndøngu dyø ja'i bi peti, tengutho gangu yø 'bomu dehe p'u ja rá jathe.

9 Bâ nangyo ja'i gâ rá nganî nximhâi. Bî mäsra danîhni 'buhyo ja'i Oja. Guehna ra hnîni dî ma Oja na. Pê bi 'yot'Oja p'uya ngue bâ tâhyo sibi mahets'i. Bî juadi bi 'yudî gâtho yô nsuiui.

10 Nuna ra zithu xi hyätyo ja'i p'uya, bi thorbua ja ra zabi danzô conna sibi ngue ra asufre. Guehna ra zabi xi thotra ndate ts'ozu'ê na p'uya co 'ne'a ra fehni pongahya xi thorbua. Nup'u bi thorbua, ra pa ra xui ja da ma ma'ani p'u para zantho.

11 Dâ nugä n'na ra 'taxa nthuts'i ngue ja hup'u Oja. Pê nup'u hu Oja p'uya, ra häi 'nehra c'amahets'i, gâ bî m'merpatho, ya hînhâ mambî nequi.

12 Dâ nugä yô ánima p'uya ngue 'bup'u 'bu Oja, dî ngüe dî nnoho, gâ 'bup'u. Bî ma nsots'i yô libro p'uya. Co 'ne'a man'na ra libro bî ma nsots'i, gue'a ra libro ngue mma to gâ bî nthëui ra 'da'yo te. Nu'u yô ánima p'uya, bi thaspabi ra güenda te xî n'yo. Porque nu te gâ xa 'yotyô ja'i, gâ nt'ot'i p'u ja yô libro.

13 'Bup'u yô ánima xa ndup'u ja yô jathe. Nu hangu yô ánima xa ndu, gâ 'bup'u. Gâ bi thaspabi ra güenda te xa 'yot'e n'na ngu n'na.

14 Ya hînda dü yô ja'i, sinoque dî m'mup'u ja ra castigo êntho ra zabi dî nc'uats'i conna sibi, gue'a rá yondî ra ndate'a p'uya.

15 Nu to gâ hîmbî thînnabî yô thuhu ngue da nt'ot'i p'u ja ra libro ngue mma to dî nthëui ra 'da'yo te, gâ bi thorbua ja ra zabi dî danzô.

21

1 M'mefa p'uya, dá nugä ra 'da'yo c'amahets'i 'nehra 'da'yo häi. Nu'a ra c'amahets'i mî ja m'met'o 'nehra häi mî ja m'met'o, bî m'merpatho. A nu yô jathe mî ja, xquet'a gâ bî m'merpu.

2 Nugä drä Xuua, dá nugä ra macä danîhni ngue ra 'da'yo Jerusalén bî 'yê mahets'i bî 'bu Oja. Xî nhoqui tengutho n'na ra novia 'mô xa nhoqui ngue da me rá ndô.

3 Dâ ôcä n'na ra hya bî 'yê mahets'i p'uya, pê ra ndots'edi ga 'yëna:

—A nuyä, nuna Oja 'dap'u 'buhmî yô ja'i naya. 'Nê gue'u yô ja'i Oja'u. Yô ja'i p'uya, nuna Oja guehna yô Oja na.

4 Nuna Oja, da duppabi yô guidä yô ja'i mî ja m'met'o. Ya hînda dü yô ja'i. Ya hîndî nzonî, ya hîndî nya dümmâi. Ya hîndî hyenni. Porque nu hangu ra n'u mî ja m'met'o, gâ bî zep'u.

5 Nuna Oja hup'u ja rá nthuts'i p'uya, bi 'yëna:

—Nuyä, ya dá ot'ä ngue gâ bi gom'dan'yo te mî ja m'met'o ya —bî 'yëna.

Mahombî nya p'uya, bi 'yënguî:

—Damî cuarta sacua ya yô hya gâ mmangä. Porque nuya yô hya dî mmangä, gâ majuanî. Guehya sä ngue gui 'yêc'ei ja yô hya dî xi'i ya —bî 'yënguî.

6 Mahombî 'yëngbua:

—Ya bî nja'a te gâ mî ja ngue dî nja ya. A nugä dî 'bui para zantho. Porque ya nmî 'bucä p'u bâ fudi bâ nja yô cosa ja ya. Dâ guehya nu yô cosa i ja, jap'u rá nzegui, pê nugä ga sigue ga m'mai para zantho. A nuyä, nu to tuthe, nup'u pôhra dehe ngue ra 'da'yo te, ga japi da zitho, hînte da gut'i.

7 Nguna ga ôrpe to da böni ngue da dapra nts'o i ja. Gue'a da gohi ngue ma basi'a. Nugä p'uya, gueque drä Oja gra ja'i.

8 Pê yô ja'i ngue su da zä ra n'u connä nueque, da gue'u bi hyep'u ma hya, yô ts'oc'ei, yô hyote, yô 'yots'om'mâi, yô 'yete, 'ne'u thanne yô dahmu, gâtho yô mambethani, guehya di tocabi da map'u ja ra zabi dî nc'uats'i ngue dî danzô conna asufre ya. Gue'a rá yondî ra ndate'a p'uya.

9 Bâ 'yë'a n'na'u yoto yô anxê mî theyô mohi ngue yu'u yoto yô ndate dî nja, bi 'yënguî:

—Bî 'yëcua ya. Gâ ut'a'i ra novia, rá xisu ra D'e'yo.

10 Ra Espiritu Santo bi pärca ma nthandî. Dâ nu ngue ra anxê bi zixcagui p'u bî ja n'na ra danyuni xandönhets'i. Ja dá nugä p'u ra macä danîhni Jerusalén ngue bî 'yê mahets'i bî 'bu Oja.

11 Nuna ra danîhni p'uya di yoxni, porque ja 'bup'u Oja. Nu'a gui yoxni, tengutho gui yoxni yô do mazihotho, tengu yô do ngue ra jaspe. Nthanditho astä mbo ra hnîni, porque ra hnîni, ja tengutho ra xito ngue thotra nthandî ra ja'i.

12 Nuna ra hnîni p'uya, gâ ra jado rá nyani. 'Nê xanhets'i ra jado n'youi. Ja 'de'ma yoho yô goxthi. N'na ngu n'na yô goxthi p'uya, 'bâi 'da'a n'na ra anxê. Nup'u ja yô goxthi p'uya, nt'ot'i p'u yô thuhu'u 'de'ma yoho yô ts'ant'u ra Israel.

13 Nup'u ja rá hyo ra hnîni ngue ni bôxyadi, ja hyu yô goxthi. Nup'u ja rá hyo ra hnîni ni gohi ngue norte, ja hyu yô goxthi. Nup'u ja rá hyo ra hnîni ni gohi ngue sur, ja hyu yô goxthi. Nup'u ja rá hyo ra hnîni ni hyu ra hyadi, ja hyu yô goxthi.

14 Nu'a ra jado di thesra hnîni p'uya, nup'u bâ fudi, n'youi 'de'ma yoho yô do ngue brä bebo. N'na ngu n'na yô do, nt'ot'i p'u yô thuhu'u 'de'ma yonc'ei yô representante ra D'e'yo.

15 Nuna ra anxê bi zocä p'uya, hä n'na ra t'o ngue ra oro ngue dî 'yenna danîhni. Co 'nehyo goxthi da 'yennbi, conna jado di thesra hnîni da 'yeni.

16 Ra danîhni p'uya, ja goho yô ts'at'i, gâ 'da'igu ga njanni gâ goho yô hyo. Ra anxê

p'uya bi 'yenna danihni conna t'o i ha. Nu'a bi zuhra t'eni 'mø mü 'yeni, yo mahuahi 'ne yo ciento kilómetro ga njunni ra hñini. Gä 'da'igu ga njunni gä goho yø hyo. Co 'ne'a ga nhe'ts'i yø ngu, gä 'da'igu.

¹⁷ Mi 'yenna jado di the'sra danihni p'uya, tengutho yø t'eni yø ja'i di 'yoni, njarbatho ra t'eni bi 'yøtra anxë. Bi zu'i hyate magoho metro ra t'eni.

¹⁸ Nuna ra jado di the'sra hñini p'uya, gä gue'u yø do mazihotho ni hu ngue ra jaspe n'youi. Ra hñini p'uya gä ra oro, põmhyats'i ra hñini tengutho ra xito.

¹⁹ Nu'u yø do brä n'youi ra ndacjado, mazihotho yø do n'youi. 'Dama' dan'yo yø cahü yø døni n'youi. Nu'a rá mudi ra do, ra dospí ni hu ngue ra jaspe. Nu'a rá yoho ra do, ra c'anga do ni hu ngue ra zafiro. Nu'a rá hyu ra do, ra 'boc'angui ni hu ngue ra ágata. Nu' rá goho ra do, ra juxhmu ni hu ngue ra esmeralda.

²⁰ Nu'a rá cat'a ra do, ra mego ra do, ma uants'i ra t'axi ni hu ngue ra ónice. Nu'a rá 'dato ra do, ra thenga do ni hu ngue ra cornalina. Nu'a rá yoto ra do, ra c'axt'i ni hu ngue ra crisólito. Nu'a rá hyato ra do, ra juxhmu ni hu ngue ra berilo. Nu'a rá guto ra do, ra c'axt'i ni hu ngue ra topacio. Nu'a rá 'det'a ra do, xa nc'ammí ni hu ngue ra crisoprasa. Nu'a rá 'de'ma'da ra do, ra c'angui ni hu ngue ra jacinto. Nu'a rá 'de'ma yoho ra do, ra 'bojpoi ni hu ngue ra amatista.

²¹ A nu'u 'de'ma yoho yø goxthi p'uya, gä ra perla'u 'de'ma yoho yø jut'i. N'na ra perla bi zits'i n'na ngu n'na yø jut'i. Nu'u yø caye ra danihni gä ra oro. Põmhyats'i yø caye tengutho ra xito.

²² Nup'u ja ra hñini, hñinte ni nija dá nugä p'u. Porque nuna Oja ma Hmuha jase rá ts'edi, guehna 'bui gä rá nguñi ra hñini na. Da guehra De'yo p'uya, xquet'a 'bui gä rá nguñi ra hñini.

²³ Nup'u ja ra hñini, ya himma hyoni p'u rá nyot'i ra hyadi, ogue rá nyot'i ra zana di yorbu. Porque Oja co 'nehra De'yo, gue'u di yot'i gä rá nguñi ra hñini'u.

²⁴ Nu'a rá nyot'i bi nexpu ja ra danihni, gue'a nnopa nyot'i yø ja'i 'bup'u ja yø nación. Nu'u yø dast'abi 'bui gä rá nguñi nximhai, nu te gäma cosa pets'i, gä penhñi, ni map'u ja ra hñini ngue madäpi Oja. Porque nu'a te mat'unní Oja, gue'a ga ndanne Oja yø ja'i'a.

²⁵ Nu'u yø goxthi jap'u ja ra hñini, hangu ra pa nsoqui. Porque ya hin'yu p'u ra xui.

²⁶ Nu hangu yø ja'i 'bup'u ja yø nación, nu te gä pets'i, gä haxpu ja ra danihni ngue madäpi Oja, porque gue'a ga ndanne Oja yø ja'i'a.

²⁷ Nup'u ja ra hñini, ya hin tema nts'o da ma macat'i p'u. Nu ra ja'i xants'o te ga 'yo, ya hinda yarb'u'a. Ni xinga gue'u yø ja'i mmanna fehni da yarb'u. Nu'u yø ja'i da ma

macat'i p'u, gue'u yø ja'i nt'ot'ibi yø thuhu p'u ja ra libro ca ra De'yo. Porque nuna ra libro na, ja nt'ot'i p'u yø thuhu ya yø ja'i di nthëui ra 'da'yo te.

22

¹ M'mefa p'uya, mahombi 'yurcagui ra anxë p'u ja rá nhudi Oja co 'nehra De'yo, ja bí põp'u n'na ra ndø hogdehe di unna 'da'yo te. Di yoxni ra dehe tengu gui yotra xito.

² Nuna ra dacaye jap'u ja ra hñini, made ra caye o rá 'yu ra dehe. 'Da'a n'na nguadi yø hyo ra dehe p'uya, 'bäp'u yø za di unna 'da'yo te. 'De'ma yondi zadi ngu n'na jeya. Porque n'nashna ngu n'nashna zadi. Nu'u yø xi ra za p'uya, gue'a ra nt'øthe ua ja ra ximhai'a.

³ Hijnam'mø tema nts'o di njap'u ngue di nja ra castigo. Porque Oja co 'nehra De'yo, nup'u ja ra hñini ja rá nhudi p'u. Nu'u yø ja'i Oja p'uya, ja 'bup'u ngue thanne.

⁴ Nuya yø ja'i ya, dá nurpa rá hmi Oja, 'ne nt'ot'ibi rá thuhu Oja p'u ja yø dë yø ja'i.

⁵ Ya hin'yu ra xui p'u ja ra hñini. Yø ja'i 'bup'u, ya hinguí honyø lámpara di nyot'i. Ni xingra hyadi di honi ngue di yorpi. Porque guehna Oja yø nyot'i yø ja'i. A nu'u yø ja'i 'bup'u ja ra hñini, gue'u di ndast'abi hangu ra pa'u.

⁶ Nuna ra anxë p'uya bi 'yengui:

—Nuya yø hya ja ua, gä majuaní ya. Da zá gui 'yec'ei gátho ya yø hya ya. Nuna ra Hmu ma Ojaha, nu'mø yø pa xathogui, xa bennbabi yø pøngahya ya yø hya bi ma. Pe nu ra ora ja p'uya, nuna ra hya ja ngue di nja n'na zihmantho, gue'e rá anxë Oja bá penhya ngue da xipyø mefi Oja ya yø hya ja ua.

⁷ Nuna ra Jesús bi 'yena:

—N'na zihmantho 'mø dá ecä —bi 'yena.

Ra mmenthi di nthëui yø ja'i da 'yec'ei na ra hya ja ua, 'ne da 'yøt'ya yø hya nt'ot'i ra libro ja ua.

⁸ Nugä drá Xuua, go dá øcä ya yø hya ja ua. Nu te dá nu, gue'a ra hya nt'ot'i'a. Høntho dá øde 'ne da nu'a te ja ngue ga nnu, dá ndantyøhmü p'uya ngue di nne xa thanne ra anxë bi 'yurcagui ya yø hya dá nu.

⁹ Pe ra anxë bi 'yengui:

—Hijn'a, ogui thannegui. Porque xquet'a rá mefithogä Oja tengutho'i ngue rá mefi'i Oja. Co 'ne'u ni cü mmambrä hya Oja, co 'ne'u yø ja'i ec'ei na ra hya na 'ne di ho da 'yøt'e te gäma hya nt'ot'i ra libro ja ua, gä yø mefitho Oja. A nu'i, dami thanne Oja —bi 'yengui.

¹⁰ Pe mahombi 'yengui:

—'Yogui co'mra hya nt'ot'i ra libro ja ua. Porque man'na ni guatra pa di nja ya yø hya nt'ot'i ua.

¹¹ Nu ra ja'i ngue nne di siguetho rá nts'oc'ei, ya di siguehma rá nts'oc'ei 'mø —ena—. Nu ra ja'i di ho da 'yotrá nts'o, ya di siguehma da 'yotrá nts'o 'mø —ena—. Pe nu ra ja'i di ho da 'yotrá nho, di siguehma da 'yotrá nho. A nu ra ja'i ya xa unná mmái Oja, di siguehma da den'Oja, 'yonjam'mø di hegui.

¹² Ra Jesús mahømbi 'yena:

—A nuyá, n'na zihmantho 'mø dá ecä. Ga ma hannbabi yø nzäbi n'na ngu n'na yø ja'i ngue ga jut'i. Ogue xanho, ogue xants'o te xa 'yot'e, gue'a yø nzäbi da hyan'a.

¹³ A nugá di 'bái para zantho, porque ya nmi 'bücä p'u bá fadi bá nja yø cosa ja ya. Da guehya, nu yø cosa ja ya, jap'u rá nzequi, pe nugá ga sigu ga m'mai para zantho.

¹⁴ Ra mmenthj bj nthëui rá ja'i da menyø he ngue hangü rá pa xtá nt'axi. Porque guehya yø ja'i di njapi da zaprá ndät'á rá za di unná 'da'yo te ya. 'Në di njapi da yærbu ja rá danihni.

¹⁵ Pe nu'u yø ja'i himbi 'yec'ei ya yø hya ja ua, da gop'u thi'u. Yø 'yete, yø 'yots'om'mái, yø hyote, da guehyø ja'i thanne yø dahmu, 'nëhyø mambethani, gá da go'a thi.

¹⁶ Ra Jesús mahømbi 'yena:

—Nugá drá Jesús, dá penhná ma anxë bj manya yø hya ja ua, n'namhma da sifi gätho

yø 'yec'ei di mpeti ndap'u bi zä. Go guecä rá mbom'metogá rá David, 'në go guecä'a rá dasø bí pøx'mø xudj di dayot'i rá thai —bi 'yena.

¹⁷ Nu'a rá Espiritu Santo co 'nëhrá xisu rá De'yo, i ená n'na ngu n'na:

—Bá ehë.

A nu to gätho øhya yø hya ja ua, xquet'a jatho da 'yena:

—Bá ehë —da 'yena.

Nu ra ja'i tuthe, dá ehë da zidra dehe nuna di unna 'da'yo te. Hinte da gut'i.

¹⁸ Nu to gä øde hanja ná rá hya Oja nt'ot'i rá libro ja ua, dami 'yøhmü xanho hanja ná rá hya ná. Nu to da hyuts'i zits'u rá hya ja ua, xquet'a Oja da hyuspabi'a rá ndate nt'ot'i rá libro ja ua.

¹⁹ Nu ra ja'i da hyaqui zits'u ya yø hya nt'ot'i rá libro ja ua, xquet'a da hyajpabi Oja rá thuhu rá ja'i p'u ja rá libro nt'ot'i yø thuhu yø ja'i di nthëui rá 'da'yo te. Ya hindj njapra ja'i di m'mep'u ja rá macä danihni mmanna libro ja ua.

²⁰ Nu'a mmanya yø hya ja ua, i ena:

—N'na zihmantho 'mø dá ecä —i ena.

Xanho ngue ngu'a di nja. Bá ehë grá Hmu Jesús.

²¹ A nuyá, nuna ma Hmuha Jesucristo, di japi gätho'aha. Da ngut'atho.